

*Székhely: 4743 Csengersima, Kodály köz 2.
Postacím, Tanügyi iroda: 4400 Nyíregyháza, Család u. 69.
OM: 201048
Tel. szám: 42/400508
Fax szám: 42/500023
E-mail cím: freedanceiskola@gmail.com*

ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

és

HELYI TANTERVE

CSENGERSIMA

OM: 201048

2017.

„A művészet varázs, mely átalakít. A könnycseppet persze gyöngyszemmé nem. Az embert emberré azonban igen.”

Poszler György

BEVEZETÉS

Ennek a pedagógia programnak az a célja, hogy a közoktatásról szóló törvényben meghatározott feladatok megvalósításának módját határozza meg.

Ennek megfelelően tartalmazza:

- Az intézmény működését érintő jogszabályokat
- A művészeti iskolában folyó nevelés és oktatás céljait, funkcióit
- A tehetségkutatást és gondozást a művészeti iskolában
- Versenyek, fesztiválok, találkozók pedagógiai funkcióját
- Tanulóink munkájának, szorgalmának értékelését, ellenőrzését
- A művészeti iskola magasabb évfolyamába lépés feltételét
- Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja alapján a művészeti iskola egyes tanszakain, azon belül évfolyamain tanított tantárgyakat, a kötelező és választható tantárgyak rendszerét, azok óraszámait, az előírt tananyagot és követelményeit
- Az intézmény tanszakainak főbb jellemzőit, feladatait

Figyelembe veszi:

- A fenntartó elvárásait
- A művészeti iskola alapító okiratát
- A tanulók és a szülők jogos igényeit
- Társadalmi elvárásokat

Épít:

- A művészeti iskola és a kihelyezett tagozatok hagyományaira
- A települések oktatási intézményeinek művészeti nevelésére
- A kialakult kulturális tevékenységekre, különös tekintettel az amatőr művészeti csoportok tevékenységére
- A tantestület tagjaira

Az alapfokú művészeti iskola a zeneművészet, táncművészet, képző- és iparművészet, valamint a színművészet területei iránt érdeklődő tanulóink számára biztosítja készségeik, képességeik fejlesztését, az alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását. Amióta iskola van, mindig is odafigyeltek a pedagógusok a tehetséges gyerekekre, megpróbálták számukra külön lehetőségeket biztosítani a fejlődéshez. A kutatások azonban világszerte azt bizonyították, hogy nem elég csak a nyilvánvalóan tehetséges gyerekekkel foglalkoznunk külön programban, hanem fontos az iskoláskor kezdetétől alapozni a tehetségek kibontakozását. Annál több tehetséges gyerek fog megjelenni, minél hatékonyabban végezzük ezt a széleskörű alapozó és feltáró munkát.

Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztő pedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a meghatározott követelmények teljesítésével történő képességfejlesztésen van. A tananyag a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a zene-, a tánc-, a képző- és iparművészeti, valamint a szín- és bábművészeti műveltség megalapozásához. A tananyag, eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás, a készség- és

képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.

Az alapfokú művészetoktatás valamennyi hazai intézményében az alapvető szakosított pedagógiai tartalmaknak egységesen és arányosan kell érvényesülni. A művészeti iskolák a központilag elfogadott és kiadott tantervi irányelvek alapján dolgoznak. Az egységesítést szolgáló közös alapra építjük pedagógiai programunkat és tantervünket, melyeket a helyi igények és célok figyelembe vételével fogalmazzunk meg, minél szélesebb lehetőséget biztosítva gyermekeink ez irányú érdeklődésének.

1. PEDAGÓGIAI HITVALLÁSUNK MEGFOGALMAZÁSA

" Kultúrát nem lehet örökölni. Az elődök kultúrája egy kettőre elpárolog, ha minden nemzedék újra meg újra meg nem szerzi magának. Csak az a miénk igazán, amiért megdolgozunk, esetleg megszenvedünk."

Kodály Zoltán

A művészeti tevékenység, mint minden tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. Alapja a nemzeti és egyetemes kultúra és a mindennapi élet esztétikai jelentéssel bíró tartománya. Fontos szerepet tölt be a nemzeti hagyományok ápolásában, a nemzeti értékek megőrzésében, a különböző kultúrák iránti nyitottság kialakításában.

A művészetek sajátos közlésformái, kifejezésmódjai - zene, mozgás, képzőművészet - az emberiség által használt "közös nyelv". Elsajátítása segítséget nyújt az európai humanista értékrend elfogadásához, az Európához tartozásunk erősítéséhez. A művészet egyike azoknak a műveltségi területeknek, amely a közös nyelv birtokában nagyobb nehézségek nélkül képes más népek hagyományainak, kultúrájának megismerésére.

A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerűen tapasztalhatják meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, táncművészetben, képző- és iparművészetben, valamint a színművészetben és bábművészetben ötvöződnek. Feltárja a művészet megőrkítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség.

Feladatunk: megalapozni a tanulók esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az értékes alkotások iránti igényét. Az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által hozzájárulni az akarati, az alkotó- alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez

2. AZ ISKOLA HELYZETMEGHATÁROZÁSA

AZ INTÉZMÉNY MŰKÖDÉSÉT ÉRINTŐ JOGSZABÁLYOK

Az oktatást érintő alapvető törvények:

A közoktatással kapcsolatos általános jogszabályok:

- 2011. évi CXCV. tv. a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.

Az alapfokú művészetoktatási intézmények struktúrájával, cél- és feladatrendszerével, tartalmi szabályozásával kapcsolatos jogszabály:

- 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet, 2011. II. 03. hatályos módosítása (2. számú melléklet) az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről

Az oktatás szabályozását, az intézmény működését közvetlenül érintő jogszabályok mellett fontos az önkormányzatokról, az éves költségvetésről a pedagógus –továbbképzésről és az államháztartásról szóló jogszabályok ismerete is.

A művészeti oktatás helye a magyar oktatási intézmények rendszerében

A rendszerváltás döntő fordulatot hozott ezen a területen is. Az 1993- as Oktatási Törvény, a magyar közoktatás részeként ismerte el, az alapfokú művészetoktatási intézményt.

Maga az új megnevezés – művészetoktatás – már jelzi a fejlődés új irányát is, hiszen a zeneiskolák egyre nagyobb számban fordultak a más művészeti ágak felé is, így pl.: a képző és iparművészet és elsősorban a táncművészet felé. Kísérleti tantervek jelentek meg ezeknek a tárgyaknak az oktatására, mellette aztán rohamosan terjedtek az országban.

A művészetek semmihez nem fogható embernevelő szerepe fontos az országnak, a helyi közösségeknek, a szülőknek, a gyerekeknek. Az ilyen iskolák nem csak azokat a gyerekeket alakítják, akik az óráikat látogatják, hanem teljes környezetükre hatással vannak.

Az iskola szellemisége, saját iskolánk alapvető pedagógiai célkitűzései

Az előbbieken vázolt nemes és jövőt meghatározó céloknak és feladatoknak jelen kell lenniük minden magyar művészetoktatási intézményben, de különösen fontosak a mi iskolánk számára. Tantestületünk tagjai hisznek, és képviselnek olyan alapvető pedagógiai elveket, mint:

- a művészet embernevelő, érték közvetítő szerepe, hatása,
- a tanuló személyiségének kibontakoztatása,
- a foglalkozás során az egyéni képességek figyelembevétele, fejlesztése,
- példaadással való nevelés.

Munkánk során ezeket figyelembe véve törekszünk arra, hogy a tudás elsajátítása mellett, a hozzánk járó gyerekek egész személyiségét fejlesszük. Nyissuk ki szemüket a művészetekre, teremtsünk olyan közeget, ahol a művészetek szeretete természetes, értékes tulajdonság.

Munkánk középpontjában két dolog áll:

- a gyermek személyiségének a fejlesztése a művészeteken keresztül,
- érték közvetítés.

Ennek a két célnak az eléréséért tevékenykedünk. A mikéntjére sok lehetőség adódik, mely függ a tantestület a tanulók összetételétől, és bizonyos mértékig függ az anyagi lehetőségektől is. A célok azonban világosak, melyek mentén tevékenykedni kívánunk.

Az iskola

Jogi státusza:

Önálló jogi személy

Gazdálkodása:

Önálló gazdálkodó

1. A költségvetési szerv neve: Free Dance Alapfokú Művészeti Iskola
2. A költségvetési szerv székhelye: **4743 Csengersima Kodály köz 2.**

Az intézmény telephelyei:

4441 Szorgalmatos, Közép u. 11.
4450 Tiszalök, Kossuth u. 43.
4972 Gacsály, Petőfi u. 23.
4975 Méhtelek, Sport u. 1.
4971 Rozsály, Kossuth u. 37.
4765 Csenger, Ady E. u. 13-15
4371 Nyírlugos, Debreceni u. 2.
4355 Nagyecsed, Rózsás u. 1.
4355 Nagyecsed, Rákóczi u. 12.
4562 Vaja, Leiningen u. 1.
4522 Nyírtass, Árpád u. 42.
4600 Kisvárda, Mártírok útja 8.
4543 Laskod, Móricz Zs. u. 24.
4517 Gégény, Rákóczi F. u. 42.
4556 Magy, Tompa M. u. 2.
4931 Tarpa, Kossuth u. 19/f
4931 Tarpa, Kossuth u. 25/b
4400 Nyíregyháza Család u. 69.
4551 Nyíregyháza - Oros, Zsurló u. 38

3. A költségvetési szerv alapítója: Krétakör Oktatási és Kulturális Közhasznú Alapítvány
4334 Hodász Széchenyi u. 10.

4. A költségvetési szerv fenntartója: Krétakör Oktatási és Kulturális Közhasznú Alapítvány

5. A költségvetési szerv ellátandó alaptevékenysége, évfolyamok száma

Alapfokú művészetoktatás:12 évfolyam

- zeneművészeti ág,
- képző –és iparművészeti ág,
- táncművészeti ág,
- színművészeti - bábművészeti ág,

6. A költségvetési szerv típusa: Alapfokú művészeti iskola

7. A költségvetési szerv gazdálkodási jogköre: Önállóan gazdálkodó költségvetési szerv

3. AZ INTÉZMÉNY NEVELÉSI PROGRAMJA

Pedagógiai alapelveink:

- A pedagógiai légkör kialakításában a nevelő vezető, irányító, kezdeményező szerepe érvényesül, a növendék aktivitásának kibontakozásában, tevékenységük megszervezésében, személyiségük fejlesztésében;
- Az alkotó pedagógiai klíma megvalósítására törekszünk, melynek jellemzői egyfelől az igényesség, másrészt a növendékek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem, igazságosság;
- Minden tanulónak biztosítjuk az egyéni adottságai, képessége és tehetsége szerint az önmegvalósítás lehetőségét;
- A harmonikus személyiségfejlődés érdekében a gondolkodási képességeket, az érzelmi-akarati jellemzőket, a testi és lelki egészséget egyaránt gondozzuk;
- A tehetségek fejlesztését kiemelten kezeljük, a kreatív képességek kialakításához pozitív környezeti hatásokat (motivációs tényezőket: kíváncsiság, érdeklődés, tudásvágy, szorgalom, kitartás, becsvágy) biztosítunk;
- A kommunikációs- és viselkedéskultúra elsajátításával kialakítjuk a tárgyi és személyes világunkban való eligazodás képességét;
- Alapvető értékek tekintjük a szűkebb és tágabb hazához való kötődés érzését, környezetünk megismerésének és megóvásának igényét, valamint más kultúrák, szokások megismerését;
- Reális önismeret és életszemlélet kialakításával segítjük a megfelelő tovább tanulási irány, illetve életpálya kiválasztását;

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai céljai:

- Az iskola elsődleges célja az ismeretátadás, értékközvetítés, személyiségformálás, másodlagos célja a társas kapcsolatok értékeire való nevelés, szeretet, elfogadás, megbecsülés, az emberi méltóság tisztelete.
- A tanítási-tanulási folyamat során strukturált tudást közvetítünk: az ismeretek megszerzésének, a megértés, az alkalmazás, a magasabb művészeti szintű illetve új körülményekhez való alkalmazkodás képességének kialakításával (kreativitás);
- A személyiségfejlesztés céljait szolgálja a tevékenységre nevelés, a képességek fejlesztése (értelmi, érzelmi, akarati, esztétikai).
- A tanulási tevékenység közben és a tanulók közösségi élete során fejlesztjük a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, kommunikációs képességeit, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját; toleranciáját.
- Pedagógiai munkánk középpontjában a személyre szóló fejlesztés törekvése áll, hogy továbbfejlesszük minden egyes gyermekben személyiségének saját értékeit;
- Törekszünk arra, hogy növendékeinkben kialakuljon a reális önértékelés képessége, a teljesítmény- és sikerorientált beállítódás, az egészséges önbizalom;
- Biztosítjuk a tehetséges növendékeink számára a kognitív, érzelmi és szociális szükségleteket.
 - kognitív: lehetőség az önálló, önirányított tanulásra, lehetőség tapasztalatszerzésre, hatékony tanulási készségek kialakítására;
 - érzelmi: bátorítás az elmélkedésre, kérdésfeltevésre, kockázatvállalásra;
 - szociális: tolerancia, empátia, szolidaritás, felelősség másokért, készség a konfliktusok kezelésére;
- Pedagógiánk alapvető célja egyrészt, hogy a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, szociokulturális háttérrel rendelkező növendékeinket - képességüknek és tehetségüknek megfelelően készítjük fel a továbbtanulásra és a konstruktív életvezetésre. Másrészt arra törekszünk, hogy növendékeink képesek

legyenek a művészetek befogadására, értésére és művelésére, minél több művészeti ág iránti érdeklődésre, nyitottságra.

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladatai

- Pedagógiai munkánk középpontjában a személyre szóló fejlesztés álljon, az egyéni képességek kibontakoztatása;
- Fejleszteni kell a növendékek felelősségtudatát, a kitartás képességét és az érzelmvilág gazdagodását;
- Erősíteni kell a humánus magatartásmintákat, szokásokat, a jellem formálásával szolgálni a gyermek személyiségének érését;
- Ki kell alakítani növendékeinkben a közösségi magatartás elemi szabályait.
- Fogékonnyá kell tenni gyermekeinket saját környezetük, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt.
- Erősíteni kell az Európához való tartozás tudatát és egyetemes értelemben is készíteni más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére;

A nevelő-oktató munkánk pedagógiai eljárásai

- Kiskorú növendékeknél fokozatosan vezetjük át őket a játékközpontú cselekvésekből az iskolai tanulás tevékenységeibe;
- Mintákat adunk az ismeretszerzéshez (aktív részvétel az ismeretszerzésben), a feladat- és problémamegoldáshoz;
- Fejlesztjük a növendékek kreativitását, gondoskodunk egészséges terhelésükről, követjük **érési** folyamatukat, személyre szóló, fejlesztő értékelést adunk róluk;
- Értelmi és érzelmi alapozással formáljuk a személyiség erkölcsi arcúlatát, megismertetjük, gyakoroltatjuk a helyes magatartásformákat;
- Erősítjük a kortárskapcsolatokat;
- Az iskolában folyó nevelő-oktató munka mérési, ellenőrzési, értékelési és minőségbiztosítási rendszerében meghatározott rend szerint funkciójuknak megfelelően elvégezzük a diagnosztikus, a formatív és szummatív méréseket.

Nevelő-oktató munkánk pedagógiai módszerei, eszközei

A pedagógiai eszközök megválasztásában kitüntetett szempont:

- minden gyermek számára, az életkori jellemzők figyelembe vételével, képességének, érdeklődésének, valamint távolabbi céljainak megfelelő programokat, tevékenységi formákat biztosítani;

Arra törekszünk, hogy nevelési módszereink:

- a nevelés céljainak és feladatainak megvalósulását szolgálják;
- a tanulók aktivitásának és önálló tevékenységének kibontakozására irányuljanak;
- segítsék a közösségi szervezés eredményességét;
- megválasztásakor vegyük figyelembe a tanulók személyiségét, annak megbecsülését, tiszteletét, egyéni és életkori sajátosságokat;
- legyenek rugalmasak, mindig együttesen, rendszerként fejtsék ki hatásukat;
- formálják a tanulók valósághoz való viszonyát.

Intézménytípusunkban az alábbi csoportosításban az alábbi nevelési módszereket, eszközöket alkalmazzuk:

A) A meggyőzés, a felvilágosítás és a tudatosítás módszerei;

B) A tevékenység megszervezésének módjai: megbízás, ellenőrzés-értékelés, játékos módszerek, gyakorlás;

C) A magatartásra ható módszerek:

- ösztönző módszerek: helyeslés, biztatás, elismerés, dicséret, oklevél, osztályozás, jutalmazás
- kényszerítő módszerek: felszólítás, eltanácsolás
- gátlást kiváltó módszerek, melyek a nevelés sikerét veszélyeztető körülmények kizárását célozzák: ellenőrzés, figyelmeztetés, elmarasztalás

A nevelési módszerek különböző formái, változatai közül az alábbiakat alkalmazzuk leginkább:

- a) nyelvi (verbális) eszközök: beszéd, beszélgetés, mely lehet: szabad vagy irányított, spontán vagy tervezett, egyéni vagy csoportos;
- b) nem nyelvi (non verbális) eszközök: mimika, szemmozgás, tekintet, test-helyzet, mozdulatok

Oktatási módszereink, eszközeink

Az oktatási módszereink sajátos, tervszerű pedagógiai eljárások, amelynek lényeges jegyei

- a nevelés és oktatás céljából való meghatározottság;
- az oktatási tartalomtól való meghatározottság;
- a nevelő munkájának eredője,
- vagy a nevelő és a tanulók közös munkájából származik,
- vagy a tanuló önálló munkájából fakadó eljárás;
- az oktatási folyamat minden mozzanatában a nevelőnek egy-egy konkrét didaktikai feladatot kell megvalósítania.

Oktatási módszerek

1. Szóbeli közlés

Elbeszélés, leírás, előadás, közlés, megbeszélés

2. Bemutató

Szemléltetés, kísérlet

3. Tanulók önálló munkája

Önálló megfigyelés, kísérlet, gyakorlatitevékenység, csoportos vagy páros feladatok, kooperatív tevékenység

4. Ismeretek alkalmazása

Gyakorlás, ismétlés,

5. Ismeretek számonkérése

Ellenőrzés, értékelés, önellenőrzés

6. Projektoktatás:

- *tananyagot* vagy annak *egyrészt* feldolgozhatja olyan **témaegységekre**, amelyeknek középpontjában a mindennapi élet valamely, a tanulók által megtervezhető és kivitelezhető feladata áll.
- a tanulók produktív, gyakorlati jellegű tevékenysége
- a tevékenység tudatos kapcsolódása a társadalmi valósághoz.

A projektoktatás technikái

Tanulói kezdeményezésre épülő technikák

- Beszélgetés
- Vita kezdeményezése
- Felidézés,élmény beszámoló
- Problémafelvetés
- Ötletbörze
- Programválasztás
- Kreatív műhelymunkák választása
- Önálló adatgyűjtés
- Új útvonalak kitalálása
- Eredeti helyszínek felkeresése

Együttműködésre készítő technikák

- Játékok (népi, szerepjáték, dramatizálás)
- Bábozás
- Dramatikus helyzetgyakorlatok
- Gyűjtés (illatok, szagok, hangok)
- Céhalapítás
- Csoportalakias (névválasztás, címer- és zászlókészítés)

- Vetélkedő, verseny
- Alkotás

Kreatív felfedeztető, kutató technikák

- Szakirodalom feltárása
- Interjú az adatközlőkkel
- Poszter készítése
- Kiállítás rendezése
- Papírkészítés, vízvizsgálat
- Vizsgálódás es mintavétel
- Képeslapkészítés
- Térképkészítés, térképhasználat
- Hangtérkép
- Tantúra

Projektszakaszok

- Témaválasztás, célmeghatározás
- Tervezés, szervezés
 - Célok és feladatok megfogalmazása
 - A komplex téma kezelhető egységekre bontása
 - Tanulócsoportok megszervezése
 - A munkavégzés helyszíneinek kiválasztása
 - Munkaformák meghatározása - tanulói tevékenység
- Kivitelezés
 - Adatgyűjtés
 - A téma feldolgozása
 - Menet közben szükséges korrigálás / visszacsatolások alapján
 - A produktum összeállítása
- A projekt / produktum bemutatása
- A projekt értékelése, tanulságok összegzése

Projektoktatás parancs szavai

Hagyományos iskola

Figyelmesen hallgass!
 Kövesd a tanárt!
 Engedély nélkül ne mozogj az osztályban!
 Engedély nélkül ne beszélj!
 Engedély nélkül ne neved a tanórán!
 Igyekezz példamutatóan dolgozni!
 Igyekezz felülmúlni a többieket!
 Ne segíts az osztálytársaidnak!
 Ne vedd igénybe osztálytársaid segítségét!

Projektoktatás

Érdekeljen a munkád!
 Légy önálló!
 Légy szabad, kísérletezz és kutass!
 Vitass meg dolgokat a többiekkel!
 Örülj a munkádnak!
 Igyekezz a legjobbnak lenni!
 Igyekezz az egész osztálynak segíteni!
 Különösen a gyengéknek segíts!
 Fogadd el az erősebbek segítségét!

A belső értékelés lehetséges szempontjai

- Mi tetszett a legjobban és a legkevésbé az érintetteknek?
- Mit sikerült elérni a közös tervhez képest?
- Milyen problémák, konfliktusok hátráltatták a munkát?

- Milyen szervezési problémák adódtak?
- Hogyan lettek úrrá a problémákon, konfliktusokon?
- Milyen tőlük független körülmények nehezítették a munkát?
- Milyen változtatásokra van szükség a következő projekt sikere érdekében?
- Mi legyen a tárgyi eredményeinek a sorsa?

A személyiség fejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A személyiséget a biológiai tényezők (öröklés) és a környezeti, nevelési hatások - egymással szoros kölcsönhatásban - együttesen határozzák meg. A környezeti hatások befolyásolják, hogy az adottságból mi, mikor és miképpen valósul meg. Ezen tényezők között a legjelentősebb a nevelés-oktatás személyiségformáló hatása.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos iskolai feladatok négy területre bonthatók:

- a) az értelem kiművelésére (kognitív kompetencia)
- b) segítő életmódra nevelésre (szociális kompetencia)
- c) egészséges és kulturált életmódra nevelésre (személyes kompetencia)
- d) a szakmai képzés alapozására (speciális kompetencia)

Az alapfokú művészetoktatás ezen területek gondozására nem azonos súllyal biztosít lehetőséget. Képzési rendszerünkben az első és a negyedik terület kap nagyobb hangsúlyt.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos iskolai feladatok rendszerét a pedagógiai alapelvekből, célokból, feladatokból, eljárásokból és eszközökből vezetjük le.

A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A közösségfejlesztés célja, feladata

Az iskola a család után a második szocializációs szintér, ezért a gyerekek személyiségformálásában jelentős a szerepe.

Olyan készségek fejlesztéséről van szó, amelynek a pedagógus ismeretközlő tevékenységében kell megjelennie, az éppen adott tanulói csoporthoz, az érintett tanulók életkorához, személyiségéhez, felkészültségéhez igazítva.

Közösségfejlesztő tevékenységünk célja a személyiségfejlesztése mellett, a tanulók sikeres szocializációja.

Célunk, hogy pedagógusaink vegyék figyelembe az életkori jellemzőket, éljenek a tudatosítás, az értelmi ráhatás eszközeivel. Segítsék a tanulóinkat az értékek és a normák közötti eligazodásban. Tegyenek különbséget a magatartási zavar és az életkorból adódó viselkedésforma között. A gyermekek alkalmazkodás képességének fejlesztésére is hangsúlyt kell helyezni.

Feladataink

- Követendő (példaértékű) viselkedésminta közvetítése a pedagógus részéről.
- A gyerekek életkorának, fogalmi szintjének figyelembe vétele az erkölcsi normák megfogalmazásában, az ezen alapuló viselkedésminták, jártasságok, készségek kialakításában.
- Az elfogadott érzelmi kifejezési formák megismertetése. Az indulatok megfelelő mederbe tartásának és levezetésének gyakoroltatása, alkalmazása.
- Az egymás közötti, valamint a felnőttekkel szembeni kulturált beszéd, emberhez méltó kommunikáció elsajátíttatása, megkövetelése.
- Törekszünk a harmonikus tanár-diák viszony kialakítására, amelynek eredménye a kamasz személyiségfejlődésének helyes irányba terelése.
- A meggyőzésre épülő vitakészség kialakítására, toleranciára nevelés.
- Önismeretre nevelés, előítéletek felismerésének képessége.
- Nyugodt, érzelmi biztonságot nyújtó csoportközösség, a társas kapcsolatok kialakítása.
- Együttműködni tudó közösségek szervezése.

- Hagyomány ápolás a művészetoktatás keretein belül.

Az iskola szereplőinek együttműködése

Célunk a folyamatos, kétoldalú információcsere, a tájékoztatás és tájékozódás, a partnerkapcsolatok erősítése. Feladatunk a kapcsolattartás hagyományos formáinak megtartása, esetleges bővítése és rendszeres alkalmazása.

Az iskola szereplőinek együttműködését a *Kapcsolattartás formái és rendje* című fejezetben fejtjük ki részletesen.

A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje, a tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Törekszünk arra, hogy a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő tanulókat a számukra legmegfelelőbb módon segítsük nehézségeik leküzdésében. A nevelési tevékenység sokoldalúsága az egyik feltétele a hatékonyságnak.

A sajátos nevelési igényű tanulóink integrált (a többi tanulóval együtt, azonos osztályban, csoportban történő) nevelésével és oktatásával kapcsolatos feladatellátás fejlesztése során a következő **célokat** igyekszünk egyidejűleg érvényre juttatni:

- A sajátos nevelési igényű tanulók számára optimális feltételeket biztosítunk a művészetoktatásban.
- A nem fogyatékos gyermekeknek, tanulóknak, akiknek oktatásba való bekapcsolódása beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségük vagy szociális helyzetük miatt indokolt megfelelő nevelési-oktatási forma biztosítása.

Nélkülözhetetlen a tanulók alapos ismerete (családi háttér, személyes élettörténet, releváns személyek az életében, társas kapcsolatai). A gyermek megnyilvánulásait nem egyszerűen „zavaró körülménynek” tekintjük, hanem jelzéseként, tünetként kezeljük. A beilleszkedési és magatartási zavarokkal küzdő tanulók és a problémás magatartású nehezen nevelhető gyerekek esetében fő feladatunk: a gyerek bekapcsolása az osztály életébe.

Alkalmazott módszereink:

- a tanuló számára érdekes vagy játékos feladat adása, padtárs kiválasztása, páros- és csoport munkában való foglalkoztatás,
- az osztálytársak bevonása,
- a magatartási probléma közös, órán történő megbeszélése,
- a család megnyerése, együttműködésre való kérés,
- nevelési tanácsadás igénybevétele

A tanulók szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányok ellensúlyozása céljából **képesség-kibontakoztató felkészítést** szervezünk. Versenyek, fesztiválok, kiállítások szervezése, melynek keretei között a tanulók egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, a fejlődésének elősegítése, a többi tanulóhoz történő felzárkóztatása, tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése, a többi tanulóval együtt, csoportban folyik.

A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

Intézménytípusunk alapvető funkciója:

A tehetségek gondozása, veleszületett vagy szerzett képességeik továbbfejlesztése, megtalálni számukra azt az „utat”, amelyen elmélyülten és eredményesen törhetnek előre és az átlagosat túlhaladó teljesítményekre képesek.

A tehetséges tanulók mind a képességek, mind a viselkedés, a magatartás terén eltérnek az átlagtól. A tehetséges gyerekek nem egyformák. Legfontosabb személyiségjegyük az eredetiség. A kreatív gyermekekre általában magas fokú tudásvágy, kíváncsiság, belső teljesítménykényszer, nagyfokú autonómia, önbizalom, szabad kommunikációra törekvés,

csökkentett mértékű alkalmazkodás, az elnyomás és a korlátozás elleni védekezés, a szociális korlátok áthágása jellemző.

A tehetség gondozásban **nincs egy igazi út**, amely minden gyermek számára járható. Az, hogy milyen programokkal és módszerekkel lehet egy-egy tehetséges gyerekkel vagy csoporttal foglalkozni csak bizonyos információk birtokában lehetséges megtervezni. Ezek:

- az érintett gyerek, gyerekek kora
- milyen szinten állnak, mit tudnak?
- milyen motivációk inspirálják, milyen a feladat iránti elkötelezettségük?
- mit tud a pedagógus szakmailag nyújtani?
- mennyiben lehet számítani a családi háttér támogatására?
- milyen feltételrendszer mellett dolgozik a pedagógus?
- mennyi időt és energiát tud és akar befektetni ebbe a munkába a pedagógus?
- milyen elismerés és kik részéről várható, a nevelő extra teljesítményéért?

Módszerek

Mindezek tisztázása után a növendék(ek), szülők bevonásával a lehetséges mód-szereket közösen megválaszthatjuk. Ezek:

1. Zenei tagozaton: **a "B" tagozatra irányítás** 2. évfolyamtól
Egyéb művészeti tanszakokon: az ún. **"minőségi" csoportba irányítás** (egyénenként eltérő időben) kimagasló tehetségek esetében.
2. **Évugratás, vagy léptetés:** amikor egy tanévben esetleg 2 év anyagát is minden nehézség nélkül képes elsajátítani a gyermek.
3. **Gazdagítás, dústítás:** hogy a tanévi anyagot rövidebb idő alatt sikerül feldolgozni és a fennmaradó időben a növendékek egyéni fejlesztő programokkal foglalkoznak.

Tevékenységi formák

A művészi képességek (rajz, zene, tánc, színművészet) rendszerint korán megmutatkoznak, de a motivációs akarati tényezőktől, a környezet serkentő-gátló hatásától is függ, hogy lesz-e belőlük művészi tehetség. A tehetségek megmutatkozásának, bizonyításának, a tehetség mértékének meg-állapítására alkalmas **tevékenységi formák** az alábbiak:

Zenei tagozatokon:

- munkaközösségi szinten történő bemutatkozás, a növendék haladásának figyelemmel kísérése,
- vizsgaelőadások: tanszaki tanárok előtt;
- növendékhangversenyek: szülők, tantestület, kortársaik előtt;
- rendszeres külső rendezvényeken (hangverseny, egyéb műsoros esten) való részvétel;
- meghívott vendégtanárok előtti bemutatkozás;
- szakmai találkozásokon való megmutatkozás;
- zenei táborokban való részvétel;
- versenyeken való rendszeres szereplés: helyi, városkörzeti, megyei, országos, nemzetközi;
- iskolai, városi rendezvényeken, ünnepségeken történő fellépés.

Egyéb művészeti tanszakokon:

- pályázatokon, versenyeken (rajz, festészet, grafika, tánc, színjátszás) való részvétel;
- hagyományörző tevékenység megalapozása, és megtartása;
- külső rendezvényeken, fesztiválokon (más iskolai, városi, külföldi) való szereplés (tánc, színjátszás);
- gálaesteken, jótekonysági, iskolai rendezvényeken történő fellépések (tánc, színjátszás);
- bekapcsolódás a települések életébe;
- helyi tárlatokon való bemutatkozás (festészet, rajz, tűzzománc);
- szaktáborokban való részvétel;
- nyílt nap szervezése.

A tehetségek oktatása nem pusztán a tantervi keretek közé szorított információ-közvetítésből áll, sokkal inkább olyan folyamatként kell felfogni, amely állandó tökéletesítésre ösztönöz az egyén saját képességeit, készségeit illetően

A tehetséggondozás feltételei:

- a tehetségek kutatása, felismerése;
- megfelelő tárgyi-technikai feltételek biztosítása;
- napi kapcsolattartás az azonos növendéket oktatók-nevelők között;
- olyan oktatási légkör biztosítása, amely leküzdí a kreativitással szembeni akadályokat (pl.: az elmagányosodás érzését, kortársak megvetését, hibáktól való szorongás érzését, stb.);
- a kreatív pedagógusok, melyek nélkül eredményesen nem lehet tehetségeket nevelni-oktatni.

A tanári munka professzionális szakma. Azt a pluszt, amitől sokan alkotó művészetnek is tekintik - a pedagógus személyisége adja hozzá. Felelőssége abban áll, hogy a reá bízott minden ember egyedi és megismételhetetlen.

"A szakmát művelők személyisége és erkölcsi arculata oly mértékig feltétele a sikeres pályafutásnak, mint a szaktudásuk".

A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerést szolgáló tananyag

A nemzetiséghez nem tartozó tanulók a célnyelvi civilizáció tanítási órán ismerik meg a településen élő nemzetiségek kultúráját, – az alábbi területekre fordítva kiemelt figyelmet.

a) A kisebbség nyelve, tárgyi és szellemi kultúrája

- nyelvhasználati sajátosságok, beleértve a nyelvjárásokat, nyelvváltozatokat;
- vizuális kultúra (építészeti emlékek, képző-, ipar-, nép-, filmművészet);
- ének-, zenei és táncművészet (zenei örökség, színház, tánc és játék);
- hagyományok, régi és új szokások, kulturális javak, mesterségek, gazdasági élet, ünnepek és jelképek;
- szociológiai és település-földrajzi viszonyok.

b) A kisebbség történelemformáló és kultúraformáló szerepe, civilizációja

- a kisebbség magyarországi történelme és irodalma, az anyanemzet, nyelvi (anya)országi történelem és irodalom korszakai, az anyanemzet, illetve a nyelvi (anya)országok földrajza;
- az oktatás-, kultúrtörténet, jelenkor;
- a kisebbségek más országokban élő csoportjai.

c) Kisebbségi és állampolgári jogok

- a kisebbségek jogai, hazai és nemzetközi jogrendszer;
- a kisebbségek intézményrendszere;
- nemzetközi kapcsolatok.

A tanulók vegyenek részt a településen működő nemzetiségi önkormányzat által szervezett, az általános iskolai korosztálynak megfelelő programokon (pl. táncművészet, kézműves foglalkozás, ünnepek, stb.)

Az iskola környezeti nevelési programja

Helyzetkép

1. Belső környezet: az iskola

A telephelyi iskolák helyi adottságai kitűnőek, az épületeket udvar veszi körül, amelyekben a meglévő környezeti értékek megóvása, illetve ezeknek a pótlása kiemelt feladat. Az iskolákhoz sportpálya tartozik, ami a diákok egészséges életmódra való nevelését szolgálja

2. Az iskola közvetlen környezete

Iskoláink családi házakkal körülvett szépen rendezett környezetben vannak, ahol a lakók és a Polgármesteri Hivatalok is nagy gondot fordítanak a környezet esztétikus és rendezett megjelenésére. Ez a külső tényező is nagyban befolyásolja a tanulóink környezettel szembeni igényességét.

3. Erőforrások

3.1. Személyi erőforrások

- Az iskolában dolgozó pedagógusok példamutatása adja elsősorban a környezeti nevelés hitelességét. Munkájukhoz szükséges, hogy legyen lehetőségük továbbképzéseken részt venni, ahol a környezeti neveléshez is kapcsolható különféle tanórán belüli és tanórán kívüli módszereket is elsajátíthatnak
- A környezeti nevelés hagyományai között megtaláljuk az önkéntességet, amire a mi iskolánkban is építeni szeretnénk.
- A belső erőforrás fontos tényezője az átlagosan 150 fő tanuló.

3.2. Anyagi erőforrások

- A jövőben pályázatok segítségével a nyári táborozást, terepgyakorlatokat, környezetvédelmi tábort stb. próbáljuk megvalósítani.
- A helyi források bevonásában szorosabban együtt kell működni más oktatási intézményekkel és civil szervezetekkel.
- A helyi szolgáltató cégek támogatását – mind anyagi, mind természetbeli – célszerű elnyerni.

Alapelvek, jövőkép, hosszú távú célok

1. A környezeti nevelés célja

- az emberben eredendően benne rejlő természetes erények kibontakoztatása,
- természet- és embertisztelő szokásrendszer kialakítása,
- a belső késztetések esztétikai, érzelmi, erkölcsi megalapozása,
- a szokásrendszerek elmélyítése intellektuális és érzelmi hatások által
- s mindezeknek eredményeképpen kialakul az ökológiai gondolkodás és a környezettudatos szemlélet.

Alapelv az egyetemes természetnek (a világegyetem egészének) mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak maga alkotta környezetével és kultúrájával együtt.

2. Célok a 7-14 éves korosztály esetében

- fenntarthatóságra való nevelés (élethosszig tartó) az ökológiai szemléletmód segítségével
- rendszerszemléletre való nevelés,
- holisztikus (a világ oszthatatlan egész) és globális szemléletmód kialakítása, a szerves kultúra fontossága
- tolerancia és segítő életmód, az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése
- a környezettudatos magatartás és életvitel segítése, kialakítása
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése
- az egészség és a környezet összefüggéseinek vizsgálata
- helyzetfelismerés, ok-okozati összefüggések, problémamegoldó gondolkodás, döntésképesség fejlesztése
- globális összefüggések megértése
- fogyasztás helyébe életminőség helyezése
- létminőség választásához szükséges értékek, viselkedési normák kialakítása

3. Helyi célok, értékek

- természeti, épített, szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése
- helyi értékek és problémák feltérképezése
- helyi célok megfogalmazása (pl. faültetés, madárvédelem, szelektív hulladékgyűjtés, iskolai büfé “zöldítése”, energiatakarékosság stb.)

- lakóhely megismerése (értékek, gondok, a megoldás módjai)
- hagyományok védelme: család – iskola – település – nemzet szinteken
- azonosságtudat fejlesztése a fenti szinteken
- pozitív értékrend, egészséges életvitel iránti igény alakítása
- a nevelés fontossága – ami nem helyettesíthető a képzéssel

4. Konkrét célok és feladatok

Célok:

- A tanórán kívüli tevékenységek előtérbe helyezése, melyek fontosak a közösségformálás, az értékrend, a hagyományok tisztelete, az azonosságtudat kialakítása szempontjából a család, az iskola, a település és a nemzet színterén.
- A környezettudatos szemlélet, magatartás és életvitel kialakítása

Konkrét feladatok:

- A település, illetve annak környezetének megismerése
- A település környezetvédelemmel foglalkozó cégeinek bemutatása
- Az iskola komplex egészségfejlesztési programján belül az iskolai drogstratégia kidolgozása, s abba a mentálhigiénés nevelés integrálása (pozitív értékrend, reális énkép, önbizalom, pozitív önértékelés megvalósítása, döntéshozatali, konfliktuskezelői képességek fejlesztése)
- A házirend illemtár részében a viselkedéskultúrát kiemelni, tudatosítani; tartalmazzon “zöld” fejezeteket is
- Környezetvédelmi vetélkedők tartása
- Zöld szervezetekkel való intenzív kapcsolattartás
- A folyosók otthonosabbá tétele miatt szükség lenne további padokra, ahová a diákok le tudnak ülni.
- A tantermek esztétikusabbá, hangulatosabbá tétele kiemelt feladat. A szaktantermekbe még több megfelelő témájú plakát kellene.
- Az iskola növényeinek ápolásába, illetve virágosításába próbáljuk bevonni a tanulókat.

4. A KÉPZÉS RENDJE

Beiskolázás

Korhatára: 6. évet betöltött, 22 évet be **nem** töltött tanuló.

Képzési idő

12 év (maximálisan)

A képzés szakaszai (tagolódása)

- előképző: 2 év
- alapfok: 6 év
- továbbképző: 4 év

Tanszakok

- zeneművészeti ág
 - billentyűs tanszak: zongora,
 - vonós tanszak: hegedű,
 - fafűvós tanszak: furulya,
 - akkordikus tanszak: gitár,
 - kamarazene tanszak: kórus, kamarazene
 - népzene műfaj:
 - pengetős tanszak: citera, tamburák, koboz
- táncművészeti ág
 - néptánc tanszak
 - társastánc tanszak
 - moderntánc tanszak
- színművészeti - bábművészeti ág
 - színjáték tanszak
- képző- és iparművészeti ág
 - képzőművészeti tanszak
 - grafika és festészet tanszak
 - fotó és film tanszak

A képzés formái

Zenei tanszakokon:

- hangszeres képzésnél egyéni oktatás
- szolfézs és kötelező tárgyak esetén csoportos oktatás

Egyéb művészeti tanszakokon:

- valamennyi tanszakon csoportos oktatás

A csoportalakítás szempontjai

Zenei tanszakokon: azonos vagy különböző évfolyamú növendékek alkothatnak csoportot. Csoporthatár (törvényi); 6 fő (minimum létszám), 8 fő (átlagl létszám), 15 fő (max. létszám).

Egyéb művészeti tanszakokon: a jelentkezők számának függvényében, lehet homogén vagy heterogén a csoport, a korosztályok figyelembe vételével.

Csoporthatár (törvényi): 8 fő (minimum létszám), 10 fő (átlagl létszám), 20 fő (max. létszám). A mindenkor törvényi előírásoknak megfelelően változhat a csoport létszáma. A nevelési-oktatási intézmény a fenntartó engedélyével eltérhet az átlag és a maximális létszámtól, azonban nem lépheti át a törvény által engedélyezett kereteket.

Az osztályokra megállapított létszámot legfeljebb 20 százalékkal lehet átlépni a nevelési év, illetőleg a tanítási év indításánál.

A képzés kimenetei

- a) művészeti alapvizsga: az alapfok befejeztével.
- b) művészeti záróvizsga: a továbbképző befejeztével

5. TANULÓI JOGVISZONY

Belépés

Tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik. A felvétel és az átvétel, jelentkezés alapján történik. Mindkettőről az iskola igazgatója dönt. A tanulói jogviszony a beíratás napján jön létre.

Felvétel és átvétel helyi szabályai

- A felvételhez jelentkezési lap és szülői nyilatkozat benyújtása szükséges.
- A jelentkezési lap benyújtásának ideje: április- május hónapban, továbbá szeptember 1-30. között.
- A beíratkozás időpontját a beíratkozás első határnapját megelőzően legalább harminc nappal korábban nyilvánosságra kell hozni.
- Az intézményben tanulókat és azok szüleit május utolsó hetében és a tanévkezdés első hetében nyilatkoztatjuk (írásban) a tanulmányok folytatásáról. Ezen dokumentum birtokában tudjuk felvételi keretszámunkat megállapítani.
- A felvételre jelentkezőket bizottság minősíti, majd javaslatot tesz az igazgatónak a kérelem elbírálásához és arra, hogy melyik évfolyamra vegyék fel.
- A felvétel eredményéről (írásban vagy szóban) értesítjük a tanulót, vagy a szülőt, gondviselőt.
- Ha a tanuló az intézmény magasabb évfolyamára kéri felvételét, a jelentkezési lapján ezt fel kell tüntetnie. Kérelméről a bizottság különbözeti vizsga alapján dönt, az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának az adott évfolyamra meghatározott rendelkezései alapján.
- Az iskola körzeten kívüli tanulókat is felvehet, a jogszabályban meghatározott létszámnormák figyelembe vételével.

Tanuló átvételének szabályai

Más alapfokú művészetoktatási intézményből érkező tanulók átvétele történhet:

- az elvégzett évfolyamok figyelembevételével, a következő évfolyamra történő felvétellel
- a szülő kérésére évfolyamismétléssel
- ha a tanuló tanulói jogviszonya nem volt folyamatos, akkor különbözeti vizsga alapján sorolljuk évfolyamba
- egyéni segítségnyújtással, türelmi időbiztosításával

Továbbhaladás, magasabb évfolyamra lépés feltételei

- Az alapfokú művészeti iskola felsőbb évfolyamába az a növendék léphet, aki a közvetlenül megelőző osztály minimális követelményeinek eleget tett, fő-tárgyból és kötelező tárgyból eredményes vizsgát tett és mindezekről bizonyítványt kapott. Ha bármilyen elfogadható ok miatt a tanuló a beszámolón nem vett részt, osztályzatát a szaktanár állapítja meg.
- Elégtelen érdemjegy esetén a tanuló évfolyamot ismétlhet.
- A növendék az adott évfolyamra előírt követelményeket egy tanévnél rövidebb idő alatt is teljesítheti, vagy egy vagy több tantárgy több évfolyamra megállapított követelményeit egy tanévben is teljesítheti. Ebben az esetben osztályzatait minden érintett évfolyamra meg kell állapítani. (2011. évi CXC tv. 57§ 3. bekezdése).
- Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a tanítási órák egyharmadát meghaladja, a tanítási év végén nem osztályozható, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen (20/2012. EMMI rendelet 51§,7. bekezdésének e.pontja).
- Felmentés vagy egyéb ok miatt a tanuló szolfézs (kötelező tárgy) és főtárgyi évfolyama egymástól eltérő is lehet. Ezt a bizonyítványba és a törzslapon is fel kell tüntetni. Ebben az esetben a felsőbb osztályba lépésnél a hangszeres osztályt kell figyelembe venni.

- "A" tagozatról "B" tagozatra (zenei tanszakokon) ill. minőségi csoportba (néptánc, rajz) irányítható a növendék az adott tanszaki munkaközösség ill. a szaktanár javaslata alapján.
- Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül köteles egyet felvenni.
- A növendék az utolsó alapfokú évfolyam ill. továbbképző évfolyam befejezését követően alap- valamint záróvizsgát tehet. Az alap- és záróvizsgát a jogszabályban meghatározottak szerint tanszakonként művészeti áganként kell meghatározni és elvégezni.

Évfolyamismétlés

- Évfolyamismétlésre akkor kerül sor, ha a tanuló az iskola meghatározott évfolyamáról nem lép tovább, hanem újrakezdi, mert nem teljesítette az évfolyam követelményeit, vagy igazolt és igazolatlan mulasztásai meghaladják az összesített óraszám 30 százalékát. Ez esetben a tanulói jogviszony folyamatos.
- A tanuló részére az iskola igazgatója engedélyezheti az iskola évfolyamának megismétlését abban az esetben is, ha egyébként sikeresen teljesítette az adott évfolyam követelményeit, és magasabb évfolyamba léphetne. Az engedély megadásáról a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő kérésére az iskola igazgatója dönt. (1. évfolyamon engedélyezni kell az évfolyam megismétlését.)

Tanulmányok alatti vizsgák

Művészeti iskolába való beiratkozásnak nem feltétele az **alkalmassági vizsga**. A tanulmányok alatti vizsgát független vizsgabizottság előtt lehet letenni.

Különbözeti vizsga

- Különbözeti vizsgát tehet az a tanuló, aki magasabb évfolyamba kéri a felvételét.
- A különbözeti vizsga képességfelmérésből, az előző évfolyamanyagának számonkéréséből áll.
- A különbözeti vizsgáról jegyzőkönyv készül.
- A különbözeti vizsga eredményét a bizonyítványba a különbözeti vizsga dátumával kell bejegyezni és a megjegyzés rovatba a különbözeti vizsga tényét be kell jegyezni.
- Különbözeti vizsga szervezése a tanév rendje szerinti időpontban lehetséges.

Osztályozó vizsga

- Ha a tanuló a tanítási év közben a tananyagot hamarabb teljesítette, lehetőség van a differenciált oktatás elvei szerint a következő év tananyagát tanulni. Ebben az esetben a tanuló, év végén két év anyagából összevont vizsgát tehet.
- Rendkívüli előrehaladás esetén a szaktanár javaslata alapján az igazgató engedélyezheti, hogy a tanuló a tanév végén két, esetleg több osztály anyagából tegyen összevont beszámolót.
- A félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tenni, ha
 - felmentették a tanóra foglalkozásokon való részvétele alól
 - engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget.
- Az osztályozó vizsgát a tanév rendje szerint kell megtartani.

Félévi és évvégi vizsgák

- Félévi, év végi vizsga minden csoport számára kötelező. A vizsga formája lehet nyílt tanítási óra, bemutató előadás, kiállítás, vizsga koncert stb. A vizsga időpontját az igazgató jelöli ki a törvényi előírásoknak megfelelően.

Alap és záróvizsgák

- Alap és záróvizsgák időpontját az igazgató jelöli ki a törvényi előírásoknak megfelelően. Alapfok hatodik évfolyam végén tehet a tanuló alapvizsgát. Amennyiben tesz alapvizsgát, folytathatja tanulmányait továbbképző évfolyamon. Továbbképző évfolyamok elvégzése után zárhatja művészeti tanulmányait záró vizsgával.

Vizsga szervezés szabályai

- vizsga időpont kiírása- munkatervben meghatározott
- három fős vizsgabizottság felállítása
- vizsgabizottság munkáját és magát a vizsgát az igazgató készíti elő
- vizsgajegyzőkönyv készítése
- vizsga követelménye a helyi tantervben meghatározott, az adott tanév anyaga
- vizsgabizottság elnöke felel a vizsga szakszerű és jogszerű megtartásáért
- a vizsga reggel nyolc óra előtt nem kezdődhet és legfeljebb húsz óráig tarthat

A tanulói jogviszony megszűnése

- Az alapfokú művészeti iskolában akkor szűnik meg a tanuló jogviszonya, ha a szülő illetve a nagykorú tanuló bejelenti, hogy kimarad az iskolából. A megszűnés a bejelentésben megjelölt napon történik.
- Megszűnik továbbá a jogviszony az utolsó alapfokú évfolyam utolsó napján, ha a növendék nem tesz művészeti alapvizsgát, illetve ha nem tesz záróvizsgát, akkor az utolsó évfolyam elvégzését tanúsító bizonyítvány kiállításának napján.

6. AZ ISKOLA ÉLET- ÉS MUNKARENDJE

Az intézmény tanítási szünetekben ügyeleti rend szerint tart nyitva. Az iskolát szombaton, vasárnap és munkaszüneti napokon - rendezvények hiányában - zárva kell tartani. A szokásos nyitvatartási rendtől való eltérés - iskolai rendezvények, szülői értekezletek, tanulói összejövetelek - alkalmával. Egyéb esetekben az igazgató ad engedélyt kérelem alapján a nyitva tartásra.

A tanév rendje

A tanév rendjét minden évben rendelet határozza meg. Így a szorgalmi idő kezdetét és végét, az évközi szünetek kezdő és záró napját, az első félév végét, a tanítás nélküli munkanapok számát.

Intézménytípusunkban a szorgalmi idő első és utolsó napját - a tanítási év első és utolsó hetének keretében - az igazgató határozza meg.

Vizsgát szervezni a szorgalmi idő utolsó három hetében lehet. A vizsga időpontját szintén az intézmény vezetője határozza meg.

Az intézmény munkájának megtervezése

A munkaterv

Az intézmény munkatervét az igazgató készíti elő megvitatásra, az igazgatóhelyettesek, tagozatvezető, valamint a nevelőtestület határozatainak, javaslatainak figyelembe vételével.

A munkaterv végleges kialakításáról és elfogadásáról a nevelőtestület határoz. A munkaterv egy tanévi programot tartalmaz.

A munkaterv tartalma kiterjed:

- a nevelő-oktató munkával kapcsolatos feladatok konkrét megfogalmazására;
- az irányítás, az ellenőrzés folyamatára,
- az iskola személyzeti és gazdasági feladataira;
- munkaközösségi programokra; továbbképzés feladataira,
- egyéb iskolai rendezvényekre, programokra.

A feladatokat határidőkkel, a felelősök megnevezésével, az évenként ismétlődő feladatokat pedig időrendi sorrendben tartalmazza. Az iskolavezetés a munkaterv egy példányát az önkormányzat jegyzőjének küldi meg.

A tantárgyfelosztás

A pedagógusok tantárgyfelosztás alapján dolgoznak. A tantárgyfelosztás alapja az adott tanszakok évfolyamonként lebontott óratervi óráinak száma, valamint a tanulói létszám és a tanulócsoportok száma.

A tanulók tantárgyválasztásával, annak módosításával kapcsolatos eljárási rend

Az intézményben szakiskolai képzés nem indult. Az intézményben a tantárgyválasztás elvei a művészetoktatásban a következő képen jelenik meg:

- Az intézményben a művészetoktatás tantárgyainak kiválasztását a pedagógiai programban és a helyi tantervben megfogalmazott tartalmak határozzák meg. Befolyásoló tényező a csoport összetétele,/ összevont osztályoknál mely évfolyamok kerülnek egy tanuló csoportba/, valamint a mindenkori törvényi előírásnak megfelelés, csoport alakítás illetve csoport összevonás során.
- Tanszakváltást lehetővé tesszük a tanuló számára a szülő kérésére. Tanszakváltás esetén a csoport besorolása határozza meg a tanított tantárgyat, azaz mely évfolyamra nyert felvételt a tanuló.

Csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Az oktatás eredményessége érdekében a hagyományos megoldás mellett alkalmazzuk az osztály kereteket időlegesen fellelítő, átlépő megoldásokat.

Az egyéb foglalkozások megtartását rendeli el a pedagógusok számára úgy, hogy a nevelőtestületben egyenletes munkaterhelés alakuljon ki.

Az e célból elrendelhető egyéb foglalkozások körét a kormányrendelet tervezetének 17.§ (2) bekezdése tartalmazza az alábbiak szerint:

művészeti iskolában megvalósítható foglalkozások

- egyéni vagy csoportos tehetségfejlesztő foglalkozás,
- pályaválasztást segítő foglalkozás,
- felzárkóztató, tehetség-kibontakoztató, speciális ismereteket adó egyéni vagy csoportos, közösségi fejlesztést megvalósító csoportos, a szabadidő eltöltését szolgáló csoportos, a tanulókkal való törődést és gondoskodást biztosító egyéni, foglalkozás,
- tanulmányi szakmai, kulturális verseny, házi bajnokság, iskolák közötti verseny, bajnokság,
- az iskola pedagógiai programjában rögzített, a tanítási órák keretében meg nem valósítható programok

Az órarend

A pedagógusoknak a tantárgyfelosztással összhangban lévő heti órarendjét a tanév rendjében meghatározott első tanítási napokra kell elkészíteni. (első félév, második félév).

A növendékek beosztását a főtárgyi naplóba is mellékelni kell.

A tanulók létszámában bekövetkezett változásokat a pedagógusoknak 48 órán belül jelentenie kell az iskolavezetésnek.

A tanítási órák rendje

A növendékek óráit úgy osztjuk be, hogy ne ütközzenek általános iskolai órarendjükkel, összehangolva a többi művészeti tanszak időbeosztásával.

A csoportos órákat szünet közbeiktatásával tartjuk.

Az egyéni órák hossza

- "A" tagozaton: 30 perc
- "B" tagozaton: 45 perc.

A csoportos órák hossza valamennyi tanszakra 45 percesek, 10 perces szünet közbeiktatásával.

A főtárgyi órák beosztásánál ügyelünk arra, hogy a vidéken lakó tanulók óráit a kötelező tárgyi órákhoz kapcsoljuk.

A pedagógusok helyi intézményi feladatai

Szaktanári munkakörben az alábbi - a nevelő - oktató munkával, a tanulókkal összefüggő pedagógiai - **feladatokat** kell ellátni:

- a tanulókkal, csoportokkal, együttesekkel való közvetlen foglalkozás,
- a tananyag- tervezetek, tanmenetek előkészítése, kidolgozása és érvényesítése,
- szakmai - pedagógusi képesítésének állandó szinten tartása és fejlesztése,
- a tanítási órán minőségi munka végzése,
- a munkájához tartozó adminisztráció ellátása, a testületi értekezleteken való részvétel, a szülők fogadása stb.,
- félévi és év végi vizsgaelőadások, versenyek, előkészítése és lebonyolítása,
- a megyei és körzeti versenyeken való részvétel, közreműködés, stb.
- a fentiekkel kapcsolatban helyi rendezési feladatok ellátása,
- az iskola tulajdonát képező, és a növendékeinél lévő eszközök, hangszerek naprakész dokumentálása, nyilvántartása,
- az órarend szerinti foglalkozásokon felül tanítási napnak számít a tanterv által előírt meghallgatások, tanév végi előadások időtartama, illetőleg a tanulók vizsga előadásai, bemutatói, közös órái, ha azokon egyes tanulók részvétele kötelező,

- helyettesítés
- Szülői értekezlet, fogadóóra tartása.

A pedagógus kötelezettségei

- Kísérje figyelemmel és segítse elő a tanulók fejlődését.
- A szülőket és tanulókat az őket érintő kérdésekről rendszeresen tájékoztatja.
- A szülő és tanuló javaslataira, kérdéseire érdemi választ adjon.
- A nevelő –oktató tevékenységében a tanítás során a tájékoztatást és ismereteket tárgyilagosan és többoldalúan nyújtsa.
- A gyermekek, tanulók emberi méltóságát és jogait tartsa tiszteletben.
- Hét évenként legalább egy alkalommal - a törvényi előírások szerint továbbképzésen kell részt vennie. Ennek elmulasztása esetén a pedagógus munkaviszonya megszüntethető.
- Nem kell továbbképzésen részt vennie annak a pedagógusnak, aki pedagógus szakvizsgát vagy egyéb előírt vizsgát tett a vizsgák letétele utáni hét év során.
- Személyi adataiban történt változást (név, lakcím, szabadság idején a tartózkodási helyét) felettesének azonnal jelenti.
- Távolmaradása esetén előre értesíti felettesét és gondoskodik arról, hogy az oktatás eszközei a helyettesítő nevelő rendelkezésére álljanak.
- Betartja és a felügyeletére bízott tanulókkal betartatja a munka- és tűzvédelmi feladatok előírásait. A területén tapasztalt munka –és tűzvédelmi hiányosságokat jelezni köteles a megbízónak. A tanulókkal történt legkisebb balesetet is köteles jelenteni a megbízónak. Függetlenül attól, hogy a képzés ideje alatt v. óráközi szünetben, illetve az oktatási intézmény egyéb helyiségeiben (mosdók, folyosók stb.) történik.
- A fentiekén kívül elvégzi azokat a feladatokat, amelyekkel az igazgató vagy közvetlen felettese megbízza.

A pedagógus jogai

- A pedagógiai program alapján a tananyagot a nevelés és tanítás módszereit megválaszthatja.
- A szakmai munkaközösség véleményének meghallgatásával megválaszthatja az alkalmazott taneszközöket, tankönyveket és tanulmányi segédleteket.
- Irányítsa és értékelje a tanulók munkáját.
- Minősítse a tanulók munkáját.
- Hozzáfusson a szükséges ismeretekhez.
- A nevelőtestület tagjaként részt vegyen az iskola pedagógiai programjának tervezésében és értékelésében, gyakorolja a nevelőtestület tagjait megillető jogokat.
- Szakmai egyesületek, kamarátagjaként vagy képviselőként vegyen részt helyi, regionális és országos közoktatással foglalkozó testületek munkájában.
- Személyét, mint a pedagógus közösség tagját megbecsüljék, személyiségi jogait tiszteletben tartásák, nevelői –oktatói tevékenységét elismerjék.

Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnökök feladatai

Az osztályfőnök feladatai

- Aktív osztályközösséget alakít ki az osztályközösség megfelelő irányításával.
- Fejleszti a tanulók személyiségét, elősegíti egészséges lelki és testi fejlődésüket.
- Elősegíti a társadalmi normákhoz és az iskolai elvárásokhoz igazodó értékrend kialakítását és elfogadását.
- Tanórákon kívüli –szükség esetén –iskolán kívüli közösségfejlesztő, szabadidős programokat (pl. osztálykirándulás, túra, színház-, múzeumlátogatás) szervez.
- Az osztályszintű és az iskolai rendezvényeken kíséri osztályát, felügyel a tanulókra.
- Megismeri a tanulók családi és szociális körülményeit.
- Rendszeres kapcsolatot tart és együttműködik a tanulók szüleivel.

- Rendszeres kapcsolatot tart együttműködik az osztályban tanítónevelőkkel.
- Tájékoztatja a tanulókat és a szülőket az őket érintő kérdésekről. Érdemi választ ad a szülők és tanulók iskolai élettel kapcsolatos kérdéseire.
- Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét, és erről rendszeresen legalább havonta –tájékoztatja a szülőket.
- Ha a tanuló az év végén tanulmányi kötelezettségeinek nem tesz eleget, a szülőket tájékoztatja a tanuló továbbhaladásának feltételeiről.
- Figyelmezteti a szülőket, ha a gyermekük jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- A szülők tájékoztatására szülői értekezleteket és fogadó órákat szervez.
- Fokozott törődéssel foglalkozik az osztályába járó kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal.
- Az osztály tanulóinál ellátja a gyermekvédelmi feladatokat, együttműködik a gyermekvédelmi felelőssel, szükség esetén a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal.
- Segíti a tanulási, beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő tanulók iskolai munkáját.
- Támogatja a tehetséges tanulók fejlődését.
- Minden hó végén érdemjeggyel értékeli a tanulók szorgalmát.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók szorgalom osztályzatára.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók egész tanévi munkájának dicsérettel történő elismerésére.
- A házirendet megsértő vagy feladatait elmulasztó tanulót először szóbeli figyelmeztetésben, majd írásbeli figyelmeztetésben, intőben vagy rovóban részesíti.
- Súlyosabb esetben javaslatot tesz a tanuló elleni fegyelmi eljárás lefolytatására.
- Figyelemmel kíséri a tanulók hiányzásait, vezeti a mulasztási naplót, a mulasztásokat az osztálynaplóban havonként összesíti. Igazolatlanmulasztás esetén a jogszabályokban előírt rendelkezések alapján jár el.
- Betartja az alapvető erkölcsi normákat a tanulókkal, a szülőkkel és a nevelő társakkal szemben.
- Kitölti és vezeti az osztálynaplót, hetente ellenőrzi a szükséges beírásokat, és szükség esetén gondoskodik azok pótlásáról.
- Felfekteti és vezeti a tanulói törzslapokat és bizonyítványokat.
- Tanév elején kitölti a tanulók tájékoztató füzetét, tanév közben havonta ellenőrzi tájékoztató füzet vezetését (érdemjegyek, egyéb beírások, szülői aláírások).
- Figyelemmel kíséri az osztály tantermének gondozottságát és pedagógiai szakszerűségét.

AZ ISKOLA SZERVEZETI EGYSÉGEI, KAPCSOLATAI – TANÍTÁSI ÓRÁN KÍVÜLI TEVÉKENYSÉG

Szakmai szervezetek: iskolavezetőség, nevelőtestület, szakmai team-ek. Érdekvédelmi szervezetek: diákönkormányzat, szülői szervezet, iskolaszék.

Az intézmény vezetője

Az iskola élén az igazgató áll, munkáját igazgatóhelyettesek segítik.

Az igazgatónak az intézmény vezetésében fennálló felelősségét, képviseleti és döntési jogkörét Nkt. alapján gyakorolja.

Az intézmény iskolavezetősége

Az igazgató döntés-előkészítő, véleményező, javaslattevő testülete.

Tagjai:

- az igazgató

- igazgató helyettesek
- gazdaságvezető

A vezetőség rendszeresen, a munkatervben rögzített időpontokban, rendes értekezleteket tart, melyről írásban emlékeztető feljegyzés készül.

Az intézmény nevelőtestülete

A nevelőtestület: a nevelési-oktatási intézmény pedagógusainak közössége, nevelési és oktatási kérdésekben az intézmény legfontosabb tanácskozó és határozathozó szerve.

A nevelőtestület tagjai a nevelési-oktatási intézmény valamennyi pedagógus munkakört betöltő alkalmazottja.

A nevelőtestület nevelési-oktatási kérdésekben, a nevelési-oktatási intézmény működésével kapcsolatos ügyekben, valamint a Nkt.-ben és más jogszabályokban meghatározott kérdésekben döntési, egyébként pedig véleményező és javaslat tevő joggal rendelkezik (20/2012(VIII.31.)EMMI rendelet 117§).

Szülői munkaközösség

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 119. § alapján a szülők meghatározott jogaik érvényesítésére, a kötelességük teljesítése érdekében szülői szervezetet hozhatnak létre.

A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje – Diákönkormányzat

A Diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed. A tanulók érdekképviseleti szerve a Diákönkormányzat. A DÖK tevékenységét a telephelyeken megválasztott 1-1 képviselőből álló vezetőség irányítja, munkáját az iskola igazgatója által megbízott pedagógus segíti, egyben ő látja el a képviselőt is.

Diákjaink részt vehetnek a diákközgyűlésen, amit az iskolánkban évente legalább egy alkalommal a diákönkormányzat szervez meg. A diákközgyűlésen a DÖK munkáját segítő pedagógus és DÖK elnöke beszámol az előző diákközgyűlés óta eltelt időszak munkájáról, a tanulói jogok érvényesüléséről az iskola igazgatója tájékoztatást ad az iskolai élet egészéről, a házirendben meghatározottak végrehajtásáról, és egyéb a tanulókat érintő kérdésekről.

Kapcsolattartás formái és rendje

Iskolavezetés és nevelők közötti kapcsolattartási formák

- iskolavezetőségi ülés
- nevelői faliújság
- rendes és rendkívüli értekezletek
 - rendes: tantestületi alakuló, tanévnyitó, félévzáró, tanévzáró, osztályozó
- nevelési értekezletek évente két alkalommal

Szülő és iskola közötti kapcsolattartási módok

- tájékoztató füzet az iskola pedagógiai programjáról
- tanszaki szülői értekezletek
- fogadóóra
- nyílt napok
- tájékoztató füzet a tanulók előmeneteléről
- iskolai rendezvények, hangversenyek, bemutatók
- faliújság
- alkalmi beszélgetések
- versenyekre való szülői kíséret
- jótékonyági rendezvények.

Növendék és nevelő közötti kapcsolattartási formák

- egyéni elbeszélgetések
- faliújság
- kirándulások

- közös rendezvények.

Intézmény partneri kapcsolattartás formái

- Személyes megbeszélés,
- egyeztetés,
- problémafeltárás kölcsönös biztosítása
- közös rendezvények, programok
- szakmai és módszertani egyeztetés a hátrányos helyzetű és a tehetséges tanulók előrehaladása érdekében.

Az intézményi működés alapfeltétele, sőt létfeltétele, hogy jó kapcsolatot tartson fenn a társintézmény vezetőikkel, hiszen az oktatás helyszínét bérleti szerződések megkötésével tudjuk biztosítani. A jó kapcsolat biztosítékai a kölcsönösség, a két intézmény érdekeinek egyidejű szem előtt tartása, a jó kommunikáció, személyes kapcsolatok, a másik intézmény értékeinek tisztelete, megbecsülése. Mindezek alapja a megbízhatóság, a tisztesség, a kiszámíthatóság és korrektség.

A fentiek miatt folyamatosan kell tájékozódni partnereink véleményéről, és azokat be kell építeni az iskola munkájába, nevelési programjába.

Az iskola rendszeresen kapcsolatot tart:

- a fenntartóval (igazgató, helyettesek)
- az iskolát támogató alapítvány kuratóriumával, támogató szervekkel (igazgató, helyettesek)
- a megye intézményeivel (igazgató, helyettesek, pedagógusok)
- társművészeti intézményekkel (igazgató, helyettesek, pedagógusok)
- művészeti szakközépiskolákkal (igazgató, helyettesek, pedagógusok)
- Magyar Táncművészeti Főiskolával (igazgató, helyettesek, pedagógusok)
- Művészeti Egyesületekkel (igazgató, helyettesek, pedagógusok)
- külföldi testvériskolákkal (igazgató)
- telephelyek vezetőivel, önkormányzataival (igazgató, helyettesek, pedagógusok)
- gyermekjóléti szolgálattal (igazgató, helyettesek, pedagógusok)
- pedagógiai szakmai szakszolgálattal (igazgató)

A tanórán kívüli tevékenységek szinterei:

A tanórán kívüli foglalkozások szervezeti formái és azok rendje

Tanulmányi kirándulások, művészeti táborok, külföldi utak, tanulmányi versenyek, fesztiválok, szakmai rendezvények.

A művészeti iskolákban tanulmányi kirándulásnak minősülnek az iskolai csoportok, tanszakok kölcsönös látogatásai, előadásokon való részvétel.

A tanulmányi kirándulások a nevelő - oktató munka szerves részei, azokat munkatervben rögzíteni kell.

Tanítási napokon szervezett tanulmányi kirándulás esetében a tanulók részvételéhez a közismereti és a művészeti iskola igazgatójának hozzájárulása szükséges.

Tanulmányi kirándulások alkalmával annyi kísérőtanárt kell biztosítani, amennyi a zavartalan lebonyolításhoz szükséges, de 20 tanulónként legalább 1 főt . A kísérő tanárok felelősek a rendért és a tanulók testi épségéért. Ha a tanuló szereplésére is sor kerül, lehetőség biztosítani kell szaktanára részvételét.

Önként jelentkező szülők kísérőül bevonhatók, de a tanári kíséretet nem helyettesíthetik.

A kirándulás alkalmával - ha csoportok az iskola székhelyét elhagyják, - elsősegélyhez szükséges felszerelést magukkal kell vinni.

A kirándulások költségeit - a szülők meghallgatásával - úgy kell megállapítani, hogy azok a szülőket csak a legszükségesebb mértékben terheljék, a szükséges összeget lehetőleg éltakarékossággal biztosítsák. Törekedni kell arra, hogy az állami gondozott tanulók anyagi ok miatt ne maradjanak távol a kirándulásokról, és a több gyermekes szülők anyagi megterhelése is minél kevesebb legyen.

Iskolai szünetben (nyári, téli, tavaszi) a művészeti iskola önállóan vagy más szervezettel, intézményekkel közösen művészeti alkotó táborokat szervezhet.

A költségeket az iskola, a rendező szervek, illetve a résztvevők közösen viselik. A tanulók a kirándulásokon és a táborokban önkéntesen vesznek részt.

A tanulmányi, szakmai versenyek, diáknapi része a tanév helyi rendjének, illetőleg az éves munkatervnek amely meghatározza a szervezés feladatait és felelőseit.

A területi és országos fordulóra továbbjutott tanulókat a verseny idejére az igazgató mentesíti a tanítási órákon való részvétel alól.

Az igazgató gondoskodik arról, hogy az országos , körzeti , a helyi vagy házi versenyeken győztes, illetőleg helyezést elért tanulók eredményes szereplését az egész iskolaközösség megismerje . (pl. hirdetőtábla)

A kísérő tanárok, valamint a szakmai versenyeken, táborozásban és a továbbképzéseken (tapasztalatcseréken) résztvevő tanárok költségeiről az iskolának kell gondoskodnia. Ugyancsak az iskola köteles gondoskodni a tanulmányi versenyeken, szakmai rendezvényeken, fesztiválokon tanulók költségeiről) útiköltség, részvételi díj) . a művészeti csoportok estében az iskola anyagi lehetőségeinek arányában járul hozzá a költségekhez.

Cserekapcsolatok, belföldi és külföldi tapasztalatcsere látogatások

Az iskola igazgatója engedélyével az iskolai munkaterv alapján az iskola tanárai és tanulóinak tapasztalatcsere és közös tevékenység céljából cserelátogatásokat, hangversenyeket, közös fellépéseket szervezhetnek. Ennek költségeit a meghívó felek kölcsönös megállapodásainak alapján határozzák meg.

Amennyiben a belföldi és külföldi utazásra az irányító szerv, vagy impresszárió megbízása alapján kerül sor, a költségek térítése a megbízót terheli.

Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei, korlátai

A házi feladatok – mind a szóbeli, mind az írásbeli – a tanítási órán feldolgozott ismeretek gyakorlását, elmélyítését szolgálják, ezért csak olyan jellegű feladatokat adhat a pedagógus, mely ennek a kritériumnak megfelel. Nem adható olyan házi feladat, melynek előkészítése a tanítási órán nem történt meg. Szintén nem adható házi feladatként a tanítási órán fel nem dolgozott anyag rész otthoni, önálló feldolgozásra. Az írásbeli házi feladatot érdemjeggyel nem értékeljük. A kiemelkedő gyűjtőmunka, szorgalmi házi dolgozat összeállítását érdemjeggyel jutalmazzuk.

- a) A feladott kötelező szóbeli és írásbeli házi feladat együttes mennyisége annyi legyen, hogy ne haladja meg a napközis tanulmányi foglalkozás időtartamát.
- b) A pedagógus a tanulók életkori sajátosságainak, képességszintjének és terhelhetőségének ismeretében szabadon alkalmazhatja a differenciált házi feladat (szóbeli vagy írásbeli) adásának elvét.
- c) Hosszabb iskolai szünetekre (őszi, téli, tavaszi, nyári) kötelező házi feladatot nem kaphatnak a tanulók. A pedagógus megfelelő motivációval „szorgalmi” jelleggel végezhető feladatot, gyűjtőmunkát adhat a szünetekre.

7. AZ ISKOLA ELLENŐRZÉSI- ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

Az intézmény munkájának ellenőrzése

Az ellenőrzés célja a végzett munka értékelése, a nevelés-oktatás eredményességének megítélése, a működés jogszerűségének vizsgálata és biztosítása.

Az iskola belső ellenőrzésének feladatai:

I. Szakmai tevékenységgel összefüggő ellenőrzési feladatok (nevelő-oktató munka ellenőrzése)

II. Gazdálkodási tevékenységgel kapcsolatos ellenőrzési feladatok (munkaerő-bérgazdálkodás, készlet- és energiagazdálkodás, tárgyi eszközgazdálkodás.)

A folyamatos belső ellenőrzés megszervezéséért, hatékony működéséért az iskola igazgatója a felelős.

A belső ellenőrzési rendszer átfogja az iskolai nevelő-oktató munka egészét, az intézmény, mint költségvetési szerv egész tevékenységét és biztosítja az ellenőrzés során felmerülő hibák, helytelen intézkedések kellő időben történő feltárását, fokozza a munka hatékonyságát.

Az ellenőrzésre jogosultak

- vezetői (igazgató, igazgatóhelyettesek)
- Belső ellenőrzési csoport

Belső ellenőrzési csoport

- A BECS – maga határozza meg a működésének rendjét, formáját.
- A BECS tagjai maguk közül vezetőt választanak, aki rendszeresen kapcsolatot tart az intézményvezetővel.
- A BECS- munkáját az éves önértékelési tervben kell meghatározni.
- A BECS készíti el a pedagógusok, a vezetők és az intézményi önértékelések összegző értékelését, amelyben meghatározza az erősségeket és a fejleszhető területeket.
- A Becs munkájának részletes leírását az Intézményi Önértékelési Program tartalmazza.

Az ellenőrzés lebonyolításának legfontosabb szabálya a tervszerűség. Az ellenőrzési tervet az iskola éves munkatervében rögzítjük.

Az ellenőrzési terv az alábbiakat tartalmazza:

- az ellenőrizendő területeket, tanszakokat,
- az ellenőrzés célját
- az ellenőrzés jellegét;
- az ellenőrzés formáját;
- az ellenőrzést végző személy, személyek megjelölését;
- az ellenőrzendő időszak megjelölését (kezdő és befejező időpontját);
- az ellenőrzési tervet kiadó vezető aláírását.

Az ellenőrzés formái változatosak, a bennük való választás függ az ellenőrzés területétől és az ellenőrzés céljától.

Az ellenőrzés formái:

- óralátogatás
- beszámoltatás;
- írásos dokumentumok vizsgálata;
- eredményvizsgálatok, felmérések;

Az ellenőrzés tapasztalatairól írásos feljegyzést készítünk, értékelve a pedagógus teljesítményét.

Az intézmény külső ellenőrzése

Az iskolai ellenőrzés külső eszközei:

- szakértői (szakmai)
- audit (átvilágítás, átvizsgálás, komplett)

A növendékek teljesítményeinek értékelése, azok formái:

- A tanulók tanulmányi munkájának értékelésekor a tanult tantárgyakkal összefüggő teljesítménye minden lényeges megnyilatkozását figyelembe vesszük. Tanszaktól függően, hol az elméleti tudás, hol a gyakorlati tevékenység értékelése a hangsúlyosabb.
 - gyakorlati eredményeinek egybevetése alapján történik.
 - Osztályzatot kap a növendék havonta, valamint félévkor és év végén, 1-5 fokozatú skálán.
 - Az érdemjegyet havonta és félévkor a főtárgy tanár és a kötelező tárgyat oktató nevelő állapítja meg.
 - Az év végi beszámolót (vizsgát) a növendékek vizsgabizottság előtt teszik (zenei tanszakok, táncművészet), ahol a főtárgy tanár javaslata alapján a bizottság állapítja meg az érdemjegyet. Az adott érdemjegy alapja az egész évi munka és a beszámolón mutatott teljesítmény.
 - Az előképzők (zeneművészet, táncművészet, képző- és iparművészet, színművészet és bábművészet) tanszakjain a növendékek csak szöveges értékelést kapnak. Tartalmuk: kiválóan megfelelt, jól megfelelt, megfelelt, vagy nem felelt meg.
 - Az osztályzatokat félévkor a naplóba és az ellenőrzőbe (zenei tanszakok) vagy tájékoztató lapra (egyéb tanszakok), év végén a naplóba, az anyakönyvbe (törzslapba) és a bizonyítványba kell bejegyezni.
 - Az érdemjegyről a tanuló szülőjét - felnőtt tanulók kivételével - tájékoztatni kell.
 - Ha a növendék valamely kötelező tantárgy tanulása alól felmentést kapott, a felmentés tényét félévkor az ellenőrzőbe, tájékoztatóba, év végén a törzslapba, és a bizonyítványba az osztályzat rovatba "fm" rövidítéssel kell jelezni.
- A törvény által megadott záradékok alkalmazása.

Az értékelés célja:

- visszajelzés a tudásszintről a nevelő a tanuló és a szülő részére,
- a tanulás hatékonyságának ellenőrzése,
- a teljesítmény alapján a korrekció kijelölése,
- a növendék teljesítményének viszonyítása korábbi eredményéhez.

Az értékelés helye a tanulási folyamatban:

- a tanórán rendszeres visszajelzés,
- téma zárásakor,
- félévkor, év végén.

Az értékelés alapja

- tanszakonként az alapfokú művészetoktatás tantervi követelményeinek teljesítése szintje,
- a foglalkozásokon történő részvétel mennyisége,
- a tanuló képességei, adottságai és tanulmányai során mutatott fejlődése.

A számonkérést, beszámoltatást végzők:

- szaktanárok,
- tanszakvezetők/ igazgatóhelyettesek,
- igazgató,
- kijelölt vizsgabizottság (igazgató vagy igazgató helyettes /tanszakvezető + főtárgy tanár + azonos vagy rokon tanszaki tanárok)

A számonkérés, beszámoltatás követelményei:

- rendszeres, folyamatos legyen,
- sokoldalú legyen (szóbeli, írásbeli, gyakorlati),
- kapjon nyilvánosságot.

A számonkérés, beszámoltatás formái

- közös óra (versenyre való felkészítés alkalmával "B" tanszakos növendék kiválasztásakor)
- félévi, év végi vizsga (nyilvános vagy zártkörű a zenei tanszakokon és a táncművészet tanszakjain),
- havi teljesítmények összegzése félévkor, év végén (egyéb művészeti szakok).

A növendékek bemutatkozási, nyilvános szereplési lehetőségei

- tanszaki hangverseny (évente egyszer) a szülők számára
- növendékhangverseny (évente 1 alkalommal az iskola bemutatkozó hangversenye valamennyi zenei tanszak növendékeivel)
- pályázatokon a munkadarabokkal, alkotásokkal való részvétel (képző- és iparművészeti ág)
- kiállításokon, projektekben való részvétel (képző- és iparművészeti ág)
- városi szervezésű bemutatókon, oktatási intézmények különböző rendezvényein való fellépések (táncművészeti ág, színművészeti- bábművészeti ág)
- versenyeken való szereplés (táncművészeti ág, színművészeti- bábművészeti ág, képző- és iparművészeti ág, zeneművészeti ág)
- részvétel nyilvános színpadi előadáson legalább évente egy alkalommal (táncművészeti ág)

A mérés

A tanulási eredmények értékelésének 3 típusa közül (diagnosztikus, formatív, szummatív) intézményünkben a szummatív értékelés fog dominálni, melynek célja egy hosszabb tanulási szakasz eredményeinek megállapítása. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja a teljesítendő, elvárható követelményeknek a tudását az alapfok és a továbbképző évfolyam befejezésére írja elő a tanulóktól, ezzel lehetőséget kíván adni a tudásuk elmélyítéséhez, az egyéni fejlődési különbségek, a gyorsabb vagy lassúbb tanulási tempó figyelem-bevételéhez.

A szorgalom követelményei és minősítésének fokozatai

Valamennyi tanszakon és kötelező tárgyak esetén a szorgalmat folyamatosan havonként, félévkor, év végén értékelni kell.

A szorgalom minősítésére 4 fokozatot kell használni:

- példás (5): Akinek tanulmányi munkájára az igényesség jellemző. Érdeklődő, céltudatos, kitartó. Munkavégzése rendszeres, pontos, megbízható.
- jó (4): Tanulmányi munkájában törekvő, munkavégzése nem mindig pontos, időközönként ösztönözni kell a tanulásra. Érdeklődése nem mindig rendszeres.
- változó (3): Tanulmányi munkája ingadozó, munkavégzése rendszertelen, hullámzó, önállótlan. Ritkán érdeklődő, felkészültsége felületes.
- hanyag (2): Munkavégzésében megbízhatatlan, pontatlan, gondatlan. Nem érdeklődő, felkészültsége folyamatosan felületes.

A szorgalom minősítését félévkor szám és megfelelő szó (fentiek közül) megjelöléssel a naplóba, tájékoztató füzetbe, tanév végén pedig a naplóba, a törzslapba valamint a bizonyítvány megfelelő rovatába kell bejegyezni.

A tanulmányi átlag bejegyzési formája a tanügyi dokumentumokban:

A tanulmányi átlag az egyes tantárgyakból nyert osztályzatok számtani közepe, egy tizedes jegy értékig számítva. A szorgalom osztályzatot nem kell beszámítani a tanulmányi átlagba. A tanulmányi átlagot az osztályzatokk azonos módon kell bejegyezni.

- kitűnő (5)
- jeles (4,5)
- jó (4)
- közepes (3)
- elégséges (2)
- elégtelen (1)

A tanulók jutalmazásának elvei

A tanulói közösségek, vagy az egyes tanulók szorgalmában, tanulmányi munkájában elért kimagasló eredmények jutalmazása fontos pedagógiai motiváló eszköz.

A jutalmazás formái:

- szaktanári dicséret, (adható a tanévben több alkalommal a rendszeres, eredményes felkészülésért)
- igazgatói dicséret, (az iskolának dicsőséget jelentő országos, regionális, megyei vagy helyi versenyen elért kiemelkedő teljesítményért)
- nevelőtestületi dicséret (rendszeresen kimagasló eredményt elért tanulónak)

Fegyelmi intézkedések alkalmazásának elvei és formái

A fegyelmi intézkedés nem megtorló jellegű, hanem a súlyosabb fegyelemsértések megelőzésére szolgál, mint nevelési eszköz. A fegyelmi intézkedések alkalmazásánál a fokozatosság elve kell, hogy érvényesüljön, amelytől indokolt esetben - a vétség súlyára való tekintettel - el lehet térni.

A tanulóval szemben a következő fegyelmező intézkedés hozható:

- szaktanári szóbeli figyelmeztetés, (egy-két alkalommal felszerelés hiány)
- szaktanári írásbeli figyelmeztetés (foglalkozáson előforduló többszöri igazolatlan mulasztás, rendszeres felszerelés hiány)
- igazgatói írásbeli intés, (súlyos magatartási vétség, szándékos rongálás)

8. GYERMEK-, ÉS IFJÚSÁGVÉDELEM SZOCIÁIS ÉS ESÉLYEGYENLŐSÉG

Esélyegyenlőségi Terv

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. Törvény alapvető szinten rögzíti, hogy minden ember elidegeníthetetlen joga, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, semmilyen módon hátrányos megkülönböztetés ne érhesse.

A törvényben foglaltak érvényre juttatásáért a Free Dance Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Szakiskolában (továbbiakban: Iskola) az igazgató a felelős.

Az Iskola az esélyegyenlőségi feladatait az alábbiakban határozza meg:

- az Iskola működésében a nők és férfiak arányos képviselésének figyelemmel kísérése,
- az arányos képviselés eléréséhez szükséges javaslatok kidolgozása,
- az intézkedések eredményességének ellenőrzése,
- a nők arányos szerepvállalását sértő intézkedéseknek, és a megkülönböztetés megnyilvánulásainak feltárása, valamint ezek megszüntetéséhez szükséges intézkedések kidolgozása,
- a fogyatékkal élő tanulók esélyegyenlőségének előmozdítása,
- bármilyen (nemzeti, etnikai, vallási, szexuális stb.) kisebbsége {ill. hátrányos helyzetű csoportok} esélyegyenlőségének figyelemmel kísérése, a szükséges intézkedések kezdeményezése.

Az Iskola részére előírt törvényi kötelezettség {2003. évi CXXV. tv. 36.§., A Munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. tv. 70/A. §. (1)} alapján az igazgató az alábbi Esélyegyenlőségi Tervet (továbbiakban: Terv) alkotja meg:

I. Alapvető célok

1. A Terv alapvető célja, hogy megelőzze, vagy megszüntesse az Iskola polgárainak közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetését. Tárgyi hatálya kiterjed a munkaerő-felvételre, az alkalmazásnál a munkabérek, a jövedelmek, a juttatások, a képzés, a továbbképzés és egyéb ösztönzések meghatározására, az áthelyezés, a felmondás, felmentés és egyéb, a foglalkoztatással, továbbá az oktatással összefüggő esetekre.
2. A megkülönböztetés tilalma vonatkozik továbbá az iskolai munkavállalók és tanulók bárminemű – neme, faji hovatartozása, bőrszíne, nemzetisége, nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozása, anyanyelve, fogyatékosága, egészségi állapota, vallási vagy világnézeti megkülönböztetése, politikai vagy más véleménye, családi állapota, anyasága (terhessége) vagy apasága, szexuális irányultsága, nemi identitása, életkora, társadalmi származása, vagyoni helyzete, foglalkoztatási jogviszonyának, vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyának részmunkaidős jellege, illetve határozott időtartama, érdekképviselőhez való tartozása, egyéb helyzete, tulajdonsága vagy jellemzője miatti – diszkriminációja. {2003. évi CXXV. tv. 8., 9.§.}
3. A fentiekén túl az egyenlő bánásmód elve megsértésének tekintendő a fentebb hivatkozott törvény 10.§. (1), (2), (3) bekezdése alapján:
 - a zaklatás,
 - a jogellenes elkülönítés,
 - a megtorlás,
 - valamint az ezekre adott utasítás.

4. Az esélyegyenlőségi terv elveinek érvényre juttatása nemcsak a hátrányos megkülönböztetés tilalmát feltételezi, hanem az Iskola munkavállalóit és tanulóit esetlegesen érintő egyenlőtlenség kiküszöböléséhez, mérsékléséhez szükséges pozitív, méltányos és rugalmas támogató – segítő intézkedések megtételét (pl.: különböző szolgáltatások nyújtása: tehetséggondozás, akadálymentesítés stb.) is magában foglalja.
5. Az Iskola – lehetőségei és erőforrásai arányában – törekszik az előnyben részesítés elvének alkalmazására is, a hivatkozott tv. 11. §-ában meghatározott feltételek megléte esetén (az előnyben részesítés nem sérthet alapvető jogot, nem biztosíthat feltétlen előnyt, nem zárhatja ki az egyéni szempontok mérlegelését). Az Iskolával közalkalmazotti jogviszonyban álló alábbi csoportoknál alkalmazható az előnyben részesítés: a nők, a negyven évnél idősebb munkavállalók, a megváltozott munkaképességű személyek, a két vagy több nappali tagozaton tanuló gyermeket nevelő munkavállalók, a gyermeküket egyedül nevelők, a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelő munkavállalók.
6. A Terv által nyújtott kedvezmények igénybevétele és az ezekhez esetlegesen kapcsolódó (szociális helyzetre, származásra stb. vonatkozó) nyilatkozatok, adatlapok kitöltése önkéntes. Az esélyegyenlőségi terv megvalósításához szükséges különleges személyes adatok csak a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény rendelkezései szerint, az érintett személy önkéntes adatszolgáltatása alapján az esélyegyenlőségi terv által érintett időszak utolsó napjáig kezelhetőek.
7. A Terv megvalósítása a fennálló helyzet körültekintő és sokrétű felmérését, a jelenlegi viszonyok, állapotok és igények megismerését feltételezi. A konkrét célok, eszközök és intézkedések, amelyek a feltárt hátrányok megszüntetését ill. az esélyteremtést szolgálják, csak ezt követően és ennek bázisán határozhatóak meg. Fentiekre tekintettel az Iskola a Terv megvalósítását a következő ütemezés szerint valósítja meg:
 - az intézményi követelmények megfogalmazása,
 - a helyzetfelmérés, a konkrét tények, problémák feltárása,
 - cselekvési programok (konkrét célok, eszközök, intézkedések) meghatározása, az intézményi rendszer kialakítása a kívánatos helyzet elérésére, az egyes célcsoportok érdekében.

II. Az intézményi követelmények

1. Az Iskola jelen dokumentumban kinyilvánítja, és intézkedéseivel erősíteni kívánja elkötelezettségét az esélyegyenlőségi politikát megalapozó általános etikai értékek, és a demokratikus közösségek számára mértékadó alapelvek iránt. Ilyenek: az emberi méltóság tisztelete, a szabadság, az egyenlőség, az igazságosság, a szolidaritás, a tisztességes bánásmód, az erőszakmentesség, a partnerség, a sokszínűség (diverzitás), a különbségek elfogadása, a tolerancia, az előítéletektől való mentesség.
2. A Terv intézményi követelménynek tekinti:
 - felhívni mind a munkáltató, mind a munkavállalók, tanulók és képviselőik figyelmét az esélyegyenlőség fogalmának, és a vele kapcsolatos követelmények fontosságára,
 - tudatosítani a jogsérelmet elszenvedett csoportokat vagy egyéneket megillető, törvényben biztosított jogokat, biztosítani a jogvédelmi és jogorvoslati eljárásokat a tisztességtelen bánásmóddal szemben; mindezzel erősíteni a munkavállalók, tanulók érdekérvényesítő képességét,
 - az egyenlő bánásmód elvének megsértése esetén – a külső konfliktusok elkerülése érdekében – olyan belső, munkahelyi eljárásrend kialakítását és biztosítását, amely útján a munkavállaló jogorvoslatot nyerhet mediátor,

esélyegyenlőségi szakember, érdekvédelmi szervezet képviselőjének bevonásával,

- azon intellektuális belátás kialakítását, hogy az esélyegyenlőségi politika elveinek gyakorlati érvényre juttatása, a humán erőforrással való érték-racionális gazdálkodás nemcsak a munkavállalók, tanulók javát, hanem az Iskola szervezeti előnyeit is szolgálja,
- hozzájárulni ahhoz, hogy az esélyegyenlőségi követelmény jelenjen meg a vezetőkkel szemben támasztott elvárásokban,
- hozzájárulni a munkahelyi vezetők és vezetettek szemlélet- és magatartásmódjának formálásához, tekintettel a vonatkozó törvény szellemére,
- elősegíteni azt, hogy a törvényt megalapozó értékek és szempontok kiegészítésként kerüljenek be az Iskola meghatározó dokumentumaiba. (Kollektív Szerződés, Etikai Kódex stb.)
- Annak elősegítését, hogy az esélyegyenlőségi törvény szempont- és értékrendszere épüljön be az Iskola szervezeti kultúrájába.

A főtebb megfogalmazott törekvések azt a célt szolgálják, hogy az esélyegyenlőségi törvény és szellemének megfelelően az iskolai élet valamennyi területén megelőzzék, és megszüntessék munkavállalóink, tanulóink hátrányos megkülönböztetését, és elősegítsék az egyenlő esélyek megteremtését az Iskola minden polgára számára.

3. Az Iskola – a főtebb megfogalmazott általános értékekre és célokra való tekintettel – fontos és folyamatos feladatának tekinti olyan munkafeltételek, és munkahelyi légkör megteremtését, valamint az oktatás ama feltételeinek kialakítását, amelyek az Iskola munkavállalóinak, tanulóinak önkitaljesítő tevékenységéhez, önbecsülése megtartásához, megerősítéséhez, testi-lelki épségéhez (komfortérzetéhez) meghatározó módon járulnak hozzá.

A Terv 2009. szeptember 1-jétől hatályos. Hatálya kiterjed az összes munkavállalóra, függetlenül az alkalmazás jellegétől, a munkaidőtől vagy az alkalmazás időtartamától, továbbá valamennyi tanulóra.

9. HELYI TANTERV

Az iskolánk Helyi Tantervében előírt tananyagot és követelményeket a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendeletben (2011. II. 03. hatályos módosítása (2. számú melléklet) az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről) meghatározottak szerint készítettük el.

9.1. AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS KÖVETELMÉNYEI ÉS TANTERVI PROGRAMJA

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A követelmény és tantervi program szerepe a művészetoktatás tartalmi szabályozásában

1. Az alapfokú művészetoktatás a művészi kifejezőképességet alapozza meg, elősegíti a szakmai orientációt, valamint a szakirányú továbbtanulásra történő felkészülést. A művészetoktatás fontos szerepet tölt be a nemzeti hagyományok ápolásában, a nemzeti értékek megőrzésében, a különböző kultúrák iránti nyitottság kialakításában, a kortárs művészet értő befogadásában.

2. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja a művészeti–kulturális műveltség azon elemeit, továbbépíthető alapjait tartalmazza, amelyeket ezekben az intézményekben elsajátíthat minden tanuló. A követelmények és tantervi programok tartalmazzák azokat a követelményszinteket és feltételeket, amelyet minden alapfokú művészetoktatási intézménynek teljesítenie, biztosítania kell.

3. A követelmény és tantervi program a tartalmi szabályozást úgy valósítja meg, hogy az egységes alpra az iskolák, a pedagógusok, a tanulók sokféle, differenciált tevékenysége épülhessen. Lehetőséget ad az iskolafenntartók, a szülők, a tanulók érdekeinek, a pedagógusok szakmai törekvéseinek érvényesítésére, valamint az adott körülmények, feltételek figyelembevételére. Lehetővé teszi, hogy az iskolák és a tanulók a tananyag feldolgozásához, elmélyítéséhez és kiegészítéséhez, a követelmények teljesítéséhez, sajátos szükségleteik, igényeik kielégítéséhez megfelelő idővel rendelkezzenek. E célok érdekében a tantervi program és óraterve az egységes követelményeket úgy állapítja meg, hogy azok teljesítéséhez – átlagos feltételek mellett – a jogszabályokban meghatározott képzési idő keretében lehetőség nyíljon kiegészítő tartalmak és követelmények meghatározására is.

4. A követelmény és tantervi program lehetővé teszi különböző tankönyvek, segédletek és taneszközök alkalmazását, illetve az iskolai pedagógiai programok, ezen belül a helyi tantervek kidolgozását, melyeket a tartalmi szabályozás elengedhetetlen részeként kezel.

Alapelvek, célok

1. Az alapfokú művészetoktatási intézmény a zeneművészet, táncművészet, képző- és iparművészet, valamint a színművészet és bábművészet területei iránt érdeklődő tanulók számára biztosítja készségeik, képességeik fejlesztését, alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja (a továbbiakban: követelmény és tantervi program) a speciális művészeti készségek és ismeretek fejlesztését képező tartalmakat és tudásszintet meghatározó alapdokumentum. A követelmény és tantervi program segítséget nyújt ahhoz, hogy az alapfokú művészetoktatás valamennyi hazai intézményében az alapvető nevelési és oktatási tartalmak egységesen és arányosan érvényesüljenek.

2. A követelmény és tantervi program határozza meg azokat a kötelező és alapvető tartalmakat, amelyek adott művészeti ágon belül az alapfokú művészetoktatási intézmények közötti átjárhatóságot biztosítják. Az egységesítést szolgáló közös alpra építhetik az alapfokú művészetoktatási intézmények pedagógiai programjukat, azon belül helyi tantervüket, melyet a helyi igények és célok figyelembevételével fogalmazhatnak meg.

3. Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a követelmények teljesítésével történő képesség- és személyiségfejlesztésen van. A tantervi szabályozás rugalmassága révén hozzájárul az integrált oktatás–nevelés megvalósításához,

az esztétikai–művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetenciaterület fejlesztéséhez. A tananyag a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a zene–, a tánc–, a képző– és iparművészeti, valamint a szín– és bábművészeti műveltség megalapozásához, a különböző kompetenciák fejlesztéséhez. A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás a készség– és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.

4. A művészetoktatás tantervi programja az egyes művészeti területek követelményeire, a művészeti ágak sajátos nevelési és oktatástörténeti értékeire, a művészeti nevelés tapasztalataira, a művészetpedagógiai és művészetpszichológiai kutatások eredményeire, a magyar művészeti nevelés nemzetközileg is elismert gyakorlatára épül. Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében

5. Az alapfokú művészeti oktatás–nevelés a teljes emberré válást (az értelmi és érzelmi nevelés közötti összhangot), a közösségformálást, a szociokulturális hátrányok csökkentését, a kulcskompetenciák fejlesztését, a világ komplex befogadását, az önkifejezést és örömet jelentő alkotás lehetőségét, a tehetséggondozást segíti elő. A különböző művészeti területekkel összefüggő gyakorlati tevékenységek, kreatív feladatok által az ismeretek élményszerűvé, a tanulók sajátjaivá válnak, segítik a mélyebb megismerést, és fejlesztik a kreativitást. A művészetekkel való foglalkozás hozzájárul az észlelés érzékenységének, a kifejezés árnyaltságának fejlesztéséhez.

6. A művészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerű tapasztalatokon keresztül ismerhetik meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, táncművészetben, képző– és iparművészetben, valamint a szín– és bábművészetben ötvöződnek.

7. Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás az egyik legértékesebb emberi alapképesség.

8. A művészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az alkotómunka iránti igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményesség összetevői.

9. A művészeti nevelés az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarati, az alkotó–alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.

10. A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót segíti abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja önmagát, megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődését. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja tartalmi szabályozásának értelmezése

A követelmény és a tantervi program

A követelmény és a tantervi program a pedagógiai programokon belül a helyi tantervek és a tantárgyi programok kidolgozásának alapdokumentuma. A követelmény és a tantervi program művészeti áganként határozza meg a nevelő–oktató munka kötelező közös céljait, tartalmazza a nevelő–oktató munka alapjául szolgáló, az egyes tartalmi szakaszokban teljesítendő fejlesztési feladatokat.

Fejlesztési feladat

A fejlesztési feladatok meghatározzák a tanulók képességfejlesztésének különböző területeit, melyek kijelölik, hogy mely kulcskompetenciák fejlesztése kívánatos, a művészeti oktatás folyamata során. A pedagógiai folyamat különböző aspektusaira helyezik a hangsúlyt, figyelembe véve az életkori sajátosságokat, a tananyag felépítését és az egyes évfolyamok követelményeit.

Helyi tanterv

Az a tanterv, melyet egy iskola pedagógiai programjában kitűzött céljainak, alapelveinek megfelelően kiválaszt, vagy összeállít.

Az alapfokú művészetoktatási intézményekben folyó nevelő és oktató munka, illetve a helyi tanterv az oktatásért felelős miniszter által – művészeti áganként – kiadott Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára épül.(27/1998. (VI. 10.) MKM rendeletben ,2011. II. 03. hatályos módosítása ,2. számú melléklet)

Az alapfokú művészetoktatási intézmény a helyi tantervét az Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja alapján(27/1998. (VI. 10.) MKM rendeletben ,2011. II. 03. hatályos módosítása ,2. számú melléklet) készíti el, vagy az ily módon készített tantervek közül választ, és azt építi be helyi tantervként pedagógiai programjába. A helyi tanterv összeállításánál lehetőség van a helyi sajátosságok figyelembe vételével történő tantervfejlesztésre.

Követelmények

A tanulói teljesítmény és továbbhaladás értékelésének alapjául szolgáló kritériumrendszer. A követelmény és tantervi program a nélkülözhetetlen ismeretek megértésére, feldolgozására, rendszerezésére, kellő elsajátítására, s ezzel párhuzamosan azok alkalmazására helyezi a hangsúlyt. Mindezzel a tanulóknak az ismeretek eredményes alkalmazását lehetővé tevő jártasságait, készségeit, a tevékenységek széles körében érvényesíthető képességeit, azok fejlődését, fejlesztését kívánja megalapozni úgy, hogy az életkori sajátosságoknak megfelelően, egymásra épülően határozza meg az évfolyamok végén elvárható követelményszinteket.

Kompetenciák A művészetoktatás során kialakítandó, megerősítendő és fejlesztendő ismeretek, képességek, attitűdök rendszerének leglényegesebb, alapvető elemei, amelyekre a fejlesztési célok irányulnak.

Tananyag Az oktatás és a tanulás kiválasztott, különböző módon (spirális, lineáris, koncentrikus, egyéb) elrendezett ismeretanyaga. A tananyag komplex rendszert alkot, amely több szempontból is csoportosítható, és amelyben domináns szerepet kap az ismeretanyag gyakorlati alkalmazása. A kompetencia alapú tananyag egy adott oktatási program része, amely moduláris felépítésű is lehet, tanuló– és tevékenységközpontú, differenciált módszerek alkalmazására épülő, egyéni fejlesztésre is alkalmas eszközrendszer. Homogén és heterogén csoportokban a tanulók személyes, kognitív, szociális és speciális kompetenciáit fejleszti.

Tanszak Az oktatásszervezéshez kapcsolódó fogalom. A tantárgyaknak a művészeti ág sajátosságai alapján rendezett csoportja.

Tantárgy A művészeti ágon belül választott tantervi program.

Főtárgy Az elsődlegesen kiválasztott tantárgy.

Kötelező tantárgy – kötelezően választható tantárgy A főtárgy ismeretanyagának feldolgozásához szükséges tantárgy.

Választható tantárgy A főtárgy ismeretanyagát kiegészítő tantárgy.

Óraterv A jogszabályokba foglalt tanulási idő pedagógiai céloknak megfelelő felosztása tantárgyak és évfolyamok szerint. Az óratervben hagyományosan heti óraszám szerepel. A helyi tanterv az éves órakeretet megtartva didaktikailag indokolt esetben más óraszám felbontást is alkalmazhat.

Tantervi program Az oktatás tartalmának, kiválasztásának, elrendezésének, feldolgozásának koncepciója. Funkciója az oktatási folyamat tervszerűségének megalapozása, az oktatás alapvető tartalmi egységeinek meghatározása.

Tantervi tananyagtartalom A tantervi tananyagtartalomnak általában két szintje van. Az első szinten található az a tantervi tartalom, amely részletes felsorolás formájában megadja az adott terület, tantárgy legfontosabb témáit, témaköreit, fogalmait, személyeit, műveit. A második szinten található azokat a tartalmakat, amelyek több téma együttesét, csomópontjait jelentik, összefüggésekre, kulcsfogalmakra helyezik a hangsúlyt, a kultúrákövetítés szempontjából relevánsak.

Taneszköz Oktatási eszköz, segédeszköz, tanítási és szemléltető eszköz. Az oktatás folyamatában felhasználható, az oktatás céljainak elérését elősegítő tárgy. A taneszközök lehetnek hangszerek, háromdimenziós (tanári demonstrációs eszközök, tanulói munkaeszközök), nyomtatott (tanári és tanulói segédletek), oktatástechnikai taneszközök (anyagok és egyéb eszközök).

Vizsgakövetelmények Az egyes tanulói teljesítmények és a jogszabályban rögzített normák összehasonlítására alkalmas kritériumrendszer az oktatási rendszer szakaszainak határain. Az alapfokú művészetoktatási intézményeket érintően a jogszabályban rögzített a művészeti alapvizsga és záróvizsga követelménye. E vizsgakövetelmények az Alapfokú művészetoktatás

követelményei és tantervi programjára épülnek. Az alapfokú művészetoktatás követelmény és tantervi program alkalmazásának, és a programfejlesztés gyakorlatának fogalmi

Oktatási program, (pedagógiai rendszer) a helyi tantervben A tanítás–tanulás megtervezését–megszervezését segítő, dokumentumok, szakmai eszközök rendszere. A pedagógiai rendszer jellegzetes komponensei a következők.

1. Tantervi program: tartalmazza a tantárgy tanításának céljait, fejlesztési feladatait, a követelményeket témákhoz, évfolyamokhoz vagy hosszabb ciklusokhoz rendelve, az értékelés elveit, továbbá kijelöli és az időben elrendezi a tananyagot.

2. Pedagógiai koncepció, mely összefoglalja, elméletileg is megalapozza azokat a pedagógiai elveket, amelyeken a program alapul.

3. Modulleírások: részletes leírást adnak egy–egy téma feldolgozásának menetéről, mindenekelőtt a tanulói tevékenységekről és az ajánlott eszközökről.

4. Eszközi elemek, amelyek lehetővé teszik a tervezett tevékenységek megvalósítását:

a) információhordozók: tankönyvek, kották, szövegek, képek, filmek, hanghordozók, makettek, digitális adathordozók stb.,

b) feladathordozók: munkafüzetek, feladatlapok stb.,

c) a kettő kombinációi: szoftverek stb.

d) Minden olyan további eszköz, mely a feladat megoldását, a tevékenység végzését lehetővé teszi. (Pl. hangszerek, egyéb felszerelések.)

5. Értékelési eszközök, amelyek elősegítik a tanulói teljesítmények javítását, növelését, amelyek a tanuló egyéni fejlődését szolgálják.

6. Továbbképzési programok, melyek során felkészítik a pedagógusokat a program alkalmazására és továbbfejlesztésére.

7. Támogatás: tanácsadás és programkarbantartás külső szakértő és az iskolavezetés részéről.

A szóhasználatot differenciáltabbá tehetjük, ha oktatási programnak az (1), (2), (3) és (4) pontban felsorolt komponenseket nevezzük, programcsomagról akkor beszélünk, ha ezek kiegészülnek az (5) ponttal. A pedagógiai rendszer pedig a (6) és (7) pontokat is tartalmazza.

A programfejlesztés szintjei

1. A modulok szintje: a program elemi egysége a modul, azaz a tanítási (tanulási) egység, a pedagógiailag feldolgozott téma. Itt alapvetően két feladat van: a témák azonosítása (azaz a tananyag kiválasztása) és a témák tanításának megtervezése. Egy modul több variációban készül el aszerint, hogy fiatalabb vagy idősebb tanulóknak szánjuk.

2. Az adatbázis szintje: a modulokhoz eszközi elemeket kell kidolgozni: feladatokat, szemléltető és informatív anyagokat. Ezek azonban professzionális fejlesztés esetén nem köthetnek kizárólagosan egyetlen modulhoz, külön adatbázisba szerveződnek, amely háttérként szolgál a legkülönbözőbb modulok számára.

3. A rendszerek szintje: a modulok sorrendje és egymásra épülése természetesen az esetek többségében nem lehet véletlenszerű. A programoknak bejárési utakat kell kínálni (lehetőleg többes számban) a kidolgozott modulokhoz. Bizonyos eszközi elemek szorosan kötődnek ezekhez a bejárési utakhoz. Ilyenek a tankönyvek, az értékelési eszközök, a továbbképzési programok, továbbá a tantervi programok.

9.2. AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS CÉLJA, FELADATA

1. Bevezetés:

A Free Dance Alapfokú Művészeti Iskola 2007-ben alakult. A program a gyermekek művészetek iránti érdeklődése, a pedagógusok szakmai törekvései és szülők kezdeményezése alapján került bevezetésre. Fő célunk a színes táncos hagyományokkal rendelkező településeken a néptánc újratanítása, a néphagyományok felelevenítése, az etnikumi csoportba tartozó tanulóink esélyegyenlőségének megteremtése és a kulturált szabadidő eltöltésére nevelés megvalósítása.

2. A művészeti nevelés általános célja

A művészeti nevelés a személyiség fejlesztés fontos része. Sajátos tulajdonságokat, képességeket fejleszt.

Épít a gyermek:

- nyitottságára
- fogékonyságára
- esztétikum iránti érzékenységére
- alkotási vágyára

Ezt szem előtt tartva, speciális művészeti ismereteket nyújtva az alkotó munkával együtt járó, pozitív élmények segítségével hozzájárul egy harmonikus kreatív személyiség kialakításához. Ösztönzi a gyermeket a tolerális kapcsolattartásra, együttműködésre.

3. A művészeti területek közös általános követelményei

Tanulóink tudják, ismerjék:

Művészeti emlékeink, hagyományaink ápolásának szokásrendszerét.

Nemzeti, nemzetiségi, etnikai kisebbségi művészet kulturális értékeit.

Európai és egyetemes művészeti kultúra jellemzőit, értékeit.

Kulturált beszéd és magatartási formákat.

Művészetekhez kapcsolódó kommunikációs és metakommunikációs jelrendszert.

Fejlődjön a tanuló:

Kreativitása

Ízlése

Emlékezete

Képzelete

Improvizációs készsége a különböző művészeti területeken

Alkalmazkodó képessége, toleranciája

Gondolkodása

Figyelme

Koncentrációs képessége

Problémaérzékenysége

Alakuljon ki a tanulóknál:

A művészetek iránti igény

Interpretáláshoz szükséges önfegyelem

Rendszeres munka iránti igény

A szabadidő kulturált eltöltése iránti igény

A pedagógusok felelősségteljes feladata felismerni a tehetségeket, tehetséggondozó versenyek szervezésével a tehetségek motiválása.

A művészeti iskolában megszerzett ismeretek segítik a pályorientációt (pl. óvóna-tanítóképzés, fotós, stb.)

4. Művészeti iskolánk siker kritériumai

Pedagógiánk alappillére a *gyermekközpontúság*. Célunk olyan légkör kialakítása, ahol a tanuló és a tanár egyaránt jól érzi magát. A diák és a pedagógus egységes alkotói a tanítási – tanulási folyamatnak.

Olyan egyéni élményekhez, sikerekhez juttatni a gyermeket, ahol *önálló művészi gondolatai megvalósulhatnak*.

Célunk, hogy a tanuló *önmagához képest* az optimum szintre jusson el. Mindezt a tanítási órákon kívüli előadások, kiállítások, versenyek, találkozók megszervezése növeli.

A tananyag feldolgozása és az ezekhez kapcsolódó módszereket úgy választjuk meg, hogy az adott szakirány pedagógusa is tudja, hogy az itt folyó nevelés általános művészeti nevelés. Az itt tanuló gyerekek nagy része *művészeteket értő - és befogadó* felnőtté fog válni, nem pedig hivatásos művészé.

Ösztönöznünk kívánjuk diákjainkat abban, hogy a programok tervezésének, szervezésének, megrendezésének *alkotó résztvevői* legyenek.

Olyan *problémamegoldó* egyénné nevelni, aki tudja, hogy a küzdeni tudás a legfontosabb.

5. Feltételrendszer

5.1. Tárgyi feltételek.

A tárgyi feltételeket „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja” részletesen megfogalmazza. Rövid és hosszú távú tervünk, hogy eszközeinket folyamatosan bővítsük, hogy teljes eszköztárral rendelkezünk, úgy ahogy a 11/1994.(VI.8.) MKM. 7. számú rendelet melléklete megkívánja. (részletes felsorolás mellékletben)

5.2. Személyi feltételek.

A művészeti iskola programjának megvalósításához elengedhetetlen, hogy az adott tanszakokon szakmailag felkészült és megfelelő végzettséggel rendelkező szakemberek tanítsanak. (oklevelek másolata a mellékletben)

6. Művészeti iskolánk szerkezeti felépítése

Hagyományaink, tárgyi és személyi feltételeink alapján a következő művészeti ágak és azok tanszakain kívánunk alapfokú művészeti oktatást indítani.

SZÍN- MŰVÉSZETI ÉS BÁBMŰVÉSZETI ÁG	TÁNC- MŰVÉSZETI ÁG	KÉPZŐ - ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG	ZENEMŰVÉSZETI ÁG
TANSZAKOK			
- Színháték	- Moderntánc - Társastánc - Néptánc	- Képzőművészeti - Grafika és festészet - Fotó és film	- Billentyűs - Pengetős

7. A képzés struktúrája

A képzés ideje: 12 év minden művészeti ágban

Előképző: 1-2. évfolyam

Alapfok: 1-6. évfolyam

Továbbképző: 7-10. évfolyam

Tanórák időtartama 45perc/tanóra.

9.3. TÁNCMŰVÉSZETI ÁG

Az alapfokú táncművészeti oktatás célrendszere és funkciói

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének és mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztésére, fizikai állóképességének, ügyességének, cselekvő biztonságának, ritmusérzékének, hallásának, tér- és formaérzékének fejlesztésére, gazdagítására. Egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra, érzelmi nyitottságra neveli. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenység és a művészetek iránt. Kibontakoztatja a tanulók kreativitását, improvizációs képességét, készségét.

A program keretében folyó táncművészeti nevelés alkalmat ad a táncművészet különböző műfajai iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. Figyelembe veszi az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tapasztalataira, folyamatos technikai fejlődésére építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon képességeiktől és a szorgalmuktól függően fejleszthetik tánctechnikai, előadói műveltségüket és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

A táncművészeti oktatás célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára, illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével és megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra és műveltség megszerzésére.

Az alapfokú táncművészeti oktatás általános fejlesztési követelményei

Fejlessze

- a gyerekek és fiatalok mozgáskultúráját,
- testi-lelki állóképességét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Neveljen

- egészséges, jó tartású, jó mozgású tanulókat,
- táncművészetet értő közönséget,
- táncot szerető fiatalokat.

Készítsen fel

a szakirányú továbbtanulásra.

Az alapfokú táncművészeti oktatásnak nem célja a hivatásos és versenytáncos képzés, de célja a tehetséges tanulók pályára irányítása, valamint az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra ösztönzése.

9.3.1. NÉPTÁNC TANSZAK

AZ ALAPFOKÚ NÉPTÁNCOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

A néptánc közérthetősége révén felbecsülhetetlen mértékű segítséget jelent a kultúrák közti kapcsolatteremtésben és az egészséges emberi kapcsolatok kialakításában. Oktatása elősegíti néphagyományunk megismerését, tovább életését és újraalkotását, kulturális örökségünk megbecsülését. A kárpát–medencei táncgyomány sokszínűsége tükröződik vissza az alapfokú művészetoktatás tantervében. A tanórai keretek mellett fontos szerepet játszik a tánc színpadi megjelenítése is, amely egyrészt a művészi megtapasztalás élményét teszi lehetővé a tanulók számára, másrészt kulturális szerepvállalása révén a nagyközönség számára is hozzáférhetővé teszi táncos hagyományainkat. A néptáncoktatás célrendszerében jelentős szemléletmód-változás következett be, középpontba került a tanulók technikai felkészültségének megalapozása, amely során alkalmassá válnak a különböző táncok újraalkotására, szabad és kötött formákban történő megjelenítésére. Előtérbe került a helyi táncanyag, táncgyomány tanításának elsődlegessége, amely végigkísérheti az egész oktatási folyamatot. Nagyobb szabadságot biztosít a pedagógus számára a képzés megtervezésében, ugyanakkor biztosítja az intézmények közötti átjárhatóságot. A spirális elrendezés elősegíti, hogy a különböző képességű tanulók a képzési szintek végére azonos módon rendelkezzenek az elvárt ismeretekkel, képességekkel, kompetenciákkal, megteremtve az összevont osztályokban történő oktatás kereteit, lehetőségét. A néptánc oktatása során a kulturális értékek közvetítése nem elsősorban a képességek függvénye, hanem a képességek fejlesztésének lehetséges színtere. Lehetővé teszi mindenki számára – beleértve a kisebbségeket valamint a hátrányos helyzetű gyermekeket is – az önkifejezés és azonosulás esztétikai útjának elérését, segítve ezzel a személyes kreativitás kibontakozását és az egyéniség fejlődését

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tantárgyak

Főtárgy:

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelező tantárgy:

Folklórismeret (3–6. alapfokú évfolyamon)

Tánc történet (9–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgyak az összevont osztályokban:

Folklórismeret

Tánc történet

Választható tantárgyak:

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Népzenei alapismeretek (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Táncjelírás–olvasás (9–10. továbbképző évfolyamon)

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	3-4	3-4	3	3	3	3	3-4	3-4	3	3
Kötelező tantárgy					1	1	1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy			1	1					1	1		
Választható tantárgy	2	2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A fenti táblázat Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A NÉPTÁNCOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

A néptánc tanszak célja a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődés kialakítása és elmélyítése, hagyományaink, kulturális örökségünk továbbéltetése, a mozgáskultúra megalapozása és fejlesztése, a tánc, mint a közösségteremtés és közösségformálás lehetséges eszközének értelmezése.

Kiemelt kompetenciák a néptánc területén

Szakmai kompetenciák

A táncos képességek – készségek – jártasságok kialakítása és fejlesztése

A hagyományos népi játékmód ismerete

Korszerű szemléletmód kialakítása a népi kultúra–népélet összefüggő rendszerének értelmezéséhez

A tánc általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása

A zenéhez igazodó, alkalmazkodó táncos mozgás kialakítása

Az improvizáció és a táncszerkesztés törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása

A térforma, stílusérzék és mozgásmemória fejlesztése, az alakzatok, formák gyakorlati alkalmazása A táncokhoz kapcsolódó énekek, zenei kísérek, jellemző viseletek, szokások és a társasági táncélet alkalmainak megismerése

A színpad általános törvényszerűségeinek megismertetése

Előadói táncos magatartás kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően

A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése

Személyes kompetenciák

Az esztétikai érzék fejlesztése

A rendszeres és következetes kitartó munkára nevelés

Nyitottságra, valamint a múlt és a jelen értékeinek befogadására nevelés

Folyamatos ismeretbővítésen keresztül a szintetikus látásmódra való nevelés

A vizuális memória és a képzelőerő fejlesztése

A kreativitás és a testi–lelki állóképesség fejlesztése

A kommunikáció verbális és nonverbális módjainak alkalmazása

Társas kompetenciák

A közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránti fogékonyság kialakítása

A másság elfogadásának képessége

Az önálló döntéshozatal képessége

Kezdeményezőkézség, egyéni feladat– és szerepvállalás

A kapcsolatteremtő képesség fejlesztése

A szabálytudat kialakítása

A csoportnorma kialakítása
A segítő életmódra nevelés, a szociális érzékenység fejlesztése
A közösségi szemlélet kialakítása
A környezet megóvásának fontossága
Az egészséges életmód igénye

Módszerkompetenciák

Az ismeretbefogadás képességének fejlesztése
Az intelligens tudás megszerzésére irányuló igény kialakítása
Az összefüggések megértésére, a következtetések levonására irányuló fejlesztések
Az ismeretek alkalmazásának, újrafogalmazásának képessége
A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása
A hatékony önálló tanulásra nevelés
Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más környezetben is
A tehetség azonosítása, tehetséggondozás, mentorálás, nyomon követés

AZ ÉRTÉKELSI RENDSZER SZABÉLYAI

Szöveges értékelés az előképzős évfolyamoknál:

- **kiválóan megfelelt-** Folyamatosan zenében marad, élményszerű az előadása, táncát tudatosan díszíti (taps, arc, kéz, táncszók, táncszerkesztés, énekelés stb.). A tanult materiát, a teret tudatosan kezeli. Partnerével együtt táncol.
- **jól megfelelt-** Folyamatosan zenében marad, kisebb technikai hibákat (kar- és kéztartás, párhuzamos lábfo, íves tartás stb.) véthet. Előadásmódja kevésbé kifejező, a tánc díszit és a teret esetlegesen használja, de törekszik a hiányosság leküzdésére. Képes a tanult materiát variálni. Törekszik a tánc során a partnerével történő párkapcsolat kialakítására.
- **megfelelt-** Kisebb zenei és motívikai pontatlanságokat véthet, hibáját észreveszi és folyamatosan javítja, képes a folyamatos táncolást. A tanult materiát csak vázlatosan használja. Előadásmódja kívánnivalókat hagy maga után. Tánc statikus (térhasználat), tánc közbeni partnerkapcsolata, táncdíszítése szegényes. Kisebb technikai hiányosságai (tartás stb.) vannak.
- **nem felelt meg-** Zene mellett táncol, s ezt későn veszi észre. A hiba javítása közben megáll. Tánc estleges. Táncszerkesztése, térhasználat darabos, eseménytelen. Előadásmódja félszeg, bántalan. A tánc díszit nem használja. A motívikát felületesen ismeri. Technikai hiányosságai az előző számonkérés óta nem javultak.

A tanulók értékelésényszempontjai 1-5 fokozatú értékelési skálán alapfok és továbbképző évfolyamokon:

- JELES – Folyamatosan zenében marad, élményszerű az előadása, táncát tudatosan díszíti (taps, arc, kéz, táncszók, táncszerkesztés, énekelés stb.). A tanult materiát, a teret tudatosan kezeli. Partnerével együtt táncol.
- JÓ – Folyamatosan zenében marad, kisebb technikai hibákat (kar- és kéztartás, párhuzamos lábfo, íves tartás stb.) véthet. Előadásmódja kevésbé kifejező, a tánc díszit és a teret esetlegesen használja, de törekszik a hiányosság leküzdésére. Képes a tanult materiát variálni. Törekszik a tánc során a partnerével történő párkapcsolat kialakítására.
- KÖZEPES – Kisebb zenei és motívikai pontatlanságokat véthet, hibáját észreveszi és folyamatosan javítja, képes a folyamatos táncolást. A tanult materiát csak vázlatosan használja. Előadásmódja kívánnivalókat hagy maga után. Tánc statikus (térhasználat), tánc közbeni partnerkapcsolata, táncdíszítése szegényes. Kisebb technikai hiányosságai (tartás stb.) vannak.

- **ELÉGSÉGES** – A motívumokat ismeri, előadásuk során zeni és motívikai pontatlanságokat véthet, melyet képes javítani. Táncszerkesztése darabos. A teret, a tánc díszeit esetlegesen használja, tánc közbeni partnerkapcsolata véletlenszerű. Előadásmódja, technikai hiányosságai elfogadhatóak.
- **ELÉGTELEN** – Zene mellett táncol, s ezt későn veszi észre. A hiba javítása közben megáll. Tánc estleges. Táncszerkesztése, térhasználata darabos, eseménytelen. Előadásmódja félszeg, bátortalan. A tánc díszeit nem használja. A motívikát felületesen ismeri. Technikai hiányosságai az előző számonkérés óta nem javultak.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbíráható legyen a tanuló felkészültsége és tudása

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá

Vizsga tantárgyak

Művészeti alapvizsga

Néptánc

Folklórismeret

Művészeti záróvizsga

Néptánc

Tánc történet

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként, illetve párban – helyezést ért el

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja (ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő)

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette

NÉPI JÁTÉK

A képzés elemi szinten járuljon hozzá a tanuló szocializációs, kommunikációs készségének, kezdeményező készségének, kulturális tudatosságának, általános műveltségének fejlesztéséhez. Elsődleges feladat az önfeladti játék megvalósítása, a játékszabály megismerése, a játékörmögélése

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Alapvető mozdulatípusok fejlesztése a játéktevékenység során
- A ritmus–tér–térforma fogalmainak kialakítása
- Az ugrás és forgás technikai előkészítése
- A tanuló mozgáskészségének, önfegyelmének, kommunikációs képességének, éneklési készségének, játékbátorságának, szabálytudatának fejlesztése
- A közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakítása
- A verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának elősegítése
- A szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

A játékműveltség felmérése

A népi játékokhoz szükséges mozgások, ritmusok, terek, térformák megismertetése

Az alapvető mozdulatípusok

Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes–táncos gyermekjátékok)

Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok

Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)

Írányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)

Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

a/ Eredeti énekes–táncos gyermekjátékok és/vagy helyi játékok tanulása

- altatók: Csicsija babája..., Beli beli, kucu beli
- kiolvasók: Mese, mese, mátká..., Kiugrott a gombóc..., Héja, héja lakatos...
- szerepjátékok: Lipem–lopom a szőlőt..., Festékes, A csengeri piacon...
- fogócska: Ha én cica..., Katica szállj el..., Tüzet viszek...
- párvalasztó: Három csillag..., Hajlik a meggyfa..., Elvesztettem zsebkendőmet...
- fogyó–gyarapodó: Járok egyedül..., Itt ül egy kis kosárban...
- vonulós–kapuzó: Új a csizmám..., Mért küldött az...,

b/ Népi sportjátékok

Kiválóan alkalmasak jellembeli tulajdonságok (ügyesség, bátorság, önuralom, önzetlenség, gyors felfogóképesség, versenyszellem) fejlesztésére.

- küzdő: Adj király katonát...
- nemzetes
- fogó: fekete–fehér, fészekfogó, Itt a kettő...,
- pásztorjátékok: csülkőzés, kanászozás
- tréfás versengések: bakugrás, sőtörés

Néptánc alaplépések

A játékokhoz fűződő lépések: szép, egyenletes járás, futás, egyes–kettes csárdás, szökellő, galopp, sarkazó, szökdelés páros lábon, stb.

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, játékfűzéseket

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra, a játéktevékenységre

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval
a ritmus fogalmát
a lépés és futás közti különbséget
a játék kötetlen jellégét
Fejlessze a tanuló
ritmusérzékét
mozgáskészségét, mozgáskoordinációját
szabálytudatát
a játékban történő együttműködés képességét
koncentrációját
Ösztönözze a tanulót
önálló megnyilvánulásra
szabálykövetésre

KÖVETELMÉNYEK:

A tanuló ismerjen:
legalább 4 kiszámolót, 7 különböző típusú énekes, táncos gyermekjátékot, népi sportjátékot, a játékokhoz fűződő néptánc alaplépéseit, ill. 6 népdalt.
Legyen képes:
a játékokat és a néptánc alaplépéseket szépen előadni,
egyszerű ritmusképleteket visszaadni tapssal, dobogással (4*2/4-es).

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:

A számonkérés formája:
a tanulók az előképző évfolyamain félévi beszámolón és év végi vizsgán adnak számot tudásukról,
a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a tanult játékok bemutatása, népdalok eléneklése,
év végi bemutató: a tanult játékfűzés (koreográfia bemutatása),
az adott évfolyam gyermekjátékainak ismerete,
a tanult tananyag csoportos bemutatása,
a megtanult néptánc alaplépések stílusos előadása.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A mozgáskészség, alapvető kombinációs képesség fejlesztése a mozgás- és játéktevékenység során
- A ritmus-tér-térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- Az ugrás és forgástechnika fejlesztése
- A játékműveltség, játékbátorság, szabálytudat, önfegyelem és kezdeményezőképeség fejlesztése
- A kommunikációs és éneklési képesség fejlesztése, a verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának kialakítása

– A kreatív játékos tevékenység valamint a mozgásos és verbális önkifejezés ösztönzése, a közösségépítés megvalósítása, a szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

Az alapvető mozdulattípusok variációs lehetőségeinek valamint az ugrás típusainak megismertetése

Az improvizációs tevékenység előkészítése, a játéktudás bővítése

Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes táncos gyermekjátékok)

Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok

Alapvető zenei ismeretek (egyenletes löktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados löktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)

Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)

Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

a/ Eredeti énekes-táncos gyermekjátékok és/vagy helyi játékok tanulása

- altatók: Csicsíja babája..., Beli beli, kucu beli
- kiolvasók: Mese, mese, mátká..., Kiugrott a gombóc..., Héja, héja lakatos...
- szerepjátékok: Lipem-lopom a szőlőt..., Festékes, A csengeri piacon...
- fogócska: Ha én cica..., Katica szállj el..., Tüzet viszek...
- párválasztó: Három csillag..., Hajlik a meggyfa..., Elvesztettem zsebkendőmet...
- fogyó-gyarapodó: Járok egyedül..., Itt ül egy kis kosárban...
- vonulós-kapuzó: Új a csizmám..., Mért küldött az...,

b/ Népi sportjátékok

Kiválóan alkalmasak jellembeli tulajdonságok (ügyesség, bátorság, önuralom, önzetlenség, gyors felfogóképesség, versenyszellem) fejlesztésére.

- küzdő: Adj király katonát...
- nemzetes
- fogó: fekete-fehér, fészekfogó, Itt a kettő...,
- pástorjátékok: csülkőzés, kanászozás
- tréfás versengések: bakugrás, sótörés

Néptánc alaplépések

A játékokhoz fűződő lépések: szép, egyenletes járás, futás, egyes-kettes csárdás, szökellő, galopp, sarkazó, szökdelés páros lábon, stb.

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra és a játéktevékenységre a variációk során is

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek

A tanulólétszámnak megfelelő, a tanévzáró bemutatókhoz szükséges, megfelelő népviseletek, lábbelik

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval
a ritmus fogalmát
a lépés és futás közti különbséget
a játék kötetlen jellégét
Fejlessze a tanuló
ritmusérzékét
mozgáskészségét, mozgáskoordinációját
szabálytudatát
a játékban történő együttműködés képességét
koncentrációját
Ösztönözze a tanulót
önálló megnyilvánulásra
szabálykövetésre

KÖVETELMÉNYEK:

A tanuló ismerjen:
legalább 4 kiszámolót, 7 különböző típusú énekes, táncos gyermekjátékot, népi sportjátékot, a játékokhoz fűződő néptánc alaplépéseit, ill. 6 népdalt.
Legyen képes:
a játékokat és a néptánc alaplépéseket szépen előadni,
egyszerű ritmusképleteket visszaadni tapssal, dobogással (4*2/4-es).

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:

A számonkérés formája:
a tanulók az előképző évfolyamain félévi beszámolón és év végi vizsgán adnak számot tudásukról,
a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a tanult játékok bemutatása, népdalok eléneklése,
év végi bemutató: a tanult játékfűzés (koreográfia bemutatása),
az adott évfolyam gyermekjátékainak ismerete,
a tanult tananyag csoportos bemutatása,
a megtanult néptánc alaplépések stílusos előadása.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

NÉPTÁNC

A néptáncoktatás tantervi programja lehetővé teszi a tanulók kompetenciaalapú fejlesztését. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenységek és művészetek iránt, fejleszti a kapcsolatépítést az emberekkel, az időgazdálkodást, fejleszti a tanulók megérző képességét, intuícióját, kreativitásukat, improvizációs képességüket, készségüket. Fejleszti a tanulók szocializációs, kommunikációs készségét, kezdeményező készségét, kulturális tudatosságát, általános műveltségét. Lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztésére, fizikai állóképességük, ügyességük, cselekvő biztonságuk, ritmusérzékük, hallásuk, tér- és formaérzékenységük fejlesztésére, gazdagítására. Figyelembe veszi az egyéni adottságokat, az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat. Alkalmazkodik a helyi igényekhez és hagyományokhoz. Rugalmassága révén hozzájárul a speciális képzési rendszerekben, összevont osztályokban

történi oktatás megvalósításához, lehetőséget teremt a különböző életkorban a képzésbe bekapcsolódó tanulók számára az életkoruknak megfelelő szintű képzés megvalósítására. Célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára az életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ugrástechnikák fejlesztése, a népijáték–ismeret bővítése, az alapvető táncos alakzatok fogalmi rendszerének kialakítása és alkalmazása
- A ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- A játék központi szerepének megtartása
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A játékbátorság, a kezdeményezőkézség, az improvizációs készség, a ritmuskészség és a mozgáskoordináció fejlesztése
- Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztek szerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: (szerepjátékok, párválasztó játékok) a páros tánc előkészítése: Dancs Lajos gyűjtéseiből játékok tanítása

Táncgyakorlat:

- Az ugrós és a csárdás tanítását előkészítő táncos mozdulatok megismertetése
- Ugrós táncok előkészítése csoportos formában
- Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) csoportos formában
- Eszközhasználat előkészítése (babzsák, karika, ugrálókötél, bot, üveg)
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga:

somogyi ugrós motívumok: cifra, höcögő, lengető, térdütögető, csapások és ezek variációi, keresztezőfutó, vonulós-dudálós motívumok

Koreográfia: népi gyermekjáték vagy népi gyermekjáték és tánc

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, 2/4-es lüktetés

Népi ének: a választott táncanyaghoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

somogyi dallamok: Erre gyere; Hej, Dunáról; Érik a szőlő; Papp Vendelnek; Télen nagyon; Cinege, cinege; Házasodik a tücsök; Csóri kanász; Félre tődő; Erdő is van

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései

Hagyományörzés: saját táncrégió gyermekjátékai és táncai:

Dancs Lajos gyűjtéseiből játékok tanítása

nagyecsed-i fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása és/vagy cigánytánc és a hozzá kapcsolódó dallamanyag tanítása

és/vagy

nyírségi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a hagyományos népi játékokat
- a nyugati dialektus tánc típusait, táncrendjeit
- a mozgásanyag variációs lehetőségeit

- a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet

Alakítsa ki a tanulóiban

- a rendszeres munka természetes igényét
- a megfelelő munkafegyelmet
- a munkájuk tudatos kontrollálását
- a művészi előadásmód kivitelezését
- Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népelet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeként értelmezi
- Az esztétikai érzéket
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló

- mozgáskultúráját
- fizikai állóképességét
- ritmusérzékét
- hallását
- zenéhez való alkalmazkodását
- tér-, forma- és stílusérzékét
- mozgásmemóriáját
- koncentráció képességét
- improvizációs készségét
- ízlését, kritikai érzékét
- a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét
- vizuális memóriáját
- a képzelőerejét

Ösztönözze a tanuló

- a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt
- a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
- a rendszeres múzeumlátogatásra
- a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására
- a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
- Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények)
- a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése)

Tudatosítsa a tanulóiban

- a tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen Az előadóművészetek iránt

Hívja fel a tanuló figyelmét

- a korévfolymuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánc történeti irodalomra

Tegye nyitottá

- a tanuló személyiségét a folklór iránt

KÖVETELMÉNY:

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket és játékszabályokat, az ugrós és a csárdás technikai elemeit, a tánc közbeni eszközhasználatot. A tanuló legyen képes a játéktevékenységre, együttműködésre, feladatvállalásra, a tánctechnikai elemek alkalmazására, improvizációra, a rövid táncetűd folyamatainak felidézésére, koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására.

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:

A számonkérés formája:

a tanulók az alapfok évfolyamain félévi beszámolón és év végi vizsgán adnak számot tudásukról,

a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,

a bemutatás csoportosan történik,

a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,

félévi beszámoló: a tanult motívumok bemutatása, improvizálása, népdalok eléneklése,

év végi bemutató: a tanult motívumfűzés (koreográfia bemutatása).

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ugrások különbözőségeinek, hasonlóságainak összevetése
- A fizikai kontaktus megteremtésének elősegítése
- A csárdás mozgáselemeinek előkészítése
- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak felfedezése, alkalmazása
- Ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- A játékbátorság, a kezdeményezőkézség, az improvizációs készség, a ritmusérzék, a hallás, a ruganyosság, a térdhasználat, a kapcsolatteremtő képesség és az eszközhasználat fejlesztése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly– fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, eszközhasználat, csapások, gesztusok

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékkismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása, (szerepjátékok, párválasztó játékok) kör és páros tánc előkészítése: Dancs Lajos gyűjtéseiből játékok tanítása

Táncgyakorlat:

- Az ugrástechnikáknak, a súlyvétel lehetőségeinek, az ugrós tánclemeknek és az összekapaszkodási módoknak a megismertetése
- A Dunai táncdialektus ugrós táncai (csoportos, páros):
somogyi ugrós motívumok: cifra, höcögő, lengető, térdütögető, csapások és ezek variációi, keresztezőfutó, vonulós-dudálós motívumok

Kiegészítő anyag:

sárközi ugrós motívumok: sárközi cifrák, kirúgók, haladók, kopogók

és/vagy

rábaközi ugrós motívumok: kopogó, sarkascifra, ugrócsapó, és variánsai, terpeszcsapó

és/vagy

– A Dunai táncdialektus eszközös táncai közül táncanyag bevezetése (szóló): somogyi

eszközös táncok: fiúknak kanásztánc, lányoknak üveges

– Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses) páros formában

– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: népi gyermekjáték és tánc és/vagy ugrós–eszközös táncok

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a duda, a hosszúfurulya
 Népi ének: a Dunai táncdialektusból választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok:
 somogyi dallamok: Erre gyere; Hej, Dunáról; Érik a szőlő; Papp Vendelnek; Télen nagyon; Cinege,cinege; Házasodik a tücsök; Csóri kanász; Félre tüdő; Erdő is van
 Kiegészítő anyag:
 sárközi dallamok: Hol jártál az éjjel cinegemadár, Arra alá..., Uccudárom madárom, Kerülik a kertek alját
 és/vagy
 rábaközi dallamok: Sej a szanyi híd; Szélről legeljete; Cifra szűröm; Töltsd tele pajtás; Ez a lábam; Ez a kislány (verbunk)
 és/vagy
 Táncfolklorisztika: az ugrós tánc típus fogalma, formai lehetőségei, összekapaszkodási módok, a tánc típus főbb jellemzői
 Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok
 Hagyományörzés:
 Dancs Lajos gyűjtéseiből játékok tanítása
 nagyecsed i fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása és/vagy cigánytánc és a hozzá kapcsolódó dallamanyag tanítása
 és/vagy
 nyírségi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a hagyományos népi játékokat
- a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánc típusait, táncrendjeit
- a mozgásanyag variációs lehetőségeit
- a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet

Alakítsa ki a tanulóknak

- a rendszeres munka természetes igényét
- a megfelelő munkafegyelmet
- a munkájuk tudatos kontrollálását
- a művészi előadásmód kivitelezését
- Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népelet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi
- Az esztétikai érzéket
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló

- mozgáskultúráját
- fizikai állóképességét
- ritmusérzékét
- hallását
- zenéhez való alkalmazkodását
- tér-, forma- és stílusérzékét
- mozgásmemóriáját
- koncentráció képességét
- improvizációs készségét
- ízlését, kritikai érzékét
- a tánc komplexitásából adódóan a társ művészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét

- vizuális memóriáját
- a képzelőerejét

Ösztönözze a tanulót

- a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt
- a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
- a rendszeres múzeumlátogatásra
- a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására
- a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
- Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények)
- a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése)

Tudatosítsa a tanulóban

- a tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen Az előadóművészetek iránt

Hívja fel a tanulók figyelmét

- a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánc történeti irodalomra

Tegye nyitottá

- a tanuló személyiségét a folklór iránt

Irányítsa a tanulót

- szakirányú továbbtanulásra
- a továbbképző folytatására
- Az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncanyagot, az énekes táncos gyermekjátékok cselekményét, szövegét és dallamát, a tánc közbeni eszközhasználatot. Ismerjen legalább 10 népdalt.

A tanuló legyen képes a közösségen belüli aktív tevékenységre, a tanult táncanyag újraalkotására, improvizációra, a tanult koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására, a tanórákon megfelelő fizikai és szellemi erőnléttel való részvételre.

Legyen képes négy- és kétnegyedes ritmusképletet visszaadni tapssal, dobogással.

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:

A számonkérés formája:

a tanulók az alapfok évfolyamain félévi beszámolón és év végi vizsgán adnak számot tudásukról,

a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,

a bemutatás csoportosan történik,

a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,

félévi beszámoló: a tanult motívumok bemutatása, improvizálása, népdalok eléneklése,

év végi bemutató: a tanult motívumfűzés (koreográfia bemutatása).

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra

– A ritmus-tér-térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban

- Az ritmikai, plasztikai, dinamikai fogalmak kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően
- Az ugrós tánc ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek, a táncszerkesztés elveinek és a táncok elnevezésének megismertetése az adott tájegység illetve funkció szerint
- A gesztusmozdulat fogalmának kialakítása
- Az eszközhasználat lehetőségeinek bővítése
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei lökötésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgáslelkület, a fizikai állóképesség fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly– fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros fogás, kargesztusok, térirányok gyakorlatai, csapások, gesztusok

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása (szerepjátékok, párválasztó játékok) a kör– és páros táncok előkészítése: Dancs Lajos gyűjtéseiből játékok tanítása

Táncgyakorlat:

– A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése, a tananyag bővítése

somogyi ugrós motívumok: cifra, höcögő, lengető, térdütögető, csapások és ezek variációi, keresztezőfutó, vonulós-dudálós motívumok

Kiegészítő anyag:

sárközi ugrós motívumok: sárközi cifrák, kirúgók, haladók, kopogók és/vagy

rábaközi ugrós motívumok: kopogó, sarkascifra, ugrócsapó, és variánsai, terpeszcsapó és/vagy

dél-alföldi páros ugrós: egyes csárdás (pihenő), kirúgós cifra, oldalazó, hátravágó, kopogó, légbokázó – cifra, futó- kirúgós cifra, csapások, haladó bokázók, földcsapó, szökkelős dobogó.

– A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc bevezetése

szatmári lassú és friss csárdás motívumok: különböző csárdás lépések: egyes, kettes csárdás és variációi, cifra és variációi, hegyezők, bokázók, rida

Kiegészítő anyag:

nyírségi lassú és friss csárdás motívumok: fenthangsúlyos csárdás, hegyező és bokázó variációk, fonás előre- hátra, forgás, kifordítás, lányoknak forgás, fiúknak egyszerűbb csapások

– A verbunk előkészítése, a szatmári verbunk és csárdás elemeinek, a jellegzetes összekapaszkodási módoknak a megismerése: hegyező, bokázó, előrevágó, hátravágó, csizmaverő, sarkascifra, csapó, sűrűcsapó, csapásvariációk

– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a hangszerek funkciója, játékmódja, jellegzetes hangszer együttesek,

Népi ének:

- a szatmári tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok: pl. Zörög az akácfalevél
 - somogyi ugrós dallamok: pl. Papp Vendelnek
kiegészítő anyag:
 - nyírségi gyermekjátékok és népdalok: pl. A kállói szőlőbe
és/vagy
 - dél-alföldi népdalok: pl. Túl a Tiszán
- Táncfolklorisztika: az ugrós tánc fejlődése, formái, a csárdás jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere
- Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
- Hagyományörzés:
- Dancs Lajos gyűjtéseiből játékok tanítása
- nagyecsed-i fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása és/vagy cigánytánc és a hozzá kapcsolódó dallamanyag tanítása és/vagy
- nyírségi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a hagyományos népi játékokat
- a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánc típusait, táncrendjeit
- a mozgásanyag variációs lehetőségeit
- a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet
- a néptánc tudomány sajátos megközelítési módját

Alakítsa ki a tanulóknak

- a rendszeres munka természetét igényét
- a megfelelő munkafegyelmet
- a munkájuk tudatos kontrollálását
- a művészi előadásmód kivitelezését
- Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népiélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeként értelmezi
- Az esztétikai érzéket
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló

- mozgáskultúráját
- fizikai állóképességét
- ritmusérzékét
- hallását
- zenéhez való alkalmazkodását
- tér-, forma- és stílusérzékét
- mozgásmemóriáját
- koncentráció képességét
- improvizációs készségét
- ízlését, kritikai érzékét
- a tánc komplexitásából adódóan a társ művészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét
- vizuális memóriáját
- a képzelőerejét

Ösztönözze a tanuló

- a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt

- a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
- a rendszeres múzeumlátogatásra
- a rendszeres társasági és színházi táncsemények látogatására
- a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
- Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncsemények)
- a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése)

Tudatosítsa a tanulóban

- a tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen Az előadóművészetek iránt

Hívja fel a tanulók figyelmét

- a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánc történeti irodalomra

Tegye nyitottá

- a tanuló személyiségét a folklór iránt

Irányítsa a tanulót

- szakirányú továbbtanulásra
- a továbbképző folytatására
- Az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra

KÖVETELMÉNY:

A tanuló ismerje a választott ugrós, verbunk és csárdás elemeit, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését

A tanuló legyen képes az ugrós és eszközös ugrós valamint csárdás elemekből csoportosan és párban történő improvizációra, a tánc típus fogalmának meghatározására, a tájegységek, falvak földrajzi meghatározására. Legyen képes felismerni és megnevezni az irányokat, arányokat, alakzatokat.

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:

A számonkérés formája:

a tanulók az alapfok évfolyamain félévi beszámolón és év végi vizsgán adnak számot tudásukról,

a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,

a bemutatás csoportosan történik,

a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,

félévi beszámoló: a tanult motívumok és tánc típusok bemutatása, improvizálása, népdalok eléneklése,

év végi bemutató: a tanult motívumfűzés (koreográfia bemutatása).

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra

– A körtáncok technikai előkészítése

– A tánc szerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása

- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlekezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerint a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások, gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:

– A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncainak elmélyítése:

somogyi ugrós motívumok: cifra, höcögő, lengető, térdütögető, csapások és ezek variációi, keresztezőfutó, vonulós-dudálós motívumok

kiegészítő anyag.

sárközi ugrós motívumok: sárközi cifrák, kirúgók, haladók, kopogók

és/vagy

rábaközi ugrós motívumok: kopogó, sarkascifra, ugrócsapó, és variánsai, terpeszcsapó

és/vagy

dél-alföldi páros ugrós: egyes csárdás (pihenő), kirúgós cifra, oldalazó, hátravágó, kopogó, légbokázó – cifra, futó- kirúgós cifra, csapások, haladó bokázók, földcsapó, szökkelős dobogó.

A Tiszai táncdialektus szatmári vagy nyírségi csárdás ismeretének bővítése, ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek megismertetése: lassú és friss csárdás motívumok: különböző csárdás lépések: egyes, kettes csárdás és variációi, cifra és variációi, hegyezők, bokázók, kisharang, keresztező, fonás előre, hátravágó, átvető, andalgók, lezárók, rida, lábfelhúzás, csizmaverő, páros forgó, kar alatti kiforgatás, forgatás, lányoknak forgások, fiúknak csapások

– A Tiszai táncdialektus: szatmári verbunk tánc bevezetése: hegyező, bokázó, előrevágó, hátravágó, csizmaverő, sarkascifra, csapó, sűrűcsapó, csapásvariációk

– Ismerkedés a Déli körtánc dialektussal: somogyi karikázó: kapuzó, ingó, lépő, csárdás, keresztező, belépő, futó, rida, ridaváltó.

– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából

Zenei ismeretek: a Tiszai dialektus jellegzetes hangszerei (cimbalom, klarinét, tekerő) parasztbanda, cigánybanda, a hangszerek funkciói, játékmódja, 4/4-es lüktetés, nyújtott ritmus, éles ritmus

Népi ének: a választott csárdásokhoz és karikázókhöz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

a szatmári tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok: pl. Zúg az erdő, zúg a mező

- somogyi karikázó dallamok: pl. Kerekibe lakom, Még egy kicsit

Kiegészítő anyag:

- nyírségi gyermekjátékok és népdalok: pl. Már ezután

és/vagy

- dél-alföldi népdalok: pl. A szegedi halastó

Táncfolklorisztika: a csárdás fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés:

Dancs Lajos gyűjtéseiből játékok tanítása

nagyecsed-i fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása és/vagy cigánytánc és a hozzá kapcsolódó dallamanyag tanítása

és/vagy

nyírségi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a hagyományos népi játékokat
- a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánc típusait, táncrendjeit
- a mozgásanyag variációs lehetőségeit
- a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet

Alakítsa ki a tanulóknak

- a rendszeres munka természetes igényét
- a megfelelő munkafegyelmet
- a munkájuk tudatos kontrollálását
- a művészi előadásmód kivitelezését
- Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népelet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeként értelmezi
- Az esztétikai érzéket
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló

- mozgáskultúráját
- fizikai állóképességét
- ritmusérzékét
- hallását
- zenéhez való alkalmazkodását
- tér-, forma- és stílusérzékét
- mozgásmemóriáját
- koncentráció képességét
- improvizációs készségét
- ízlését, kritikai érzékét
- a tánc komplexitásából adódóan a társ művészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét
- vizuális memóriáját
- a képzelőerejét

Ösztönözze a tanuló

- a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt
- a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
- a rendszeres múzeumlátogatásra
- a rendszeres társasági és színházi tánc események látogatására
- a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
- Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, tánc házak, néprajzi táborok, egyéb tánc események)
- a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti

hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése)

Tudatosítsa a tanulóban

- a tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen Az előadóművészetek iránt

Hívja fel a tanulók figyelmét

- a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánc történeti irodalomra

Tegye nyitottá

- a tanuló személyiségét a folklór iránt

Irányítsa a tanulót

- szakirányú továbbtanulásra
- a továbbképző folytatására
- Az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra

KÖVETELMÉNY:

A tanuló ismerje a választott ugróást, verbunkot és csárdást, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszerek jellemzőit, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését

A tanuló legyen képes a tánc típus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:

A számonkérés formája:

a tanulók az alapfok évfolyamain félévi beszámolón és év végi vizsgán adnak számot tudásukról,

a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,

a bemutatás csoportosan történik,

a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,

félévi beszámoló: a tanult tánc típusok bemutatása, improvizálása, népdalok eléneklése,

év végi bemutató: a tanult motívumfűzés (koreográfia bemutatása).

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Összefoglaló és rendszerező gondolkodás ösztönzése, összefüggések feltárása a tanult tánc dialektus ismeretanyagán keresztül
- A mozgás közbeni éneklési készség fejlesztése
- A legényes és a forgós–forgató táncok előkészítése
- A táncrend fogalmának kialakítása
- A tánc szerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- A zenei kíséret módok és a tánc összefüggéseinek feltárása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgás emlékezet, a fizikai állóképesség, a dinamikai és stílusérzék fejlesztése

- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerinti táncformálás, a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenghangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, csapások gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:

– A Dunai–dialektus csárdása bevezetése: Somogyi lassú és friss csárdás: összekapaszkodás módja, lépő, csalogatás, egy és kettes csárdás, páros forgás, lippentős-mártogatós motívumok.

Kiegészítő anyag:

sárközi csárdás: kettes csárdás, egylépés, cifra, lippentő, keresztező, bokázó, sarkazó, sergő, forgó, mártogató, kopogók.

és/vagy

dél-alföldi csárdás: séta, séta-ugró, séta-lengető, páros forgó, forgó váltó (huppanós, ledobbantós, bokázós), páros bokázó, oldalt dobantós, kisharang, félfordulós (bedöntve is), előre-hátra haladó.

– A Tiszai dialektus verbunk bővítése: szatmári verbunk: hegyező, bokázó, előrevágó, hátravágó, csizmaerő, sarkascifra, csapó, sűrűcsapó, csapásvariációk

– A Dunai dialektus verbunk bevezetése: Kónyi verbunk Rábaköz: tapsbemérő, fordulós és variációi, lengető-séta, pattintó csapó, hegyező.

– A Déli körtánc dialektus ismereteinek bővítése és az Északi körtánc dialektus bevezetése: somogyi karikázó ismétlése, bővítése

Ismerkedés az északi körtánc dialektussal: palóc karikázó motívumok: összefogódzás, kettes csárdás ingamozgással, haladó ingamozgás egylépéses- kétlépéses csárdással, Far-Öer lépés, futólépés (sergés)

Kiegészítő anyag:

sárközi karikázó: 5/8 – os lépő, csárdás, keresztező, rezgők, futó, jobbra-balra váltások északi körtánc: mezőföldi karikázó: egyes és kettes csárdás rugózva, sarkas, sarkas-höcögő, lengető-höcögő és variánsai, futó – tükör csárdás.

– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a választott karikázó énekes dallamai és azok jellemzői, sajátosságai, a periódus fogalma, a szinkópa ritmus

Népi ének: a tanult csárdásokhoz és körtáncokhoz kötődő dalok

sárközi népdalok pl. A leány se lehet, Érik érik ..., Hej kikirics

kónyi verbunk pl. Ez a kislány barna kislány

mezőföldi karikázó pl. Éva szívem, Gyere be rózsám, Béres vagyok, Haragszanak a batai gazdák

dél-alföldi népdalok: pl. Új a csizmám

Táncfolklorisztika: a verbunk fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, táncos magatartás

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés:

nagyecsed-i fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása és/vagy cigánytánc és a hozzá kapcsolódó dallamanyag tanítása

és/vagy

nyírségi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a hagyományos népi játékokat
- a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánc típusait, táncrendjeit
- a mozgásanyag variációs lehetőségeit
- a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet
- a néptánc tudomány sajátos megközelítési módját
- a folklórkutatás tárgyának, Az alávettett társadalmi rétegek, a „nép” műveltségének sajátos helyét Az egyetemes emberi kultúrában
- a táncművészi és közhasznú formáit
- a társasági táncélet alkalmait
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait
- Az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját
- Az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alaplátját, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait

Alakítsa ki a tanulóknak

- a rendszeres munka természetes igényét
- a megfelelő munkafegyelmet
- a munkájuk tudatos kontrollálását
- a művészi előadásmód kivitelezését
- Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népiélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi
- Az esztétikai érzéket
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló

- mozgáskultúráját
- fizikai állóképességét
- ritmusérzékét
- hallását
- zenéhez való alkalmazkodását
- tér-, forma- és stílusérzékét
- mozgásmemóriáját
- koncentráció képességét
- improvizációs készségét
- ízlését, kritikai érzékét
- a tánc komplexitásából adódóan a társ művészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét
- vizuális memóriáját
- a képzelőerejét

Ösztönözze a tanuló

- a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt
- a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
- a rendszeres múzeumlátogatásra
- a rendszeres társasági és színházi tánc események látogatására
- a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
- Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, tánc házak, néprajzi táborok, egyéb tánc események)
- a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése)

Tudatosítsa a tanulóban

- a tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen Az előadóművészetek iránt

Hívja fel a tanulók figyelmét

- a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánc történeti irodalomra

Tegye nyitottá

- a tanuló személyiségét a folklór iránt

Irányítsa a tanulót

- szakirányú továbbtanulásra
- a továbbképző folytatására
- Az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra

KÖVETELMÉNY:

A tanuló ismerje a tánc típus, táncrend fogalmát, a Dunai táncdialektus választott táncait, a tanult koreográfiákat, a népdalok szövegét, dallamát, a hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését, a jellegzetes falvakat

A tanuló legyen képes a tánc típus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:

A számonkérés formája:

a tanulók az alapfok évfolyamain félévi beszámolón és év végi vizsgán adnak számot tudásukról,

a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,

a bemutatás csoportosan történik,

a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,

félévi beszámoló: a tanult tánc típusok bemutatása, improvizálása, népdalok eléneklése,

év végi bemutató: a tanult motívumfűzés (koreográfia bemutatása).

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az összefoglaló és rendszerező gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú évfolyamok ismeretanyagán keresztül
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
- A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánc technika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrás típusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenghangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:

- Az ugrós és eszközös ugrós táncok ismétlése, táncismeret bővítése: sárközi ugrós: sárközi cifrák, kirúgók, haladók, kopogók ,
- A csárdások ismétlése, táncismeret bővítése: sárközi csárdás: kettes csárdás, egylépés, cifra, lippentő, keresztező, bokázó, sarkazó, sergő, forgó, mártogató, kopogók.
- A verbunkok ismétlése, táncismeret bővítése: decsi verbunk
- A körtáncok ismétlése, táncismeret bővítése: sárközi karikázó: 5/8 – os lépő, rezgő, csárdás, keresztező, futó, jobbra-balra váltások
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a tanult tájegységek jellegzetes népi hangszerei és zenei együttesei, a dűvő és az esztam kíséret jellemzői, tánc típusok és kíséret módok

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

sárközi népdalok pl. A leány se lehet, Érik érik ..., Hej kikirics, Leégett, leégett,

Táncfolklorisztika: az ismert táncok jellemző vonásai, a tánc típusok, táncalkalmak, táncos magatartás

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés:

nagyecsedí fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása és/vagy cigánytánc és a hozzá kapcsolódó dallamanyag tanítása

és/vagy

nyírségi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a hagyományos népi játékokat
- a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánc típusait, táncrendjeit
- a mozgásanyag variációs lehetőségeit
- a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet
- a néptánc tudomány sajátos megközelítési módját
- a folklórkutatás tárgyának, Az alávettett társadalmi rétegek, a „nép” műveltségének sajátos helyét Az egyetemes emberi kultúrában
- a táncművészi és közhasznú formáit
- a társasági táncélet alkalmait
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait
- Az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját
- Az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alpművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait

Alakítsa ki a tanulóknak

- a rendszeres munka természetes igényét
- a megfelelő munkafegyelmet
- a munkájuk tudatos kontrollálását
- a művészi előadásmód kivitelezését
- Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népelet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeként értelmezi
- Az esztétikai érzéket
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló

- mozgáskultúráját
- fizikai állóképességét

- ritmusérzékét
- hallását
- zenéhez való alkalmazkodását
- tér-, forma- és stílusérzékét
- mozgásmemóriáját
- koncentrálo képességét
- improvizációs képességét
- ízlését, kritikai érzékét
- a tánc komplexitásából adódóan a társ művészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét
- vizuális memóriáját
- a képzelőerejét

Ösztönözze a tanulót

- a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt
- a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
- a rendszeres múzeumlátogatásra
- a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására
- a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
- Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények)
- a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése)

Tudatosítsa a tanulóban

- a tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen Az előadóművészetek iránt

Hívja fel a tanulók figyelmét

- a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánc történeti irodalomra

Tegye nyitottá

- a tanuló személyiségét a folklór iránt

Irányítsa a tanulót

- szakirányú továbbtanulásra
- a továbbképző folytatására
- Az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra

KÖVETELMÉNY:

A tanuló ismerje az alapfokú évfolyamokon elsajátított táncokat, a tanult koreográfiákat, a tanult zenei, folklorisztikai, földrajzi jellemzőket

A tanuló legyen képes a tanult ismeretek megfogalmazására, az önálló táncos megjelenítésre, improvizációra, a megfelelő táncos magatartás színpadi megjelenítésére, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:

A számonkérés formája:

a tanulók az alapfok évfolyamain félévi beszámolón és év végi vizsgán adnak számot tudásukról,

a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,

a bemutatás csoportosan történik,

a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,

félévi beszámoló: a tanult tánc típusok bemutatása, improvizálása, népdalok eléneklése,

év végi bemutató: a tanult motívumfűzés (koreográfia bemutatása).

alapvizsga

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

Az ugrósok, ügyességi táncok, körtáncok, csárdások és a verbunkok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint

A tájegységek táncaihoz kötődő alapvető földrajzi, történelmi, zenei, táncfolklorisztikai ismeretek összefüggéseit

A táncszerkesztés elveit, a jellemző összekapaszkodási módokat

A tájegységre jellemző öltözködési, viselethordási szabályokat

A ritmikai, plasztikai, dinamikai törvényszerűségeket és azok alkalmazását a gyakorlat során

A színpadi törvényszerűségeket.

A koreográfiák folyamatait, az alakzatok, térformák gyakorlati alkalmazását

A táncalkalmaknak megfelelő magatartás- és viselkedésmódokat

A tanuló legyen képes

Az egyéni és csoportos improvizációra, a testtudat fenntartására, az eszközhasználatra, a tudatos színpadi megjelenésre, a táncfolyamatok mozgásemlékezetére, a viseletek tánc közbeni használatára, viselésére, a táncos magatartás és partnerkapcsolat kialakítására

A megszerzett ismeretekről beszélni

A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetésrendhez, zenei egységekhez való igazodásra, ismerje és a gyakorlatban is tudja alkalmazni az alakzatokat, térformákat

A képzés során elsajátított ismeretek alkalmazására más környezetben is

A környezet értékeinek megőrzésére, gyarapítására, a környezettudatos magatartásra

A közösségi szerepvállalásra, önálló feladatvállalásra

A másság elfogadására, a csoporthagyományok kialakításában való aktivitásra

Olyan szokások, tevékenységek kialakítására, amelyek az egészséges életvitelt segítik elő

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Néptánc

Csoportban 5–10 perc

Egyénekenként illetve párban: 2–3 perc

A vizsga tartalma

Koreográfia: a szaktanár által meghatározott egy vagy két tanult koreográfia (koreográfia részlet, folyamat) csoportos bemutatása

Improvizáció: A három táncdialektusból választott, a helyi tantervben szereplő tájegységek tanult táncából a nemének megfelelő szerepben kettő előadása kis csoportban (maximum 3 pár) illetve egyénekenként vagy párban. Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják – a két tánc ne legyen ugyanabból a dialektusból

A vizsga értékelése

– Csoportban: a koreográfia ismerete, együttműködés a partnerekkel, színpadi jelenlét

– Egyénileg: a tanult táncanyag tudatos alkalmazása az improvizáció során, a táncos mozgás és a zene illeszkedése, a partneri kapcsolat, páros viszony kialakítása

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az egyensúlyviszonyok szerepének felismertetése, a tartás–ellentartás jelentőségének tudatosítása
- A forgás technikai megvalósítása a különböző lábförészeken
- Az erdélyi táncokra jellemző partnerkapcsolat kialakítása tánc típusonként
- A tánc tételek funkciójának megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A tánc stílusok jellemző vonásainak megismertetése, a táncszók tánc közbeni alkalmazása, a táncok stílusos megjelenítésének elősegítése
- Az önálló tánc szerkesztési gyakorlat, az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a fizikai erőnlét fejlesztése
- A sajátos egyéni karakter kialakításának ösztönzése, a táncos elemek ritmikai, plasztikai, dinamikai különbségeinek megvalósítása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, táncához való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánc technika: magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok kialakítása és fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat:

- Az alapfokon tanult táncok ismétlése, a táncismeret bővítése a helyi tanterv alapján
- Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon előkészített legényesre és forgós–forgató párosra építve:

széki táncrend:

négyes és csárdás: bekezdő, lépő, váltó, séta-cifra, kopogók, páros forgó.

lassú: szép páros összefogódzás, lassú lépő helyben, fordulva, előre-hátra haladva.

és/vagy

kalotaszegi táncrend

és/vagy

mezősegi táncrend

- A pontszerkezet, a táncot kísérő kargesztusok és azok funkciójának megismertetése
- A forgás és forgatás módozatainak megismertetése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: ardeleana–kolomejka típusú dallamok, a periódus szerkezete, zárlatok, félzárlatok, a zene és tánc kapcsolata, a „jajnoták” szerkezete és jellemzői, aszimmetrikus lüktetés

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése, táncbéli kiáltások, táncszók széki népdalok: pl. Erdő, erdő, Bonchidai menyecskék, Nem loptam én életemben, Ez az utca Molnár utca plusz csujjogatók

Táncfolklorisztika: az Erdélyi dialektus táncai, tánc kultúrája, táncalkalmak, a táncrend, a tánc ház szerepe, az adatközlők megismerése

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: nagyecsedí fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása és/vagy cigánytánc és a hozzá kapcsolódó dallamanyag tanítása

és/vagy

nyírségi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a hagyományos népi játékokat
- a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánc típusait, táncrendjeit
- a mozgásanyag variációs lehetőségeit
- a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet
- a néptánc tudomány sajátos megközelítési módját
- a folklórkutatás tárgyának, Az alávétett társadalmi rétegek, a „nép” műveltségének sajátos helyét Az egyetemes emberi kultúrában
- a táncművészi és közhasznú formáit
- a társasági táncélet alkalmait
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait
- Az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját
- Az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alaplátját, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait

Alakítsa ki a tanulóknak

- a rendszeres munka természetes igényét
- a megfelelő munkafegyelmet
- a munkájuk tudatos kontrollálását
- a művészi előadásmód kivitelezését
- Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népiélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi
- Az esztétikai érzéket
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló

- mozgáskultúráját
- fizikai állóképességét
- ritmusérzékét
- hallását
- zenéhez való alkalmazkodását
- tér-, forma- és stílusérzékét
- mozgásmemóriáját
- koncentráció képességét
- improvizációs készségét
- ízlését, kritikai érzékét
- a tánc komplexitásából adódóan a társadalmi művészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét
- vizuális memóriáját
- a képzelőerejét

Ösztönözze a tanuló

- a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt
- a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
- a rendszeres múzeumlátogatásra
- a rendszeres társasági és színházi tánc események látogatására
- a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
- Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszótársaságok, tánc táborok, egyéb tánc események)
- a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idősek tudásanyagának összegyűjtése)

Tudatosítsa a tanulóban

- a tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen Az előadóművészetek iránt

Hívja fel a tanulók figyelmét

- a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánc történeti irodalomra

Tegye nyitottá

- a tanuló személyiségét a folklór iránt

Irányítsa a tanulót

- szakirányú továbbtanulásra
- a továbbképző folytatására
- Az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra

KÖVETELMÉNY:

A tanuló ismerje az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat

A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, újraalkotására, a tanult koreográfiák bemutatására, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítására

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:

A számonkérés formája:

a tanulók a továbbképző évfolyamain félévi beszámolón és év végi vizsgán adnak számot tudásukról,

a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,

a bemutatás csoportosan történik,

a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,

félévi beszámoló: a tanult tánc típusok bemutatása, improvizálása, népdalok eléneklése,

év végi bemutató: a tanult motívumfűzés (koreográfia bemutatása).

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra

– Az ismeret elmélyítése, bővítése

– A forgástechnika fejlesztése különböző lábförészeken

– A páros forgás és forgatás technika fejlesztése

– A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása

– Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség,

ritmusérzék, fizikai erőnlét, sajátos egyéni karakter kialakítása

– A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése

– A tánc tétel funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása

– A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein

– A táncszók ismerete és alkalmazása

– A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint

– A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése

– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat:

Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend tananyagának bővítése
széki porka- hétlépés motívumok: ropogtató, páros forgás, előre-hátra lépő, lány kiforgatása, csapás díszítés.

és/vagy

mezőségi táncrend

és/vagy

kalotaszegi táncrend

A Dunai dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével

- Sárközi táncrend:

karikázó: 5/8-os lépő, csárdás, keresztező, rezgők, futó, jobbra-balra váltások

ugrós: sárközi cifrák, kirúgók, haladók, kopogók...

verbunk: cifra, keresztező, hátravágó, záró, váltó, hegyező, csizmaverő

csárdás: kettes csárdás, egylépés, cifra, lippentő, keresztező, bokázó, sarkazó, sergő, forgó, mártogató, kopogók

és/vagy

somogyi táncrend

karikázó

ugrós

lassú és friss csárdás

Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: az erdélyi táncok kísérő hangszerei, zenekari felállások, jellegzetes éneklési stílusok, hajnalozó dallamok

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Sárközi dalok: A leány se lehet, Érik, érik a..., Hej kikirics

Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, táncagyományok, szokások

Viselet: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés:

nagyecsedí fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása és/vagy cigánytánc és a hozzá kapcsolódó dallamanyag tanítása

és/vagy

nyírségi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a hagyományos népi játékokat
- a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánc típusait, táncrendjeit
- a mozgásanyag variációs lehetőségeit
- a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet
- a néptánc tudomány sajátos megközelítési módját
- a folklórkutatás tárgyának, Az alávettett társadalmi rétegek, a „nép” műveltségének sajátos helyét Az egyetemes emberi kultúrában
- a táncművészi és közhasznú formáit
- a társasági táncélet alkalmait
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait

- Az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját
- Azt egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait

Alakítsa ki a tanulóiban

- a rendszeres munka természetes igényét
- a megfelelő munkafegyelmet
- a munkájuk tudatos kontrollálását
- a művészi előadásmód kivitelezését
- Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népelet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi
- Az esztétikai érzéket
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló

- mozgáskultúráját
- fizikai állóképességét
- ritmusérzékét
- hallását
- zenéhez való alkalmazkodását
- tér-, forma- és stílusérzékét
- mozgásmemóriáját
- koncentráció képességét
- improvizációs készségét
- ízlését, kritikai érzékét
- a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét
- vizuális memóriáját
- a képzelőerejét

Ösztönözze a tanulót

- a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt
- a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
- a rendszeres múzeumlátogatásra
- a rendszeres társasági és színházi táncsemények látogatására
- a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
- Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncsemények)
- a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése)

Tudatosítsa a tanulóiban

- a tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen Az előadóművészetek iránt

Hívja fel a tanulókat figyelmét

- a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánc történeti irodalomra

Tegye nyitottá

- a tanuló személyiségét a folklór iránt

Irányítsa a tanulót

- szakirányú továbbtanulásra
- a továbbképző folytatására
- Az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra

KÖVETELMÉNY:

Ismerje a tanult táncrendek zenéjét, népdalait, min. 10 dal. A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását.

Legyen képes alkalmazni a tanult táncrendeket improvizáció szintjén és a koreográfiákban, valamint rugalmas szemlélettel látni az egyén, a közösség egységét és kölcsönhatását a hagyományos népi kultúrában. Legyen képes felismerni a különbségeket és a hasonlóságokat a helyi táncanyagokban gyakorlati és elméleti síkon is.

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:

A számonkérés formája:

a tanulók a továbbképző évfolyamain félévi beszámolón és év végi vizsgán adnak számot tudásukról,

a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,

a bemutatás csoportosan történik,

a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,

félévi beszámoló: a tanult tánc típusok bemutatása, improvizálása, népdalok eléneklése,

év végi bemutató: a tanult motívumfűzés (koreográfia bemutatása).

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ismeret elmélyítése, bővítése
- A forgástechnika fejlesztése különböző láböréseken
- A páros forgás és forgatástechnika fejlesztése
- A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, a sajátos egyéni karakter kialakítása
- A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése
- A táncételek funkcióinak, megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
- A táncok, stílusok jellemző vonásainak ismerete, a táncszók ismerete és alkalmazása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat:

– Az Erdélyi táncdialektus tananyagának bővítése

széki sűrű és ritka tempó: bekezdő, kopogó, csapások, lezárók, lábkörzések, figurák

és/vagy

mezősegi táncrend

és/vagy

kalotaszegi táncrend

– A Tiszai táncdialektus területéről kiválasztott táncrend az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével

szatmári táncrend

szatmári verbunk

lassú és friss csárdás

és/vagy

nyírségi táncrend

– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: erdélyi jellegzetes hangszerek, hangszer együttesek (hegedű, ütőgardon, koboz), az aszimmetrikus lüktetésű táncok kíséretmódja

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, táncgyományok, szokások

Viselet: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés:

nagyecsedí fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása és/vagy cigánytánc és a hozzá kapcsolódó dallamanyag tanítása

és/vagy

nyírségi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a hagyományos népi játékokat
- a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánc típusait, táncrendjeit
- a mozgásanyag variációs lehetőségeit
- a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet
- a néptánc tudomány sajátos megközelítési módját
- a folklórkutatás tárgyának, Az alávett társadalmi rétegek, a „nép” műveltségének sajátos helyét Az egyetemes emberi kultúrában
- a táncművészi és közhasznú formáit
- a társasági táncélet alkalmait
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait
- Az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját
- Azt egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alpművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait

Alakítsa ki a tanulóknak

- a rendszeres munka természetes igényét
- a megfelelő munkafegyelmet
- a munkájuk tudatos kontrollálását
- a művészi előadásmód kivitelezését
- Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népelet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeként értelmezi
- Az esztétikai érzéket
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló

- mozgáskultúráját
- fizikai állóképességét
- ritmusérzékét

- hallását
- zenéhez való alkalmazkodását
- tér-, forma- és stílusérzékét
- mozgásmemóriáját
- koncentrálo képességét
- improvizációs képességét
- ízlését, kritikai érzékét
- a tánc komplexitásából adódóan a társ művészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét
- vizuális memóriáját
- a képzelőerejét

Ösztönözze a tanulót

- a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt
- a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
- a rendszeres múzeumlátogatásra
- a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására
- a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
- Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények)
- a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése)

Tudatosítsa a tanulóban

- a tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen Az előadóművészetek iránt

Hívja fel a tanulók figyelmét

- a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánc történeti irodalomra

Tegye nyitottá

- a tanuló személyiségét a folklór iránt

Irányítsa a tanulót

- szakirányú továbbtanulásra
- a továbbképző folytatására
- Az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra

KÖVETELMÉNY:

Ismerje a különböző táncrendek zenéjét, népdalait, min. 10 dalt tudjon. A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását.

Legyen képes alkalmazni a tanult táncrendeket improvizáció szintjén és a koreográfiákban. Legyen képes felismerni a ritmikai és motívumbeli különbségeket és hasonlóságokat a helyi táncanyagokban gyakorlati és elméleti síkon is.

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:

A számonkérés formája:

a tanulók a továbbképző évfolyamain félévi beszámolón és év végi vizsgán adnak számot tudásukról,

a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,

a bemutatás csoportosan történik,

a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,

félévi beszámoló: a tanult tánc típusok bemutatása, improvizálása, népdalok eléneklése,

év végi bemutató: a tanult motívumfűzés (koreográfia bemutatása).

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A tanult táncanyag elmélyítése, bővítése, az egyes táncművelek funkciójának megismertetése
- Az összefoglaló és rendszerező, elemző gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú és a továbbképző évfolyamok ismeretanyagán keresztül – Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlekezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
- Az egyéni táncstílus kialakítása, a táncok újraalkotása
- Az eredeti filmekről történő tánctanulás szabályainak megismertetése, gyakorlati alkalmazása
- A vizsgahelyzetre való felkészítés
- Az önálló ismeretszerzés ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

Táncművészet: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat: az ismert táncművelek tananyagának bővítése, összegzése, rendszerezése

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a zenei ismeretek összefoglalása, rendszerezése

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: a Kárpát–medence táncai, táncművészet

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját táncművészet táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek táncművészetét is

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a hagyományos népi játékokat
- a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) táncművészeit, táncműveleket
- a mozgásanyag variációs lehetőségeit
- a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet
- a néptánc tudomány sajátos megközelítési módját
- a folklorizáció tárgyának, Az alávett társadalmi rétegek, a „nép” műveltségének sajátos helyét Az egyetemes emberi kultúrában
- a táncművészi és közhasznú formáit
- a társasági táncművészet alkalmait
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait
- Az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját
- Az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alpművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait

Alakítsa ki a tanulóknak

- a rendszeres munka természetes igényét
- a megfelelő munkafegyelmet

- a munkájuk tudatos kontrollálását
- a művészi előadásmód kivitelezését
- Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népelet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi
- Az esztétikai érzéket
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló

- mozgáskultúráját
- fizikai állóképességét
- ritmusérzékét
- hallását
- zenéhez való alkalmazkodását
- tér-, forma- és stílusérzékét
- mozgásmemóriáját
- koncentráció képességét
- improvizációs készségét
- ízlését, kritikai érzékét
- a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét
- vizuális memóriáját
- a képzelőerejét

Ösztönözze a tanulót

- a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt
- a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
- a rendszeres múzeumlátogatásra
- a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására
- a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
- Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények)
- a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése)

Tudatosítsa a tanulóban

- a tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen Az előadóművészetek iránt

Hívja fel a tanulók figyelmét

- a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánc történeti irodalomra

Tegye nyitottá

- a tanuló személyiségét a folklór iránt

Irányítsa a tanulót

- szakirányú továbbtanulásra
- Az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra

KÖVETELMÉNY:

Ismerje a különböző táncrendek zenéjét, népdalait, min. 20. Ismerje a koreográfiákat, az ahhoz kapcsolódó népdalanyagot és legyen képes improvizálni a különböző táncrendekből. Legyen képes minimális összehasonlításokat végezni a különböző területek főbb tánc típusai között (hasonlóságok, különbségek).

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:

A számonkérés formája:

a tanulók a továbbképző évfolyamain félévi beszámolón és év végi vizsgán adnak számot tudásukról,

a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,

a bemutatás csoportosan történik,

a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,

félévi beszámoló: a tanult tánc típusok bemutatása, improvizálása, népdalok eléneklése,

év végi bemutató: a tanult motívumfűzés (koreográfia bemutatása).

záróvizsga

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

Az ugrósok, eszközös táncok, körtáncok, karikázók, páros táncok, férfitáncok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint

A táncdialektusok és tájegységek, tánc típusok és táncrendek fogalmát és összefüggéseit

A stílusjegyek, a színpadi törvényszerűségek, a ritmikai, plasztikai, dinamikai

szabályszerűségek alkalmazását a gyakorlatban

A tanult koreográfiákat

A tanuló legyen képes

A testtudat fenntartására, a táncok improvizatív bemutatására, a kollektív és az individuális táncok tudatos megformálására, a táncalkalmaknak és a nemi identitásnak megfelelő

magatartásmód tudatos megjelenítésére, a táncok egyéni, stílusos megjelenítésére, a táncos partnerkapcsolat megvalósítására a tájegységnek, tánc típusnak megfelelően

A szakmai nyelvezet alkalmazására, a képzés során elsajátított szókincs tudatos

alkalmazására a mindennapi életben, a kommunikációra, véleménynyilvánításra, az

érdeklődés, a szakmai ismeretszerzés fenntartására, az intelligens tudás megszerzésére

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Néptánc, 8–10 perc

A vizsga tartalma

– A helyi tantervben meghatározott tájegységek táncrendjeiből a szaktanár állít össze tételsort

– A tételsor legalább négy táncrendet tartalmaz, melyből a vizsgázó a nemének megfelelő szerepben improvizál

– Először a kihúzott tétel szerint, majd a vizsgázó által szabadon meghatározott táncrend szerint kell a táncokat bemutatni

– A tájegység táncrendjén kívül ismerniük kell még a tánc típusok nevét, a kísérő zenekari felállást, a jellegzetes viseleteket

A vizsga értékelése

– a táncrend ismerete, stílusos előadása,

– a tánc szerkezetének ismerete az improvizáció során,

– a tánc ritmikai, dinamikai, plasztikai megformálása,

– a táncos mozgás és a zene illeszkedése,

– a táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai ismeretek

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek

A tanulólétszámnak megfelelő, a tanulmányi versenyekhez és tanévzáró bemutatókhoz szükséges megfelelő népviseletek, lábbelik

Ajánlott irodalom

Dancs Lajos: Kör kör ki játszik Megyei és Városi Művelődési Központ Nyíregyháza 1982

Martin György: A magyar tánc típusok és táncdialektusok, NPI

Pesovár-Lányi: A magyar nép táncművészete, NPI

Bihari gyermekmondókák, Bukarest, 1982.

Gyermekjátékok Hévízgyörkön, Szentendre, 1980.

Kerényi György: Gyermekjáték dalok, Bp., 1957., 1975

Kerényi György: Magyar énekes népszokások, Gondolat Kiadó

Kiss Áron: Magyar Gyermekjáték Gyűjtemény, Bp., 1891.

Magyar néprajz VI., Népzene–néptánc–népi játék, Akadémiai Kiadó, 1990.

Magyar népzene tára I. Gyermekjátékok, Akadémiai Kiadó

Megy a gyűrű vándorútra 1–2., Bp., 1982.

Pécsiné Acs Sarolta: Népi gyermekjátékok Kalocsa környékén

• Az oktatást segítő anyagok:

Foltin Jolán–Tarján Katalin: Játék és tánc Az óvodában, NSZH–MMI

Foltin–Karcagi–Neuwirth–Salamon: Játék és tánc Az iskolában I–IV. o.

Kötetei: Motívumfüzések; Játékok, játékfüzések; Tanmenet, NSZH–MMI

Falvay Károly: Ritmikus mozgás, énekes játékok, Bp., 1990.

Forrai Katalin: Ének Az óvodában, Bp., 1974., 1990.

Lázár Katalin: Énekes, táncos népi gyermekjátékok tanítása, MTF

A Néptáncos Szakmai Ház hangzó és videó anyagai

• kazetták:

Motívumfüzés hangzó melléklete

Hangfelvételek néptáncoktatáshoz (Bácska, Délalföld, Dunántúl

Rábaköz, Mezőség, Szatmár, Szék, Székelyföld

• videokazetták:

Motívumfüzések videó melléklet

Játékfüzések videó melléklet

FOLKLÓRISMERET

A konkrét népszokások megismertetésén keresztül a tanulók előtt fel kell tárni a néphagyomány ünnepi rítusainak

formai és tartalmi összetevőit, megjelenését. Világítson rá a hagyomány folyamatosan változó természetére, egykori

történeti rétegeire, eredetére. Tegye élményszerűvé a jeles napok és ünnepi szokások megismerését. Aktualizálja az emberi élet fordulóihoz fűződő hagyományokat, szokásokat.

A gyermekjátékok és táncok táji és történeti megismertetésével a gyakorlati képzésben elsajátított ismeretek rendszerezéséhez nyújtson segítséget.

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A játék– és táncalkalmak szerepének megismertetése a faluközösség és az egyén életén keresztül, a kommunikációs képesség, verbális kommunikáció, szocializációs készség, közösségérzet, a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A gyermekkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Gyerekszületés, gyermekkor

- Jósó praktikák a gyermek születése előtt
- Komatál hagyománya
- Keresztelő
- A gyermek befogadása, helye a családban és a falu társadalmában
- Az anya avatása
- Munkára nevelés, gyermekmunka

A gyermekek játékkalmai és táncalkalmai

- A munkavégzéshez kötődő játékkalmai (libalegeltetés, kalákamunkák)
- A játzó helyszíne, időpontja, a falu társadalmi életében betöltött szerepe
- A tánc tanulása
- Gyermeklakodalmak (a felnőttek világának – szokások, táncok, zenei kultúra – tanulása)
- A gyerekek táncalkalmai (kukoricabál, pulyabál, aprók tánca, serketánc)

Az évkör ünnepei gyermekszemmel

- Advent, Szent Miklós napja
- Jézus születésének története, Karácsony
- Óévbúcsúztató és évkezdő szokások
- Szent Balázs napja, Balázsjárás
- Szent Gergely napja, Gergelyjárás
- Húsvéti készülődés, Húsvét vasárnapjának és hétfőjének szokásai, hímes tojás motívumai
- Pünkösdi királynéjárás

Fejlessze a tanuló

világszemléletét

népi kultúra iránti elhivatottságát
nyitottságát a tradicionális értékek iránt

Ösztönözze a tanulót

kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására

néprajzi műsorok megtekintésére

a megismert szokásanyag alkalmazására saját életterében

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a gyermekkor jeles eseményeit, játék– és táncalkalmain

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:

A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése.

dolgozat vagy házi dolgozat vagy szóbeli beszámoló vagy szóbeli vizsga

A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.

A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.
Bizonyos szokások, ünnepkörök (pl.:pütkösdí királyválasztás) gyakorlatban történő feldolgozása és annak bemutatása)

A MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények ismerete. Dolgozat vagy szóbeli beszámoló elkészítése vagy sikeres vizsga teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet és a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése

A legényélethez, leányélethez, párválasztáshoz, lakodalomhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, rituális cselekmények, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

A táncalkalmak jelentőségének megismertetése a párválasztás során

Legényélet, leányélet, párválasztás, lakodalom

- Munkavégzés a serdülő korban
- Legényavatás, leányavatás
- Udvarlási szokások, szerelmi élet, és azok színterei, párválasztás
- Szokásjogok a paraszti társadalomban
- Leánynéző, háztűznéző, hozomány
- Leánykérés, eljegyzés, jegyajándék
- Lakodalmi előkészületek
- Lakodalmi tisztségviselők, feladatok
- Lakodalmi szokások, rítusok
- Legények és lányok játék– és táncalkalmi
- A fonó helyszíne, szerepe a párválasztásban, társas kapcsolatokban
- Fonójátékok, tánc a fonóban (hangszerek, tánckíséret)
- Böjti időszak (tavaszköszöntő játékok és a böjti karikázó)
- Bálok időpontja, helyszíne, bálrendezés
- Lányok és legények szerepe a kalendáris szokásokban
- Luca kettős alakja
- Betlehemezés
- Farsangi szokások
- A nagyhét eseményei
- A húsvéti tojás jelentése és díszítésének különböző technikái
- Pütkösdí királyválasztás
- Májusfaállítás
- Nyári napforduló szerepe, Szent Iván napi szokások

Fejlessze a tanuló

világszemléletét

népi kultúra iránti elhivatottságát

nyitottságát a tradicionális értékek iránt

globális látásmódját

beleélő képességét

felelősségérzetét saját hagyományai iránt

Ösztönözze a tanulót

kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására

néprajzi műsorok megtekintésére

a megismert szokásanyag alkalmazására saját életterében
a szokások újraélesztésére

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a leányélet, legényélet jeles eseményeit, táncalkalmait, a párválasztás szokásait, a lakodalom menetének, szereplőit

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:

A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése

Házi dolgozat vagy dolgozat vagy szóbeli beszámoló vagy szóbeli vizsga

A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.

A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Bizonyos szokások, ünnepkörök gyakorlatban történő feldolgozása és annak bemutatása

A MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények ismerete.

Dolgozat vagy szóbeli beszámoló elkészítése vagy sikeres vizsga teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A táncalkalmak szerepének változásai és a változások okainak feltárása
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése

A rituális cselekmények szerepe, a felnőtt- és öregkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, a jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Felnőttek, idősek és az elbúcsúztatás szokásai

- Paraszti munka, munkaszervezés
- Az idősek társadalmi szerepe a paraszti társadalomban
- Előjelek, jóslások, hiedelmek
- A haldoklóval, a halottal kapcsolatos szokások
- Virrasztás, temetés, siratás
- A halotti tor
- Fejfák, kereszték
- Mindenszentek napja
- Halottak napja, megemlékezés a halottakról

A házasok táncalkalmi

- Táncalkalmak a családi eseményeken (keresztelő, lakodalom)
- Táncalkalmak a farsangban (házasok bálja, batyusbál)
- Asszonyok multságai (asszonyfarsang, lakodalmi kontyoló)
- Férfiak multságai (pincézés, tejbemérés)

Felnőttek az évkör ünnepein

- Disznótorok ideje (alakoskodás, adománykérés)
- A regölés (időpontja, jelmezek, hangszerek, szereplők)
- Szent György napja
- Virágvasárnap
- A húsvéti ételek jelképrendszere

- Fehérvasárnap
- Aratás és a hozzá kapcsolódó szokások
- Szent István napja, új kenyér ünnepe
- Szüret, szüreti felvonulások, alakoskodás
- Szent Mihály napja
- Dömötör napja, Vendel napja

Fejlessze a tanuló világszemléletét népi kultúra iránti elhivatottságát nyitottságát a tradicionális értékek iránt nyitottságát a tradicionális gondolkodásmód és értékrend iránt globális látásmódját beleélő képességét felelősségérzetét saját hagyományai iránt Ösztönözze a tanulót kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására néprajzi műsorok megtekintésére a megismert szokásanyag alkalmazására saját életterében a szokások újraélesztésére múzeumlátogatásra

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a felnőtt- és időskor jeles eseményeit, szokásait, a különböző életkorokhoz kapcsolódó táncalkalmakat, azok szerepét

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:

A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése.

Házi dolgozat vagy dolgozat vagy szóbeli beszámoló vagy szóbeli vizsga

A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.

A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Bizonyos szokások, ünnepkörök gyakorlatban történő feldolgozása és annak bemutatása

A MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények ismerete. Dolgozat vagy szóbeli beszámoló elkészítése vagy sikeres vizsga teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az elméleti tananyag és az eddig tanult táncanyagok közötti összefüggések megfogalmazása
- A tananyagban meghatározott régi- és új stílusú táncrétegek jellemzőinek, a táncdialektusok elhelyezkedésének, földrajzi meghatározásának megismertetése
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

Táncfolklorisztika

A régi táncréteg jellemzői

Körtáncok

- Középkori táncagyomány, lánc- és körtáncok
- Énekes női körtáncok helye és szerepe a tánc kultúrában

Eszközös pásztortáncok

- Kanásztánc, pásztortánc
- Pásztorbotoló, cigánybotoló

Ugrós–legényes tánc típus

- Ugrós táncok (szóló, csoportos és páros formák, helyi sajátosságok)
- Erdélyi legényes táncok

Küzdő karakterű páros táncok

Forgós–forgató páros táncok

- Reneszánsz táncagyomány, forgós–forgató páros táncok
- Lassú tempójú páros táncok
- Mérsékelt és gyors tempójú páros táncok

Az új táncréteg jellemzői

- A reformkor tánc kultúrája, a verbunk és csárdás kialakulása

Verbunk

- A szóló verbunk
- Szabályozott szerkezetű verbunkok

Csárdás

- A csárdás tagolódása (lassú és friss, valamint csendes, csárdás, ugrós)
- Körcsárdás, hármás csárdás

A dialektusok meghatározása, elhelyezkedése, jellemzői

- Dunai dialektus
- Tiszai dialektus
- Erdélyi dialektus

A tanult táncanyagok elhelyezése a nagy dialektusterületekben

Fejlessze a tanuló

világ szemléletét

népi kultúra iránti elhivatottságát

nyitottságát a tradicionális értékek iránt

nyitottságát a tradicionális gondolkodásmód és értékrend iránt

globális látásmódját

beleélő képességét

felelősségérzetét saját hagyományai iránt

Ösztönözze a tanulót

kultúrtörténeti és néprajzi ismereteinek gyarapítására

néprajzi műsorok megtekintésére

a megismert szokásanyag alkalmazására saját életterében

a szokások újraélesztésére

múzeumlátogatásra

más népek hagyományainak megismerésére

Követelmények

A tanuló ismerje a régi és az új táncrétegbe tartozó tánc típusokat, a főbb jellemzőiket, a

tanulmányok során megtanult táncok földrajzi elhelyezkedését, dialektusait

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a

szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:

A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése.

Házi dolgozat vagy dolgozat vagy szóbeli beszámoló vagy szóbeli vizsga

A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.

A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.
Bizonyos szokások, ünnepkörök gyakorlatban történő feldolgozása és annak bemutatása

A MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények ismerete. Dolgozat vagy szóbeli beszámoló elkészítése vagy sikeres vizsga teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

A folklór, mint történeti hagyomány sajátosságait, az egyes jeles napok időpontját, a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázó történetét

A hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait, a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat, a parasztság hiedelemvilága főbb szereplőit, funkcióit

A tanuló legyen képes

A rítuscselekmények szövegeinek és tartalmának értelmezésére és használatára, a szakkifejezések, a megszerzett ismeretek alkalmazására, a tér–idő összefüggéseinek felismerésére

A paraszti társadalom erkölcsi és viselkedési normáinak megítélésére, értékeinek elfogadására

Az önálló ismeretszerzésre, az elméleti ismeretek alkalmazására a mindennapi életben

A magyar folklórhagyományokat a nemzettudat részeként értelmezni

Az azonosságok és különbözőségek felismerésére a hazai és egyetemes folklórban

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Folklórismeret

Írásbeli: 30 perc

Szóbeli: 5 perc

A vizsga tartalma

– A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll

– Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző típusú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését, valamint problémamegoldást, néhány mondatos értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz

– A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

Témakörök

Jeles napok

Munkavégző ünnepek

Az emberélet fordulói

Táncdialektusok

A régi és új táncréteg tánc típusai

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

– A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák

– Az osztályzatra a pontok alapján a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga

– A tanuló feleletének tartalmi és formai szempontok alapján történő értékelése

– Az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Néprajzi kézikönyvek, lexikonok

Néprajzi videó és/vagy DVD filmek

Irodalom tanulóknak (tankönyvként)

Balassa Iván– Ortutay Gyula: Magyar néprajz. Budapest, 1979.

Dömtör Tekla: Magyar népszokások. Budapest, 1983.

Dömtör Tekla: Régi és mai magyar népszokások. Budapest, 1986.

Filep Antal–Kósa László: A magyar nép táji-történeti tagolódása. Budapest, 1975.

Katona Imre: Magyar népművészeti-néprajzi útikalauz. Budapest, 1990.

Kerényi György: Magyar énekes népszokások. Budapest, 1982.

Népcsoportok (Szöveggyűjtemény) NSZH

Kötelező olvasmány

Balassa Iván– Ortutay Gyula: Magyar néprajz. Budapest, 1979. (értelemszerűen a témához kapcsolódó fejezetek)

A tanításhoz ajánlott irodalom

Andrásfalvy Bertalan: Néprajzi alapismeretek. Budapest, é. n.

Bálint Sándor: Karácsony, húsvét, pünkösd. Budapest, 1976.

Bálint Sándor: Ünnepi kalendárium I–II. Budapest, 1977.

Balogh Júlia: Szent Mihály havától Kisasszony haváig. Győr, 1996.

Barsi Ernő: Néprajz Az általános iskola kezdő szakaszában. Budapest, 1992.

Diószegi Vilmos: A pogány magyarok hitvilága. Budapest, 1978.

Dömtör Tekla: A magyar nép hiedelemvilága. Budapest, 0981

Magyar népzene tára I., Gyermekjátékok. Budapest, 1951.

Magyar Népzene Tára II., Jeles napok. Budapest, 1953.

Magyar Népzene Tára III., Lakodalom. Budapest, 1955–56. (Különös tekintettel Az I. kötet bevezőjére)

Magyar Néprajz V. (Népköltészet), Budapest, 1988.

Magyar Néprajz VII. (Népszokás • Néphit • Népi vallásosság) Budapest, 1990.

Ortutay Gyula: Magyar népköltészet. Budapest, (több kiadás mint szöveggyűjtemény)

Tátrai Zsuzsanna: Leányélet. Budapest, 1994.

Ujváry Zoltán: Farsangi népszokások. Debrecen, 1991.

TÁNC TÖRTÉNET

A tantárgy járuljon hozzá saját tánckultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erősítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlődéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a táncművészet iránti érdeklődéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez

A tantárgy feladata

Ismertesse meg a tanulóval:

a tánc művészi, és közhasznú formáit,
a társasági táncélet alkalmait,
a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,
az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,
az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alpművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulóknak:

az esztétikai érzéket,
a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a tanuló:

nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságát,
a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységet,
vizuális memóriáját,
képzelőerejét.

Ösztönözze a diákokat:

a rendszeres társasági, és színházi táncesemények látogatására,
az iskolán kívüli tánceseményeken való részvételre,
a rádió és televízió táncos-témájú műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa tanulóiban:

a tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az egyetemes tánc történet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése
- A tánc történet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során a komplex látásmód kialakítása és fejlesztése
- Stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység fejlesztése
- Más népek tánc hagyományainak megismerésére, több táncműfaj befogadására, a kulturált szórakozás elsajátítására valamint a saját tapasztalatainak gyarapítására ösztönözze a tanulót

Tananyag

Tánc történeti alapfogalmak: köznapi és művészi mozgás, közhasznú és művészi tánc
Az őskor táncélete: vallási szertartások, rítusok, ábrázoló táncok
Az ókori kultúrák közül az egyiptomi, a japán és a görög tánc kultúra
A középkor tánc kultúrája: tánc és a vallás kapcsolata, misztériumjáték, jokulátorok
A reneszánsz embereszménye, a magyarországi reneszánsz, Mátyás király udvartartásának tánc kultúrája
A barokk kialakulás és hatása Európa művészetére, XIV. Lajos, a barokk mesterei
A cselekményes balett kialakulása, Noverre munkássága
A jezsuita színházak szerepe a színpadi tánc történetében
A balett megjelenése Magyarországon – „Eszterházy esték”
A romantika hatása Európa táncéletére

A reformkori magyar „színpadi” táncművészet, paraszti táncok – Körmagyar
A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek, a táncos helyszínek és események megismertetése a tanulókkal

Követelmények

A tanuló ismerje az egyetemes tánc történet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket

A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, illetve önálló gondolatok megfogalmazására egy tánc koreográfia kapcsán

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók minden évfolyamban félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult. Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia. A tanuló teljesítményében nem az elsajátított lexikális tudást kell értékelni, hanem a tánc sajátosságaira való érzékenységet, a kialakult stílusismeretet, a szakmai szókincs és fogalomkészlet elsajátítását.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A XX. századi táncművészet jelentősebb állomásainak, a műfajok közti átjárhatóság lehetőségeinek felismertetése
- A tánc ház–mozgalom kialakulásának és napjainkban betöltött szerepének felismertetése
- Az egyéni látásmód, stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység nyitottság, befogadó készség fejlesztése
- A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése

Tananyag

Tánc történeti alapfogalmak: a konkrét és elvont jelleg a művészetben, a művészi mozgás fajtáinak esztétikája

A XX. század elejének táncművészeti újításai Amerikában (Isadora Duncan), hatásuk Európa táncéletére

A XX. századi magyar mozdulatművészet megújítói

A színpadi néptánc kialakulása: Gyöngyösbokréta, Csupajáték

Művészegyüttesek Magyarországon: Néphadsereg Központi Művészegyüttese – Honvéd Táncszínház (Szabó Iván),

Állami Népi Együttes (Rábai Miklós), SZOT – Budapest Táncegyüttes (Molnár István),

BM Duna Művészegyüttes (Náfrádi László)

A tánc házmozgalom kialakulása, hatása a mai táncművészetre

A koreográfusnemekedékek jelentősebb alkotói és kiemelkedő műveik a színpadi táncművészetben

A művész– és a jelentősebb amatőr együttesek napjaink magyar táncművészetében

A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek megismertetése a tanulókkal, melyek nyújtsanak segítséget az év végi vizsgára való felkészüléshez

Követelmények

A tanuló ismerje a XX. századi magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a táncház–mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánc történet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók minden évfolyamban félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult. Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia. A tanuló teljesítményében nem az elsajátított lexikális tudást kell értékelni, hanem a tánc sajátosságaira való érzékenységet, a kialakult stílusismeretet, a szakmai szókincs és fogalomkészlet elsajátítását.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

Az egyetemes tánc történet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket, a magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a táncház–mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

A tanuló legyen képes:

Néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánc történet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Tánc történet

Írásbeli: 30 perc

Szóbeli: 5–10 perc

A vizsga tartalma

A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánc történet témakörökből áll

Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző tartalmú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését valamint a problémamegoldást ill. értelmező választ igénylő feladatokat tartalmazza

- A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról
- Választható témakörök:
- Az őskor táncművészete
- A középkor jellemző táncformái
- A reneszánsz és barokk kor táncélete
- A romantika
- A reformkor táncélete
- A XX. század táncélete
- Gyöngyösbokréta mozgalom
- Amatőr és hivatásos együttesek Magyarországon
- Hazánk jeles alkotói és műveik
- A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

- A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák
- Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga

- A tananyagtartalom elsajátításának mértéke
- Az összefüggések ismerete
- A szakmai kommunikáció fejlettsége

Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Tánc történeti kézikönyvek, lexikonok

Tánc történeti videó és/vagy DVD filmek

NÉPZENEI ALAPISMERETEK

A népzenei alapismeretek az alapfokú és továbbképző évfolyamokon választható tantárgy. Tanításának célja, hogy a néptánc tantárgyon belül elsajátított zenei ismeretek kibővítésével járjon hozzá a tanulók népzenei neveléséhez.

Mutasson rá a tánc a zene az ének egységére, összefüggéseire. Világítson rá a hangszeres népzene és a tánc összefüggéseire, nyújtson élményszerű ismereteket a jellegzetes népi hangszerekről, hangszer-együttesekről, zenekarokról. Segítse elő a komplex látásmód kialakulását, az elemző gondolkodást, az összefüggések felismerését.

Nyújtson bővebb ismereteket a vokális népzene jellemzőiről, segítse elő a népi éneklési technika elsajátítását.

A közösségi éneklés élménye és hangulata erősítse az összetartozás érzését. A tantárgy tanítása során a gyakorlati megközelítés, az élményszerzés dominál, amelynek eszközei a hangszerek bemutatása, zenehallgatás, zenefelismerés, bemutatás.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése

- A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése.
- Az ének és tánc egységének felismertetése, a tánc közbeni éneklés követelményeinek megismertetése
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4-es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése, felismertetése
- Az éneklés közösségi élményének, örömeinek felfedezése, megélése

Tananyag

Negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A 2/4-es zenei lüktetés

D–r–m dallammagú népi játék dallamok, népdalok

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalok

A választott dallamok csoportos megszólaltatása

Népi hangszerek: idiofon hangszerek

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit

A tanuló legyen képes a népdalok csoportos bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, a ritmusértéke, ritmusképletek gyakorlati alkalmazására

A számonkérés formája

A tanulók félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az elsajátított népdalok egyéni és csoportos előadása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése
- A népi éneklési technika kialakítása
- A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4-es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése ének és tánc közben egyaránt
- A tánc közbeni éneklés kritériumainak, a dallamívek megformálási szabályainak megismertetése, megvalósítása a gyakorlat során. A karikázó dalok éneklésének fejlesztése, bővítése
- Az előéneklés szabályainak, az előénekeshez történő igazodás technikájának elsajátítása, fejlesztése
- A közösségi éneklés élményének, örömeinek felfedezése, nagyobb és kisebb létszámú csoportokban egyaránt

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A 2/4-es zenei lüktetés
A dudaritmus
A kanásztánc ritmus
5–6 hangterjedelmű dallamok
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalok
A választott dallamok csoportos, kiscsoportos megszólaltatása
Az előénekes feladata és funkciói, a bekapcsolódás módja
Népi hangszerek: duda

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit
A tanuló legyen képes a népdalok csoportos, kiscsoportos bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, a tanult dal előéneklésére, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete
Az elsajátított népdalok egyéni és csoportos előadása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előadásmód jellemző vonásainak, megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás technikájának megvalósítása
- A hangterjedelem növelése, a magabiztos dalkezdés megvalósítása
- Az intonációs készség és a zenei hallás, hangszín fejlesztése
- A hangképzési technika és a megfelelő légzéstechnika elsajátítása
- A népi éneklési technika fejlesztése
- Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
A nyújtott és éles ritmus
A 4/4-es zenei lüktetés
A hangterjedelem növelés oktáv terjedelemig
A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
A választott dallamok csoportos, kiscsoportos, egyéni megszólaltatása
Népi hangszerek: tekerő, klarinét

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszerek jellemzőit

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belüli éneklésre, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az elsajátított népdalok egyéni és csoportos előadása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előadásmód jellemző vonásainak megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás szabályainak tudatosítása
- A magabiztos dalkezdés elsajátítása
- Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
- A népi éneklési technika fejlesztése.
- Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika és a megfelelő hangszín kialakítása, a hangterjedelem növelése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A nyújtott és éles ritmus

A 4/4-es lüktetés

A hangterjedelem növelése oktávon túlra

A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül

A giusto előadásmód

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok

Népi hangszerek: hegedű, brácsa, bőgő

A dallamhangszerek, kísérő hangszerek, játékmód

Az esztam és dűvő kíséret

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, a giusto előadásmód jellemzőit, a hangszereket, kíséretmódokat

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen túl énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az elsajátított népdalok egyéni és csoportos előadása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei egységek érzékelésének elősegítése, zenei zárlatok és félzárlatok felismertetése
- A giusto és a parlando, rubato előadásmód jellegzetes vonásainak megismerése és alkalmazása
- A kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek vizsgálata
- A fokozatos tempónövelés, tempóváltás tudatos alkalmazása
- A népdalcsokor szerkesztési elveinek megismertetése
- A magabiztos dalkezdés elsajátítása
- Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika, megfelelő légzéstechnika kialakítása, a hangterjedelem és az éneklési kedv növelése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló éneklés ösztönzése

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A periódus, zárlat, félzárlat

A hangterjedelem növelése oktávon túlra

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok

Népi hangszerek: cimbalom, citera, tambura

A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánc típusok szerint

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódus fogalmát, a giusto előadásmódot, a hangszereket, kíséretmódokat

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus hallás utáni felismerésére és azonosítására

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az elsajátított népdalok egyéni és csoportos előadása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vokális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek megismertetése
- A dallam díszítéstechnika fejlesztése
- Az ismeretek szintetizálásának elősegítése
- A hangszeres népzene és a tánc típusok összefüggéseinek feltárása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A szinkópa

Az aszimmetrikus zenei lüktetés

Az 5/8-os lüktetésrend
A periódus, a pontszerkezet
A parlando, rubato és a giusto előadásmód
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
A hangszerek, hangszer-együttesek, zenekari felállások tájegységek szerint
A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánc típusok szerint
Zenefelismerés

Követelmények

A tanuló ismerje az emberi hang sajátosságait a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódust, a különböző előadásmódokat, a hangszereket, a kíséretmódokat
A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus hallás utáni felismerésére, azonosítására. Az eddig tanult ismeretek összegzésére, a tananyag összefüggéseinek felismerésére.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- Az aszimmetrikus zenei lüktetés felismerése, jellemzőinek azonosítása
- A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése. A népzenei kiadványok népszerűsítése
- A stílusismeret, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

A „jaj-nóták” jellemzői
Az aszimmetrikus lüktetés
Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika
Táncszók, csujogatók
Az periódus és a tánc összefüggései
A sánta dűvő kíséret
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők

Követelmények

A tanult népdalok szöveg és dallamismerete, csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatása, díszítése, a táncszók ismerete, gyakorlati alkalmazása
A tanuló legyen képes a „jaj-nóták” felismerésére, éneklésre, a jellegzetes erdélyi hangszerek, a táncdallamok és tánc típus és kíséretmódok felismerésére

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete
Az elsajátított népdalok egyéni és csoportos előadása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kísérletmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- A tánc közbeni éneklés és csujogatas készségszintű ismeretének kialakítása
- A szólóéneklés közönség előtti megvalósítása
- A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése
- A táji dialektusokra jellemző hangszín technikájának elsajátítása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

A szinkópás ritmusok az erdélyi népzeneben

Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika

Táncszók, csujogatasok tájegységnek megfelelően

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)

A siratók és keservek jellemzői

Táji dialektusokra jellemző hangszertársulások

Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, a díszítéseket, a táncszókat, azok gyakorlati alkalmazását

A tanuló legyen képes az önálló, közönség előtti éneklésre, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus felismerésére

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az elsajátított népdalok egyéni és csoportos előadása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tánc közbeni énekléstechnikájának fejlesztése
- Egyéni előadói képességek fejlesztése
- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kísérletmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- A táji dialektusokra jellemző hangszín technikájának elsajátítása

- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

A szinkópás ritmusok az erdélyi népzeneben
 Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően
 Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
 Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)
 Jellegzetes hangszerek: moldvai furulya, dob, koboz, doromb, hangszer–együttesek: hegedű, koboz, dob
 Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, díszítését, a táncszókat, azok gyakorlati alkalmazását
 A tanuló legyen képes az önálló, közönség előtti éneklésre, a zenekísérettel együtt énekelni, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus felismerésére és azonosítására, a csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatásra

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete
 Az elsajátított népdalok egyéni és csoportos előadása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
 Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vokális és instrumentális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek, a díszítési módoknak, a hangszeres népzene jellemzőinek képességfejlesztése
- A hangszeres népzene és a tánc típusok összefüggéseinek felismertetése
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése

Tananyag

A vokális és instrumentális népzene jellemzőinek összefoglalása, rendszerezése
 A tanult népdalok ismétlése, gyakorlása
 A tanult éneklési technikák gyakorlása
 Hangszerfelismerés
 Tánczene felismerés (tájegység, típus)
 Az adatközlők életútja
 Neves gyűjtők: Kodály Zoltán, Bartók Béla, Lajtha László, Kallós Zoltán

Követelmények

A tanuló ismerje a néptánc tantárgyon belül választott és a helyi tantervben meghatározott táncokhoz kötődő népdalokat, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, az adott tájegység jellemző hangszereit, hangszer–együtteseit, zenekari felállításait, a periódus

fogalmát, jellemzőit és összefüggéseit a táncokkal, a „jaj-nóta”, sirató és keserves fogalmát, ismert adatközlők, gyűjtők életútját
A tanuló legyen képes a tanult népdalok memoriter éneklésére önállóan, a tanult díszítési technikák alkalmazására, alkalmazkodni a csoport hangszínehez, hangmagasságához, a tanult hangszerek, kíséretmódok felismerésére

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla, vagy flipchart

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Népzenei kézikönyvek, lexikonok, kották

Népzenei hangfelvételek, videó és/vagy DVD filmek

TÁNCJELÍRÁS-OLVASÁS

A képzés járuljon hozzá a mozdulatok tudatos időbeli, (ritmikai) térbeli, (plasztikai) erőfokbeli (dinamikai) elemzéséhez, a testtudat, a mozgáskoordináció kialakításához, a magyar néptánc táncjelírással közölt folyamatainak megismeréséhez, egyszerű motívumok, motívumsorok lejegyzéséhez.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A mozdulatelemzés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika), összefüggéseinek feltárása

– A mozdulatípusok három leggyakoribb fajtája (lépés, ugrás, gesztusok) valamint a helyzetípusok fogalmának értelmezése

– A mozdulatok elemzésének módjának, a táncjelírás alapfogalmainak (vonalszám, irányok) rögzítése, a tanult mozdulat- és helyzetípusok jelölési rendszerének megismertetése

– A mozdulatanalizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér-, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag

A tánc tagolódása: fázis, motívum, motívumfűzés

A mozdulatelemzés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika) és azok összefüggései

A táncjelírás alapfogalmai (vonalszám, irányok) és alkalmazásuk

A mozdulat típusai (lépés, súlyt hordó láb mozgása, gesztus, ugrás) és jelölése

A helyzet típusai (testpozíció-állás, súlytalan testrészek mozdulatlansága, szünet a testben, térben, helyen) és jelölésük

A táncjelírásban használt kiegészítő jelek (távolság csökkentés, növelés, földhöz közeli lábmozdulatok, kis térdhajlítás, feszítés, a lábfej részei, dinamikai jelek, pozíciójelek, forgatás jele) és alkalmazásuk

Követelmények

A tanuló ismerje a mozdulatelemzés alaptényezőit, a tanult mozdulat és helyzetípusokat, a táncjelírás vonalszámát és jeleit

A tanuló legyen képes a frontirányok felismerésére és helyes használatára, a gesztusirányok egzakt módon való meghatározására, a motívumok ritmusának pontos eltapsolására, a motívumokban szereplő mozdulatípusok felismerésére, az egyszerű motívumok, folyamatok pontos leolvasására és előadására

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete
Gyakorlati feladat megoldása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam*Fejlesztési feladatok*

- A további mozdulattípusok: forgások, forgatások, keringés fogalmának, jelrendszerének értelmezése
- A mozdulatelemzéshez szükséges kiegészítő fogalmak: páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonyának rögzítése
- A mozdulatelemzésnél tanultak lejegyzése táncjelírással
- A mozdulatanalizáló és szintetizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag

A mozdulat további típusai (forgás, forgatás, keringés) jelölése és olvasása
Kiegészítő fogalmak (páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonya) jelölése és olvasása
Táncjelírásnál használt kiegészítő jelek (testrészek, ízületek) jelölése és olvasása

Követelmények

A tanuló ismerje a helyzet– és mozdulattípusokat és azok jelölését a vonalrendszerben
A tanuló legyen képes a különböző tánc típusok motívumainak helyes leolvasására, stílusos előadására, a csapásoló és eszközös motívumok pontos interpretálására, egy motívumsor leolvasására, folyamatos előadására

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete
Gyakorlati feladat megoldása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla, vagy flipchart

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Kézikönyvek, lexikonok

9.3.2. MODERNTÁNC TANSZAK

AZ ALAPFOKÚ MODERNTÁNCOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

A XXI. század társadalmi elvárásainak következtében állandóan alakuló, formálódó táncművészet megjelenési formájának központi kérdése az önálló individuummal rendelkező ember. A testi, szellemi valamint lelki folyamatokra épülő mozgás megnyilvánulási formái elősegítik az emberi kapcsolatok kialakulását, az értelmi és érzelmi képességek kibontakoztatását és az önfejlesztés lehetőségének megélését

A moderntánc oktatása megteremti a harmonikus, egészséges személyiséggel rendelkező, társas kapcsolatokban jártas embert. Nyitott és értő közönséget nevel, miközben biztosítja a hivatásos pályaeorientációt

A technikai képzés elősegíti az oktatási folyamatban résztvevők számára a saját adottságaik szerinti képességfejlesztést. Az évenként meghatározott fejlesztési feladatok és a tananyag spirális elrendeződése lehetővé teszi az összevont osztályokban történő oktatást és nagyobb szabadságot teremt a pedagógus számára az oktatási folyamat megszervezése során

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tantárgyak

Főtárgy:

Berczik–technika (1–2. előképző évfolyamon, 1–2. alapfokú évfolyamon)

Jazz–technika (3–6. alapfokú évfolyamon és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelező tantárgy:

Kreatív gyermektánc (1–2. előképző évfolyamon, 1–2. alapfokú évfolyamon)

Limón–technika (5–6. alapfokú évfolyamon)

Tánc történet (9–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgy: az összevont osztályokban:

Tánc történet

Limón–technika

Választható tantárgyak:

Kreatív gyerektánc (1–2. előképző évfolyamon, 1–2. alapfokú évfolyamon)

Berczik–technika (1–2. előképző évfolyamon, 1–2. alapfokú évfolyamon)

Jazz–technika (3–6. alapfokú évfolyamon)

Kontakt improvizáció (5–6. alapfokú évfolyamon)

Lábán–technika (7–8. továbbképző évfolyamon)

Repertoár (7–10. továbbképző évfolyamon)

Graham–technika (9–10. továbbképző évfolyamon)

Improvizáció és kompozíció (9–10. továbbképző évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Főtárgy	1	1	3	3	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3	3
Kötelező tantárgy	1	1	1	1			1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy					1-2	1-2			1	1		
Választható tantárgy	2	2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A fenti táblázat Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfok, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti.

A tanszak kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más tanszak valamint más művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A MODERNTÁNC ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a moderntánc területén

Szakmai kompetenciák

A táncos képességek, készségek, jártasságok, kialakítása és fejlesztése

A tér, idő, energia rendszereinek, törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása

A táncstílusok és technikák általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása

A mozgásmemória fejlesztése és a stílusérzék kialakítása

Az improvizációs készség kialakítása és fejlesztése

A színpad és a színpadi jelenlét általános törvényszerűségeinek megismertetése

Tudatos előadói, táncos magatartás kialakítása és fejlesztése az életkori sajátosságoknak és az előképzettségnek megfelelően

A táncművészet legfontosabb irányzatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése és tudatos értelmezése

A művészetek és társművészetek megismerése iránti igény kialakítása

Személyes kompetenciák

Az esztétikai érzék kialakítása és fejlesztése

A zenei ízlésformálás

A tudatos és rendszeres munkára nevelés

Nyitottságra és művészi alázatra nevelés

Folyamatos ismeretbővítés valamint analízis és szintetizáló tudás kialakítása

A vizuális memória fejlesztése és a térben való tájékozódás képességének kialakítása

A testi, lelki állóképesség fejlesztése, a személyiség kibontakoztatása

A kommunikációs csatornák felismerése és alkalmazása

Társas kompetenciák

A csoport és a csoportnorma kialakítása

A csoportos alkotásban való aktív részvétel öröme
A szabálytudat kialakítása
A közösség tagjainak elfogadása és a közösségi szemlélet kialakítása
A társak felé irányuló aktív figyelem kialakítása és fejlesztése
Az egészséges életmódra nevelés
A szocializációs normák kialakítása, a viselkedéskultúra megalapozása
A környezet megóvásának igénye

Módszerkompetenciák

A motivált ismeretbefogadás igényének kialakítása és képességének fejlesztése
A testtudat kialakítása
A hatékony ismeretbefogadásra nevelés és az önálló tanulás képességének kialakítása
Az ok-okozati összefüggések megértése
A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása
A tehetséggondozás és pályaeorientáció
Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más táncstílusokban és élethelyzetekben

A Moderntánc tanszak célja: a modern- és kortárcstánc technikák megismerése és az előírt tananyag elsajátítása mellett a személyiség fejlődése, az önálló, kapcsolatteremtő improvizáció, kreativitás kialakulása.

A tanszak feladata:

Ismertesse meg a tanulóval:

a modern-kortárcstáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrációképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a modern-kortárcstáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:
szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

AZ ÉRTÉKELÉSI RENDSZER SZABÁLYAI

Szöveges értékelés az előképzős évfolyamoknál:

kiválóan megfelelt- Folyamatosan zenében marad, élményszerű az előadása, táncát tudatosan díszíti (taps, arc, kéz, táncszerkesztés, stb.). A tanult materiát, a teret tudatosan kezeli. Partnerével együtt táncol.

jól megfelelt- Folyamatosan zenében marad, kisebb technikai hibákat (kar- és kéztartás, párhuzamos lábfo, íves tartás stb.) véthet. Előadasmódja kevésbé kifejező, a tánc díszit és a teret esetlegesen használja, de törekszik a hiányosság leküzdésére. Képes a tanult materiát variálni. Törekszik a tánc során a partnerével történő párkapcsolat kialakítására.

megfelelt- Kisebb zenei és motívikai pontatlanságokat véthet, hibáját észreveszi és folyamatosan javítja, képes a folyamatos táncolásta. A tanult materiát csak vázlatosan használja. Előadasmódja kívánnivalókat hagy maga után. Tánc statikus (térhasználat), tánc közbeni partnerkapcsolata, táncdíszítése szegényes. Kisebb technikai hiányosságai (tartás stb.) vannak.

nem felelt meg- Zene mellett táncol, s ezt későn veszi észre. A hiba javítása közben megáll. Tánc estleges. Táncszerkesztése, térhasználat darabos, eseménytelen. Előadasmódja félszeg, bátortalan. A tánc díszit nem használja. A motívikat felületesen ismeri. Technikai hiányosságai az előző számonkérés óta nem javultak.

A tanulók értékelésének szempontjai 1-5 fokozatú értékelési skálán alapfok és továbbképző évfolyamokon:

JELES – Folyamatosan zenében marad, élményszerű az előadása, táncát tudatosan díszíti (taps, arc, kéz, táncszerkesztés, stb.). A tanult materiát, a teret tudatosan kezeli. Partnerével együtt táncol.

JÓ – Folyamatosan zenében marad, kisebb technikai hibákat (kar- és kéztartás, párhuzamos lábfo, íves tartás stb.) véthet. Előadasmódja kevésbé kifejező, a tánc díszit és a teret esetlegesen használja, de törekszik a hiányosság leküzdésére. Képes a tanult materiát variálni. Törekszik a tánc során a partnerével történő párkapcsolat kialakítására.

KÖZEPES – Kisebb zenei és motívikai pontatlanságokat véthet, hibáját észreveszi és folyamatosan javítja, képes a folyamatos táncolásta. A tanult materiát csak vázlatosan használja. Előadasmódja kívánnivalókat hagy maga után. Tánc statikus (térhasználat), tánc közbeni partnerkapcsolata, táncdíszítése szegényes. Kisebb technikai hiányosságai (tartás stb.) vannak.

ELÉGSÉGES – A motívumokat ismeri, előadásuk során zeni és motívikai pontatlanságokat véthet, melyet képes javítani. Táncszerkesztése darabos. A teret, a tánc díszit esetlegesen használja, tánc közbeni partnerkapcsolata véletlenszerű. Előadasmódja, technikai hiányosságai elfogadhatóak.

ELÉGTELEN – Zene mellett táncol, s ezt későn veszi észre. A hiba javítása közben megáll. Tánc estleges. Táncszerkesztése, térhasználata darabos, eseménytelen. Előadásmódja félszeg, bátortalan. A tánc díszreit nem használja. A motívikát felületesen ismeri. Technikai hiányosságai az előző számonkérés óta nem javultak.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá

Vizsga tantárgyak

Művészeti alapvizsga

Jazz–technika

Limón–technika

Művészeti záróvizsga

Jazz–technika

Tánc történet

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként illetve párban – helyezést ért el

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni

A művészeti alapvizsga illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja (ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő)

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni

Eredményes művészeti alapvizsgát illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette

Sikertelen a művészeti alapvizsga illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette

BERCZIK–TECHNIKA

A Berczik–technika olyan – értékes zenékre, azokkal teljes harmóniában végrehajtott és az esztétikai törvényszerűségeknek megfelelő – gimnasztikai alapú mozgásanyag és tánctechnikai mozgásformák összessége, amely magában foglalja a szükséges és

egészséges természetes mozgásfajtákat. Ízlés, jellem és személyiségformáló ereje a pozitív érzelmek felkeltésével kreativitásra, alkotásra, logikus gondolkodásra nevel
Olyan izomérzékelést fejleszt ki, amely később megfelelő önkontrollt biztosít és fokozott plaszticitáshoz vezet, egyben elősegíti a formaérzék és formalítás kialakulását is.
Ismereteket ad át a tér, az idő és az erő összetevőiről és a mozgással való kapcsolatukról
A zene és a mozgás összhangja, a zenei periódusokhoz és hangsúlyokhoz való alkalmazkodás külön hangsúlyt kap.
A profilaxis, az alkatalakítás és a rekreáció módszere is. A képzés által olyan előkészítést kap a test, amelyre később bármely más tánctechnika is ráépíthető

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az izomzat gimnasztikus kidolgozottságának, az ízületek és szakaszok valamint a testrészek egymástól függetlenített mozgásszabadságának, a tudatos mozgáskoordinációnak, az ízületek és szakaszok együttes, egyidejű összehangolásának, a zenei műveltségnek, a zene és a mozgás összehangoltságának fejlesztése.
- Az alkat optimalizálása.
- A formaérzék kialakítása.
- A légzőizmok működésének tudatosítása.
- A testismeret, testtudat, önismeret, helyes énkép kialakítása, az együttműködési, a kommunikációs képességek fejlesztése.
- Az erő, a változatos mozgásdinamika, ritmika alkalmazásának ösztönzése.
- A bemutató szerek használatával célunk az egyéni gondolatok, ötletek felébresztése, a kezűgyesség, a koordinációs technika fejlesztése, a síkok, kartechnikák tanulásának megkönnyítése, az egyéni fantázia kibontakoztatása, az esztétikai hatás fokozása.

Tananyag

Alapgyakorlatok

Járás és futásgyakorlatok kartartásokkal, kargyakorlatokkal körben

A természetes járás, mint a mozgásformák változatainak alapja (Lábvezetés, testsúlyáthelyezés, törzs-, kar kísérő kilengései)

A természetes testtartás, mint a testkidolgozás mozgásanyagának alapja, a helyes tartás kialakítása, tudatosítása, az eltérések korrekciója

Alapjárás, lábujjon-, sarkon-, külső talpélen, hajlított térdel-, nyújtott lábemeléssel járás, érintőjárás, futás térd/sarokemeléssel

Alaptartás, pihenőtartás állásban, ülésben

Középgyakorlatok fentről lefelé haladva, változatos kiinduló helyzetekből, kombinációkkal, variációkkal, szimmetrikus kivitelezésben

Törzsgyakorlatok nagy alátámasztással fekvésben, ülésben: a gerincoszlop nyaki-, háti-, központi- és keresztcsonti szakaszának nagyobb egységekben történő átmozgatása, változatos dinamikai és ritmikai feladatokkal kombinálva

Törzsdöntés, törzsdőlés, rész- és teljes törzshajlítás

Ülésmódok

Kar-, kéz- és ujjgyakorlatok a legváltozatosabb ülésekben, szimmetrikusan

A lapocka és felkar, az alkar, a kézfej és az ujjak az anatómiai lehetőségek szerint végrehajtható mindenirányú foglalkoztatása: emelés, fordítás, körzés, hajlítás, nyújtás, távolítás, összehárás, takarás, a gyakorlatok segítése, az előadásmód finomítása

Az alsó végtag gyakorlatai ülésben, fekvésben

A talp, a lábfej, az ujjak, az alsó lábszár, a felső lábszár izmainak megfelelő erősítése, a természetes tartás, a helyes járás kialakítása, a deformációk megelőzése, kiküszöbölése: átgördülés, körzés, behúzás-nyújtás, távolítás, hajlítás, emelés, körzés, fordítás

Szökdelő gyakorlatok, lendületvételek

Kiegészítő gyakorlatok és feladatok

Koordinációs és táncos feladatok

Népi játékok és néptánc egyszerű lépéseinek és dallamainak felhasználásával végzett gyakorlatok
Improvizáció, szabadtánc: az egyes mozgásformák változatos testhelyzetekben való gyakorlása a tanult motívumok, gyakorlatok alapján saját, egyéni mozgásrendszere és mozgáskulcsai segítségével a zene által keltett gondolatok táncban történő kifejezése
Etűd: az egyes mozgásformák változatos testhelyzetekben való gyakorlása érdekében a tanár által készített etűd elsajátítása
Bemutató szerek használata a középgyakorlatokban
Tanévenként egy fő szer választható: simlabda, fél-karika, 2 db ritmusbot (kiegészítő lehet a korong, a dob a négy évfolyamon végig)
Ismerkedés a mozgás esztétikai tényezőivel
Tér: a testrészek egyidejű egymáshoz való viszonya a térben
Mozdulatplasztika: a mozdulat iránya (a relatív fő front, konkrét irányskála), magassági foka, hajlítási szöge
A mozgásfolyamat rendezettsége, a mozdulatok egymáshoz való viszonya: a moduláció, a térrajz
Idő: a mozdulatok egyidejű időbelisége, a mozdulat ritmikája: metrum, ritmus, tempó és összhangja
A mozgásfolyamat egymásutánosságának időbeli rendje. motívum, mondat, periódus
Erő: a mozdulatrészek egyidejű egymáshoz való viszonya az erőadagolás szempontjából
A feszülő skála erőváltozatai: vezetett, ellenálló, fékezett, hangsúlyozott, rögzítő
A lazító skála erőváltozatai: ernyesztés, rázás, ejtés, esés
Ezek kombinációja: lendítés, ruganyozás
A mozgásfolyamat egymásutánosságának erőbeli rendje, hangsúlyelhelyezések, erősítés–gyengítés.

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a moderntáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálókéességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a modern-kortárcsánművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,

a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

A tanuló ismerje a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtásának elveit, a térirányok, térlépcsők alkalmazását, a mozgás esztétikai törvényszerűségeit a korosztályának megfelelő szinten

Legyen képes az ízületek és nagyobb szakaszok egymástól elkülönített mozgására, függetlenítésére, együttes, egyidejű összehangolására valamint az alap motorikus mozgásokra előre-, hátra-, oldalt-, átlós haladásra és fordulásra. Mozdulatokra a tér mindhárom szintjén. Határozza meg és használja a saját terét, hajtson végre mozgásokat egyenes és íves vonalon

Legyen képes a tanult mozgásformák önálló, tudatos, kreatív, precíz végrehajtására, a tudatos izommunkára, a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek korosztályi szintnek megfelelő, tudatos használatára, alakzatok kialakítására, szabálykövető magatartásra, a feladat- és szerepvállalásra, a tanult mozgásformák és etűdök zenével összehangolt csoportos előadására, társas együttlétre, mások elfogadására, fizikai kontaktus létesítésére

A számonkérés formája

A tanulók az Előképző 1-2. évfolyamán a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.

Csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:

- Az elsajátított tananyag tudásának szintje
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása
- a képzéshez megfelelő társas és hajlékonyság
- a kialakult tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés
- a kreatív, önálló feladatmegoldás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az izomzat gimnasztikus kidolgozottságának, az ízületek és szakaszok valamint a testrészek egymástól függetlenített mozgásszabadságának, a tudatos mozgáskoordinációnak, az ízületek és szakaszok együttes, egyidejű összehangolásának, a zenei műveltségnek, a zene és a mozgás összehangoltságának fejlesztése.

– Az alkat optimalizálása.

– A formaérzék kialakítása.

– A légzőizmok működésének tudatosítása.

– A testismeret, testtudat, önismeret, helyes énkép kialakítása, az együttműködési, a kommunikációs képességek fejlesztése.

– Az erő, a változatos mozgásdinamika, ritmika alkalmazásának ösztönzése.

– A bemutató szerek használatával célunk az egyéni gondolatok, ötletek felébresztése, a kézügyesség, a koordinációs technika fejlesztése, a síkok, kartechnikák tanulásának megkönnyítése, az egyéni fantázia kibontakoztatása, az esztétikai hatás fokozása.

Tananyag

Bemelegítő járás és futásgyakorlatok kartartásokkal, kargyakorlatokkal körben, alapjáras, lábujjon, sarkon, külső talpélen, hajlított térdel, nyújtott lábemeléssel járás, érintőjáras, passzé járás, hintajáras, futás párhuzamos és terpesztett térd emeléssel, sarokemeléssel
Középgyakorlatok fentről lefelé haladva, változatos kiinduló helyzetekből, kombinációkkal, variációkkal szimmetrikusan

Törzsgyakorlatok nagy alátámasztással fekvésben, ülésben, térdelésben

A fekvő- és ülőhelyzetekben tanult gyakorlatok végrehajtása térdelésben és rövid ideig állásban, nehezített változatban

A mozgásnak és kidolgozásnak megfelelő változatos dinamikai és ritmikai feladatokkal a gerincoszlop nyaki-, háti-, központi- és keresztcsonti szakaszának nagyobb egységeiben, a nehézségi szint, a tempó fokozásával, változó dinamikával

Kargyakorlatok a legváltozatosabb ülésekben, szimmetrikusan: lapocka és felkar, alkar, kézfej és ujjak

Az alsó végtag gyakorlatai ülésben, fekvésben, rúdnál: talp, lábfej, ujjak, alsó lábszár, felső lábszár

Szökdelő gyakorlatok, lendületek, ugrás-előkészítő gyakorlatok

Kiegészítő gyakorlatok és feladatok

Koordinációs, táncos feladatok a magyar néptánc egyszerű lépései és dallamai felhasználásával

Improvizáció-szabadtánc: a test önálló „gondolatainak”, érzéseinek a külső szemlélő által észlelhető kifejezése az addig tanult motívumok, gyakorlatok alapján saját, egyéni mozgásrendszere és mozgáskulcsai segítségével

Etűdkészítés: a tanár által készített etűd elsajátítása és diktálásra bemutatása, önálló etűdkészítés számolásra, rövidebb, egyszerűbb zenei egységre készített „koreográfia” szóloban

Bemutató szerek használata a középgyakorlatokban

Tanévenként egy fő szer választható: műanyag labda, kiskarika, egy-két kisszalag, bot (kiegészítő lehet: korong, dob a négy évfolyamon végig)

A mozgás esztétikai tényezői: Tér, Idő, Erő

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a moderntáncművészet főbb irányzatait,

az irányzatok technikai alapelemeit,

a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,

a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,

a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,

mozgásmemóriáját,

koncentrációképességét,

muzikalitását,

kreativitását,

tér- és formaérzékét,

előadói készségét,

személyiségét,

kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a modern-kortáráncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

A tanuló ismerje a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtásának elveit, a térirányok, térlépcsők alkalmazását, a mozgás esztétikai törvényszerűségeit

Legyen képes az ízületek és nagyobb szakaszok egymástól elkülönített mozgatására, függetlenítésére valamint együttes, egyidejű összehangolására, az alap motorikus mozgásokra, előre-, hátra-, oldalt-, átlós haladásra és fordulásra. Mozdulatokra a tér mindhárom szintjén, határozza meg és használja a saját terét, hajtson végre mozgásokat egyenes és íves vonalon

Legyen képes a tanult mozgásformák önálló, tudatos, kreatív, plasztikus végrehajtására, a tudatos izommunkára, a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek tudatos használatára, alakzatok kialakítására, szabálykövető magatartásra, a feladat- és szerepvállalásra, a tanult mozgásformák és etűdök zenével összehangolt csoportos előadására

Legyen képes együttműködésre és társas együttlétre, mások elfogadására és fizikai kontaktus létesítésére

A számonkérés formája

A tanulók az Előképző 1-2. évfolyamán a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.

Csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:

- Az elsajátított tananyag tudásának szintje
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása
- a képzéshez megfelelő társas és hajlékonyság
- a kialakult tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés
- a kreatív, önálló feladatmegoldás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az izomzat gimnasztikus kidolgozottságának, az ízületek és szakaszok valamint a testrészek egymástól függetlenül mozgásszabadságának, a tudatos mozgáskoordinációnak, az ízületek és szakaszok együttes, egyidejű összehangolásának, a zenei műveltségnek, a zene és a mozgás összehangoltságának fejlesztése.
- Az alkat optimalizálása.
- A formaérzék kialakítása.
- A légzőizmok működésének tudatosítása.
- A testismeret, testtudat, önismeret, helyes énkép kialakítása, az együttműködési, a kommunikációs képességek fejlesztése.
- Az erő, a változatos mozgásdinamika, ritmika alkalmazásának ösztönzése.
- A bemutató szerek használatával célunk az egyéni gondolatok, ötletek felébresztése, a kezűgyesség, a koordinációs technika fejlesztése, a síkok, kartechnikák tanulásának megkönnyítése, az egyéni fantázia kibontakoztatása, az esztétikai hatás fokozása.

Tananyag

Bemelegítő járás és futásgyakorlatok kartartásokkal, aszimmetrikus kargyakorlatokkal körben, hintalépés előre–hátra, hármaslépés, táncos alapjáras, lábujjon, sarkon, külső talpélen járás, hajlított térddel, nyújtott lábemeléssel járás, érintőjárás, passzjárás, hintajárás, futás párhuzamos és terpesztett térdemeléssel/sarokemeléssel, galopp, alap tánclépések

Az alsó végtag gyakorlatai rúdnál

Középgyakorlatok fentről lefelé haladva, változatos kiinduló helyzetekből, kombinációkkal, variációkkal, szimmetrikusan

Törzsgyakorlatok fekvésben, ülésben, térdelésben, állásban. A térdelő–, fekvő–, ülőhelyzetekben tanult gyakorlatok végrehajtása állásban, nehezített és kombinált formákban, változatos dinamikai és ritmikai feladatokkal, kisebb gerinc–egységekben, a nehézségi szint, a tempó fokozásával, változó dinamikával

Kargyakorlatok a legváltozatosabb ülésekben, szimmetrikusan

Az alsó végtag gyakorlatai ülésben, fekvésben, térdelésben, állásban

Szökdelő gyakorlatok, lendületek, ugrás–előkészítő gyakorlatok, egyszerűbb ugrások

Kiegészítő gyakorlatok és feladatok

Koordinációs, táncos feladatok

A magyar néptánc egyszerű lépései és dallamai felhasználásával

Improvizáció–szabadtánc–etűdkészítés: számolásra szólóban, párban, rövidebb, egyszerűbb zenei egységre készített „koreográfia” szólóban, majd párban

Önálló feladatként csoportos etűd készítése „központilag adott” és szabadon választott zenére: 1–2 perces, az életkornak megfelelő zenére való saját koreográfiák

Bemutató szerek használata a középgyakorlatokban

Tanévenként egy fő szer választható, itt: műanyag labda, karika, 3 m-es szalag, bot (Kiegészítő lehet: korong, dob a négy évfolyamon végig)

A mozgás esztétikai tényezői: Tér, Idő, Erő

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a modern-kortárcsánkművészet főbb irányzatait,

az irányzatok technikai alapelemeit,

a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,

a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,

a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,

mozgásmemóriáját,

koncentrációképességét,

muzikalitását,

kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

A tanuló ismerje a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtásának elveit, a térirányok, térlépcsők alkalmazását, a mozgás esztétikai törvényszerűségeit

A tanuló legyen képes az izületek és nagyobb szakaszok egymástól elkülönített mozgására, függetlenítésére valamint együttes, egyidejű összehangolására, az alap motorikus mozgásokra, előre-, hátra-, oldalt-, átlós haladásra és fordulásra. Mozdulatokra a tér mindhárom szintjén, határozza meg és használja a saját terét, hajtson végre mozgásokat egyenes és íves vonalon

Legyen képes a tanult mozgásformák önálló, tudatos, kreatív, precíz végrehajtására, a tudatos izommunkára, a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek tudatos használatára, alakzatok kialakítására, szabálykövető magatartásra, a feladat- és szerepvállalásra, a tanult mozgásformák és etűdök zenével összehangolt csoportos előadására

Legyen képes együttműködésre és társas együttlétre, mások elfogadására és fizikai kontaktus létesítésére

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos plasztikus végrehajtása
- a tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés kialakulása
- a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek ismerete és használata
- kreativitás a spontán, önálló feladatmegoldásokban
- kreativitás az improvizációban és etűdkészítésben

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az izomzat gimnasztikus kidolgozottságának, az ízületek és szakaszok, valamint a testrészek egymástól függetlenített mozgásszabadságának, a tudatos mozgáskoordinációnak, az ízületek és szakaszok együttes, egyidejű összehangolásának, a zenei műveltségnek, a zene és a mozgás összehangoltságának fejlesztése.
- Az alkat optimalizálása.
- A formaérzék kialakítása.
- A légzőizmok működésének tudatosítása.
- A testismeret, testtudat, önismeret, helyes énkép kialakítása, az együttműködési, a kommunikációs képességek fejlesztése.
- Az erő, a változatos mozgásdinamika, ritmika alkalmazásának ösztönzése.
- A bemutató szerek használatával célunk az egyéni gondolatok, ötletek felélesztése, a kezűgyesség, a koordinációs technika fejlesztése, a síkok, kartechnikák tanulásának megkönnyítése, az egyéni fantázia kibontakoztatása, az esztétikai hatás fokozása.
- Önállóság, saját etűd-összeállítás bemutatásának képessége.

Tananyag

Bemelegítő járás és futásgyakorlatok kartartásokkal, aszimmetrikus kargyakorlatokkal körben: hintalépés előre–hátra, hármaslépés, szökkenő hármás, táncos alapjárással, lábujjon, sarkon, külső talpélen járás, hajlított térddel, nyújtott lábemeléssel járás, érintőjárással, passzjárással, hintajárással, futás párhuzamos és terpesztett térdemeléssel/sarokemeléssel, galopp, sasszé, alap tánclépések

Az alsó végtag és a törzs gyakorlatai rúdnál

Középgyakorlatok: fentről lefelé haladva, változatos kiinduló helyzetekből, kombinációkkal, variációkkal, aszimmetrikusan is

Törzsgyakorlatok fekvésben, ülésben, térdelésben, támaszban, állásban. A mozgásnak és kidolgozásnak megfelelő változatos dinamikai és ritmikai feladatokkal, kisebb gerinc–egységekben, kombinációkban, variációkkal, a nehézségi szint, a tempó fokozódásával, változó dinamikával.

Kargyakorlatok a legváltozatosabb ülésekben és állásban szimmetrikusan és aszimmetrikusan

Az alsó végtag gyakorlatai ülésben, fekvésben, térdelésben, állásban, elmozdulásban

Diagonál gyakorlatok 1–4 fős csoportokban

Szökdelő gyakorlatok, lendületek, ugrás–előkészítő gyakorlatok, ugrások összekötő lépésekkel

Kiegészítő gyakorlatok és feladatok

Koordinációs, táncos feladatok

A magyar néptánc egyszerű lépései és dallamai felhasználásával

Improvizáció–szabadtánc–etűdkészítés: rövidebb, egyszerűbb zenei egységre készített „koreográfia” szólóban, majd párban, csoportos etűd készítése „központilag adott” és szabadon választott zenére, 1–2 perces, az életkornak megfelelő zenére való önálló koreográfiák

Bemutató szerek használata a középgyakorlatokban és az etűdökben

Tanévenként egy fő szer választható: műanyag labda, 1 vagy 2 karika, 3–5 m-es szalag, bot (Kiegészítő lehet: korong, dob a négy évfolyamon végig)

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a moderntáncművészet főbb irányzatait,

az irányzatok technikai alapelemeit,

a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,

a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a modern-kortárástáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

A tanuló ismerje a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtásának elveit, a térirányok, térlépcsők alkalmazását, a mozgás esztétikai törvényszerűségeit

A tanuló legyen képes az izületek és nagyobb szakaszok egymástól elkülönített mozgására, függetlenítésére valamint együttes, egyidejű összehangolására, az alap motorikus mozgásokra, előre-, hátra-, oldalt-, átlós haladásra és fordulásra. Mozdulatokra a tér mindhárom szintjén, határozza meg és használja a saját terét, hajtson végre mozgásokat egyenes és íves vonalon

Legyen képes a tanult mozgásformák önálló, tudatos, kreatív, plasztikus végrehajtására, a tudatos izommunkára, a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek tudatos használatára, alakzatok kialakítására, szabálykövető magatartásra, a feladat- és szerepvállalásra, a tanult mozgásformák és etűdök zenével összehangolt csoportos előadására

Legyen képes együttműködésre és társas együttlétre, mások elfogadására és fizikai kontaktus létesítésére.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos plasztikus végrehajtása

- a tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés kialakulása
- a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek ismerete és használata
- kreativitás a spontán, önálló feladatmegoldásokban
- kreativitás az improvizációban és etüdkészítésben

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Kísérő ritmushangszerek

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tantárgyhoz használt, évfolyamonként választható eszközök: similabda, fél–karika, ritmusbot, műanyag labda 2–3 méretben, műanyag karika 2–3 méretben, kisszalag, 3–4 m–es szalag, kendő/fátyol, tornabot, korong, dob, ugrókötél vagy más eszközök az iskola helyi tanterve szerint

KREATÍV GYERMEKTÁNC

A képzés feladata az önkifejezés mozgásban történő realizálása, az önfeledt játék megvalósítása, a különböző játékszabályok megismerése és alkalmazása, a játék örömeinek megélése. A képzés célja, hogy a tanuló az önfeledt, ám a későbbiekben egyre tudatosabb mozgás segítségével jobban megismerkedjen testének képességeivel, a tér használatával, a dinamikai variációkkal és az idő, mint a zeneiség alkotóelemével. Megtanulja figyelni, érteni és használni saját és mások nonverbális kommunikációját. Elsajátítja az együttműködés számtalan fatáját. A képzés hozzájárul a tanuló szocializációs, kommunikációs készségeinek, kezdeményezőkézségeinek, önismeretének fejlesztéséhez.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló mozgáskészségeinek fejlesztése
- A tanuló tér és formálátásának fejlesztése
- A tanuló önfegyelmének növelése
- A koncentrációkészség növelése
- A megfigyelőképesség kialakítása
- A kommunikációs képesség, játékbátorság, szabálytudat fejlesztése
- A közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakítása
- A verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának elősegítése
- A szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

Ismerkedő táncok

Ábrázoló táncok

Csoportos táncok

Ünnepi táncok

Izom puzzle/testtudati táncok

Kitalálós játékok

Ábrázoló és csoportjátékok

Anyaggal való játékok

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a modern-kortáráncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a modern-kortáráncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

A tanuló ismerje a tanév során ismertetett táncjáték-fajtákat.

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a pár- és csoportválasztásra, a játéktevékenységre.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról.

A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a kapcsolatteremtés kreativitása és technikái
- a tér-, ritmika-, dinamika tudatos használata
- kreativitás, improvizációs készség kibontakozása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A kreativitás fejlesztése
- A testrészek mozgáslehetőségeinek megismertetése
- A test térben való mozgáslehetőségeink feltárása
- A tempókülönbségek felismerése, alkalmazása
- Egyszerű ritmusképletek megszólaltatása
- A helyzetfelismerő képesség fejlesztése
- A megoldási lehetőségek feltérképezése
- A döntésképesség növelése
- A mozgás kapcsolatteremtő lehetőségeinek alkalmazása
- A szociális érzékenység fejlesztése

Tananyag

Energia levezető, összehangoló játékok

Koncentrációt növelő játékok

A feladatok egyénileg, páros, kis és nagycsoportos formában

Alap mozgásformák elsajátítása, variálása, tudatosítása (kúszás, mászás, gurulás, lépés, járás, futás, ugrás)

Alapvető gyakorlattípusok használata:

Vezetés–követés: alárendeltség, fölérendeltség megtapasztalása

Másolás–tükrözés: szinkronicitás, kánonforma

Kontraszt variációk: mozgás–mozdulatalanság, kicsi–nagy mozgások, gyors–lassú mozgások tudatosítása

Akció–reakció: párbeszédformák, folytatáson alapuló játékok

Zenei táncjátékok

Bizalmi játékok

Fogócska és más, gyors reakciókészséget fejlesztő játékok

Koncentrálós és kitalálós játékok

Ábrázoló és csoportjátékok

Anyaggal való játékok

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,

az irányzatok technikai alapelemeit,

a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,

a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,

a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,

mozgásmemóriáját,

koncentrálóképességét,

muzikalitását,

kreativitását,

tér- és formaérzékét,

előadói készségét,

személyiségét,

kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a modern-kortárástáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:

szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények

A tanuló ismerje az alapvető gyakorlattípusokat (vezetés–követés, másolás–tükrözés, kontrasztvariációk, akció–reakció) és a tanév során elsajátított különböző táncjátékfajtákat. A tanuló legyen képes az alap mozgásformák szabad variálására, a tanult mozgásformák gyakorlati megvalósítására, az új kapcsolatteremtési formák felhasználására valamint a térbeli és ritmikai alapfogalmak gyakorlati alkalmazására.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a kapcsolatteremtés kreativitása és technikái
- a tér-, ritmika-, dinamika tudatos használata
- kreativitás, improvizációs készség kibontakozása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Önálló, aktív, kreatív mozgássorok létrehozásának ösztönzése
- A testtudat fejlesztése, a központ tudatosítása, izolációja, koordinációja
- Release alapok: az ellazulás technikájának megismerése, a földön való sérülésmentes mozgás illetve a földre való érkezés sérülésmentes formáinak feltérképezése
- Imaginációs alapok: a tanult lépések, mozgássorok képzeletben történő megjelenítésének kialakítása, kiegészítések összekötése a gyakorlati mozgással

- A mozgásmemória fejlesztése
- A problémák felismertetése előre és utólag
- A tér-, ritmika-, dinamika az életkornak megfelelő szintű alapelemek használata
- A kölcsönösségen alapuló szociális magatartás ösztönzése

Tananyag

Energia kiegyenlítő, összehangoló játékok

Koncentrációt növelő játékok

Alapmozgásformák: döntések, dőlések, esések, gurulások párban és egyénileg

Lendített, ejtett, vezetett, tartott mozdulatok variálása, adaptálása más szabályrendszerekhez

Térben haladás változatai, két- és háromdimenziós terek, térábrázolások megkülönböztetése

Többszereplős térbeli képletek kialakítása, melyek megalapozzák a kompozíciókészítést

Csoport improvizáció a tanultak felhasználásával 2/4-es, 3/4-es, 4/4-es metrum ismerete és mozgásban való alkalmazása

Hangok, szavak, énekhang játékos használata

A végtag ízületek szabadságfokának megismerése a fő irányokban

Az érzékszervek adta világ felfedezése

A belső kép, tükörkép és a társak jelzései alapján kialakult énkép összevetése

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a modern-kortáráncművészet főbb irányzatait,

az irányzatok technikai alapelemeit,

a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,

a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,

a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,

mozgásmemóriáját,

koncentrálóképeségét,

muzikalitását,

kreativitását,

tér- és formaérzékét,

előadói készségét,

személyiségét,

kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a modern-kortáráncművészetek iránti nyitottságot,

a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,

a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,

a rendszeres munka igényét,

az önálló gondolkodás igényét,

az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,

a tánc- és színházi események látogatására,

az érzelmi nyitottságra,

az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:

szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények:

A tanuló ismerje az alapmozgás formákat.
A tanuló legyen képes tudatosan játszani a gravitáció és a teste adta lehetőségek széles spektrumával mind egyénileg, mind kis és nagy csoportban. Legyen képes aktívan, jó helyzetfelismeréssel részt venni egy csoport improvizációban, felhasználva a ritmika és a tér új ismereteit.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról.
A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a kapcsolatteremtés kreativitása és technikái
- a tér-, ritmika-, dinamika tudatos használata
- kreativitás, improvizációs készség kibontakozása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az absztrakció értése, létrehozása, más kontextusba való helyezése
- A koordinációs készség fejlesztése
- A térlátás, térfelosztás, téralkotás, térforma alkotás képességének fejlesztése
- A zenei szövegek értelmezése és az azokhoz való viszony definiálása, variálása

Tananyag

Energia összehangoló játékok

Bemelegítő, állóképesség javító, erősítő játékos gyakorlatok

Koncentráló képességet javító feladatok

A csont-, izom- és szalagrendszer feltérképezése, lehetőségeinek mozgásban való kipróbálása, a tapasztalatokból mozgásfolyamok alakítása

Térformák (kocka, mozgásgömb), egy, két és háromdimenziós irányok használata

Az alap mozgásformák kötésének variációi, egyéni mozdulatsorrá való rögzítése

Testkapcsolatok (bodyhalf, diagonális kapcsolat, fejtető–farokcsont, ülőcsont–sarokcsont, tengelyek mentén való elválasztás illetve forgatás)

Zenei ritmusok, szerkezetek analízisének, megértése, ritmikai képletek variálása, kánon, felezés, kiegészítés

Etűdök készítése egyénileg és kiscsoportban

Imagináció: képzeletbeli mozgások, tárgyakra való mozdulati reflektálás

Mozgáselemzés, stíuselemzés

Csoportimprovizáció stílusok, irányzatok szerint

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a modern-kortáráncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképeségét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a modern-kortáráncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:

szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények

A tanuló ismerje saját testének lehetőségeit és korlátait, tudatosan használja és koordinálja testrészeit. Otthonosan mozogjon a tér rendszerében, tudatosan formálja a teret maga körül, ismerje a zene alapvető alkotórészeit.

A tanuló legyen képes egy egyszerűbb zenemű szerkezetének felismerésére, mozgásfolyamok létrehozására és rögzítésére mind egyénileg, mind párban illetve kiscsoportban.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról.

A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a kapcsolatteremtés kreativitása és technikái
- a tér-, ritmika-, dinamika tudatos használata
- kreativitás, improvizációs készség kibontakozása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Kísérő hangszerek

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

JAZZ–TECHNIKA

A jazz–technika a klasszikus balett, az afrikai és latin–amerikai táncok hagyományaira épülő színpadi táncforma.

Jellemzői az izoláció és koordináció, az éles ritmikai és dinamikai kontrasztok, törekvés a könnyed, közérthető, expresszív előadásmódra

Az oktatási folyamat célja, hogy a tanulók, a táncpedagógus irányításával tudatosan koordinált, plasztikus, egészséges testet fejlesszenek. A tanulók képessé válnak a művészi munkára, melyben az izolációs technika által magas szintre fejlődik koordinációs készségük és létrejön a dinamikai különbségekre épülő tudatos, harmonikus mozgás

Az egyes évfolyamok számára összeállított tréningek a testi képességek, a fizikai erő és a koncentrációs készség fejlesztését szolgálják. A képzés során képesség szintjéről jártasság szintjére fejlesztik az izolációs technikát.

Tudatosítják a testközpont használatát, a kontrakciót és release–t. A tanulók megismerik és biztonságosan alkalmazzák a jazz–technika általános és stílári jegyeit

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A helyes testtartás megismertetése és kialakítása, a központ helyének, valamint fontosságának megéreztetése.
- A jazz technika elsajátításához szükséges alapok megismertetése.
- Az en dehors és a parallel lábtartás helyzetek begyakoroltatása balett és jazz karpozíciókat alkalmazva.
- Az alapgyakorlatok megismertetése, az alaptechnikai elemek alkalmazása.
- A jazz–technikára jellemző izolációs képesség kialakítása.
- A testrészek mozgáslehetőségeinek felismertetése, megtapasztalása.
- A térben való mozgás lehetőségeinek előkészítése.
- A térhasználati képesség, készség kialakítása.
- Az alap szakkifejezések megismertetése és értő alkalmazása.

Tananyag

Bemelegítő gyakorlatsor: az ízületek átmozgatása, a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális kihasználása

Először földön, majd folyamatosan építkezve álló helyzetben, kapcsolódva az előző években tanultakhoz

Erősítő és nyújtó gyakorlatok az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok

Középgyakorlatok:

Jazz karpozíciók és karvezetések

Klasszikus balett karpozíciók I., II., III.

Lábhelyzetek és pozícióváltások I., II., VI. pozícióban

Port de bras szögletes karpozíciókkal

Demi plié I., II., VI. pozícióban

Relevé és plié relevé – parallel és en dehors pozíciókban váltakozva folyamatos átmenetekkel

Battement tendu parallel és en dehors lábfejgyakorlatba ágyazva

Passé parallel és en dehors pozíciókban

Degagé II. pozícióban parallel és en dehors pozíciókban

Hajlások, döntések pozícióváltásokkal különböző irányokban

Flat back

Developpé először földön, majd álló helyzetben

Enveloppé először földön, majd álló helyzetben

Grand battement először földön, majd álló helyzetben

Izolációs gyakorlatok: a fej és váll izolálása kettő majd négy irányba a középponton mindig áthaladva

Térbeosztás: térirányok

Összekötő lépések:

Chaissé, Keresztlépés (pas croisé)

Jazzfutás csúsztatott lábbal, karral

Ugrások:

Két lábról–két lábra

Két lábról–egy lábra

Egy lábról–egy lábra

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a modern-kortáráncművészet főbb irányzatait,
 az irányzatok technikai alapelemeit,
 a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
 a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
 a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,
 mozgásmemóriáját,
 koncentrálókéességét,
 muzikalitását,
 kreativitását,
 tér- és formaérzékét,
 előadói készségét,
 személyiségét,
 kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a modern-kortáráncművészetek iránti nyitottságot,
 a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
 a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
 a rendszeres munka igényét,

az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, kar és lábpozíciókat valamint a technika szakkifejezéseit

A tanuló legyen képes a gyakorlatok pontos kivitelezésére, a biztonságos térhasználatra, a tanult mozgásanyagból összeállított tréning sor és egy rövid kombináció bemutatására, mely tartalmazzon rövid improvizációs részt is

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a jazztánc sajátosságainak megfelelő előadás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Ismeretbővítés, az ismeretanyag más kombinációkban és komplexebb formában történő alkalmazása.
- A pozíciók és tempóváltások hangsúlyos alkalmazása.
- Az új tréning elsajátítása, a koncentrációs idő intervallumának bővítése.
- A testrészek sokszínű mozgáslehetőségeinek kihasználása, bővülő mozgásrepertoár létrehozása.
- A forgások előkészítése alapozó forgás előkészítő gyakorlatokkal.
- A térben való elmozdulás lehetőségének bővítése a szintek és irányok kombinációja által.

Tananyag

Bemelegítő gyakorlatsor: az ízületek átmozgatása a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális felhasználásával

Erősítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok

Középgyakorlatok:

Demi plié, battement tendu parallel és en dehors pozíciókban karváltásokkal

Port de bras IV. pozíció grand plié

Passé parallel és en dehors pozíciókban karváltásokkal
Rond de jambe par terre en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban
Relevé és plié relevé – parallel és en dehors pozíciókban váltakozva karral
Twist előkészítő második pozícióból karral
Hajlások, döntések pozícióváltásokkal különböző irányokban kar használattal
Flat back. Developpé álló helyzetben
Enveloppé álló helyzetben
Rand battement álló helyzetben
Izoláció: A fej és váll izolálása, egy-egy testrészszel négy irányba, ritmizálva, a középponton áthaladva és a körívek mentén
Térbeosztás: térirányok, fönt–lent helyzetek
Összekötő lépések irányváltásokkal:
Féltalpon és féltalpról lassan legördülve
Pas de bourrée
Triplet
Forgás előkészítő gyakorlatok: helyben és térben elmozdulva
Ugrások:
Két lábról–két lábra
Két lábról–egy lábra
Egy lábról–két lábra
Egy lábról–egy lábra

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a modern-kortáráncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképeségét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a modern-kortáráncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, valamint a technika szakkifejezéseit
A tanuló legyen képes a gyakorlatok pontos kivitelezésére és a stiláris jegyek képesség szintjén történő alkalmazására, az izolációs technika értő alkalmazására, a tanult mozgásanyagból összeállított tréning sor és egy rövid kombináció bemutatására, mely tartalmazzon rövid improvizációs részt is

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az érékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a jazztánc sajátosságainak megfelelő előadás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretbővítés, az ismeretanyag más kombinációkban és komplexebb formában történő alkalmazásával, hosszabb időtartalmú tréning sorok által.

Az izolációs gyakorlatok pontos, ritmizált formában történő alkalmazása.

Az előkészített forgáselemek készség szinten történő alkalmazása gyakorlatokba építve.

A szintváltások, dinamikai váltások biztonságos alkalmazása helyben és térben elmozdulva.

A testtudat kialakításának megalapozása.

Tananyag

Bemelegítő gyakorlatsor: az ízületek átmozgatása, a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális felhasználása

Erősítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok

Középgyakorlatok:

Battement tendu és battement tendu jeté parallel és en dehors pozíciókban, pliékkel, karváltásokkal

Port de bras gyakorlat

Rond de jambe par terre en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban pliével és spirállal

Developpé, enveloppé

Attitude

Adagio

Grand battement

Térben elmozduló grand–battement.

Twist

Hinge

Arch

Izoláció: a fej, váll, mellkas, csípő, kar, láb izolálása – legalább kettő egy idejű alkalmazásával – alapisírvonalba a síkok mentén, a centrumon mindig áthaladva és ritmizálva

Összekötő lépések: kombinálva más elemekkel féltalpon, pliében és féltalpról lassan leereszkedve, legördülve

Pas de bourrée

Croisé-ból change

Triplet

Pivot

Tombé

Forgás gyakorlatok: helyben és térben elmozdulva

Ugrások: a jazz stílusra jellemző törzs és kar használatával

Két lábról – két lábra

Két lábról – egy lábra

Egy lábról – két lábra

Egy lábról – egy lábra

Egyik lábról a másik lábra

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a modern-kortáráncművészet főbb irányzatait,

az irányzatok technikai alapelemeit,

a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,

a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,

a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,

mozgásmemóriáját,

koncentrációképességét,

muzikalitását,

kreativitását,

tér- és formaérzékét,

előadói készségét,

személyiségét,

kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a modernművészetek iránti nyitottságot,

a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,

a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,

a rendszeres munka igényét,

az önálló gondolkodás igényét,

az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,

a tánc- és színházi események látogatására,

az érzelmi nyitottságra,

az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:

szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények

A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, valamint a technika szakkifejezéseit, a stílusjegyeket, azok jellemzőit és gyakorlati alkalmazási lehetőségeit

A tanuló legyen képes az izolációs technika pontos, tudatos alkalmazására a tréning során elsajátított gyakorlatokon belül. A gyakorlatok pontos kivitelezésére és a stíláriis jegyek képesség szintjén történő alkalmazására, a tudatos munkára

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az érékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a jazztánc sajátosságainak megfelelő előadás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az ismeretanyag elmélyítése, a mozgásrepertoár bővítése.
- A mozgásminőség javítása és a technikára jellemző stíláriis jegyek tisztázása.
- A tréning kombinatív gyakorlatainak képesség szinten történő elsajátítása.
- Az izolációs technika komplex formában történő alkalmazása.
- A biztos forgástechnika kialakítása a helyben és térben való elmozdulás lehetőségeinek figyelembevételével.
- A tér és idő, magasság–mélység és a dinamikai váltások biztonságos alkalmazása a kombinációkban.

Tananyag

Bemelegítő gyakorlatsor: az ízületek átmozgatása, a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális felhasználása

Erősítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok

Középgyakorlatok:

Battement tendu és battement tendu jeté parallel és en dehors pozíciókban, pliékkel, karváltásokkal

Port de bras gyakorlat

Rond de jambe par terre en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban pliével és spirállal

Developpé, enveloppé

Attitude

Adagio

Grand battement

Térben elmozduló grand–battement

Tilt

Twist

Hinge

Izolációs gyakorlatok: a fej, váll, mellkas, csípő, kar, láb izolálása – legalább kettő egy idejű alkalmazásával – alap irányokba, a síkok mentén, a köríveken is áthaladva és ritmizálva

Összekötő lépések: kombinálva más elemekkel és különböző szintek használatával egy gyakorlaton belül féltalpon, pliében

Piqué plié–féltalpról lassan leereszkedve, legördülve

Pas de bourrée

Change

Triplet

Pivot

Tombé

Forgás gyakorlatok helyben és térben elmozdulva

Ugrások: a jazz stílusra jellemző törzs, kar és dinamika használattal

Két lábról – két lábra

Két lábról – egy lábra

Egy lábról – két lábra

Egy lábról – egy lábra

Egyik lábról – másik lábra

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a moderntáncművészet főbb irányzatait,

az irányzatok technikai alapelemeit,

a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,

a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,

a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,

mozgásmemóriáját,

koncentrálóképességét,

muzikalitását,

kreativitását,

tér- és formaérzékét,

előadói készségét,

személyiségét,

kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a moderntáncművészetek iránti nyitottságot,

a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,

a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,

a rendszeres munka igényét,

az önálló gondolkodás igényét,

az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,

a tánc- és színházi események látogatására,

az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:
szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények

A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, valamint a technika szakkifejezéseit, a stílusjegyeket, azok jellemzőit és gyakorlati alkalmazási lehetőségeit
A tanuló legyen képes az jazz–technikára jellemző izolációs képesség elsajátítására, a stílári jegyek képesség szintjén történő alkalmazására, a tudatos munkára

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az érékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a jazztánc sajátosságainak megfelelő előadás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje
A tanult technika mozgásanyagát, rendszerét, szaknyelvét és főbb stílusalkotó elemeit
A tanuló legyen képes
Az elsajátított anyagot biztonsággal alkalmazni a jazz–technika stílusára és összetevőire jellemző előadásmód során.
Testi adottságait és azokból adódó erősségeit–gyengéit elfogadni és tudatosan használni.
Rendelkezzen a technika végrehajtásához szükséges izomerővel, lazasággal, gyakorlati biztonsággal és stílusosan alkalmazza a technika elemeit
Legyen képes a tréning sor és a tananyag mozgáselemeiből építkező önálló vagy csoportos etűd, kombináció harmonikus bemutatására és színpadi formában történő előadására

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll
A vizsga tantárgya és időtartama
Jazz–technika
35–40 perc

A vizsga tartalma

A jazz–technika vizsga anyaga előre kijelölt és a szaktanár által összeállított gyakorlatokból, gyakorlatsorokból, térben elmozduló lépés, forgás és ugráskombinációkból

és néhány perces tánckombinációból áll, melyet a tanulók párosan vagy csoportos formában, önállóan mutatnak be.

Témakörök

Parallel és en-dehors pozíciók

Balett és jazz karpozíciók

Gördülések, döntések, hajlások, mellkas emelések, rotációk, kontrakció, release

A jazztánc által használt speciális mozgáselemek: twist, flat-back, tilt, hinge, tour, tombe, pas de bourre, chassé, pivot

Izoláció: minimum két testrész egyidejű, összehangolt, izolált munkája

Ötféle ugrásfajta

A jazz-technika által használt balett technikai elemek: plié, tendu, battement, battement tendu jeté, rond de jambe, developpé, enveloppé, attitude, grand battement jeté használata a jazz tánc sajátosságainak megfelelően

A jazz-technika sajátosságainak megfelelő, minimum 1,5 perces kombináció bemutatása

A vizsga értékelése

A bemutatott tananyag pontos ismerete

A gyakorlatok technikai biztonsága

A jazz-technika sajátosságainak stílusos bemutatása

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az előző évek tananyagainak ismétlése, a technikai tudás elmélyítése, az ismeretanyag folyamatos bővítése.

– A tudatosság megélése a megértés, megérezés, a stílusbeli sajátosságok és összefüggések felismertetése által.

– A jazz-technikára jellemző stílusjegyek, dinamikai váltások, a helyes légzéstechnika megismertetése és állandó fejlesztése.

– A tanult mozgásanyag készség szinten történő elsajátítása.

– A tanuló motiválása az izolációs gyakorlatok tudatos végrehajtására és kivitelezésére.

– A koordinációs készség, a ritmusérzék, a forgástechnika, az improvizációs készség fejlesztése.

– A térben való tájékozódás képességének szinteken és irányokban történő fejlesztése.

Tananyag

Bemelegítő gyakorlatsor: az ízületek átmozgatása és a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális kihasználása

Erősítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok

Középgyakorlatok:

Battement tendu és battement tendu jeté parallel és en dehors pozíciókban, pliékkel, karváltásokkal és dinamikai váltásokkal kombinálva

Port de bras gyakorlat. Rond de jambe par terre en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban pliével és spirállal. Rond de jambe en l'air en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban pliével és spirállal

Developpé-enveloppé adagio és grand battement gyakorlatokba ágyazva

Attitude parallel és en dehors

Grand battement parallel és en dehors pozíciókban

Térben elmozduló grand battement

Térben elmozduló rond de jambe par terre és en l'air

Tilt

Twist

Hinge

Arche

Balance és offbalance helyzetek

Izolációs gyakorlatok: a fej, váll, mellkas, csípő, kar, láb izolálása – kettő, később három egyidejű alkalmazásával – ritmizálva, alap irányokba, síkok mentén és köríveken is haladva
Összekötő lépések: kombinálva más elemekkel és különböző szintek használatával egy gyakorlaton belül

Féltalpon, pliében, piqué, plié–féltalpról lassan leereszkedve, legördülve

Pas de bourrée

Pas de bourrée en tournant

Keresztlépés – pas croisé

Triplet

Pivot

Tombé

Soutenu

Forgás gyakorlatok: helyben és térben elmozdulva, a stílusra jellemző törzs, kar használatával és dinamikával, parallel és en dehors pozíciókban

Ugrások: a jazz stílusra jellemző törzs, kar és dinamika használatával

Két lábról – két lábra – sauté

Két lábról – egy lábra – sissone

Egy lábról – két lábra – assemblée

Egy lábról – egy lábra – sauté

Egyik lábról – a másik lábra – jeté

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a moderntáncművészet főbb irányzatait,

az irányzatok technikai alapelemeit,

a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,

a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,

a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,

mozgásmemóriáját,

koncentrálóképességét,

muzikalitását,

kreativitását,

tér- és formaérzékét,

előadói készségét,

személyiségét,

kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a moderntáncművészetek iránti nyitottságot,

a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,

a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,

a rendszeres munka igényét,

az önálló gondolkodás igényét,

az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,

a tánc- és színházi események látogatására,

az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:
szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények

A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, kar és láb pozíciókat és a technikára jellemző szakkifejezéseket

A tanuló legyen képes a gyakorlatok tudatos és minőségi kivitelezésére, az izoláció pontos végrehajtására, a forgások pontos, tudatos végrehajtására, szintváltások biztos alkalmazására és a térben való tudatos tájékozódásra a különböző jazz kombinációkban is
Legyen képes a tanult mozgásanyagból összeállított különböző, eltérő dinamikájú, két 1,5 perces kombináció bemutatására, melyek tartalmazzanak rövid, improvizációs részt is

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a jazztánc sajátosságainak megfelelő előadás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előző évek tananyagainak ismétlése, a technikai tudás elmélyítése, az ismeretanyag folyamatos bővítése.
- A tudatosság megélése a megértés, megézés, a stílusbeli sajátosságok és összefüggések felismertetése által.
- A jazz–technikára jellemző stílusjegyek, dinamikai váltások, a helyes légzéstechnika megismertetése és állandó fejlesztése.
- A tanult mozgásanyag készsége szinten történő elsajátítása.
- A tanuló motiválása az izolációs gyakorlatok tudatos végrehajtására és kivitelezésére.
- A koordinációs készség, a ritmusérzék, a forgástechnika, az improvizációs készség fejlesztése.
- A térben való tájékozódás képességének szinteken és irányokban történő fejlesztése.

Tananyag

Bemelegítő gyakorlatsor, melyben az ízületek átmozgatásán és a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális kihasználásán van a hangsúly

Erősítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok

Középgyakorlatok:

Battement tendu és battement tendu jeté parallel és en dehors pozíciókban, pliékkel, karváltásokkal és dinamikai váltásokkal kombinálva

Port de bras gyakorlat

Rond de jambe par terre en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban (pliével és spirállal)

Rond de jambe en l'air en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban (pliével és spirállal)

Developpé–enveloppé adagio és grand battement gyakorlatokba ágyazva

Attitude parallel és en dehors

Grand battement parallel és en dehors pozíciókban

Térben elmozduló grand battement

Térben elmozduló rond de jambe par terre és en l'air

Tilt

Twist

Hinge

Arch

Balance és offbalance helyzetek

Izolációs gyakorlatok: a fej, váll, mellkas, csípő, kar, láb izolálása – kettő, később három egyidejű alkalmazásával – ritmizálva, alap irányokba, síkok mentén és köríveken is haladva

Összekötő lépések kombinálva más elemekkel és különböző szintek használatával egy gyakorlaton belül

Féltalpon, pliében, piqué plié–féltalpról lassan leereszkedve, legördülve

Pas de bourrée

Pas de bourrée en tournant

Keresztlépés – as croisé

Triple

Pivot

Tombé

Soutenu

Forgás gyakorlatok helyben és térben elmozdulva, a stílusra jellemző törzs, kar használatával és dinamikával, parallel és en dehors pozíciókban

Ugrások a jazz stílusra jellemző törzs, kar és dinamika használatával

Két lábról – két lábra – sauté

Két lábról – egy lábra – sissone

Egy lábról – két lábra – assemblé

Egy lábról – egy lábra – sauté

Egyik lábról – a másik lábra – jeté

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a moderntáncművészet főbb irányzatait,

az irányzatok technikai alapelemeit,

a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,

a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,

a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,

mozgásmemóriáját,

koncentrációképességét,

muzikalitását,

kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a moderntáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:

szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények

A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, kar és láb pozíciókat és a technikára jellemző szakkifejezéseket

A tanuló legyen képes a gyakorlatok tudatos és minőségi kivitelezésére, az izoláció pontos végrehajtására, a forgások pontos, tudatos végrehajtására, szintváltások biztos alkalmazására és a térben való tudatos tájékozódásra a különböző jazz kombinációkban is
Legyen képes a tanult mozgásanyagból összeállított különböző, eltérő dinamikájú, két 1,5 perces kombináció bemutatására, melyek tartalmazzanak rövid improvizációs részt is

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a jazztánc sajátosságainak megfelelő előadás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előző évek anyagainak ismétlése, a technikai tudás folyamatos bővítése és tovább mélyítése.
- A meglévő mozgásanyag ismeret szintjén történő elsajátítása.
- A tudatos légzéstechnika, a koordinációs készség, az egyensúlyérzék és a folyamatos koncentrációs készség fejlesztése.
- A jazz–technikára jellemző izolációs–, forgás– és ugrástechnika valamint az improvizációs készség fejlesztése.
- A szimmetrikus izolált mozgásformák mellett az aszimmetrikus izolált mozgás fejlesztése.
- A tudatosság, a dinamikus mozgásminőség, az igényes, harmonikus mozgás kialakítása

Tananyag

Bemelegítő gyakorlatsor, melyben az ízületek átmozgatásán és a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális kihasználásán van a hangsúly, a törzs valamennyi mozgáslehetőségére építve

Erősítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok

Középgyakorlatok:

A teljes mozgásanyag felhasználásával összeállított komplex gyakorlatok, melyek tartalmazzák az előző évek teljes lépésanyagát

Parallel és en dehors pozíciókban végzett összetett gyakorlatsorok, különös tekintettel a pozícióváltásokra, a stílusra jellemző törzshasználatra és a tudatos végrehajtásra

Az ok–okozati összefüggések megértetése, a dinamikai váltások alkalmazása

Izolációs gyakorlatok: a fej, váll, mellkas, csípő, kar, láb izolálása – kettő, később három egyidejű alkalmazásával – ritmizálva, alap irányokba, síkok mentén és köríveken is haladva
Összekötő lépések kombinálva más elemekkel és különböző szintek használatával egy gyakorlaton belül

Féltalpon, pliében

Piqué plié–féltalpról lassan leereszkedve, legördülve

Pas de bourrée

Pas de bourrée en tournant

Keresztlépés – pas croisé

Triplet

Pivot

Tombé

Soutenu

Glissade

Pas couru

Forgásgyakorlatok helyben és térben elmozdulva, a stílusra jellemző törzs, kar használattal és dinamikával, parallel és en dehors pozíciókban és pózokban, folyamatos átkötésekkel és váltásokkal. Összetett forgás gyakorlatok kombinálva grand battement–nal vagy térben elmozduló rond de jambe lépéssel vagy ugrással

Ugrások a jazz stílusra jellemző törzs, kar és dinamika használattal

A klasszikus balett által használt ugrások és azok kombinációi

Két lábról – két lábra – sauté

Két lábról – egy lábra – sissone

Egy lábról – két lábra – assemblée

Egy lábról – egy lábra – sauté

Egyik lábról – a másik lábra – jeté

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a moderntáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,

a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a moderntáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:
szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények

A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, kar és láb pozíciókat és a technikára jellemző szakkifejezéseket

A tanuló legyen képes a gyakorlatok tudatos és minőségi kivitelezésére, az izolációs gyakorlatok pontos végrehajtására, a forgások pontos, tudatos végrehajtására, szintváltások biztos alkalmazására és a térben való tudatos tájékozódásra, a légzéstechnika tudatos használatára és a stílusnak megfelelő előadásmódra a különböző jazz kombinációkban is
Legyen képes a tanult mozgásanyagból összeállított különböző, eltérő dinamikájú, három 1,5 perces kombináció bemutatására, melyek tartalmazzanak rövid improvizációs részt is

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az érékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a jazztánc sajátosságainak megfelelő előadás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előző évek anyagainak ismétlése, a technikai tudás folyamatos bővítése és tovább mélyítése.
- A meglévő mozgásanyag jártasság szintjén történő elsajátítása.
- A tudatos légzéstechnika, a koordinációs készség, az egyensúlyérzék és a folyamatos koncentrációs készség fejlesztése.
- A jazz-technikára jellemző izolációs-, forgás- és ugrástechnika valamint az improvizációs készség fejlesztése, az aszimmetrikus izolált mozgás, a tudatosság, a dinamikus mozgásminőség, az igényes, harmonikus mozgás kialakítása.

Tananyag

Bemelegítő gyakorlatsor, az ízületek átmozgatásán és a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális kihasználásán van a hangsúly, a törzs valamennyi mozgáslehetőségére építve Erősítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok

Középgyakorlatok:

A teljes mozgásanyag felhasználásával összeállított komplex gyakorlatok, melyek tartalmazzák az előző évek teljes lépésanyagát

Parallel és en dehors pozíciókban végzett összetett gyakorlatsorok, különös tekintettel a pozícióváltásokra, a stílusra jellemző törzshasználatra és a tudatos végrehajtásra

Izolációs gyakorlatok: a fej, váll, mellkas, csípő, kar, láb izolálása – kettő, később három egyidejű alkalmazásával – ritmizálva, alap irányokba, síkok mentén és köríveken is haladva
Összekötő lépések kombinálva más elemekkel és különböző szintek használatával egy gyakorlaton belül

Féltalpon, pliében

Piqué plié–féltalpról lassan leereszkedve, legördülve

Pas de bourrée

Pas de bourrée en tournant

Keresztlépés – pas croisé

Triplet

Pivot

Tombé

Soutenu

Glissade

Pas couru

Forgásgyakorlatok helyben és térben elmozdulva

A stílusra jellemző törzs, kar használatával és dinamikával, parallel és en dehors pozíciókban és pózokban, folyamatos átkötésekkel és váltásokkal Összetett forgásgyakorlatok kombinálva grand battement–nal, vagy térben elmozduló rond de jambe lépéssel vagy ugrással

Ugrások a jazz stílusra jellemző törzs, kar és dinamika használatával

A klasszikus balett által használt ugrások és azok kombinációi egyszerű akrobatikus elemekkel kombinálva

Két lábról – két lábra – sauté
Két lábról – egy lábra – sissone
Egy lábról – két lábra – assemblé
Egy lábról – egy lábra – sauté
Egyik lábról – a másik lábra – jeté

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a moderntáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálókéességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a moderntáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:

szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények

A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, kar és láb pozíciókat és a technikára jellemző szakkifejezéseket

A tanuló legyen képes a gyakorlatok tudatos és minőségi kivitelezésére, az izolációs gyakorlatok pontos végrehajtására, a forgások pontos, tudatos végrehajtására, szintváltások

biztos alkalmazására és a térben való tudatos tájékozódásra, a légzéstechnika tudatos használatára és a stílusnak megfelelő előadásmódra a különböző jazz kombinációkban is. Legyen képes a tanult mozgásanyagból összeállított különböző, eltérő dinamikájú, három 1,5 perces kombináció bemutatására, melyek tartalmazzanak rövid improvizációs részt is

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a jazztánc sajátosságainak megfelelő előadás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.
A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje és alkalmazza biztonsággal

A tanult technika mozgásanyagát, szaknyelvét, kifejezési formáit, stílárís jegyeit. Ismerje a zene és a tánc összhangját segítő és kifejező ritmikai váltásokat: gyorsítások, lassítások, folyamatok, megállítások. A tanuló ismerje és folyamatosan fejlessze testi adottságait és ellensúlyozza azokból adódó hátrányait. Ismerje a technika táncosokra vonatkozó módszertanát, lássa és alkalmazza az ok-okozati összefüggéseket, valamint ennek ismeretében legyen képes az önfejlesztésre

A tanuló legyen képes

A magas szintű igényes technikai kivitelezésre, rendelkezzen a táncművészethez szükséges munkamorállal, a technika végrehajtásához szükséges izomerővel és lazasággal. Biztonsággal tudja bemutatni az elsajátított anyagot, miközben a stílárís sajátosságait alkalmazza. Legyen képes belső motíváltságú, tudatos munkavégzésre, a harmonikus, esztétikus mozgásra. A technika sajátosságainak megfelelő önálló és csoportos etűdök, bonyolult kombinációk, koreográfiák előadására. Legyen képes felvállalni jó teljesítményét és hibáit, alkotóként beépülni a művészi alkotófolyamatba, miközben vállalja félelmeit, érzéseit, érzeteit

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Jazz–technika

35–40 perc

A vizsga tartalma

A vizsga anyaga a szaktanár által összeállított és meghirdetett témakörökből áll, melynek ismeretéről a tanulók egyénileg, párosan vagy csoportos formában adnak számot

Témakörök

Parallel és en–dehors pozíciók

Balett és jazz karpozíciók

Gördülések, döntések, hajlások, mellkas emelések, rotációk, kontrakció, release használata

A jazz–technika által használt speciális mozgáselemek: twist, flat back, tilt, hinge, tours, tombe, pas de bourré, chassé, pivot

A testsúlyáthelyezések különböző formái

Izoláció minimum három testrész egyidejű, összehangolt, izolált munkájával

Forgások helyben és térben elmozdulva

Térben elmozduló gyakorlat szintváltásokkal és irányváltásokkal

Ötféle ugrásfajta

A jazz–technika által használt balett technikai elemek – plié, tendu battement, battement tendu jeté, rond de jambe, developpé, enveloppé, attitude, grand battement jeté – használata a jazz–technika sajátosságainak megfelelően

A jazz–technika sajátosságainak megfelelő, minimum három 1,5 perces kombináció bemutatása, melyek tartalmazznak rövid improvizációs részt is

A vizsga értékelése

A bemutatott tananyag pontos ismerete

A gyakorlatok tudatos alkalmazása

A jazz–technika sajátosságainak bemutatása

A művészi előadásmód

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Kísérő hangszerek, elektronikus hanglejátszó eszközök az iskola helyi tanterve szerint

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

Kézi dob és dobverő

LIMÓN–TECHNIKA

A Limón–technika lendítésekre, excentrikus forgásokra, a repülést, a szabadság érzetét keltő mozgásokra épül, melyben a test folyamatos zuhanásban és emelkedésben tartózkodik. A hangsúlyt a folyamatosságra és az energia átalakulására, újrafelhasználhatóságára helyezi. A technika egyszerre igényli a fizikai erőt, a kontrollált, összeszedett (koordinált) mozgást, a gravitációnak való ellenállást és engedést, valamint a könnyedséget és a kifinomult érzékenységet

A tantárgy oktatásának célja, hogy a tanulók megismerjék a Limón–technika alapjait képező és a többi modern tánctechnikától eltérő alapmozgás elveket tapasztalás útján és az alapelveket képesek legyenek alkalmazni egyszerű ülő, álló és haladó gyakorlatokban, kombinációkban, összetett mozgássorokban és etűdökben. A Limón–technika nyelvezetének elsajátítása. A test tudatos használata és finom, érzékeny koordinációjának fejlesztése

Alapfokú évfolyamok

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az alaptartás, testtartás megismertetése és kialakítása.

– A Limón–technika elsajátításához szükséges alapok megismertetése.

– A súlyhasználat megtapasztalása és kialakítása a test izolált mozgásai közben.

– A gravitáció használatának elősegítése.

– A légzés és a mozdulat összehangoltságának ösztönzése.

– A mozgástanulási képesség, a mozgáskoordináció, a ritmikai készség és a térérzékelés fejlesztése.

– A Limón–technika nyelvezetének megismertetése.

Tananyag

Talajon fekvésben végzett gyakorlatok:

A gerinc izolált mozgásai
 Légző gyakorlatok
 Fej (nyaki gerinc szakasz), kar (vállízület) és láb (csípő-, térd-, bokaízületek) izolált mozgáslehetőségeinek feltárása és elsajátítása
 Ülésben végzett gyakorlatok:
 Folyamatos gerincgördülések előre, oldalra, véghelyzetben kitartással, elnyújtással
 Gurulások, kar támasz helyzetekkel
 Láb pozíciók (előkészítő, első, második pozíció) elsajátítása
 Fej, kar, láb izolációs mozgáslehetőségeinek feltárása többnyire még az adott testrész súlytalanításával
 A gerincoszlop szakaszainak egymást követő mozgatása folyamatos gördülések által először előre, majd oldalirányban is
 Fej, kar, láb izolált zuhanások a gravitáció használatával
 Gerincgördülések, vezetések különböző lábpozíciókban végrehajtva
 Talajon végzett haladó gyakorlatok
 A karok súlyátvevő szerepének megismerése
 A végtagmozgások és a törzs lendületének felhasználása
 A testközpont ereje lendületekben
 Folyamatos gurulások fekvésben, ülőhelyzetekben
 Ülésből fekvésbe érkezések lendületekkel
 Kéz és lábtámasz helyzetek
 Álló középgyakorlatok
 Alaptartás helyzete
 Kar, törzs és láb alap pozíciók
 Kar és láb izolált mozgásai
 Plié, parallel és en dehors pozíciókban függőleges nyugalomban lévő törzs munkával
 Plié, parallel és en dehors pozíciókban gerincgördítéssel, karlendítéssel, majd törzs- és karlendítéssel
 A gerinc szakaszainak mozgatása gördülés által, szakaszonként megállítva és visszagördítve
 Törzsnnyújtás, zuhanások, suspension
 Lábfő, boka, ízületek artikulációi
 Diagonális-haladó gyakorlatok
 Testsúlyáthelyezés siklásba, a testközpont folyamatos mozgása
 Kis ugrások előrehaladással, egy lábról egy lábra és egy lábról két lábra érkezéssel, parallel és en dehors pozíciókban

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
 az irányzatok technikai alapelemeit,
 a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
 a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
 a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,
 mozgásmemóriáját,
 koncentrációképességét,
 muzikalitását,
 kreativitását,
 tér- és formaérzékét,
 előadói készségét,
 személyiségét,
 kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:

szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények

A tanuló ismerje a technika alapelemeit, egyszerű gyakorlatait, a technikára jellemző kar, láb, törzs egyszerűbb koordinációját, a gravitáció mint erő felhasználását (földhasználat és könnyedség), a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait
A tanuló legyen képes az adott gyakorlatok, rövid kombinációk pontos végrehajtására, a gyakorlatok kivitelezéséhez szükséges és megfelelő energia használatára és a tanult mozgásanyagból összeállított rövid etűd bemutatására

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a Limón-technika stílusának megfelelő előadásmód

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az alaptartás, testtartás tudatos használatának fejlesztése.
- Az ismeretanyag elmélyítése, a mozgásszótár és mozgásminőségek bővítése.
- A Limón-technika gyakorlatainak képesség szinten történő elsajátítása.
- A súlyhasználat megtapasztalása és kialakítása a test összetett mozgásai közben.

- A gravitáció használatának vizsgálata.
- A légzés és a mozdulat összehangoltságának ösztönzése.
- A mozgástanulási képesség, a mozgáskoordináció, a ritmikai készség és a térérzékelés fejlesztése.
- A technikára jellemző összetett mozgássorok biztonságos alkalmazása rövid etűdökben.
- A Limón–technikára jellemző előadásmód kialakításának elősegítése.

Tananyag

Talajon fekvésben végzett gyakorlatok

A gerinc izolált mozgásai

Légző gyakorlatok végtag és törzsmozgásokkal koordinálva

Fej (nyaki gerinc szakasz), kar (vállízület) és láb (csípő-, térd-, bokaízületek) izolált mozgásainak egymás után kötése

Mellkas emelés fekvőhelyzetből vállig, fejtetőig, majd ülésig

Ülésben végzett gyakorlatok

Fej (nyaki gerinc szakasz), kar (vállízület) és láb (csípő-, térd-, bokaízületek) izolált mozgásainak egymás után kötése

A különböző alap láb és karpozíciók összekötve a gerinc szakaszainak egymást követő mozgásával (rugózás, gördülés és visszaépítés) előre, oldalirányban, spirális helyzetekben

Törzszuhanások előre és oldalirányokba

Talajon végzett haladó gyakorlatok

Gurulások központ és végtagindítással, lendületekkel

Ülésből, középhelyzetekből fekvésbe érkezések lendületekkel, esésekkel

Kéz és lábtámasz helyzetekben kitartások majd zuhanások

Álló középgyakorlatok

Kar, törzs és láb alap pozícióik és rotációs gyakorlatok

Kar és láb izolált mozgásai a technika stílus jegyeinek alapján (ujjak, kézfej mozgása)

A gerinc szakaszainak mozgása gördülés által, szakaszonként megállítva és visszagördítve

Törzsnújítás, zuhanások és körkörös irányok különböző lábpozíciókban

Plié és relevé gyakorlatok parallel és en dehors pozíciókban

Egyszerű tendu gyakorlatok, kar- és törzslendítéssel, ejtéssel koordináltan

Láblendítések, lengetések, karmozgással összekötve

Egyszerű támadások különböző térirányokba

Támadások karejtéssel

Diagonális–haladó gyakorlatok

Siklás előre, oldalra, hátra haladással, kar- és törzsmozgásokkal koordinálva, fordulattal

Siklás tempóváltással, kis ugrásokkal

Kis ugrások előrehaladással, ritmikai változtatásokkal

Láblengetések előrehaladással

Egyik lábról a másikra történő átugrások

Etűdökkel, rövid koreográfiák

Egyszerű talajon végzett etűdök támaszhelyzetekkel, lendületekkel

Etűdök álló helyzetben, térbeli elmozdulás nélkül és haladással

Rövid koreográfia dinamikai váltásokkal, nehezebb zenei beosztásban

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a modern-kortáráncművészet főbb irányzatait,

az irányzatok technikai alapelemeit,

a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,

a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,

a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálókéességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a modern-kortáráncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:

szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények

A tanuló ismerje a technika alapelemeit, egyszerű gyakorlatait, a technikára jellemző kar, láb, törzs összetett koordinációját és variációs lehetőségeit, a gravitáció, mint erő felhasználását (földhasználat és könnyedség), a tér használatát, a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait

A tanuló legyen képes összetett gyakorlatok, hosszabb kombinációk pontos végrehajtására, a gyakorlatok kivitelezéséhez szükséges és megfelelő energia használatára, a technika dinamikai és érzelmi változásainak érzékeltetésére a kombinációkban, valamint rövid koreográfia meggyőző előadására

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a Limón-technika stílusának megfelelő előadásmód

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

A Limón–technika alapjait képező és a többi moderntánc–technikáktól eltérő alapmozgás elveket, a technika jellemző gyakorlatait és térhasználatát

A tanuló legyen képes

Finom, koordinált mozgásra, a megfelelő súlyhasználatra és a gravitáció érzékelésére, az alapelvek megfelelő alkalmazására ülő, álló és haladó gyakorlatokban, kombinációkban, összetett mozgássorokban és etűdökben. Legyen képes a technika dinamikai és érzelmi változásainak érzékeltetésére kombinációkban, és rövid koreográfia meggyőző előadására

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgyai és időtartamuk:

Limón–technika

Csoportban 30–40 perc

A vizsga tartalma:

A Limón–technika vizsga anyaga a szaktanár által összeállított, talajon, állásban és haladással végzett egyszerű majd összetett gyakorlatokból álló tréning sor, melyet a tanulók csoportos formában, önállóan mutatnak be. 2–3 perces etűd kis csoportokban történő bemutatása

A vizsga értékelése

A vizsga értékelésének szempontjai:

A bemutatott tananyag ismeretének minősége, a technika dinamikai változatosságának megjelenési szintje

A gyakorlatok technikai végrehajtásának biztonsága

A Limón–technika stílusának megfelelő előadásmód minősége

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Kísérő hangszerek.

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal.

Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor.

TÁNC TÖRTÉNET

A tantárgy járuljon hozzá saját tánc kultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erősítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlődéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a táncművészet iránti érdeklődéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az egyetemes tánc történet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése

– A tánc történet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során komplex látásmód kialakítása és fejlesztése

- A stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység, a nonverbális kifejezések, a képzelőerő és mozgásmemória fejlesztése
- A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése
- A táncműfajok iránti nyitottság és befogadóképesség fejlesztése

Tananyag

A mozgás fogalma: életfunkciós mozgások, közhasználatú táncok, művészi mozgás, a művészi mozgás nyelve

Az őskor táncélete: ábrázoló táncok, szertartás táncok

Az ókor táncéletének bemutatás 2–3 kultúra (egyiptomi, indiai, japán, görög) alapján

A középkor társadalmának, táncéletének bemutatása

A reneszánsz kialakulása Európában, hatása a művészetek fejlődésére, a reneszánsz táncművészek, a balett gyökerei

A barokk kor általános jellemzői és az udvari balett kialakulása

Noverre és a cselekményes balett

A romantika alapelvei, a kor jelentős prímabalerinái (Marie Taglioni, Fanny Elssler)

koreográfusai, (Jules Perrot, Filippo

Taglioni) kiemelkedő művek

A tantárgy feladata

Ismertesse meg a tanulóval:

a tánc művészi, és közhasznú formáit,

a társasági táncélet alkalmait,

a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,

az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,

az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alpművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulóknak:

az esztétikai érzéket,

a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,

fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a tanuló:

nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságát,

a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét,

vizuális memóriáját,

képzelőerejét.

Ösztönözze a diákokat:

a rendszeres társasági, és színházi táncesemények látogatására,

az iskolán kívüli tánceseményeken való részvételre,

a rádió és televízió táncos-témájú műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa tanulóban:

a tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Követelmények

A tanuló ismerje az egyetemes tánc történet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött

eseményeket, helyszíneket, műveket

eseményeket, helyszíneket, műveket

A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben illetve önálló gondolatok megfogalmazására egy tánc koreográfia kapcsán

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók minden évfolyamban félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult. Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia. A tanuló teljesítményében nem az elsajátított lexikális tudást kell értékelni, hanem a tánc sajátosságaira való érzékenységet, a kialakult stílusismeretet, a szakmai szókincs és fogalomkészlet elsajátítását.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az egyetemes tánc történet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése.
- A tánc történet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során komplex látásmód kialakítása és fejlesztése.
- A stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység, a nonverbális kifejezések, a képzelőerő és mozgásmemória fejlesztése.
- A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése.
- A táncműfajok iránti nyitottság és befogadóképesség fejlesztése.

Tananyag

Az orosz táncélet kialakulása és a romantika továbbélése Kelet–Európában

Marius Petipa munkássága

Jelentős orosz művészegyüttesek: Gyagilev–balett

Az amerikai modern tánc kialakulása és hatása az európai tánc kultúrára

Lábán Rudolf újításai a német expresszionizmus művészetében

A magyar mozdulatművészet kialakulása, jelentős képviselők munkássága

Jelentős táncműhelyek (Szeged, Pécs, Győr) munkássága, alkotóik, jelentősebb műveik

A tantárgy feladata

Ismertesse meg a tanulóval:

a tánc művészi, és közhasznú formáit,

a társasági táncélet alkalmait,

a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,

az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,

az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alpművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulóknak:

az esztétikai érzéket,

a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,

fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a tanuló:

nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságát,
a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti
érzékenységét,
vizuális memóriáját,
képzelőerejét.

Ösztönözze a diákokat:

a rendszeres társasági, és színházi táncesemények látogatására,
az iskolán kívüli tánceseményeken való részvételre,
a rádió és televízió táncos-témájú műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa tanulóban:

a tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a
művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Követelmények

A tanuló ismerje a XX. századi magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó
műveiket, a színpadi táncművészet fontos fordulópontjait, a magyar táncélet legfontosabb
eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási
intézményeket

A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben,
gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánc történet
fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes
használatára

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók minden évfolyamban félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A
vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia. A tanuló
teljesítményében nem az elsajátított lexikális tudást kell értékelni, hanem a tánc
sajátosságaira való érzékenységet, a kialakult stílusismeretet, a szakmai szókincs és
fogalomkészlet elsajátítását.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben
az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

Az egyes stílusirányzatok táncos mozgásnyelvét, mozdulatkincsét

Az egyes korszakok, irányzatok legkiemelkedőbb alkotóit, műveit

A tanuló legyen képes

A fenti ismereteit a tánc tanulás, az alkotás, a szabad tánc, a műélvezet helyzeteiben
alkalmazni, tudását a kapcsolatteremtés, a kifejező mozgás szolgálatába állítani

Gondolatait megfelelő szókinccsel szabatosan elmondani

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli részekből áll

A vizsga tantárgya és időtartama:

Tánc történet

30–40 perces írásbeli

5–8 perces egyéni beszélgetés

A vizsga tartalma

A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánc történet témakörökből áll

Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző tartalmú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését valamint a problémamegoldást illetve értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz

A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

Választható témakörök:

Az őskor táncművészete

A középkor jellemző táncformái

A reneszánsz és barokk kor táncélete

A romantika

A reformkor táncélete

A XX. század táncélete

Amatőr és hivatásos együttesek Magyarországon

A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák

Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga

A tananyag tartalom elsajátításának mértéke

Az összefüggések ismerete

A szakmai kommunikáció fejlettsége

Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Videólejátszó vagy DVD-lejátszó

Televízió

Magnetofon

Diavetítő

CD-lejátszó

Videokazetták (archív felvételek, a tánc összes műfaját tartalmazó videokazettán)

Diasorozat (történelmi korok szerint, archív felvételeket tartalmazó sorozat)

Kézi könyvtár (tánc történelmi kötetek, kiadványok, újságok)

Hangtár – CD, magnókazetta (tánc történelmethez kapcsolódó zenei anyagok)

KONTAKT IMPROVIZÁCIÓ

A kontakt improvizáció spontán fizikai dialógusok sora, amelyek a mozdulatlanságtól az erőteljes, energikus mozdulatokig terjednek. A tánc a két mozgásban lévő test közötti kommunikáción alapul, valamint a táncosok mozgását irányító fizikai törvényekhez való közös viszonyulásukon, úgymint a gravitáció, a lendület, a tehetetlenség, a súrlódás. Ahhoz, hogy ezeket az élményeket átélhessük, a test megtanulja az izom többlet-feszültségeit felszabadítani és a mozgás természetes folyamának teret engedni egy bizonyos minőségű akaratlagosság elhagyásával. A gyakorlatok tartalmazzák a gurulást, esést, a fejjel lefelé levést, a fizikai kapcsolat pontjának követését, a súly megtámasztását és átadását. A mozgásanyag a befelé figyelést és a mozgás folyamata iránti nyitottságot tükrözi.

A mozdulatok forrása az a kreatív mozgatóerő, amit az egyensúlyi helyzetekből való kibillenés, a dezorientáltság idéz elő. Általános a duett-forma, de többen is táncolhatják egyszerre. A kontakt improvizáció eltér a többi tánctechnikától, célja a spontán kialakult helyzetekre adott egyedi válasz megtalálásának támogatása

A kontakt improvizáció célja, hogy a tanuló megismerje és megtapasztalja e táncforma technikai elemeit és tanulmányozza az érintésből adódó információk fogadását és adását, megfigyelje a test reflexeinek működését. Célja az egyéni mozgásszótár, az improvizációs készség, az érintés nélkül és érintésen keresztül történő kommunikáció, a figyelem, a váratlan helyzetek megoldási képességének, a belső mozgások érzékelésének fejlesztése. A kreatív kompozíciós készség fejlesztése. A tanuló a különböző területekről jövő információk megszerzésével képes lesz testének tudatosabb használatára, az improvizációkban mozgásainak, reflexeinek és döntéseinek megfigyelésére. A technikai elemek gyakorlásával „izom emlékezet” alakul ki, amely emlékezet képessé teszi a tanulót testének leggazdaságosabb és legmegfelelőbb használatára

Alapfokú évfolyamok

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A figyelem fenntartásának, a tanuló testismeretének, a mozgás gömbszerű térérzékelésének, improvizációs készségének, verbális és non verbális kommunikációjának és kreativitásának fejlesztése.
- A belső történések megfigyeltetésének képességfejlesztése.
- A puha izomtónusú és a gördülékeny talajra érkezés kialakítása.
- Az érintéssel és érintés nélkül történő kommunikációs készség fejlesztése.
- A saját test megtapasztalásának ösztönzése a társ viszonylatában.
- Duett és trió improvizációkban a súly, a gravitáció, a tér, az érintés megfelelő használatának kialakítása.
- Az érzékelés, észlelés és a figyelem által irányított mozgások az adott pillanatban megfelelő kiválasztásának fejlesztése.
- Az érzékszervek differenciált használatának fejlesztésével a figyelem belső irányításának elsajátítása.
- Csoportos játékokon keresztül a kapcsolatteremtés fejlesztése, a felszabadult mozgás ösztönzése, a figyelem megosztásának elősegítése és a váratlan helyzetekre való felkészülés vizsgálata.
- Az átélt fizikális élmény verbális megfogalmazásának elősegítése, ösztönzése.

Tananyag

Egyéni mozgásfelfedező feladatok

- Mozgások különböző testrészek indításával
- A testközpont mint motor felfedezése
- A perifériáról indított mozgások: kézfej, lábfej, fejtető, farok csont
- A gerinc mozgásaink megismerése, mozgások alacsony, közép és magas szinteken
- Tér, idő, dinamikai játékok

Test tudatossági feladatok

- Az elengedés és feszítés állapotai
 - A különböző izomtónusok használata
 - Aktív/passzív szerepek
 - Információ adása és vétele érintéssel
 - Az érintés minőségei
 - Nyak, váll–kar, csípő–láb grafika a test általános ellazulási állapotának megteremtésére
 - Ízületek izolálása végtagmozgatással
 - Végtagok súlyérzékelése aktív, passzív szerepekkel
 - A légzés megfigyelése, a légző mozgás szabadsága
 - Gyakorlatok képek használatával: olvadás, gyökerezés/ellebegés
- A talajon végzett gyakorlatok
- Gurulások különböző testrészek indításával (medence, kézfej, lábfej, fej, spirál, banán, vállon át előre/hátra)
 - Tolások, kúszások, mászások, gördülés
 - Támaszok. Fekvésben végrehajtott partner munkák

A partner munka

- Súlyérzékelési feladatok talajon, aktív/passzív szerepek
- Egyszerű figyelemirányító gyakorlatok
- Vezető/követő szerep feladatok
- Impulzusadással improvizációba vezetés

A táncforma alapttechnikai elemei

- Gurulások: egyénileg, párban, súlyadással/átvétellel
 - Dölések: egyénileg – talajon, középhelyzetben, állásban; párban – talajra vitel nélkül; csoportban
 - Csúszások: egyénileg – talajon, falon; párban – társon: fekvő–, közép– és álló helyzetekben
 - Mászások: egyénileg (kéz és lábtámaszok); párban társon: fekvő–, közép– és álló helyzetekben
 - Tolások: egyénileg talajon, középhelyzetben, párban fekvő–, közép– és álló helyzetekben, haladás közben
 - Húzások: párban fekvő–, közép– és álló helyzetekben, haladás közben
 - A kontakt „gördülő pontja”: Egyénileg talajon, labdával, falnál, párban állásban (csak karok és a hát használatával)
 - Emelések: test központra
 - Statikus helyzetekben, földre vitellel
 - Ugrások, elkapások: egyénileg – a talajra érkezések gyakorlása (álló– és támaszhelyzetekbe); párban – medence és válltámasszal, központra érkezések
 - Ellensúlyozás: párban – álló helyzetben, szintváltással
 - Fejjel lefelé történő dezorientáló gyakorlatok: egyénileg – kéztámaszok, kézállások
 - Asztal pozícióból földre kerülések kéztámaszon át
 - Bizalmi feladatok: csukott szemes feladatok, vezető/követő szerep feladatok
 - Vezetett és szabad improvizációk
 - Egyéni, páros improvizációk
 - Páros gyakorlatokból felfedező improvizációk
 - Fej–fej, hát–hát, tenyér–tenyér, talp–talp érintéssel
 - Strukturált improvizáció
- Az érzékeléses feladatok
- Csukott szemes bizalmi feladatok: vezető/követő szerepek
 - Periférikus látás megfigyelése
 - Tapintás, hallás, nyomásérzékelés
- Csoportos játékok
- Térjátékok
 - Dinamikai játékok
 - Ügyességi játékok

- Figyelemvezetési játékok, labdával, tapssal
- Visszajelzés és verbalitás
- Adott feladat vagy improvizáció utáni visszajelzés
- Óra végi megosztás
- Párban vagy csoportban
- A tanár vezetésével vagy anélkül

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a modern-kortáráncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálókéességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a modern-kortáráncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

A tanuló ismerje a táncforma alapttechnikai elemeit, az érintés különböző minőségeit
A tanuló legyen képes saját testsúlyát érzékelni és használni, a gördülékeny és puha izomtónusra és földhasználatra, a technikai elemek improvizáció közbeni előhívására, kreatívan használni a helyzetek adta lehetőségeket

A számonkérés formái

A tanulók az alapfok évfolyamán félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, bizottság jelenlétében

történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete
a kapcsolatteremtés kreativitása és technikái
a tér, ritmika, dinamika tudatos használata
kreativitás, improvizációs készség kibontakozása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A figyelemfenntartás képességének, testismeretnek, a mozgásszótárnak, a gömbszerű térérzékelésnek, a döntéshozatali képességnek, a kreativitásnak, az improvizációs készségnek, a verbális és nonverbális kommunikációnak a fejlesztése.
- Az elengedés/engedés érzet további fejlesztése, differenciálása, finomítása.
- Az izomtónus differenciált használatának fejlesztése, a figyelem hosszabb időn át való fenntartásának kialakítása.
- A gravitáció testre gyakorolt hatásának megismertetése, használatának megtapasztalása.
- A biztonságos súlyadás/átvétel kialakítása.
- Magasabb helyekről (lendületekből) a puha izomtónusú és gördülékeny talajra érkezés elsajátítása.
- Az érintéssel és érintés nélkül történő kommunikációs készség fejlesztése.
- Szóló, duett és trió improvizációkban a súly, a gravitáció, a tér, az érintés és a dezorientáció használatának további fejlesztése.
- Az érzékelés, észlelés és a figyelem által irányított mozgások kiválasztásának fejlesztése az adott pillanatnak megfelelően.
- A döntési képesség fejlesztése.
- Az érzékszervek differenciált használatának további fejlesztése, a figyelem belső irányításának tudatosítása.
- A verbális kifejezés fejlesztése véleményformálás nélkül.

Tananyag

Egyéni mozgásfelfedező feladatok

- Mozgások különböző testrészek indításával
- Belső és külső tereket felfedező táncok
- A testközpont, mint motor használata
- A perifériáról indított mozgások: kézfej, lábfej, fejtető, farok csont
- A testközpont és a periféria kapcsolata
- A gerinc mozgásaink felfedezése kéztámasz helyzetekben, átjárhatóság az alacsony, közép és magas szinteken történő mozgások között
- Tér, idő, dinamikai játékok

Test tudatossági munka

- Az előző év anyagának ismétlése
 - Nyak, váll–kar, csípő–láb grafika a test általános ellazulási állapotának megteremtésére
 - Végtagok súlyérzékelése, passzív szerepből aktívvá válás
 - Ízületek szabad mozgásai végtagmozgatással
 - Gyakorlatok képek használatával: fejfonál, hálók, természeti képek
 - Autentikus mozgás, a partner tanúja a csukott szemmel mozgó társ táncának
- A talajon végzett gyakorlatok
- Gurulások: ismétlések különböző testrészek indításával

- Tolások, kúszások, mászások, gördülések: ismétlések és a mozgások kombinálása, improvizációba vezetése
- Támaszok, gyors és dinamikus átmenetek
- Fekvésben végrehajtott partner munkák
- Partner munka
- Súlyérzékelési feladatok középhelyzetekben
- Összetett figyelemirányító gyakorlatok
- Vezető/követő szerepek váltakozása, majd egybeolvadása
- Impulzusadás, ellenállás, kiegészítés, hozzáadás, ellensúlyozás
- Technikai elemek
- Gurulások: ismétlések: egyénileg, párban, súlyadással/átvétellel, érintő kísérettel, ellenállással
- Dőlések: egyénileg – talajon, középhelyzetben, állásban, haladással; párban – talajra vitel nélkül és talajra vitellel, hármass csoportokban, minden irányba, 6 fős csoportban, emelésekbe, elkapásokba, improvizációval
- Csúszások: párban – társon: fekvő-, közép- és álló-helyzetekben, haladás közben, a társ követésével, földre vitellel, súlyadással befejezve
- Mászások: egyénileg – kéz és láb támaszok, párban – társon: fekvő-, közép- és álló-helyzetekben, haladás közben, csoportban, földre vitellel
- Tolások: egyénileg talajon, középhelyzetben; párban fekvő-, közép- és álló-helyzetekben, haladás közben
- Húzások: egyénileg talajon, középhelyzetben, párban fekvő-, közép- és álló-helyzetekben, haladás közben, csoportban, eltérő dinamikai végrehajtások
- A kontakt „gördülő pontja”: egyénileg talajon, párban állásban az egész testfelület használatával, szintváltásokkal
- Emelések: testközpontú, felgurítások statikus és dinamikus helyzetekben, dőlésből hátra vételek támaszba érkezéssel
- Ugrások és elkapások: egyénileg – a talajra érkezések gyakorlása álló- és támasz helyzetekbe, gurulásban, párban – előre, oldalra, hátra ugrások – medence támasszal, központra érkezéssel, statikus és dinamikus helyzetekben
- Ellensúlyozás: párban – álló helyzetben, szintváltással, kipörgetéssel, dinamikus helyzetben forgással
- Fejjel lefelé történő dezorientáló gyakorlatok: egyénileg – kéztámaszok, kézállások, asztal pozícióból földre kerülések kéztámaszon át
- Bizalmi feladatok: csukott szemes feladatok, vezető/követő szerep feladatok
- Vezetett és szabad improvizációk
- Egyéni, páros és csoportos improvizációk
- Páros és kis csoportos gyakorlatokból felfedező improvizációk
- Strukturált improvizáció
- Improvizáció képekkel
- A tanár vezetésével vagy anélkül
- Érzékelési feladatok
- Csukott szemes bizalmi feladatok: vezető/követő szerepek
- A periférikus látás használata
- A látás, nézés mozgásirányító szerepe
- Tapintás, hallás, nyomásérzékelés, energia, erő, inercia
- Csoportos játékok
- Térjátékok
- Dinamikai játékok
- Páros és csoportos szerepjátékok
- Figyelemvezetési játékok labdával
- Visszajelzés és verbalitás
- Adott feladat vagy improvizáció után
- Óra végén
- Párban

- Csoportban
- Tanári vezetéssel vagy tanári vezetés nélkül

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a modern-kortáráncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a modern-kortáráncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

A tanuló ismerje a táncforma alaptechnikai elemeit, az érintés mélységeit és azok információtartalmát, a tér gömbszerű használatát, a döntéshozáshoz szükséges fizikális készenléti állapotot

A tanuló legyen képes saját testsúlyát érzékelni és használni, a gördülékeny és puha izomtónusra és földhasználatra, a technikai elemek improvizáció közbeni előhívására, az érintésen keresztül kommunikálni, engedni a táncot történni, kreatívan használni a helyzetek adta lehetőségeket

A számonkérés formái

A tanulók az alapfok évfolyamán félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, bizottság jelenlétében történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete
a kapcsolatteremtés kreativitása és technikái
a tér, ritmika, dinamika tudatos használata
kreativitás, improvizációs készség kibontakozása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje a kontakt improvizáció mozgásnyelvét, alap technikai elemeit, a puha izomtónus használatát, a súly, az érintés, a környezettel és partnerekkel kialakított kontaktus törvényszerűségeit.

A tanuló legyen képes a technikai ismereteit a szabad táncban (duett, trió) előhívni és alkalmazni, döntést hozni és kreatívan megoldani a váratlan helyzeteket.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgyai és időtartamuk:

Kontakt improvizáció, csoportban 40–50 perc

A vizsga tartalma:

– A szaktanár által összeállított kontakt improvizáció technikai alapgyakorlatok csoportos bemutatása tantermi körülmények között.

– Improvizációs feladatok bemutatása szóló és duett formákban.

– 3–4 perces adott szabályokon alapuló és/vagy szabad kontakt improvizáció duett bemutatása tantermi körülmények között.

A vizsga értékelése

– A Kontakt improvizáció elveinek és alaptechnikáinak gyakorlati ismerete – mértéke, mennyisége és minősége.

– A tananyag által szerzett ismeretek alkalmazásának minősége.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Kísérő hangszerek

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

LÁBÁN-TECHNIKA

A Lábán–technika – korábbi elterjedt nevén „Európai modern” technika – Rudolf Lábán elméleti rendszerére épül.

Nem stílus, hanem táncnyelv alkotó módszer. Lábán táncalkotó elveire épülő, mindig az adott pedagógus, adott tanulókra tudatosan szerkesztett gyakorlat és mozdulatsora. Célja a táncművészet tudatos táncolás útján történő továbbfejlesztése, a tér– és az erőtan adott évi követelményeinek elsajátítása, tudatos használata és verbalizálása

A helyi tanterv és a pedagógus szabadsága az oktatási forma meghatározása, mely lehet másolás alapú, melyben rögzített gyakorlatsorok rendszeres ismétlése történik, improvizáció alapú, ahol a tér és erő princípiumok határozzák meg az improvizáció gyakorlatokat és vegyes típusú, amely a fent említett két forma elegye. Amennyiben a tanulók alkalmasak rá, kompozíciós feladatokat is tartalmazhat az óra

Aktív erő–befektetésű mozgások, melyekben mind a könnyű mind az erős erőfajta megjelenik; passzív erő–befektetésű mozgások, melyekben mind a gyenge mind a nehéz erőfajta megjelenik

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tánc alkotóelemeinek Lábán által rendszerezett, megfelelő szintű megismerése és tudatosítása, kiegészítve, megerősítve a tanszak más évfolyamain megismert tánctechnikák megértését
- A testtel és az idővel, mint táncalkotó elemekkel kapcsolatos ismereteket bővítése
- Testtudat, ritmus/idő érzék
- A mozgáslehetőség bővítése, az időben – mint mértékegységben – történő gondolkodás kialakítása
- A tempó különbségek megtapasztalásának elősegítése

Tananyag

A tér alsó szintjén végzett gyakorlatok:

A központból, perifériából (lábujj, kézujj, fejtető), és midlimb-ből (könyök, térd) indított mozdulatok; bodyhalf: (testfél) – jobb–bal oldal, alsó–felső test tudatos, totális használata; diagonális kapcsolat tudatosítása; egyéb, a csoport igényeinek megfelelő testkapcsolat felhasználása

A tér középső szintjén végzett gyakorlatok:

Izolációs gyakorlatok – lábfej, lábujjak, térd, csípő, felsőtest, fej, kar, kézujjak, alsó test: sarok–ülécsont kapcsolat variációi a gravitáció, mint nehezítő tényező bevonásával; felsőtest: fejtető, farkcsont kapcsolatának mozdulatokban való feltérképezése; felsőtest: hát–kézujjak kapcsolatának megtartása különböző kar és testhelyzetekben
Koordinációt fejlesztő gyakorlatok: bodyhalf (testfél), diagonális kapcsolatok felhasználásával

A gyakorlatok folyamatos nehezítése, a térben való haladás fokozatos bevezetése

A tér felső szintjén végzett gyakorlatok:

Testkapcsolatok, koordinációk és izolációk alkalmazása; ugrások; emelések

Az idő, mint variációs elem:

A gyakorlatok metruma 2/4, 3/4, 4/4, 5/4 illetve ettől eltérő szabályszerű illetve szabálytalan beosztású is lehet

Az improvizáció, mint módszer használata

Mint egy–egy rögzített gyakorlatsor variációja

Verbalitásfejlesztés:

A tanulók fizikai síkon megélt tapasztalatainak szavakba öntése: egyénileg, csoportos megbeszélés során, írásos formában

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a moderntáncművészet főbb irányzatait,

az irányzatok technikai alapelemeit,

a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,

a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,

a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,

mozgásmemóriáját,

koncentrációképességét,

muzikalitását,

kreativitását,

tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a modern-kortáráncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:

szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények

A tanuló ismerje a Lábán Rudolf által meghatározott testkapcsolatokat, mozdulatindítási lehetőségeket, a ritmikai előjegyzések gyakorlati megkülönböztetését, használatát, a különböző tempókat

A tanuló legyen képes a különböző testrészek tudatos izolációjára, totális mozgásra, az izolált testrészek tudatos koordinációjára, ritmus képletek mozgásban való pontos visszaadására, metrum-tartásra

A számonkérés formái

A tanulók az Alapfok évfolyamán félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, bizottság jelenlétében történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete
izolációs készség kibontakozása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A térismeret rendszerezése, az erőhasználat, mint táncalkotó elem tudatosítása

- A testtudat, ritmus/idő érzék, tértudat fejlesztése
- A saját testen kívüli világ rendszerezése
- Önmagára, kis és nagycsoportra való figyelés; izomkontroll, optimális izomhasználat; koncentrációs készség fejlesztése

Tananyag

A 27 tériány Lábán Rudolf meghatározása szerint:

6 egy dimenziós irány: mély, magas, jobb, bal, előre, hátra

12 két dimenziós irány: bal magas, jobb magas, bal mély, jobb mély, elől magas, elől mély, hátul magas, hátul mély, jobb elől, bal elől, jobb hátul, bal hátul, háromdimenziós irányok jobb elől magas, jobb elől mély, bal elől magas, bal

elől mély, jobb hátul magas, jobb hátul mély, bal hátul magas, bal hátul mély

A 27. irány a táncoló maga

Szagittális tengely és sík, vertikális tengely és sík valamint horizontális tengely és sík

Térben alkotott formák, egyénileg – kocka, mozgásgömb és csoportosan: terrajzok például shapeflow segítségével

Az alap szakkifejezések elméletben és gyakorlatban

Totális mozgás: az izolált mozgás ellentéte, teljes test vagy teljes testrész együttmozgását jelöli

Bodyhalf: testfél, a test vertikális középvonalától számított teljes jobb oldalát vagy teljes baloldalát jelöli

A test köldöknél elhelyezkedő horizontális vonal által elválasztott felső testet illetve alsó testet is jelölheti

Midlimb: végtag közép, a lábnál a térdet, a karnál a könyököt jelöli

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a moderntáncművészet főbb irányzatait,

az irányzatok technikai alapelemeit,

a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,

a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,

a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,

mozgásmemóriáját,

koncentrációképességét,

muzikalitását,

kreativitását,

tér- és formaérzékét,

előadói készségét,

személyiségét,

kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,

a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,

a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,

a rendszeres munka igényét,

az önálló gondolkodás igényét,

az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,

a tánc- és színházi események látogatására,

az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:
szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények

A tanuló ismerje az erőtant és a minőségtant mind elméletben mind gyakorlatban: az egy-, a két- és háromdimenziós irányokat, a 3 alaptengelyt és síkot, a 3 alapvető szintet, a mozgásgömb fogalmát, az aktív és passzív erőhasználatot

A tanuló legyen képes megkülönböztetni a 27 irányt, mozogjon tudatosan az oktaéderben és a kockában. Az izomhasználat tudatos befolyásolása a gravitáció ellenében, összetett minőségű mozdulatok kivitelezése

A számonkérés formái

A tanulók az Alapfok évfolyamán félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, bizottság jelenlétében történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete
izolációs készség kibontakozása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Kísérő hangszerek

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Videó- vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

GRAHAM-TECHNIKA

A Graham-technika az első önálló mozdulatkinccsel, táncnyelvvel, dinamikai elvekkel, didaktikai rendszerrel felvértezett moderntánc rendszer, mely a mai napig inspirációs forrás a színpadi tánc, a tánckultúra fejlesztés világában, nem utolsósorban a táncpedagógia hatékony eszköze.

A tantárgy tanításának célja a speciális és széles körben hasznosítható dinamikai alapelveket tartalmazó technika megismertetése.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A testtudat fejlesztése, ritmikai, dinamikai, előadói képességek, a mozgáskultúra tudatosságának fejlesztése, a fogalmi ismeretek, a szakterminológia bővítése.

- A tananyagból nyert ismeretek beépítése más tánctechnikák gyakorlati és elméleti ismereteibe, megtalálva a különbségeket és párhuzamokat.
- Az alapelemek, alapsorozatok és azok technikai, dinamikai és stiláris jellemzőinek, a Graham–technika speciális térhasználatának felismertetése.
- A diagonális mozgás fejlesztése

Tananyag

Alapelemek, alapsorozatok

Talajon végzett gyakorlatok:

Bounces: a törzset és a medenceízületeket fokozatosan bemelegítő, rugózó gerincmozgások

Breathing: a légzés bevonása a törzs, majd a teljes test mozgásába

Spiral: a spirális mozgások alapja, a gerincforgatás, mely előkészíti a talajról fölemelkedés és az oda–vissza ereszkedés technikáját

Contraction–release: a testközpont, mint minden mozgás kiindulópontja

Álló helyzetben végzett gyakorlatok

Brush: a lábfő, boka, térd bemelegítése

Plié: az emelkedés, ereszkedés és az ugrás előkészítése

Plié–contraction–release, a lábak combtöből való mozgatása, lendítések, emelések s azok kombinációinak formájában, a központból indítva

Térben haladó gyakorlatok

Walk – diagonális lépés–, járás–, futásgyakorlat

Triplet – hármaslépések, irányváltásokkal, ritmizálással

Skip – ugrások egyik lábról a másikra, haladva

Az év végére az alapelemek és sorozatok ritmikai, tempóbeli, térbeli variációkkal gazdagíthatók

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a modern-kortáráncművészet főbb irányzatait,

az irányzatok technikai alapelemeit,

a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,

a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,

a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,

mozgásmemóriáját,

koncentrálókéességét,

muzikalitását,

kreativitását,

tér- és formaérzékét,

előadói készségét,

személyiségét,

kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a modern-kortáráncművészetek iránti nyitottságot,

a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,

a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,

a rendszeres munka igényét,

az önálló gondolkodás igényét,

az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,

a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

A tanuló ismerje a Graham–technika, mint a klasszikus balettől eltérő, első teljes moderntánc rendszer alapelveit, a technika alapelemeit, alapsorozatait, azok helyes végrehajtásának szempontjait és a Graham–technika helyét a tánc történetben
A tanuló legyen képes az alapelemek és alapsorozatok felismerésére, azok technikai, dinamikai és stiláris szempontból helyes végrehajtására

A számonkérés formája

A tanulók a továbbképző 9-10. évfolyamában félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás csoportosan, bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a Graham-technika speciális gerinchasználatának tudatossága
a technikai, dinamikai, ritmikai sajátosságainak alkalmazása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A testtudat fejlesztése, a ritmikai, dinamikai, előadói képességek, a mozgáskultúra tudatosságának fejlesztése, a fogalmi ismeretek, a szakterminológia bővítése.
- A tananyagból nyert ismeretek beépítése más tánc technikák gyakorlati és elméleti ismereteibe, megtalálva a különbségeket és párhuzamokat.
- Az alapelemek, alapsorozatok és azok technikai, dinamikai és stiláris jellemzőinek, a Graham–technika speciális térhasználatának felismertetése.
- A diagonális mozgás és a mozgáskombináció fejlesztése.

Tananyag

Talajon végzett gyakorlatok: bounce, breathing, spiral, contraction–release ritmikai és dinamikai nehezítésekkel
Spirál IV. pozícióban, fold – a bonyolultabb törzsfordítási gyakorlat a testközpont–indítású „contraction–release” és a spirális mozgások ötvözése, föl/leereszkedés a talajról/talajra
Álló középgyakorlatok: a gravitáció felhasználásával és leküzdésével, valamint a lendület felhasználásával és fékezésével
Brush, plié, plié–contraction–release, a lábak combtöből való mozgatása, lendítések, emelések, s azok kombinációinak formájában
Weight shift, suspension: testsúly eltolással, elbillentéssel
Térben haladó gyakorlatok,
Walk – diagonális lépés–, járás–, futásgyakorlat

Triplet – hármaslépések, irányváltásokkal, ritmizálással
Skip – ugrások egyik lábról a másikra, haladva. A diagonális–haladó gyakorlatok bővítése: lépéskombinációk; az eddig álló helyzetben végzett gyakorlatok kimozdítása különböző terekbe, fordulatok kidolgozása a spirál elv alapján
Alapugrások különböző terekben, eltérő ritmikával, a „contraction–release”, valamint a „spirál” elemeinek alkalmazása az ugrások közben
Gyakorlatsor, füzér összeállítása koreografált formában, az elvégzett 2 év anyagának szemléltetésére, az egyéni képességek bemutatására

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a modern-kortáráncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálókéességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a modern-kortáráncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

A tanuló ismerje a Graham–technika, mint a klasszikus balettől eltérő, első teljes moderntánc rendszer alapelveit, a technika alapelemeit, alapsorozatait, azok helyes végrehajtásának szempontjait és a Graham–technika helyét a tánc történetben
A tanuló legyen képes az alapelemek és alapsorozatok felismerésére, azok technikai, dinamikai és stiláris szempontból helyes végrehajtására

A számonkérés formája

A tanulók a továbbképző 9-10. évfolyamában félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás csoportosan, bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a Graham-technika speciális gerinchasználatának tudatossága
a technikai, dinamikai, ritmikai sajátosságainak alkalmazása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.
A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Kísérő hangszerek
Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

REPERTOÁR

A tanulók megismerkednek, és részletesen elemzik a hazai és nemzetközi modern tánc repertoárt. Létrehozzák saját egyéni alkotásaikból álló mozgás nyelvüket. Kialakul egyfajta önálló gondolkodásmód és egyéni véleményalkotási képesség a táncművek, koreográfiák elemzése során.

A tanulók lehetőséget kapnak az egyéni és csoportos megnyilvánulásokra, önálló alkotások létrehozására és bemutatására. Felmérhetik, és tudatosan fejleszthetik tanulási képességeiket, stílusérzéküket.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanulót tegye képessé a modern órákon tanult ismeretek felhasználásával egyéni és csoportos koreográfiák elsajátítására és minőségi előadására.
- Alakítsa ki a csoport kooperáció, az együtt gondolkodás és az alkotás képességét.

Tananyag

A megismert táncstílusokra, mozgásanyagra építve a szaktanár által kiválasztott, betanított vagy felújított művek előadása. A tananyagnak tartalmazni kell az előző évfolyamokban tanult lépésanyagokat, ismereteket

Követelmények

A tanuló ismerje a tanulás szempontjait, folyamatát, az előadott mű lépésanyagát, stílusát
A tanuló legyen képes a koreográfia elemeinek gyors és lényegi elsajátítására, a tanult tánc tudatos, művészi előadására. A tanuló rendelkezzen a társakhoz való alkalmazkodás képességével

A számonkérés formája

A tanulók a továbbképző 7-10. évfolyamában félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás csoportosan, bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a technikai, dinamikai, ritmikai sajátosságainak alkalmazása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A tanulót tegye képessé az eddig tanult ismeretek felhasználásával egyéni és csoportos koreográfiák elsajátítására és minőségi előadására. Alakítsa ki a csoport kooperációt, az együtt gondolkodás és az alkotás képességét. Motiválja a tanulót az eddig betanult koreográfiák művészi előadásának továbbfejlesztésére, elmélyítésére

Tananyag

A megismert táncstílusok mozgásanyagára építve a szaktanár illetve a tanulók által létrehozott művek előadása.

A tananyagban tartalmazni kell az előző évfolyamokban tanult lépésanyagokat, ismereteket. Megismerkednek a modern repertoár jellegzetes műveivel, és a szaktanár vezetésével elemzik. Ezekből ihletet meríthetnek és az adott koreográfiához hasonló, rövid műveket készítenek. A modern repertoárból a szaktanár feladata kiválasztani a feldolgozandó műveket

Követelmények

A tanuló ismerje az eddig elsajátított koreográfiák lépésanyagát

A tanuló legyen képes a koreográfia elemeinek gyors és lényegi elsajátítására, a tanult tánc tudatos, művészi előadására. A tanuló rendelkezzen a társakhoz való alkalmazkodás képességével

A számonkérés formája

A tanulók a továbbképző 7-10. évfolyamában félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás csoportosan, bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a technikai, dinamikai, ritmikai sajátosságainak alkalmazása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanulót tegye képessé az eddig tanult ismeretek felhasználásával egyéni és csoportos koreográfiák elsajátítására és minőségi előadására
- Alakítsa ki a tanulóban az önálló tanulás és önfejlesztés képességét

– Motiválja a tanulót az eddig betanult koreográfiák művészi előadásának továbbfejlesztésére, elmélyítésére

Tananyag

Megismerkednek a modern repertoár hazai és nemzetközi műveivel. A szaktanár irányításával előre kiválasztott és meghatározott részletek önálló betanulása. A modern repertoárból a szaktanár feladata kiválasztani a feldolgozandó műveket

Követelmények

A tanuló ismerje az adott koreográfiák pontos lépésanyagát és rendelkezzen az adott darabhoz tartozó alapismeretekkel

A tanuló legyen képes a koreográfia elemeinek gyors és lényegi elsajátítására, a tanult tánc tudatos, művészi előadására. A tanuló rendelkezzen az önálló tanulás képességével, művészi alázattal és együttműködési képességgel

A számonkérés formája

A tanulók a továbbképző 7-10. évfolyamában félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás csoportosan, bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete

a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága

a technikai, dinamikai, ritmikai sajátosságainak alkalmazása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A tanulót tegye képessé az eddig tanult ismeretek felhasználásával egyéni és csoportos koreográfiák létrehozására és minőségi előadására

– Alakítsa ki a tanulóban az önálló tanulás, az önfejlesztés és a csoporttal való együttműködés, együttgondolkodás képességét

– Motiválja a tanulót az eddig elsajátított koreográfiák művészi előadásának továbbfejlesztésére, elmélyítésére és az önálló véleményalkotásra

Tananyag

Megismerkednek az aktuális modern repertoár hazai és nemzetközi műveivel

A modern repertoárból a szaktanár és a tanuló közös feladata kiválasztani a feldolgozandó műveket

Az eddig megismert, elsajátított és feldolgozott mozgásrepertoár felhasználásával a tanulók létrehozhatnak rövid önálló koreográfiákat, műveket

Követelmények

A tanuló ismerje az adott koreográfiák pontos lépésanyagát és rendelkezzen az adott darabhoz tartozó alapismeretekkel

A tanuló legyen képes a koreográfia elemeinek gyors és lényegi elsajátítására, az önfejlesztésre és a tanult tánc tudatos művészi előadására. A tanuló rendelkezzen az önálló gondolkodás, művészi alázat és az együttműködés képességével

A számonkérés formája

A tanulók a továbbképző 7-10. évfolyamában félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás csoportosan, bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a technikai, dinamikai, ritmikai sajátosságainak alkalmazása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.
A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Kísérő hangszerek
Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

IMPROVIZÁCIÓ ÉS KOMPOZÍCIÓ

Az improvizáció elnevezésű tantárgy Rudolf Lábán elméleti rendszerére épül. Ez a struktúra nem stílus, táncnyelv, hanem táncnyelv alkotó módszer. Lábán táncalkotó elveire épülő, mindig az adott pedagógus adott tanulókra tudatosan szerkesztett gyakorlatsora. Célja a táncművészet tudatos táncolás útján történő továbbfejlesztése. Az improvizáció, mint táncforma alkalmazása elősegíti a tanuló egyedi mozgásszótárának bővítését. A képzés célja, hogy a tanuló képes legyen a tánc alkotóelemeinek megismerésére, tudatos alkalmazására. A Lábán módszer a mozgás egyetemes szabályszerűségeire, lehetőségeire mutat rá, fejlesztve ezzel a már előző évfolyamokban megismert moderntánc–technikák megértését, tudatosabb kivitelezését.

A kompozíció az improvizáció rendszere mentén integrálja a különböző művészeti ágak kompozíció elméleteiben felhalmozott tudást. A tantárgy a tanuló saját mozgásmemóriáját, struktúrafelismerő illetve alkotóképességét, kommunikációs eszközeit fejleszti, valamint megalapozza a lehetőségét annak, hogy a későbbiekben aktív alkotóvá váljon egy koreográfus mellett vagy önállóan is.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Kreativitásfejlesztés
- Az integrált gondolkodásmód: érzelmi–szellemi–fizikai önvaló összekapcsolása
- Testtudat fejlesztés: a test és az idegrendszer, izom, csont és szalagrendszer közötti kapcsolat tudatosítása
- Az érzelmek verbalizálásának elősegítése
- Az érzelmek mozdulati absztrahálásának elősegítése
- A struktúrában való gondolkodás képességének fejlesztése

Tananyag

A test, a tudat és az érzelmek kapcsolatán alapuló egyéni illetve csoportos kooperációt igénylő improvizációs feladatok
Szabályrendszeren alapuló kötött és szabad improvizációk
Szabálykövető és szabályteremtő jelenlét

Zártkörű improvizációs bemutatók az előadói helyzet megtapasztalása érdekében
Hazai és külföldi, példaértékű előadások megtekintése és elemzése
Kortárs alkotókkal való eszmecsere

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a moderntáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a modern táncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:

szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények

A tanuló ismerje az anatómia alapjait mind elméletben mind gyakorlatban. A tanuló képes legyen kifinomult idegrendszerrel tanúskodó egyéni jegyeket viselő mozgás-improvizációs folyamatokat létrehozni

A tanuló legyen képes önállóan és kisebb csoportokban is – felismerhető rendszeren alapuló – rövid mozgásetűdök alkotására

A számonkérés formája

A tanulók a továbbképző 9-10. évfolyamában félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás csoportosan, bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a technikai, dinamikai, ritmikai sajátosságainak alkalmazása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A kreativitás fejlesztése
- A tér, mint absztrakció felismerése
- A tér, mint eszközzel való játék fejlesztése (távolságok, irányok, formák, képzőművészeti eszközök alkalmazása)
- A tér szerkeszthetőségének felismerése (2 és 3 dimenziós művek példája alapján)
- A tér, mint színpadi eszköz feltérképezése (díszlet, színpadi szabályok, perspektíva)
- A téridő kapcsolat élményének megtapasztalása
- Az idő, mint absztrakció felismerése
- Az idő szerkeszthetőségének felismerése (zenei struktúrák, előadás struktúrák, irodalmi struktúrák)
- Az idő, mint színpadi eszköz feltérképezése (színpadi idő, film idő, real time)
- Az idő, mint eszközzel való játék fejlesztése

Tananyag

A tér és az idő témájában adott egyéni illetve csoportos kooperációt igénylő improvizációs feladatok

Szabályrendszeren alapuló kötött és szabad improvizációk

Szabálykövető és szabályteremtő jelenlét

Alkotói rendszerek ismertetése

Alkotói rendszerek másolása

Új alkotói rendszerek létrehozása

Zártkörű és nézők számára is nyitott improvizációs bemutatók az előadói helyzet megtapasztalása érdekében.

Zártkörű és nézők számára is nyitott kompozíciók bemutatása a visszajelzés (negatív és pozitív kritikák) megtapasztalása érdekében

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

a moderntáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,

mozgásmemóriáját,
koncentrálókéességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a modern táncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:

szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények

A tanuló ismerje a tér és az idő kulturálisan elfogadott szabályait, a társművészetek szerkesztési modelljeit, egyéni, kiemelkedő megoldásait
A tanuló legyen képes a tér és az idő kulturálisan elfogadott szabályainak újraértelmezésére, a régi modelleket új kontextusba helyezni

A számonkérés formája

A tanulók a továbbképző 7-10. évfolyamában félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás csoportosan, bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a technikai, dinamikai, ritmikai sajátosságainak alkalmazása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Kísérő hangszerek

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

9.3.3. TÁRSASTÁNC TANSZAK

AZ ALAPFOKÚ TÁRSASTÁNCOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

A táncművészeti ágak közül a legrégebbi hagyományokkal rendelkező társastáncoktatás nagy utat tett meg az ifjúság kulturált szórakozási formájától a művészetoktatásig. Az értékeket megtartva a tantervi program további lehetőséget nyújt az alapos, mélyebb tudás megszerzésére, a rendszeres munka igényének kialakítására, a megfelelő munkafegyelemre, az önkontroll alkalmazására.

Az alapfokú oktatás célja a társastánc iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek szakirányú fejlesztése.

A főtárgyak és kötelező tantárgyak tanulása során a tanulók jártasságot szereznek a különböző társastáncokból.

Megismerik azok történetét, a hozzátartozó viselkedés szabályait és a mindennapok magatartásformáit. A szabadon választható tantárgyak előkészítik a társastáncok tanulását, megismertetik a főtárgy előzményeivel a tanulót és bekapcsolódást biztosítanak a táncművészet más ágába valamint a társművészetekbe. A korán elkezdett testképzés előkészíti a társastánc tantárgy tanulását, majd a historikus táncokon keresztül a főtárgy előzményeivel ismerkedhetnek meg a tanulók.

A kötelezően választható tantárgy órái az összevont osztályokban történő tanulást segítik. A tanszak komplex ismeretet adó, készségfejlesztő tanterve motiválja a tanulót az újabb tudás megszerzésére és ösztönzi a tanultak gyakorlati alkalmazására az élet minden területén. Közelebb viszi a tanulót a művészetekhez, ugyanakkor választott művészeti ágának értő művelőjévé, közönségévé válik.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Főtárgy:

Gyermektánc (1–2. előképző évfolyamon)

Társastánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelező tantárgyak:

Viselkedéskultúra (3. alapfokú évfolyamon)

Társastánc történet (5–6. alapfokú évfolyamon, 9–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgy – az összevont osztályokban:

Viselkedéskultúra,

Társastánc történet

Választható tantárgyak:

Társastánc gimnasztika (1–2. előképző évfolyamon, 1–3. alapfokú évfolyamon)

Történelmi társastánc (6. alapfokú évfolyamon, 7–8. továbbképző évfolyamon)

Társastánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előkészítő		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Főtárgy	2	2	3-4	3-4	2-3	3-4	3	3	3-4	3-4	3	3
Kötelező tantárgy					1		1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy			1	1	1	1			1	1		
Választható tantárgy	2	2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A fenti táblázat Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak.

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti.

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A TÁRSASTÁNCOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

A társastánc tanszak célja, hogy törekedjen a társastánc minél teljesebb megismertetésére, megszerettetésére, értékeinek megvédésére. Sajátos eszközeivel segítse a tanulók személyiségének formálását. Késztesse a tanulót hatékony, önálló tanulásra, a tanultak gyakorlati alkalmazására az élet minden területén

Kiemelt kompetenciák a társastánc területén

Szakmai kompetenciák

A mozgás és a zene kapcsolatának kialakítása, összhangja

A helyes testtartás, a tudatos légzés megismerése

A társastánc alapjainak, technikai elemeinek ismerete

A kombinációk, etűdök, koreográfiák kivitelezése

A képességek (a ritmusérzék, a tér- és formaérzék, a stílusérzék, előadói készség, koncentrálóképeség) fejlesztése

A viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak elsajátítása, alkalmazása

Az idegen szavak, kifejezések kiejtése, alkalmazása

A táncok történeti háttérének ismerete

A historikus táncok ismerete

Személyes kompetenciák

Az esztétikai érzék fejlesztése

A tánc iránti szeretetet mélyítése

Lelkiismeret, önfegyelem, önkontroll kialakítása

A fizikai és lelki állóképesség fejlesztése

Az értelmi és érzelmi intelligencia szintjének emelése

A múlt és jelen értékeinek befogadására nevelés

Társas kompetenciák

A közösségi magatartás (közös alkotás öröme, alkalmazkodás, kapcsolatteremtés, aktív szerepvállalás, a társak elfogadása, tiszteletben tartása) formáinak kialakítása, gyakorlati alkalmazása A táncos partnerkapcsolat kialakítása
Csoportos bemutatásnál a figyelmes együttműködésre nevelés
A táncművészetek iránti érdeklődés felkeltése
A környezet megóvásának fontossága
Az egymás megsegítése és saját egészségünk megóvása iránti igény kialakítása

Módszerkompetenciák

A nyitottságra, az ismeretek befogására nevelés

A tanulás tanulása (a rendszeres és igényes munkára, a hatékony, önálló gyakorlásra nevelés)

Művészi önkifejezés fejlesztése

Az esztétikai érzék fejlesztése a táncelőadások rendszeres látogatásával, táncelemzéssel

A kiemelkedő alkotók megismerése a hazai és nemzetközi társastáncmozgalomban

Az elsajátított viselkedéskultúra gyakorlati alkalmazása

Tehetséggondozás, a tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra

AZ ÉRTÉKELÉSI RENDSZER SZABÁLYAI

Szöveges értékelés az előképzős évfolyamoknál:

kiválóan megfelelt- Folyamatosan zenében marad, élményszerű az előadása, táncát tudatosan díszíti (taps, arc, kéz, táncszerkesztés, stb). A tanult materiát, a teret tudatosan kezeli. Partnerével együtt táncol.

jól megfelelt- Folyamatosan zenében marad, kisebb technikai hibákat (kar- és kéztartás, párhuzamos lábfeő, íves tartás stb.) véthet. Előadásmódja kevésbé kifejező, a tánc díszit és a teret esetlegesen használja, de törekszik a hiányosság leküzdésére. Képes a tanult materiát variálni. Törekszik a tánc során a partnerével történő párkapcsolat kialakítására.

megfelelt- Kisebb zenei és motívikai pontatlanságokat véthet, hibáját észreveszi és folyamatosan javítja, képes a folyamatos táncolásra. A tanult materiát csak vázlatosan használja. Előadásmódja kívánnivalókat hagy maga után. Tánc statikus (térhasználat), tánc közbeni partnerkapcsolata, táncdíszítése szegényes. Kisebb technikai hiányosságai (tartás stb.) vannak.

nem felelt meg- Zene mellett táncol, s ezt későn veszi észre. A hiba javítása közben megáll. Tánc estleges. Táncszerkesztése, térhasználata darabos, eseménytelen. Előadásmódja félszeg, bátortalan. A tánc díszit nem használja. A motívikát felületesen ismeri. Technikai hiányosságai az előző számonkérés óta nem javultak.

A tanulók értékelésnépszempontjai 1-5 fokozatú értékelési skálán alapfok és továbbképző évfolyamokon:

JELES – Folyamatosan zenében marad, élményszerű az előadása, táncát tudatosan díszíti (taps, arc, kéz, táncszók, táncszerkesztés, énekelés stb.). A tanult materiát, a teret tudatosan kezeli. Partnerével együtt táncol.

JÓ – Folyamatosan zenében marad, kisebb technikai hibákat (kar- és kéztartás, párhuzamos lábfeő, íves tartás stb.) véthet. Előadásmódja kevésbé kifejező, a tánc díszit és a teret esetlegesen használja, de törekszik a hiányosság leküzdésére. Képes a tanult materiát variálni. Törekszik a tánc során a partnerével történő párkapcsolat kialakítására.

KÖZEPES – Kisebb zenei és motívikai pontatlanságokat véthet, hibáját észreveszi és folyamatosan javítja, képes a folyamatos táncolásra. A tanult materiát csak vázlatosan használja. Előadásmódja kívánivalókat hagy maga után. Tánca statikus (térhasználat), tánc közbeni partnerkapcsolata, táncdíszítése szegényes. Kisebb technikai hiányosságai (tartás stb.) vannak.

ELÉGSÉGES – A motívumokat ismeri, előadásuk során zeni és motívikai pontatlanságokat véthet, melyet képes javítani. Táncszerkesztése darabos. A teret, a tánc dísziteit esetlegesen használja, tánc közbeni partnerkapcsolata véletlenszerű. Előadásmódja, technikai hiányosságai elfogadhatóak.

ELÉGTELEN – Zene mellett táncol, s ezt későn veszi észre. A hiba javítása közben megáll. Tánca estleges. Táncszerkesztése, térhasználat darabos, eseménytelen. Előadásmódja félszeg, bátortalan. A tánc dísziteit nem használja. A motívikát felületesen ismeri. Technikai hiányosságai az előző számonkérés óta nem javultak.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

Az alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírállható legyen a tanuló felkészültsége és tudása

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá

Vizsga tantárgyak

Művészeti alapvizsga: társastánc, társastánc történet

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként illetve párban – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet elérte

Ha a tanuló már rendelkezik a táncművészeti ág valamelyik tanszakán tánc történet tantárgyból megszerzett művészeti záróvizsga–bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyból a vizsga alól felmentés adható

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő. Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

Eredményes művészeti alapvizsgát illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

A társastánc tanszak célja, hogy törekedjen a táncművészet, azon belül a társastánc minél teljesebb megismerésére, segítse sajátos eszközeivel a tanulók személyiségének formálását.

A tanszak feladata

Ismertesse meg a tanulóval

- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék

- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrációképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastáncal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti

- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

GYERMEKTÁNC

A gyermektánc oktatás elsődleges célja egy olyan egészséges, a művészetek iránt érdeklő gyermek nevelése, aki számára a társastánc tanulás olyan tevékenységi forma, melyben fejlesztheti fizikális erejét, formálhatja testét, miközben fejlődnek értelmi képességei, térlátása, ritmusérzéke, munkához való hozzáállása és kitartása.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A csoportos játékhoz szükséges képességek és készségek (egyensúly-, ritmus és térérzékelés) fejlesztése.
- A munka természetes igényének, a megfelelő munkafegyelemnek, önkontrollnak a kialakítása.
- Ismeretszerzési, tanulási és problémamegoldó képesség, kifejezőkészség fejlesztése (a beszéd, a zene, a mozgás összekapcsolása).
- A tanuló fizikai állóképességének, tánc iránti szeretetének, technikai tudásának fejlesztése.

Tananyag

Egyszerű mozgások (járás, futás, különböző irányú lépések, ugrás, fordulat)

A helyes testtartás megtanítása

Gimnasztikai gyakorlatok (játékos formában, utánzással)

Rávezető gyakorlatok (testsúlyáthelyezés, súlyos és súlytalan lépés, helyzet)

Az irányok, térformák tudatos használata

Ritmikai gyakorlatok (hangjegyérték gyakorlatok, tempógyakorlatok)

Játékos táncok, gyermektáncok :

Kacsatánc

Disco Samba

Angolkeringő (pontozós)

Makarena

Country

Polka

Kiegészítő anyag:

Kis kacska fürdik

Letkiss

Disco séta

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék

- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrációképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastáncokkal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti

- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények

A tanuló ismerje a 2/4-es, 3/4-es, 4/4-es játékos táncokat, gyermektáncokat

A tanuló legyen képes a csoportos táncolás magatartásformáinak betartására, legyen nyitott, érdeklődő, fogékony, együttműködő és problémamegoldó

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:

A számonkérés formája:

a tanulók az előképző évfolyamain félévi beszámolón és év végi vizsgán adnak számot tudásukról,

a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,

a bemutatás csoportosan történik,

a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,

félévi beszámoló: a tanult táncok (koreográfia bemutatása),,

év végi bemutató: a tanult táncok (koreográfia bemutatása),,

a tanult tananyag csoportos bemutatása,

a megtanult társastánc alaplépések stílusos előadása.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A megfigyelőképesség, emlékezés és gondolkodás képességének fejlesztése

– A rögtönzési és együttműködési képesség fejlesztése (indítás, megállítás, gyorsítás, lassítás)

– A megismerő- és befogadóképesség (az alapmotívumok és variációs lehetőségek) fejlesztése

– Tér-, forma-, stílus- és ritmusérzék fejlesztése

Tananyag

Alapfogalmak tudatos alkalmazása

A társastánc alapmozdulatainak bővítése (rézsút irányú lépések, jobbra fordulat, balra fordulat)

Ritmikai gyakorlatok (ritmusra történő járás, taps, ütemgyakorlatok, ütemfajták)

Dinamikus gyakorlatok (lendítések, emelések, hajlítások, nyújtások, fordítások, forgások)

Gyermektáncok, divattáncok, nemzeti táncok

Country (Cowboy, Yankee, Mix –Max Country)
Polka (előre, hátra, oldalra, Kreutz polka, galopp)
Csárdás (egylépéses, kétlépéses csárdás, nyílt rida)
Stomp (Disco tánc)
Angol keringő (pontozós)
Kiegészítő anyag:
Kacsatánc
Macarena
Disco Samba
Angol keringő (négyzet lépés)

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék

- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrációképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastánc kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánc tanulás fejleszti

- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények

A tanuló ismerje a társastánc alapfogalmait, alapmozdulatait, továbbá az évfolyamon tanult gyermektáncokat, divattáncokat, nemzeti táncokat

A tanuló legyen képes a térben történő eligazodásra, a zenei löktetések felismerésére.

Tudjon a partnerrel, a csoporttal megfelelően kommunikálni

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

A gyermektáncok, divattáncok, nemzeti táncok leírását tartalmazó kiadványok, jegyzetek, ritmikával foglalkozó könyvek, a táncok zenéit tartalmazó CD-k, a terem méretének megfelelő audio készülék: CD lejátszó

TÁRSASTÁNC

A társastánc tanterv játékos tevékenységi formákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejleszti a tanuló érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, gazdagítja önkifejezési formáit. A társastánc tantárgyat két év előképző után tíz éven át tanulják a tanulók. Az egymásra épülő, folyamatosan nehezedő táncok és azok motívumai jutják el a tanulót az egyre magasabb szintű táncstudáshoz. A kompetenciaalapú tartalom, tanterv olyan területekre hívja fel a figyelmet, mint az együttműködés, a kritikus gondolkodás, az önbecsülés, a felelősségérzet és a tolerancia. A művészeti munka eljuttatja a tanulót az alkotó munkához, mely hozzájárul a harmonikus, gazdag érzelmvilágú, egészséges gondolkodású személyiség kialakításához. A csoportos tanulás, az órákon való megmutatkozás lehetősége, a közös utazások, a bemutatók sikerei összekovácsolják a tanulókat, ezért igen nagy közösségformáló hatással bírnak.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az önálló ismeretszerzés, a folyamatos tanulás igényének kialakítása
- Az egyénnel és a csoporttal a hatékony és megfelelő kommunikálás elősegítése
- A ritmusérzék, technikai tudás, kezdeményezőkézség, az improvizációs készség fejlesztése

Tananyag

A világtáncok kezdő, haladó motívumai, kombinációi: Macarena, Kinder Rock, Stern polka, Sarkazó polka, Kreutz polka, Rítmus polka, Yankee Country, Cowboy Country, Stomp Disco.

Az Angolkeringő négyszög lépés.

A Quickstep: Cikk-Cakk lépés.

A Bécsi keringő alaplépés.

Tangó: tánciskolás alaplépés, Promenade Séta, tánciskolás alap $\frac{1}{4}$ fordulattal.

A Cha-cha-cha Close Basic, Open Basic, Time Step.

A Samba Basic jobb és bal lábbal, $\frac{1}{8}$ jobbra fordulattal, $\frac{1}{4}$ jobbra fordulattal, (Disco Samba) lépései.

A Rumba: (Beat Rumba).

A hat lépéses Jive alaplépéssel (pontozós Rocky).

A páros tánc szabályai (tánc tartás, a vezetés és követés, közlekedés a táncparketten).

A táncos alkalmakkor való viselkedés szabályai (bemutatkozás, felkérés, lekérés, leköszönés).

Kiegészítő anyag:

Angol keringő: sétalépés, $\frac{1}{4}$ jobbra-balra fordulat lépései.

Quickstep: Quarter Turn to right, Quarter Turn to left lépései.

Bécsi keringő: sétalépés, $\frac{1}{4}$ jobbra fordulat lépései.

Cha-cha-cha: Check from OCPP (New York), Check from OPP (New York), Time Step, Spot turn to left, Spot turn to right, Hand to hand lépései.

Rumba: Basic Movement, Cucarachas, Kubai séta, Open Basic, Side Cucarachas lépései.

Jive: Basic in Place, Basic in Fallaway, Change of place right to left, Change of place left to right lépései, (Hip Bump) lépései.

A páros tánc szabályai (tánc tartás, a vezetés és követés, közlekedés a táncparketten)

A táncos alkalmakkor való viselkedés szabályai (bemutatkozás, felkérés, lekérés, leköszönés)

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék

- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrációképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastáncokkal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti

- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények

A tanuló ismerje a világtáncok kezdő, haladó motívumait, tanult kombinációit, a korok szokásait, viselkedési szabályait, magatartásformáit

A tanuló legyen képes a táncos alkalmakkor a tanultak gyakorlati alkalmazására, a világtáncok alapjainak kombinálására

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamban a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás párosan és csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság, szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete

Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása

Stílusnak megfelelő előadásmód

A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása
Alkalmazkodás a csoportos munkában

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A standard és a latin–amerikai táncok helyes testtartásának kialakítása
- A térben való tájékozódás, a lábtechnika, a ritmusérzék, a hallás fejlesztése, a közösségtudat formálása
- A megfelelő táncos magatartásmód kialakítása, mások elfogadása, a szocializációs folyamatok elősegítése
- A partnerek közötti kommunikáció javítása

Tananyag

A standard és a latin táncartás

A ritmusok, ritmikák

Táncirányok (Alignment)

Lábpozíciók (Feet Positions), Lábmunka (Foot Work)

Az Angolkeringő: négyzög lépés, sétalépés, ¼ jobbra-balra fordulat lépései.

A Tangó: tánciskolás alaplépés, Promenade séta, tánciskolás alap ¼ fordulattal.

A Quickstep Quarter turn to right, Quarter turn to left.

A Cha-cha-cha Check from OCPP (New York), Check from OPP (New York), Time Step, Spot turn to left, Spot turn to right, Hand to hand lépései.

A Rumba Basic Movement, Alternative Basic Movement lépései.

A Jive Basic in place, Basic in Fallaway, Change of place right to left, Change of place left to right lépései

Kiegészítő anyag

Angol keringő: Closed Change, Natural Turn, Reverse turn lépései.

Tangó: Walk, Progressive Side Step, Progressive link, Closed Promenade lépései.

Quickstep: (Heel Pivot), Natural turn, Progressive chasse, Forward lock alaplépései

Cha-cha-cha: Fan, Hockey Stick, lépései

Rumba: Cucarachas, Side Cucarachas, Forward Walks in Close hold, Backward Walks in Close hold, Spot turn to left, Spot turn to right, Under arm turn to left,

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék

- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,

- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrációképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastáncal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánc tanulása fejleszti

- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult lépéseket, azok ritmikáját, a standard és latin táncokra jellemző testtartást, a helyes lábmunkát, a lépések irányait, a táncirányokat

A tanuló legyen képes partnerével harmóniában a tanult táncanyag újraalkotására, a tanórákon megfelelő fizikai és szellemi erőnléttel részt venni

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamban a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás párosan és csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság, szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete
Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása
Stílusnak megfelelő előadásmód
A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása
Alkalmazkodás a csoportos munkában

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A standard és a latin–amerikai táncok alaplépéseiben alkalmazott forgásmennyiség, a használt akciók elsajátítása valamint a tanult lépésekből álló kombinációkon és etűdökön keresztül a táncokra jellemző stílusos előadásmód kialakítása
- A mozgáskoordináció, mozgásemlékezet, fizikai állóképesség fejlesztése, a zenei beosztáshoz, frázisokhoz való igazodás, a zenei hangsúlyok tudatosítása
- A technikai elemek alkalmazása, az egymást segítő táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A nemzetközi táncanyag elmélyítése, a tanult táncok technikai tökéletesítése

Tananyag

A latin táncokban használt akciók (Action Used)

A standard táncokban alkalmazott forgásmennyiség (Amount of Turn)

Az Angol keringő: négyszög lépés, sétalépés, ¼ jobbra-balra fordulat lépései

A Tangó: Walk, Progressive Side Step, Progressive link, Closed Promenade lépései

A Quickstep: Quarter turn to right, Quarter turn to left (Heel Pivot),

A Cha-cha-cha: Close Basic, Open Basic, Check from OCPP (New York), Check from OPP (New York), Time Step, Spot turn to left, Spot turn to right, Hand to hand lépései.

A Rumba: Basic Movement, Alternative Basic Movement, Forward Walks in Close hold, Backward Walks in Close hold, Cucarachas, Side Cucarachas, Spot turn to left, Spot turn to right, Check from OCPP, Check from OPP, Hand to hand lépései.

A Jive: Basic in place, Basic in Fallaway, Change of place right to left, Change of place left to right lépései.

A tanult alaplépésekből és alapfigurákból összeállított kombinációk és etűdök

Kiegészítő anyag

Angol keringő: Closed Change, Natural Turn, Reverse turn, Natural spin turn, Whisk, Chasse from promenade position alaplépései

Tangó: Rock turn, Open reverse turn lady outside, Back corté alaplépései

Quickstep: Natural turn with hesitation, Natural pivot turn, Natural spin turn, Chasse reverse turn alaplépései

Cha-cha-cha: Under arm turn to right, Under arm turn to left, Shoulder to shoulder, Open hip twist, Turkish towel, Fan, Hockey stick alaplépései.

Rumba: Forward Walks in Close hold, Backward Walks in Close hold, Under arm turn to left, Under arm turn to right, Fan, Hockey Stick alaplépései.

Jive: Link, Change of hands behind back, American spin, Left shoulder shove alapfigurái

A tanult alaplépésekből és alapfigurákból összeállított kombinációk és etűdök

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék

- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrációképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastáncal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,

- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti

- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult lépéseket, az alkalmazott forgásmennyiséget és a használt akciókat, az alaplépésekből és alap figurákból összeállított kombinációkat és etűdöket
A tanuló legyen képes a tanult technikák alkalmazására, a kombinációk és etűdök párban történő, stílusos előadására, a táncos–táncosnő harmonikus kapcsolat kialakítására

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamban a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás párosan és csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság, szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete
Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása
Stílusnak megfelelő előadásmód
A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása
Alkalmazkodás a csoportos munkában

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A latin táncok alaplépéseiben és alapfiguráiban alkalmazott testfordulatok elsajátítása, a standard táncok alaplépéseiben és alapfiguráiban használt emelkedés, süllyedés fejlesztése
- A térbeli tájékozódás, előadói készség javítása
- A megfelelő viselkedésmódok kialakítása, az illemszabályok alkalmazása
- Stílusos előadásmód, tudatos gyakorlás

Tananyag

A latin táncokban alkalmazott testfordulatok (Body Turn)
A standard táncokban használt emelkedés, süllyedés (Rise and Fall)
A Slowfox Feather, Three step, Natural turn, Reverse turn, Closed impetus and feather finish alaplépései
Az Angol keringő Closed impetus, Hesitation change, Outside change alap figurái
A Tangó Open reverse turn lady in line, Progressive side step reverse turn alap figurái
A Quickstep Closed impetus, Back lock alap figurái

A Samba Natural basic movement, Reverse basic movement, Side basic movement, Outside basic movement, Progressive basic movement, Whisks to left, Whisks to right, Promenade samba walks, Side samba walk, Stationary samba walks alaplépései
A Cha-cha-cha Alemana, Cross basic, Cuban break in Open position alap figurái
A Rumba Natural top, Close hip twist, Alemana alap figurái
A Jive Curly whip, Whip, Throwaway whip alap figurái
A tanult alaplépésekből és alapfigurákból összeállított koreográfiák

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék

- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrációképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastáncal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti

- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult alaplépéseket, alapfigurákat és az ezekből összeállított etűdöket, az alkalmazott testfordulatokat valamint az emelkedést és süllyedést

A tanuló legyen képes a tanult technikák párban történő alkalmazására, az etűdök pontos kivitelezésére

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamban a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás párosan és csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság, szótöbbséggel dönt.

Az érékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete
Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása
Stílusnak megfelelő előadásmód
A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása
Alkalmazkodás a csoportos munkában

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A standard táncokban használt ellentétes törzsmozdulat és testhajlás elsajátítása az alapfigurákban
- A tanulói előadói készség, ritmusérzék, mozgásemlékezet fejlesztése, stílusérzék kialakítása
- Az önálló alkotás, a szabad improvizáció fejlesztése, a koreográfiák élményszerű előadása
- A múlt és jelen értékeinek befogadása, a tánc és társművészetek iránti érdeklődés felkeltése

Tananyag

Ellentétes törzsmozdulat (CBM) és a testhajlás (Sway) fogalma
A Bécsi keringő Natural turn, Change from natural to reverse, Change from reverse to natural alapfigurái
A Slowfox Natural weave, Change of direction, Basic weave alapfigurái
Az Angol keringő Reverse corté, Back whisk, Basic weave alapfigurái
A Tangó Open promenade, Left foot and right foot rocks alapfigurái
A Quickstep Reverse pivot, Progressive chasse to right, Tipple chasse to right alapfigurái
A Paso doble Appel, Basic movement, Sur place, Chasses, Elevations, Huit alaplépései
A Cha-cha-cha Cuban break in open CPP, Split Cuban break in OCPP, Split Cuban break from OCPP and OPP alapfigurái
A Rumba Open hip twist, Side steps, Shoulder to shoulder alapfigurái
A Jive Double cross whip, Stop and go, Rolling of the arm alapfigurái
A Samba Reverse turn, Corta jaca, Travelling botafogos, Shadow botafogos, Promenade botafogo alapfigurái

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,

- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék

- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrációképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastáncjal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a táncstudás fejleszti

- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult alapfigurákat, az ezekből összeállított etűdöket, az ellentétes törzsmozdulat és a testhajlás fogalmát

A tanuló legyen képes alkalmazni a standard táncokban használt ellentétes testmozdulatot és a testhajlást

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamban a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás párosan és csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság, szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete

Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása

Stílusnak megfelelő előadásmód

A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása

Alkalmazkodás a csoportos munkában

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az új táncok alaplépéseinek elsajátítása és a már ismert táncok alapfiguráinak egymásra épülése

– A koncentrációképesség, kombinációs készség, rendszerszemlélet fejlesztése
A tanult technikai elemek együttes alkalmazása, a technikai elemek összefüggéseinek felismerése

Tananyag

A Bécsi keringő Reverse turn alapfigurája

Az Angol keringő Double reverse spin, Reverse pivot, Back lock, Progressive chasse to right alapfigurái

A Tangó Natural twist turn, Natural Promenade turn alapfigurái

A Quickstep Running finish, Natural turn and back lock, Double reverse spin alapfigurái

A Slowfox Closed telemark, Open telemark and feather ending, Top spin haladólépései

A Paso doble Attack, Separation, Sixteen, Twist turn, Promenade, Promenade close alapfigurái

A Cha-cha-cha Changing feet variációk 1, 2, 3 alapfigurái

A Rumba Forward walks in shadow position, Alemana from open facing position with handshake hold, Advanced opening out movement, alapfigurái

A Samba Travelling voltas, Criss cross , Volta spot turn to right for lady, Volta spot turn to left for lady, Continuous volta spot turn alapfigurái

A Jive Promenade walks slow, Promenade walks quick, Change of place with double spin haladólépései

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék

- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrációképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastáncal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti

- akaratát,
- izlését,

- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények

A tanuló ismerje a standard és latin táncok alaplépéseit, alapfiguráit, a Slowfox és a Jive tanult haladólépéseit

A tanuló legyen képes a tanult lépések letáncolására szólóban és párban

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamban a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás párosan és csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság, szótöbbséggel dönt.

Az érékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete

Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása

Stílusnak megfelelő előadásmód

A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása

Alkalmazkodás a csoportos munkában

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

A világtáncok kezdő– és haladólépéseit, tanult kombinációit, a korok szokásait, viselkedési szabályait, magatartásformáit

A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépéseit, alapfiguráit, a latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) alaplépéseit, alapfiguráit és tánctechnikai feladatait, a Slowfox és a Jive tanult haladólépéseit

A szakkifejezéseket, fogalmakat, a szakmai anyagok hozzáférési lehetőségét

A táncparkett szabályait

A tanuló legyen képes

A tanultak gyakorlati alkalmazására és a világtáncok alapjainak kombinálására

Az általánosan elfogadott viselkedési szabályok gyakorlati alkalmazására, a közösségépítésre. A másság elfogadására, véleménynyilvánításra és a demokratikus magatartásformák elsajátítására

A tanult táncok (kombinációk, etűdök, koreográfiák) pontos és stílusos előadására, a páros és csoportos feladatok végrehajtására

A fogalmak megértésére, értelmezésére, a helyes és kreatív nyelvhasználatra a társadalmi és kulturális tevékenység során. Anyanyelvén és a nemzetközi táncnyelven kommunikálni

A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetési rendhez, zenei egységhez való igazodásra

Az önálló feladatvállalásra, az önálló ismeretszerzésre

Művészi előadásra, az improvizációra, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama:

Társastánc főtárgy, 20–25 perc

A vizsga tartalma

- A társastánc gyakorlati vizsga a szaktanár által összeállított tánckombinációk bemutatásából áll
- A tanulók párosan, csoportos formában, önálló előadásban mutatják be a táncokat 2–2 percben, miközben számot adnak a standard és latin táncartás, a különböző ritmusok, stílusok, táncirányok, tánctechnikák ismeretéről
- A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépései, alapfigurái, a latin–amerikai (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) táncok alaplépései, alapfigurái, a Slowfox (Closed telemark, Open telemark and feather ending, Top spin) és a Jive (Promenade walks slow, Promenade walks quick, Change of place with double spin) haladólépései

A vizsga értékelése

- a standard táncok és a latin–amerikai táncok kombinációinak pontos kivitelezése,
- a zene és a tánc összhangjának betartása,
- a technikai biztonság,
- a tánc stílusának megfelelő előadásmód,
- a térfigyelem és figyelmes együttműködés a csoportos munkában.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A koreográfiakészítés, a táncszerkesztési elvek gyakorlati alkalmazása, a tanult táncok alaplépéseinek és alapfiguráinak, haladólépéseinek és haladó figuráinak alkalmazása során.
- A stílusérzék, előadói készség, koncentrációképesség fejlesztése.
- Az önállóan készített, rövid koreográfiákban a standard és latin táncok stílusjegyeinek alkalmazása.
- Belső igény kialakítása a különböző stílusirányzatokkal való találkozásra.

Tananyag

A koreográfiakészítés szabályai és a táncszerkesztési elvek

Az Angol keringő Weave from promenade position, Closed telemark, Open telemark and cross hesitation haladólépései

A Tangó Promenade link, Four step haladólépései

A Slowfox Hover feather, Hover telemark, Natural telemark, Hover cross haladólépései

A Quickstep Quick open reverse, Fishtail, Running right turn haladólépései

A Paso doble Promenade to counter promenade, Grand circle, La passe, Banderillas, Syncopated separation alapfigurái

A Samba Natural roll, Close rocks, Open rocks, Backward rocks, Plait, Circular voltas haladólépései

A Cha–cha–cha Open hip twist spiral, Natural top finish A, Natural top finish B, Close hip twist haladólépései

A Rumba Opening out to right, Opening out to left, Spiral, Curl, Reverse top haladólépései

A Jive Fallaway throwaway, Overturned change of place left to right, Ball change haladólépései

A standard és latin táncok stílusjegyei

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a társastánc alapjait,

- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék

- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrációképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastáncal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánc tanulás fejleszti

- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények

A tanuló ismerje a Paso doble alap figuráit, az Angol keringő, Tangó, Slowfox, Quickstep, Samba, Cha-cha-cha, Rumba, Jive haladólépéseit, a koreográfiakészítés szabályait, a táncszerkesztési elveket.

A tanuló legyen képes a standard és latin táncok stílusos eltáncolására, önállóan etűdök összeállítására.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamban a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás párosan és csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság, szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete
Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása
Stílusnak megfelelő előadásmód
A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása
Alkalmazkodás a csoportos munkába

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanult lépések és figurák neveinek szakszerű használata, a szakkifejezések alkalmazása.
- A nyelvi kifejezőképesség fejlesztése.
- A táncos szakirodalom gyakorlati használata.

Tananyag

Szakkifejezések, fogalmak

A Bécsi keringő Fleckerl haladó figurája

Az Angol keringő Open telemark and wing, Open impetus and cross hesitation, Open impetus and wing haladólépései

A Tangó Back open promenade, Outside swivels haladólépései

A Quickstep Four quick run, V6, Closed telemark haladólépések

A Slowfox Open telemark natural turn to outside swivel and feather ending, Open impetus, Weave from PP, Reverse weave haladólépései

A Cha-cha-cha Closed hip twist spiral, Reverse top, Spiral haladólépései

A Rumba Opening out from reverse top, Fallaway, Cuban rocks, Rope spinning haladólépései

A Samba Closed volta, Contra botafogos, Samba locks in OPP, Samba locks in OCPP, Rhythm bounce, Simple volta, Methods of changing feet haladólépései

A Paso doble Fallaway whisk, Fallaway reverse, Spanish line, Flamenco taps, Chasse cape, Travelling spins from PP haladólépései

A Jive Windmill, Spanish arms haladó figurái

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék

- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrációképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastáncal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti

- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,

- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult haladólépéseket és haladó figurákat, a tanult szakkifejezéseket és fogalmakat

A tanuló legyen képes azok stílusos és pontos eltáncolására, a szaknyelv használatára

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamban a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás párosan és csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság, szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete

Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása

Stílusnak megfelelő előadásmód

A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása

Alkalmazkodás a csoportos munkában

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A tanult lépések és figurák improvizatív használatának elősegítése.

– A kombinációs készség, mozgásemlékezet, ritmusérzék, zenei löktetésrendhez való igazodás fejlesztése, a saját egyéni karakter kialakítása.

– A táncok stílusjegyeinek megismerése, a táncok stílusos megjelenítése.

– A zene és a tánc összefüggéseinek felismerése.

Tananyag

Improvizációs szabályok

A Bécsi keringő Contra check haladó figurája

Az Angol keringő Outside spin, Turning lock, Closed wing, Turning lock to right haladólépései

A Tangó Fallaway promenade, Four step change, Brush tap haladólépései

A Quickstep Six quick run, Zig-zag, back lock and running finish, Change of direction haladó figurák

A Slowfox Natural twist turn, Curved feather to back feather, Natural zig-zag from PP haladó figurái

A Cha-cha-cha Rope spinning, Sweetheart, Follow my leader, Curl haladólépései

A Rumba Sliding doors, Three alemanas, Fencing, Three threes haladólépései

A Paso doble Travelling spins from CPP, Changing feet variációk One beat hesitation, Syncopeted chasses, Left foot variation, Coup de pique haladólépései

A Jive Toe heel swivels, Flicks into break, Simple spin haladó figurái

A Samba Argentine crosses, Rolling off the arm, Three step turn, Cruzados walks, Cruzados locks haladó figurái

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék

- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrációképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastáncval kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánc tanulás fejleszti

- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények

A tanuló ismerje az improvizáció szabályait, a standard és latin táncok tanult haladólépéseit és haladó figuráit

A tanuló legyen képes improvizálásra, a tanult koreográfiák bemutatására, stílusos eltáncolására

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamban a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás párosan és csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság, szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete
Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása
Stílusnak megfelelő előadásmód
A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása
Alkalmazkodás a csoportos munkában

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előadói készség, a rendszerező képesség fejlesztése
- Egyéni táncstílus kialakítása
- Önálló ismeretszerzés és gondolkodás fejlesztése
- Az összefüggések keresése, a rendszerezés, a tudatos gyakorlás iránti igény kialakítása

Tananyag

Az Angol keringő Fallaway reverse and slip pivot, Hover corté, Drag hesitation, Fallaway whisk, Left whisk, Contra check haladó figurái

A Tangó Fallaway four step, Basic reverse turn, The chase, Fallaway reverse and slip pivot, five step haladó figurái

A Quickstep Cross swivel, Rumba cross, Topsy to right and left, Hover corté, Cross chasse haladó figurái

A Slowfox Fallaway reverse and slip pivot, Natural hover telemark, Bounce fallaway with weave ending haladó figurái

A Cha-cha-cha Aida, Opening out from reverse top, Slip-close chasse, Syncopated open hip twist haladó figurái

A Rumba Continuous hip twist, Continuous circular hip twist, Cucharachas, Syncopated open hip twist haladó figurái

A Jive Reverse whip, Chicken walks haladó figurái

A Samba Promenade to counter promenade runs, Carioca runs, Drug, Dropped volta, Samba side Chasses haladófigurái

A Paso doble Alternative entries to PP, Twists, Separation with fallaway ending, Separation with lady's caping walks, Farol, Fregolina incorporating farol haladó figurái

Követelmények

A tanuló ismerje a standard és latin táncok alaplépéseit, alapfiguráit, haladólépéseit, haladó figuráit, az alkalmazott technikákat, táncokra jellemző stílusjegyeket

A tanuló legyen képes a standard és latin táncok koreográfiájának stílusos eltáncolására szólóban, párban és csoportban

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék

- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrációképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastáncokkal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,

- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánc tanulás fejleszti

- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamban a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás párosan és csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság, szótöbbséggel dönt.

Az érékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete
Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása
Stílusnak megfelelő előadásmód
A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása
Alkalmazkodás a csoportos munkában

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése utána

A tanuló ismerje

A standard és latin–amerikai táncok alaplépéseit, alapfiguráit, haladólépéseit, haladó figuráit, az alkalmazott technikákat, a táncokra jellemző stílusjegyeket

A szakkifejezéseket, fogalmakat

A páros és csoportos táncok megformálásának szabályait, a táncszerkesztés elvét

A táncok karakterének megfelelő előadásmódot

A táncalkalmaknak megfelelő magatartásmódot

A tanuló legyen képes

A standard és latin–amerikai táncok önálló és páros bemutatására

A szakmai elvárásoknak megfelelő nyelvezet alkalmazására

A megfelelő technika alkalmazására, a táncok stílusos előadására

A csoportos bemutatási formában figyelmes együttműködésre

Önállóan használni a tereket, irányokat, a tanult társastáncok valamelyikéből vagy azok mixeléséből készített koreográfiák önállóan történő csoportos bemutatására

Az elsajátított szókincs alkalmazására a mindennapi életben és a megszerzett ismeretekről beszélni

A változó elvárásoknak megfelelni, a szakmai és társadalmi érdekképviselőre, a határon túl nyúló kapcsolatok kiépítésére

Az improvizációra, a művészi önkifejezésre, a művészeti záróvizsga követelményeinek teljesítésére

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Társastánc, főtárgy 25–30 perc

A vizsga tartalma

A társastánc gyakorlati vizsga anyaga előre kijelölt, a szaktanár által összeállított kombinációkból (5 standard, 5 latin–amerikai tánc) és egy koreográfiából áll, melyet a tanulók párosan és csoportos formában, önállóan mutatnak be. Az előadás során lemérhető a tanulók technikai tudása, ritmus-, tér- és stílusérzéke, együttműködő készsége és művészi önkifejezése

- A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépései, alapfigurái, haladólépései, haladó figurái
- A latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) alaplépései, alapfigurái, haladólépései, haladó figurái
- Egy szabadon választott táncból 3–5 perces koreográfia. (Ebből a táncból a kombinációt nem kell bemutatni!)

A vizsga értékelése

- a standard táncokból és a latin–amerikai táncokból készített kombinációk és a koreográfia pontos kivitelezése
- a zene és a tánc összhangjának betartása
- a technikai biztonság
- a tánc stílusának megfelelő előadásmód
- a ténylegesség és figyelmes együttműködés a csoportos munkában

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz.

Társastánc leírásokat tartalmazó könyvek hazai és külföldi kiadásai.

Társastánczenét tartalmazó CD–k, társastánc DVD–k.

A terem méretének megfelelő audio készülék (CD lejátszó), televízió, DVD lejátszó.

Fellépő ruhák (standard– és latin–amerikai ruhák).

VISELKEDÉSKULTÚRA

A viselkedéskultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a mindennapi élet és a társas érintkezés viselkedéskultúrájának alapszabályait, magatartásformáit

Az udvariasság, az ízléses megjelenés, az alkalmazkodó készség, kombinációs készség mellett kialakul a tanulóban az esztétikai minőség tisztelete, mások megismerésének igénye, az emberi jogok tiszteletben tartása

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az önmegismerés, az önkontroll, az önfejlesztés igényének kialakítása
- A kezdeményezőképeség és a kreativitás fejlesztése
- A kritikai gondolkodás megerősítése, a konfliktusok kezelése, az életminőség javítása

Tananyag

Viselkedésünk alapjai

Viselkedés táncos alkalmakkor

Az étkezés illeme

Testünk, ruhánk, környezetünk tisztasága

Nők és férfiak (fiúk és lányok)

Művelődés, szórakozás

Az ajándékozás illeme

Utazás, közlekedés

Kapcsolattartás távolról

Nemzeti sajátosságok

Amit még illik tudni

Követelmények

A tanuló ismerje a táncos alkalmakkor való viselkedés szabályait és a köznapi élet illemtanát

A tanuló legyen képes a helyes és kreatív nyelvhasználatra az oktatásban, a családi életben és a szabadidős tevékenységben, valamint a viselkedés általánosan elfogadott és a táncos alkalmakra vonatkozó szabályainak gyakorlati alkalmazására

Számonkérés formája

A tanulók az alapfok 5. évfolyamában félévkor az órai munka alapján, év végén vizsgateszt kitöltése során adnak számot tudásukról. A teszt anyagát szaktanár állítja össze, és az elért eredmény szerint osztályoz 1-5-ig terjedő érdemjeggyel.

Az értékelés szempontjai:

a táncos alkalmakkor való viselkedés szabályainak ismerete
tájékozottság a köznapi élet illemtanában

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Az illemmel, etikettel, protokollal foglalkozó hazai kiadású könyvek, kérdések–feleletek oktatási segédkönyv, intelligenciatesztek.

TÁRSASTÁNC TÖRTÉNET

A társastánc történet tantárgy célja, hogy a tanuló megismerje a XIX. századi társastáncok kialakulását, történeti háttérét, neves hazai és nemzetközi alkotóit és műveiket. A társastáncok stílus és formavilágát, az európai és hazai táncmozgalmak törekvéseit, és műhelyeik fejlődését.

Alapfokú évfolyamok

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A tanuló táncelméleti, tánc történeti tudásának, személyiségének, esztétikai és művészeti tudatosságának, nyelvi kommunikációjának fejlesztése, összegző és szintetizáló képességének javítása

Tananyag

A társastánc művészi és közhasznú formái

A társasági táncélet alkalmi, eseményei

A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatai, korszakai

A standard és latin–amerikai táncok kialakulása, történeti háttére

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:

a tánc művészi, és közhasznú formáit,

a társasági táncélet alkalmait,

a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,

az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,

az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alpművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulóknak:

az esztétikai érzéket,

a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a tanuló:

nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságát,
a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti
érzékenységét,
vizuális memóriáját,
képzelőerejét.

Ösztönözze a diákokat:

a rendszeres társasági, és színházi táncesemények látogatására,
az iskolán kívüli tánceseményeken való részvételre,
a rádió és televízió táncos-témájú műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa tanulóiban:

a tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a
művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Követelmények

A tanuló ismerje a standard (Angol keringő, Bécsi keringő, Tangó, Slowfox, Quickstep) és
latin-amerikai táncok (Samba, Cha-cha-cha, Rumba, Paso doble, Jive) történeti
kialakulását, stílusjegyeit és formáit, a társasági táncélet alkalmait és eseményeit, a
társastánc művészi és közhasznú formáit, a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és
korszakait

A tanuló legyen képes felismerni a társastáncok stílusjegyeit, a társasági táncélet különböző
alkalmait, jellemző stílusjegyeit.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók minden évfolyamban félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A
vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia. A tanuló
teljesítményében nem az elsajátított lexikális tudást kell értékelni, hanem a tánc
sajátosságaira való érzékenységet, a kialakult stílusismeretet, a szakmai szókincs és
fogalomkészlet elsajátítását.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A tanuló stílusérzékének, elemző képességének, analízáló értelmezésének, aktív befogadó
magatartásának, egyéni és közösségi alkotótevékenységének fejlesztése.

Tananyag

A XIX. század társastánc élete (Ausztria, Csehország, Olaszország, Franciaország)
nemzetközileg meghatározó alkotóműhelyei, képviselői
Az európai táncmozgalmak törekvései és fejlődésük
A XIX. századi hazai táncmozgalmak és műhelyek fejlődése

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:

a tánc művészi, és közhasznú formáit,
a társasági táncélet alkalmaival,
a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,
az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,
az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alpművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulóiban:

az esztétikai érzéket,
a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a tanuló:

nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságát,
a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét,
vizuális memóriáját,
képzelőerejét.

Ösztönözze a diákokat:

a rendszeres társasági, és színházi táncsemények látogatására,
az iskolán kívüli táncseményeken való részvételre,
a rádió és televízió táncos-témájú műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa tanulóiban:

a tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Követelmények

A tanuló ismerje a XIX. század európai és magyarországi táncélet fejlődését, jeles képviselőit, munkásságukat, alkotásaikat, a meghatározó stílusjegyek alapján ismerje fel a kor társastáncainak formanyelveit

A tanuló legyen képes felismerni a korszak alkotóinak formanyelvét és műveik értékeit

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók minden évfolyamban félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult. Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia. A tanuló teljesítményében nem az elsajátított lexikális tudást kell értékelni, hanem a tánc sajátosságaira való érzékenységet, a kialakult stílusismeretet, a szakmai szókinccs és fogalomkészlet elsajátítását.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alacsony évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

A standard (Angol keringő, Bécsi keringő, Tangó, Slowfox, Quickstep) és latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) közhasznú formáit, stílusjegyeit (jellege, ütem, tempó, ritmus)

A XIX. századi hazai és nemzetközi társastáncélet fejlődésének állomásait, alkotóműhelyeit és jeles képviselőit

A magyar társasági táncélet alkalmait és eseményeit

A tanuló legyen képes

A tánc sajátosságaira való érzékenységre, a stílusismeretre, a szakmai szókinccs és fogalomkészlet önálló használatára

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga szóbeli vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Társastánc történet, 10 perc

A vizsga tartalma

A szaktanár által összeállított szóbeli tételsor alapján a tanulók számot adnak a XIX. századi magyar és európai társasági táncélet fejlődéséről, korszakairól és neves táncmestereikről. A standard és latin–amerikai táncok kialakulásáról, történeti háttéréről, a társasági táncélet alkalmairól és eseményeiről

– A társasági élet alkalmai.

– A nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakai, alkotói.

– A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatai, korszakai.

– A hazai társastáncmozgalom kiemelkedő táncprodukciói.

A vizsga értékelése

– A standard (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) és latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) közhasznú formáinak, stílusjegyeinek ismerete (jellege, ütem, tempó, ritmus).

– A XIX. századi hazai és nemzetközi társastáncélet fejlődésének, alkotóműhelyeinek és jeles képviselőinek ismerete.

– A magyar társasági táncélet alkalmainak és eseményeinek ismerete.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

A standard táncok, a latinamerikai táncok történeti kialakulását, stílusjegyeit és formáit tartalmazó társastánckönyv, a táncalkalmakkal, a nemzetközi és hazai táncélettel, a színpadi táncművészetrel foglalkozó könyvek, oktatási segédanyagok, társastánc videokazetták, DVD–k, televízió, videó lejátszó, DVD lejátszó

TÁRSASTÁNC GIMNASZTIKA

A társastánc gimnasztika oktatás elsődleges célja, hogy a tanuló a speciális társastáncformák és táncok elsajátításához megfelelő erőnlétben, izomzata gondosan előkészített és bemelegített állapotban legyen. Alapvető cél a sérülések elkerülése, a testtartási hibák javítása, a koordináció és a ritmikai készség fejlesztése

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A helyes, tudatosan kontrollált légzéstechnika és testtartás megtanulása és alkalmazása, a koordinációs készséget fejlesztő gyakorlatok és motívumok elsajátítása, tudatos alkalmazása és kivitelezése

Tananyag

A kontrollált légzéstechnika elsajátítása

A mozdulat iránya

A mozdulat magassága és mélysége

A mozdulat ritmusa

Ismertesse meg a tanulóval:

a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,

a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

A tanuló ismerje a helyes légzéstechnikát, az alaptartást és annak kontrollját, a mozdulatok sajátosságait, tájékozódást a térben

A tanuló legyen képes a kontrollált légzésre és mozgásra, eligazodni a térben – színpadi térformákban – és zenei interpretációkra koordinált mozgáskombinációk kivitelezésére.

A számonkérés formája

A tanulók a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.

Csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:

- Az elsajátított tananyag tudásának szintje
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása
- a képzéshez megfelelő társág és hajlékonyság
- a kialakult tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés
- a kreatív, önálló feladatmegoldás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A mozgás esztétikai törvényszerűségeinek megismerése és tudatos alkalmazása a gyakorlatokban, az akusztikus és vizuális képességek, ritmikai készségek és koordinációs képességek fejlesztése

Tananyag

A karok, törzs, lábak izomzatának erősítése

Az egyensúlyi helyzet tudatos kialakítása

A táncelőkészítő gimnasztikai gyakorlatok összeállítása etűd formában

Ismertesse meg a tanulóval:

a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

A tanuló ismerje a test izomzatának erősítését, az egyensúlyi helyzeteket, gyakorlatokat és etűdöket. A tanult mozgásformák önálló, plasztikus végrehajtását, a szakkifejezések tudatos használatát és ismeretét.

A tanuló legyen képes testének tudatos kontrolljára, izomzatának és testrészeinek erősítésére és bemelegítésére, egyensúlyi helyzetek kialakítására és tudatos alkalmazására.

A számonkérés formája

A tanulók a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
Csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:

- Az elsajátított tananyag tudásának szintje
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása
- a képzéshez megfelelő társág és hajlékonyság
- a kialakult tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés
- a kreatív, önálló feladatmegoldás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladat

– A természetes mozgásfajták megismerése, a mozgáskészségen alapuló mozgásérzék tudatosítása, a ritmika, az izomerő tudatos használata, az egyéni improvizáció fejlesztése

Tananyag

Az előképző gyakorlatainak egymás utáni folyamatos összekapcsolása

A mozgás esztétikai törvényszerűségei

Lábgyakorlatok

Nyakgyakorlatok

Törzsgyakorlatok

Kargyakorlatok

Ismertesse meg a tanulóval:

a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálókéességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

A tanuló ismerje a mozgás esztétikai törvényszerűségeit, a láb-, nyak-, törzs- és kargyakorlatokat, a tanult mozgásformák tudatos és plasztikus végrehajtását. Legyen kreatív, gondolatait tudja kifejezni nem csak verbális, hanem nonverbális kifejezési eszközök segítségével is.

A tanuló legyen képes testének és testrészeinek esztétikus használatára, mozdulatainak és tánckombinációinak tudatos értelmezésére és kivitelezésére.

A számonkérés formája

A tanulók a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.

Csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:

- Az elsajátított tananyag tudásának szintje
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása
- a képzéshez megfelelő társág és hajlékonyság
- a kialakult tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés
- a kreatív, önálló feladatmegoldás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A tanuló tudatos izomhasználata, a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek ismerete, kombinációs gyakorlatok, etűdök önálló összeállítása, a mozgásfolyamatok kontrollja

Tananyag

Lábgyakorlatok álló helyzetben

Törzsgyakorlatok (fekvésben, rúd mellett)

Hasizomgyakorlatok

Kargyakorlatok

Kombinációs gyakorlatok

Ismertesse meg a tanulóval:

a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálókéességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

A tanuló ismerje álló és fekvő helyzetben a láb- és törzsgyakorlatokat, a hasizomgyakorlatokat és kombinációkat.

A tanuló legyen képes az esztétikus mozdulatok, erősítő és bemelegítő sorozatok kivitelezésére, az izomerősítő gyakorlatok valamint kombinációk helyes és tudatos bemutatására, művészi kifejezésére, interpretálására.

A számonkérés formája

A tanulók a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.

Csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:

- Az elsajátított tananyag tudásának szintje
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása
- a képzéshez megfelelő társág és hajlékonyság
- a kialakult tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés
- a kreatív, önálló feladatmegoldás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az etűdkészítés szabályainak megismerése.
- Az izolált testmozgások, kar – lábgyakorlatok elsajátítása.
- Önálló kombináció és etűdkészítés.

Tananyag

Karhajlítás, nyújtás, feszítés

Kézfej, ujjak tudatos használata

Lábgyakorlatok – alsó lábszár, felső lábszár függetlenített mozgásai, lábujjgyakorlatok

Törzsívek

Testhullám

Ismertesse meg a tanulóval:

a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözzé a tanulót:

az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

A tanuló ismerje a hajlítást, feszítést, nyújtást, a kar– és lábgyakorlatokat, a test izolációt, a tudatos testhasználatot

A tanuló legyen képes a testrészek izolációjára, önálló etűd készítésére, a zenei frázisok és lüktetések felismerésére, a gyakorlatok egységeinek megkülönböztetésére

A számonkérés formája

A tanulók a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.

Csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:

- Az elsajátított tananyag tudásának szintje
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása
- a képzéshez megfelelő társág és hajlékonyság
- a kialakult tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés
- a kreatív, önálló feladatmegoldás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

A gimnasztikai gyakorlatokat bemutató tankönyv, CD-k a ritmikus mozgáshoz, a terem méretének megfelelő audio készülék (CD lejátszó)

TÖRTÉNELMI TÁRSASTÁNC

A tantárgy célja

A tanulókat megismertetni a XVI–XIX. századig terjedő időszak – a reneszánsz és barokk korszakok, valamint a XIX. század – béli táncainak korabeli anyagával, az adott korszakok szokásaival és illemtanával.

A történelmi társastáncok célja, hogy előmozdítsa a tanulók mozgáskultúrájának, ezen belül koordinációs képességének, tér és formaérzékének, fizikai állóképességének fejlődését, továbbá a tanulók koncentráció képességének, zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának, improvizációs készségének fejlesztését.

Emellett alapozza meg és fejlessze a tanulók stílusismeretét, ízlését, magatartásának és társas kapcsolatainak kulturáltságát, társaival való együttműködési képességét. Járuljon hozzá a tanulók előadói készségének, művészi kifejező készségének sokirányú fejlődéséhez.

Tágabb értelemben a tanuló váljon nyitottabbá az egyéb művészeti ágak irányába, fejlődjön komplex korszemlélete és legyen képes a tanultakat az iskolai tananyagba sokoldalúan visszakapcsolni.

Alapfokú évfolyamok

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló ismereteinek bővítése az adott történelmi társastáncanyag megfelelő korszakba való elhelyezése valamint a korabeli szokások és illemszabályok megismertetése által.
- A tanuló mozgáskultúrájának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának fejlesztése az adott mozdulat– és lépésanyagon keresztül.
- A tanult történelmi társastáncok elnevezéseinek, az alkalmazott szakkifejezéseknek, azok jelentéseinek megismertetése.
- A tanuló tér és formaérzékének, társaival való együttműködési képességének fejlesztése a koreográfiák által.
- A tanuló improvizációs készségének, stílusérzékének fejlesztése.

Tananyag

XVI. századi reneszánsz társastáncok

Reneszánsz stíluselemek: testtartás, lábfejek helyzete, kéztartások, lépéstechnika, meghajlások

Francia reneszánsz körtáncok alaptípusai

– Branle double, Branle simple, Branle gay, Branle de Bourgogne

Lépés és mozdulatanyag: double, simple, petit saut, pied en l' air, reprise, branle, Capriole, révérence

A koreográfiák körben vagy láncban előadva. Díszítés improvizáció

A szabálytalan branle; – Branle coupé, Branle coupé, Charlotte, Branle coupé Aridan

Zenei anyag–memorizálás, koreográfiatanulás

Táncos játékok

A tréfás, utánzó branle; – Branle morgué, Branle des Chevaux, Branle des Lavandieres, Branle des Pois, Branle de la Montarde

Zenei anyag–memorizálás, koreográfiatanulás, improvizatív gesztus lehetőségek

Páros táncok

Lépő tánc: Pavane

Lépésanyag: simple, double előre és hátra, conversion, fleuret

Különböző térforma lehetőségek, koreográfiatanulás

Ugrós tánc: Gaillarde

Lépésanyag: Cinq pas: grue, saut majeur, posture, cadence

Egyéb mozdulatelemek: ruade, croisé

Cinq pas variációk: „croisé”, „pieds joints”

Pas raccourci: révérence passagiere

Egyéb variációk: fleuret, onze pas

Különböző lépéskötés lehetőségek, improvizáció

Improvizált csoportos forma: Gaillarde lyonnaise

Koreográfia szóló párra

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a különböző történelmi társastáncok fajtáit,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék

- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrációképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastáncokkal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti

- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult történelmi társastáncok elnevezéseit, az alkalmazott szakkifejezéseket, azok jelentését, tudja a megfelelő történelmi korszakba elhelyezni a tanult történelmi társastáncanyagot

A tanuló legyen képes a tanult báli táncok pontos, stílusos bemutatására, a zene és tánc összhangjának betartására, a csoportmunkában, a térforma kialakításban való fegyelmezett együttműködésre

A számonkérés formája

A tanulók félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az elsajátított táncok korhű, stílusos bemutatása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló ismereteinek bővítése az adott történelmi társastáncanyag megfelelő korszakba való elhelyezése, valamint a korabeli szokások és illemszabályok megismertetése által.
- A tanuló mozgáskultúrájának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának fejlesztése az adott mozdulat- és lépésanyagon keresztül.
- A tanult történelmi társastáncok elnevezéseinek, az alkalmazott szakkifejezéseknek, azok jelentésének megismertetése.
- A tanuló tér és formaérzékének, társaival való együttműködési képességének fejlesztése a koreográfiák által.
- A tanuló stílusérzékének, előadói készségének fejlesztése.

Tananyag

Barokk báli táncok

Barokk stíluselemek: testtartás, lábfejek kifelé forgatottsága, pozíciók, lépéstechnika, plié, élevé, port des bras

Előkészítő etűdök 3/4-es és 4/4-es barokk zenékre

Lépés anyag: demy coupé, pas de bourrée

Etűd 4/4-ben

Menüett

Lépés anyag: pas de menuet előre, hátra, és oldal irányokba, chassé, révérence

Menüett etűd 3/4-es zenére

Contredance français;
– Menuet, R. A. Feuillet: La Bergere, Menuet du Chevalier
Báli menüett szóló párra P. Rameau alapján
Figurák: révérence, bevezetés, „Z”, „malom” jobb kézzel, „malom” bal kézzel, két kezét nyújt
Koreográfia
Angol country dances
Lépések, figurák: slipping, step, double, set, turn, siding, arms, meet, lead
– J. Playford: Gathering peascods, Sellenger’s Round, Parsons farewell
Ismétlő anyag
Reneszánsz társastáncok
Gaillarde koreográfia szóló párra

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a különböző történelmi társastáncok fajtáit,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék

- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrációképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastáncokkal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti

- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult történelmi társastáncok elnevezéseit, az alkalmazott szakkifejezéseket, azok jelentését, tudja a megfelelő történelmi korszakba elhelyezni a tanult történelmi társastáncanyagot

A tanuló legyen képes a tanult báli táncok pontos, stílusos, kifejező bemutatására, a zene és tánc összhangjának betartására, a csoportmunkában, a térforma kialakításban való fegyelmezett együttműködésre

A számonkérés formája

A tanulók félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az elsajátított táncok korhű, stílusos bemutatása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló ismereteinek bővítése az adott történelmi társastáncanyag megfelelő korszakba való elhelyezése valamint a korabeli szokások és illemszabályok megismertetése által.
- A tanuló mozgáskultúrájának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának fejlesztése az adott mozdulat– és lépésanyagon keresztül.
- A tanult történelmi társastáncok elnevezéseinek, az alkalmazott szakkifejezéseknek, azok jelentésének megismertetése.
- A tanuló tér és formaérzékének, társaival való együttműködési képességének fejlesztése a koreográfiák által.
- A tanuló stílusérzékének, előadói készségének, művészi kifejezőkészségének fejlesztése.

Tananyag

Polonaise

Alaplépések: pas polonaise előre, hátra haladva.

Koreográfia

Francia négyes

Alaplépések: pas marché, pas élevé, pas chassé, chassé–formák, pas balancé, pas galop

Francia négyes kiválasztott tételei

Körmagyar

Lépések: Andalgó, bokázók, tétovázó, vágás, lejtő, verbunkos, magányforgó, kettős forgó, toppantó, villám, kisharang, toborzó, urak magánya, friss, vitorlaforgás

Koreográfia a Szöllösi-féle „körtáncz” alapján

Ismétlő anyag

Korszakonként egy–egy koreográfia

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a különböző történelmi társastáncok fajtáit,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék

- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrációképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastáncjal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti

- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult történelmi társastáncok elnevezéseit, az alkalmazott szakkifejezéseket, azok jelentését, tudja a megfelelő történelmi korszakba elhelyezni a tanult történelmi társastáncanyagot

A tanuló legyen képes a tanult báli táncok stílusos és kifejező előadására, a zene és tánc összhangjának betartására, a csoportmunkában, a térforma kialakításban való fegyelmezett együttműködésre

A számonkérés formája

A tanulók félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az elsajátított táncok korhű, stílusos bemutatása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Történelmi társastánczenét tartalmazó CD-k, történelmi társastánc leírásokat tartalmazó könyvek, korabeli tánckönyvek magyar nyelvű kiadásai, viselettörténeti könyvek,

történelmi társastánc DVD-k, a terem méretének megfelelő audio készülék (CD lejátszó), televízió, DVD lejátszó

TÁRSASTÁNC TÖRTÉNET

A társastánc történet tantárgy célja, hogy a tanuló megismerje a XX–XXI. század tánc történetének kiemelkedő hazai– és nemzetközi képviselőit, az európai társastáncélet fejlődését, a kor hazai alkotóműhelyeit és a formációs társastáncok kialakulását, aktív közreműködőként vegyen részt táncművek, koreográfiák elemzésében.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A társastáncok hazai és nemzetközi irányzatainak, alkotóműhelyeinek és képviselőinek megismertetése.
- A táncelméleti tudás valamint az összegző és szintetizáló képesség fejlesztése.

Tananyag

Az európai társastáncélet fejlődése és alkotóműhelyeinek kialakulása (Anglia, Németország, Olaszország)

A magyarországi táncközösségek, táncklubok és táncszervezetek kialakulása és a nemzetközi vérkeringésbe való bekapcsolódása a XX. századtól napjainkig

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:

a tánc művészi, és közhasznú formáit,
a társasági táncélet alkalmait,
a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,
az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,
az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alaplátványát, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulóknak:

az esztétikai érzéket,
a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a tanuló:

nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságát,
a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét,
vizuális memóriáját,
képzelőerejét.

Ösztönözze a diákokat:

a rendszeres társasági, és színházi táncsemények látogatására,
az iskolán kívüli táncseményeken való részvételre,
a rádió és televízió táncos-témájú műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa tanulóiban:

a tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Követelmények

A tanuló ismerje a társastánc hazai és nemzetközileg meghatározó alkotóműhelyeit, képviselőit, az európai táncmozgalmak törekvéseit és fejlődésüket, a hazai táncmozgalmak és műhelyek fejlődését

A tanuló legyen képes a nemzetközi társastáncélet kiemelkedő műhelyeinek és stílusjegyeinek felismerésére, a magyarországi társastáncmozgalom fejlődésének, alkotóinak és produkcióinak a felismerésére, tudatos értelmezésére

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók minden évfolyamban félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult. Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia. A tanuló teljesítményében nem az elsajátított lexikális tudást kell értékelni, hanem a tánc sajátosságaira való érzékenységet, a kialakult stílusismeretet, a szakmai szókincs és fogalomkészlet elsajátítását.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Kiemelkedő hazai és nemzetközi (európai) táncművek, formációs alkotások elemzése és összehasonlítása.
- Életpályák és életművek megismerése a magyarországi társastáncmozgalomban, társastáncművek analízálása.

Tananyag

A nemzetközi és magyarországi formációs társastáncok kialakulása.
A XX–XXI. század hazai alkotóműhelyek és szakemberek (pedagógusok) életpályája és műveik.
Jeles koreográfiák a társastáncmozgalomban.

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:

a tánc művészi, és közhasznú formáit,
a társasági táncélet alkalmait,
a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,
az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,
az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alpművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulóknak:

az esztétikai érzéket,
a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a tanuló:

nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságát,
a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét,
vizuális memóriáját,
képzelőerejét.

Ösztönözze a diákokat:

a rendszeres társasági, és színházi táncsemények látogatására,
az iskolán kívüli táncseményeken való részvételre,
a rádió és televízió táncos-témájú műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa tanulóban:

a tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Követelmények

A tanuló ismerje a formációs társastáncok kialakulásának történetét, a XX–XXI. század kiemelkedő hazai alkotóit, műveiket. Biztosan tudjon eligazodni a formációs társastáncok világában, isme fel az alkotók műveit. A társastáncok stílus és formavilágában legyen jártas és önálló.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók minden évfolyamban félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult. Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia. A tanuló teljesítményében nem az elsajátított lexikális tudást kell értékelni, hanem a tánc sajátosságaira való érzékenységet, a kialakult stílusismeretet, a szakmai szókinccs és fogalomkészlet elsajátítását.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

A nemzetközi és hazai táncélet legfontosabb korszakait, alkotóit, a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait, korszakait, a hazai társastánc mozgalom kiemelkedő táncprodukcióit

A tanuló legyen képes

A múlt és a jelen értékeinek befogadására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Társastánc történet, 10 perc

A vizsga tartalma

– A társasági élet alkalmai

– A XX–XXI. századi nemzetközi és hazai társastáncélet kibontakozása, legfontosabb korszakai, alkotói

– A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatai, korszakai

– A hazai társastáncmozgalom kiemelkedő táncprodukciói

– A formációs társastáncok kialakulásának története

A vizsga értékelése

– a nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakainak, alkotóinak ismerete,

– a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak ismerete,

– a hazai társastánc mozgalom táncprodukcióinak ismerete,

– a formációs társastáncok kialakulásának története.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

A nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakait, alkotóit, a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait, korszakait bemutató könyvek, oktatási segédanyagok, kiemelkedő táncprodukciókat tartalmazó videokazetták, DVD-k, televízió, videó lejátszó, DVD lejátszó

Szakirodalom

Divattáncok, NPI. 1969. Társastánc pedagógusok kiskönyvtára.

Szerdahelyi Tünde: Társastáncok kezdőknek, Népművelési Intézet, 1982.

The Revised Technique of Latin American Dancing, London, 1981

Szentpál Mária: Alapfokú társastánc ritmika

Társastánc pedagógusok kiskönyvtára.

Versenytánc útmutató, NPI. 1971. Társastánc pedagógusok kiskönyvtára.

Alex Moore: Társastánc, Zeneműkiadó. 1985.

Alex Moore: The Revised Technique of Ballroom Dancing. 1977.

Illemtan I. , NPI. 1967. Tpk.

Dr. Sille István: Illem, etikett, protokoll, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó 1993

9.4. KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG

AZ ALAPFOKÚ KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a külvilág tudatos érzékeléséhez, tanulmányozásához, valamint a belső látás és a képzelet finomításához, tudatosításához. A tanulók belső világának gazdagítása teszi lehetővé, hogy egész személyiségük használni és hasznosítani tudja az összegyűjtött és egyre tudatosabban szelektált vizuális információkat. Az élményszerű tapasztalások és képzetek teremtik meg az önmeghatározások és önkifejezések egyre differenciáltabb formáit.

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság – alakítására, a látás kiművelésére és tudatosítására.

A követelmény és tantervi program bővíti a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata finomítja a kézügyességet, technikai érzékenységet, valamint erős érzelmi–motivációs bázist teremt, mely fejleszti a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének képességét is.

A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző- és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő tanulók szellemi és gyakorlati képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését. A képzés nagymértékben elősegíti a tanulók személyiségfejlődését és biztosítja a tehetséggondozás lehetőségét. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat; a tanulók érdeklődésére, a kézműves hagyományokra, valamint a klasszikus és kortárs képző- és iparművészeti, médiaművészeti értékekre építve gyarapítja ismereteiket, s alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon fejleszthetik vizuális műveltségüket, és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

A vizuális művészeti oktatás megismerteti a tanulókkal az adott művészeti ág műfaji sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait. A képzés célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és tovább éltesse, segítsen a hagyománytiszteltet megteremtésében.

A képző- és iparművészeti ág sajátosságai:

- tevékenységközpontúság
- a tanulók a vizuális tananyagtartalmakat, feladatokat gyakorlati, tapasztalati módon, különböző tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésből származó tapasztalat adja a tanulás alapját,
- feladattudatosság – egy témával, témakörrel való hosszabb idejű elmélyült foglalkozás, mely elősegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlődését,
- alkotói magatartás – amelyben fontos szerepet kap a nyitottság, az egyéni látásmód, a lényegkiemelés, a problémaérzékenység és problémamegoldás képessége,
- komplexitás – amely átjárhatóságot biztosít a képző- és iparművészeti, a népművészeti és médiaművészeti területek között, illetve az egyéb művészeti ágak között,
- folyamatszerűség az egyes feladatok végig vitelében és a szervesen kapcsolódó, egymásra épülő feladatsorokban, projektekben,
- kreatív cselekvőképesség, melynek fontos részterülete a kísérletező kedv, bátorság, lényeglátás, szituativitás, döntésképeség, nézőpontváltás, sorrendmódosítás,
- interaktivitás és együttműködési készség, mely feltételezi a személyközi kapcsolatok aktivitását, a kooperációt és innovációt,
- tanulók önkifejezési készségének kialakítása és mélyítése a személyre szabott feladatok, egyéni korrekció megvalósulása révén,
- szociális érzékenység és empátia, az én- tudatosság, önszabályozás és önállóság fejlesztése.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Képzőművészeti tanszak (előképző 1–2. évfolyam + 1–3. alapfokú évfolyam)

Főtárgy:

Vizuális alapozó gyakorlatok (előképző 1–2. évfolyam)

Grafika és festészet alapjai (1–3. alapfokú évfolyam)

Kötelező tantárgy:

Vizuális alkotó gyakorlat (1–10. évfolyam)

Választható tantárgy:

Vizuális alapozó gyakorlatok (előképző 1–2. évfolyam)

Népművészet (1–10. évfolyam)

Művészettörténet (3–10. évfolyam)

Tanszakok és főtárgyaik a 4. alapfokú évfolyamtól a továbbképző 10. évfolyamáig

Fém- és zománcműves tanszak – Fém- és zománcműves műhelygyakorlat

Fotó és film tanszak – Fotó és film műhelygyakorlat

Grafika és festészet tanszak – Grafika és festészet műhelygyakorlat

Környezet- és kézműves kultúra tanszak – Környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat

Szobrászat és kerámia tanszak – Szobrászat és kerámia műhelygyakorlat

Textil- és bőrműves tanszak – Textil- és bőrműves műhelygyakorlat

Kötelező tantárgy:

Vizuális alkotó gyakorlat (1–10. évfolyam)

Választható tantárgyak:

Népművészet (1–10. évfolyam)

Művészettörténet (3–10. évfolyam)

A tantárgyak tartalma

Moduláris rendszer szerint alapmodul a vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai, egyedi szakmai modul a műhelygyakorlat.

A vizuális alapozó gyakorlatok az előképző első két évfolyamának komplex művészeti tantárgya. Sokszínű alkotó játékokra ad lehetőséget. A legkülönbözőbb anyagok, eszközök, technikák megismerése segíti a gyermekek kreativitásának kibontakozását és a tradicionális kézművesség értékeinek továbbadását.

A vizuális alkotó gyakorlat a képző- és iparművészeti ág, az ősi és kézműves tárgyformálás, a médiaművészet sokféle tevékenységének megismertetésére szolgál.

Feladata a vizuális eszköztár bővítése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív feladatsorokon keresztül.

A grafika és festészet alapjai tantárgy a képi kifejezés változatos módjainak elsajátítását és alkalmazását teremti meg.

Előkészíti és megalapozza a művészi igényű szakmai munkát.

A műhelygyakorlat lehetővé teszi az ősi, a hagyományos és a kortárs képző- és iparművészeti, valamint médiaművészeti szakirányú tevékenységek elsajátítását. A tanuló a helyi lehetőségektől függően a műhelygyakorlatok közül érdeklődésének és képességének megfelelően választ.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy			2	2	2							

Kötelezően választható tantárgy						2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	2	2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A fenti táblázat „Összes óra” rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni. A vizuális alkotó gyakorlat és a műhelygyakorlatok óraszámja 1–3 vagy 3–1 arányban átcsoportosítható.

A főtárgyak képzési ideje:

2 előképző évfolyam: Vizuális alapozó gyakorlatok

3 alapfokú évfolyam: Grafika és festészet alapjai

3 alapfokú + 4 továbbképző évfolyam: Fém- és zománcműves műhelygyakorlat, Fotó és film műhelygyakorlat, Grafika és festészet műhelygyakorlat, Környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat, Szobrászat és kerámia műhelygyakorlat, Textil- és bőrműves műhelygyakorlat

A tanítási órák ideje: 45 perc

A KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a képző- és iparművészeti oktatás területén

A kiemelt kompetencia területek a vizuális művészeti alkotótevékenység által a személyiség fejlesztését, az önkifejezés kibontakoztatását segítik.

Olyan tulajdonság-együttest alakítanak ki, amely lehetővé teszi a változó élethelyzetekhez való rugalmas alkalmazkodást, a probléma felismerést, a probléma megoldást.

Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák

A környezet által közvetített üzenetek befogadása

A környezet által közvetített üzenetek értelmezése

Tervezési készség

Alkotói magatartás

Kreativitás

Vizuális gondolkodás

Vizuális kifejezőkészség

Eszközhasználati készség

Anyaghasználati készség

Komplex szemlélet

Tudatos környezetformálás igénye

Biztonságos munkavégzés képessége

Az esztétikum iránti igény és befogadóképesség

Problémaérzékenység

Véleményformálási képesség

Személyes kompetenciák:

Nyitottság

Fejlődőképesség

Önállóság

Önkifejezés

Rugalmasság

Érzékenység
Kísérletező kedv
Interaktivitás (személyközi kapcsolatok aktivitása, kooperáció).

Társas kompetenciák:

Motiválhatóság
Empatikus készség
Együttműködési készség
Kezdeményezőkézség
Segítőkézség

Módszerkompetenciák:

Figyelemösszpontosítás
Gyakorlatias feladatértelmezés
Ismeretek helyénvaló alkalmazása
Következtetési képesség
Kreativitás, ötletgazdagság
Módszeres munkavégzés
Nytott hozzáállás
Probléma felismerés, –megoldás
Tervezési készség
Új ötletek, megoldások kipróbálása
A munkakörnyezet tisztántartása

AZ ÉRTÉKELÉSI RENDSZER SZABÁLYAI

A tanulók értékelésének szempontjai 1-5 fokozatú értékelési skálán alapfok és továbbképző évfolyamokon:

- Kitűnő

A megjelenítés magas szintje, ötletesség, az adott technikában való jártasság, a kivitelezés pontossága, eszköz és anyagismeret, ezek önálló, témához kapcsolódó felismerése, használata.

Önálló feladatértelmezés, tervezés, komponálás.

Alapfogalmak, meghatározások értelmezése, használata.

Sokszorosítási eljárások ismerete gyakorlati alkalmazása önálló tervezéssel, kivitelezéssel.

Rugalmas feladatmegoldás, többoldalú megközelítés.

- Jeles:

Alapfogalmak, meghatározások értelmezése, használata.

A megjelenítés magas szintje, ötletesség, az adott technikában való jártasság, a kivitelezés pontossága, eszköz és anyagismeret, ezek önálló, témához kapcsolódó optimális felismerése, használata.

Sokszorosítási eljárások ismerete gyakorlati alkalmazása, tervezéssel, gyakorlati megvalósítás képességével. Rugalmas feladatmegoldás, többoldalú megközelítés.

Színek ismerete, több szempontú csoportosítása, tónushasználat.

- Jó:

Alapfogalmak, meghatározások értelmezése, céltudatos használata.

Értelmezhető megjelenítés, felületgazdagítás, céltudatos eszköz, és anyaghasználat.

Sokszorosítási eljárások ismerete gyakorlati alkalmazása. Színek ismerete, több szempontú csoportosítása, tónushasználat.

- Közepes:

Grafikai alapelemek kompozíciós alkalmazásának képessége

Nyomhagyási technikák alapfokon való ismerete, alkalmazása adott feladattípusoknál irányítással. Anyag, eszközhasználat.

Színek ismerete, több szempontú csoportosítása, tónushasználat.

- Elégséges:

Grafikai alapelemek használata, színek meghatározott csoportosítása

Legfontosabb alapfogalmak értése.

- Elégtelen:

Alapvető, minimális elvárások, követelmények nem teljesülnek.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és gyakorlati tudása.

Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá. Amennyiben az nem, felel meg a követelményeknek, átdolgozthatja.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsgatantárgyak

– Műhelygyakorlat

– Vizuális alkotó gyakorlat

A fentiekén felül szabadon választható vizsgatantárgy:

– Művészettörténet

– Népművészet

A szabadon választható vizsgatantárgyak esetén a művészeti alapvizsga és záróvizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll. A szabadon választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – helyezést ért el vagy a versenyfelhívásban meghatározott teljesítményi szintet teljesítette.

Ha a tanuló már rendelkezik a képző- és iparművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett alapvizsga- vagy záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor felmentés adható a vizuális alkotógyakorlat főtantárgyból. A műhelygyakorlat vizsgarész alól felmentés nem adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgykból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a

vizsga tantárgy végső eredményének a meghatározásában a műhelygyakorlat tantárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

9.4.1. KÉPZŐMŰVÉSZETI TANSZAK

VIZUÁLIS ALAPOZÓ GYAKORLATOK

A vizuális alapozó gyakorlatok célja az érzékelés, a befogadó készségek fejlesztése. A művészettel való játékos ismerkedésen keresztül a pozitív lelki tulajdonságok gyarapítása, az esztétikai érzékenység, a nyitottság kialakítása. A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek fejlesztése.

Az alapozó gyakorlatok feladata az alkotói képességek fejlődéséhez való hozzájárulás komplex, játékos, élményszerű művészeti tevékenységek által.

Előkészítő évfolyamok

1–2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozási képességének fejlesztése.
- A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése.
- A hagyományok élményszerű megismertetése.
- Egyszerű kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása:
- Az arányok, színek, formák, felületek, tömegek és a tér felfedeztetése játékos tevékenységeken keresztül.
- Az önkifejezés változatos formáinak megismertetése.
- Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátíttatása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása. Kreatív munkára és gondolkodásra nevelés.

Tananyag

Feladatcsoportok

Érzékszervi tapasztalások

- Színek, formák, hangok megfigyelése, hasonlóságaik észrevétele
- Hangokkal, mozgással, látvánnyal való analogikus játékok
- Dramatizálással, mozgással, hanggal érzelmek, élmények kifejezése
- A ritmus és a megélt mozgás vizuális megjelenítése

Vonal, forma

- A vonal és a folt megjelenési formái a valóságban és a képzőművészetben
- A forma gazdasága
- Pont-, vonal-, folt- és formaképző játékok

Felületek

- A környezet felületeinek megismerése élményszerű tapasztalatok biztosításával
- Felületképzési játékok síkban és plasztikában változatos anyagokkal

Méreték és arányok

A méretek és arányok érzékletes megtapasztalása (kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb, sovány, kövér)

- Játékos arányváltó feladatok

A színek világa

- A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása

- Színkeverési játékok
- Téri élmények
 - A sík és a tér megtapasztalása
 - Térjátékok (kinn, benn fent, lent). Zárt és nyitott terek
 - Téri élmények rajzi, plasztikai megjelenítése
- Idő élmények
 - Az idő múlásának és a változás megtapasztalása
 - Eseménysort kifejező képsorozat, leporelló készítése
 - Egyszerű animációs játékok
- Mese és valóság
 - A mesebeli világok, lények, történetek síkban és plasztikában
 - Környezetünk formái, szereplői sík és plasztikus formában
- Tárgykészítés
 - Játékok, használati és ajándéktárgyak létrehozása (mézeskalács, textilfonatok, papírhajtogatások, papírdombormű, agyag- vagy gipszfigurák)
 - Hagyománytárgyak készítése

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében, illetve témazáró kiállítással adnak számot tudásukról a minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

VIZUÁLIS ALKOTÓ GYAKORLAT

A vizuális alkotó gyakorlat célja a tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése, a pozitív lelki tulajdonságok megerősítése a képi emlékezet és képzelet gazdagításával, a vizuális gondolkodás és kifejezőkészség fejlesztésével, valamint az esztétikai érzékenység és befogadó készség kialakításával.

A tantárgy feladata a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, erős belső motivációra épülő, változatos alkotó folyamatok biztosítása, melyek lehetővé teszik a csoportos és egyéni kreatív tevékenységformák megismerését, feltárják az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségeit, kialakítják a formák, színek használatában való jártasságot. Az egyes témák, témacsoportok változatos feldolgozása, a különféle képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatának megismertetése, a népművészeti és művészettörténeti ismeretek aktív beépítése az alkotó tevékenységbe. A baleset-, munka- környezet és tűzvédelmi szabályok betartatása.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az alapvető képzőművészeti technikák segítségével a látvány és jelenségek befogadására, értelmezésére való ösztönözés, gondolatainak, terveinek képi vagy plasztikai megoldásán keresztül.
- A művészeti tevékenységekhez szükséges eszközhasználat, anyagalakítás megismertetése kép és tárgykészítés vagy egyéb alkotófolyamat végigvitelével.
- A tanuló figyelmes, kitartó munkavégzésének fejlesztése.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök

Különböző képző- és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák

Kézműves és népművészeti technikák

Mesék jellegzetes történetvezetése

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

Mesék, kalandos történetek

– Egyéni fantáziára épülő illusztratív mesefeldolgozások

– Elbeszélés vonalakkal, különböző vonalminőségek keresése

– Vonalrajzos kompozíciók különböző alapformákban, hangsúlyos kontúrok alkalmazásával (ceruza, filctoll, zsírkréta és vízfesték)

Színes világok megelevenítése

– Kitalált történetek feldolgozása színes kompozícióban

– A színek hatása, érzelmi ereje

– Színkontrasztok, színharmóniák (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)

Plasztikus figurák

– A szereplők megjelenítése – mesehősök, állatfigurák (mintázás agyagból, gipszfaragás, papírmasé)

– Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek – bábfigurák készítése

Megszemélyesítés

– Síkfigurák kialakítása (papírtépés, ragasztás, kivágás, festés)

– Álarok, maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmasé)

Mesék birodalma

– A kiválasztott mesehősök környezetének feldolgozása különböző technikákkal (ceruzák, tollak, tusrajz)

– A természeti és ember alkotta környezet modellezése, újratemtése a fénymásolt elemek, motívumok segítségével

– Hangulati elemek megjelenítése (vidám, mozgalmas, kopár, félelmetes)

Varázslatos tárgyak, különös eszközök

– Edények, eszközök kialakítása (agyagból, karcolt díszítéssel)

– Az adott történethez kapcsolódó valós tárgyak, varázseszközök készítése

– A gyapjú-, a textilanyagok tulajdonságai, felhasználási lehetőségei

– Különböző hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása

– Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt

Figura és mozgás

– A történet szereplőinek megjelenítése ecsetvázlattal, színfoltokkal (álló-, guggoló, többkevesebb figura, árnyképek)

– Mozgás, mozdulat, mozdulatsor megjelenítése egyszerű animációs eszközökkel

– Emberi figurák és állatfigurák mintázása – különböző mozdulatok megjelenítése

Minta, jel, jelkép

– A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai

– Megőrzött nyomok az agyaglapon (üzenetek, lenyomatok készítése különböző eszközökkel)

– A törzsi művészet mintakincse, motívumgyűjtés (sgrafitto jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba)

– Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták

– Fonások papírcsíkokkal, színes fonalakkal, zsinórokkal

– Szám-, állati és növényi szimbólumok a mesék világában

– Pecsétek, szerencsét hozó tárgyak, amulettek készítése (agyag, gipsz, talált, gyűjtött tárgyak)

Időkerék – évszakváltások

- Az évszakokhoz fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
 - Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése
 - A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája
- Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat,
- az alapvető ábrázolási technikákat,
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat.

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra,
- vázlatok készítésére,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,
- ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében, illetve témakör kiállítások keretében adnak számot tudásukról

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vizuális művészetek műfaji sajátosságainak, anyagainak és eszközeinek megismertetése a kézműves tárgyformálás egyes elemeinek, technikai fázisainak kipróbálásán keresztül.
- Az alkotási folyamat során a képzelet, a tapasztalat és az emlékezet élményanyagának mozgósítása, az önkifejezés lehetőségeinek felfedeztetése.
- A környezet által közvetített üzenetek befogadtatása, értelmezése.
- A tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése.
- A tanuló érdeklődésének felkeltése, fenntartása, kitartó munkavégzés képességének fejlesztése.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

Ábrázolás és tárgyalkotás az életkori sajátosságoknak megfelelő, változatos alkotó folyamatokba illesztve

A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok, eszközök csoportos és egyéni kreatív használata

Az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségei

A formák, színek használatában való jártasság

Kézműves és képzőművészeti technikák

Az egyes témák, témacsoportok többirányú feldolgozása

A különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

Népművészeti hagyományok, művészettörténeti érdekességek
Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

- Elbeszélés vonalakkal
- Hétköznapi történetek fő motívumainak megjelenítése
- Feldolgozása különféle vonalrajzos kompozíciókban
- Hangsúlyos kontúrok alkalmazása (ceruzák, tollak, tusrajz)
- Leporelló készítése az egyes jelenetek összeállításával

A színek érzelmi ereje

- Saját élmények feldolgozása színes kompozíciókban
- Színkontrasztok, színharmóniak alkalmazása (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)

Plasztikus figurák – formai felfedezések

- Kedvenc állatok – állatfigurák és figurális dombormű mintázása
- Sosemvolt lények életre keltése (mintázás agyagból, gipszfaragás, papírmasé)
- Agyagplasztikák, figurák készítése, díszítésük földfestékekkel

Szabadon formálható anyag

- Ünnepek régen és ma
- Személyes tárgyak, ünnepi ajándékok készítése különféle anyagokból
- Az ünnep díszletei

Tér és idő feldolgozása

- Adott történet, valamilyen folyamat megjelenítése képsorozattal vagy egyszerű fázisrajzokkal (tempera, tollrajz)
- Eseménynaptár – képsorozatok készítése monokróm és színes technikákkal
- Az otthoni környezet modellezése agyagból. A tér átalakítása
- A mi városunk – nagyméretű, színes kompozíciók, csoportmunkában (plasztikus megjelenítés papír, papírmasé és más anyagokkal)

Minta, jel, jelkép

- A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai
- A magyar népművészet mintakincse – motívumgyűjtés
- Fonások hánccsal, színes fonalakkal, zsinórokkal
- Növények stilizált megjelenítése (sgrafitto jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba)
- Geometriai szimbólumok (négyzet, kör, felfelé – lefelé mutató háromszög, csillag, egymásba kapcsolódó körök)
- Pecsét faragása, idolk, amulettek készítése (agyag, gipsz)

A tárgykészítés folyamata

- Ismerkedés a gyapjú-, a textilanyagok tulajdonságaival, felhasználási lehetőségeivel
- Ünnepi jelkép megjelenítése nemezzen (tarsolyfedőlap)
- Különféle hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása
- Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt
- Ragasztóanyagok, ragasztási technikák megismerése
- Ékszerkészítés gyönggyel és más természetes anyagokkal

Évszakváltás

- Az ünnepekhez fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
- Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése
- A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája
- Változások az ünnepi szokások körében – páros képek készítése

Megszemélyesítés

- Én és a külvilág – Önarckép, jellegzetes arányok, karakterjegyek
- Az önismeret útjai – az emberi arc arányai, a karakter, a mimika megjelenítése
- Meglévő portréfotók felhasználása, nagyítása (ismétlődések, átírások, fénymásolatok segítségével)
- Alakoskodások – szimbolikus tartalmak megjelenítése az arcábrázoláson keresztül
- Maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmasé)

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat,
- az alapvető ábrázolási technikákat,
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat.

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra,
- vázlatok készítésére,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,
- ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében, illetve évközben és évvégén rendezett kiállításon adnak számot tudásukról

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az ismeretek, élmények befogadásának, feldolgozásának segítése, a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, változatos alkotó folyamatokba való bevonásával.
- A csoportos és egyéni alkotótevékenységek formáinak megismertetésével a tanuló kreatív személyiségjegyeinek, pozitív lelki tulajdonságainak előhívása, megerősítése.
- A képi emlékezet és képzelet gazdagítása, az esztétikai érzékenység, nyitottság kialakítása.
- A népművészeti és művészettörténeti ismeretek alkotó tevékenységhez kapcsolódó aktív beépítése.
- A vizuális kifejezéshez, alkotáshoz szükséges készségek fejlesztése.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

Ábrázolási és tárgyalakotási ismeretek

A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök

Különböző képző- és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák

Népművészeti ismeretek, művészettörténeti érdekességek

Kézműves és népművészeti technikák

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

Elbeszélés vonalakkal

– Legendás történetek megjelenítése, feldolgozása különböző vonalrajzos kompozíciókban

– Hangsúlyos kontúrok alkalmazása (ceruzák, tollak, tusrajz)

– Leporelló készítése az egyes jelenetek összeállításával

A színek érzelmi ereje

- Természeti erők megelevenítése színekkel, az adott jelenségek saját élményekre épülő (vagy színházra, táncra, mesékre támaszkodó) feldolgozása színes kompozícióban
- Színkontrasztok, színharmonikiák alkalmazása
- A színek és alkalmazott technikák megjelenítő és hangulatközvetítő képessége (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)
- Plasztikus figurák – formai felfedezések
- Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek felfedezése
- Táltosok, paripák, félelmetes szörnyállatok – képzelet és előtanulmányok alapján (figurális dombormű mintázása agyagból, gipszfárgás, papírmásé)
- Növények, termések formája, szerkezete, színei (színes ceruza, kréta, akvarell)
- Szabadon formálható anyag
- Agyagedény formálása felrakással
- Agyagplasztikák, állatfigurák készítése, díszítésük földfestékkel, bekarcolt mintákkal
- Állatok ábrázolása emlékképek vagy közvetlen látvány alapján – tömeg, arányok, mozgás érzékeltetése
- Tér és idő feldolgozása
- Természeti erők, különleges és félelmetes természeti jelenségek felidézése, megjelenítése képsorozattal (tempera, tollrajz)
- Különböző kompozíciók készítése spirál- és hullámmotívum felhasználásával
- A természet körforgása (olajpasztell, tempera, fotó, montázs, kollázs)
- Minta, jel, jelkép
- Életfa motívum, varázslatos növények megjelenítése népmesék, legendák alapján, (sgrafitto jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba, gipszbe)
- Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták
- A varrás, hímzés alapfogásai, formaalkotó és dekoratív szerepük
- Egyéni fantáziára épülő illusztratív feldolgozások
- Az elvonatkoztatás útja és célja – anyaggyűjtés
- A tűz, víz, föld, levegő – szimbólumok a különböző kultúrákban
- Sárga, narancs, piros, barna, lila, zöld, fehér, arany. Színszimbólumok használata (papírragasztás kivágott színes motívumok kompozícióba rendezésével)
- A tárgykészítés folyamata
- Az adott témakörhöz, történethez kapcsolódó valós tárgyak, varázseszközök készítése
- Különböző hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása
- Állat alakú és antropomorf edény készítése agyagból
- A textilanyagok, a gyapjú alkalmazási lehetőségei
- Nemezfigura készítése
- Tárgykészítés népi hagyományok alapján, a keleti és a mai kultúra esztétikája szerint
- Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt
- Ragasztóanyagok, ragasztási technikák használata
- Ékszerkészítés gyöngyfűzéssel
- Évszakváltás
- Az évszakokhoz fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
- Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése
- A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája
- Megszemélyesítés
- Mozgatható bábfigurák készítése. Karakterábrázolás és a mozgatás lehetőségei
- Zsineggel mozgatható figurák, pálcára vagy lécre szerelt bábok (papírkivágás, mozgatható elemek összeállítása, festés)
- Álarcok, maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmásé)
- Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat,
- az alapvető ábrázolási technikákat,

- a kézművesség, a hagyományos népi kultúra egyes szokásait, tárgyait és technikáit,
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat,
- a vizuális művészetek formáit, sajátosságait, anyagait és eszközeit.

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra,
- a látvány és jelenségek értelmezésére,
- vázlatok készítésére, átírásra,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,
- ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében illetve évvégi bemutató kiállításokon adnak számot tudásukról

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A látás és a látványértelmező képesség tudatosítása, fejlesztése.
- A kézműves tárgyalgotás, a képző- és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek megalapozása.
- A látvány utáni ábrázolás alapvető törvényszerűségeinek felismertetése, a vizuális nyelvrendszer alapjainak elsajátíttatása.
- A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek továbbfejlesztése, a képi műveltség bővítése.
- A tanuló kitartó, feladattudatos munkavégzésének segítése.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

A látvány megfigyelése, értelmezése, rögzítése

Síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök

Különböző képző- és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák

Az egyes műfajokra jellemző előadásmódok

A középkor művészettörténeti érdekességei

Az egyes népművészeti tájegységekre jellemző stílusjegyek, technikák

A formák, színek tudatos használata és a térábrázolás kérdései

A tárgyalgotás, a tárgykészítéshez kapcsolódó anyagok, egyes eljárások, technikák

Hagyományos és új médiumok

Tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

Történetészövés – történetábrázolás

- Képzeltbeli utazás (egy középkori városban – illusztrációk különböző rajzeszközökkel, vagy képregényszerűen elmesélve)

- A kor hétköznapjainak megjelenítése a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével. A tervek nagyítása, megfestése (képi, fotó, videó – vagy számítógépes feldolgozások)
- Környezetábrázolás – hangulatteremtés
- A környezet épített elemeinek rajza (homlokzatok)
- kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal – makett készítése vegyes technikával
- Makettkészítés (házak, lakótornyok, várak) különféle anyagok felhasználásával
- Színharmoniaiak
- A monokróm színhasználattól a komplementer színpárokig
- Egy főszínre hangolás, főszín és elsődleges keverékszínei
- Tiszta színekből és szürkékből építkező képek
- Rész és egész
- Papírmozsaik készítése (ókori vagy bizánci minták alapján)
- Üvegablakok
- Rózsaablak – színes kép készítése
- Királyfejek, egészalakos figurák rajza viaszolt, festett alapról visszakaparásos technikával
- Képeskönyv
- A mai életünk kódexe
- Cél és célszerűség, a könyvkötés alapfogásai
- A papír tulajdonságai
- Betűkép, iniciálé készítése, szövegírás (temperafestés, kézírás vágott hegyű tollal)
- Mintakincs
- Az adott korra jellemző minták, díszítések gyűjtése, vázlatfüzetbe rajzolása
- A gyűjtött minták egy-egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben – páros munka)
- Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények, felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok)
- Plasztika
- Oszlopszobrok. Szoborfaragás (egyszerűen formált emberfigurák gipszből, ytong téglából, purhabból)
- Vízköpők. Fantasztikus figurák, állatalakok (gótikus templomokról; mintázás agyagból)
- Figurateremtés valódi állatok és képzeletbeli szörnyek megformálásával
- Öltözéktervezés
- Sisak készítése. A viselhetőség és a méretek figyelembe vétele
- A szín- és az anyagválasztás szerepe (papír, textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)
- Arcképtár
- Önarckép különböző elképzelt szerepben, jelmezben és korban való ábrázolása
- Önarckép gyűjtemény mai környezetben (ceruza, krétarajzok, tempera)
- Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a választott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait,
- a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét,
- a tervezéstől a tárgyalakotásig tartó kreatív folyamat részeit,
- a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
- egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására,
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,
- színtani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,

- változatos – forma – faktúra és felületminőségek létrehozására,
- különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók–tárgyak létrehozására,
- egyéni eszközhasználatra,
- a műalkotások értő befogadására,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására,
- a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében, illetve témaköröket lezáró házi kiállításokon adnak számot tudásukról

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az emberi és a természeti környezet esztétikumának felismertetése, a művészetek, alkotási tevékenységek iránti érdeklődés megerősítése.
- A látás és a látványértelmező képesség pontosítása, fejlesztése.
- A kézműves tárgyalkotás, a képző– és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek körének bővítése.
- A látvány utáni ábrázolás törvényszerűségeinek felismertetése, a vizuális nyelvrendszer alkalmazásának fejlesztése a különböző feladatok során.
- A manuális tudás és az alkotóképesség továbbfejlesztése, a stílusérzék megalapozása.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

A látvány megfigyelése, perspektivikus ábrázolása

Rajzeszközök, plasztikus és modellező anyagok és eszközök

Különböző képző– és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák

Az egyes műfajokra jellemző előadásmódok

Az ókori antik világ és a reneszánsz művészettörténet érdekességei

Az egyes népművészeti tájegységekre jellemző stílusjegyek, technikák

A formai, színtani alapismeretek

A tárgyalkotás, a tárgykészítéshez kapcsolódó anyagok, egyes eljárások, technikák

Hagyományos és új médiumok

Az előképek megismerése, feldolgozása – tanulmányrajzok, vázlatok, makettek, modellek

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

Történetábrázolás

– Életképek (reneszánsz palotában; illusztrációk különböző színes eszközökkel vagy képregényszerűen elmesélve)

– A kor ünnepeinek megjelenítése a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével (képi, fotó, videó vagy számítógépes feldolgozások)

Tornyok, várak, paloták

– Épületábrázolás tusrajzzal

- Struktúra – textúra, formaszerkezet és felületi megjelenés (kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal)
- Makettkészítés különféle anyagok felhasználásával csoportmunkában
- Színharmonikák**
- Tájképek különböző fényviszonyok között – csak színfoltokkal festve – hajnalban, délben, szürkületben, éjszaka (gyűjtés elektronikus formában is, kísérletek a számítógépes grafikai programok használatával)
- Telt és tört színek, komplementer színek és különböző árnyalataik (festés akvarellal, krétával, kevert eljárással)
- Környezetábrázolás – kép és valóság**
- A tárgyak és a természeti környezet megfigyelése
- Az ablakon át látható világ (ábrázolás pitt–krétával, festéssel)
- A vonalperspektíva, levegő és színperspektíva felfedezése
- Előtér – középtér – háttér (tusrajzok, szénrajzok)
- Öltözéktervezés
- A szín– és az anyagválasztás szerepe
- Fejfedők (bohócsipka) készítése a viselhetőség és a méretek figyelembe vétele (papír és textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)
- Képeskönyv**
- A természet törvényeinek, jelenségeinek megfigyelése, összegyűjtése, lejegyzése
- Növények, állatok minél pontosabb megfigyelés alapján készült illusztrációi
- Magyarázó rajz, részletek és leírások a terlvapon (aprólékos ceruza és tusrajzok, temperafestés, kézírás vágott hegyű tollal)
- Mintakincs**
- A korra jellemző textilminták, díszítések gyűjtése, vázlatfüzetbe rajzolása
- Gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben – páros munka)
- Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok,)
- Egyszerű díszítőelemek szimmetrikus, pozitív–negatív formákká, ritmussá rendezése
- Természetes formák redukálása, egyszerűsítése, stilizálása, szín– és forma–variációk létrehozása (papírmetszet létrehozása)
- Arcképtár**
- Hétköznapi tömeg (piaci sokadalom) összeállítása nagyméretű kartonra (saját, választott figurákkal)
- Különböző korú és karakterű emberek portréja. (Csoportmunka. Ceruza, krétarajzok, tempera)
- Fény– árnyék jelenségek**
- Titokzatos terek létrehozása, a fény–árnyék hatások felhasználásával
- Vázlatok készítése jellegzetes fény–árnyék viszonyok bemutatására
- Térkonstrukció talált, gyűjtött tárgyakból, lepedőkből, zsinórokból, kartonokból többféle bevilágítással (közös, csoportos alkotás)
- Fényképek, videó készítése a terek bejárásával, a korábbi munkák térbe helyezése, „helyzetbe hozása”
- Értékelés és kiállítás–rendezés**

Követelmény

A tanuló ismerje:

- az adott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait,
- a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét,
- a tervezéstől a tárgyalakotásig tartó kreatív folyamat részeit,
- a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
- egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására,

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,
- szintani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- változatos forma-, faktúra- és felületminőségek létrehozására,
- különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására,
- egyéni eszközhasználatra,
- a műalkotások értő befogadására,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására,
- a legfontosabb baleset- és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében illetve csoportos, tematikus kiállításokon adnak számot tudásukról

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A látvány és a tanult ábrázolás összhangba hozása a személyes mondanivalóval.
- A természet- és emberábrázolás különböző formáinak megismertetése.
- A stílus- és arányérzék továbbfejlesztése.
- Az önálló kézműves tárgyalatás technikájának megválasztására, a képző- és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek eszköztárának biztonságos használatára való képesség fejlesztése.
- A látvány utáni ábrázolás árnyaltabbá tétele, a kompozíció, a szín és az előadásmód finomítása.
- A képi műveltség bővítése.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

Rajzeszközök, vizes bázisú festékek és plasztikus anyagok

A képző- és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák

A barokk művészettörténeti korszakára jellemző stílusjegyek, technikák

A stíluskorszakra jellemző előadásmódok

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

Történetábrázolás

– Mozgalmas jelenetek (Álarcosbál egy barokk kastélyban. Illusztrációk különféle színes eszközökkel vagy képregényszerűen elmesélve)

– Grotteszk, vígjátéki történetelemek illusztratív feldolgozása a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével (képi, fotó, videó vagy számítógépes feldolgozások)

Tornyok, várak, paloták

– Épületek belseje, bútorai

– Épületábrázolás tusrajzzal, vegyes technikával (kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal)

Színharmoníák

– Öltözetek pasztellszínekkel (gyűjtés elektronikus formában, kísérletek a számítógépes grafikai programok használatával)

– Színhangulatok festése zenei hangzásokra (akvarell, kréta kevert eljárások)

Öltözék

– Legyező és maszk készítése a működés és a méretek figyelembe vétele

– A szín- és az anyagválasztás szerepe (papír, textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)

Kép és valóság

– A térábrázolási konvenciók, optikai csalódások, illúziókeltés

– A perspektíva és az axonometria fintorai (Escher rajzai, térformái. Gyűjtések)

– Tárgyak ábrázolása eltérő, végletes nézőpontokból – alulnézet, felülnézet, közelről – és messzire távolodva (grafit, szén, pittkréta)

Mintakincs

– Épületdíszítések, minták gyűjtése, rajzolások vázlatfüzetbe

– Gyűjtött minták egy-egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben

– páros munka)

– Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények, csiga, kagylómotívumok felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok)

Arcképtár

– Arcképek díszes keretben

– Különböző korú és karakterű emberek portréja (ceruza, krétarajzok, tempera)

A tárgyak egyedi vonásai

– Lakomák gazdag tárgyi világa. Gyűjtés a németalföldi festmények és mai fotók, installációk körében

– Hasonlóság és különbözőség. Azonos funkciójú tárgyak megfigyelése, egyedi vonásaik, különbözőségeik felfedezése (ceruza, vízfesték)

A tárgyak összhangja

– Hangszerek

– Klasszikus és saját megoldások

– Csendélet, drapériák, hangszerek beállításával (összefogott kompozíciók, finom részletmegoldások. Pasztellkréta)

Vizsgamunka készítése

Értékelés és kiállítás-rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- az adott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait,
- a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét,
- a tervezéstől a tárgyalakításig tartó kreatív folyamat részeit,
- a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
- egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására,
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,
- szintani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- változatos forma-, faktúra- és felületminőségek létrehozására,
- különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására,
- egyéni eszközhasználatra,
- a műalkotások értő befogadására,

- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására,
- a legfontosabb baleset- és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében, illetve támakör-kiállításokkal adnak számot tudásukról a minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a vizuális művészetek eszköztárát,
- a tárgytervezés és tárgykészítés fázisait,
- a rajzolás, festés, terművészet műfaji sajátosságait, anyagait és eszközeit,
- a különböző ábrázolási és tárgyalakító technikákat,
- a legjelentősebb művészettörténeti korszakok művészetének jellegzetességeit, kultúráját, tárgyait,
- a legfontosabb baleset- és munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes:

- az alkotói munka végigvitelére,
- a látvány és jelenségek megragadására, visszaadására,
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- a perspektivikus ábrázolás szabályainak alkalmazására,
- szintani ismereteinek felhasználására,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- sokféle eszköz- és anyaghasználatra a kifejezés érdekében,
- konzekvens munkák elkészítésére,
- a művészettörténeti korok, stílusok megkülönböztetésére, értő befogadására,
- a legfontosabb baleset- és munkavédelmi szabályok betartására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama:

Vizuális alkotó gyakorlat

- vizsgamunka bemutatása 15 perc
- helyszíni feladat megoldása 105 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó, konstruáló, tárgykészítő képessége. A feladatmegoldás tükrözze a tanulónak a vizuális alkotó gyakorlatok során megszerzett tudását a művészeti ág anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, megszerzett ismeretét. A megvalósított vizsgamunka mutassa be a tanuló technikai jártasságát, tudását.

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga két részből tevődik össze:

A) Dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képsorozat vagy tárgy, tárgycsoport.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy, tárgye gyüttes,
- festészeti, grafikai alkotás–sorozat,
- szobor, térkonstrukció és variációi.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kész kép vagy tárgy.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott anyaggal és technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy,
- festészeti, grafikai alkotás,
- szobor, térkonstrukció

A vizsga értékelése

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga értékelésének általános szempontjai:

- esztétikai érzékenység, művészeti ismeretek jelenléte,
- tervezési, plasztikai tárgyformáló készség,
- a kísérletező kedv és kreativitás megjelenése,
- alapvető anyag-, eszköz- és szerszámhasználati ismeret, jártasság,
- térformálás, konstruáló és kompozíciós készség,
- a tartalomnak megfelelő anyag, forma, szín, technika és kifejezőmód használata,
- az elkészült munka egyedisége, összhangja.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Felkészítés a tanult művészeti kifejezőeszközök önálló alkalmazására.
- A vizuális érzékelés és visszatükrözés képességének finomítása.
- A konstruáló, plasztikai és a síkművészeti technikák készségszintű elsajátíttatása.
- Az elvont gondolkodás, az analízáló–szintetizáló képesség kialakítása, a látás kiművelése és tudatosítása.
- Az ábrázolási konvenciók megismertetése, elsajátíttatása.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

Az egyetemes emberi kultúra, az európai műveltség, a nemzeti hagyományok értékeinek megismerése

A látvány pontos megfigyelésére, leképezése

A vizuális információk megértésére, átírására, felhasználására

A képi gondolkodás, vizuális absztrakció

Tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek, modellek készítésére

A gondolat, téma kibontása, variációk, sorozatok, tárgye gyüttesek létrehozása

A jelentés, az esztétikum felismerésére, értelmezésére

A sűrítés, és felbontás mint alkotói (komponálási) eszköz

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

A beállítás

- A geometrikus testek arányai, térbeli elhelyezkedése
- A népi tárgykultúra tárgyai egyszerű műtermi környezetben
- A tárgyak, tárgye gyüttesek feldolgozása, az arányok, a térbeli állapot minél pontosabb visszaadása (ceruzarajz, színes munkák)

A szerkezettől a formáig

- Drapéria vonalas ábrázolása (ceruza, pittkréta, szén)
- Drapéria mozgásban. Fotók készítése szálló, lengő drapériáról, és azok megfestése
- A drapéria mint plasztikai elem és jel. Fríz mintázása, gipszfaragás drapériamotívum után, gipszöntések

A térről – síkban

- Rajzolt és festett belső terek – a perspektíva törvényei szerint
- Szobasarak, lépcsőház rajzolása festése
- A formák változatos megjelenítése. Szerkezeti kiemelések
- A perspektíva érzékeltetése vonalakkal (szerkezeti rajz, ceruza, pittkréta)
- A tanulmányok feldolgozása (tollrajz, színespapír–kollázs és grafikai lapok, linó–, papírmetszet)

Rajzi – plasztikai előtanulmányok

- Testrészek, fejrészletek. Vázlatok, krokik készítése (nagyítás és kicsinyítés rajz segítségével)
- A vonallal való rajzolás módozatai pontozott, rácsozott, satírozott rajz és foltképzés, vonalhálós rajzolás, faktúrák megjelenítése
- Rajzolás és mintázás élő modell vagy gipszöntvény alapján
- Fotóhitelességű és expresszív feldolgozások

A térről – térben

- A külső és belső tér érzékeltetése természeti formák alapján (csigaház, metszet készítése mintázással)
- Agyagszobor, agyag plakett készítése a formaépítés, arányok térbeliség pozitív–negatív formák megjelenítésével

Ábrázolás és szerkesztés

- A perspektíva és egyéb ábrázolási konvenciók és felhasználásuk a művészi ábrázolásban
- Gyakorlatok a kétpontos perspektíva, a kavallier axonometria megismerésére
- Vonal a térben. Fém–, spárga– és üvegplasztikák

Nagyságrend

- A korábbiakban feldolgozott témák, tanulmányok egyéni vagy csoportos módon történő megfestése, megrajzolása nagy méretben (csomagolópapír, A/0 rajzlap, illetve kisméretű karton A/4 méret)
- A méretváltásból adódó kompozíciós problémák elemzése

Portré

- Önarckép készítése fénykép és tükör segítségével
- Az elkészült munkák összehasonlítása, elemzése
- A festett pasztell jellemzői, a pasztell technika megismerése
- A színek keverése

Szokatlan megjelenés

- Plasztikai munkák talált anyagokkal, meglepő formatársításokkal
- Gömb térbeli problémaköre: osztott gömb, gömbszeletek egymásra mintázása
- Portré gipsszel való mintázása, a fej rajza és mintázása különböző túlzásokkal, torzításokkal

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalakotó technikákat,
- a térábrázolás alapelemeit,
- a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit,
- a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
- az alapvető szintani törvényszerűségeket,
- a jellegzetes vagy híres képző– és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat,
- a legfontosabb munkavédelmi előírásokat.

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,
- motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,

- a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- geometrikus és természeti formák ábrázolására,
- a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,
- illusztrációkat készíteni.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében házi bemutatkozó kiállításokkal adnak számot tudásukról

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,

a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A geometrikus és természeti formák ábrázolása, tárgycsoportok, portrék, figurák ábrázolása a perspektíva és az anatómia és szabályai szerint.
- Különböző illusztrációk készítése.
- A kiadott feladatok önálló megoldása, biztos eszközhasználattal.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

Az ábrázolás arányrendszere, szerkezete

Tónusos ábrázolás

A természeti formák átírása

Az anyagszerűség ábrázolása

A tér különböző léptékű megjelenítése

A konstruktivizmusra jellemző stílusjegyek, technikák

Anatómiai ismeretek

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

A beállítás

– Tárgyak, térelemek a szabadban

– A tárgyak, tárgyegyüttesek feldolgozása, az arányok, a térbeli állapot, a természetes fényviszonyok minél pontosabb visszaadása (ceruzarajz, színes munkák)

A beállítás átformálása

– A tárgyegyüttes képének feldolgozása, átírása más anyagokkal, technikákkal, különböző művészeti stílusokkal (barokk, impresszionista, expresszionista stílusgyakorlatok)

A szerkezettől a formáig

– Állat- és emberi koponya szerkezetének különböző rajzeszközökkel való ábrázolása (ceruza, pittkréta, szén)

– Koponya és változó környezete. Fotók készítése és azok megfestése

– A koponya bonyolult plasztikai problémái. Reliefmintázás, mintázás 1:1 méretben

A térről – síkban

– Rajzolt és festett épületek, terek, utcaképek a perspektíva törvényei szerint

– A felületek és formák változatos megjelenítése. Kiemelések

- A perspektíva érzékeltetése vonalakkal, tónusokkal, színfoltokkal (szerkezeti rajz, tónusos rajz – szén, pittkréta, pasztell, akvarell)
- A tanulmányok feldolgozása tollrajz, színespapír–kollázs és grafikai lapok, linó–, papírmetszet formájában
- Rajzi – plasztikai előtanulmányok
- Szobrok, portrék – vázlatok, krokik készítése (nagyítás és kicsinyítés rajz segítségével)
- A vonallal való rajzolás módozatai pontozott, rácsozott, satírozott rajz és foltképzés, vonalhálós rajzolás, faktúrák megjelenítése
- Rajzolás és mintázás élő modell vagy gipszöntvény alapján
- Fotóhitelességű és expresszív feldolgozások
- A térről – térben
- Termékek titokzatos szerkezete, pozitív–negatív formái
- A természeti formák szerepe a formatervezésben
- A formaelemzések módszere a célirányos megfigyelés: a karakter
- Formakövető vonal: a plaszticitás
- Folyamatábra, fázisrajzok a mozgásváltozás kifejezésében
- Ábrázolás és szerkesztés
- A perspektíva és egyéb ábrázolási konvenciók alkalmazása a művészi ábrázolásban
- Művészettörténeti példák tanulmányozása
- Gyakorlatok a perspektíva, és a Monge–szerkesztés megismerésére
- Nagyságrend
- A korábbiakban feldolgozott témák, konstruktív tanulmányok egyéni vagy csoportos módon továbbfejlesztése, megrajzolása, megfestése óriás és kisméretben (falfelület, csomagolópapír, A/0 rajzlap, illetve kisméretű karton A/4 méret)
- A méretváltásból adódó kompozíciós problémák elemzése
- Portré
- Rajzok élő modell után
- A formák felismerése az árnyék változásakor az arcon, bevilágítási feladatok
- Fej rekonstrukció koponya alapján
- Az emberi arc titkai. A látvány és a rajzi szabályok együttes érvényesítése
- A portrérajzolás és –festés fejlődése a különböző művészettörténeti korszakokban
- Portré. Plasztikus megjelenítések (vésett, mintázott relief és körplasztika)
- Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalgó technikákat,
- a térábrázolás alapelemeit,
- a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit,
- a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
- az alapvető szintani törvényszerűségeket,
- a jellegzetes vagy híres képző– és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat,
- a legfontosabb munkavédelmi előírásokat.

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,
- motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
- a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- geometrikus és természeti formák ábrázolására,
- a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,
- illusztrációkat készíteni.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében kiállításokkal adnak számot tudásukról

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,

a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A látás és a látványértelmező képesség tudatosítása, az önkifejezés eszköztárának gazdagítása.

– Az esztétikus környezet iránti igény kialakítása, amelyen keresztül a tanuló képes lesz azt alakítani, formálni, megőrizni.

– A vizuális ismeretek, jártasságok kialakítása, elmélyítése.

– A kritikai véleményformálás igényének és képességének kialakítása.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

A környezet– és tárgykultúra

Tónusos ábrázolás újabb technikái

A rendeltetés, a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggései

A bábkészítés hagyományai

A plein air festészet legismertebb alakjai

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

– Alakrajz

– Csontváz rajza

– Krokik, vázlatok álló, fekvő és mozgó figurákról (ceruzarajz, tus és pácvázlatok)

– Körberajzolások, tükörrajzok, fotók egymásról, azok rajzban történő átdolgozása

– Kollázsok és montázsok emberi alakok átalakításával, emberi alak részletrajzainak összeillesztése, fotószekvenciák

emberek mozgásáról

Átváltozások

– A modell után elkészített munkák feldolgozása más eszközökkel, technikákkal, más méretben

– A mozdulatok értelmezése, újrarajzolása a figura testhelyzeteinek jellemző jegyeinek, térbeliségének kiemelése, torzítása

– Új beállítások új nézőpontokkal

Bábfigura

– Wayang–báb készítése finom faragással fából vagy habanyagból, a bábu festése

– A fej, a törzs, a mellkas, a mozgó végtagok kialakítása, a bábu összeszerelése

– A bábu hangja és beszéde, játéktere

Változatok művészettörténeti alkotásokra

– Gyűjtés a különböző stílusú figuraábrázolások körében

– Másolatok készítése a kép egyes elemeiről hagyományos festészeti és grafikai eljárásokkal (belerajzolások, átfestések, stílusparódiák, méret– és elemváltoztatások)

A természetben

- Vázlatok és festmények készítése a természetben
- A plain air-ben való munka megismerése (pác, lavírozott tus, aquarell és a gouache)
- Fotóséták – fotózás a természetben – fotósorozatok kialakítása

Karakterkeresés

- A portrérájjolás, a karakter kiemelése
- Karikatúrák és illusztratív képek készítése modell alapján, vonalas és színes képek.

Önarcképek

- Az elkészített rajzok alapján végletes torzítások keresése a karakter teljes megváltoztatásával
- Portré vázlatok készítése, 1:1 portré mintázása

Népművészet és természet

- Betekintés a magyar népi viseletkultúrába
- Természeti népek technikái. Gyűjtés szakirodalomból, és azok anyagainak feldolgozása (fazekasság, hímzés, faragás, szövés, fonás)
- A népművészet előadásmódjának felidéződése a kortárs alkotók munkáiban

Érzelmi hatások

- Fogalompárok szerinti képalkotás (vidám–szomorú, haragos–megbocsátó, nyomasztó–feloldó)
- Érzelmi állapotok színben való kifejezése
- A színek sztereotip kapcsolata érzelmi állapotokkal, fogalmakkal
- Realisztikus és absztrakt megközelítés

Emlékmás

- Rövid portréfilm készítése egy kortárs képzőművészről, annak alkotási módszereiről, műveiről, személyes beszélgetés vagy bemutatás formájában
- Forgatókönyv, fotódokumentáció

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat,
- a térábrázolás alapelemeit,
- a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit,
- a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
- az alapvető szintani törvényszerűségeket,
- a jellegzetes vagy híres képző- és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat,
- a legfontosabb munkavédelmi előírásokat.

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,
- motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
- a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- geometrikus és természeti formák ábrázolására,
- a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,
- illusztrációkat készíteni.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében illetve kiállításokkal adnak számot tudásukról

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,

a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A látvány és az absztrakció kölcsönhatásának megismertetése a figuraábrázoláson keresztül.
- A látványértelmező képesség tudatosítása, a figura és környezetének kialakításával.
- A vizuális ismeretek, jártasságok elmélyítése, összegzése az ismétlődő és fokozatosan nehezedő feladatok mentén.
- Ismerkedés a kortárs művészet törekvéseivel.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

A környezet- és tárgykultúra

Tónusos ábrázolás újabb technikái

A rendeltetés, a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggései

A bábkészítés hagyományai

A plein air festészet legismertebb alakjai

A nonfiguratív ábrázolás eszköztára

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

Alakrajz

- Vázlatrajzok, krokik csoporttársakról, álló és mozgó alakokról. A vonal ereje, hangsúlyai (ceruzarajz, tus és pácvázlatok, agyag- és viaszrokik)

Figura a térben

- Figura épített térben, ülő és álló figurák külső és belső térben
- Plein air és embercsoport rajza

Átváltozások

- Ülő, fekvő figura rajza
- Egy feladat többféle feldolgozása, variációk anyagokra, technikákra
- A kompozíciós elemek kiegyensúlyozott arányait felborító változatok létrehozása

Bábfigura

- Marionett báb készítése vegyes anyaghasználattal
- A fej, a törzs, a mellkas, a mozgó végtagok kialakítása, a bábu összeszerelése
- A bábu mozgathatósága, játéktere

Szín-tér

- Színes vázlatok készítése a színpadi tér színdinamikai megoldásához

Változatok művészettörténeti alkotásokra

- Gyűjtés a különböző stílusú figuraábrázolások körében
- Montázsok, anakronisztikus részletek beépítése a műalkotásokba
- Stíluskeresés

Karakterkeresés

- A teljes figura mint karakter. Karikatúrák és krokik készítése modell alapján, vonalas rajzok, szoborvázlatok készítése

Érzelmi hatások

- Eseménysor ábrázolása figurális és nonfiguratív képsorozatokban
- Kollázs grafikai kiegészítéssel
- Fogalompárok szerinti képalkotás (mozgalmas – unalmas, harsány – szelíd, haragos – vidám)
- Érzelmi állapotok kifejezése színekkel

Emlékmás

- Gyerekkori történet
- Videofelvétel készítésére alkalmas színes figurák és díszlet jellegű tér megalkotása (papír, gipsz, faszerkezet).

Csoportos feladat

- A film rajzos forgatókönyvének megtervezése, elkészítése

Vizsgamunka készítése

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a különféle vizuális művészetek jel- és jelképrendszerét,
- a tervezéstől a megvalósításig, vagy a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit,
- a sík- és térművészet törvényszerűségeit, műfaji sajátosságait, anyagait és eszközeit,
- a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat,
- a térábrázolás alapelemeit,
- a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit,
- a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
- az alapvető szintani törvényszerűségeket,
- a jellegzetes vagy híres képző- és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat,
- a legfontosabb munkavédelmi előírásokat.

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,
- motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
- a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- geometrikus és természeti formák ábrázolására,
- a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,
- illusztrációkat készíteni.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében illetve évvégi kiállításokon adnak számot tudásukról

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,

a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a vizuális művészetek területén létrejött értékeket,
- a népi kultúra jellegzetes szokásait, tárgyait,
- a sík- és térbeli művek, alkotás-sorozatok létrehozásának módjait,
- pontos arányokat és karaktereket rögzítő rajzok, plasztikák készítési módszereit,

- a fény–árnyék viszonyok törvényszerűségeit,
- a művészeti anatómia alapvető törvényszerűségeit,
- az alapvető munkabiztonsági, környezetvédelmi előírásokat.

A tanuló legyen képes:

- eligazodni a művészettörténet korstílusai között,
- az adott témák önálló feldolgozására,
- művészeti ismereteinek alkotó felhasználására,
- A témák elemző értelmezésére, sokrétű technikai feldolgozására,
- konkrét és elvont gondolatok képi–plasztikai megjelenítésére,
- portré, figura rajzolására, festésére vagy mintázására,
- a saját és mások alkotásainak elemző értékelésére.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgyai és időtartama

Vizuális alkotó gyakorlat

- a vizsgamunka bemutatása 10 perc
- helyszíni feladat megoldása 180 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó, konstruáló, tárgykészítő képessége. A feladatmegoldás tükrözze a tanulónak a vizuális alkotó gyakorlatok során megszerzett tudását a művészeti ág anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, megszerzett ismeretét. A megvalósított vizsgamunka mutassa be a tanuló technikai jártasságát, tudását.

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga két részből tevődik össze:

A) Dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képsorozat vagy tárgy, tárgycsoport.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy, tárgye gyüttes,
- festészeti, grafikai alkotás–sorozat,
- szobor, térkonstrukció és variációi

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kész kép vagy tárgy.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott anyaggal és technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy,
- festészeti, grafikai alkotás,
- szobor, térkonstrukció

A vizsga értékelése

A vizuális alkotó gyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:

- esztétikai érzékenység, művészeti ismeretek jelenléte,
- a vizuális nyelv kifejezőeszközeinek használata,
- tervezési, plasztikai tárgyformáló készség,
- sík és térbeli ábrázolási képesség,
- a kísérletező kedv és kreativitás megjelenése,
- alapvető anyag–, eszköz– és szerszámhasználati ismeret, jártasság,
- térformálás, konstruáló és kompozíciós készség,
- a tartalomnak megfelelő anyag, forma, szín, technika és kifejezőmód használata,
- az elkészült munka egyedisége, összhangja.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Munkasztalok, székek

Tároló polcok, szekrények, dobozok

Vizes blokk

Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök

Szemléltető anyagok (képek, könyvek, CD, DVD-k)
Rajzbakok
Festő állványok
Mintázó állványok
Kéziszerszámok
Rajztechnikai eszközök
Rajz-, festő és mintázó eszközök (színes ceruzák, akvarell, tempera akril, kréta, filc, vékony, vastag, és széles-lapos ecsetek, szivacsok, rajztábla, olló, ragasztó)
Számítógépes munkaállomások grafikai szoftverekkel
Fényképező, filmfelvevő eszközök
Modell tárgyak: geometrikus testek, drapériák, tükrök, csontváz, koponya
Munkabiztonsági berendezések

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET ALAPJAI

A grafika és festészet alapjai tantárgy célja a képi világ, a képi kifejezés különböző módjainak megismertetése. A fantázia kibontakoztatása, a valósággal való összekapcsolása. Változatos felfedező és alkotó folyamatokon keresztül hozzásegíteni a tanulókat az önálló, kreatív tevékenységekhez.

A tantárgy feladata előkészíteni és megalapozni a művészi igényű szakmai munkát.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezet esztétikumára érzékeny nyitott szemlélet kialakítása.
- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz- és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítéssel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok játékos gazdagítása.
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
A vonal megjelenési formái
A szín szerepe az érzelmek, hangulat kifejezésében
A forma, folt, felület és textúra jelentése és létrehozásának lehetőségei
A gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjai
Részlet és nagyítás
A díszítés sajátosságai
A nyomhagyás egyszerű technikái
Kompozíciós alapismeretek
Az illusztratív ábrázolás
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

- A vonal
- A vonal megjelenési formái a valóságban és a képzőművészetben. Játékos felfedezések
 - A vonal mint mozgásnyom
 - Eltérő célú és irányú mozgások megfigyelése, létrehozása
 - Változatos mozdulatokkal, mozgással hagyott nyomok más-más felületeken és anyagokon
- A szín

- Szín és mozgás
- Különböző mozgások, mozdulatok (simogatás, dobolás) által keltett érzelmek kifejezése színekkel
- Mozdulatok, mozdulatsorok színes lenyomatai nagyméretű felületeken kézzel, szivaccsal, széles ecsettel
- Színek és élmények közti asszociatív kapcsolat
- Érzelmek, hangulatok megjelenítése különböző formájú és anyagú felületeken absztrakt színfoltokkal
- A kedvenc tárgy, lény jellemének kifejező ábrázolása színekkel szokatlan formájú felületeken
- A tárgy, lény hangulatváltozásainak megjelenítése színek segítségével
- Felület és forma
- Különböző felületek és formák által kiváltott érzelmek
- Játékos forma- és felületalakítási kísérletek
- Gesztusok által létrehozott foltok, felületek
- Különböző érzelmi állapotok lenyomata
- Felület és textúra
- A környezet felületeinek megismerése élményszerű tapasztalatok által
- Vizuális és taktilis érzékelés közti kapcsolat
- Különböző felületű, textúrájú anyagok gyűjtése, meghatározott szempontok szerinti csoportosításuk
- A gyűjtött anyagok kollázsként való felhasználása
- Különböző anyagok felületének tapintással való érzékelése (bekötött szemmel)
- A tapintási élmények megfogalmazása, megjelenítése, tapintási napló, térkép készítése
- Minta a környezetben
- Környezetünkben levő tárgyakon található mintákból gyűjtemény létrehozása
- A gyűjtött minták egy-egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése
- Díszítés, díszítmények
- Lapok felületek díszítése grafikai és festészeti technikákkal, jelentést hordozó motívumokkal
- Nyomhagyás
- Különböző formájú, felületű tárgyakkal foltok, rajzolatok létrehozása
- Az elkészített nyomatok kiegészítése, továbbfejlesztése jelentést hordozó illusztratív alkotássá tussal, filctollal, festékkel
- Kompozíció
- Képi elemek rendezése
- Ugyanazon elemekből eltérő hatású, egyensúlyú kompozíciók összeállítása monokróm festéssel, kollázssal, egyszerű nyomhagyással
- Képalkotás
- Illusztrációk készítése mesék, események szereplőinek nagyméretű ábrázolásával
- Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív megfogalmazása grafikai és festészeti eszközökkel, anyagokkal (grafit, toll, kréta, vízfesték, kollázs)
- Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a vonal megjelenési formáit,
- a szín szerepét az érzelmek, hangulat kifejezésében,
- a forma, folt, felület és textúra jelentését és létrehozásának lehetőségeit,
- a díszítés sajátosságait,
- a nyomhagyás egyszerű technikáit,
- a kompozíciós alapismereteket,
- az illusztratív ábrázolás alapjait.

Legyen képes:

- mozgásnyomok vonallal történő rögzítésére,

- az érzelmek vonallal, színnel történő ábrázolása,
- forma, folt, felület és textúra létrehozására,
- a nyomhagyás egyszerű technikáinak alkalmazására,
- képalkotásra,
- gyűjtemény létrehozására,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében illetve házi kiállításon adnak számot tudásukról
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz- és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítéssel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása.
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

Vonal a térben

A szín szerepe és hatása a tárgyakon és a térben

A színek és lelki minőségek

Felület és textúra kontrasztok és létrehozásának lehetőségei

A gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjai

A díszítés sajátosságai

A tárgyak funkciója és díszítése közti kapcsolat

Egyszerű nyomatok

A kiemelés

Az illusztratív ábrázolás

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A vonal

- Vonalak a térben
- Vonalszerű anyagokkal (kötél, szalag) térjátékok, installációk létrehozása
- A létrehozott vonalterek megjelenítése különböző grafikai eszközökkel
- Az elkészült grafika továbbfejlesztése, alakítása variációk, sorozatok formájában

A szín

- A színek és térbeli formák kapcsolata a mesékben és a valóságban
- Színes terek, téri formák létrehozása, térátalakítások

- Különböző színű vagy különböző színűre festett talált tárgyak (textilek, dobozok, fonalak) segítségével eltérő funkciójú és hangulatú színes terek megépítése
 - A létrehozott terek által nyújtott élmények megjelenítése festéssel, kollázssal
 - Tulajdonságok, fogalmak rokonítása, összekapcsolása színekkel és egyszerű térbeli formákkal, tárgyakkal
 - Térbeli formák, tárgyak felületének átalakítása festéssel, tárgymesék létrehozása
 - Egy konstruált tér hangulatának, jelentésének módosítása színcserével
- Felület és forma
- Ellentétek, felületi kontrasztok
 - Semleges, nyugodt felületeken markáns ellentétek, felületi kontrasztok létrehozása
 - A gesztusokkal létrehozott foltok, felületek által közvetített információk
- Felület és textúra
- Különböző felületeket, textúrákat ábrázoló képek, fotók gyűjtése, csoportosítási lehetőségek
 - A gyűjtött fotók, fénymásolatok grafikai kiegészítései, átalakításai
 - Az elkészült lapokból illetve a gyűjtött fotókból kollázsok, képtárgyak készítése
- Minta a környezetben
- Növények, állatok fotóin, illetve mikroszkopikus felvételeken található minták, mintázatok gyűjtése
 - A gyűjtött mintakincs szabad felhasználása méret és léptékváltással
- Díszítés, díszítmények
- Funkcióval, jelentéssel bíró plasztikus tárgyak felületének megmunkálása, díszítése grafikai és festészeti technikákkal
- Egyszerű nyomatok
- Képi üzenetek létrehozása egyszerű sokszorosítási technikákkal (papírdúc, papír- vagy műanyagkarc, sablon átfújással)
- Kompozíció
- A kiemelés szerepe és lehetőségei a valóságban, a mesékben és a különböző művészeti ágakban
 - A kép egyes szereplőinek, elemeinek hangsúlyozása (formával, mérettel, színnel, aránnyal, nézőponttal, felülettel, kontraszt alkalmazásával, elhelyezéssel)
- Képalkotás
- Illusztrációk készítése
 - Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív ábrázolása grafikai és festészeti eszközökkel, anyagokkal, valamint ezek kombinált megoldásaival (festett ceruzarajz, színezett tollrajz, kollázs, vegyes technika)
- Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- vonal a térképző szerepét,
- a szín szerepét, hatását a tárgyakon és a térben,
- felület és textúra kontrasztok létrehozásának lehetőségeit,
- a gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjait,
- a díszítés sajátosságait,
- a tárgyak funkciója és díszítése közti kapcsolatot,
- a kiemelés módjait,
- az illusztratív ábrázolás sajátosságait.

Legyen képes:

- vonalvariációk létrehozására,
- a lelki minőségek kifejezésére,
- felület és textúra kontrasztok létrehozására,
- egyszerű nyomatok készítésére,
- képalkotásra,

- gyűjtemény létrehozására,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében valamint kiállítással adnak számot tudásukról
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása.
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.
- Az önkifejezés változatos formáinak alkalmazása.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
A vonal és a mozgás-változás
A színek egymáshoz való viszonya
A színek érzelmi minősége
Színharmóniák, színkontrasztok
A forma, folt, felület és textúra kifejező használata
A gyűjtés, gyűjtemény felhasználásának lehetőségei
A funkció és díszítés
Egyedi motívumok, motívumrendszer
Dombornyomat
Kompozíciós variációk
Illusztratív sorozatok
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

- A vonal
- Változások vizuális nyomai
 - A valóságos és képzeletbeli változások nyomainak megjelenítése különböző grafikai és festészeti technikákkal
 - Improvizatív és tudatos vonal- és hangjátékok
 - Különböző hatású, karakterű hangok, zajok, zenék inspiráló hatására különböző karakterű vonalak, rajzos vonalszövetek készítése
- A szín
- Színfoltok festése zene hangulatára
 - A színek egymáshoz való viszonya, a színek érzelmi minősége

- Természeti jelenségek színekkel és színárnyalatokkal való kifejezése
- Egy–egy szín más színekkel való kapcsolatának mesén, dramatikus játékon keresztül történő átélése, az élmények megfestése
- Árnyalt vizuális minőségek, színharmóniák
- Fogalmakkal, hangokkal, mozdulatokkal leírható tartalmak megjelenítése színek, színharmóniák által
- Színkontrasztok, tartalmi ellentétek
- Színkontrasztok, színellentétek festése – melyek tartalmi ellentéteket és belső élményeket juttatnak felszínre – különös tekintettel a sötét–világos kontrasztra
- A felület
 - Felület és ábrázolási szándék
 - Különböző érzelmi, hangulati állapotok megjelenítése a megismert technikákkal, felületalakítási lehetőségekkel változatos műfaji kísérletek során
 - Foltok, folthatárok
 - A valóságban látható éles és elmosódott kontúrok megfigyelése és megjelenítésük
 - Transzparencia, ellenfény, a részletek láthatósága
- Textúra képzés
 - Különböző anyagok segítségével, felhasználásával (homok, gipsz, fonal, drót, szögek) változatos textúrájú felületek létrehozása
 - Az elkészült lapokból képtárgyak készítése
- Minta a környezetben
 - Műalkotásokról, építményekről, fotókról minták, ornamentikák gyűjtése
 - A gyűjtött és továbbgondolt mintakincs felhasználása tárgyakon
- Díszítés, díszítmények
 - Funkcióval, jelentéssel bíró mikroterek külső– belső elemeinek díszítése grafikai és festészeti technikákkal
 - A mikroterek lakóinak, lényeinek egyedi megjelenítése
- Sablon nyomatok
 - Meghívó, plakát, képregény készítése sablonnyomat segítségével (kivágott papír vagy műanyag motívumokkal)
- Dombornyomatok
 - Különböző anyagok, tárgyak segítségével plasztikus papírnyomatok készítése
- Kompozíció
 - Komponálási módok
 - Játékos kísérletek, variációk egy saját alkotás, illetve különböző reprodukciók képi elemeinek, szereplőinek átrendezésére
- Képalkotás
 - Illusztrációk készítése
 - Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív ábrázolása sorozatokban grafikai és festészeti technikákkal (monotípiák és kollázs–technika vonalas, festett kiegészítéssel, krétarajzzal, karcnyomatokkal)
- Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a mozgás–változás vonallal történő kifejezésének lehetőségeit,
- a színek egymáshoz való viszonyát,
- a színek érzelmi minőségét,
- a színharmóniákat, színkontrasztokat,
- a gyűjtés, gyűjtemény felhasználásának lehetőségeit,
- a funkció és díszítés kapcsolatát,
- a dombornyomat készítésének technikáját.

Legyen képes:

- a vonal, forma, folt, felület, szín és textúra kifejező használatára,
- egyedi motívumok, motívumrendszer alkalmazására,
- dombornyomat készítésére,
- a kompozíciós variációk, illusztratív sorozatok készítésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében valamint kiállítással adnak számot tudásukról
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9.4.2. GRAFIKA ÉS FESTÉSZET TANSZAK

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET MŰHELYGYAKORLAT

A grafika és festészet műhelygyakorlat célja olyan általános és speciális ismeretek átadása, melyek képessé teszik a tanulót önálló, színvonalas grafikai és festészeti alkotások létrehozására. Célja továbbá, hogy a tanulókat önmaguk megismeréséhez és a valóság törvényszerűségeinek egyre pontosabb és mélyebb megértéséhez juttassa a kritikus megfigyelés és gyakorlati tevékenységek segítségével.

A műhelygyakorlat feladata a tanulói képzelet, a belső képek és a valóság törvényszerűségeiből fakadó vizuális látványelemek összekapcsolásának elősegítése. Feladata továbbá kreatív alkotói tevékenységen keresztül az emberi, társadalmi és művészeti problémákra való érzékenység és véleménynyilvánítási igény kialakítása.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vizuális kifejezés elemeinek eszközeinek felismerése, egyre tudatosabb alkalmazása.
- A motívumgyűjtés és vázlatkészítés gyakorlatában való jártasság kialakítása.
- A tanult grafikai és festészeti technikák alkalmazási képességének gyakorlása.
- Az esztétikai érzékenység és kifejezőkészség fejlesztése.
- Az önállóság kialakítása.
- A fegyelmezett munkavégzés szabályainak elsajátíttatása.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

Grafika és festészet technikai, műfaji sajátosságai

Vizuális kifejezés alapvető eszközei, szerepük

A vonal megjelenési lehetőségei, kifejezőereje

A fekete–fehér kontraszt hatása, használatának lehetőségei

A tónus szerepe

A színek érzelmi, hő és figyelemfelhívó hatása

A sötét–világos, a hideg–meleg szíkontraszt

A faktúra és textúra alakítás lehetőségei

Képépítési és kompozíciós lehetőségek (szerves elrendezés, kiemelés–elhagyás, pozitív–negatív formák, szabályosság–szabálytalanság)
Téma variációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
A ceruza–, tus–, pác–, akvarell– és krétarajz technikája
Az anyagnyomatok, a monotypia, a magas nyomás műveletei
Kollázs és vegyes technikájú alkotások készítésének lehetőségei
Az akvarell– és temperafestés eltérő technikai sajátosságai
A pasztellkép készítés technikája
Az alkalmazott grafika műfaji sajátosságainak megfelelő betű, monogram, embléma, piktogram tervezése
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

Vonal

- A vonal ritmust kifejező hatása
- A vonal karaktermegjelenítő szerepe
- A vonal pszichikai kifejezőereje
- Sorsok, korok, egyéniségek kifejezése különböző vonalhasználattal
- Vonal a festészetben és a grafikában
- Vonal a térben és képtárgyakon
- Vonal a tájban, természetben, (monumentális) szabadtéri installációk, land art

Szín

- Színes fonalak, drapériák – színes terek, szíkontrasztok
- A színek hatása (érzelmi, hő és figyelemfelhívó hatás)
- A színek analogikus kapcsolata az érzetekkel, a különböző kifejezési nyelvekkel és szellemi tartalmakkal

A fény és a sötét differenciálódása

- A fény és a sötét által közvetített tartalmak (mesék, mítoszok, legendák)
- Játék a fényel (lámpákkal, vetítőkkel)
- Tárgyak, terek és a fény kapcsolata
- Külső–belső élmények átélése, megtapasztalása és megjelenítése (zenei, akusztikai analógiák felismerése, létrehozása)
- A fekete szín használata, a fekete–fehér kontraszt (fekete tér, fekete tárgy)
- A szürkétől a feketéig – grafikában és festészetben

Felületképzés

- Faktúra és textúra alakítás a grafika és festés eszközeivel
- Felületkontrasztok létrehozása (különböző anyagok nyomataival, kollázssal)
- Lavírozott tus, pác és akvarell rajzok
- A gyors, könnyed festés technikája
- Festett ceruzarajzok. Különböző technikák vegyítése, kísérletezések

Kifejezés, képalakítás

- Organikus képalakítás (szerves elrendezés, kiemelés–elhagyás, pozitív–negatív formák, szabályosság–szabálytalanság)
- Képi elemek átrendezése, variációk, kompozíciós lehetőségek

Képalakítás

- Illusztráció készítése
- Tusrajzzal a monokromitás, a foltképzés és a vonalrendszerek szerepének hangsúlyozása
- Egyedi nyomtatással monotypia készítése

Tér – környezet

- A körülvevő környezet elemei által létrehozott különböző méretű, nyitott és zárt terek
 - Térépítések és térjátékok a különböző érzékelési területek bekapcsolásával
 - Hagyományos és rendhagyó térképek készítése (hang–, taktilis–, hőterképek)
 - Eltérő hangulatú, méretű, arányú és szerkezetű terekben, (labirintusokban) átélt tapasztalások, élmények megjelenítése grafika, festészet és kevert technikák segítségével
- A betű és kép

- Jel (egyedi, saját jel)
- Betűkarakter, monogram
- Az alkalmazott grafika műfaji sajátosságaival embléma, piktogram tervezése
- A kódextől a könyvnyomtatásig
- A nyomtatott írás és a kép használhatósága
- Miniaturák, óriásképek

Műalkotások

- A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
- Anyagok, eszközök, megoldások a különböző korokban
- A feladatokhoz kapcsolódó műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
- Műalkotások a környezetünkben, galériákban

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a grafika és festészet alapvető technikai és műfaji sajátosságait,
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerű használatát,
- a grafika és festészet néhány kiemelkedő hazai és külföldi képviselőjét, kortárs alkotóit,
- a vizuális kifejezés, képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit,
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

- munkájához motívumokat gyűjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni,
- a vizuális kifejezőeszközök és módok (vonalak, színek, formák, felületek és kompozíciós lehetőségek) kifejezési szándék szerinti használatára,
- a tanult grafikai és festészeti technikákkal (ceruza–, tus–, pác–, akvarell– és krétarajz, anyag nyomatok, monotypia, kollázs, akvarellfestés, temperafestés, pasztell és vegyes technika) alkotásokat létrehozni,
- egy téma kapcsán variációkat és különböző méretű alkotásokat készíteni,
- képzőművészeti alkotásokon a színek, vonalak felületek sajátosságait felismerni,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében valamint kiállítással adnak számot tudásukról

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezet által közvetített üzenetek befogadásának és értelmezésének mélyítése.
- A formák, színek változatos, gazdag használatának kialakítása.
- A külső látvány és a lelki tartalmak érzékeny megjelenítésének fejlesztése.
- A véleményformálás finomítása saját és mások műveivel kapcsolatban.
- A tanulók tervezési készségének és problémamegoldó képességének fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

A megvilágítás szerepe

A fény és árnyék grafikai és festészeti eszközökkel való megjelenítésének lehetőségei

A forma, méret, felület, szín és kompozíciós kontrasztok

A redukció, a sűrítés, a fokozás és a kiemelés szerepe

A felületgazdagítás lehetőségei

A színperspektíva szerepe

A különböző színviszonyok hatása, kifejezőereje

Variációk, sorozatok készítése

Nagyítások, méret és léptékváltások alkalmazása

Eltérő képkivágások hatásainak megtapasztalása és alkalmazása

A sablonnyomat, dombornyomat technikája

A linómetszés technikája

Alkalmazott vagy tervezőgrafika sajátosságainak megfelelő tipográfia, könyvborító, plakát tervezése

Jelmezek, maszkok, díszletek készítésének sajátosságai

Egyszerű akció, performance létrehozása

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A fény és a sötét

– Karakteresen eltérő erejű, irányú megvilágítású tárgyak és terek létrehozása, megjelenítése

– A fény és árnyék grafikai eszközökkel való kifejezése

– Színes kompozíciók, és variációk készítése a látvány inspiráló hatására

Kontrasztok

– Forma, méret, felület, szín és kompozíciós kontrasztokra épített kép, képtárgy sorozatok, variációk létrehozása, a

zene–hang, mozgás–tapintás, az irodalom és a képzőművészet inspiráló hatására

– További lehetőségek, variációk és kísérletezések új médiumok, műfajok segítségével

Kifejezés – karakterek

– Emberi és mitikus karakterek vizuális kifejezése

– Emberek, hősök, tárgyak jellege, hangulatváltozásaik megjelenítése a festészet és grafika eszközeivel

– Portrék, maszkok, jelmezek készítése

– Kifejező karakterek létrehozásának inspirálása játékokkal és akciókkal

– A kifejezés lehetőségei a redukció, a sűrítés, a fokozás, és a kiemelés eszközeivel

– Egy téma feldolgozása a sablonnyomat (kivágott papír vagy műanyag motívumokkal), dombornyomat, tus– és a temperatechnika lehetőségeit felhasználva

– Felületgazdagítási lehetőségek

– Dramatikus játék a kész alkotásokkal

Tér – környezet

– A közvetlen környezet tárgyai, tárgykarakterek szembeállítások, csoportosítások

– Tárgyátalakítások, átfestéssel, zavarófestéssel

– Tárgyak idegen, megszokottól eltérő környezetbe helyezése

– Léptékváltás adta lehetőségek felhasználása

– Egy tárgy részletének felnagyítása, változatos képkivágások

– A látvány és fantázia képi elemeinek összekapcsolása egy tárgy, szerkezet belső terének ábrázolása során

Írás – kép

– Alkalmazott vagy tervezőgrafikai ismeretek segítségével könyvborító, plakát készítése

– A képhez felirat tervezése (számítógép segítségével). Betű, tipográfia

– A betű, írás és kép szabad műfajú felhasználása

Szín

- „Szín-tér”, külső–belső terek színviszonyai
- Az illúziókeltés lehetőségei
- Színperspektíva
- Kompozíciós változatok a szíkontrasztra
- A szín kifejezőereje, mélysége, mozgása a külső látvány és a lelki tartalmak megjelenítése során
- Terek berendezése, benépesítése eltérő méretű és színű figurákkal, szalagokkal, textilekkel, lámpákkal
- Doboz szín–házak – azonos motívumok más–más színviszonyok között
- Képzőművészet**
- A gouache technikájának ismerete
- A linómetszés technikájának elsajátítása, sajátosságai, műfaji követelményei, az anyag– és eszközhasználat specifikumai
- Egydúcós linómetszet
- Színes linómetszet kialakítása a dúc továbbvívásával
- Különböző méretű illusztráció, illusztráció sorozat készítése zenei, irodalmi alkotáshoz
- Illusztráció készítése egyedi és sokszorosítási technikákkal (ecset– és tollrajz, gouache, linómetszet)
- Műalkotások**
- A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
- Anyagok, eszközök, megoldások és stiláris jegyek a különböző korokban
- A feladatokhoz kapcsolódó műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
- Műalkotások a környezetünkben, galériákban
- Értékelés és kiállítás–rendezés**

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a szín kifejezőerejét, a színperspektíva szerepét,
- a különböző színviszonyok hatását,
- a sablonnyomat, dombornyomat, linómetszés technikáját.

Legyen képes:

- a tanult vizuális kifejezőeszközöket és módokat a képzőművészeti gyakorlatban alkalmazni,
- a fény – árnyék – szín összefüggéseit felhasználni a külső látvány és a lelki tartalmak megjelenítése során,
- alkalmazni a léptékváltás adta lehetőségeket,
- véleményformálásra saját és mások műveivel kapcsolatban,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében valamint kiállítással adnak számot tudásukról

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A személyes kifejezési eszközök megtalálásának ösztönzése.
- A kísérletező kedv, a döntésképeség és az alkotói magatartás fejlesztése.
- A képépítési és kompozíciós törvényszerűségek tudatos használatának ösztönzése.
- A tudatos környezetformálás igényének kialakítása.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
 A színmodulációk, lokál és valőr színek
 A szín–önkontraszt és komplementer kontraszt hatásai
 A túlzás, fokozás szerepe
 Az egyensúly feltételei
 Az átírás módjai
 A dekoratív festészet sajátosságai
 A különböző stílusjegyek felismerésének szempontjai
 Többdúcú linómetszet létrehozása
 Hidegtű vagy pusztatű technikája
 Az improvizatív és a tervezett művek közti különbségek
 Látványterv létrehozása
 Akrilfestés gyakorlata
 Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

Képkalkotás

- Személyes jelentéssel bíró fogalmak, tartalmak, tárgyak grafikus megjelenítése (változás, kapcsolat, szembenállás)
- Színes sokszorosítás. A színek felhasználásának lehetősége a sokszorosított grafikában
- Többdúcú linómetszet készítése
- Alapszín keveredések, átfedések, új szín létrehozása, alányomás
- Sorozat készítése amorf keretű linódúcokkal
- Hidegtű
- A hidegtű vagy pusztatű technika elsajátítása, a mélynyomás alapjai
- Alapozatlan, pusztá, felfényesített lemezre karcolás túvel, a felületek megdolgozása jelet hagyó eszközökkel
- A vonalkarakter lehetőségeinek kiaknázása a dúc felnagyításával
- A magas– és a mélynyomás variálásának lehetőségei

Stílusvariációk, átiratok

- Különböző korok eltérő stílusú, témájú alkotásainak átfestése, összekeverése és egybeépítésük variációi
 - Stílusjegyek átváltoztatása, méret– és léptékváltások
 - Nagyméretű dekoratív, díszletjellegű megoldások. Tervek készítése
 - Fotókból képsorozatok összeállítása, eltérő képkapcsolási lehetőségek tudatos használata
 - Művek összehasonlítása
- Egyéni vizuális kifejezés
- Személyes kifejezőeszközök és módok megtalálása az egyéniség, a technikai lehetőségek és a műfaji sajátosságok összehangolása által, önálló kísérletezések segítségével
 - Folyamat – karakter – személyes idő kifejezési lehetőségei
 - Személyes képnapló készítése, lelki tartalmak, történések és változások vizuális rögzítése
 - Improvizációk és tervezett művek
 - Zenei vagy egyéb inspiráció segítségével túlzások, fokozások, egyensúly veszteségek megjelenítése festészeti és vegyes technikájú alkotásokon, képtárgy sorozatokon

Vizsgamunka

- Az eddigi ismeretek felhasználásával, egyéni kifejezési szándék szerinti kép, képtárgy, képsorozat készítése választott technikával és dokumentálása.

Műalkotások

- A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
 - Anyagok, eszközök, megoldások és stiláris jegyek a különböző korokban
 - Elemzések a grafika és festés módszereiről, a színhasználatról és az anyagokról
 - Művészeti, művészettörténeti ismeretek beépítése az alkotó tevékenységbe
 - A feladatokhoz kapcsolódó kortárs műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
 - Műalkotások a környezetünkben, galériákban
- Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a grafika és festészet kiemelkedő hazai és külföldi képviselőit, kortárs alkotóit,
- a tanult vizuális kifejezőeszközöket és módokat a képalkotási gyakorlatban,
- a képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit.

Legyen képes:

- különbséget tenni a magas– és mélynyomás között,
- grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló koncepciók alapján különböző méretű variációkat, kép–, képtárgy sorozatokat, illusztrációkat készíteni,
- munkáját esztétikusan összeállítani, bemutatni,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- véleményformálásra műalkotásokkal kapcsolatban,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében valamint kiállítással adnak számot tudásukról

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a grafika és festészet történetét, korszakait, jellemző alkotásait,
- a grafika és festészet kiemelkedő hazai és külföldi képviselőit, kortárs alkotóit,
- a grafika és festészet technikai és műfaji sajátosságait,
- a képgrafikai, alkalmazott grafikai és a festészeti tevékenységeket, eljárásokat
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerű használatát,
- a képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit,
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes:

- munkájához motívumokat gyűjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni,
- a tanszak tanult műfaji sajátosságainak megfelelő átírásra, absztrakcióra,
- az egyedi– és sokszorosított grafikai eljárások, festészeti technikák alkalmazására,
- a grafikai és festészeti anyagok helyes használatára,
- a színek, formák és kompozíciós lehetőségek kifejezési szándék szerinti használatára
- grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló alkotások, variációk és illusztrációk készítésére,

- a tanult grafikai és festészeti technikák sokszínű használatára és továbbfejlesztési lehetőségeinek keresésére, kísérletezésre,
- esztétikus képi megjelenítésre,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- önálló véleményformálásra saját és mások műveivel kapcsolatban,
- a munkavédelmi szabályok betartására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

A grafika és festészet műhelygyakorlat

- tervezés 40 perc
- tárgykészítés 140 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó, képessége. A terv tükrözze a tanulónak a grafika és festészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A megvalósított kép, képtárgy, képsorozat mutassa be a tanuló grafikai és festészeti jártasságát, tudását.

A grafika és festészet műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján létrehozott alkotás, amely lehet:

- alkalmazott grafikai, sokszorosított grafikai alkotás, sorozat vagy variáció,
- grafikai és festészeti illusztráció sorozat,
- szabadodon választott technikákkal készített képi alkotás, alkotássorozat vagy variáció.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- modell alapján készített képi, képtárgyi átírás,
- alkalmazott grafikai vagy dekoratív festészeti vázlattevé – sorozat.

A vizsga értékelése

A grafika és festészet műhelygyakorlat alapvizsga értékelésének általános szempontjai:

- tervezési, képalkotási készség,
- színhasználat, kompozíciós készség,
- alapvető anyag- és eszközismeret, jártasság,
- a grafikai és festészeti ismeretek gyakorlati alkalmazása,
- a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró és kifejezőképesség,
- az elkészült munka összhangja.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományos és az új médiumok iránti nyitott szemlélet kialakítása.
- Munkáinak esztétikus dokumentálásának és installálásának ösztönözése.
- A tanuló átíró képességének, kreativitásának, komplex szemléletének és kísérletező kedvének fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

A színek reklámpszichológiai törvényszerűségei és összefüggései

A látvány átírásának lehetőségei

A pszeudo, a transzparencia fogalma és jelensége a művészetben

Az intermédia, az akcióművészet, az installáció és az environment műfaji sajátosságai

Rézkarcs készítése

A különböző műfajok, technikák határait kitágító lehetőségek

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A látvány

- Tárgyak, arcok sajátos, egyedi jellemzőinek rögzítése a grafika és a festészet eszközeivel
- Megvilágítási problémák, fény- és színviszonyok elemzése, megállapítások alkalmazása
- A szintani ismeretek: színek derítése, ösztönös és tudatos színhasználat
- Vázlatok, variációk és nagyméretű festmény készítése

Láttatás – képi közlés

- A látvány (tárgy, portré) feldolgozása, átírása különböző művészeti stílusokban
- Képi látványelemek felhasználása például a képregény vagy storyboard műfajában

Képalakítás

- Rézkarcs készítése
- Az anyag-előkészítés műveletei (fazettálás, polírozás, alapozás, kormozás, kitakarás)
- A maratás; a marófolyadék, az idő, a vonalháló és a karakter pontos megismerése
- Festékkeverési gyakorlatok, próbalemezek, próbanyomatok készítése
- A művészettörténetből vett példa tanulmányozása, másolása, egy-egy részletének kiemelése

Intermédia – kísérletek

- Installáció, environment és akcióművészet sajátos jegyei
- Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (pszeudo, transzparencia, kontraszt, mélység, zárt–nyitott)
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresése
- Kísérletek, próbálkozások olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)
- A munkafolyamatok, kísérletek dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével

Alkalmazott művészet

- Tervezőgrafikai feladatok (plakát, CD, kiadvány)
- Tetszőleges reklámtéma feldolgozása a grafika és a festészet eszközeivel
- A színdinamikai szempontok figyelembevétele
- A színek hatása, a színek információsegítő szerepe
- Színek a különböző médiumokban
- Számítógép kínálta lehetőségek felhasználása
- Tipográfiai ismeretek felhasználása

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a hidegtű és a rézkarcs közti különbségeket, ismerje fel ezeket a nyomatokon,
- a színek érzelmeket alakító hatását saját festményein,
- az alkalmazott grafika és a szín reklámpszichológiai törvényeit és összefüggéseit,
- az intermédia egyes műformáit,
- a kortárs hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket.

Legyen képes:

- klasszikus sokszorosított grafikai lapok készítésére,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- nyitott szemlélettel közeledni a hagyományos és az új médiumok felé,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében valamint kiállítással adnak számot tudásukról A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafika és festészet szaknyelvének árnyalt használatának fejlesztése.
- Önálló koncepciójú kísérletek, alkotói folyamatok végigvitelének elősegítése.
- A kísérletezési kedv ösztönzése a grafika és festészet határterületein.
- A felelősségtudat, a döntésképeség, az empátikus és a kommunikációs készség fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

Az arányok szerepe, jelentősége

Árnyékok, reflexek a téri illúziókeltésben

A látvány átértelmezésének lehetőségei

A kiemelés – elhagyás szerepe, hatása

A térbeliség – síkra feszítettség szabályai, kifejezőeszközei

A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselői

Az olajfestés alapjai

A filmnyelv és az elektronikus művészetek kommunikációs technikái

Az intermédia, a posztmodern formanyelve

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A látvány

– A figura arányainak, sajátos, egyedi jellemzőinek rögzítése a grafika és a festészet eszközeivel

– A figura és környezetének viszonya

– Megvilágítás, árnyékok és reflexek

– Táj festése a szabadban akvarellal, temperával

– A térillúzió festésének lehetőségei

Láttatás – képi közlés

– A látvány (táj) befejezése, újrakomponálása, feldolgozása és átírása a helyszínen készített saját fotók, vázlatok alapján

– A látvány átértelmezése, megfogalmazása különböző művészeti stílusok átírataiban, játék egyes mesterek sajátos vizuális hatáselemeivel

- A kiemelés – elhagyás, térbeliség – síkra feszítettség vizuális kifejezőeszközeinek alkalmazása
- Tematikus képalkotás
- Variációk a tér megfogalmazására a grafika és a festészet nyelvén
- Olajfestés
- Az olajfestés technikájának alapjai
- A festés története, a vászon, a vakkeret, az ecsetek, az alapozás megismerése
- Grafikai megoldások, rézkarc nyomatok a tér megjelenítésében
- Az önálló vonal- és formakialakítás, a hozzáadás – elvétel fejlesztési lehetőségeit felhasználva
- Intermédiák – kísérletek
- A film, média képi nyelve
- A színek játéka, a színek bizonyos irányokba történő eltorzítása, megváltoztatása
- Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (illúzió, szemérem – szégyen, csend – zaj, rés – szilánkok)
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitérítő eljárások keresése, kísérletezések
- Variációk olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)
- A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével
- Műalkotás igényű dokumentáció készítése
- Alkalmazott művészet
- Tervező grafikai feladatok (plakát, CD, kiadvány, írás–kép, névjegy, web–lap)
- Tetszőleges téma feldolgozása a grafika és a festészet eszközeit felhasználva
- Az egyéni formanyelv
- Az önkifejezés korlátai, lehetőségei az alkalmazott művészetben
- Önálló forma és karaktervilág, vonal- és felhasználat
- Klasszicitás – modernség, posztmodern, kortárs – eredetiség
- Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- az olajfestés technikájának alapjait,
- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet szaknyelvét.

A tanuló legyen képes:

- különböző anyagokkal, stílusjegyekkel alkotásokat létrehozni,
- tájkép festésére természetben, vázlatok alapján műteremben,
- önálló alkotó tevékenységre a festészet határterületein,
- alkalmazni a grafikai sorozatok ismétlődő műfaji, stiláris eszközeit,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében valamint kiállítással adnak számot tudásukról

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafika és festészet szaknyelvének árnyalt használatának fejlesztése.
- Önálló grafikai és festészeti alkotások, alkotás–sorozatok létrehozásának ösztönzése.
- A kísérletezési kedv bátorítása a grafika és festészet határterületein.
- A felelősségtudat, a döntésképeség, az empatikus és a kommunikációs készség fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

Belső tartalmak és karakterek megjelenítési lehetőségei

Anatómiai törvényszerűségek

Általános és egyedi jegyek

Téri illúzió a különböző műfajokban

Stíluskontraszt

Látvány átértelmezése a különböző műfajokban

A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselői

Technikák, műfajok elméleti és gyakorlati ismeretei

Díszlet és látványterv

Interaktív tér

Az intermédia kifejezési lehetőségei

A filmetűd sajátosságai

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A látvány

– Arcok, figurák, karakterek

– Önarckép sorozat, a belső változások vizuális rögzítése változatos eszközhasználattal

– Portré, figura különböző környezetbe, térbe helyezése

Láttatás – képi közlés

– Stíluskalandok a kortárs grafika és festészet hazai törekvéseinek inspiráló felhasználásával

– Játék egy klasszikus és egy kortárs stílus elemeivel, koncepcióival

– Azonos témára ellentétes stílusú képek, grafikai lapok készítése

Tematikus képalkotás

– Díszlet és látványtervek

– Szabadon választott mű színpadképének, látvány- és jelmeztervének elkészítése

– Egy jellegzetes részlet kivitelezése

– A valóság szín-terei, filmetűdök, képlenyomatok, rögzített pillanatok

– Kis méretben, egyedi grafikai lapokon sorozat tervezése

Intermédia – kísérletek

– Interaktív tér lehetőségei

– Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (identitás, individuum, rész – egész, önreflexiók – saját tér, személyes tárgy, valós és szubjektív idő, környezet hatása, titok, magány, pusztulás)

– A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresése, kísérletezések által

– Kísérletek olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek

meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció,

environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák,

interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)

- A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével
 - Műalkotás igényű dokumentáció készítése
- Alkalmazott művészet**
- Tervező grafikai feladatok az év során feldolgozott témákhoz kapcsolódóan (plakát, kiadvány, meghívó, web-lap)
 - Az elkészített síkalkotáshoz egy képtárgyi kiegészítés létrehozása a sokszorosítás technikájának felhasználásával
- Értékelés és kiállítás-rendezés**

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait,
- a képgrafika és az alkalmazott grafika együttes megjelenésének lehetőségeit.

Legyen képes:

- a vizuális kifejezés elemeinek, eszközeinek alkotói szándék szerinti tudatos alkalmazására,
- alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
- egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
- az általa választott műhöz scenikai tervet, díszlettervet készíteni,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresésére, alkalmazására,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében valamint klioállítással adnak számot tudásukról A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Egyedi képi világgal bíró alkotások, alkotás sorozatok létrehozásának ösztönzése.
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresése elősegítése.
- Tudatos környezetformálás igényének fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek:

A forma, szín, tér egymáshoz való viszonya, egyéni, személyes modulációk
A látvány átértelmezése a nézőpont és képkivágás segítségével

A valós és virtuális tér

A filmtér, filmidő sajátosságai

A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselői

A személyesség hatása

Intermédiák-kísérletek

A film műfaji lehetősége

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A látvány

– Tárgyak, arcok, terek megjelenítése sajátos nézőpontból és képkivágással

– Formák, színek és terek egymáshoz való viszonyának megfigyelése

Láttatás – képi közlés

– Film készítése egy emlékről, álomról

– Storyboard megrajzolása a valós látvány után készített tanulmányok segítségével

– A kiemelés, az elhagyás, a sajátos nézőpontok és képkivágások vizuális kifejezőerejének felhasználásával

– A forgatókönyv egyes tartalmi és vizuális jeleneteiből önálló festészeti vagy grafikai lapok, variációk készítése

– Egy film elkészítéséhez nagyméretű filmtér, illetve figura megalkotása

– Filmtér és filmidő értelmezése a személyes alkotás során

Intermédiák – kísérletek

– Saját személyes üzenet-kísérlet

– Klasszikus ismeretek összekapcsolása kortárs eszközökkel és megközelítésekkel

– Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (például: idő, válasz, kérdés, kétség, választás, bizonyosság, változás)

– A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresése, kísérletezések

– Kísérletek olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó-kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)

– A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével

– Műalkotás igényű dokumentáció készítése

Vizsgamunka

– Szabadon választott témában portfólióval, tervezési dokumentációval elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából

– A koncepció és tervvázlatok rögzítése

– A tervezett mű és környezetének kapcsolata és egymásra hatásuk

– A témának, tartalomnak és az egyénnek megfelelő technikai megoldások kiválasztása

– A kész mű, műsorozat installálása

Értékelés és kiállítás-rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

– a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,

– a grafika és festészet szaknyelvét,

– a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait,

– a legfontosabb munkavédelmi teendőket.

Legyen képes:

– alkalmazni a kortárs grafikai és festészeti törekvések egyes eredményét,

– alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,

– egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,

– klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,

– technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,

– műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,

- a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresésére, alkalmazására,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében adnak számot tudásukról, valamint bemutató kiállítással évvégén.

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet szaknyelvét,
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök használatát,
- a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait,
- a legfontosabb munkavédelmi teendőket.

A tanuló legyen képes:

- a vizuális kifejezés elemeinek, eszközeinek alkotói szándék szerinti tudatos alkalmazására,
- önálló grafikai és festészeti alkotások, alkotás-sorozatok létrehozására,
- alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
- egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresésére, alkalmazására,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- a biztonsági és balesetvédelmi előírások betartására.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Grafika és festészet műhelygyakorlat

- tervezés 50 perc
- tárgyalkotás 190 perc

A szóbeli vizsga időtartama: max. 10 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó, képessége. A terv tükrözze a tanulónak a grafika és festészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A megvalósított kép, képtárgy, képsorozat mutassa be a tanuló grafikai és festészeti jártasságát, tudását.

1. A grafika és festészet műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján létrehozott alkotás, amely lehet:

- alkalmazott grafikai, sokszorosított grafikai alkotás vagy sorozat,
- grafikai és festészeti illusztráció sorozat,
- szabadodon választott technikákkal készített elbeszélő képi alkotás vagy sorozat,
- díszlet- és jelmeztervek,
- murália vagy annak részlete.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- modell alapján készített képi, képtárgyi átírás,
- alkalmazott grafikai vagy dekoratív festészeti vázlattevé vagy sorozat.

2. A grafika és festészet műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a grafika és festészet nagy stíluskorszakai,
- a grafika és festészet legjelentősebb alkotásai, alkotói,
- a grafika és festészet anyagai, eszközei, műfajai,
- a grafika és festészet műfajában alkalmazott technikák,
- az elkészített tervek és művek bemutatása,
- egészség- és környezetvédelmi alapismeretek.

A vizsga értékelése

A gyakorlati vizsga értékelése:

- a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő megjelenítő, átíró, kifejező készség,
- tervezői, kivitelező készség,
- szintani és formatani ismeretekben való jártasság, a kompozíció törvényeinek ismerete,
- műalkotás és környezet összefüggéseinek ismerete,
- a grafika és festészet technikáinak és eljárásainak alkalmazási szintje,
- a felületalakítás módja,
- kreativitás, egyediség,
- az elkészült munka összhangja.

A szóbeli vizsga értékelése:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szakszerűsége, pontossága,
- kommunikációs készség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Vizes blokk

Tároló szekrények

Munkaasztalok, székek

Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök

Szemléltető anyagok (képek, könyvek, CD, DVD-k)

Gyűjtött tárgyak, drapériák

Fényképezőgép

Filmfelvevő

Számítógép
Szoftverek
Grafikai prés (legalább A/3-as méret lehúzására alkalmas méretben)
Mobil lámpa
Rajztábla (A/3, A/2)
Vonalzók, olló, snitzer
Rajzi és grafikai eszközök: ceruza, toll, rajzszén, pasztell, zsírkréta, tus, karctű, linókés, különböző méretű fotós gumihenger, grafikai festékező lap, linó festék, szitafesték szitakeret, spakli, kormozó eszköz, lemezvágó eszköz, lemezfogó
Festő eszköz: ecsetek, festőkések, tálak, paletták, vízfesték, tempera
Festőállvány (továbbképző)
Zárható vegyszertároló (veszélyes anyagok használata esetén)

9.4.3. FOTÓ ÉS FILM TANSZAK

FOTÓ ÉS FILM MŰHELYGYAKORLAT

A fotó és film műhelygyakorlat célja a fényképezés és a mozgófilm-készítés történetének, műfajának megismertetése, az alkotások történelmi, társadalmi és kulturális összefüggéseinek megértetése. Célja továbbá azoknak az elméleti és gyakorlati tudnivalóknak az elsajátíttatása, melyek birtokában a tanulók képessé válnak önálló alkotások létrehozása a fotós és a filmes nyelv sajátosságok, törvényszerűségek felhasználásával.

A műhelygyakorlat feladata a fényképezés és a filmkészítés anyagainak, eszközeinek és alkalmazási lehetőségeinek megismertetése és alkotó alkalmazása. A képrögzítés és szerkesztés eszközeinek gyakorlati felhasználása, az álló- és mozgókép létrehozásához szükséges optikai és világítástechnikai alapismeretek elsajátíttatása. A képalkotási lehetőségek megismertetése, kipróbálása, alkalmazása, technikai kísérletek tervezése és kivitelezése, az utómunkálatok megvalósítása.

Alapfokú évfolyamok

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A fényképezés és a filmkészítés anyagainak, eszközeinek és egyszerűbb alkalmazási lehetőségeinek megismertetése néhány példa segítségével.
- A tanuló fantáziájának, kísérletező kedvének, nyitottságának fejlesztése.
- Az életkori sajátosságoknak megfelelő elemző, képalkotó képességek kibontakoztatása.
- Az eszköz- és anyaghasználat terén élményszerű ismeret- és tapasztalatszerzés biztosítása.
- A társakhoz való pozitív viszonyulás formálása, a segítőkészség alakítása.
- A munkakörnyezet tisztántartására való igény kialakítása, a fegyelmezett munkavégzés szabályainak elsajátíttatása.

Tananyag

Álló- és mozgóképi ismeretek

Ízelítő néhány hazai vagy külföldi alkotó munkájából

A fényvel, a fényérzékeny anyaggal való kísérletezés

A fotogram, kemogram, frottázs alapjai

Képalkotás egyszerű digitális technikával (mobiltelefon, kompakt fényképezőgép)

Baleset-, munka- és környezetvédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

Camera obscura, lyukkamera

Camera obscura, lyukkamera készítése és használata

Ismerkedés a kinoszkóppal

– 12 képes fázisrajz–csík készítése

Fényképezőgép, kamera a gyakorlatban

– Önálló felvételek készítése egyszerű képrögzítő eszközökkel (mobiltelefon, digitális fényképezőgép)

– Az eszközök megóvása, szakszerű kezelése

Árnykép

– Rövid történetet, jelenetet feldolgozó árnyképsorozat készítése

Fotogramok

– A fény, a tér és az idő összefüggéseinek kutatása

– A fényérzékeny papír jellemzőinek, az előhívónak és rögzítőnek gyakorlati kipróbálása

– A fény útjába helyezett tárgy megvilágításának lehetőségei

– Fotogramok, kemogramok, frottázsok létrehozása

– Lapozható, sodorható képsorok készítése

– Képregény–vázlatok elkészítése

– Szendvicordia komponálása, képi megjelenítése

– Egyéni próbálkozások, újszerű hatások létrehozása

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

– a fotóművészet néhány jelentős alkotóját műveiken keresztül,

– az álló– és mozgókép közti alapvető különbségeket,

– a rendelkezésére álló képrögzítő eszközöket,

– a laboreszközöket,

– a nézőpont, kompozíció fogalmait.

Legyen képes:

– megfigyelni az alapvető fény–árnyék jelenségeket, és tapasztalatait a képi kifejezésben alkalmazni,

– fotó– és filmalkotásokat tanári segítséggel elemezni.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében valamint kiállítással adnak számot tudásukról

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,

a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A fényképezés és a mozgófilm–készítés történetének bemutatása.

– A fotós és a filmes nyelv sajátosságainak, törvényszerűségeinek tanulmányoztatása.

– A fényképezés és a filmkészítés anyagainak, eszközeinek és alkalmazási lehetőségeinek megismertetése.

– A nézőpont, a képkivágás megválasztási szabályainak, képi következményeinek, valamint az egyszerű képregény–vázlat elkészítésének megismertetése, mozgó, mozgatható képek, képsorozatok előállításának gyakoroltatása.

- Az esztétikum iránti igény és befogadóképesség fejlesztése.
- Nyitottságra, problémaérzékenységre való felkészítés kisebb feladatok önálló megoldása által.
- A módszeres munkavégzés gyakoroltatása.
- Saját munkák elemző értékelésének, rendezésének, rendszerezésének, dokumentálásának alkalmaztatása.

Tananyag

Álló- és mozgóképi ismeretek

Szemelvények a fotográfia és a filmművészet technikatörténetéből

A fotó- és filmművészet néhány emblematikus alkotásának megismerése

Kameramozgások

Álló és mozgó tárgy, személy követése statikus és mozgó kameraállásból

Különböző képkivágások (plánok)

Egy kitalált vagy felépített jelenet plánokra bontása (premier plán, kistotál, nagytotál)

Rövidfilmes kísérletek a tapasztalatok alapján

A mozgókép készítés néhány szabálya

A fényvel, a fényérzékeny anyaggal való kísérletezés

Fotogram, kemogram, frottázs létrehozása

analog vagy digitális fényképezőgéppel, mobiltelefonnal felvételek létrehozása

Képpár, képsor, képsorozat fogalma, dramaturgiai lehetőségei

Baleset-, munka- és környezetvédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A fényképezőgép és a kamera

- A nézőpont megválasztásának képi hatása
- A fénymérés alapjai, a záradó, fényrekesz (blende) összefüggéseinek és jelentőségének gyakorlati megismerése
- A kameramozgások fajtái és ezek variációi (svenkelés, emelés, süllyesztés, kocsizás)

A plánok kapcsolata

- A képkivágások (plánok) rendje (premier-, szekond-, bőszekond-, amerikai-, kistotál-, nagytotál plán)

– A jelenetek hosszának változatos alkalmazása

– Rövidfilmes kísérletek és tapasztalatok

Fotogramok, camera obscura felvételek

- A fény, a tér és az idő összefüggéseinek kutatása
- A fényérzékeny papír jellemzői, az előhívók és rögzítők működése
- Átlátszó, félig átlátszó, átlátszatlan tárgyak megvilágításának lehetőségei
- Transzparencia, reflexió

– Fotogramok, kemogramok, frottázsok létrehozása

– Tónusátmenetek kipróbálása

– Nyomhagyás különféle eszközökkel és anyagokkal a fényérzékeny papíron

– A fotogramok képsorokba, sorozatokba rendezése

– A mozgás érzetének visszaadása képi eszközökkel

– Egyszerű szituáció ábrázolása képsorokban

– Egyéni próbálkozások, újszerű hatások létrehozása

Értékelés és kiállítás-rendezés

Képkalkotás egyszerű digitális technikával (mobiltelefon, kompakt fényképezőgép)

– Képpárok, képsorozatok létrehozása

– A kiválasztott fotók szerkesztése számítógépen

– A képek nyomtatása, párokba, sorozatokba rendezése

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a fotó- és filmművészet néhány jelentős alkotóját műveiken keresztül,
- a természetes és mesterséges fényforrásokat, tudjon különbséget tenni hatásmechanizmusuk között,

- a képkivágások (plánok) képalakító hatását,
- az optikai képalkotás fogásait, fogalmait, lehetőségeit,
- a mozgóképkészítés alapvető szabályait,
- a nézőpont, kompozíció, ritmus, ismétlés, szimmetria fogalmát.

Legyen képes:

- a tanult képzőművészeti technikákat, módszereket saját munkáiban alkalmazni,
- egyszerű képregény–vázlatot elkészíteni, mozgó, mozgatható képeket, képsorozatokat előállítani,
- saját munkáit elemzően értékelni, rendezni, rendszerezni, dokumentálni.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében valamint bemutatkozó kiállítással illetve rövid klipszerű kisfilmmel adnak számot tudásukról

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A fényképezés és a mozgófilm–készítés történetének, műfajának megismertetése.
- A képelemzések során az alkotások történelmi, társadalmi és kulturális háttérének felismertetése az összefüggések alapján.
- A fényképezés és a filmkészítés anyagainak, eszközeinek és alkalmazási lehetőségeinek további megismertetése.
- A képalkotási lehetőségek mélyítése, a tanultak kipróbáltatása és alkalmaztatása.
- Az idő–, és térbeli változás, mozgás, fejlődés, haladás képi kifejezésének megismertetése.
- A storyboard készítésének elsajátíttatása.
- A képrögzítő és szerkesztő eszközök gyakorlati felhasználásának bemutatása.
- Azoknak az elméleti és gyakorlati tudnivalóknak az elsajátíttatása, melyek birtokában a tanulók képessé válnak önálló alkotások létrehozása a fotós és a filmes nyelv sajátosságok, törvényszerűségek felhasználásával.
- Az értékes munkák kiválogatásának, a rendszerezésének és kiállítási módjainak elsajátíttatása.
- Tanári vezetéssel, bonyolultabb feladatok elvégzésére történő felkészítés.
- Az interaktivitás (személyközi kapcsolatok aktivitása, kooperáció) elmélyítése.

Tananyag

Álló– és mozgóképi ismeretek

A fotográfia és a filmművészet rövid technikatörténete

Néhány jelentős alkotóművész ismerete műveiken keresztül

A fotó– és filmművészet jelentős magyar alkotói

A helyes expozíció fogalma, szerepe, jelentősége

A fénymérés

Digitális technikai alapismeretek

Ritmus, ismétlés, kiemelés, elhagyás, szimmetria fogalma

A képkivágások (plánok), a helyes nézőpont

A kollázs, montázs mint formanyelv
 Közelítés és nyitás zoom–objektívvel
 Közelítő és nyitó felvételek, kameramozgások vágási lehetőségei
 A mozgóképkészítés szabályai
 Digitális vágóprogram megismerése
 Folyamat– és mozgásábrázolás a művészetben
 A felvételek technikai, tartalmi és esztétikai minősége
 Baleset–, munka– és környezetvédelmi ismeretek
 Feladatcsoportok
 Fotogramok

- A fény, a tér és az idő összefüggéseinek kutatása
- A fényérzékeny papír jellemzőinek, az előhívónak és rögzítőnek gyakorlati kipróbálása
- Térbeli manipuláció a fotópapírral (hajtogatás, vágás), megvilágítás, előhívás
- Irányított roncsolás (tépés, égetés), megvilágítás, előhívás
- A mozgás illúziója
- Szendvicsnegatív készítése
- Egyéni próbálkozások, újszerű hatások létrehozása

 Fotóséta a város, település előre meghatározott helyszínein

- Szituációs gyakorlatok
- Az adott urbánus tér atmoszférájának bemutatása
- Kreatív, egyedi témakeresés a helyszín adottságaihoz igazodva
- Az elkészült fotók szelektálása, majd szerkesztése számítógépen
- A kiválasztott képek nyomtatás
- 5–10 képből álló fotósorozatok, valamint képpárok létrehozása

 Kreatív feladatok

- Egyéni nézőpont és kompozíciós rend megválasztása
- Ritmus, ismétlés, kiemelés, elhagyás, szimmetria megjelenítése az alkotásokban
- Spontán és rendezett fotók készítése
- Az idő–, és térbeli változás, mozgás, képi kifejezése a fotó és a film formanyelvén keresztül
- Képsorozatok készítése digitális fényképezőgéppel
- Storyboard létrehozása rajzolással, kollázs technikával
- Forgatási terv elkészítése, filmetűd forgatása stábmunkában

 Utómunkálatok

- Analóg, fekete–fehér felvételek készítése, filmhívás
- Digitális fotók szerkesztése számítógépen
- A fotók nyomtatása
- A leforgatott nyersanyag digitalizálása
- A vágóprogram alkalmazása
- A felvételek igényes megjelenítése webes felületeken

 Vizsgamunka készítése

- A tanult technikai ismeretek segítségével megvalósított fotó vagy filmalkotás, dokumentálás

 Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a fotó– és filmművészet néhány jelentős alkotóját műveiken keresztül,
- a nézőpont, kompozíció, ritmus, ismétlés, szimmetria, kiemelés, elhagyás fogalmait,
- a kameramozgások, a jelenetek képsorokra bontását, a képsorok megszerkesztésének elveit, módszereit,
- azokat a kreatív technikákat, amelyeket felhasználhat mondanivalója képi kifejezéséhez,
- digitális fotótechnika alapjait,
- folyamat– és mozgásábrázolás jellegzetességeit a művészetben,
- a fotózással és a filmezéssel kapcsolatos személyiségjogokat, etikai szabályokat.

Legyen képes:

- fotogramok, valamint különböző fotók felhasználásával montázsokat létrehozni,
- a számítógépes képszerkesztő programok alapvető lehetőségeit,
- az idő-, és térbeli változást, mozgást, fejlődést, haladást képileg kifejezni,
- storyboard–ot készíteni,
- önálló nézőpontot kiválasztani, egyszerűbb forgatási tervet készíteni, és annak alapján megfelelő segítséggel filmet forgatni,
- saját munkáit elemzően értékelni, rendezni, rendszerezni, dokumentálni,
- a baleset-, munka-, és környezetvédelmi szabályokat betartani.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében valamint bemutatkozó kiállítással illetve rövid klipszerű kisfilmmel adnak számot tudásukról

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a fotó és filmtörténet néhány jellemző alkotását,
- a fotó- és filmművészet néhány kiemelkedő hazai és külföldi képviselőjét,
- az álló- és mozgókép közti lényeges különbségeket,
- a rendelkezésére álló képrögzítő eszközöket,
- azokat a kreatív technikákat, amelyeket felhasználhat mondanivalója képi kifejezéséhez,
- a folyamat- és mozgásábrázolás jellegzetességeit a művészetben,
- a nézőpont, kompozíció, ritmus, ismétlés, szimmetria, kiemelés, elhagyás fogalmait,
- a rajz- és animációs filmek készítésének elveit (lapozható, sodorható képsorok),
- a laboreszközöket,
- a képkivágások (plánok) képalakító hatását,
- a mozgóképkészítés alapvető szabályait,
- a kameramozgásokat, a jelenetek képsorokra bontását,
- a fotózással és a filmezéssel kapcsolatos személyiségjogokat, etikai szabályokat,
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes:

- megfigyelni az alapvető fény-árnyék jelenségeket, és tapasztalatait a képi kifejezésben alkalmazni,
- képi gesztusokat, ábrákat, fotó- és filmalkotásokat tanári segítséggel elemezni,
- az idő- és térbeli változást, mozgást, fejlődést, haladást képileg kifejezni,
- egyszerű képregény-vázlatot elkészíteni, mozgó, mozgatható képeket, képsorozatokot előállítani,
- fotogramok, valamint különböző fotók felhasználásával montázsokat létrehozni,
- storyboard–ot készíteni,
- csendéletet, csoportképet, tájképet, városképet, életképet fotózni,
- saját munkáit elemzően értékelni, rendezni,

- önálló nézőpontot kiválasztani, egyszerűbb forgatási tervet készíteni, és annak alapján megfelelő segítséggel filmet forgatni,
- a tanult képzőművészeti technikákat, módszereket saját munkáiban is alkalmazni,
- a baleset-, munka- és környezetvédelmi szabályokat betartani.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama

Fotó és film műhelygyakorlat

– tervezés 40 perc

– fotó és film készítés 140 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó képessége. A koncepció tükrözze a tanuló a fotó- és filmművészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit. Az elkészített mű mutassa be a tanuló fotó- és filmtechnikai jártasságát, tudását.

A fotó és film műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész fotósorozat vagy filmalkotás.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással – a koncepció alapján, a tanult technikai ismeretek segítségével megvalósított fotó vagy filmalkotás, amely lehet:

- fotó – camera obscura –fotogram sorozat,
- mozgás érzetének visszaadása képi eszközökkel,
- egyszerű szituáció ábrázolása képsorokban,
- képsorozat készítése azonos kompozíciós elv alapján,
- storyboard és film, filmrészlet készítése.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan készített fotósorozat vagy filmalkotás.

Az intézmény által meghatározott vizsgamunka tervek vagy képes forgatókönyv alapján elkészített alkotás, amely lehet:

- tárgyfotó sorozat,
- környezetfotó sorozat,
- rövid tárgy–animáció,
- ritmusgyakorlat készítése mozgóképi eszközökkel.

A vizsga értékelése

- a fényképezés és filmezés eszközeinek és anyagainak ismerete, tudatos használata,
- a kompozíció alapelemeinek ismerete, alkalmazása,
- a képkivágások, képalakító eljárások ismerete,
- önállóság, eredeti látásmód.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében valamint bemutatkozó kiállítással illetve rövid klipszerű kisfilmmel adnak számot tudásukról

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A fényképezés és a mozgófilm–készítés történetének, műfajának, technikatörténetének megismertetése.
- Az alkotások történelmi, társadalmi és kulturális összefüggéseinek megértetése.
- Az álló– és mozgóképek létrehozásához szükséges optikai és világítástechnikai ismeretek elsajátíttatása.
- Újabb technikai kísérletek megtervezésének és kivitelezésének megismertetése.
- Szinopszis írásának, a forgatókönyv felépítésének, szerkezetének, használatának megismertetése.
- A tartalom és a művészi kifejezés összefüggéseinek megértetése.
- A fotó–, és filmkészítéshez kapcsolódó számítógépes programokat alkalmazási lehetőségének elsajátíttatása.
- A megtanult képzőművészeti technikák és kreatív módszerek egyre önállóbb beépítése az alkotó munkába.
- Az utómunkálatok szakszerű megvalósítása.
- A kész munkák webes megjelenítésének lehetőségei, szabályai.
- A munkafolyamat résztvevőivel való együttműködés fontosságának tudatosítása.
- A munka–, tűz és balesetvédelmi szabályok betartása.

Tananyag

Álló– és mozgóképi ismeretek

A fotográfia és a filmművészet rövid technikatörténete

Néhány jelentős alkotóművész ismerete műveiken keresztül

Magyar alkotók a fotó– és filmművészetben

Expozíciós alapfogalmak (zásebesség, blende, érzékenység)

A fénymérés

Különböző fényviszonyok, megvilágítások fajtái

Szinopszis írása, a forgatókönyv felépítése, szerkezete, használata

Snittek ritmusa

A jelenetek felépítésének rendje, variációs lehetőségek

A tartalom és a művészi kifejezés összefüggései

Baleset–, munka– és környezetvédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

Portréfényképezés

– A portréfotózás gyakorlata különböző gyújtótávolságú objektív használatával

– A portré megvilágításának változatai (egylámpás, kétlámpás és háromlámpás megoldások)

– Az elkészült fotókból sorozatok összeállítása számítógép segítségével

Montázsgyakorlatok

– A jelenetek (snittek) jellegének és hosszának megválasztása

– Plán kapcsolások

– Számítógépes vágóprogramok gyakorlati alkalmazása

Rövidfilmkészítés

– Szinopszis elkészítése

– Forgatókönyv írása a szinopszis alapján

– Rövidfilm forgatása stábmunkában

Utómunkálatok

– A negatív, pozitív eljárás módok, filmhívás, nagyítás

– Digitális utómunka

– A leforgatott nyersanyag digitalizálása

– A vágóprogram alkalmazása

– Zenei részletek, hangeffektek alkalmazása

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a fotózás és filmezés történetét, technikatörténetét,
- a fotótörténet legnagyobb korszakait,
- a legújabb hazai és nemzetközi fotó– és filmművészeti törekvéseket és azok képviselőit,
- a kamera működését,
- a fotózás és filmezés technikai és alkotói folyamatát,
- a plánok összekapcsolásának szabályait,
- a különböző kompozíciós rendszereket, a lényegkiemelés eszközeit,
- a fotó– és filmkészítéshez kapcsolódó számítógépes programokat,
- a filmkészítés elő– és utómunkálatait,
- a fotó– és filmkészítés etikai és jogi szabályait,
- a munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

- saját maga és mások által készített fotókat, filmeket értelmezni és elemezni,
- spontán helyzeteket kreatív módon megörökíteni,
- helyesen exponálni,
- a különböző hosszúságú jelenetek (snittek) ritmusképző tulajdonságát tudatosan alkalmazni,
- a megtanult képzőművészeti technikákat és kreatív módszereket munkáiba beépíteni,
- a fotó– és filmkészítéshez kapcsolódó számítógépes programokat alkalmazni,
- együttműködni a munkafolyamat résztvevőivel,
- az elkészült alkotásait esztétikus formában dokumentálni és bemutatni (kiállítás, honlap),
- a baleset–, munka– és környezetvédelmi szabályokat betartani.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében valamint bemutatkozó kiállítással illetve rövid klipszerű kisfilmmel adnak számot tudásukról

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A fényképezés és a mozgófilm–készítés történetének, műfajának, technikatörténetének megismertetése.
- Az alkotások történelmi, társadalmi és kulturális összefüggéseinek megértetése.
- A fotó– és filmkészítés etikai és jogi szabályainak megismertetése.
- Az álló– és mozgóképek létrehozásához szükséges optikai és világítástechnikai ismeretek elmélyítése.
- A mozgóképi formanyelv tudatos alkalmaztatása.
- A fotográfiák módosítási lehetőségeinek, a műtermi felvételek és videóklip készítésének, az utómunkálatok módszereinek elsajátíttatása.

- Az álló- és mozgóképi eszközök fejlesztési irányainak követése.
- Az elkészült alkotások esztétikus formában történő dokumentálása és bemutatása (kiállítás, honlap).
- A munka-, tűz és balesetvédelmi szabályok betartatása.
- A stáb munkájában való aktív, kreatív részvétel fejlesztése.

Tananyag

Álló- és mozgóképi ismeretek

A fotográfia és a filmművészet rövid technikatörténete

Néhány jelentős alkotóművész ismerete műveiken keresztül

Magyar alkotók a fotó- és filmművészetben

Egész- és félalakos felvételek szabályai, lehetőségei

Az aranymetszés fogalma, jelentősége a képszerkesztésben

Munka-, tűz és balesetvédelmi szabályok

Feladatcsoportok

Fotográfiai módosítás

- Képsorok, képsorozatok készítése a tanult technikai lehetőségek felhasználásával
- A munkák átkomponálása, módosítása képszerkesztő program segítségével

Műtermi felvételek

- Álló- és mozgófigurák megvilágítási módjai (főfény, derítőfények)
- Eltérő hátterek alkalmazása
- Kísérletek a blue-box technikával

Videóklip készítése

- A zenei anyag kiválasztása
- A zenei hangulatot kifejező tudatos és rögtönzött felvételek készítése
- Szokatlan nézőpontok és kameraállások használata
- A jelenetek sorrendjének variációs lehetőségei
- A leforgatott anyag utómunkálatai számítógépes programok segítségével

Értékelés és kiállítás-rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a fotózás és filmezés történetét, technikatörténetét,
- a legújabb hazai és nemzetközi fotó- és filmművészeti törekvéseket és azok képviselőit,
- a fotózás és filmezés technikai és alkotó folyamatát,
- a plánok összekapcsolásának szabályait, a szubjektív kamerás felvételsorokat,
- a különböző kompozíciós rendszereket, a lényeg kiemelés eszközeit,
- a fotó- és filmkészítéshez kapcsolódó számítógépes programokat,
- a filmkészítés elő- és utómunkálatait,
- a kész munkák webes megjelenítésének lehetőségeit, szabályait,
- a fotó- és filmkészítés etikai és jogi szabályait,
- a munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

- saját maga és mások által készített fotókat, filmeket értelmezni és elemezni,
- spontán helyzeteket kreatív módon megörökíteni,
- a különböző hosszúságú jelenetek (snittek) ritmusképző tulajdonságait tudatosan alkalmazni,
- a megtanult képzőművészeti technikákat és kreatív módszereket munkáiba beépíteni,
- a fotó- és filmkészítéshez kapcsolódó számítógépes programokat alkalmazni,
- együttműködni a munkafolyamat résztvevőivel,
- az elkészült alkotásait esztétikus formában dokumentálni és bemutatni (kiállítás, honlap),
- a munka-, tűz és balesetvédelmi szabályokat betartani.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében valamint bemutakozó kiállítással illetve rövid klipszerű kisfilmmel adnak számot tudásukról

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A fényképezés és a mozgófilm-készítés történetének, műfajának, technikátörténetének megismertetése.

– A fotó-, és filmalkotások történelmi, társadalmi és kulturális összefüggéseinek megértetése.

– A fotó- és filmkészítés etikai és jogi szabályainak, valamint a reklámetika megismertetése.

– Az álló- és mozgóképek létrehozásához szükséges optikai és világítástechnikai ismeretek elmélyítése.

– A reklámfotó sajátosságainak megismertetése.

– Tárgy- és figura fotózási módszereinek elsajátíttatása műtermi és természetes körülmények között.

– Tervezett vagy aktuális eseményen keresztül a fotóriport-készítés lehetőségeinek bemutatása.

– Jelenetsorok rendezésének, montírozásának és utóhangosításának elsajátíttatása.

– Reklámfilm forgatásának gyakoroltatása stábmunkában.

– Tervezési készség, képesség továbbfejlesztése, új ötletek, megoldások kipróbáltatása és alkalmaztatása.

– Egyéb utómunkálatok szakszerű megvalósításának megismertetése.

– A munka-, tűz és balesetvédelmi szabályok betartatása.

Tananyag

Álló- és mozgóképi ismeretek

Adott témához kapcsolódó rövid technikátörténet

Adott témához kapcsolódó külföldi és hazai alkotók a kortárs fotó- és filmművészetben

A kompozíciós szerkesztési elvek az álló- és mozgóképekben

Kompozíció sémák a képzőművészetben

A kép és a szöveg egymásra hatása

Műtermi fotográfia

Tipográfia

Reklámetika

Számítógépes szerkesztőeszközök ismerete

Baleset-, munka- és környezetvédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

Reklámfotó

– Tárgy és figura fotózása műtermi és természetes körülmények között

– A képek feldolgozása számítógép segítségével

– Tipográfia gyakorlati alkalmazása

– A nyomtatás gyakorlati megvalósítása

Fotóriport

- Tervezett vagy aktuális esemény dokumentálása
- Az elkészült felvételek sorozatba rendezése

Reklámfilm

- Témaválasztás
- Reklámozandó tárgyhoz kreatív történet megírása
- Storyboard készítése
- A reklámfilm leforgatása stábmunkában
- Számítógépes utómunka (vágás, trükkök, zene)
- Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a fotózás és filmezés történetét, technikátörténetét,
- a legújabb hazai és nemzetközi fotó– és filmművészeti törekvéseket és azok képviselőit,
- a plánok összekapcsolásának szabályait, a szubjektív kamerás felvételsorokat,
- a különböző kompozíciós rendszereket, a lényeg kiemelés eszközeit,
- a fotó– és filmkészítéshez kapcsolódó számítógépes programokat,
- a filmkészítés elő– és utómunkáitait,
- kész munkák webes megjelenítésének lehetőségeit, szabályait,
- a fotó– és filmkészítés etikai és jogi szabályait,
- a munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

- megérteni a téma és tartalom, továbbá a társadalmi és a kulturális kapcsolatok összefüggéseit
- bonyolultabb folyamatot, jelenséget, szituációkat képsorokban, sorozatokban ábrázolni,
- a különböző hosszúságú jelenetek (snittek) ritmusképző tulajdonságának tudatos alkalmazására, vágóképek kiválasztására,
- a fotózás során elsajátított képszerkesztési, képkivágási, nagyítási, és egyéb lehetőségeket alkalmazni,
- storyboard–ot, forgatási vázlatot készíteni, egyszerű forgatókönyvet írni, hanganyaggal ellátott filmet készíteni,
- a kameramozgásokat, képkivágásokat, trükköket, a mondanivalónak megfelelően alkalmazni,
- a fotó– és filmkészítéshez kapcsolódó számítógépes programokat alkalmazni,
- együttműködni, a munkafolyamat résztvevőivel,
- az elkészült alkotásait esztétikus formában dokumentálni és bemutatni (kiállítás, honlap),
- a munka, tűz és balesetvédelmi szabályokat betartani.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében valamint bemutatkozó kiállítással illetve rövid klipszerű kisfilmmel adnak számot tudásukról

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A fényképezés és a mozgófilm–készítés történetének, műfajának, technikatörténetének megismertetése.
- A fotó–, és filmalkotások történelmi, társadalmi és kulturális összefüggéseinek megértetése.
- A fotó– és filmkészítés etikai és jogi szabályainak bemutatása.
- Különböző megvilágítási módszerek kombinációjának megismertetése.
- A fotózás során elsajátított képszerkesztési, képkivágási, nagyítási és egyéb lehetőségek tudatos felhasználtatása.
- A kameramozgások, képkivágások, trükkök alkalmazási lehetőségeinek elsajátíttatása a mondanivalónak megfelelően.
- A professzionális kamerák alapvető felhasználási lehetőségeinek megismertetése.
- Tervezési készség, képesség továbbfejlesztése, új ötletek, megoldások kipróbáltatása és alkalmaztatása.
- Egyéb utómunkálatok szakszerű megvalósíttatása.
- A munka–, tűz és balesetvédelmi szabályok betarttatása.
- Az egész éves tudatos tervezésben és a gyakorlati munkában való aktív részvétel igényének kialakítása.
- Felkészítés az elkészült alkotások kiállításra kész összeállítására és önálló bemutatására.

Tananyag

Álló– és mozgóképi ismeretek

Adott témához kapcsolódó rövid technikatörténet

Adott témához kapcsolódó külföldi és hazai alkotók a kortárs fotó– és filmművészetben

Különböző megvilágítási módszerek kombinációja

A fényérték fogalma

A mélységélesség fogalma

Baleset–, munka– és környezetvédelmi szabályok

Feladatcsoportok

Fotótörténet (esszé) fényképezése

– Előzetes tervezés

– Megrendezett vagy spontán jelenetek fényképezése adott fénynél

– Felvételek készítése eltérő nézőpontokból, különböző látószögű objektívekkel

– Történet 5–6 jellegzetes képre való redukálása

– Összeállítás

Videóklip forgatása

– A zenei anyag kiválasztása

– Forgatási ötletek, gegek összegyűjtése

– A forgatókönyv elkészítése

– Felvételezés többszörös forgatással

– A klip végleges elkészítése vágással. A zenei ritmus előnyei

– Vizsgamunka készítése

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a fotózás és filmezés történetét, technikatörténetét,
- a legújabb hazai és nemzetközi fotó– és filmművészeti törekvéseket és azok képviselőit,
- a plánok összekapcsolásának szabályait, a szubjektív kamerás felvételsorokat,
- a különböző kompozíciós rendszereket, a lényeg kiemelés eszközeit,
- a professzionális kamerák alapvető felhasználási lehetőségeit,
- a fotó– és filmkészítéshez kapcsolódó számítógépes programokat,
- a filmkészítés elő– és utómunkálatait,
- a fotó– és filmkészítés etikai és jogi szabályait,
- a munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

- megérteni a téma és tartalom, továbbá a társadalmi és a kulturális kapcsolatok összefüggéseit,
- bonyolultabb folyamatot, jelenséget, szituációkat képsorokban, sorozatokban ábrázolni,
- a különböző hosszúságú jelenetek (snittek) ritmusképző tulajdonságának tudatos alkalmazására, vágóképek kiválasztására,
- a fotózás során elsajátított képszerkesztési, képkivágási, nagyítási, és egyéb lehetőségeket alkalmazni,
- storyboard–ot, forgatási vázlatot készíteni, egyszerű forgatókönyvet írni, hanganyaggal ellátott filmet készíteni,
- a kameramozgásokat, képkivágásokat, trükköket, a mondanivalónak megfelelően alkalmazni,
- a fotó– és filmkészítéshez kapcsolódó számítógépes programokat alkalmazni,
- együttműködni, a munkafolyamat résztvevőivel,
- az elkészült alkotásait esztétikus formában dokumentálni és bemutatni (kiállítás, honlap),
- a munka, tűz és balesetvédelmi szabályokat betartani.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében valamint bemutakozó kiállítással illetve rövid klipszerű kisfilmmel adnak számot tudásukról

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmény a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a fotózás és filmezés történetét, technikátörténetét,
- a legújabb hazai és nemzetközi fotó– és filmművészeti törekvéseket és azok képviselőit,
- a kamera működését,
- a professzionális kamerák alapvető felhasználási lehetőségeit,
- a fotózás és filmezés technikai és alkotó folyamatát,
- a filmkészítés elő– és utómunkálatait,
- a plánok összekapcsolásának szabályait, a szubjektív kamerás felvételsorokat,
- a különböző kompozíciós rendszereket, a lényeg kiemelés eszközeit,
- a fotó– és filmkészítéshez kapcsolódó számítógépes programokat,
- a fotó– és filmkészítés etikai és jogi szabályait,
- a munkavédelmi tudnivalók.

A tanuló legyen képes:

- saját maga és mások által készített fotókat, filmeket értelmezni és elemezni,
- megérteni a téma és tartalom, továbbá a társadalmi és a kulturális kapcsolatok összefüggéseit,
- bonyolultabb folyamatot, jelenséget, szituációkat képsorokban, sorozatokban ábrázolni,
- spontán helyzeteket kreatív módon megörökíteni,

- konkrét eseményt előzetes szempontok alapján megörökíteni,
- a különböző hosszúságú jelenetek (snittek) ritmusképző tulajdonságának tudatos alkalmazására, vágóképek kiválasztására,
- a megtanult képzőművészeti technikákat és kreatív módszereket munkáiba beépíteni,
- a fotózás során elsajátított képszerkesztési, képkivágási, nagyítási, és egyéb lehetőségeket alkalmazni,
- storyboard–ot, forgatási vázlatot készíteni, egyszerű forgatókönyvet írni, hanganyaggal ellátott filmet készíteni,
- a kameramozgásokat, képkivágásokat, trükköket, a mondanivalónak megfelelően alkalmazni,
- a fotó– és filmkészítéshez kapcsolódó számítógépes programokat alkalmazni, igényes módon webes felületen bemutatkozni (honlap),
- együttműködni a munkafolyamat résztvevőivel,
- az elkészült alkotásait esztétikus formában dokumentálni és bemutatni (kiállítás, album),
- a munka–, tűz és balesetvédelmi szabályokat betartani.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama

Fotó és film műhelygyakorlat

A gyakorlati vizsga időtartama

– tervezés 50 perc

– fotó vagy film készítése 190 perc

A szóbeli vizsga időtartama: max. 10 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó képessége. A koncepció tükrözze a tanuló fotó és filmművészeti ismereteit. Az elkészített mű megoldása mutassa be a tanuló fotó és filmtechnikai jártasságát, tudását, művészi igényességét.

1. A fotó és film műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész fotósorozat vagy filmalkotás.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással – képi vagy szöveges koncepció alapján, a tanult technikai ismeretek segítségével megvalósított alkotás, amely témája alapján lehet:

- portrészorozat,
- reklám/divatfotó sorozat,
- riport/autonóm riport
- megrendezett fénykép
- kísérleti fotó/film
- kollázs, montázs, frottázs, kemogram lehetőségeit kihasználó képsorozat,
- ritmusképzés álló– és mozgóképi eszközökkel,
- rövidfilm.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan készített fotósorozat vagy filmalkotás. Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat, tervvázlatok vagy képes forgatókönyv alapján elkészített alkotás, amely lehet:

- portréfotó sorozat,
- reklámfotó sorozat,
- riport/autonóm riport,
- megrendezett fénykép,
- mozgást kifejező mikrotörténet,
- fotó– vagy filmtechnika alkalmazásával készített montázs.

2. A fotó és film műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- az álló– és mozgókép létrehozásának anyagai, eszközei és műfajai,
- a fotózás és a filmezés technikái,
- a fényképezés és filmkészítés története,
- a fotó– és filmművészet legjelentősebb alkotásai, alkotói,
- a magyar fotó– és filmművészet jeles képviselői,
- egészség– és környezetvédelmi alapismeretek.

A vizsga értékelése

A gyakorlati vizsga értékelése

- lényegkiemelés eszközeinek és módjainak ismerete,
- a képkivágások és a képalakító lehetőségek alkalmazása,
- kompozíciós rendszerek ismerete és alkalmazása,
- a koncepció eredetisége, átgondoltsága,
- a megvalósítás minősége,
- a tanult ismeretek kreatív alkalmazása.

A szóbeli vizsga értékelése

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szakszerűsége, pontossága,
- kommunikációs készség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Munkasztalok, székek

Repró–állvány, fotóállvány

Fotónagyító

Fotólámpa, sötétkamra lámpa

Fényképezőgép tartozékokkal (digitális tükörreflexes, valamint manuális módban használható, analóg)

Videokamera

Projektor

Erősítő, keverő, mikrofon

Fotólabor eszközök

Zárható vegyszertároló szekrény (veszélyes anyagok alkalmazása esetén)

Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök

Szemléltető anyagok (képek, könyvek, CD, DVD–k)

Sötétítő eszköz

Tintasugaras, vagy lézeres nyomtató

Számítógép, képszerkesztő és vágóprogramok

A továbbképző évfolyamokban ajánlott eszközök:

3 db fejgenerátoros műtermi vaku (kiegészítő felszerelések, vakufénymérő, fotóhátér...)

9.5. SZÍNŰVÉSZETI-BÁBMŰVÉSZETI ÁG

AZ ALAPFOKÚ SZÍNŰVÉSZETI-BÁBMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás keretében folyó színházi–bábszínházi nevelés – figyelembe véve a tanulók érdeklődését, életkori sajátosságait, előzetes színházi–dramatikus tapasztalatait – lehetőséget biztosít a színművészet–bábművészet iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére; ismereteik gyarapítására, művészeti kifejező készségeik kialakítására és fejlesztésére, a művészeti szakterületen való jártasság megszerzésére és gyakorlására, illetve felkészít a művészeti alapvizsgára és záróvizsgára.

A képzés lehetővé teszi mindkét területen

- A tanulók számára önmaguk tudatos megfigyelését
- Az önértékelést annak érdekében, hogy képessé váljanak saját eredményeik felismerésére és azok színházi (bábszínházi) munka során történő alkalmazására
- Az önkifejezést, a közös alkotómunka örömteli együttlétének megtapasztalását
- Az élet más területein elsajátított tanulói ismeretek, készségek, attitűdök színjátékban (bábjátékban) való alkalmazását
- Drámával és színházzal (bábszínházzal) kapcsolatos tanulói aktív szókincs bővítését
- Színházi (bábszínházi) előadások egyéni vagy csoportos készítését, illetve mások által bemutatott produkciók megtekintését, értelmezését

A színművészet területén különösen

- Változatos dramatikus tevékenységformákban való részvételt
- Az alapvető dramatikus technikák és a színházi konvenciók megismerését, alkalmazását differenciált feladatokban
- A színházi–drámai formával való kísérletezést, a színpadi megjelenítés jellemzőinek megismerését
- A színjáték kulturális hagyományainak megismerését
- A színjátéknak mint művészi kommunikációs formának a megtapasztalását

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Színjáték tanszak

Főtárgy: dráma és színjáték

Kötelezően választható tantárgyak:

beszéd és vers (1. alapfokú évfolyamtól)

mozgás és tánc (1. alapfokú évfolyamtól)

zene és ének (1. alapfokú évfolyamtól)

színházismeret (3. alapfokú évfolyamtól)

Választható tantárgyak: a színjáték és bábjáték tanszak bármelyik tantárgya

Óraterv

Színjáték tanszak

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Kötelezően választható tantárgy			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Választható tantárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összes óra	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A fenti táblázatok Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak.

A tanszak kötelezően előírt tantárgyainak és azok óraszámainak a figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak, valamint más művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

Ha az intézmény az ajánlott minimális heti összórászámot biztosítja, akkor az ezen felül tanított választható tantárgyakat heti 0,5 órában is oktathatja.

A dráma és színházi tantárgy heti óraszámja a helyi tantervekben heti 2 óra is lehet, ha a beszéd és vers, valamint a mozgás és tánc tantárgyakat minimálisan heti 1–1 órában önálló tantárgyként oktatja az iskola.

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A SZÍN- ÉS BÁB- MŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a színházi művészet területén

Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák

Színházi alapfogalmak/szakkifejezések alkalmazása

Drámai/színházi konvenciók alkalmazása

Meghatározó történeti és kortárs színházi stílusok felismerése

A színházi műfajok felismerése

A szöveg- és előadáselemzés meghatározó szempontjainak, a színészi alkotómunka fázisainak, főbb összetevőinek megismerése, alkalmazása

Drámai szövegek értő – színészi szempontokat figyelembe vevő – olvasása

Különböző színészi technikák megismerése és alkalmazása

Színházi improvizáció

Karakterábrázolás nyelvi, beszédtechnikai, illetve mozgásos eszközökkel

Előadásban (játékban) szerepek megformálása

A rendezői instrukciók mentén végzett munka

Más művészeti ágak területéről származó ismereteinek alkalmazása a szerepalkotás során

Színházi előadások elemzése, értékelése

Személyes kompetenciák

Önállóság

Döntésképesség

Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság

Mozgáskoordináció

Fejlődőképesség, önfelnevelés

Társas kompetenciák

Kapcsolatteremtő készség

Kezdeményező-készség

Empatikus készség

Tolerancia

Kommunikációs rugalmasság

Adekvát metakommunikáció

Konfliktusmegoldó készség

Módszerkompetenciák
Kreativitás, ötletgazdagság
Problémamegoldás
Figyelem összpontosítás
Helyzetfelismerés
Kritikus gondolkodás

AZ ÉRTÉKELÉSI RENDSZER SZABÁLYAI

JELES – Ha a tantervi követelményeknek pontosan, igényesen eleget tesz. Ismeri, érti és tudja a tananyagot és azt gyakorlatban is ötletgazdagon alkalmazni képes. A különböző fejlesztési feladatok követelményeit precízen, jó tempóban, kreatívan oldja meg és adott helyzetben kifogástalanul alkalmazza. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái önállóságra vallanak.

JÓ – Ha a tantervi követelményeknek lelkiismeretesen eleget tesz, de apró hibákat elkövet. A tananyag alapvető részeit jól ismeri, tudja, de bizonytalanságok mutatkoznak. Ismereteit a gyakorlatban különösebb nehézségek nélkül alkalmazza. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái megbízhatóak.

KÖZEPES – Ha a tantervi követelményeknek pontatlanul tesz eleget. A tananyagot jól elsajátította, de a feladat megoldásakor tanár segítségre szüksége van. Elméleti ismereteit a gyakorlat során megfelelően alkalmazza. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái felületesek.

ELÉGSGÉGES – Ha a tantervi követelményeknek súlyos hiányosságokkal tud eleget tenni. A tananyag elsajátításában minimális ismeretekkel rendelkezik. Elméleti hiányosságai nem teszik lehetővé a gyakorlati alkalmazást még a tanár segítségével sem. Munkája folyamatos korrigálást igényel. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái gondatlanok.

ELÉGTELEN – Ha a tantervi követelményeknek tanári útmutatásokkal sem tud eleget tenni. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái értékelhetetlenek. A minimum szintet nem tudja teljesíteni.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbíráható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

Vizsga tantárgyak

Színjáték tanszak

A művészeti alapvizsga tantárgyai:

dráma és színjáték, valamint

egy választott tantárgy az alábbiak közül

beszéd és vers

mozgás és tánc

zene és ének

színházismeret

A művészeti záróvizsga tantárgyai:
dráma és színjáték, valamint
egy választott tantárgy az alábbiak közül
beszéd és vers
mozgás és tánc
zene és ének
színházismeret

Színjáték tanszakon a fent megjelölt választható tantárgyak közül vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

Ha a tanuló már rendelkezik a színművészeti és bábművészeti ág valamelyik tanszakán beszéd és vers, mozgás és tánc, zene és ének, színházismeret tantárgyakból megszerzett művészeti alapvizsga vagy záróvizsga–bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni.

Azokban a tantárgyakban, ahol a tantárgy vizsgája több vizsgarészből áll, ott a tantárgy osztályzatát a vizsgarészek osztályzatának számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a vizsga tantárgy végső osztályzatának meghatározásában a szóbeli vizsgarész osztályzata a döntő.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtantárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti, alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

9.5.1. SZÍNJÁTÉK TANSZAK

DRÁMA ÉS SZÍNJÁTÉK

A dráma és színjáték főtantárgy elsődleges célja, hogy a színházművészet – ezen belül is elsősorban a színjáték – iránt érdeklődő tanulók számára lehetőséget biztosítson a drámán és színjátékon keresztül történő önkifejezésre, közösségi alkotásra, a kommunikációs és előadói képességeik fejlődésére, a színházi alkotófolyamaton keresztül a színpadi munka alapjainak elsajátítására, a színházon keresztül önmagukra és a világra vonatkozó kérdések megfogalmazására és a válaszok keresésére.

A tantárgy oktatása során a célokat a közösségben végzett dramatikus tevékenység élményén, a játék örömein keresztül érjük el.

A tantárgy feladata, hogy a folyamatos fejlesztés eredményeképpen a tanuló váljon képessé a dráma és a színház értő befogadására, értelmezésére, illetve művészi együttműködésen keresztül, tanulórsaival együtt, drámai és színházi produktumok létrehozatalára.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a csoportos játék örömeit
- a csoportos játék szabályait
- az érzékszervek működésének jelentőségét
- az alapvető emberi, állati mozgássémákat
- a jelenet kezdetének és befejezésének fontosságát
- a szerepjátékokban való részvétel élményét
- a dramatikus munkához szükséges népi gyermekjátékokat, kiszámolókat, mondókákat, gyerekdalokat, énekes–táncos játékokat, gyerekverseket, népmeséket

Fejlessze a tanulók

- érzékszerveinek működését, érzékelését
- ritmusérzékét
- megfigyelő– és utánpótló képességét
- mozgásos ügyességét, koordinációját
- együttműködési képességét
- hallási figyelmét
- figyelemösszpontosító (koncentráló) képességét
- szabálytudatát
- közösségtudatát

Ösztönözze a tanulókat

- környezetük megfigyelésére, megismerésére, az arról való véleményalkotásra
- társaikkal való nyugodt kapcsolat kialakítására, egymás elfogadására
- versek, mesék meghallgatására, értelmezésére
- a hétköznapi szabályok és a csoportos játék szabályainak betartására és betartatására
- a nemkívánatos (pl. agresszív) viselkedésformák visszaszorítására
- a játék örömeinek másokkal való megosztására

Tananyag

Bemelegítő mozgásos játékok

- Versenyjátékok, nagymozgásos játékok
- Népi kiszámoló– és fogócskajátékok
- Egyszerű mozgáselemeket is tartalmazó körjátékok, népi játékok
- Egyszerű mimes játékok tanári narrációra
- Rövidebb versek, mesék kísérése mozgással

Érzékelő játékok

- Színek, formák, illatok, ízek felismerése, csoportosítása, megkülönböztetése
- Az érzékszervek által keltett érzetek megfogalmazása
- Az idő észlelésének fejlesztése

Ritmusgyakorlatok

- Egyenletes lüktetés érzékeltetése mondókázással
- Szöveges és mozgásos ritmusjátékok
- Tempótartás (gyors és lassú) különböző térformákban
- Természetes ritmusok felfedezése és mozgásos lekövetése

Beszédgyakorlatok

- Hangok utánpótlása

- Beszédszervek ügyesítése játékos formában (ajak-, nyelvgyakorlatok)
- Beszédre készítő játékok

Utánzó játékok

- Testtartás és mozgás utánzása
- Hétköznapi tevékenységek utánzása
- Állatok mozgásának utánzása

Memória- és koncentrációfejlesztő játékok

- Mondókák, kiszámolók, talalós kérdések
- Mozgásos és szöveges figyelemfejlesztő játékok

Szerepjátékok, szabályjátékok

- Népi gyermekjátékok
- Énekes–táncos játékok
- Mozgásos (testnevelési) játékok
- Egyszerű szerkezetű drámajátékok

Csoportos improvizációs játékok

- Mondókák, gyerekdalok feldolgozása
- Gyerekversek feldolgozása

Komplex drámafoglalkozások

- Mesei motívum vagy meserészlet vagy rövidebb mese feldolgozása tanári közreműködéssel (térmeghatározás, szimuláció, a teljes csoportot megmozgató szerepjáték, a tanár szerepben, szertartás, állókép, némajáték)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- az érzékszervek működésének funkcióját, jelentőségét
- a jelenet kezdetének és befejezésének fontosságát
- a dramatikus munkához szükséges népi gyermekjátékokat, kiszámolókat, mondókákat, gyerekdalokat, énekes–táncos játékokat, gyerekverseket, népmeséket (mindegyikből legalább egyet)

Legyenek képesek

- adottságaiknak megfelelően a látáshoz és halláshoz kapcsolódó differenciált és pontos érzékelésre
- a csoportos ritmusjátékokban való aktív részvételre
- alapvető emberi, állati mozgássémák utánzására, a csoportos utánzó játékokban való aktív részvételre
- legalább egy vers vagy rövid meserészlet önálló elmondására
- a beszéd és a mozgás összekapcsolására csoportos játék során
- a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban való részvételre
- társaikkal való együttműködésre

Számonkérés javasolt formája

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Vizsga tartása nem javasolt, de kötetlenebb formában – pl. nyílt nap keretében - a műhelymunka szokásos menetét bemutató formában- a tanulók már ezen évfolyamon is – közönség előtt adjanak számot tudásukról.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a csoportos improvizációs játék örömét
- a csoportos játék szabályait
- az alapvető emberi, állati mozgássémákat
- a bemelegítéshez használható mozgásos (testnevelési) játékokat
- az alapvető ritmushangszerek használatát
- a dramatikus munkához szükséges újabb népi gyermekjátékokat, mondókákat, gyerekdalokat, gyerekkverseket, népmeséket
- egyes drámajátékok szabályait

Fejlessze a tanulók

- érzékszerveinek működését, érzékelését
- ritmusérzékét
- megfigyelő- és utánzókéességét
- mozgásos ügyességét, koordinációját
- együttműködési képességét
- hallási figyelmét
- figyelemösszpontosító (koncentráló) képességét
- kifejezőképességét
- helyzetfelismerési képességét
- szabálytudatát
- közösségtudatát

Ösztönözze a tanulókat

- környezetük megfigyelésére, megismerésére, az arról való véleményalkotásra
- társaikkal való nyugodt kapcsolat kialakítására, egymás elfogadására
- versek, mesék meghallgatására, értelmezésére
- az önállóan olvasott versek, mesék élményének megosztására
- a hétköznapi szabályok és a csoportos játék szabályainak betartására és betartatására
- a nemkívánatos (pl. agresszív) viselkedésformák visszaszorítására
- a játék örömeinek másokkal való megosztására

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Fogójátékok
- Versenyjátékok, nagymozgásos játékok
- Mozgáselemeket tartalmazó körjátékok, népi játékok
- Mimes játékok tanári narrációra

Érzékelő játékok

- Az érzékszervek által keltett érzetek megfogalmazása
- Színkompozíciók összehasonlítása
- Tájékozódás hangok segítségével, tapintással, szaglással
- Az idő észlelésének fejlesztése

Ritmushangszerek

- Szöveges és mozgásos ritmusjátékok
- Tempótartás különböző térformákban
- Futások irányváltoztatással
- Ritmushangszerek és mozgás

Beszédgyakorlatok

- Beszédre készítő játékok
- Beszédgimnasztikai gyakorlatok
- Beszédszervek ügyesítése játékos formában

Utánzó játékok

- Egyszerű mozgástükrözések

- Hétköznapi tevékenységek és mesterségek jellemző gesztusainak utánzása
- Állatmozgások, természeti jelenségekhez kapcsolódó mozgások utánzása
- Memória- és koncentrációfejlesztő játékok
- Versek, mondókák szöveg nélkül, csak mozgással
- Összetettebb mozgásos és szöveges figyelemfejlesztő játékok
- Szerepjátékok, szabályjátékok
- Népi gyermekjátékok
- Mozgásos (testnevelési) játékok
- Egész csoportos és páros munkára épülő drámajátékok
- Vetélkedőjátékok
- Komplex drámafoglalkozások
- Mesei motívum vagy meserészlet, vagy rövidebb mese feldolgozása tanári közreműködéssel (termeghatározás, közös rajzolás, üzenetek, szimuláció, a teljes csoportot megmozgató szerepjáték, a tanár szerepben, szertartás, állókép, némajáték)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a csoportos játék szabályait
- az alapvető emberi, állati mozgássémákat
- a bemelegítéshez során használt mozgásos (testnevelési) játékokat
- a megismert ritmushangszerek használatát
- a dramatikus munkához szükséges népi gyermekjátékokat, mondókákat, gyerekdalokat, gyerekverseket, népmeséket (az újonnan – tanultak közül mindegyikből legalább egyet)
- egyes drámajátékok szabályait

Legyenek képesek

- adottságaiknak megfelelően differenciált és pontos érzékelésre
- a csoportos ritmusjátékokban való aktív részvételre
- alapvető emberi, állati mozgássémák utánzására, a csoportos utánzó játékokban való aktív részvételre
- legalább egy újonnan tanult vers és rövid meserészlet önálló elmondására
- a beszéd és a mozgás összekapcsolására a játékok során
- a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban való részvételre
- társaikkal való együttműködésre

Számonkérés javasolt formája

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Vizsga tartása nem javasolt, de kötetlenebb formában – pl. nyílt nap keretében - a műhelymunka szokásos menetét bemutató formában- a tanulók már ezen évfolyamon is – közönség előtt adjanak számot tudásukról.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Az előképző elvégzését követően a tanulók legyenek képesek:

- differenciált és pontos érzékelésre
- különböző ritmusok érzékelésére, a csoportos ritmusjátékokban való aktív részvételre
- alapvető emberi, állati, növényi, illetve különböző tárgyakhoz és jelenségekhez köthető mozgássémák utánzására, a csoportos utánzó játékokban való aktív részvételre
- önálló verbális és mozgásos kifejezésre
- legalább két rövid lélegzetű vers vagy meserészlet önálló elmondására

- a beszéd és a mozgás összekapcsolására csoportos játék során
- mesék, történetek kezdetének és végének felismerésére, a főhős és a szereplők tulajdonságainak felsorolására
- a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban való részvételre

ismerjék:

- az érzékszervek funkcióját
- a ritmus fogalmát
- az alapvető emberi, állati, növényi, illetve különböző tárgyakhoz és jelenségekhez köthető mozgássémákat
- a cselekmény-mesélés kritériumait (időrend, kezdet és vég, szereplők)
- a főhős és a szereplők közti különbséget
- a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban való részvétel élményét

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a képzelet és az emlékezet szerepét, fontosságát
- az egyszerű mozgáselemek összekapcsolását
- a tér használatát és az abban való tájékozódást
- a helyszín fogalmát, jelentőségét
- a figyelemösszpontosítás fontosságát, alapvető technikáit
- a beszédtevékenység részeit (légzés, hangadás, kiejtés)
- rövidebb prózai mesék dramatikus feldolgozásának folyamatát
- a hang tulajdonságait (pl. mélység, magasság)
- a legfontosabb légző- és hangképző gyakorlatokat
- a ritmikus mozgással kombinált koncentrációs gyakorlatokat

Fejlessze a tanulók

- együttműködő képességét
- képzelőerejét
- mozgásos improvizációs képességét
- térbeli tájékozódását
- figyelem-összpontosító képességét
- megfigyelő képességét
- problémamegoldó képességét
- ritmusérzékét
- légzőkapacitását
- hangképzését
- artikulációs képességét

Ösztönözze a tanulókat

- maguk és környezetük egyre tudatosabb megfigyelésére
- a közlésformák egyre differenciáltabb alkalmazására
- társaikkal való együttműködésre
- gondolataik és érzelmeik pontos kifejezésére
- a csoporton belüli aktív és kezdeményező munkára
- kiscsoportokban önállóan végzett tevékenységre

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Összekapaszkodó, érintésére törekvő, érintés elől elhúzódó, a gimnasztika gyakorlatait játékos szituációba tevő gyakorlatok (pl. váll-, térdérintős játékok, nehezített speciális helyzetű fogók)
- Lazító és feszítő gyakorlatok

- Térformáló, térérzékelő játékok: játékos formában különböző térformák felvétele, formálása, kikerüléssel gyakorlatokban térérzék–fejlesztés körjátékok, lánc–típusú népi játékok
- Szabad mozgás zenére önállóan és a társakkal együttműködve
- Beszédgyakorlatok
- Légzőgyakorlatok
- A saját és a társak légzésének megfigyelése nyugalmi állapotban, tevékenység során (pl. tűzfújás), beszéd közben; a tapasztalatok megfogalmazása
- Fúvójátékok (pl. lyukas kulcs, síp, szájharmonika fúvása) a kilégzés erejének és hosszának tanulmányozására; folyamatos és szaggatott fúvások
- Indirekt légzőgyakorlatok (pl. „gumibaba” felfújása, leeresztése)
- Hanggyakorlatok
- A hangadás megfigyelése (ásítás, nevetés, lelkiállapotok, hangulatok tükröződése a hangban)
- A hang tulajdonságairól szerzett tapasztalatok megfogalmazása (magas–mély, halk hangos)
- Egymás hangjának felismerése, utánzása
- Hangkitalálás (a saját hangtól eltérő hangzások játékos próbálgatása)
- Szavak, rövid mondatpárok játékos variálása
- Játékos hangerő–gyakorlatok
- Artikulációs gyakorlatok
- A kiejtés, az artikulációs mozgások megfigyelése
- A beszédszervek mozgásának „ügyesítése” szavak, szólások ismételt ejtésével
- Szájról olvasás – kezdetben hangok, majd szavak
- Szólások pontos hangzó– és szóvégejtéssel
- Hangsúlygyakorlatok
- A szóhangsúly gyakorlása (az első szótag nyomatékos ejtésének gyakorlása egyre hosszabb szavakban)
- Az összetett szavak előtagjának és a teljes személynév első tagjának hangsúlya
- Fantáziajátékok
- Elképzelt tárgyak, helyszínek, figurák részletes kigondolása csoportban
- A közösen kitalált figurák, helyszínek, tárgyak köré szervezett játék
- Ritmikus mozgással kombinált koncentrációs gyakorlatok
- Játékos, mozgással és szöveggel összekapcsolt ritmikus koordinációs gyakorlatok (pl. versek, mondókák ütemezése
- tapssal, járással, mozgással különböző tempóban)
- Térkitöltő gyakorlatok
- Ritmikus, mozgással és szöveggel összekapcsolt számolás gyakorlatok
- Gyermekversek, mondókák ritmus– és mozgásváltással
- Dramatikus játékok
- Mimetikus (egyéni és csoportos) improvizációk zenére
- Szituációs játékok pl. szó, mondat, helyszín megadásával
- Komplex drámafoglalkozások
- Központi figura köré épülő dráma (hangaláfestés, szerep a falon, térképek és ábrák készítése, állókép, gyűlés, véletlenül meghallott beszélgetés, képaláírás, maszkok, beépített szereplő, gondolatkövetés konvenciók felhasználásával)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tér használatát és az abban való tájékozódást
- a helyszín fogalmát, jelentőségét
- a figyelemösszpontosítás fontosságát, alapvető technikáit
- a beszédtevékenység részeit (légzés, hangadás, kiejtés)
- a hang tulajdonságait (pl. mélység, magasság)
- a legfontosabb légző– és hangképző gyakorlatokat

- a ritmikus mozgással kombinált koncentrációs gyakorlatokat
- Legyenek képesek
- egyszerű képzettársításra, annak játékbeli alkalmazására
- egyes érzelmi állapotok verbális és mozgásos kifejezésére
- a tanult mozgáselemek összekapcsolására
- az adott tér használatára és az abban való tájékozódásra
- a helyszín fogalmának alkalmazására, jelentőségének felismerésére
- a tanult beszédgyakorlatok tudatos alkalmazására
- tanári irányítás mellett zajló komplex dramatikus tevékenységben való részvételre

Számonkérés javasolt formája

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Vizsga tartása nem javasolt, de kötetlenebb formában – pl. nyílt nap keretében - a műhelymunka szokásos menetét bemutató formában- a tanulók már ezen évfolyamon is – közönség előtt adjanak számot tudásukról.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a figyelem–összpontosítás tudatos alkalmazását
- a megfigyelés és önmegfigyelés fontosságát
- a bizalomra épülő kapcsolatteremtés és kapcsolattartás szabályait
- a tiszta, érthető beszéd alapjait
- a történet, a jelenet, jelenet kezdete és vége, a főhős, a szereplők fogalmát
- a szereplők ábrázolását segítő egyes technikákat (pl. beszédstílus, testtartás)
- a beszédtevékenység részeinek egymásrataltságát
- a feszítés–lazítás alapgyakorlatait
- a mimikai bemelegítés gyakorlatait

Fejlessze a tanulók

- figyelem–összpontosító képességét
- megfigyelő képességét
- együttműködő képességét
- verbális megnyilvánulásainak tisztaságát
- fogalmazási és kifejező képességét
- dramatizáló képességét
- rögtönzési képességét
- elméleti drámaelméleti tudását

Ösztönözze a tanulókat

- figyelmük tudatos összpontosítására
- a külvilág és önmaguk érzékeny megfigyelésére
- önálló és tudatos kapcsolatteremtésre
- a nemkívánatos viselkedésformák konstruktív visszajelzésére, megváltoztatására
- önálló verbális megnyilvánulásra
- pontos és kifejező szerepjátékra
- önálló dramatizálásra

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

– Gimnasztikus gyakorlatok játékos helyzetekben, nehezített járásmóddal, fordított testhelyzetben

– Indítás és megállás különböző tempóban, helyzetben, magasságban történő gyakorlása versenyjátékok segítségével (pl. tapsos fogó, csendkirály – típusú játékok)

Lazító gyakorlatok

– Feszítés–lazítás fekvő, állva, ülve

– Az arc ellazítása, „kirázása” kilégzés közben

Beszédgyakorlatok

– Légzőgyakorlatok

– A különböző légzéstípusok megfigyelése (váll, mellkas, rekesz)

– A célszerű beszédlegzés folyamatának ismertetése

– Saját légzés megfigyelése nyugalmi állapotban és beszéd közben

– Zörej nélküli belégzést követő kilégzés a laza testtónus megőrzése mellett

– Kapacitásnövelő gyakorlatok versekkel, mondókákkal a laza testtónus megtartása mellett (legfeljebb 40–50 szótag)

– Hanggyakorlatok

– Játékos hangerőpróbálgatás

– Hangok próbálgatása az erős érzelmi–indulati állapotok kifejezésére

– Artikulációs gyakorlatok

– Az áll nyitó mozdulatát megerősítő gyakorlatok

– Nyelvmozgást ügyesítő gyakorlatok

– Ritmus és tempógyakorlat

– Verseket ütemezése kötött mozgással

– Hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok

– Számnevek, évszámok hangsúlya

– A kijelentés hanglejtése

Koncentrációs gyakorlatok

– Játékok számokkal

– Kérdés–felelet típusú játékok

– Mozgáskoncentrációs játékok

– Kapcsolatteremtő és bizalomgyakorlatok

– Kapcsolatteremtés szemkontaktussal, érintéssel, kézfogással, hanggal

– Vakvezető játékok alapváltozatai

Improvizációs játékok

– Mimetikus improvizációk (mozdulatra, hangeffektusokra, tárgyakkal)

– Hétköznapi élethelyzetek felidézése mozgással és beszéddel

– Szituációs játékok (pl. befejezetlen történetre, képzőművészeti alkotások reprodukcióival, a szereplők jellegzetes vonásainak megadásával)

– Rövid történetek (ismert mesék) elmesélése zenére, kisebb csoportokban előkészített improvizációkkal

Komplex drámafoglalkozások

– Reális (de eltávolított) szituációk kibontása drámán keresztül

– Csoportról szóló drámaóra (a jelmezöltés, befejezetlen anyagok, interjú, forró szék, szerepcsere, kiscsoportos improvizáció, mimes játék, az igazság pillanata, belső hangok, szertartás, vita konvenciók felhasználásával)

Drámaelméleti alapok

– Verses mesék, mesék, elbeszélések szerkezetének érzékeltetése (történet, jelenet, jelenet kezdete és vége, főhős, szereplők, helyszín)

Követelmények

A tanulók ismerjék

– a figyelem–összpontosítás tudatos alkalmazását

– a megfigyelés és önmegfigyelés fontosságát

– a bizalomra épülő kapcsolatteremtés és kapcsolattartás szabályait

- a tiszta, érthető beszéd alapjait
- a történet, a jelenet, jelenet kezdete és vége, a főhős, a szereplők fogalmát
- a szereplők ábrázolását segítő egyes technikákat (pl. beszédstílus, testtartás)
- a feszítés–lazítás alapgyakorlatait
- a mimikai bemelegítés gyakorlatait

Legyenek képesek

- figyelmük tudatos összpontosítására
- társaik, önmaguk és a felnőtt világ érzékeny megfigyelésére
- a bizalom megélésére
- érzékeny kapcsolatteremtésre és a kapcsolat megtartására
- tiszta és kifejező verbális megnyilatkozásokra
- egy nagyobb lélegzetű vers vagy próza pontos, tiszta, érthető elmondására
- aktív szerepjátékra

Számonkérés javasolt formája

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Vizsga tartása nem javasolt, de kötetlenebb formában – pl. nyílt nap keretében - a műhelymunka szokásos menetét bemutató formában- a tanulók már ezen évfolyamon is – közönség előtt adjanak számot tudásukról.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- az együttérző beleélés szükséges voltát
- a szavak nélküli közlések jelentőségét
- a nonverbális kommunikáció csatornák működését
- a kommunikációs jelek jelentéshordozó erejét
- a feszültség élményét és fogalmát
- az analógiás gondolkodás alapjait
- a karakter fogalmát
- a gyakran alkalmazott páros és kiscsoportos kooperációs játékokat

Fejlessze a tanulók

- légzéskapacitását
 - térhez igazodó beszédét
 - artikulációs képességét
 - empátiás képességét
 - verbális és nonverbális kommunikációs képességét
 - fantáziáját és kreativitását
 - differenciált kifejezőképességét
 - fogalmi gondolkodását
 - kooperációs készségét
- Ösztönözze a tanulókat
- elfogadó együttműködésre
 - érzelmeik és szándékaik pontos kifejezésére
 - a nonverbális kommunikációs jelek tudatos használatára
 - a nonverbális kommunikációs jelek minél pontosabb értelmezésére

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Versenyjátékok, különböző típusú fogójátékok, neheztett fogó és üldözéses játékok a megfelelő intenzitású jelenlét megteremtésére és a feszültség elvezetésére
- Különböző tempójú, karakterű és funkciójú futástípusok
- Testrész–vezetéses futások, páros fogó, a vezetőt követő futás
- Lazító gyakorlatok
- Feszítés–lazítás testrészenként

Beszédgyakorlatok

- Légzőgyakorlat
- A be- és kilélegzett levegő mennyiségének fokozatos növelése a laza testtónus megtartása mellett kapacitásnövelés versekkel, mondókákkal (legfeljebb 50–60 szótag)
- Hanggyakorlatok
- A térhez igazodó hangerő gyakorlása
- Az emelt hangvétel gyakorlása a test megfelelő tónusának összehangolásával (pl. rikkancs, piaci árús, idegenvezető)
- Artikulációs gyakorlatok
- Nyelvtörő mondókák
- A hosszú magánhangzók pontos ejtésének gyakorlatai
- Szájról olvasási gyakorlatok (versek, verssorok)
- Ritmus és tempógyakorlat
- Ütemezés változó tempóban kitalált mozgással, tánccal, tapsjátékkal
- Hangsúly- és hanglejtésgyakorlat
- A kérdés hangsúlya kérdőszóval és anélkül
- A kérdés hanglejtése kérdőszóval és anélkül

Kapcsolatteremtő és kommunikációs játékok

- Az arc, tekintet, gesztusok kifejezőképességét fejlesztő játékok, gyakorlatok
- Érzelmi állapotok kifejezése testtartással, gesztusokkal
- Üzenetek (pl. utasítások, parancsok, kérések) küldése tekintettel és gesztusokkal

Fantáziajátékok

- Tárgyjátékok, tárgyak megszólaltatása, képzeletbeli tárgyak
- Képzelt lények megszemélyesítése, beszélgetése
- Belső képek megjelenítése mozgással és beszéddel

Improvizációs játékok

- Szituációs játékok vázlat megadásával
- Különböző karakterek megjelenítése páros vagy kiscsoportos improvizációkban
- Feszültségteli hétköznapi helyzetek megjelenítése és értelmezése
- Látott vagy hallott történetek feszültségteli jeleneteinek felidézése improvizációkban

Páros és kiscsoportos kooperációs játékok

- Tükörjátékok
- Távolságtartó játékok
- Szoborjátékok

Ön- és társismereti játékok

- Tulajdonságok megfogalmazásával járó játékok (apróhirdetés, tulajdonságok vására)
- Egyszerű visszajelzésekre építő játékok

Komplex drámafoglalkozások

- Erkölcsi dilemmákat vizsgáló drámaórák (pl. a szakértő köntösében, telefonbeszélgetés, az élet egy napja, fórum–színház, Hogyan történt? konvenciókkal)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- az együttérző beleélés szükségességét
- a szavak nélküli közlések jelentőségét
- a nonverbális kommunikáció csatornák működését
- a kommunikációs jelek jelentéshordozó erejét

- az analógiás gondolkodás alapjait
- egyes karakterjellemzőket
- a gyakran alkalmazott páros és kiscsoportos kooperációs játékokat
- a belső feszültség élményét, szerepét a drámai történetekben

Legyenek képesek

- a szavak nélküli közlések különböző élethelyzetekben való felismerésére
- a nonverbális kommunikációs csatornák használatára
- aktív részvételre különböző élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban, komplex drámaórákban
- feszültségteremtő drámai jelenetek létrehozására
- beszédüket a térhez igazítani
- pontosan körülírt feladatok kiscsoportokban történő elvégzésére

Számonkérés javasolt formája

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

A tanév végén szervezett nyilvános tanszaki bemutató

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az értékelés módjai

A főtárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése

A főtárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- az elemző gondolkodás lényegét, használatát
- különböző hétköznapi élethelyzetek és morális problémák dramatikus megjelenítésének egyes módjait
- a konfliktus és a feszültség fogalmát, különbözőségét
- a színpadi tér kreatív használatának alapjait
- az artikuláció ritmus- és tempóformáló szerepét
- az időmértékes versek ritmizálását
- a tagadás hangsúlyát
- az improvizáció szabályait
- a színpadi létezés alapszabályait
- a figyelem felkeltésének és megtartásának eljárásait

Fejlessze a tanulók

- légzéskapacitását
- kifejező beszédét
- testkontrollját
- elemző gondolkodási képességét
- szóbeli és nem szóbeli kifejezőképességét
- fogalmazási képességét
- helyzetfelismerési képességét
- problémamegoldó képességét
- együttműködési képességét
- megfigyelési képességét
- analógiás gondolkodását

- előadói képességét
 - improvizációs képességét
- Ösztönözze a tanulókat
- önmaguk és környezetük tudatos megfigyelésére
 - kritikus és önkritikus gondolkodásra
 - különböző élethelyzetek és morális problémák erőszakmentes kezelésére
 - beszédük és mozdulataik koordinált és kifejező használatára
 - a különböző közlésformák differenciált alkalmazására
 - egy–egy életkoruknak megfelelő rövid vers vagy prózai mű részletének bemutatására
 - a munkaforma önálló megválasztásra egy–egy probléma feldolgozása során
 - életkoruknak megfelelő rangos színházi előadások, színházi nevelési programok, filmek megtekintésére és a látottak közös feldolgozására a dráma eszközeivel

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Futásos és kikerüléssel járó gyakorlatok: ritmus és irányváltásos futások (szituációval), testrészt–vezetéses futások
- Egyensúly–játékok: toló és húzó mozdulatok játékos formában
- Lazítógyakorlat
- Feszítés–lazítás testrészenként

Beszédgyakorlatok

- Légzőgyakorlatok
- Légzőkapacitás növelése a laza testtónus megtartása mellett (legfeljebb 60–70 szótag)
- Hanggyakorlatok
- Hangkitalálás
- Artikulációs gyakorlatok
- Nyelvtörők, versek pontos, pergő kiejtéssel
- Magánhangzók gyakorlatai (különös figyelemmel az időtartamra)
- Szinkronizálási (leolvasási) gyakorlatok versekkel
- Ritmus– és tempógyakorlat
- Időmértékes versek ritmizálása
- Hangsúlygyakorlat
- A tagadás hangsúlyai

Bizalomgyakorlatok

- Vakvezetéses gyakorlatok

Improvizációs játékok

- Rögtönzések életkori témákra
- Hétköznapi szituációkat feldolgozó páros rögtönzések
- Rögtönzések közmondásokra
- Rögtönzések megadott konfliktusra
- Rögtönzések megadott témára
- Rövid monológok különböző élethelyzetekben

Komplex drámafoglalkozások

- Erkölcsi, életkori és társadalmi problémák feldolgozása drámával
- Ismert történetek, regények részleteinek feldolgozása drámán keresztül (pl. riportkészítés, montázs, újrarájátszás, stílusváltás, analógia, mélyítés konvenciók által)

Színjátékos gyakorlatok

- A színpadi létezés alapszabályai
- Rövid vers vagy prózai mű részletének önálló előadása
- Rögzített kiscsoportos improvizációk nézők előtt
- A figyelem felkeltése és megtartása

Követelmények

A tanulók ismerjék

– különböző hétköznapi élethelyzetek és morális problémák dramatikus megjelenítésének egyes módjait

- a konfliktus és a feszültség fogalmát, különbözőségét
- a színpadi tér kreatív használatának alapjait
- az időmértékes versek ritmizálását
- a tagadás hangsúlyát
- az improvizáció szabályait
- a színpadi létezés alapszabályait
- a figyelem felkeltésének és megtartásának eljárásait

Legyenek képesek

- mozgásuk, testtartásuk kontrollálására a csoportos gyakorlatok során
- véleményalkotásra a látott színművek, filmek és improvizációk elemző megbeszélésekor
- kifejező szóbeli és mozgásos megnyilvánulásokra
- különböző élethelyzetek kritikus és önkritikus elemzésére
- részvételre különböző élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban, tanítási drámákban
- konfliktushelyzetek erőszakmentes megoldására
- a tér tudatos használatára
- a ritmus és tempó tudatos alkalmazására

Számonkérés javasolt formája

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.
A tanév végén szervezett nyilvános tanszaki bemutató

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az értékelés módjai

A főtárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése
A főtárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a bizalom fontosságát
- a legfontosabb bizalomgyakorlatokat
- a kontraszt fogalmát, tudatos, jelentést hangsúlyozó és jelentésteremtő használatát
- a beszédszervek tudatos, célszerű és pontos használatának fontosságát
- a drámák alapvető munkaformáit

Fejlessze a tanulók

- megismerő, önmegismerő képességét
- önfegyelmét, színpadi fegyelmét
- asszociációs képességét
- konstruktivitását
- elemző gondolkodási képességét
- kritikai és önkritikai képességét
- előadói képességeit
- improvizációs képességét
- problémamegoldó képességét
- együttműködési képességét
- analógias gondolkodását

- előadói képességét
- improvizációs képességét
- Ösztönözze a tanulókat
- önálló döntéshozatalra
- hiteles és őszinte színpadi jelenlétre
- előrevivő, építő gondolkodásra
- a feszültségteli helyzetek, konfliktusok elemzésére, a konfliktusokkal való szembenézésre
- más csoportok munkájának beható megismerésére
- színházi és mozgásszínházi előadások megtekintésére
- színházi előadásokat bemutató tévéfelvételek, videofilmek, dokumentumfilmek megtekintésére

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Egyensúlygyakorlatok
- Vezetékes gyakorlatok
- Forgás, gurulás, támaszhelyzetek talajon

Beszédgyakorlatok

- Légzőgyakorlatok
- Nyelvtörő mondókák légzésszabályozással
- Hanggyakorlat
- Erős érzelmek, indulatok hangjának próbálgatása versekkel
- Artikulációs gyakorlat
- Szinkronizálás
- Ritmus- és tempógyakorlat
- Az időmértékes versek gyakorlása tetszőleges ritmuskíséréssel
- Hangsúly- és hanglejtésgyakorlat
- Számnevek, évszámok, összetett szavak, nevek, ikerszavak hangsúlya
- Az összetett mondatok hangsúly- és hanglejtés-variációi

Fantáziajátékok

- Irodalmi művek „új címe”
- Képzőművészeti alkotások „előzménye”
- Kevésbé ismert irodalmi művek befejezése, folytatása
- Tárgyak nem rendeltetésszerű alkalmazása

Bizalomgyakorlatok

- Dőléses, billenéses gyakorlatok

Improvizációs gyakorlatok

- Versek indulati tartalmaira épülő improvizációk
- Versek által keltett hangulatokra épülő improvizációk
- Mozgáselemekből építkező improvizációk
- Rögtönzés zenei effektek beépítésével
- Rögtönzések szimbólumok, ellentétek megadásával
- Etűdök (indulatok, hangulatok, érzelmek megadásával)

Komplex drámafoglalkozások

- Erkölcsi, életkori és társadalmi problémák feldolgozása drámával
- Ismert történetek, regények részleteinek feldolgozása drámán keresztül (az eddig tanult konvenciók alkalmazásával)

Ön- és társismereti játékok

- Vélemények közlését és fogadását lehetővé tévő szabályjátékok (pl. mi lenne, ha?, telefon, ilyennek látlak)

Színjátékos gyakorlatok

- Rövid monológ önálló előadása
- Rögzített páros improvizációk nézők előtt
- Kapcsolattartás a partnerrel

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a legfontosabb bizalomgyakorlatokat
- a kontraszt fogalmát
- a beszédszervek tudatos, célszerű és pontos használatának fontosságát
- a drámák alapvető munkaformáit

Legyenek képesek

- ellentétek tudatos, jelentést hangsúlyozó és jelentésteremtő alkalmazására
- egy–egy drámai szöveg mozgásban és szóban való megjelenítésére
- a beszéd folyamat részeinek tudatos irányítására
- bonyolultabb feladatok kiscsoportokban történő elvégzésére
- a munka eredményének bemutatására
- véleményalkotásra a látott színművek, filmek és improvizációk elemző megbeszélésekor
- kifejező szóbeli és mozgásos megnyilvánulásokra
- részvételre különböző élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban, tanítási drámákban
- a tér tudatos használatára
- a ritmus és tempó tudatos alkalmazására

Számonkérés javasolt formája

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

A tanév végén szervezett nyilvános tanszaki bemutató

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az értékelés módjai

A főtárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése

A főtárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- különböző színházi terek jellemzőit
- a dobozszínházi tér hangsúlyos pontjait és irányait
- a színházi formanyelv alapelemeinek alkalmazását egy adott drámai szöveg megközelítésében
- a tanult drámai konvenciók alkalmazási lehetőségeit a szerepépítés folyamatában
- a mindennapi és a színpadi beszéd különbségeit
- a különböző szerkezetű tanítási drámák lényeges jegyeit
- az alárendelő mondatok hangsúlyozását, hanglejtését
- a „félre” és a monológ technikai alapjait

Fejlessze a tanulók

- színházi fogékonyságát
- kritikai és önkritikai képességét
- más művészetek iránti fogékonyságát
- önállóságát, magabiztosságát

Ösztönözze a tanulókat

- az előző évek során tapasztaltak, tanultak alkalmazására
- kísérletezésre, rugalmas gondolkodásra

- konstruktív együttműködésre
- drámai művek olvasására
- színházzal rokon művészeti tevékenységek megismerésére, gyakorlására
- önálló, magabiztos megnyilvánulásra
- más, hasonló művészeti tevékenységet folytató csoportok tevékenységének megismerésére
- őszinte, építő szándékú kritikai megnyilvánulásokra
- nyilvánosság előtti fellépésre

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Lassított mozgás(különböző helyzetekben)
- A mozdulat megállítására vonatkozó gyakorlatok

Beszédgyakorlatok

- Légzőgyakorlatok
- Koncentrációs légzőgyakorlatok mozgás közben
- Hanggyakorlatok
- Szöveges hangerő-gyakorlatok
- Életkorok hangadási karakterének tanulmányozása, próbálgatása
- Artikulációs gyakorlatok
- Pontos, laza pergő artikuláció járás, mozgás, fizikai terhelés közben
- Egymás artikulációjának megfigyelése, utánzása
- Ritmus- és tempógyakorlatok
- Ritmusgyakorlatok tempóváltással
- Hangsúly-, hanglejtésgyakorlatok
- Az alárendelő mondatok hangsúly- és hanglejtés variációi

Színházi alapismeretek

- Színházi térformák (pl. dobozszínház, körszínház)
- Mozgás a dobozszínház terében (a tér hangsúlyos pontjai és irányai)
- A „félre” technikája
- Monológ

Színjátékos gyakorlatok

- Különböző drámai konvenciók (pl. állókép, gondolatkövetés) alkalmazása az improvizációk és egy adott színdarab megjelenítésének előkészítésében
- Különböző drámai konvenciók (pl. belső hangok, „forró szék”) alkalmazása a szerepépítés folyamatában
- Rögtönzések érzelmi állapotok, színjátékos stílusok, szöveg megadásával
- Rögtönzések drámarészletek alapján, a mögöttes tartalmának és a szereplők érzelmi állapotának kibontásával

Felkészülés a vizsgára

- Improvizációk létrehozása és javítása tanári segítséggel
- Jelenet létrehozása és javítása tanári segítséggel vagy
- Rövid előadás létrehozása tanári irányítással

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a különböző színházi terek jellemzőit
- a dobozszínházi tér hangsúlyos pontjait és irányait
- a tanult drámai konvenciók alkalmazási lehetőségeit a szerepépítés folyamatában
- a mindennapi és a színpadi beszéd különbségeit
- a különböző szerkezetű tanítási drámák lényeges jegyeit
- az alárendelő mondatok hangsúlyozását, hanglejtését
- a „félre” és a monológ technikai alapjait
- az előző évek tapasztalatainak alkalmazási, hasznosítási lehetőségét
- a fejlesztő és szinten tartó beszédes játékokat, beszédgyakorlatokat

Legyenek képesek

- alkotó és eredeti módon hasznosítani az előző évek tapasztalatait
- munkaformát választani az adott gondolat, érzelem kifejezése érdekében
- a munkaformák alkalmazására egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében
- a munkaformák tudatos alkalmazására egy komplex drámafoglalkozás során
- részvételre egy adott mű színpadi feldolgozásának előkészítésében
- a helyes színpadi beszédre dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt
- az alapfokon elsajátított képességeiknek megfelelő improvizációban, jelenetben vagy színházi előadásban való közreműködésre

Számonkérés javasolt formája

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

A tanév végén szervezett nyilvános tanszaki bemutató

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az értékelés módjai

A főtárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése

A főtárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- saját teste lehetőségeit, illetve érzékszervei hatékonyságát
- a különböző verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét
- a különböző, szerepjátékokban alkalmazható mozgásformákat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét
- az empátiás képesség szerepét társas helyzetekben, kortársaival és másokkal való kapcsolatában
- a kreatív dramatizálás alapvető eszköztárát, a dramatizálás egyes lépéseit
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazásának lehetőségeit saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében
- azokat a dramatikus technikákat valamint a társművészetek alapvető kifejezőeszközeit, amelyek a körülöttük lévő világról való gondolkodásban, véleményalkotásban, s azok kommunikációjában segítséget nyújtanak

Legyenek képesek

- figyelme tudatos összpontosítására, fegyelmezett feladatvégzésre
- társai, önmaga és a felnőtt világ érzékeny megfigyelésére
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatos használatára
- a bizalom átélésére, az empátiás képesség működtetésére társas helyzetekben
- személyes élményei felszínre hozására és a szerepjátékokban való alkalmazására
- drámában és színjátékokban a szerepnek és a helyzetnek megfelelő kapcsolatteremtésre
- pontos és érzékletes szerepjátékra társaival és egyénileg
- a dramatizálás alapvető eszköztárának önálló alkalmazására, kreatív dramatizálásra
- saját teste, mozgásai, illetve a tér és a térben mozgó társak differenciált és pontos érzékelésére, a tér kreatív használatára

– a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazására saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai – szöveg megjelenítésének előkészítésében
– társadalmi, életkori és erkölcsi problémákról szóló drámajátékokban való aktív közreműködésre, valamint a problémák életkorának megfelelő szintű vizsgálatára és megfogalmazására

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Dráma és színjáték

improvizáció 2–3 perc

színpadi produkció

– jelenet 3–5 perc

vagy

– előadás 15 perc

A vizsga tartalma

A dráma és színjáték gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

Improvizáció

Az improvizáció megadott instrukciók (pl. a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, időpontja) alapján rögtönzött szöveges vagy szöveg nélküli 2–3 fős jelenet lehet. A szaktanárnak a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, legalább tíz tételből álló tételsort kell összeállítania. A tételsor tartalmazhat szöveg nélküli vagy szöveges feladatokat.

Az egyes tételeknek tartalmazniuk kell a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat (helyszín, szereplők, cselekmény, konfliktus).

A felkészülési idő 5 perc.

Színpadi produkció

A produkció szabadon választott drámai vagy dramatizált mű, illetve rögzített improvizáció alapján tanári irányítással készített prózai színházi produkció (2–3 fős jelenet/csoportos előadás) vagy szerkesztett játék lehet. A tanuló a csoportban, közös akciókban, együttes játékban közreműködve, illetve egyéni színpadi feladatok megoldásával egyaránt számot adhat a tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról.

A vizsga értékelése

– Improvizáció

– Az instrukciók megértése, követése

– Együttműködés (közös jelenetépítés, társak ötleteinek elfogadása, cselekménybe illesztése),

– Színpadi jelenlét

– Figyelem, koncentráció (játékban maradás képessége, egyértelmű szerepbe lépés, szituációban maradás, egyértelmű kilépés a szerepből)

– Sűrítés képessége

– A jelenet szerkezete, íve (a jelenet nyitása, zárása, jelenetépítés)

– Színpadi produkció

– A színpadi helyzetek megértése, az önálló játékok közös játékba illesztése

– Együttműködés (a partner impulzusainak elfogadása, a partner felé irányuló impulzusok erőssége, közös cselekményvezetés, társakkal összehangolt váltások, közös játékstílus kialakítása, tartása)

– Figyelem, koncentráció

– Színpadi jelenlét

– Ritmusérzék (a jelenet tempójának közös kialakítása, együttes tempóváltás)

– Atmoszférateremtés

– Verbális kifejezőeszközök használata

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a túlzó karakteres ábrázolás formajegyeit
- a figurába lépés, kilépés, figuraváltás törvényszerűségeit, hatásmechanizmusát
- az intenzitás fogalmát
- a bemelegítés, ráhangolás gyakran alkalmazott szabályjatekait
- a koncentráció, az együttműködés jelentőségét a színjátszásban
- az alkat, a személyiség szerepét a színházi alkotómunkában
- a fokozás, kiállítás, váltás gyakorlatát
- a foglalkozás legfontosabb munkaformáit
- a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit
- a társak játékát blokkoló vagy előmozdító megnyilvánulások különbségét
- az idő múlását, a helyszínváltozást, a figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat (etűdön belül)
- a feszültség, a fordulat, a jelenetnyitás és –zárás szerepét, fontosságát

Fejlessze a tanulók

- koncentrációját
- kezdeményezőképességét
- megfigyelőképességét önmaga és a társak reakcióinak megfigyelése terén
- arányérzékét hatás, idő, tempó, játékmód vonatkozásában
- együttműködési képességét

Ösztönözze a tanulókat

- az együttműködésre, a társak játékából való építkezésre
- közösségi alkotásra
- diákszínjátészó előadások megtekintésére
- drámai művek olvasására
- a színjátékos tevékenységen keresztül az önkifejezésre és a valóságra való reagálásra
- közösségi alkotásra
- színházi előadások megtekintésére felvételtől

Tananyag

Ezen az évfolyamon az alapfokot elvégző, többnyire kamaszkorú fiataloknak a valóságtól a színpadig vezető út megkezdését kívánjuk lehetővé tenni. Önmaguk megismerése, saját személyiségük, képességeik adta lehetőségeik és korlátaik felismerése, a körülöttük lévő világ és a másik ember megfigyelése jelenti a munka első szakaszát. Ehhez szükséges, hogy félelem és gátlás nélküli légkör jöjjön létre a foglalkozásokon, amelyben mindenki képes felszabadultan játszani, ugyanakkor kíváncsian és türelemmel tudja követni társai játékát. Alkotó közösséggé kell, hogy formálódjon a csoport, ahol ki–ki kiteljesítheti a játékban személyiségét. Számos szabályjátékra, koncentrációs gyakorlatra, csoportépítő– és bizalomjátékra van szükség, hogy mindenkinél kialakuljon a felszabadult, egyben koncentrált színjátszói állapot.

Az alapfokú képzés során elsajátítottak tapasztalatait figyelembe véve a hétköznapi életanyagból építkező, kevés szereplős, rögtönzésre épülő etűdök létrehozása, kidolgozása jelentheti a színpad, a színpadi munka felé vezető út következő fázisát.

Szabályjátékok

- Ismerkedő játékok
- Csoportépítő játékok
- Önismereti játékok
- Verbális és mozgásos koncentrációs játékok
- Bizalomjátékok
- Agresszióvezető gyakorlatok

- Feloldó, felszabadító gyakorlatok
- Fantáziajátékok
- Szobrok, állóképek
- Egyéni szobrok
- Páros szobrok
- Csoportos állóképek (pl. szobrok, megadott helyszínek, megadott figurák, megadott hangulatok, kapcsolatok pillanatai – két- és háromszereplős állóképek)
- Történetmesélés állóképekkel
- Drámai tartalmú állóképek (tablók)
- Szabályokhoz kötött szituációs játékok
- Szinkronjátékok
- Hotelportás
- Ismételd a mozdulatot
- Lavina
- Stoppos játékok
- Hangjátékok
- Történetmesélés hangokkal
- Atmoszférateremtés hangokkal
- Hangjátékok helyzetre, témára
- Spontán improvizációk
- Csoportos (egyidejű, egyénre épülő) improvizációk
- Spontán improvizációk egyéni vagy páros munkában, az improvizáció alapszabályainak betartásával (légy jelen; tartsd a szabályokat; tartsd a kapcsolatot; abba ne hagyd; ne nézz ki)
- Etűdök
- Etűdök szöveg nélkül
- Etűdök szöveghelyettesítő eszközökkel
- Etűdök tárgyak használatával
- Etűdök megadott szövegre
- Etűdök vágyképekre, álmokra, félelmekre, konfliktusos élethelyzetekre
- Etűdök indítása, fordulatai, tetőpontja, lezárása
- A kontraszt szerepe, alkalmazása; az ellenpont–technika
- Etűdök túlzó, elrajzolt, szélsőséges játékmódban
- Etűdsorozatok szerkesztési elvei
- Etűdsorozatok összeállítása önálló munkában
- Mozgásgyakorlatok
- Versenyjátékok és egyéb játékfajták: különböző típusú, a korábbi évek anyagában szereplő játékok ismételt feldolgozása a színházi jelenlét elvárásainak megfelelő intenzitással
- Lépés- és járásgyakorlatok: karakterformák keresése, ritmikai és dinamikai szempontok figyelembevétele különböző típusú lépés anyag és járásgyakorlat esetén
- A gerinc hullámmozgása, a láb karakteres vezetése, a kar plasztikus lehetőségeinek kibontása tervezési feladatban
- Beszédgyakorlatok
- Légzőgyakorlatok
- Kapacitásnövelés (90–100 szótag)
- Légzésszabályozás növekvő szólamokkal
- Koncentrációs légzőgyakorlatok a figyelem megosztásával (pl. kötött mozgássor végrehajtása közben)
- Hanggyakorlatok
- A hangerőt szabályozó gyakorlatok (folyamatos és fokozatos erősítés és halkítás)
- A hangmagasságot szabályozó gyakorlatok
- Fizikai állapotok és azok változásának tanulmányozása hangadásban
- Artikulációs gyakorlatok
- A pontos, pergő artikuláció gyakorlása folyamatos szövegmondás közben

- Artikulációs gyakorlatok suttogva és hang nélkül
- Ritmus- és tempógyakorlatok
- Időmértékes versek gyakorlása néma szövegmondással, ritmizálva
- Verssorok fölismerése ritmusképük hallatán
- Saját és a társak nevének fölismerése azok ritmusa alapján
- Gyakorlatok a tempó fokozásával és csillapításával
- Hangsúlygyakorlatok
- Az értelmi-, érzelmi hangsúly tanulmányozása

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a figurába lépés, kilépés, figuraváltás szabályszerűségeit
- a koncentráció, az együttműködés jelentőségét a színjátszásban
- a bemelegítés, ráhangolás gyakran alkalmazott szabályjait
- az alkat, a személyiség szerepét a színházi alkotómunkában
- a fokozás, kiállítás, váltás eljárásait, hatását
- a foglalkozás legfontosabb munkaformáit
- a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit
- a társak játékát blokkoló vagy előmozdító megnyilvánulások különbségét
- az idő múlását, helyszínváltozását, figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat
- a feszültség, a fordulat, a jelenetnyitás és –zárás szerepét, fontosságát

Legyenek képesek

- a túlzó, szélsőséges, elrajzolt játékmód verbális és nem verbális eszközeit a kifejezés érdekében mozgósítani
- gesztusok felnagyítására, túlzó mimikára, karakteres megszólalásmódokra
- saját testi adottságaik, személyiségük szerint fogalmazni
- alkalmazni az idő múlását, a helyszín változását, illetve a figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat egy jeleneten (improvizáción) belül
- csendben figyelni társaik játékát
- a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit figyelembe véve társaikkal együtt dolgozni
- a szituáció alapelemeit figyelembe véve improvizálni

Számonkérés javasolt formája

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

A tanév végén szervezett nyilvános tanzaki bemutató

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az értékelés módjai

A főtárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése

A főtárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a típus fogalmát, jelentőségét a színház művészetében
- a tipizáló és egyénített ábrázolásmód sajátosságait, eszközkészletét
- a túlzó ábrázolásmód sajátosságait, eszközkészletét, fokozatait

- az egyes színészi kifejezőeszközök (pl. arcjáték, gesztus, megszólalásmód) együttes és elkülönített használatának jelentését, hatását, az ebben rejlő kifejezőerőt
- a történetmesélés színházi lehetőségeit
- a kollektív játék formai jegyeit (pl. kórusmegszólalás, kóruscselekvés, helyszínek közös megjelenítése, a narráció formái)
- az előadásra készülés, a néző elé állás „játékszabályait”, morálját
- a szerepek kontextusba ágyazottságának fontosságát

Fejlessze a tanulók

- képességét a koncentrált állapot megtartására
- a befelé figyelési képességét
- a helyes önértékelését, önkritikáját
- az odaadó, önfeledt, mégis tudatos játékképességét
- a vitakészségét, az érvelés kultúráját
- az ötleteinek, gondolatainak artikulációját
- a nyitottságát, empátiáját
- a felelősségérzetét a közösségi alkotás és annak produktumai iránt

Ösztönözze a tanulókat

- az együttműködésre, a társak játékából való építkezésre
- saját ötleteik megfogalmazására, megvalósítására, önálló alkotásra a foglalkozásokon
- a színjátékos tevékenységen keresztül az önkifejezésre és a valóságra való reagálásra
- közösségi alkotásra, azok bemutatására
- diákszínjátszó előadások, fesztiválok megtekintésére
- színházi előadások megtekintésére
- a színházi portálok figyelemmel követésére
- a látottak, olvasottak értelmezésére, megbeszélésére

Tananyag

A 8. évfolyam során végzett munka célja, hogy a tanulók legyenek képesek típusfigurákat, tipikus élethelyzeteket megjeleníteni improvizációkban és rögzített jelenetben egyaránt. Ismerjék meg és bátran használják a túlzó játékmód színjátékos eszközkészletét. Tudjanak lényegi vonásokat sűríteni és kiemelni. Előtérbe kerülnek az együttes játék, a közösségi alkotás munkaformái, mint a kórusos megszólalás, csoportos improvizáció.

Szabályjátékok

- Összetett, többirányú figyelmet követelő koncentrációs gyakorlatok
- Ön- és társismereti játékok
- A bizalomgyakorlatok összetett változatai

Improvizációk típusfigurákkal

- A lélektani típusok a hétköznapiakban, típusfigurák megfigyelése
- Hétköznapi típusok megjelenítése: jellemzőik sűrítése
- Egyéni típusfigura–tanulmányok
- Hétköznapi típusfigurák különböző szituációkban
- Típusfigurák típushelyzetei

Színjátékos eszközök fejlesztése

- A színészi kifejezőeszközök elkülönített használatára rávezető gyakorlatok
- A gesztusok felerősítésének, a megszólalások felhangosításának gyakorlatai
- A váltás technikái
- Kórusgyakorlatok
- Térérzékelés, térhasználat gyakorlatai

Etűdök, improvizációk

- Csoportos improvizációk
- Etűdök típusfigurákkal
- Etűdök tipikus élethelyzetekkel
- Páros, hármas és csoportos improvizációk felkészüléssel és felkészülés nélkül, a szituáció több alapelemének

megadásával

- Etűdök műalkotás (festmény, fotó, zene) alapján
- Etűdsor adott figurákra
- Jelenet építése

Drámaórák

- A színpadra állított alkotás erkölcsi problémáit feldolgozó drámamunka
- A próbamunka során felmerült problémákat feltáró drámamunka

Mozgásgyakorlatok

- Gyakorlattervezés: különböző típusú gyakorlatok gyakorlatsorrá fűzése, a színpadi elvárások figyelembevételével

– Tréningtervezés: egy adott feladathoz szükséges tréning megtervezése, s önálló levezetése, önálló, a saját színházi feladatának megfelelő bemelegítő mozgássor megtervezése és elvégzése

Beszédgyakorlatok

- Légzőgyakorlatok
- Kapacitásnövelő gyakorlatok legfeljebb 100–110 szótag
- Légzőgyakorlatok fizikai igénybevétel közben
- Légzőgyakorlatok a suttogott és a hangos beszéd váltogatásával)
- Hanggyakorlatok
- Szöveges hangerőgyakorlatok
- Szöveges hangmagasság gyakorlatok
- A lágy/meleg hangvétél; a kemény/hideg hangvétél; a hangerő és a hangmagasság váltásai szöveges gyakorlatokban
- Az érzelmek, indulatok hangformáló szerepének tanulmányozása, megszólaltatása
- Artikulációs gyakorlatok
- A suttogott és a halk beszéd célszerű artikulációja
- Gyakori artikulációs hibák fölismerése hallás útján
- A beszédtempótól, hangerőtől és –színtől független, pontos, kifejező artikuláció gyakorlása
- Ritmus- és tempógyakorlatok
- Ritmusjátékok hangos és néma szövegmondással
- A hangsúlyos verselésű és az időmértékes versek gyakorlása; egyszerű prózai szövegek ritmizálása
- Hangsúly és hanglejtés gyakorlatok
- Az érzelmek hangsúlyai
- A szórend és a hangsúly kapcsolata

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tipizáló és egyénített, a túlzó és személyes ábrázolásmód sajátosságait, különbségeit, viszonyát, eszközkészletét
- az egyes színészi kifejezőeszközök (pl. arcjáték, gesztus, megszólalásmód) együttes és elkülönített használatának gyakorlati alkalmazását
- a kollektív játék formai jegyeit (pl. kórusmegszólalás, kóruscselekvés, helyszínek közös megjelenítése, a narráció formái)
- egy előadás feszültségének, fordulatainak, a kezdetnek és végnek jelentőségét
- a történetmesélés színházi eszköztárát
- az előadásra készülés, a néző elé állás „játékszabályait”, morálját

Legyenek képesek

- alkalmazni a tipizáló ábrázolás eszközeit
- a színészi váltás alapttechnikáinak alkalmazására
- egyes színészi kifejezőeszközök együttes és elkülönített használatára
- személyes élményeiket, gondolataikat figurába, jelenetbe fogalmazni
- a kontextust figyelembe véve rögtönözni
- instrukciókat az improvizációba építeni

- különböző munkaformákban együtt dolgozni társaikkal
- ötleteiket az alkotófolyamathoz igazítani, mások ötleteit eljátszani
- jelenet nyitni és zárni, jelenetet építeni

Számonkérés javasolt formája

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.
A tanév végén szervezett nyilvános tanszaki bemutató

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az értékelés módjai

A főtárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése
A főtárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- tipizáló ábrázolásmód mélyítésének, egyénítésének lehetőségeit
- a kellékhasználat szabályszerűségeit, alapelveit
- a jelmez figurateremtő jelentőségét
- a realista–naturalista játékmód sajátosságait, eszközkészletét
- az élményfelidézés (pl. belső képek, emlékek, mozdulatok) lehetőségeit, technikáit
- a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló módszereket (csendek, belső hang, belső monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék”, ellenpontoszó játék, elhallgatott feltáró cselekvés)
- az elmélyítés technikáit (figurák előélete, jelenet előzményei, feszítő körülmények, cselekvések, döntések következményei)
- szó és gesztus ellentmondásának jelentését és hatását
- a drámai dialógus sajátosságait
- az egyszerű státuszjátékokat

Fejlessze a tanulók

- képességeit az érzetek felidézése terén
- verbális kifejezőerejét
- érzékenységét
- toleranciáját
- konfliktuskezelő képességét
- megjelenítési képességét az összetett, ellentmondásos figurák és helyzetek ábrázolása során

Ösztönözze a tanulókat

- önálló alkotásra egy előadás elkészítésének során
- a diákszínjátszás legfontosabb eseményeinek figyelemmel kísérésére
- különböző műfajú színházi előadások megtekintésére
- jelentős színházi alkotások megtekintésére felvételről
- az ismertebb színházi folyóiratok olvasására

Tananyag

A típusfigurák egyéni vonásokkal való felruházása (egyénítése) a jellemábrázolás felé tett jelentős lépés: a tanév első szakaszában ezzel foglalkozunk – tudva azt, hogy az egyénített típus nem azonos a jellemmel. Az embert megmutatni változásai folyamatában,

fejlődésében, a vágyaival és törekvéseivel, kinyilvánított akaratával és titkaival, érzelmeivel és gondolataival – mindez a színészi munka magasiskolájához tartozik. Ezt az alapfokú művészeti képzés során csak elemeiben sajátíthatják el a tanulók.

A jellemábrázolás felé törekedve ismerik meg a realista–naturalista játékmód színészi eszközkészletét, és azokat az eljárásokat, amelyek segítségével elmélyíthetik, gazdagíthatják és árnyaltabbá tehetik az ábrázolást. Megtapasztalják a szöveg és a nem verbális jelek ellentmondásainak jelentését, az ebben rejlő kifejezőerőt, és képessé válhatnak összetett jelentés színjátékos megfogalmazására, annak megértésére.

Ellentmondásos és szélsőséges érzelmeket követelő élethelyzetekben hitelességre törekedve tudnak megnyilvánulni. Megvizsgálják az emberi cselekedetek mozgatórugóit, a kommunikáció természetét, ezáltal gazdagodik önismeretük és emberismeretük.

A típusfigurák egyénítése improvizációkban

Típusfigurák atipikus helyzetben

Egyéni jellemrajz–tanulmányok

Egyazon figura különféle helyzetekbe helyezésével

Jellem változását ábrázoló etűdsor

Etűdök a figura „háttérének” kidolgozására

A realista–naturalista játékmód sajátosságai, eszközkészlete

A drámai feszültség növelésének technikái

Egy drámai mű jelenetének kapcsán a lélektani háttér kidolgozása

Az élményfelidézés (pl. belső képek, emlékek, mozdulatok) lehetőségei, technikái

A színjáték hitelességének feltételei, törvényszerűségei

A színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló módszerek (csendek, belső hang, belső monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék”)

„belülről kifelé”: az érzetektől a kifejezésig

„kívülről befelé”: a cselekvéstől az érzetekig, állapotig

A kellékhasználat szabályszerűségei, alapelvei

A kellékhasználat gyakorlatai

Etűdök kellékekkel

A jelmez figurateremtő jelentősége

Színjáték jelmezben

Szó és gesztus ellentmondása a színészi kifejezésben

A drámai dialógus természete

Emberi taktikák és stratégiák: páros vagy csoportos improvizációk egy cél elérésének különböző stratégiáira

Emberi taktikák és stratégiák: fórum–színház

Egyszerűbb státuszjátékok

Követelmények

A tanulók ismerjék

– a kellékhasználatra épülő rögtönzések gyakorlatát

– a jelmez figurateremtő jelentőségét

– az élményfelidézés (pl. belső képek, emlékek, mozdulatok) lehetőségeit, technikáit
– a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló módszereket (csendek, belső hang, belső monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék”, ellenpontoszó játék, elhallgatottat feltáró cselekvés)

– a drámai feszültség növelésének technikáit

– egy–egy jelenet lélektani háttérének jelentőségét

– a realista–naturalista játékmód sajátosságait, eszközkészletét

– a drámai dialógus sajátosságait

Legyenek képesek

– egyszerűbb státuszjátékokat játszani

– a rögtönzések visszaidézésére, újraformálására, csiszolására

– önállóan, tanári instrukciók nélkül alkalmazni a sűrítés, drámai feszültség növelésének egyes technikáit

- kelléket használva improvizálni
- jelmezben improvizálni
- hitelességre törekedve játszani
- a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló módszerek valamelyikének alkalmazására
- emberi taktikák és stratégiák jelentbe emelésére
- típusfigurák elmélyítésére

Számonkérés javasolt formája

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

A tanév végén szervezett nyilvános tanzsaki bemutató

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az értékelés módjai

A főtárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése

A főtárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a stilizáció eljárásait
- szimbolikus ábrázolás eljárásait
- a szerepépítést elősegítő egyes munkamódszereket, eljárásokat (pl. belső monológ, szereplők elő- és utóéletének megírása, emblematikus tárgy, gesztus)
- a szerep felépítésének nélkülözhetetlen feltételeit (pl. szereptudás, darabismeret, háttérismeretek)
- a jellemábrázolás legfontosabb követelményeit
- a cselekvő elemzés alapjait
- egy előadás stílár egységének jelentőségét, a stílár elmozdulásban rejlő kifejezőerőt
- a drámai alapanyag színrevitelének állomásait és ezek célját
- egy előadás hatásdramaturgiájának alapvető tényezőit (pl. tempó, kontraszt, várakozás)
- a státuszok jelentőségét
- a különböző státuszjeleket

Fejlessze a tanulók

- közös célért, közösségben végzett tevékenységének lelki feltételeit
- szimbolikus színpadi jelek alkotására és értelmezésére irányuló képességeit
- szerepformálási képességeit
- a jeleneteken átívelő folyamatos jelenlét képességét

Ösztönözze a tanulókat

- rendszeres színházlátogatásra (ezen belül diákszínpadi előadások megtekintésére)
- a diákszínjátás és az alternatív színházi világ legfontosabb eseményeinek figyelemmel kísérésére
- színházi irodalom és szaksajtó olvasására
- az elsajátított színjátszó képességek, készségek, ismeretek közönség előtt történő bemutatására
- legalább egy – a tanultak elsajátítását segítő – színvonalas (élő) színházi előadás megtekintésére

Tananyag

A záró évfolyamon a tanulókkal magasabb szinten ismétljük a továbbképző legfontosabb gyakorlatait, ezáltal tudatosítjuk bennük az általuk és velük bejárt utat, lehetőséget nyújtunk a színjátszói készségek, képességek és ismeretek szintetizálására. Új elem, hogy stilizációval, szimbolikus ábrázolással tudjanak összetettebb, ambivalensebb, egyetemesebb jelenségek kifejezésére kísérletet tenni. Ezáltal elmélyülnek a művészi ábrázolás, színházi jelentésképzés kérdéseiben.

A tanulók megismerkednek a státuszjátékok alapjaival és a bonyolultabb szerkezetű, hosszabb időt igénybe vevő improvizációkkal.

A tanév során készülő jelenetek, ezekből szerkesztett játék vagy előadás egyfajta szintézisre ad lehetőséget, ezzel együtt a képzés során megszerzett tudás alkalmazására: a következőket, igényes színházi alkotómunka megismerésére, annak megtapasztalására, hogy a színházi jelek rendszerében minden elemnek tudatos alkotói szándékot kell tükröznie. Ennek részeként a tanulók a színészi munka mellett kapjanak módot arra, hogy egy produkció létrehozásához szükséges más színházi tevékenységekben is (csoport szinten: az összes alapvető fontosságú színházi munkában) kipróbálhassák magukat.

Szabályjátékok

Ön- és társismereti játékok ("helyem a csoportban")

Összetettebb, nagyobb koncentrációt igénylő bizalomgyakorlatok

Fantáziát fejlesztő feladatok a szimbolikus kifejezés jegyében

Státuszjátékok alapjai, „sajátstátusz”-játékok, státuszok váltogatása

Etűdök különböző stílusokban – stílusgyakorlatok

A szerepek, a kontextus, az atmoszféra tartása hosszú improvizációkban

Hosszú improvizációk a stílus, a státusz, a színpadi kapcsolat tartásával, illetve ezek tudatos váltásával

A színész játéka – amikor a mozgásé, a gesztusé a főszerep

Gesztikus tartalmak a szimbolikus kifejezés érdekében)

A vokális kifejező eszközök színpadi használata

Etűdök zenei motívumok alapján

A különböző auditív színházi eszközök alkalmazása (pl. emberi és zenei hang, zörej)

A szöveg, mint a stilizáció kiindulópontja (asszociációkeltő alpanyag)

A szöveg, mint vokális alkotás alapja

Követelmények

A tanulók ismerjék

– a drámai alpanyag színrevitelének állomásait és ezek célját

– a cselekvő elemzés alapjait

– egy előadás stílárís egységének jelentőségét, a stílárís elmozdulásban rejlő kifejezőerőt

– a szimbolikus ábrázolás és a stilizáció gyakorlati jelentőségét, hatását

– a szerepépítést elősegítő egyes munkamódszereket, eljárásokat (pl. belső monológ, szereplők elő- és utóéletének megírása, emblematikus tárgy, gesztus) illetve feltételeket (szereptudás, darabismeret, háttérismeretek)

– a státusz jelentőségét

– a különböző státuszjeleket

– egy előadás hatásdramaturgiájának alapvető tényezőit (pl. tempó, kontraszt, várakozás)

– a stilizáció és a szimbolikus ábrázolás színpadi lehetőségeit

Legyenek képesek

– a megszerzett készségek alkalmazására a kifejezés érdekében

– a kifejezés érdekében az „eszköztelen” színpadi létezésről az expresszív játékmódig tartó skálán különböző megnyilvánulásokra

– több jeleneten áthúzódó szerepív ábrázolására

– különböző státuszú figurák megformálására

– jeleneten belül státuszt módosítani

– jellemfejlődés alapszintű bemutatására

- társaikkal kisebb csoportokban önálló jelenetalkotási munkára
- az improvizáció stiláris egységének megőrzésére, a stiláris váltás tudatos használatára
- ötleteiket az éppen készülő jelenethez, illetve a színre állított produkcióhoz, a színre állítás folyamatához igazítani

Számonkérés javasolt formája

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

A tanév végén szervezett nyilvános tanszaki bemutató

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az értékelés módjai

A főtárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése

A főtárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

A tanuló továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskola típusban.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- a leggyakoribb drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását
 - a legfontosabb kortárs és/vagy történeti színházi stílusokat, színházi műfajokat
 - egy jelenet indításának, zárásának, fordulatainak, feszültségének, tétjének gyakorlati jelentőségét és hatását
 - a színházi alkotófolyamatot, illetve az együttjátszást szolgáló cselekvésformákat, technikákat
 - a szerepépítés legfontosabb módszereit, a színészi játék alapvető iskoláit
 - a színészi alkotómunka fázisait, főbb összetevőit
- Legyenek képesek
- koncentráltan, társaikra figyelve, velük együttműködve részt venni tréningeken, próbamunkában, előadásokon
 - a színjátékot, mint kommunikációs formát használni az önkifejezésre, a valóság tanulmányozására,
 - színházi improvizációra
 - az improvizációk elemzésére, értékelésére
 - egyes színészi technikák tudatos alkalmazására
 - karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel
 - alkattól, képességektől függően különféle szerepek megformálására
 - rendezői instrukciók mentén végzett munkára
 - drámai szövegek értő, színházi megközelítésű olvasására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Dráma és színjáték

improvizáció 3–5 perc

színpadi produkció

– jelenet 5–7 perc

vagy

– előadás 15–30 perc

A vizsga tartalma

A dráma és színjáték gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

Improvizáció

Az improvizáció megadott instrukciók (pl. a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, időpontja) alapján rögtönzött szöveges és szöveg nélküli kétfős jelenet lehet. A szaktanárnak – a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő – legalább tíz kétfős improvizációs feladatból álló tételsort kell összeállítania. A tételsornak szöveggel és szöveg nélkül elvégzendő feladatokat egyaránt kell tartalmaznia. Az egyes tételekben meg kell adni a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat. A vizsgán a tanulók szabadon vagy a szaktanár irányításával párokat alkotnak, és közösen húznak a feladatokat tartalmazó tételek közül. Az etüd bemutatása után a vizsgabizottság instrukciók alapján variációk bemutatását kéri. A felkészülési idő 5 perc.

Színpadi produkció

A produkció szabadon választott drámai vagy dramatizált mű, illetve rögzített improvizáció alapján készített prózai színházi produkció (2–3 fős jelenet/csoportos előadás) vagy szerkesztett játék lehet. A produkcióban a tanulónak egyéni feladatok, önálló akciók végrehajtásával kell közreműködnie.

A vizsga értékelése

– Improvizáció

– Az instrukciók megértése, követése

– A színpadi megjelenítés alapvető szabályainak alkalmazása (érthetőség, láthatóság)

– Együttműködés (közös jelenetépítés, társak ötleteinek elfogadása, cselekménybe illesztése, rugalmasság – reakció váratlan történésekre)

– Stílusérzék (közös játéktípus kialakítása, a választott stílus megtartása, illetve együttes

stílusváltás, vagy a játéktípusok tudatos ütköztetése a kifejezés érdekében, az egyes elemek

– gesztus, beszédmód, nyelv, mozdás – egysége)

– Figyelem, koncentráció

– Karakterábrázolás (a karakter tartása, a karakter tipikus jegyeinek kiemelése, a

karakterépítés eszköztárának gazdagsága)

– A színjáték hitelessége (az ábrázolás mélysége, igazságtartalma, személyessége, a figurák közti viszonyok, viszonyváltozás érzékletes ábrázolása)

– Az improvizáció „dramaturgiája” (a jelenet indítása, jelenet zárása, cselekményépítés, sűrítés képessége, feszültségteremtés, fordulatok)

– Atmoszférateremtés

– Színjátszó kifejezőeszközök, intenzitás

– Fantázia, ötletesség, humor

– Színpadi produkció (előadás, jelenet)

– Koncentráció, figyelem

– Együttműködés (a jelenet tempójának közös kialakítása, a partner impulzusainak elfogadása, erős impulzusok

küldése a partner felé, közös cselekményvezetés, társakkal összehangolt váltások, közös játéktípus kialakítása, tartása)

– Hiteles játékmód (nyelvi és nem nyelvi kifejezőeszközök hiteles alkalmazása, személyessége, élelmények, tapasztalatok játékká formálása, a figurák közti viszonyok, viszonyváltozás érzékletes ábrázolása)

– A játék intenzitása

– Karakterábrázolás (a karakter tartása, a karakter tipikus jegyeinek kiemelése, a karakterépítés eszköztárának gazdagsága, a karakterábrázolás elmélyítése, személyesség tétele)

– Stílusérzék (alkalmazkodás a produkció játéktípusához, közös stílushoz illeszkedő színjátékos kifejezőeszközök)

– Ritmusérzék (a játék tempójának érzékelése, tartása, pontos, társakhoz igazodó tempóváltás)

– Feszültségteremtés

– Atmoszférateremtés

– Verbális kifejezőeszközök használata

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Színpad vagy dobogók

Egészalakos tükör

Ritmus- és dallamhangszerek

CD-lejátszó vagy magnó

Tévé, videó- vagy DVD-lejátszó

Videokamera

Alapvető fénytechnika (reflektorok, állványok, fényszabályozó egység, árnylámpák, spotlámpák, mobil fényforrások)

A gyakorlatokat, improvizációkat, etűdök vagy előadások létrehozását segítő CD-k, DVD-k

Tornaszőnyeg

Ajánlott irodalom

A tanulók felkészüléséhez :

Belinszki József: *Suliszínház: kreatív játékok kicsiknek és nagyoknak*, Szabolcs- Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Intézet, Nyíregyháza, 1997

Montágh Imre: *Mondjam vagy mutassam?!*, Móra Könyvkiadó, 1985

A tanári felkészülést segítő könyvek:

Borten, Helen: *Látod, amit én látok ? Móra.*, 1975.

Bújj, bújj, zöldág... Népi gyermekjátékok. (Szerk.: Kovács Ágnes) Móra, 1976.

Cinege, cinege, kismadár. Népi mondókák, gyermekjátékok. MRT - Minerva, 1975.

Gaál Éva: *Zoknidakszli és sokan mások.* Móra, 1981.

Granasztói Szilvia: *Játsszunk a bábuval.* Móra, 1974.

Karlócainé Kelemen Marianne: *Kisgyermekek játékos könyve.* Medicina, 1976.

Lukácsy András: *Népek játéka.* Móra, 1977.

Marék Veronika: *Jó játék a papír, a filc.* Móra, 1982.

Mezei Éva: *Mi mozog?* Móra, 1976.

Mezei Éva: *Játsszunk színházat !* Móra, 3979.

Mohás Livia: *Találkozás önmagunkkal.* Móra, 1979.

LengyelPál: *Színházasdi.* Bp. Móra. 1987. 166 p. Kuckószínház. Mesejátékok Lázár Ervin művei alapján

Papp Ágnes: *Mit, kinek, hogyan? Kommunikációs gyakorlatok.* Nemzeti Szakképzési Intézet

Gabnai Katalin: *Drámajátéktár. Első gyűjtemény.* Bp. Magyar Drámapedagógia Társaság Petőfi Művelődési Központ:, Gödöllő. 1990. 72 p. (Drámapedagógiai füzetek 1.

Kalapács János: *Tesztek - nektek. Játékos önismeret fiataloknak.* Bp. Háttér k. 1988.

Megy a gyűrű vándorútra. Gyermekjátékok és mondókák. 1-2. köt. szerk. Gágyor József. Bp. 1982. Gondolat Kiadó

Padisák Mihály: *Mindenki játékoskönyve.* Múzsák. 1990. 195 p.

Padisák Mihály - Padisák Judit: *Minden napra egy játék.* Bp. 1986. Múzsák. 501 p.

Vargha Balázs: *Szeretnél játszani ? Játékok 10 éven aluliaknak.* Bp. 1986. Múzsák. 223. p.

BESZÉD ÉS VERS

A beszéd és vers tantárgy tanításának célja, hogy hozzásegítse a tanulókat beszédük oldottá, természetessé válásához és maradásához, dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt – az adottságaiknak és a képességeiknek megfelelő szinten – könnyen érthetővé és élvezhetővé fejlesztéséhez. A tantárgy ugyanakkor keltse fel az érdeklődést a tudatos beszédművelés, valamint a vers– és prózamondás mint önálló pódiumi műfaj iránt.

A tantárgy feladata, hogy a tanulók a különböző képességfejlesztő gyakorlatokon, játékos feladatokon, szövegelemzéseken és memoriterekén keresztül váljanak képessé a magyar nyelv magas szintű, tudatos használatára, az irodalmi műalkotások értő befogadására és értelmezésére, jussanak el a lírai és prózai szövegek interpretálásának magas színvonaláig. A tantárggyal való ismerkedés során erősödjön befogadói és előadói attitűdjük, váljanak képessé a verskultúra ápolására.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

– a beszéd folyamat eseményeit (légzés, hangadás, kiejtés)

– a vers zenei–ritmikai jellemzőit

Fejlessze a tanulók

– hallási figyelmét

– megfigyelőképességét

– ritmusérzékét

– a csoportos munkára való készségét

Ösztönözze a tanulókat

– képességeik megismerésére

– megfigyeléseik megfogalmazására

– versolvasásra, fantáziájuk, asszociációs képességeik felszabadítására

– csoportos versjátékokra

Tananyag

Lazítógyakorlat

– Lazítás–feszítés

Légzőgyakorlat

– A légutak és a légzés folyamatának megfigyelése

– Légzőgyakorlatok hangokkal

– Szabályozott légzés egyszerű szólammal, mondókákkal

– Fújójátékok folyamatosan, szaggatottan, lágyan, erősen

Hanggyakorlatok

– Játékos hangutánzás (állatok, gépek, tárgyak) magassági és dinamikai váltásokkal

Hallásgyakorlat

– Egymás hangjának felismerése

– A környezet hangjainak megfigyelése

Artikulációs gyakorlatok

– Beszédmozgás–ügyesítés szavakkal, szólammal, nyelvtörő mondókákkal

– Szájról olvasás – hangok

Ritmus– és tempógyakorlatok

– Versek ütemezése tapssal, járással, ütőhangszerekkel

– Kis vers–zenei kompozíciók készítése közmondásokból, ritmikus szólásokból

Hangsúlygyakorlat

– A szóhangsúly

– Szövegek memoriterként való rögzítése

– A közös szövegtanulás (mondókák, ritmikus gyermekversek, párbeszédű versek)

Követelmények

A tanulók ismerjék

– az egyszerű mozgásügyesítő gyakorlatokat

– artikulációs és ritmusgyakorlatokat

– az általában érvényes hangsúly–szabályokat

Legyenek képesek

– figyelmüket a saját beszédükre irányítani

- a szöveg zenei–ritmikai elemeinek kiemelésére
- csoportos ritmusjátékokra
- csoportban történő vers–előadásra

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a célszerű beszédlézés folyamatát és egyszerű gyakorlatait
- a hétköznapi beszéd stílussteremtő erejét
- a vershelyzetek felismerésének lehetőségeit
- az egyszerűbb képek, hangulatok kibontásának lehetőségeit
- a mimika és a testbeszéd szerepének jelentőségét

Fejlessze a tanulók

- hangszínnel való bánásának képességét
- szabad asszociációs képességét
- hanggal történő karakterábrázoló képességét

Ösztönözze a tanulókat

- a saját és mások beszédének megfigyelésére
- különböző hangulatú szövegekkel való munkára
- kifejezőeszközök bővítésére

Tananyag

Légzőgyakorlatok

- Légzéstípusok ismertetése, megfigyelése
- A célszerű beszédlézés folyamatának ismertetése és egyszerű gyakorlatai

Hanggyakorlatok

- Hangkitaláló játékok (pl. állatok, mesefigurák, tárgyak elképzelt beszéde)
- Személyek és hangulatok megszólaltatása (hangszín–játék)
- A természetes alaphang gyakorlatai mindennapi szólamokkal, verssorokkal

Artikulációs gyakorlatok

- Ajak és áll gyakorlatok
- A magánhangzók gyakorlatai
- A szóvégejtés játékos gyakorlatai

Ritmus és tempógyakorlatok

- Versek, mondókák ütemezése kötött mozgással
- Versek, mondókák lassuló és gyorsuló tempóban egyaránt, hangerőváltásokkal

Hangsúlygyakorlatok

- Az állítás (kijelentés) hangsúlya
- Ereszkedő beszéddallam
- Számnevek, évszámok hangsúlya
- A név hangsúlyai
- A név a cím, és a szöveg kapcsolata szöveggel való munkák
- Játék a szöveggel (ismert gyerekdalokkal, versekkel)
- Képek felismerése, szétválasztása, saját szavakkal történő leírása

- A hangulatváltó–pontok tudatosítása
 - Hangkulissza készítése szabad asszociációkkal
 - Mozgás–improvizáció a szövegre (szöveg nélkül)
 - Szöveg és mozgás összekapcsolása
- Szövegek memoriterként való rögzítése
- Rövidebb szövegek kiválasztása, bemutatása a gyerekirodalom klasszikusaitól,– az egyéni választások szabadságával

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a természetes és a szerep–beszédhang jellemzőit
- a vers képekre tagolásának módjait az artikuláció ritmus– és tempóformáló szerepét

Legyenek képesek

- légzésük egyszerű szabályozására
- különféle hangszínekkel karakterek és hangulatok megjelenítésére
- egyszerűbb költői képek felismerésére és kibontására
- a szövegek tartalmának kifejtésére
- a szöveg memoriterként való rögzítésére

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a természetes beszédhang tulajdonságait
- a hétköznapi beszéd stílussteremtő erejét
- a saját középhaszt megtalálásának módjait
- a meseszöveg alapvetéseit
- a mesék, verses mesék, kisprózák illetve a prózaversek előadói különbségeit

Fejlessze a tanulók

- koncentrációs képességét
- artikulációs ügyességét és pontosságát
- a belső képek előhívását
- a történetmeséléshez szükséges készségeket

Ösztönözze a tanulókat

- az otthoni gyakorlásra
- saját élményeik szabatos megfogalmazására
- mese és novella olvasására
- eredményeik bemutatására
- mesélésre, nagy mesemondó egyéniségek lemezeinek vagy előadásainak meghallgatására

Tananyag

Légyőgyakorlatok

- Kapacitásnövelő légyőgyakorlatok zaj és látvány (válllemelés) nélkül
- Légyőszabályozó gyakorlatok

Hanggyakorlatok

- A mellkasi rezonancia megerősítése
- Mondókák mellhangon és fejhargon
- A közép hangsáv felismertetése
- Hangelőrehozó gyakorlatok
- Artikulációs gyakorlatok
- A zárhangok gyakorlatai, kettőzésük technikája
- A hosszú magánhangzók ejtésének gyakorlatai
- Szájról olvasás (ismert verssorok, mondókák)
- Ritmusgyakorlatok
- Ütemezés kitalált mozgással
- Időmérték – ütemhangsúly (támaszkodni a ritmusra, ellene dolgozni...)
- Ritmus a prózában
- A tagolás módzatai
- Hangsúlygyakorlatok
- A kérdés hangsúlya és hanglejtése kérdőszóval és anélkül
- Közbevetések
- A mesélő és a beszélő elkülönítése
- Értelmi és érzelmi hangsúlyok
- Felkiáltások, óhajtások, jelző és jelzett szó kapcsolata
- A szöveggel való munkák
- Közös mese–költés (pl. egyszerű láncmese vagy ismeretlen történetek végének kitalálása, nem várt fordulat beiktatása)
- Így mesélte anyukám – kedves mesék után–mondása
- Saját élményű történetek és viccek mesélése
- Mesélési technikák felismerése
- Közös mesemondás, dramatizálással
- A szereplők elkülönítése, megszólaltatása
- Nonverbális kommunikáció, mimika, testbeszéd
- Mesehallgatás, meseolvasás
- Mesemondókkal való ismerkedés, előadás, hangos–könyv vagy mese–lemez segítségével
- Régi és új „mesék” olvasása (népmesék, majd rövid műmesék)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a kérdés, felkiáltás, közbevetés helyes dallamvonalát
- a szereplők elkülönítésének néhány variációját
- az alapvető testbeszéd–formákat

Legyenek képesek

- széles hangterjedelemben, játékosan és könnyedén mondani szöveget
- rövid történetek, mesék értelmezésére, élményszerű felépítésére, közönség előtti önálló előadására

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a koncentráció szerepét a beszédben
- a vers–kommunikáció fogalmát
- a művek befogadásának, értelmezésének és közvetítésének lehetőségeit
- a versmondó versenyek mibenlétét, és az azokon való részvétel ismérveit
- a balladamondás sajátosságait

Fejlessze a tanulók

- ritmusérzékét
- kommunikációját
- a személyes közlés és a saját gesztusrendszer tudatosítását
- képi fantáziáját
- előadói technikai tudását

Ösztönözze a tanulók

- eleven hanghasználatát
- produktív fantáziáinak előhívását
- önálló szövegválasztását
- „házi” vers– és prózamondó alkalmainak szervezését
- önálló véleménynyilvánítását

Tananyag

Légzőgyakorlatok

- Szöveges gyakorlatok mozgás közben
- A lopott (pót) levegővétel technikája

Hanggyakorlatok

- A mellkasi rezonancia megerősítése
- Skálázás szavakkal, verssorokkal, legfeljebb egy oktáv terjedelemben

Artikulációs gyakorlatok

- A j–l–r hangok gyakorlatai
- Az artikulációs hibák fölismerése hallás útján
- „Szinkron–játék” (szájról olvasás) versekkel

Ritmusgyakorlatok

- Időmértékes versek ritmizálása
- Játék a magyaros versformákkal

Hangsúlygyakorlatok

- A tagadás hangsúlya

Szöveggel való munka:

- Változatos hangulatok, érzelmek megmutatása (kreatív hangfestés)
- Vershelyzetek, szituációk – helyzetdalokban, zsánerképekben
- Lírai dalok – hangszín, hangulat, érzelem, tempó
- Ismerkedés a balladákkal – sűrített érzelmek, feszültségek megjelenítése

Szövegek memoriterként való rögzítése

- Választott nép– vagy vígballada
- Kisprózák (műmesék, novellák)
- Vidám, rövid időmértékes versek

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a légzés szövegtagoló szerepét
- beszédhibáik korrekciós lehetőségeit, a kreatív hangfestés eszközeit
- a hangszín szerepét a hangulatteremtésben
- a pódiumi kiállítás, megszólalás alapvető ismérveit

Legyenek képesek

- légzésük tudatos irányítására
- oldott, természetes középhangjuk használatára

- saját kiejtésük megfigyelésére és elemzésére
- különböző ritmusú lírai művek érzékletes megszólaltatására
- felépített produkciók bemutatására

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hallás és beszédállapot kapcsolatát
- a gyakran hallható beszédhibákat, és azok korrekciós lehetőségeit
- az érzelmek, indulatok hangsúlymódosító szerepét
- a verselemzés előadói központú megközelítését

Fejlessze a tanulók

- hallásfigyelmét, hallási megkülönböztető képességét
- képzelőerejét
- érzelmi intelligenciáját
- empátikus és műértelmező képességeit

Ösztönözze a tanulókat

- a gesztusok és a mimika természetes használatára
- a versek saját élményű megfogalmazásának közelítésére
- önálló választású szövegek megformálására
- csoportos versműsorokban való részvételre

Tananyag

Légzőgyakorlatok

- Fizikai terheléssel
- Koncentrációs légzőgyakorlatok
- Nyelvtörök légzésszabályozással

Hanggyakorlatok

- A térhez igazodó középhang gyakorlatai
- Indulati fokozás–csillapítás egyszerű szólamokkal

Artikulációs gyakorlatok

- Nyelvtörök a sziszegő és a susogó hangok gyakorlására
- A gyakran előforduló beszédhibák egyszerű korrekciós gyakorlatai

Ritmusgyakorlatok

- Időmértékes versek tetszőleges és kötött ritmuskíséréssel

Hangsúly és hanglejtésgyakorlatok

- Mondatok hangsúly–variációi
- Az indulat és érzelem hangsúlyai

Szöveggel való munka:

- Tartalom és forma; gondolati ívek
- Személyes közelítés a szöveghez
- A szöveg és a testbeszéd egymásra hatása
- A megszemélyesítések játéka (párbeszédes versek)
- Ismerkedés a szónoki beszéd alapjaival – az érvelés tagolási technikái

- Erő, dinamika, gondolat a szövegben
 - Elbeszélő költemények – (narrátor, több szereplő...)
 - Rövid, ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása
- Szövegek memoriterként való rögzítése
- Az irodalomórai kötelezők előadói feldolgozása
 - Válogatás, önálló választás alapján, a kortárs irodalomból

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a szövegelemzés előadói szempontú alapfolyamatát
- a művészi előadás gondolati (érzelmi) és beszédtechnikai feltételeit
- a hangsúly és érzelmi többletek jelentés–módosító szerepét

Legyenek képesek

- alkalmazkodni a térhez
- megfelelő hangerővel, tartósan, érthetően szöveget mondani
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatos használatára

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a beszédtechnikai váltások szerepét
- a leíró költészet és a gondolati líra sajátosságait, előadói követelményeit

Fejlessze a tanulók

- figyelemmegosztó képességét
- esztétikai érzékenységét
- képközvetítési készségeit

Ösztönözze a tanulókat

- hangi adottságaik eleven használatára
- önismeretük pontosítására
- saját közlésvágyuknak megfelelő szövegek kiválasztására, tolmácsolására
- csoportos és egyéni előadói munkára
- ünnepi műsorok szerkesztésében való kreatív részvételre
- az irodalmi előadó–művészet fórumainak megismerésére

Tananyag

Légzőgyakorlatok

- Koncentrációs légzőgyakorlatok mozgás közben

Hanggyakorlatok

- Szöveges hangerőgyakorlatok: a középhangerő, az erős és az intim hangvétel
- Szöveges hangmagasság gyakorlatok legfeljebb egy oktáv terjedelemben

Artikulációs gyakorlatok

- Pontos, pergő tempójú szöveges gyakorlatok mozgás és fizikai terhelés közben

Ritmus és tempógyakorlatok

- Időmértékes szövegek gyakorlatai tempóváltásokkal

Hangsúly és hanglejtésgyakorlatok

– Összetett mondatok hanglejtése

– A „lebegő” szólamvég

Szöveggel való munka

– Gondolati és leíró versek színei

– Hangszín-váltások, hangerő, tempó, ritmus

– Érzelmek – átélés, és/vagy közvetítés

– Instrukció-adás (pl. egymás versmondásának megfigyelése, értékelése, a véleménynyilvánítás mikéntje)

– Saját élmény keresés a versekben

– Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása

– Ünnepi műsorok szerkesztési gyakorlata (szövegek és zenék gyűjtése, válogatása)

Szövegek memoriterként való rögzítése

– Az iskolai kötelezőkön túli önálló választások

– Műballadák

Követelmények

A tanulók ismerjék

– az írásjelek megszólaltatásának lehetőségeit

– a kifejező beszéd lehetőségeit és hatáselemeit

– saját előadói lehetőségeiket és korlátaikat

Legyenek képesek

– figyelmük megosztására

– érzelmeik kondicionálására

– fantáziájuk és előadókészségük felszabadítására

– ismeretlen szövegek értelmezett felolvasására

– önmaguk és egymás teljesítményének többirányú értékelésére

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

– a lazító és koncentrációs játékokat és gyakorlatokat

– a fejlesztő és kondicionáló beszédtechnikai játékokat, gyakorlatokat

– az általában érvényes hangsúly-szabályokat

– az artikuláció ritmus- és tempóformáló szerepét

– a szövegválasztás alapvető kritériumait

– a lírai és az epikus művek előadásmódja közötti különbségeket

– a testbeszéd jeleit

– a pódiumi szereplés alapvető követelményeit

– saját előadói lehetőségeiket és korlátaikat

– a szövegelemzés előadói szempontú alapfolyamatát

Legyenek képesek

– a beszéd folyamat részeinek és egészének tudatos irányítására az adottságaiknak legjobban megfelelő beszédállapot elérése érdekében

– hallás alapján fölismerni a követendő és az elvetendő beszédpéldát

- a fejlesztő és a korrekciós gyakorlatok alkalmazására beszédükben
- a szövegek zenei elemeinek kiemelésére, a ritmus és a vers gondolati összefüggésének felismerésére
- a szövegek tartalmának értelmezésére, memoriterként való rögzítésére
- mesék és versek, prózai szövegek önálló vagy csoportban történő előadására
- önmaguk és társaik teljesítményének értékelésére
- a kommunikációs csatornák eleven használatára

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Beszéd és vers

– beszédgyakorlat–sor bemutatása 5 perc

– vers– és prózamondás 5 perc

A vizsga tartalma

A beszéd és vers művészeti alapvizsga két részből tevődik össze:

Beszédgyakorlat–sor bemutatása

Tételsorból húzott gyakorlatsor bemutatása (a beszédtechnikai gyakorlatok közül a szaktanár által összeállított – és legalább 3 különböző feladatot tartalmazó – gyakorlatsor)

Vers– és prózamondás

A közösen feldolgozott művekből (kötelező memoriterek) a tanuló által választott két különböző hangulatú vers vagy próza előadása

A tanuló a kötelező memoriterek közül választott tíz művel készül (vers, monológ, prózai műrészlet vegyesen, lehetőleg különböző hangulatú szövegek). A vizsgán a tanulónak a vizsgabizottság által választott műveket kell előadnia.

A vizsga értékelése

Beszédtechnikai ismeretek:

- a gyakorlatok ismeretének szintje,
- a megvalósítás pontossága,
- oldott artikuláció és középhang,
- tudatos nyelvhasználat

A választott szövegek előadása:

- kifejező megszólaltatás,
- előadásmód,
- kiállítás,
- jelenlét,
- közvetítő erő,
- előadói készségek

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hangszín jelentésformáló szerepét
- az önálló szövegelemzés ismérveit
- a tartalom kibontásának kreatív formáit

Fejlessze a tanulók

- ritmus– és tempóérzékét
- képességeit érzelmi megnyilvánulásaik megformálására

Ösztönözze a tanulókat

- a rendszeres gyakorlásra
- beszédképességeik, a verbális és nonverbális csatornáik minél változatosabb használatára
- új képességek kibontakoztatására, felfedezésére

Tananyag

Légzőgyakorlatok

- Bemelegítő gyakorlatok

Hanggyakorlatok

- Hangerőszabályozó gyakorlatok

Artikulációs gyakorlatok

- A magánhangzók kapcsolódásainak helyes ejtése

Ritmus- és tempógyakorlatok

- Ritmizálás az értelmi hangsúlyok visszahelyezésével

Önálló verstechnikai gyakorlatok, játékok

- Versek, népdalok vakszöveggé váló használata

- Versépítés (a vers logikájának felismerése)

Szöveggel való munka

- Fokozás, építkezés, poentírozás

- Hogyan mondjunk ma régi szövegeket?

- Idegen szavak a szövegben – megoldások

- Kor- és karakteridézés

- Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása

Szövegek memoriterként való rögzítése

- Iskolai kötelezők melletti szabad választások

- Klasszikusokból szabadon választva

- Kortárs versekből való választás

Szerkesztési gyakorlat, csoportmunkában való részvétel

- „Ismeretterjesztő előadás” szerkesztése – zenével

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a magánhangzók kapcsolódásaira érvényes ejtési szabályokat

- a beszéd dallamának változatait és kifejező erejét

- az önálló szövegelemzés ismérveit

Legyenek képesek

- beszédtechnikai ismereteik előadói helyzetben való tudatos alkalmazására

- klasszikus versformájú szöveg skandálás nélküli ritmikus megszólaltatására

- ismert karakter-hangzások megformálására, alkalmazására

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókat

- a szövegek tagolásának, földolgozásának módozataival

- a beszédtanítás nagy egyéniségeivel

Fejlessze a tanulókat

- hangadási bátorságát és erejét

- előadói önbizalmát, kifejező eszközeit

Ösztönözze a tanulókat

- beszédük rendszeres gondozására
- önkifejező szövegek gyűjtésére, előadására
- versműsorok látogatására
- Tananyag
- Légzőgyakorlatok
 - Gyakorlatok suttogott és hangos beszéd váltakozásával
- Hanggyakorlatok
 - Szinten–tartó (bemelegítő) gyakorlatok
- Artikulációs gyakorlatok
 - A mássalhangzók kapcsolódásának helyes ejtése
- Ritmusgyakorlatok
 - Gyakorlatok tempóváltásokkal
- Szöveggel való munka
 - A nagy érzelmek verseinek megszólaltatása
 - Tragikum a közlésben
 - Szerelmes versek
 - Realista és groteszk szövegek (novellák)
 - Nonszensz versek
 - A tudatos szövegválasztás ismérvei
 - Saját mondanivaló megtalálása és kifejezésre juttatása (közlésvágy)
 - Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása
- Szövegek memoriterként való rögzítése
 - Iskolai kötelezők melletti szabad választások
 - Kortárs versekből való választás
 - Kisprózák –egypercesek, prózaversek
 - Repertoár–építés, gyarapítás
- Szerkesztési gyakorlat, csoportmunkában való részvétel
 - „Ilyenek vagyunk” „önismereti előadás” szerkesztése – zenével
- Tájékozódás a beszédtanítás szakirodalmában

Követelmények

- A tanulók ismerjék
- a bemelegítő hang–gyakorlatokat
 - a beszéd dallamának változatait és kifejező erejét
 - a beszédtanítás hazai nagyjainak nevét és fontos műveit
- Legyenek képesek
- halkán és suttogva is szöveget mondani
 - önállóan, személyiségükhöz illő verset/szöveget választani
 - csoportmunkában együtt dolgozni

Számonkérés javasolt formája

- A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

- Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a beszédtechnikai váltások szerepét a kifejezésben
- az önálló versválasztás, feldolgozás ismérveit
- a kifejező előadás kritériumait
- a különböző pódiumi műfajokat

Fejlessze a tanulók

- „beszéd–elemző” hallását
- érzelmi rugalmasságát
- előadó–technikai felkészültségét

Ösztönözze a tanulókat

- a változatos hanghasználatra
- a kifejező–eszköztár tudatos használatára
- önálló repertoár–építésre
- csoportos pódiumi előadások létrehozására

Tananyag

Légzőgyakorlatok

- Gyakorlatok suttogott beszéddel
- Koncentrációs gyakorlatok figyelemmegosztással

Hanggyakorlatok

- Gyakorlatok suttogott és hangos beszéd váltakozásával
- Váltások a beszédben (hangerő, hangszín, hangmagasság)

Artikulációs gyakorlatok

- Beszédmozgás ügyesítő gyakorlatok

Ritmusgyakorlatok

- Prózai szövegek ritmizálása

Hangsúlygyakorlat

- A hangsúly és a szórend viszonya

Szöveggel való munka

- A kifejező előadás ismérvei váltakozó hangulatú, tartalmú szövegekben
- A vershelyzet megteremtése, felidézése, a hangulatváltások gyakorlása
- A tudatos szövegválasztás ismérvei
- Versmonológok – drámai monológok (azonosságok és különbségek)
- Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása

Szövegek memoriterként való rögzítése

- Kortárs versekből való önálló választás
- Monológok, versmonológok, szerepversek
- Repertoár–építés, gyarapítás

Szerkesztési gyakorlat, csoportmunkában való részvétel

- Szertartásjátékok, oratóriumok, nagyobb lélegzetű irodalmi művek csoportos megszólaltatása
- Vers–színház (új kifejezési formák keresése)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- az artikulációs mozgás–ügyesítés gyakorlatait
- a pódiumi műfajokat
- a különböző hangulatú versek, szövegek előadásának technikai ismérveit

Legyenek képesek

- egyéni beszédfeladataik önálló, eredményes elvégzésére
- saját repertoár–építésre
- önállóan, személyiségükhöz illő vers– vagy prózai szöveg kiválasztására
- csoportos munkában pódiumi előadások létrehozására

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókat

- a beszéd–bemelegítő gyakorlatok jelentőségével
- az önálló versformálás felelősségével
- a pódiumművészet kiemelkedő alakjaival
- a versmondás szerepével.

Fejlessze a tanulók

- önállóságát
- értelmi és érzelmi intelligenciáját
- kommunikációs készségeit
- értő befogadói attitűdjét

Ösztönözze a tanulókat

- önképzésre
- a szakirodalom tanulmányozására
- a verskultúra ápolására előadói estek látogatására, verslemezek hallgatására
- a tudatos nyelvhasználat elmélyítésére

Tananyag

Összetett gyakorlatok: a légzés–hangadás–artikuláció összehangolása

Összetett beszéd–bemelegítő gyakorlatok

Rövid elméleti áttekintés a pódiumművészet történetéről

Vershallgatás – a pódiumművészet nagyjai

Szöveggel való munka

A kifejező előadás ismerveinek rögzítése

Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása

Szövegek memoriterként való rögzítése

Kortárs versekből való önálló választás

Tematikus versmondó versenyekre való felkészülés

Repertoár–építés, gyarapítás

Szerkesztési gyakorlat

Önálló estek szerkesztési alapelvei

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a szinten–tartó és a továbbfejlesztő beszédtechnikai gyakorlatokat
- a verselemzés, a szövegértelmezés folyamatát
- a szerkesztés alapvető technikáit
- a pódiumművészet történetének rövid krónikáját, és kiemelkedő előadóit

Legyenek képesek

- önállóan bemelegíteni szöveges szerepléseik) előtt
- önálló szövegválasztásra és annak megformálására
- rövidebb lélegzetű önálló műsorok szerkesztésére

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanulók ismerjék

- az önálló szövegelemzés ismerveit, a tartalom kibontásának kreatív formáit
- a beszéd dallamának változatait és kifejező erejét
- a beszéd váltásait (erő, magasság, hangszín, tempó)
- a szövegek tagolásának, feldolgozásának lehetőségeit
- a különböző hangulatú szövegek előadási technikáit
- a pódiumművészet történetét, kialakulását, és ismert alakjait
- a pódiumi műfajokat

Legyenek képesek

- dramatikus és színpadi munkájukban az e tantárgy keretében tanultak alkalmazására
- önállóan, személyiségükhöz illő vers– vagy prózai szöveg kiválasztására
- ismeretlen szövegek kifejező megszólaltatására
- saját repertoár–építésre
- a választott és megtanult szövegek hiteles tolmácsolására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Beszéd és vers

- beszédgyakorlat–sor bemutatása 5 perc
- vers– és prózamondás: előadás repertoárból 12 perc, ismeretlen szöveg felolvasása 3 perc

A vizsga tartalma

Beszédgyakorlat–sor bemutatása

A tételsorból húzott gyakorlatsor bemutatása (pl. bemelegítő gyakorlatok, az artikulációs biztonságot és pontosságot

fejlesztő feladatok, szöveg ritmizálása)

Vers– és prózamondás

Repertoárból való vizsga:

A tanuló repertoárjából választott három különböző hangulatú vers vagy próza előadása. A tanuló szabadonválasztott tíz művel készül (vers, monológ, prózai mű részlet vegyesen, lehetőleg különböző hangulatú szövegek). A vizsgán a tanulónak a vizsgabizottság által választott műveket kell előadnia.

Ismeretlen szöveg értő megszólaltatása:

A tanuló a vizsgabizottság által hozott irodalmi anyagból – a helyszínen történő választás és rövid felkészülés után – értelmezett, bemutató felolvasást tart, s ezzel kapcsolatban kérdésekre is válaszol.

A vizsga értékelése

- Beszédtechnikai ismeretek
- A tudás technikai szintje
- A megvalósítás pontossága

- Természetes, oldott artikuláció és középhang
- Választott szövegek előadása
- Szövegválasztás (önismeret és önértékelési szint)
- Értelmezés (a szövegek gondolati és érzelmi síkjai, az előadás építkezése)
- Előadasmód (kiállás, jelenlét, közvetítő erő, előadói készségek)
- Elméleti felkészültség
- Helyes nyelvhasználat
- Ismeretlen szöveg előadása:
- A felolvasás gördülékenysége
- A szöveg értő megszólaltatása
- A szöveg alaphangulatának közvetítése
- Helyes nyelvhasználat

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Alapvető fénytechnika

CD-lejátszó vagy magnó

Tévé, videó- vagy DVD-lejátszó

CD-k, DVD-k, videofelvételek neves előadóművészek előadásaiból

Hang-, zörej-, és zajkeltő eszközök

MOZGÁS ÉS TÁNC

A tantárgy célja a tanulók testtudatának kialakítása és fejlesztése, a mozgással történő önkifejezés fejlesztése, a testbeszéd, mint nyelv tanulmányozása, az alapvető mozgástechnikai elemek megismertetése és elsajátíttatása. A folyamatos fejlesztés eredményeképpen a tanulók legyenek képesek színházi helyzetekben megvalósuló, mozgásra, táncra épülő feladatok ellátására.

A tantárgy feladata elérni, hogy a tanulók megtapasztalhassák egyéni vagy csoportos mozgásokra, illetve táncra épülő gyakorlatok elvégzésével fizikai jelenlétük lehetőségeit, a mozgásban fellelhető szabadságérzetet, a test alkalmassá tételét különböző érzelmi állapotok és helyzetek megjelenítésére.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a mozdulat indításának, megállításának lehetőségeit
- a futásos és térérzékelő gyakorlatok és játékok típusait
- a verseny-, illetve körjátékok különböző fajtáit

Fejlessze a tanulók

- mozgásintenzitását
- mozgáskoordinációját
- koncentrációját

Ösztönözze a tanulókat

- önmaguk testének megismerésére
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- a mozgás örömeinek megtapasztalására
- a kis- és nagyobb csoportban végzett játékokban való részvételre
- a játékokban rejlő kreativitás kibontására

Tananyag

Indítás–megállítás gyakorlatok

– Az indítás és megállítás különböző tempóban, helyzetben, magasságban történő gyakorlása versenyjátékok, illetve szituációs játékok segítségével (pl. tapsos fogó, csendkirály típusú játékok, a kettős körben történő páros fogók)

Versenyjátékok, különböző típusú fogó játékok

- Nehezített fogó és üldözéssel járó játékok, gyermekjátékok nehezített változatai (térbeli, szabálybeli átalakítással) a megfelelő intenzitású jelenlét megteremtésére
- Speciális futásos és kikerüléssel járó gyakorlatok
- Hosszabb távú, ritmus és irányváltással futások, erdő (álló társak között) és testrészelvezetéses (pl. egyik, majd másik kar, mellkas, fej) futások
- Egyensúly játékok
- Toló és húzó mozdulatok játékos formában (pl. „bogozó”, sószásokat cipelő, Gólya viszi...), ilyen játékhelyzeteket tartalmazó gyakorlatok
- Népi játék, tánc
- Körjátékok, ügyességi játékok: különböző fogócskák (terpesz-, fészek-, láncfogók), ritmusjátékok (egyenletes löktetés erősítése, tempótartási gyakorlatok), egyszerű ugrásgyakorlatok ugrós zenére, különböző támaszhelyzetekben

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a versenyjátékok szabályrendszerét
- a gyakorlatok megértéséhez szükséges szakszavakat

Legyenek képesek

- a megismert játékok szabályszerű elvégzésére
- csoportos feladatokban való részvételre
- az egyensúlyra és irányváltásra épülő feladatok pontos elvégzésére

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a bemelegítéshez szükséges játékformákat
- a dinamikus elmozdulásban rejlő lehetőségeket
- a gyakorlatok egymásra épülésének lehetőségeit
- népi játékok, illetve lánc- és körjátékok egyes fajtáit, az ugrós táncok alaptechnikáit

Fejlessze a tanulók

- mozgáskoordinációs készségét
- koncentrációs készségét
- fizikai képességeit–kondícióját, rugalmasságát

Ösztönözze a tanulókat

- a csoportos feladatokban való koncentrált részvételre
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- partnerekkel való együttműködésre
- kis csoportokban történő tevékenységre
- a kreatív képességek kibontakoztatására
- a közös játék örömeinek megtapasztalására, felismerésére, tudatosítására

Tananyag

Bemelegítő játékok

- Összekapaszkodó, egymás elérésére törekvő, érintés elől elhúzódó, a gimnasztika gyakorlatait játékos szituációba tevő gyakorlatok
- Futásos gyakorlatok
 - A bemelegítés szempontjából meghatározó gyakorlatok szituációs formában, különböző tempójú, karakterű és funkciójú futástípusok használatával
- Egyensúly- és vezetékes gyakorlatok
 - Egyensúlygyakorlatok támasz- és fogásos helyzetekben, vezetékes gyakorlatok kéz, fej, valamint fogásváltásos irányítással
- Népi játék, tánc
 - Utánzó (pl. állatutánzó) játékok, párválasztó-játékok, népi gyermekjátékok, lánc és körformák a táncban; ugrós táncok alaptechnikái; csoportosan a közösségi táncélmény megszerzése (pl. ugrós táncok alapmotívumaival, cifrák, lengetők)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a csoportos futás-, egyensúly- és bizalomgyakorlatok szabályait
- a népi gyermekjátékok menetét

Legyenek képesek

- a megismert játékok szabályszerű elvégzésére
- a dinamikus, irányváltásos feladatokban való részvételre
- az egyensúly gyakorlatok koordinált elvégzésére

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a talajfogás különböző módzatait
- a bizalomgyakorlatokban való részvétel szabályait és lehetőségeit
- a testközéppont használatának, a mozgás azon keresztül való vezetésének lehetőségeit
- a gyakorlatok egymásra épülésének különböző lehetőségeit
- ugrós táncok motívumfűzéseinek lehetőségeit

Fejlessze

– a tanulók biztonságát a talajfogás, eséstechnika, illetve a négy végtag egyenlő értékű használatát kívánó gyakorlatok végzése során

Ösztönözze a tanulókat

- a csoportos feladatokban való koncentrált részvételre
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- a mozgásból fakadó élmény megtapasztalására

Tananyag

Bemelegítő játékok

- A gimnasztika életkornak megfelelő gyakorlatait játékos szituációba tevő gyakorlatok
- Futásos gyakorlatok

- Szituációs formában különböző tempójú, karakterű és funkciójú futástípusok használatával; testrészevezetési futások, páros fogó, vezetőt követő, ún. kígyózó futás
- Állatmozgások, középmagasságú mozgások
- Különböző mozgáskarakterek elsajátítása, illetve ezeken keresztül a négy végtag egyenrangú, a testközéppont által vezérelt, koordinált használata; majom- és macskakarakterű mozgáselemek elsajátítása
- Bizalomgyakorlatok
- Egymás és önmaguk elfogadását célzó, dőléses, billenéses, haladásos helyzetekben történő gyakorlatok, partner-felismerési játékok csukott szemmel
- Mozgássorok, motívumsorok felépítése
- Állatmozgások, középmagasságú mozgáselemek motívumainak sorba fűzése, elemsorrá fejlesztése
- Tánc
- Térbeli elmozdulás lehetőségei ugrós motívumokkal
- Ugrós táncok motívumfűzései: szólóban, párban

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult gyakorlatok technikai elemeit és egymásra épülésük lehetőségeit
- a tanult néptánc alaptechnikák elemeit és fűzésük lehetőségeit

Legyenek képesek

- a mozgástechnikai elemek harmonikus elvégzésére
- a magasság szintek rugalmas váltására
- az állatmozgások koordinált végrehajtására
- a táncok stílusos reprodukálására

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a térbeli elmozdulás horizontális és vertikális irányú lehetőségeit
- a mozdulat lassításának technikai összetevőit
- a kórusmozgásban való részvétel lehetőségeit
- a párválasztó játékokat, illetve a páros és ugrós–legényes táncok alapelemeit, technikáját

Fejlessze a tanulók

- térérzékelését
- egyensúlyérzetét és koordinációs képességét
- mozgásmemóriáját

Ösztönözze a tanulókat

- a részletgazdag mozgástechnikai munka elvégzésére
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- egyéni és csoportos munkában való részvételre
- a mozgásból fakadó élmény megtapasztalására

Tananyag

Tér- és helyzetérzékelő gyakorlatok

- A térirányok, a színpadi tér felosztásának ismerete, „üres” tér kitöltésének, a tér mindhárom dimenziójában való elmozdulás képességének megteremtése, csukott szemes és az ún. Vezetékes gyakorlatokon keresztül a tér érzetének, érzékelésének fejlesztése
- Egyensúly- és lassított mozgás-gyakorlatok
- Az egyensúlyérzék fejlesztése, a lassú, súlyáthelyezéssel mozgások billenés nélküli vezetése, páros, csoportos gyakorlatokban a súlyáthelyezés, súlyfelvétel, s a különböző támaszhelyzetek gördülékeny megoldása, a súly és erőegyensúly megteremtése
- Kórusmozgások
- Csoportos gyakorlatban különböző mozdulatok, mozgáselemek, tánc és/vagy mozgáskombinációk szinkronban történő elvégzése, a közös elmozdulások közben a helyes irányok, a mozgáskarakter és ritmus megtartása, az egységes mozgáskép kialakítása
- Tánc
- Táncba hívó játékok (pl. hajlikázó)
- Párválasztó játékok
- Páros táncok
- Ugrós–legényes táncok

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult feladatok technikai összetevőit
- az érintett feladatok szakkifejezéseit
- az ugrós–legényes táncok alapjait

Legyenek képesek

- a tánc- és mozgástechnikai elemek figyelemvezetési pontok mentén történő elvégzésére
- az egyéni és csoportos térbeli elmozdulásban rejlő lehetőségek alkalmazására
- különböző típusú tánc- és mozgástechnikai feladatok stílusos bemutatására

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a test egyes részeinek függetlenített mozgatásából adódó lehetőségeket
- a bízalomgyakorlatokban rejlő technikai lehetőségeket
- a karaktermozgás kialakításának és működtetésének technikai alapelemeit
- ritmusképletek mozgásban történő alkalmazásának lehetőségeit
- az eszközös táncok technikai felépítését
- a hétköznapi mozgásformák pontosításának, motívumsorba rendezésének lehetőségeit

Fejlessze a tanulók

- mozgástechnikai és ritmikai képességét
- mozgásának intenzitását és dinamikáját
- mozgásmemóriáját

Ösztönözze a tanulókat

- a részletgazdag mozgástechnikai munka elvégzésére

- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- egyéni és csoportos munkában való részvételre
- a mozgásból fakadó dinamikai és ritmikai lehetőségek megtapasztalására

Tananyag

Analitika, izoláció

- A test részeinek elkülönítéses mozgatása, egymástól való függetlenítése, a feszítés és lazítás lebontása kisebb „egységekre”

Bizalomgyakorlatok

- Partner talajra kísérése dőléses, billentéses helyzetből
- Talajra kíséréses elemek gyakorlatsorba fűzése

Lépés- és járásgyakorlatok

- Karakterformák keresése járásgyakorlatokon keresztül
- A gerinc mozgatása törzshullám-gyakorlatokon keresztül
- Láb- és kar-gyakorlatok plasztikus lehetőségeinek kibontása

Ritmika

- Alapfokú ritmusgyakorlatok
- Ritmusgyakorlatok lépésanyagban és tapssal
- Többszólamúság a ritmusban
- Adott mozgásanyag ritmizálása, motívumépítés megadott ritmusképletre

Tánc

- Eszközzel járt táncok (pl. bot, üveg, seprő, párna, kendő, kalap)
- Páros táncviszony, szoros összekapaszkodás (pl. a csárdás alaptechnikáival)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult gyakorlatok technikai tulajdonságait
- az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit
- az eszközös és páros táncok technikai alapjait

Legyenek képesek

- a tánc- és mozgástechnikai elemek ritmikailag és dinamikailag pontosított elvégzésére
- karaktermozgások elvégzésére
- egyszerű mozgáselemek, technikai gyakorlatok pontosítására, s motívumsorba rendezésére

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a gyakorlatfűzések megtervezésének szabályait, és szerepét a színházi munkában
- a színpadi mozgások gyakrabban használt elemeit, technikai jellemzőiket
- a nehezített körülmények között végzett bizalomgyakorlatok biztonságos végzésének feltételeit
- a párban végzett tánchelyzetek esetén az egymásra hatás, valamint a megfelelő tónus megteremtésének technikai összetevőit

Fejlessze a tanulók

- bátorságát és akaraterejét
- mozgásának precizitását, részletgazdagságát
- koncentrációját az egyénileg, illetve páros, csoportos helyzetekben végzett gyakorlatokban

Ösztönözze a tanulókat

- részletgazdag mozgástechnikai munka végzésére
- különböző típusú technikai feladatok pontos végrehajtására
- egyéni és partnerrel történő munkában való részvételre
- mozgásgyakorlatokban rejlő lehetőségek kreatív kibontására

Tananyag

Gyakorlattervezés

- Különböző típusú gimnasztikus és egyéb bemelegítő gyakorlatok gyakorlatsorrá fűzése, a színházi feladatnak megfelelő bemelegítő mozgássor megtervezése és elvégzése

Bizalomgyakorlatok

- A korábbi gyakorlatkör továbbfejlesztése nehezebb, nagyobb koncentrációt és fizikai aktivitást követelő feladatokkal (zuhanásos helyzetek, illetve tempóból történő változatok)

Technikai előkészítés (a tánc- és mozgásszínházi táncokhoz)

- Talaj – és egyensúlygyakorlatok, támasz- és gördülés elemek páros helyzetekben
- Lépés és forgásgyakorlatok, táncanalitika

Tánc

- Kollektív táncformák (pl. moldvai táncokon keresztül), ahol a dallamorientált zenei illeszkedés és a csoporttáncolás adta lehetőségek érvényesülnek)
- A testen megjelenő többszólamúság (pl. kéz, láb mozgásának különválasztása)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult fizikai gyakorlatok végrehajtásának technikai, elméleti szempontjait
- az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit
- kollektív táncformák technikai alapjait

Legyenek képesek

- különböző karakterű gyakorlatsorok memorizálására és koncentrált végrehajtására
- attraktív mozgástechnikai feladatok biztonságos és kellően pontosított bemutatására
- partnerrel végzett tánctechnikai feladatok kellő figyelemmel és érzékenységgel történő elvégzésére

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- a feldolgozott mozgásgyakorlatok és táncok jellemzőit, típusait
- az alapvető mozgásművészeti szakkifejezéseket (pl. ritmus, dinamika).

Legyenek képesek

- a mozgásgyakorlatok és/vagy táncok egyéni és csoportos koncentrált és pontos elvégzésére,
- a gyakorolt és rögzített mozgássorok, koreográfiák bemutatására, előadására

- az adott színházi helyzetnek megfelelő mozgásszínházi eszközök megválasztására,
- karakterábrázolásra a mozgás és tánc eszközeivel,

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Mozgás és tánc

- egyéni produkció 2–3 perc
- csoportos produkció 10–20 perc

A vizsga tartalma

Lépés-, járás-, futás-, ugrás-, esés-, talaj-, emelés- és támaszgyakorlatok, dinamikai gyakorlatok, tánclépések, illetve

a koreográfiák köréből a szaktanár segítségével kiválasztott és összeállított produkció

A vizsga értékelése

- Mozgás- és táncgyakorlatok ismerete, gyakorlati alkalmazása különböző szituációkban
- A feladatok végrehajtásának pontossága, minősége (mozgáskoordináció, ritmika, dinamika, térhasználat, koncentráció, együttműködés)

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a pantomim technikai elemeinek elsajátíttatásán keresztül a karaktermozgások, az izolált végtagmozgatás, illetve mozgatott testrész figyelemvezető képességének attribútumait
- a karaktermozgás kialakításának és működtetésének technikai alapelemeit
- a hétköznapi mozgásformák pontosításának, motívumsorba rendezésének lehetőségeit

Fejlessze a tanulók

- izolációs képességét, testtudatát
- jelenlétét tánc- és mozgástechnikai helyzetekben
- mozgásmemóriáját

Ösztönözze a tanulókat

- a részletgazdag mozgástechnikai munka elvégzésére
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- elmélyült, részletgazdag tánc- és mozgásfeladatok elvégzésére, elemzésére
- az összetett mozgásformák egymásra épülő gyakorlatokon keresztül történő elsajátítására

Tananyag

Eséstechnika, előkészítő akrobatikus gyakorlatok

- Gurulás előre-hátra, támasz- és billenés gyakorlatok, kéz- és fejállás, kézen átfordulás oldalra, illetve ezek gimnasztikus előkészítése; talajfogás csúsztatással, eséstechnika előkészítés leforgásos, féltérdre érkezéses, kigördüléses módon

Színházi akrobatika

- Esés és zuhanás, pofon, ütések, színházi verekedés, tárgyhasználat

Pantomim alapgyakorlatok

- A pantomim testtechnikája, különös tekintettel az erőgyakorlatokra (húzás, tolás, emelés), illetve az előkészítésben szereplő izolációra, feszítés-technikára és járásgyakorlatokra

Jelenlét-gyakorlatok

- A koncentráció mozgó testre (testrésze) való irányításának fejlesztése, erősítése a néző irányított figyelmének megragadása érdekében

Tánc

- Nemi identitást erősítő táncformák (lánytáncok, pl. karikázók; férfítáncok, pl. legényesek)
- A keringő alaplépéseinek, tánctechnikájának elsajátítása

Alapfokú mozgástervezési gyakorlat

– Egyszerű mozgáshelyzetek tervezése és rögzítése, a tempó, dinamika pontosítása, a gyakorlat szituációba helyezése, illetve bővítése motívumsorral; hétköznapi mozgáshelyzetek pontosítása, motívumsorral tervezése

Karaktermozgások

– A mozdulat szélesítésén, torzításán keresztül megközelített karakterizálás motívumok egymásután illesztésével, a szélsőségesen „fogalmazott” gesztusok belső ritmizálásával, az egymásból nem következő elemek találkoztatásakor kialakuló sajátos stílus megteremtésével

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult gyakorlatok technikai tulajdonságait
- az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit
- a tanult táncformák technikai alapjait

Legyenek képesek

- a pantomim, illetve hétköznapi mozgások elemeinek ritmikailag és dinamikailag pontosított, jelenléttel bíró, koncentrált elvégzésére
- tánctechnikai elemek helyes elvégzésére
- karaktermozgások elvégzésére
- egyszerű mozgáselemek pontosítására, s motívumsorba rendezésére

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- különböző tánc típusok és mozgásszínházi táncok alapelemeit, ezek szabályrendszerét
- a zene és a mozgás viszonyát, működésük, belső szerkezetük azonosságait és különbözőségeit

– rövidebb lélegzetű mozgásetűd összeállításának lehetőségeit

Fejlessze a tanulók

– képességét az elmélyült, koncentrált munkára, különböző mozgáshelyzetekben, az alkotó folyamatban

– színházi jelenlétét tánc- és mozgástechnikai helyzetekben

– mozgásmemóriáját

Ösztönözze a tanulókat

– a részletgazdag mozgástechnikai munka elvégzésére

– a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására

– önálló, a mozgás elemző, részletező végrehajtásából adódó gondolkodásra, a feladattal szembeni szándék megszületésére, kialakulására

– improvizatív és rögzített tánc- és mozgásszínházi alkotó folyamatokban való részvételre

Tananyag

Kontakt tánc előkészítés

– Alapgyakorlatok talajon, egyensúlyi– és támaszhelyzetek párban, illetve tárgyhasználatlaltal, partnervezetéses gyakorlatok ellentartással, talajra kísérés súly elvezetéssel; alapfokú kontakt tánc– és mozgásszínházi technikák elsajátítása

Emelések

– Statikus és lendületből történő emelések az egyszerűbb emeléstechnikák felhasználásával, futólagos emelések lendület elvezetéssel

Zenés improvizáció

– Improvizáció megadott mozgástechnikai eszköztár, illetve szabad intuíció alapján, különböző stílusú és karakterű zenékre; rögzített mozgásanyag, motívumsor alkalmazása több, egymástól erősen eltérő zenemű felhasználásával

Rögzített improvizációra épülő mozgásetűd

– Az előzőleg tánc– és/vagy mozgástechnikai szempontból, előkészített, szituációkra, jelenetekre bontott alapanyag improvizatív feldolgozása és rögzítése, majd előadásá szerkesztése

Tánc

– A reneszánsz táncgyományokat hordozó forgató alapú páros táncfajták elemei, különös figyelemmel a tartás–ellentartás technikájára (pl. mezősegi páros táncok)

– A tangó alaplépéseinek, forgástechnikájának elsajátítása

Követelmények

A tanulók ismerjék

– a tanult technikák működésének elemeit és tulajdonságait

– az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit

– a tanult táncformák technikai alapjait

Legyenek képesek

– különböző tánc típusok és mozgásszínházi folyamatok ritmikailag és dinamikailag pontosított, jelenléttel bíró, koncentrált elvégzésére

– eltérő karakterű zenei motívumok atmoszférájának, ritmikai és dinamikai világának megfelelő mozgás– és tánc elemek alkalmazására

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

– a mozgás– és táncszínház időkezelésének lehetőségeit, a pillanat kiemelésére, elmélyítésére irányuló megoldások technikai összetevőit

– a maszk jelentését és jelentőségét a mozgásszínházi munkában

Fejlessze a tanulók

– képességét az elmélyült, koncentrált munkára, a lassú színházi, s a maszkos technikákat alkalmazó munkában

– jelenlétét tánc– és mozgástechnikai helyzetekben

– kreativitását a tánc– és mozgásszínház terén

Ösztönözze a tanulókat

– a részletgazdag tánc– és mozgásszínházi munka elvégzésére

– a különböző típusú tánc– és mozgásszínházi helyzetek intenzív, erőteljes jelenléttel bíró megjelenítésére

– a színházi értékű tánc– és mozgásszínházi tevékenységben való részvételre

Tananyag

Szimbolikus pantomim mozgások

– Lebegés, repülés, úszás, a talajtól való elszakadás mozgásai, s ezek szimbolikus megjelenítési formája

Lassított mozgás – lassú színház

– A folyamatok sűrítésén, motívumtöredékek kiemelésén alapuló, a mozdulatok billenés nélküli, súlyáthelyezéssel vezetésére vonatkozó gyakorlatok

Maszkos gyakorlatok

– Az arc mimikájának „maszkos” lehetőségeitől a festett maszkon át a kultikus maszkok használatáig terjedő lehetőségek megtapasztalása; a test idomulása a maszkos játékban, a maszk formáló, irányító ereje a mozdulatokban

Improvizáció és mozgástervezés

– Adott szituációra, esetleg technikai eszköztárra tervezett gyakorlat, amely rövid motívumokra, sűrű, pontosan „fogalmazott” mozdulatokra épül

– Az improvizáció elemeinek rögzítése motívumsorokká

– rögzített motívumsorok ritmikái és szerkezeti tagolása

Tánc

Párban járt táncok, forgató alaptéchnikák felhasználásával történő improvizációs gyakorlatok

Követelmények

A tanulók ismerjék

– a tanult mozgás rendszerek működésének jellegzetességeit és alapelveit

– az érintett területek szakkifejezéseit, tematikáját

Legyenek képesek

– különböző tánc– és mozgásszínházi folyamatok pontosított, jelenléttel bíró, koncentrált elvégzésére

– a mozgás világában jelentkező időkezelési lehetőségek használatára és értelmezésére

– a tanult táncformák technikai alapjainak alkalmazására

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

– a mozgás színházi értékű megjelenítő képességének lehetőségeit a gesztusok pontosítása, értelmezése, s érzeteinek működtetése révén

– a mozgásszínházi előadás létrehozásának dramaturgiai, formai és szerkesztési elveit, a technikai környezet meghatározása mellett

Fejlessze a tanulók

– képességét a belső állapotok és viszonyok megjelenítése terén

– jelenlétét tánc– és mozgásszínházi helyzetekben

- színészi képességeit a mozgásszínházi, s általában a nonverbális munkában
- Ösztönözze a tanulókat
- a részletgazdag tánc– és mozgásszínházi munka elvégzésére
- a különböző típusú tánc– és mozgásszínházi helyzetek intenzív, erőteljes jelenléttel bíró megjelenítésére
- mozgásszínházi előadás elkészítésében, s annak bemutatásában való alkotó részvétellel
- Tananyag
- Rövid lélegzetű, motívumokra épülő táncanyag tervezése
- Egyénileg megalkotott és bemutatott, tömör fogalmazású motívumok felhasználásával készített koreográfia, gesztus értékű mozdulatokban megjelenő koreográfia
- Mozgásszínházi előadás
- Egy adott, mozgásszínházi szempontból elemzett, szerkezetileg, formailag, eszközeit tekintve előkészített alapanyag adaptációjának elkészítése csoportos formában

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult mozgás rendszerek működésének jellegzetességeit és alapelveit
- az érintett területek szakkifejezéseit, tematikáját
- a mozgás és tánc világának helyét és lehetőségeit a színházi munkában, a színházi típusú alkotófolyamatokban

Legyenek képesek

- a tánc– és mozgásszínházi működés mozgástechnikai, mozgástervezési és szerkesztési elemeinek alkalmazására és igényes működtetésére
- színházi jelenetek, adott szituációk, illetve valamely tematika mentén indított improvizáció színházi értékű megjelenítésére, ill. elvégzésére a test nyelvén, a korábban tanult technikák szabad alkalmazása, minőségi működtetése révén

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- a mozgástréning szerepét a megfelelő próbaállapot elérésében
- a mozgás, tánc és a pantomim szerepét a színházi munkában
- néhány néptánc, történeti és kortárs tánc–, valamint mozgásszínházi stílust
- a tánc– és mozgásszínházi előadás elemzésének néhány szempontjait
- a mozgásszínházi alkotómunka főbb összetevőit, fázisait és menetét

Legyenek képesek

- egy adott színházi feladatnak megfelelő mozgástréning, mozgássor, tánc vagy koreográfia előadására, bemutatására, esetleg összeállítására
- a különböző tánc– és mozgásszínházi technikák tudatos alkalmazására
- a pantomim testtechnikájának és karakterábrázolásának egyszerű alkalmazására
- színészi jelenlét felmutatására mozgásszínházi játékban
- tánc– és mozgásszínházi előadások elemzésére és értékelésére

- rendezői instrukció követésére, az adott szituáció mozgásban történő megoldására
- A művészeti záróvizsga követelményei
- A vizsga részei
- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll
- A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
- Mozgás és tánc
 - etűd 3–5 perc
 - előadás 15–30 perc
- A vizsga tartalma
- A gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:
 - Etűd
 - Az etűd egyéni vagy 2–3 fős mozgás-, illetve táncszínházi vagy pantomim technikai produkció lehet.
 - A mozgás- és táncszínházi etűd rögzített improvizációval készülhet.
 - Az etűdben a tanulónak egyéni feladatokat kell végrehajtania oly módon, hogy tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról számot tudjon adni.
 - Csoportos előadás
 - Az előadás választott irodalmi mű vagy zenemű mozgás- és táncszínházi adaptációja lehet.
 - Az előadásban a tanulónak egyéni és csoportos feladatok végrehajtásával kell közreműködnie oly módon, hogy tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról számot tudjon adni.
- A vizsga értékelése
 - A gyakorlatok, táncok illetve játékok ismerete
 - A produkció végrehajtásának pontossága, minősége, intenzitása (mozgástechnika, ritmika, dinamika, térhasználat, karakterábrázolás, színpadi jelenlét, koncentráció, együttműködés)

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Egészalakos tükör

CD-lejátszó vagy magnó

Tévé, videó- vagy DVD-lejátszó

Videokamera

A gyakorlatokat, improvizációkat, etűdök vagy előadások létrehozását segítő CD-k, DVD-k

Tornaszőnyeg

ZENE ÉS ÉNEK

A tantárgy célja az ösztönös zenei készségek fejlesztésével a biztos hangképzésen alapuló éneklés, valamint az egyszerűbb ritmus- és dallamhangszerek használatának elsajátítása.

Cél, hogy a tanuló a zeneirodalom kiemelkedő szemelvényein keresztül megismerjék a zenei stíluskorszakokat és azok jellemző műfajait, különös tekintettel a zenés színházi műfajokra és a zene színházi felhasználásának lehetőségeire.

A tantárgy feladata elérni, hogy a tanuló számára természetessé váljanak a zenei megnyilvánulási formák, és hogy képessé váljon a dramatikus tevékenységek során azok kreatív alkalmazására.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népdalkincs néhány régi hiedelmet őrző dalát és szokásdallamát
- néhány, a tanulók életkorának megfelelő vers megzenésített változatát

- a negyed (tá) és a nyolcad (ti–ti) fogalmát
- a felelgetős és a kánon éneklést
- az egyszerűbb ritmushangszereket
- egyes, a dramatikus játékokhoz alkalmas zeneművek részleteit

Fejlessze a tanulók

- tiszta éneklését
- ritmusérzékét
- tempóra vonatkozó megfigyelési képességét
- ritmus– és dallamimprovizációs képességét

Ösztönözze a tanulókat

- a felszabadult éneklésre
- minél több dal elsajátítására
- egyéni és csoportos éneklésre
- különböző ritmushangszerek kipróbálására
- egyszerű dallam és ritmus rögtönzésére

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok

- Szillabikus, kis hangterjedelmű szöveges gyakorlatok

Egyszólamú éneklés

- Gyermekjátékdalok és szokásdallamok (pl. naphívogatók, esőhívogatók, lucázás, regölés)
- Énekelt versek (megzenésített, a tanulók életkorának megfelelő gyerekversek)

Többszólamú éneklés

- Népdalkánonok
- Egyszerű dallamokhoz vokális dudakíséret
- Énekelt versek (megzenésített, a tanulók életkorának megfelelő gyerekversek)

Énekes improvizáció

- Dallamvisszhang-játék
- Versek megszólaltatása kis hangterjedelmű, a tanulók által rögtönzött dallamokkal, énekbeszéddel

Ritmusgyakorlatok

- Saját légzés, szívdobogás ritmusának megszólaltatása
- Mozgás közben egymás tempójának átvétele
- Különböző mozgással tempóérzék fejlesztése
- Egyenletes lüktetés, illetve dal– vagy versritmus hangoztatása
- Ritmusvisszhang-játék (mozgással és/vagy hangszerrel)

Dramatikus játékok, gyakorlatok

- Csendjáték, mozgáskoncentrációs gyakorlatok
- A környezet hangjainak megfigyelése, utánzása a környezet tárgyaival, ritmushangszerekkel

– Dallamhoz mozgásformák keresése, dallamok előadásmódjának mozdulatokkal való megisméltése

Zenehallgatás

- Állatok ábrázolása a zenében
- Különböző karakterű táncok (a klasszikus zenében)
- Népzenei felvételek (különböző tájegységek táncdallamaiból)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult hiedelmet idéző és szokásdallamokat
- a tanult énekelt verseket
- a negyed, nyolcad ritmusképletet
- a hallgatott zeneművek szerzőjét, címét

Legyenek képesek

- csoportban adottságaiknak megfelelően énekelni

- az egyenletes lüktetés ill. dal– vagy szövegritmus hangoztatására
- a hallott zenemű karakterének megfelelő mozgásos lekövetésre

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népdalkincs néhány, a felnőtt élet szokásait utánzó gyermekjátékdalát és szokásdallamát (pl. párválasztók, lakodalmások, altatók)
- néhány, a tanulók életkorának megfelelő vers megzenésített változatát
- az egyszerű felelgetős és kánonban énekelhető dalok további szemelvényeit
- a szinkópa ritmusképletet
- egyes, a gyermekvilághoz, ismert mesékhez köthető klasszikus művek részleteit

Fejlessze a tanulók

- tiszta és bátor éneklését
- többszólamú éneklését
- ritmus– és dallamimprovizáló képességét
- zene és mozdulat összekötésére irányuló képességét

Ösztönözze a tanulókat

- a felszabadult éneklésre
- minél több dal elsajátítására
- improvizálásra
- zenéhez kötődő szabad mozgásra
- a zenei megnyilvánulásokban való minél aktívabb részvételre

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok

- Közepes hangterjedelmű szöveges gyakorlatok, hajlítással is

Egyszólamú éneklés

- Gyermekjátékdalok (felnőtt élet szokásait utánzó játékok, pl. párválasztók)
- Szokásdallamok (pl. lakodalmások)
- Énekelt versek (pl. évszakokhoz, természeti jelenségekhez kapcsolódó költemények megzenésített változatai)

Többszólamú éneklés

- Egyszerűbb kánonok
- Énekelt versek

Énekes improvizáció

- Hangszín– és hangmagasság változtatására irányuló játékok, gyakorlatok
- Dallamhangok, rövid dallamok éneklése dinamikai váltásokkal
- Adott prózai vagy verses szövegre megadott skálán dallamimprovizáció

Ritmuszgyakorlatok

- Egész test mint hangszer használata (taps, dobantás, térd, csettintés)
- Egyszerű ritmusosztinátók különböző testhangzásokkal és ritmushangszerekkel
- Rezonáló deszkalap mint hangszer (szekrény, pad, szék)

Dramatikus játékok, gyakorlatok

- Különböző zeneművek hangulatának visszaadása mozgással
 - Mimes játékok (hangszerek megszólaltatása, zenekar)
- Zenehallgatás
- Karakterek ábrázolása a zenében
 - Népzenei felvételek (szokásdallamok, pl. lakodalmos)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult gyermekjátékdalokat és szokásdallamokat
- a tanult énekelt verseket
- a szinkópa ritmusképletet
- a hallgatott zeneművek szerzőjét, címét

Legyenek képesek

- csoportban adottságaiknak megfelelően énekelni
- három, illetve négy hangból álló motívum improvizálására
- a zene hangulatának, karakterének visszaadására mozgással

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népdalkincs néhány, a karácsony és a Gergely-járás szokását őrző dallamát
- néhány, életkoruknak megfelelő vers megzenésített változatát
- a triola ritmusképletet
- néhány ismert barokk zenei szemelvényt
- a barokk táncjátékok karakterét
- a barokk zene jellemző stílusjegyeit

Fejlessze a tanulók

- tiszta éneklését
- többszólamú éneklési készségét
- hangterjedelmét
- zenei memóriáját
- képességét a zenei történések értelmezésére, ismert történeten keresztül

Ösztönözze a tanulókat

- a felszabadult éneklésre
- minél több dal elsajátítására
- kánonéneklésre
- ritmushangszerek kreatív használatára
- elmélyült zenehallgatásra
- a zenei stílusjegyek megfigyelésére
- a hallott zeneművel kapcsolatos gondolataik megfogalmazására

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok

- Szöveg nélküli gyakorlatok, oktáv hangterjedelemig

Egyszólamú éneklés

- Szokásdallamok (karácsonyi magyar népdalok, Gergely-járás)
- Énekelt versek (a tanulók életkorának megfelelő költemények megzenésített változatai hangszeres kísérettel)

Többszólamú éneklés

- Kánonok
- Quodlibet

Énekes improvizáció

- Dallamhang, egyszerű dallam zenei összetevőinek változtatása (időtartam, hangmagasság, hangerő, hangszín, szünetek) valamely kifejezni kívánt tartalom szolgálatában
- Adott prózai vagy verses szövegre egyszerű dallamimprovizáció a zenei összetevők változtatásával

- Felelgetős játék

Ritmuszakorlatok

- Ritmusfelelgetős a tanult ritmusképletek alkalmazásával
- Ismert dallamra ritmosztinató rögtönzése a tanult ritmusképletek alkalmazásával

Dramatikus játékok

- Ismert eseménysor visszaadása némajátékkal, zenére, kisebb csoportokban
- Zenehallgatás
- Különböző hangulatú barokk zenei szemelvények

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a magyar népdalkincs néhány, a karácsony és a Gergely-járás szokását őrző dallamát
- a tanult megzenésített verseket
- a triola ritmusképletet
- a barokk zene jellemző stílusjegyeit
- a hallgatott zeneművek szerzőjét, címét

Legyenek képesek

- csoportban adottságaiknak megfelelően énekelni
- ismert történet mozzanatait a zenei fordulatokon keresztül követni
- a triola ritmusképlet hangoztatására

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népdalkincs néhány betyárvilágot idéző dalát
- további énekelt verseket
- az egyszerűbb dallamjátszó hangszereket
- klasszicista zeneszerzők néhány dalát
- a klasszicista stílus jellemző jegyeit
- a klasszicizmus kiemelkedő zeneszerzőit
- ismertebb klasszicista zeneművek egyes részleteit

Fejlessze a tanulók

- tiszta, kifejező éneklését
- többszólamú éneklési készségét
- karakterfelismerő képességét a zenében

Ösztönözze a tanulókat

- a felszabadult, kifejező éneklésre
- minél több dal elsajátítására
- a ritmus– és dallamhangszerek használatára
- a zenei elemeket bátran alkalmazó rögtönzésre
- minél több klasszicista zenemű megismerésére

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok

- Melizmatikus gyakorlatok

Egyszólamú éneklés

- A betyárélethez kötődő népdalok
- Énekelt versek

- Ismert klasszicista dalok

Többszólamú éneklés

- Klasszikus kánonok
- Könnyű kétszólamú énekek

Énekes improvizáció

- Dallam felépítése hangonként, csoportban
- Szöveg hangoztatása kánonban a zenei összetevők változtatásával, majd dallammal megismételve
- Hangszínjáték
- Adott prózai vagy verses szövegre megadott skálán dallamimprovizáció

Ritmusgyakorlatok

- Ismert dalhoz, zenerészlethez ritmososztinató rögtönzése az ismert ritmuselemekkel

Dramatikus játékok, gyakorlatok

- Karakterek megjelenítése ritmus– illetve egyszerűbb dallamhangszerekkel
- Különböző szituációknak megfelelő rövid párbeszéd improvizálása énekelve, ritmus– vagy dallamhangszerekkel

Zenehallgatás

- Jellemábrázolás a zenében
- Népzenei felvételek (betyárvilágot idéző dalok)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a magyar népdalkincs néhány, betyárvilágot idéző dalát
- a tanult énekelt verseket
- a tanult klasszicista dalokat
- a klasszicista stílus jellemző jegyeit
- a klasszicizmus kiemelkedő zeneszerzőit
- az egyszerűbb dallamjátszó hangszereket
- a hallgatott zeneművek szerzőjét, címét

Legyenek képesek

- csoportban adottságaiknak megfelelően kifejezően énekelni
- ritmus– és dallamhangszerekkel karaktereket ábrázolni
- a klasszicizmus stílusjegyeinek felismerésére

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népdalkincs néhány, az élet eseményeit idéző dalát, balladáját
- romantikus zeneszerzők néhány dalát
- a romantika stílusjegyeit, különböző zenei formáit (kérdés–felelet, szóló–tutti, rondó)
- ismertebb romantikus zeneművek egyes részleteit

Fejlessze a tanulók

- tiszta, bátor, a romantika dalainak megfelelő éneklését
- többszólamú éneklési készségét
- improvizáló készségét a zenei formák terén
- kifejezési képességét a különböző hangulatok zenei eszközökkel történő visszaadása, illetve különböző zenék hangfelvételeinek – szituációhoz rendelése terén

Ösztönözze a tanulókat

- a romantikus dal stílusjegyeinek megfelelő éneklésre
- minél több dal elsajátítására
- a romantikus zene néhány szemelvényének megismerésére
- a hallott zene hangulatának megfogalmazására

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok

- Mellrezonancia bekapcsolása
- Könnyű kétszólamú gyakorlatok

Egyszólamú éneklés

- Az élet eseményeihez kötődő népdalok (pl. katonadalok)
- Balladák
- Romantika ismertebb dalai

Többszólamú éneklés

- Romantika dalai
- Könnyű kétszólamú kórusművek

Énekes improvizáció

- Rövid lélegzetű zenei kompozíciók kitalálása, illetve improvizálása az összes zenei összetevő alkalmazásával
- Adott prózai vagy verses szövegre hétfokú (dúr, moll) skálán dallamimprovizáció

Ritmusingyakorlatok

- Különböző formák megkomponálása ritmushangszerekkel (kérdés–felelet, szóló–tutti, rondó)

Dramatikus játékok, gyakorlatok

- Mások által játszott jelenet „szinkronizálása” ritmus és/vagy dallamhangszerekkel
- Különböző érzelmek, hangulatok megjelenítése rövid, improvizált dallamokkal

Zenehallgatás

- Történet a zenében
- Népzenei felvételek (az élet eseményeit idéző dalok, balladák)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a magyar népdalkincs néhány, az élet eseményeit idéző dalát, balladáját
- romantikus zeneszerzők egyes dalait

- a romantika stílusjegyeit, különböző zenei formáit (kérdés–felelet, szóló–tutti, rondó)
- Legyenek képesek
- csoportban adottságaiknak megfelelően énekelni
- a romantikus dalok kifejező éneklésére
- egy hallott zeneműre történetet kitalálni
- a romantika stílusjegyeit felismerni

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népdalkincs néhány, a történelmi eseményekhez kötődő dallamát, balladáját
- XX. századi zeneszerzők néhány, különböző stílusban írt dalát
- XX. századi költők egyes verseinek megzenésített változatát
- a tizenhatod ritmusértéket
- a XX. század egyes jellemző stílusirányzatait

Fejlessze a tanulók

- biztos légzéstechnikán alapuló éneklését
- értelmezési képességét a hallott zenemű üzenetének minél pontosabb megfogalmazásában
- stílusirányzatok közötti eligazodását

Ösztönözze a tanulókat

- minél több dal elsajátítására
- a mondanivalót közvetítő éneklésre
- a hallott zeneművekkel kapcsolatos gondolataik megfogalmazására
- a zenei elemek dramatikus helyzetekben történő kipróbálására

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok

- Intenzív rekeszlégzés gyakorlása

Egyszólamú éneklés

- Történelmi eseményekhez kötődő népdalok (pl. verbunkosok, bujdosók, kuruc kori nóták)

– Balladák

- Énekelt versek (XX. századi költők egyes verseinek megzenésített változata)

- XX. századi zeneszerzők egyes dalai

Többszólamú éneklés

- Könnyebb két- vagy háromszólamú kórusmű

Énekes improvizáció

- Visszhangjáték tanulók által rögtönzött dallammal, ritmussal
- Adott prózai vagy verses szövegre hétfokú (dúr, moll) dallamimprovizáció a szöveg hangulatának figyelembe

vételével

Ritmusgyakorlatok

- Tizenhatod ritmusértéket tartalmazó versek megszólaltatása ritmushangszerekkel

Dramatikus játékok, gyakorlatok

- Különböző karakterek megjelenítése szituációba helyezve dallam– vagy ritmushangszerekkel
- Hallott zenemű hangulatának megfelelő cselekmény kitalálása, eljátszása némajátékkal Zenehallgatás
- A XX. századi stílusirányzatok szemelvényei
- Történelmi eseményekhez kötődő népzenei felvételek

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a magyar népdalkincs néhány, történelmi eseményekhez kötődő dallamát, balladáját
- XX. századi zeneszerzők néhány dalát
- XX. századi költők tanult megzenésített verseit
- a tizenhatod ritmusképletet
- a XX. század jellemző stílusirányzatait

Legyenek képesek

- csoportban adottságaiknak megfelelően, az adott ének üzenetét közvetítve énekelni
- az ismert zeneművekben az adott mű stílusjegyeit felismerni
- hallott zeneműre cselekményt kitalálni és megjeleníteni
- különböző karakterek szituációban történő megjelenítésére dallam– vagy ritmushangszerekkel

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- az egyszerűbb ritmusképleteket
- az egyszerűbb ritmus– és dallamhangszereket és azok használatát
- a főbb zenei stílusokat és műfajokat

Legyenek képesek

- adottságaiknak megfelelően tiszta, kifejező, karakteres éneklésre
- egyszerű ritmuskíséret rögtönzésére
- gondolataik, érzéseik megfogalmazására egy hallott zenemű kapcsán
- egyszerűbb zenei elemek kreatív alkalmazására a különböző dramatikus tevékenységek során

– a megismert zenei stílusok és műfajok jellemző jegyeinek felismerésére

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Zene és ének

- csoportos gyakorlatsor vagy zenés színpadi etűd 10–15 perc
- szólóéneklés vagy csoportos éneklés 2–3 perc

A vizsga tartalma

A zene és ének gyakorlati vizsga két részből tevődik össze.

Csoportos gyakorlatsor

A csoportos gyakorlatsort a szaktanár állítja össze a csoport adottságainak figyelembe vételével:

- a ritmus–, metrum–gyakorlatok során a láb, a kéz és a metrikus ének/beszéd egymástól való függetlenítése
- az akusztikus drámagyakorlatokban ritmus– és/vagy dallamhangszerek segítségével egy akciósor lekövetése

Szóolóéneklés vagy csoportos éneklés (3–4 fő)

A tanuló 8 különböző stílusú, szabadon választott dal előadásával készül. A dalanyag kiválasztásánál ügyelni kell a tanuló adottságainak szem előtt tartására. A vizsgán a tanulónak az általa választott két dalt kell bemutatnia: egy népdalt a capella és egy másik, egyéb műfajú dalt hangszeres kísérettel. Az előadásához igénybe vehető élő hangszeres kíséret, amelyről a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Gyakorlatsor: az elemek ismerete, pontos végrehajtása

Akusztikus drámagyakorlatok: pontosság, kreativitás, kooperáció

Ének: tiszta intonáció, stílushű előadásmód, szövegérthetőség, prozódiai pontosság

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- az opera műfajának jellemző stílusjegyeit
- a különböző korok operáinak jellemző zenei és színházi stílusjegyeit
- az opera műfaj kialakulásának jelentőségét a zene– és színházművészetben
- a jelentősebb operaszerzőket
- néhány, az opera műfaját reprezentáló művet
- egyes librettók fontosságát és azok irodalmi kapcsolódását

Fejlessze a tanulók

- hangképzési technikáját
- többszólamú éneklési készségét
- képességét a zene és szöveg mondanivalójának előadásban történő érzékeltetésére

Ösztönözze a tanulókat

- az opera jellemző műfaji sajátosságainak megismerésére
- minél több opera, operarészlet megismerésére, értő, befogadó hallgatására
- minél több operarészlet éneklésére
- a tanult részletek kifejező előadására
- élő operaelőadás megtekintésére
- az elemző beszélgetésekben való aktív részvételre

Tananyag

Opera

Beéneklő gyakorlatok

- Különböző hangulatú beéneklő gyakorlatok (dúr – moll)
- Dinamika változtatása vezénnylésre

Egyszólamú éneklés

- Operarészletek éneklése a karakterek figyelembe vételével (a tanulók által kényelmesen énekelhető hangnembe transzponálva)

Többszólamú és/vagy csoportos éneklés

- Különböző operák szemelvényei (lehetőség szerint zongorakísérettel, a tanulók által kényelmesen énekelhető hangnembe transzponálva)

Énekes improvizáció

- Különböző karakterek megjelenítése beszédhanggal, majd énekhanggal
- Opera szöveggönyvének részleteire dallamimprovizálás

Ritmusgyakorlatok

– A feldolgozni kívánt opera valamely szituációjához hanghatások megtervezése, illetve a szituáció hangszerekkel történő „eljátszása”

Dramatikus játékok, gyakorlatok

– Operarészlet szövegének prózai jelenetként való eljátszása

– Játék a hangokkal: hang hozzárendelése a szituációba helyezett karakterhez

Zenehallgatás

– Különböző korok operáinak részletei

– Élő előadás és/vagy DVD-felvétel megtekintése

Követelmények

A tanulók ismerjék

– a különböző korok operáinak jellemző zenei és színházi stílusjegyeit

– az opera jelentőségét a zene- és színházművészetben

– a jelentősebb operaszerzőket

– néhány, az opera műfaját reprezentáló művet

– egyes librettók fontosságát és azok irodalmi kapcsolódását

Legyenek képesek

– az opera jellemző műfaji sajátosságait a hallgatott művekben felismerni

– a tanult énekes szemelvények adottságaiknak megfelelő eléneklésére

– a megismert mű által közvetített gondolat, érzélem, hangulat megfogalmazására

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

– a daljáték, operett, musical jellemző zenei és színházi stílusjegyeit

– a jelentősebb daljáték-, operett-, musicalszerzőket

– néhány, a daljáték, operett, musical műfaját reprezentáló művet

Fejlessze a tanulók

– hangképzési technikáját

– többszólamú éneklési készségét

– stílus- és műfajjellemző képességét

Ösztönözze a tanulókat

– minél több mű megismerésére

– minél több dal, részlet eléneklésére

– a tanult szemelvények műfajnak és stílusnak megfelelő előadására

– élő előadás megtekintésére

– az elemző beszélgetésben gondolatai megfogalmazására

– az improvizációkban és a dramatikus játékokban való aktív részvételre

Tananyag

Daljáték – Operett – Musical

Beéneklő gyakorlatok

– Egyszerű két- és háromszólamú beéneklő gyakorlatok (dúr – moll)

Egyszólamú éneklés

- Daljáték–, operett–, musicalrészletek éneklése a karakterek figyelembe vételével (a tanulók által kényelmesen énekelhető hangnembe transzponálva)
- Többszólamú és/vagy csoportos éneklés
- Különböző daljáték–, operett–, musicalrészletek szemelvényei (lehetőség szerint zongorakísérettel, a tanulók által kényelmesen énekelhető hangnembe transzponálva)
- Énekes improvizáció
- Egyszerű énekes szemelvény eléneklése különböző változatokkal: szavakra bontva, szótagokra bontva, hangzókra bontva többszólamú játékok az előzőek alapján (pl. kánonban, a szólamon belül szavakra bontva)
- Ritmusgyakorlatok
- Ritmusgyakorlatok az ismert ritmuselemekkel, különböző metrumokban (2/4, 3/4, 6/8), egyszerű ritmushangszereken megszólaltatva
- Dramatikus játékok, gyakorlatok
- Remake (mai változat) készítése az egyes művek kiválasztott jeleneteire
- Helyzetkomikum hanghatásokkal, hangszerekkel: a különböző zenei elemekben rejlő komikus hatás előidézése szituációba helyezve
- Zenehallgatás
- A tanult daljátékok, operettek, musicalek vagy azok részletei
- Élő előadás megtekintése

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a daljáték, operett, musical jellemző zenei és színházi stílusjegyeit
- a jelentősebb daljáték–, operett–, musicalszerzőket
- néhány, a daljáték, operett, musical műfaját reprezentáló művet

Legyenek képesek

- a daljáték, operett, musical jellemző műfaji sajátosságait a megismert művekben felismerni
- a tanult énekes szemelvények adottságaiknak megfelelő eléneklésére
- a megismert mű által közvetített gondolat, érzelem, hangulat minél pontosabb megfogalmazására

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a rockopera jellemző zenei és színházi stílusjegyeit
- a rockopera műfajának néhány kiemelkedő dalát
- népzenei és műzenei hagyományok hatását a rock– és a jazz zenére
- különböző kultúrák zenei gondolkodásmódját

Fejlessze a tanulók

- hangképzési technikáját
- többszólamú éneklési készségét
- figyelemösszpontosítását a társas zenei megnyilvánulások során

- zenei érzékenységét
 - stílus- és műfajelemző képességét
- Ösztönözze a tanulókat
- improvizatív zenei megoldásokra
 - az érzelmek zenei elemekkel történő kifejezésére
 - a zenei kommunikáció alkotó módon való felhasználására
 - különböző kultúrák színházi és zenei formáinak megismerésére

Tananyag

Rock opera – világzene – kultúrák párbeszéde

Beéneklő gyakorlatok

- Tempóváltoztató gyakorlatok, melizmatikus gyakorlatok tempójának növelése
- Hangképzés az egyéni sajátosságok figyelembe vételével

Egyszólamú éneklés

- Különböző kultúrák dalai és rockoperák szemelvényei a stílus figyelembe vételével
- Könnyebb jazz sztenderdek éneklése a stílus figyelembe vételével

Többszólamú/csoportos éneklés:

- Spirituálék, gospelek éneklése a stílus figyelembe vételével
- Rockoperák szemelvényei a stílus figyelembe vételével

Énekes improvizáció

- Különböző stílusoknak megfelelő dallamimprovizáció

Ritmusgyakorlatok/hangszeres improvizáció

- Sztenderd ritmusok, blues, funky, latin, (samba, bossanova, flamenco), swing ritmusok alkalmazása rögtönzésben

- Aszimmetrikus ritmusok

Dramatikus játékok, gyakorlatok

- Zenei dialógus, zenei szerepcsere
- Különböző kapcsolatok zenei kezdeményezése, felvétele és zárása

Zenehallgatás

- A tanult rockoperák részletei
- Élő előadás megtekintése
- Világzenét játszó zenekarok felvételei és koncertjei

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a különböző kultúrák zenéjére jellemző stílusjegyeket
- a különböző zenei hagyományok hatását a rock és a jazz zenére
- rockopera műfaját reprezentáló művek valamelyikét
- a világzenét játszó jelentősebb előadókat

Legyenek képesek

- érzelmek, állapotok kifejezésére a különböző zenei elemek (tempó, dinamika, hangmagasság) alkalmazásával
- a tanult rockoperák énekelt részleteinek, valamint a különböző kultúrák tanult dalainak adottságaiknak megfelelő eléneklésére
- a dinamikában és a tempóváltozásokban rejlő kontrasztok kihasználására
- különböző egyszerű hangszerek kreatív módon való használatára

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a zene– és a színházművészet kapcsolatának különféle lehetőségeit, formáit
- azokat a zenei elemeket, amelyek egy–egy előadás szerves részét képezik, fontos dramaturgiai szerepük van, de nem illeszthetők be a tradicionális műfajok valamelyikébe
- a revü, és a kabaré műfajának néhány kiemelkedő dalát
- prózai színházi előadásokhoz alkalmazott zene jelentősebb alkotásait

Fejlessze a tanulók

- zenei memóriáját
- zenei rögtönzési képességeit
- alkotóképességét a társas zenei megnyilvánulások során

Ösztönözze a tanulókat

- a színház és a zene kapcsolatának alkotó módon való átgondolására
- a korszerű színházi és zenei formák megismerésére
- színházi munkájuk során a zenei megoldásokkal való önálló kísérletezésre
- egyes jelentősebb kortárs színházi előadások zenéjének megismerésére

Tananyag

Színházi zene – alkalmazott zene

Beéneklő gyakorlatok

- Helyes énektechnika kialakítása, hangképzés az egyéni sajátosságok figyelembe vételével

Egyszólamú éneklés

- Dalok kortárs színházi előadásokból

Többszólamú és/vagy csoportos éneklés

- Oktávgyakorlatok
- Kísérletek a kóruséneklés színpadi alkalmazásával
- Színpadi előadások kórusainak éneklése a stílus figyelembe vételével

Énekes improvizáció

- Valamely prózai színdarab szereplőjének érzelmei, gondolatai improvizált dallamban megfogalmazva

Ritmussyakorlatok

- Ritmushangszerek és karakterek
- Ritmushangszerek a színész játékában
- Jelenet akusztikai háttere ritmushangszerekkel
- Gondolat és érzelem kifejezése ritmikai váltásokkal

Dramatikus játékok, gyakorlatok

- Jelenet és zenei hatás kontrasztja
- Zenei hatás jelentésmódosító funkcióval

Zenehallgatás

- Zenét alkalmazó kortárs színházi előadás megtekintése
- A színpadi zene meghallgatása és hatásának elemzése

Követelmények

A tanulók ismerjék

- azokat a zeneműveket, zenei elemeket, amelyek egy előadás szerves részét képezik, fontos dramaturgiai szerepük van, de nem illeszthetők bele a tradicionális műfajok valamelyikébe
- a zene– és a színházművészet kapcsolatának különféle lehetőségeit, eltérő formáit
- a revü, és a kabaré műfajának tanult dalait
- a prózai színházi előadások tanult dalait, kórusait

Legyenek képesek

- kreatívan alkalmazni, variálni a hang legjellemzőbb összetevőit (hangmagasság, időtartam, hangerő, hangszín, hangok közötti szünet)
- zenei elemeket kreatív módon alkalmazni jelenet készítése során (kontraszt és jelentésmódosító funkció)

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

A tanulók a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- a zene színházi felhasználásának lehetőségeit
- a főbb zenés színházi műfajokat és azok legjelentősebb képviselőit

Legyenek képesek

- az adottságainak megfelelő, szabadon választott ének stílusának, műfaji sajátosságainak megfelelő előadására
- saját énekhez egyszerű ritmuskíséret rögtönzésére
- gondolatai, érzelmei kifejezésére szabadon választott zenei megnyilvánuláson keresztül
- az ismert zenei stílusok és műfajok dramatikus tevékenységhez való, a tanuló érzés- és gondolatvilágának kifejezését szolgáló hozzárendelésére
- a megismert zenés színházi műfajok jellemző stílusjegyeinek saját tevékenységben való érvényesítésére, adottságainak megfelelően

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Zene és ének

- csoportos zenés színpadi etűd 15–20 perc
- szólóéneklés vagy dallam vagy ritmus improvizáció 3–5 perc

A vizsga tartalma

A zene és ének gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

Csoportos zenés színpadi etűd

A csoportos zenés színpadi etűdöt a szaktanár állítja össze a csoport adottságainak figyelembevételével. Az összeállítás adjon lehetőséget a főbb zenés színházi műfajok minél színesebb bemutatására!

A csoportos zenés színpadi etűd tartalmazhat prózai, illetve mozgásszínházi elemeket, az összeállítás azonban hangsúlyosan zenei fogantatású legyen!

Szólóéneklés vagy csoportos éneklés (2–4 fő)

A tanuló öt, a zenés színházi műfajok valamelyikét is tartalmazó, szabadon választott dal előadásával készül. A dalanyag kiválasztásánál ügyelni kell a tanuló adottságainak szem előtt tartására. A vizsgán a tanulónak a saját maga által választott dal(oka)t kell bemutatnia. Az előadásához igénybe vehető élő hangszeres kíséret, amelyről a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Etűd:

- a kompozíció íve, megformálása,
- az együttlűködés minűsége;
- a választott műfajnak és stílusnak megfelelő előadásműd

Ének:

- tiszta intonáció,
- a választott zenés színházi műfaj sajátosságainak megfelelő előadásműd,
- szűvegérthetűség,
- prozűdai pontosság

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszkűzűk

Ritmushangszerek, pl. dobok, gardon, tikfa, fadob

Dallamhangszerek, pl. mirliton, nádsíp, fűrűlya

Egyszerű hangkeltű eszközűk, pl. kanál, kanna, kűcsűgduda

Jelzűhangszerek, pl. kereplű, kolomp, csengű

Komplex (dallam, kísűrű) hangszerek, pl. doromb, gitár, szűjharmonika

A tanult zeneművek felvűtelei CD–n, vagy DVD–n

Nűhány zenehallgatásra javasolt zenemű Kokas Klára fent idűzett kűnyvűbűl:

J. S. Bach: e-moll fűga Wohltemperiertes Klavier I.

Steve Reich: Zene 18 hangszere

Venezuelai nűpzene

17. sz-i reneszánsz tűnc

Hűndel: Tűzijűtűk II. tűtel

Vivaldi: E-dűr hegedűverseny III. tűtel

Bach: II. Brandenburgi concerto III. tűtel

Mozart: Kis űji zene I. tűtel

Beethoven: E-moll vonűsnűgyes, op. 59. IV. tűtel

Mozart: g-moll szűmfűnia K. 183. I. tűtel

Gamelán Bali szűgetűrűl

Mozart: Varűzsfűvola

Feldolgozásra ajánlott művek:

1. űvfűlyam

- kűlűnbűzű nűpzenei egyűttesek lemezei (Műzikás, Műta, Kalamajka, Tatros)

2. űvfűlyam

- nűpzenei feldolgozások (Kormorán, Vűzűntű, Barbaro lemezek)

3. űvfűlyam

- műs nűpek zenűje (World Music sorozatok)

4. űvfűlyam

- humor a zenűben: Kodály: Hűry Jűnos
- csend a zenűben: Beethoven szűmfűniűi

5. űvfűlyam

- hűsűk a zenűben, szerelem a zenűben – Purcell: Dido űs Aeneas
- szerelem a zenűben, tragűdia a zenűben – Bartűk: Kűkszakűllű herceg vűra

6. űvfűlyam

- misztikum a zenűben: etno zenűk, vallási zenűk, ezoterikus zenűk

Felhasznűlt, ajánlott irodalom űs pűldatűrak:

A magyar nűpzene tűra. MűTA 1951.

Bodza Klára, Paksa Katalin: Magyar nűpi űnekiskola. Tankűnyvkiadű, 1992.

Dobszay Lűszlű: A magyar dal kűnyve. Zeneműkiadű, 1994.

Dobszay Lűszlű: Kodály utűn. Kecskeműti Kodály Intűzet, 1991.

Ferenczi-Nemes-Szabű: Szűjharmonika iskola

Forrai Katalin: Ének az óvodában. Zeneműkiadó, 1993.
 Kallós Zoltán: Új balladák könyve. Akadémiai kiadó, 1996.
 Kallós Zoltán: Balladák könyve. Magyar Helikon, 1977.
 Kerényi György: Magyar énekes népszokások. Gondolat, 1982.
 Kiss Jenőné Kenesei Éva: Alternatív lehetőségek a zenepedagógiában. Tárogató kiadó, 1994.
 Kodály Zoltán: A magyar népzene. Zeneműkiadó, 1991.
 Kokas Klára: A zene felemeli a kezeimet. Akadémiai kiadó, 1992.
 Magyar népi gyermekjátékok. Tankönyvkiadó, 1983.
 Menuhin, Yehudi: Az ember zenéje
 Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához. Tankönyvkiadó, 1992.
 Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában. Zeneműkiadó, 1993.
 Volly István: 277 karácsonyi népének és 101 Mária-ének

SZÍNHÁZISMERET

A színházismeret tantárgy fő célja, hogy a tanulók tudatos színjátékosokká, felkészült nézőkké illetve „színházcsinálókká” váljanak. Egyrészt reflektálni tudjanak önmaguk és a csoportjuk színházi tevékenységére, másrészt a látott előadásokban felismerjék azokat a színházi összetevőket, amelyek a színházi élmény forrásai. Ehhez a célhoz az alapfokon elsősorban a gyakorlat felől közelíthetünk. Ezeken az évfolyamokon a színházi kifejezés sajátosságait, formanyelvének összetevőit elsősorban drámajátékos eszközökkel közelíthetjük meg. Azok a színházi műfajok állnak a középpontban, amelyek a tanulók korosztálya által létrehozott színházi előadásokban leggyakrabban előfordulnak. Így a tanulók önmaguk, illetve kortársaik színházi tevékenységéből kiindulva vonhatnak le következtetéseket a színház természetéről, illetve a színpadi kifejezés legfőbb alkotórészeiről. Azokról a formákról, műfajokról, módszerekről pedig, amelyeket ők maguk nem gyakorolnak, játékos formák segítségével szerezhhetnek személyes tapasztalatokat. A továbbképző szakaszban az élőben (vagy felvételtől) megtekintett előadások teremhetnek alkalmat arra, hogy egyfajta színházi szemlélet, illetve fogalomkészlet felépítéséhez segítse hozzá a tanulókat a színházismeret tárgya. Az órák középpontjában a továbbképző szakaszban egy-egy előadás megtekintése áll: míg az alsóbb évfolyamokon főként gyermek- és diákszínházi előadások közös megnézése, addig a felsőbb évfolyamokon sor kerülhet ifjúsági színházi előadások, illetve gondosan kiválasztott felnőtt színházi előadások megbeszélésére is. A megtekintett előadásokat mindig egészében, összhatásában próbáljuk megragadni, mert elsődleges célunk a színházi élmény elmélyítése. Ugyanakkor egy-egy részlet, alkotórész, összetevő részletesebb vizsgálata megteremtheti annak a lehetőségét is, hogy fokozatosan felépüljön a tanulóknál egyfajta színházi szemléletmód, illetve fogalomkészlet.

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a színpadi szöveg fogalmát
- a téma fogalmát
- a színpadi figura fogalmát
- a színpadi építkezés lehetőségeit
- a ritmus fogalmát
- a színpadi tér fogalmát, a tér hangsúlyos pontjait, a térirányokat
- a szövegmondás egyéni és együttes módjait
- szerkezeti egység fogalmát
- a legfontosabb szerkesztési elveket
- a mozgás és a gesztus színpadi szerepét

- a színpadi képalkotás lehetőségeit
 - a kellék és a jelmez fogalmát
- Fejlessze a tanulók
- képességét a szöveg színpadi lehetőségeinek felismerésére
 - érzékenységét a színházi előadás alkotórészévé vált szöveg hatásai iránt
 - érzékenységét a különféle szövegekben megjelenő hangulati hasonlóságokra
 - képességeit a szerkesztett játékokban érvényesülő szerkesztési elvek felismerésére, alkalmazására
 - térérzékelői és térhasználói képességeit
 - képességeit a szerkesztett játék zenei hatásainak érzékelésére
- Ösztönözze a tanulókat
- önálló véleményalkotásra
 - a szerkesztett játékok alapjául szolgáló alkotások megismerésére
 - szerkesztett játékok megismerésére, létrehozására
 - minél több élő szerkesztett játék megtekintésére
 - a színházzal kapcsolatos szókincs használatára

Tananyag

Szerkesztett játékok

A szerkesztett játék tanulmányozásán keresztül a tanulók egyidejűleg kapják meg az alkotás, a kipróbálás, a kísérletezés és a rendszerezés lehetőségét: alapvető színházismereti fogalmak tisztázhatók ezen a műfajon keresztül. A továbbá a szerkesztett játékokkal való foglalkozás lehetővé teszi, hogy a tanulók alkotó módon, a megtapasztalás, megélés élményén keresztül, a színház elemeivel kísérletezve közelítsenek a színházi ismeretek felé. A szerkesztett játék vizsgálata lehetőséget teremt a színház legalapvetőbb jellegzetességeinek felismertetésére: a szöveg és a játék, a szövegmondás és a színpadi megjelenítés különbségeinek felismerésére, a színházi előadás összetevőinek és felépítésének érzékelésére.

Az előadás irodalmi alapanyagának gyűjtése, válogatása

- Egyeztetett téma (tematikus rend) alapján
- Figurák köré építve
- Helyzetek köré építve
- Hangulati hasonlóság alapján
- Motívumok köré építve
- Asszociációk alapján

Az irodalmi alapanyag kibontása

- A téma feltárása (dramatikus gyakorlatokkal, szituációkkal, monológokkal)
- A szövegekben rejlő zeneiség kibontása (kórus)
- Hanghatások és szöveg – aláhúzás és ellenpontozás
- Zene és szöveg együttes hatása
- Szövegritmus jelentősége és jelentéshordozó szerepe (szöveges ritmusjátékokkal)
- Szövegek megszólaltatása különböző stílusokban (stílusjátékok)

A szövegmondás variációi és színpadi hatásuk

- Az egyéni szövegmondás
- Együttes szövegmondás (pl. kórus, visszhang, szavankénti láncmondás)

Szöveg és tér

- A tér irányai, hangsúlyos pontjai
- Egyén és csoport elhelyezése a térben
- Egyéni és csoportos mozgások a térben

Szöveg és tárgyak

- Jelmezek, kellékek, hangkeltő eszközök (pl. ritmushangszerek) használata

Az előadás felépítése

- Szerkesztési elvek
- A szöveg és a megjelenítés összefűzése
- A tér, az idő és a szöveg együttese

- Szöveg és kép egymást erősítő, árnyaló illetve gyengítő hatása
- Szöveg–gesztus–mozgás (tánc) együttese (jelentésmódosító hatások)
- A szituáció változása a szöveg redukálásával
- A szöveg ritmusa és a jelenetritmus
- Az előadás ritmusa (kiemelt pillanatok)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a színpadi szöveg fogalmát
- a téma fogalmát
- a színpadi figura fogalmát
- a szövegek legfontosabb szerkesztési elveit
- a ritmus fogalmát
- a színpadi tér fogalmát, a tér hangsúlyos pontjait, a térirányokat
- a mozgás és a gesztus fogalmát
- a kellék és a jelmez fogalmát

Legyenek képesek

- megadott szempontok alapján színpadi megjelenítésre alkalmas szöveg válogatására
- a szövegmondás egyéni és együttes módjainak alkalmazására
- felismerni, hogy egy szerkesztett játék hatása milyen alkotórészekből adódik
- egy szerkesztett játék szerkesztési elvének felismerésére
- a tér nyújtotta lehetőségek felismerésére

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tantárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal:

- a mese fogalmát, jellegzetes elemeit
- a mese történetének jellegzetes elemeit
- az irodalmi elbeszélés és a színpadi megjelenítés legalapvetőbb különbségeit
- a narrátor fogalmát
- a színpadi alak jellemzésének alapvető formái, lehetőségeit
- a maszk fogalmát
- a díszlet fogalmát és legalapvetőbb fajtáit
- a jelmez és kellék használatának alapvető formáit
- a terek váltását, illetve a szimultán ábrázolás a lehetőségeit
- a színpadi világítás fogalmát
- a szituáció fogalmát
- a jelenet fogalmát

Fejlessze a tanulók

- képességét, hogy felismerjék a mesei történet legfőbb összetevőit
- képességét, hogy felismerjék a mese szituációit
- képességét, hogy felismerjék egy színpadi alak legalapvetőbb tulajdonságait, a történetben betöltött szerepét

- képességét, hogy felismerjék a jelmezek, maszkok, kellékek figurateremtő hatását
- képességét, hogy felismerjék a tárgyak szerepét, szimbólumteremtő, –hordozó lehetőségeit

Ösztönözze a tanulókat

- önálló véleményalkotásra
- színpadi megjelenítésre alkalmas mesék megismerésére
- a színházzal kapcsolatos szókinccs használatára
- minél több élő mesejáték–előadás megtekintésére

Tananyag

Színházi előadás meséből

A gyermekszínházszínpadi alkotások a mesék. Az adaptálás folyamatának vizsgálata és gyakorlati kipróbálása lehetőséget teremt a színház legalapvetőbb jellegzetességeinek további – az előző évfolyamhoz képest kibővített, mélyített – tanulmányozására, többek között az epikus és a drámai kifejezés különbségeinek érzékeltetésére.

Játék a mese összetevőivel

- A mese képei (ezek ábrázolása állóképekkel, állóképek sorával)
- A mesei szituációi (szituációs játékok)
- Meseindító helyzetek (szituációs játékok)
- Jellegzetes mesei elemek (ismétlődések, fordulatok, váratlan események, akadályok, gátak – szituációs játékokban)
- A mese tanulságai (szituációs játék, egyéb drámaformák)

A mese szereplői

- Alaptulajdonságok megjelenítése (pl. szoborjátékok, szerep a falon, tulajdonsághordozó játékok)
- A mese hőse a hős bemutatására (pl. improvizációk, szituációs játékok, a hős egy napja, pillanatképek a mesehősök életéből)
- A hős segítői és ellenfelei (szituációs játékok)
- Meseszereplők találkozásai (szituációs játékok a szokványos és a szokatlan találkozásokra)

Elbeszélés és megjelenítés

- Elbeszélő a színpadon (egy vagy két narrátor, a narrátor mint szereplő, csoportos narrálás)
- A narrált tartalom képi és hangulati elemeinek megjelenítése (stilizált mozgások, hangaláfestés, állóképek, tablók)
- A narráció kiváltása játékkal (a narráció átfordítása szituációba)
- A mesei szituáció kibontása jelenetté (pl. improvizációk, szituációs játékok)
- A jelenet felépítése (kezdő helyzet, fordulatok, záró helyzet)

Díszlet

- Az üres tér lehetőségei
- Díszlet emberi testekből (szoborjátékok, állóképek)
- Helyszínteremtés fényekkel
- A helyszínek jelzése, helyszínváltozások, jelzett, stilizált díszletelemek és azok elhelyezése, mozgatása
- Szimultán helyszínek
- A tér kiemelt pontjai különféle díszletekben

Jelmez és maszk

- Egy–egy mesei szereplő felöltöztetése (jelmezbörze, divatbemutató)
- Ruhadarabbal figurateremtés (színek és formák szimbolikája)
- A maszk lehetőségei

Kellékek

- A kellék karakterépítést segítő szerepe
- A tárgyak különféle szituációkban
- A kellék szimbólumteremtő és –hordozó lehetőségei

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a mese fogalmát, jellegzetes elemeit
- a mese történetének jellegzetes elemeit
- az irodalmi elbeszélés és a színpadi megjelenítés legalapvetőbb különbségeit
- a narrátor fogalmát
- a színpadi alak jellemzésének alapvető formáit, lehetőségeit
- a maszk fogalmát
- a díszlet fogalmát és legalapvetőbb fajtáit
- a jelmez és kellék használatának alapvető formáit
- a színpadi világítás fogalmát
- a szituáció fogalmát
- a jelenet fogalmát

Legyenek képesek

- egy történet alaphelyzetének, fordulatainak felismerésére
- a mesefigurák jellegzetességeinek felismerésére
- jelmezekkel, maszkokkal, kellékekkel figura teremtésére
- a tér- és díszlethasználattal megteremtett színpadi világ felismerésére

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tantárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a probléma fogalmát
- a szituáció legáltalánosabb összetevőit
- a szándék és a motiváció fogalmát
- a jelenet legáltalánosabb jellegzetességeit
- a jellem fogalmát
- a jellemábrázolás legalapvetőbb lehetőségeit
- az emberi viszonyok ábrázolásának legáltalánosabb jellegzetességeit
- a színpadi játék és a díszletek összefüggését

Fejlessze a tanulók

- képességét, hogy egy adott előadásban megjelenő legfőbb problémá(ka)t felismerjék
- képességét, hogy egy adott szituáció legfőbb jellegzetességeit felismerjék
- képességét, hogy egy figura adott szituációban érvényesülő legfontosabb szándékát felismerjék
- képességét, hogy egy adott figura hosszabb távon érvényesülő szándékát, érintettségét (motivációját) felismerjék
- képességét, hogy egy adott szituációban, illetve egy előadás egészében megjelenő emberi viszonyokat felismerjék

Ösztönözze a tanulókat

- színpadi megjelenítésre alkalmas epikus alkotások megismerésére
- a színházzal kapcsolatos szókincs használatára
- minél több irodalmi adaptációból készült élő előadás megtekintésére

Tananyag

Színházi előadás novellából, regényből

Az adott korcsoportoz tartozó gyermek-, illetve diákszínházszók gyakran és örömmel vállalkoznak nagy kihívást jelentő feladatokra: elbeszélések, illetve ifjúsági regények színpadra állítására. A nekik szóló gyerek- és ifjúsági színházi előadások is gyakran nyúlnak ezekhez az alapanyagokhoz. Az adaptáció folyamatának és a létrejött előadásoknak a vizsgálata elmélyítheti az epikus és a drámai műfajok közti különbségek ismeretét, ugyanakkor tovább építheti a tanulók színházi gondolkodását és fogalomkészletét is.

A színpadra állítás fázisai

- Problémakeresés, alapanyag keresése
- A választott mű szituációkra bontása
- Az egyes szituációk feltárása
- A történetet alapvetően befolyásoló szituációk feltárása
- Jelenetek építése a szituációkból
- Előadásépítés jelenetekből (szerkesztési lehetőségek)

Figurateremtés drámatechnikákkal

- Jellemzők összegyűjtése
- Tulajdonságok kibontása (a figura viselkedése)
- A figura helyzetben – a jellemek megteremtése

A szereplők viszonyai

- A szereplők kapcsolatainak alaptípusai
- Megjelenítési lehetőségek a szereplők közötti kapcsolatok ábrázolására (drámatechnikákkal)

- A szereplők közötti kapcsolatok változása
- A szereplők és azok kapcsolatainak alakulása az előadás egészében

A színpadi környezet megteremtése

A figurák és kapcsolataik megjelenítését lehetővé tevő egységes színpadi környezet megteremtése (jelmez, kellék, maszk, díszlet, zene, fények)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a szituáció legáltalánosabb összetevőit
- a szándék és a motiváció fogalmát
- a jelenet legáltalánosabb jellegzetességeit
- a jellem fogalmát
- a jellemábrázolás legalapvetőbb lehetőségeit
- az emberi viszonyok ábrázolásának legáltalánosabb jellegzetességeit
- a színpadi játék és a színpadi környezet összefüggését

Legyenek képesek

- egy irodalmi alkotás és színpadi megvalósítása közti különbség megfogalmazására
- szituációk, jelenetek elkülönítésére
- a jellemek jellegzetességeinek, motivációinak felismerésére
- a szereplők közti viszonyok felismerésére
- a színházzal kapcsolatos szókincs felhasználására véleményük kifejtésében

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tantárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hétköznapi élethelyzet és a színpadi szituáció összekapcsolásának lehetőségeit
- a típus fogalmát
- a probléma szituációkra való bontásának lehetőségeit
- a személyesség színházi szituációkba való áttételének lehetőségeit
- a színpadi világítás alapjait
- a zene színpadi használatának alapjait
- a szituációk és a jelenetek összefüggéseit
- a mozgásszínház fogalmát és legfontosabb műfajait

Fejlessze a tanulók:

- ön- és társismeretét
- szituációelemző képességét
- színházi látásmódját

Ösztönözze a tanulókat

- a színházzal kapcsolatos szókinccs használatára
- környezetük problémáinak érzékelésére
- a játékban rejlő általános érvényű tartalmak felismerésére
- a térhasználattal való kísérletezésre
- akusztikai kísérletezésre
- a világítással való kísérletezésre
- minél több gyermek- és diákszínjátészó előadás megtekintésére

Tananyag

Színházi előadás személyes élményanyagból (életjátékok)

Az életjátékok létrehozásával, a személyes élményanyagból történő kiindulással az érintettség előnyei és hátrányai is megjelennek a gyermek- és diákszínjátészók munkájában. Az életjátékok tanulmányozása ezzel egyidejűleg a színházismereti tanulmányok új fázisát is jelenti: az alapfok végén ennek a műfajnak az alapos vizsgálata az eddig tanultak szintetizálása mellett egyben már a drámai kifejezés lehetőségeinek közelebbi megismeréséhez is elvezeti a tanulókat.

A tanulókat foglalkoztató problémák gyűjtése, kiválasztása, kibontása

- Problémagyűjtő és a problémákat rendszerező tevékenység (ön- és társismereti, improvizációs játékok)
- A megtalált problémahelyzetek feldolgozása (szabályjátékokkal, szituációs játékokkal)
- Komplex dráma a kiválasztott problémák vizsgálatához

Eszközök a személyesség áttételére színházi helyzetbe

- A probléma áthelyezése analóg helyzetbe
- A személyek tipizálása (szituációk egy-egy típus kibontására; a típusok megjelenítése változó körülmények között)
- A személyes tartalmak reális és nem reális terekbe helyezése
- A személyes tartalmak expresszív képpé fogalmazása
- A személyes tartalmak mozgásszínházi megjelenítése

Szituációteremtés, jelenetépítés

- A problémák körülményeinek rögtönzésekkel
- A rögtönzéstől a szituáció felépítéséig dialógusok és akciók kidolgozása
- Jelenetszerkesztés szituációkból

A világítás

- Természetes és mesterséges fények hatása
- A fény atmoszféra teremtő ereje
- A fény jelentésteremtő és –módosító szerepe

- A színek és szimbolikájuk alkalmazása a világításban
- A zene
- Élő zene, gépzene
 - A zene érzelmi, hangulati, atmoszférateremtő hatása az előadásban
 - A zene dramaturgiai szerepe
 - A zene mint az előadás önálló alkotóeleme (pl. dalok)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a típus fogalmát
- a probléma szituációkra való bontásának lehetőségeit
- a személyesség színházi szituációkba való áttételének lehetőségeit
- a színpadi világítás alapjait
- a zene színpadi használatának alapjait
- a szituációk és a jelenetek összefüggéseit
- a mozgásszínház fogalmát és legfontosabb műfajai

Legyenek képesek

- a főbb színházi alkotóelemek (pl. alapanyag, színészi játék, tér, akusztikai elemek, jelmezek) felismerésére saját előadásban
- a hétköznapi élet problémáját színházi szituációvá alakítani
- a személyesség színházi szituációkba való áttételére
- rögtönzésekkel szituációk felépítésére
- a megismert színházi fogalomkészlet használatára a saját rögtönzések elemzésekor

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tantárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- azt az alkotói folyamatot, ahogyan egy-egy előadás létrejön
- a színházi alkotóelemeket (pl. alapanyag, színészi játék, tér, akusztikai elemek, jelmezek, kellékek, világítás), azok hatását
- azokat a dramatikus konvenciókat, amelyek az alapanyag színpadra állítását segítik
- a színházművészet megközelítésére alkalmas fogalmi készlet elemeit (pl. játéktér, főszereplő, mellékszereplő, jelenet, fordulat, felvonás)

Legyenek képesek

- színházi megjelenítésre alkalmas helyzetek, problémák felismerésére
- előadások alapanyagául szolgáló alkotások válogatására
- saját csoportja által létrehozott előadások sajátosságainak leírására a megismert fogalmi készlet segítségével
- annak megfogalmazására, hogy a színház milyen eszközökkel gyakorol hatást a nézőre
- a színházi összetevőkről és működésükről tanultak alkalmazására

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga szóbeli vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Színházismeret

előadás(részlet) elemzése 10 perc

A vizsga tartalma

A tanuló/csoportja által a vizsgán bemutatott saját produkció egészének vagy részletének felidézése a megismert fogalmi készlet alkalmazásával, a színházi alkotóelemek és azok nézőre gyakorolt hatásnak elemző bemutatása. vagy A tanuló a tanár által a vizsgát megelőző félévben előre kiadott legalább öt különböző alapanyaggal (problémák, szituációk, szövegek) ismerkedhet meg. A vizsgán a tanuló szabadon választott alapanyaggal kapcsolatban feltárja, hogy mi az a helyzet, probléma, amely színházi megjelenítésre alkalmas, valamint felvázolja, hogy milyen színházi eszközöket alkalmazna megjelenítésükre, és azok várhatóan milyen hatást gyakorolnak a nézőre.

A vizsga értékelése

Színházi megjelenítésre alkalmas helyzetek, problémák felismerése

A színházi alkotóelemek és azok hatásának ismerete, alkalmazása

A feladathoz kapcsolódó fogalmi készlet ismerete, használata

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a drámai és nem drámai alapanyagú színház jellegzetességeit és különbségeit
- az olvasott dráma és a megjelenített dráma hatásának különbségeit
- dráma fogalmának színházi (és nem irodalmi) értelmezését
- a nem drámai színház néhány lehetséges formáját (pl. rítusjáték, táncszínház)
- a színház és a film legfőbb különbségeit
- a drámai színház néhány klasszikus műfajának sajátosságait (komédia, tragédia, realista színmű)

Fejlessze a tanulók

- érzékenységét a jelen idejű színházi élmény befogadására
- érzékenységét a színészi játék, illetve a színházi kifejezés hitelességének felismerésére
- színházi ízlését
- színházi előadás elemző képességét

Ösztönözze a tanulókat

- értékes élő színházi előadások látogatására
- a színházi alapelemekkel való önálló kísérletezésre

Tananyag

A színházművészet sajátosságai

Ezen az évfolyamon elsősorban azt kívánjuk tisztázni, hogy mitől színház a színház, mi különbözteti meg a vele rokon művészeti formáktól, illetve hogy mik azok a jellegzetességek, amelyek a színpadi kifejezés nélkülözhetetlen összetevőit jelentik.

Színház mint a megjelenítés művészete

- Drámai és nem drámai alapanyagú színház
- Az olvasott dráma és a megjelenített dráma hatásának különbségei

Drámai műfajok a színházban

- A komédia dramaturgiája (alapprobléma, történetvezetés, fordulatok, végkifejlet)
- A komédia tere, térhasználati konvenciói
- A jellemkomikum sajátosságai, helyzetkomikum és jellemkomikum összekapcsolódása a komédiában
- A színész munkája a komédiában (az emberi gyarlóságok és az értéktévesztések színészi ábrázolása)
- A klasszikus tragédia dramaturgiája (alapprobléma, történetvezetés, fordulatok, végkifejlet)

- A tragikus szituáció: válsághelyzetek, döntési kényszerek, választási lehetőségek
- A tragikus hős és ellenfele(i), a közöttük zajló küzdelem fázisai, fokozatai, tétje
- A tragikus hős hiteles jelenkori ábrázolásának problémái (a színész eszközei a hősábrázolásra: hogyan jelezhetők a „hős” emberi léptékei, miképp hitelesíthető a jelenben is)
- A realista színmű dramaturgiája (alapprobléma, a történet indokai, okszerűsége, fordulatai, végkifejlete). A történet hétköznapisága és mitikus mélységei
- A realista színház díszlete, jelmeze, tárgyhasználata
- Emberábrázolás a realista színházban: motivációk, kapcsolatok, emberi viszonyok, a színész jellemábrázolása
- Jelenetszervezés (a reális szituációk megjelenítése, valószínűsítése, felépítése, fordulatai, illetve a mindebben megnyilvánuló emberi tartalmak)
- Színházi előadás nem drámai alapanyagból
- A rituális játék hagyományai. A tradíció szerepe és funkciója. Rítus a modernkori színházban
- A rítus dramaturgiája, a színpadi eseménysor felépítése, egységei, ezek kapcsolódási módjai
- A színházi előadás szertartás jellegét megteremtő eszközök (rituális tér, zene és ritmus szerepe, tárgyhasználat)
- A szertartásjáték szereplői, a közönség részvétele a rítusban
- A tánc- és mozgásszínház dramaturgiája (a zene előadásszervező szerepe, tétel- és etűd-dramaturgia)
- Mozdásformák, tánc technikák
- A táncszínházi előadó, a mozgásszínházi színész kifejezőeszközei a tánc-, illetve a mozgásszínházban
- A színház és rokon műfajai
- A film és színház hatásának és befogadásának különbségei
- A tévéjáték és a színház hatásának és befogadásának különbségei
- Az élő és a rögzített előadás

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a drámai és nem drámai alapanyagú színház jellegzetességeit és különbségeit
- az olvasott dráma és a megjelenített dráma hatásának különbségeit
- dráma fogalmának színházi (és nem irodalmi) értelmezését
- a nem drámai színház néhány lehetséges formáját (pl. rítusjáték, mozgásszínház, táncszínház)
- a színház, a film, a televízió legfőbb különbségeit
- a drámai színház egy-két klasszikus műfajának sajátosságait

Legyenek képesek

- megkülönböztetni az élő, jelen idejű színházi élményt a rutinból született, „holt színháztól”
- felismerni a színészi játék, illetve a színházi kifejezés hitelességét
- különbséget tenni egy adott színházi eladáson belül a hatásos és hatásvadász, illetve az ízléses és ízléstelen megoldások között

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tantárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a színpadi adaptáció fogalmát
- az improvizációból született előadások legfőbb jellegzetességeit
- a drámaszöveg és az előadásszöveg különbségeit
- a húzások, bővítések sajátosságait, a vendégszöveg fogalmát
- a dramaturgia fogalmát
- az előadásokban érvényesülő legalapvetőbb dramaturgiai formákat (hatásmechanizmusokat)
- a felütés (kezdet), fordulat és zárlat (befejezés) fogalmát
- a motívum fogalmát, színházi értelmezését
- a színházi tér fogalmát és formáit
- a színpadformák fogalmát, a legfontosabb színpadformákat
- a játéktér fogalmát és legfőbb jellegzetességeit
- a zaj, zörej és zene színházi szerepét
- dráma fogalmának színházi (és nem irodalmi) értelmezését
- a nem drámai alapanyagú színház fogalmát
- az előadás egységes jelrendszerének szükségességét
- az előadás stílusának fogalmát

Fejlessze a tanulók

- képességét az epikus és a drámai kifejezés megkülönböztetésére
- dramaturgiai érzékenységét
- motívumfelismerő képességét
- improvizációs képességét
- térhasználatát

Ösztönözze a tanulókat

- értékes élő színházi előadások megtekintésére
- a színházi alapelemekkel való önálló kísérletezésre
- színházi tárgyú kiadványok olvasására

Tananyag

A színházi előadás alkotórészei I.

Ezen az évfolyamon a színházi előadás alkotórészeiből kiindulva elkezdhetünk szisztematikusan felépíteni egy színházi szemléletmódot, illetve fogalomkészletet. Az élőben vagy videóról megtekintett előadások kapcsán az előadás egy–egy összetevőjét, alkotórészét tesszük alaposabb vizsgálat tárgyává. Egy–egy részterületre figyelve a színház konkrétabb alkotórészei felől haladunk az elvontabb összetevők felé. Ugyanakkor természetesen a megtekintett előadás egészének megbeszéléséről sem feledkezünk el.

A színházi előadás alapanyaga

- Dráma, adaptáció, „önmagát író” előadás
- Az előadás szövegek könyve

Dramaturgia alapjai

- Beavatkozások a színpadra állított drámába, illetve nem drámai műbe
- Jelenetek elhagyása és átcsoportosítása, összevonása
- Az előadás legfontosabb fordulópontjai, ezek szerepe, megjelenítésük módjai
- Témák és motívumok végigvezetése az előadáson
- Beavatkozások eredeti alapanyagba: húzások és bővítések, vendégszövegek
- A jelenetek közötti kapcsolatok megteremtése
- Az előadás kezdete, vége, felépítése, szervező elvei

A tér

- A színházi tér (pl. nagyszínpad, kamaraszínház, stúdió– vagy szobaszínház)

– A színpadi forma (a dobozszínpadtól a térszínházi formákig)
– Játéktér és nézőtér viszonya, az előadás és közönsége kapcsolata, ezzel összefüggő nézői magatartásmódok

– A játéktér (határai, térformái, szintjei, sajátosságai)
– Díszletfajták (az üres tértől, az absztrakt és stilizált téren át a valóságábrázolásig és az illúziókeltésig)

– Térhasználat (járások, meghatározó irányok és mozgások, hangsúlyos pontok)

Az akusztikai réteg

– A zajok szerepe az előadásban, az ismétlődő zajok teremtette motívumok

– A zajtól a ritmusig és a zenéig

– A zene szerepe az előadásban (felvonásátkötő, aláfestő, hangulatteremtő szerep vagy autonóm funkció)

– A zene megjelenési módjai (a bejátszás, illetve az élő zene különféle formái)

– A zene stílusa, hangzása, hatása

– Zenei motívumok, zenedramaturgiai

A rendező munkája

– Az előadás jelrendszerének, kifejezőmódjának meghatározása

– Az előadás stílusának meghatározása, stíláriis jellegzetességeinek érvényesítése

– A rendezői koncepció megjelenítésének eszközei az előadás komplex jelrendszerével

– A színészvezetés

Követelmények

A tanulók ismerjék

– a színpadi adaptáció fogalmát

– az improvizációból született előadások legfőbb jellegzetességeit

– a drámaszöveg és az előadásszöveg különbségeit

– a húzások, bővítések sajátosságait, a vendégszöveg fogalmát

– a dramaturgia fogalmát

– az előadásokban érvényesülő legalapvetőbb dramaturgiai formákat (hatásmechanizmusokat)

– a motívum fogalmát, színházi értelmezését

– a színházi tér fogalmát és formáit

– a zaj, zöreij és zene színházi szerepét

– dráma fogalmának színházi (és nem irodalmi) értelmezését

– a nem drámai alapanyagú színház fogalmát

– az előadás egységes jelrendszerének szükségességét

– az előadás stílusának fogalmát

Legyenek képesek

– megkülönböztetni az epikus és a drámai kifejezést

– felismerni egy előadás működésének, felépítésének legalapvetőbb dramaturgiai jellegzetességeit

– felismerni egy előadás legfőbb motívumait

– felismerni a színházi tér és színpadi formák legfőbb jellegzetességeit, illetve előadásalakító szerepét

– felismerni a zene (illetve egyéb akusztikai elemek) szerepét egy előadás színházi hatásmechanizmusában

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tantárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a színpadi előadásban megjelenő legfőbb metakommunikációs jeleket
- alkat és színészi karakter fogalmát
- a legalapvetőbb színpadi szerepköröket
- a színészi játéktípus fogalmát
- a színpadi műfaj fogalmát és összefüggését a színészi játéktípussal
- a színészi kifejezés legalapvetőbb formáit
- a színészi jelenlét fogalmát
- a színészi karakterteremtés legfőbb jellegzetességeit
- a jelmez fogalmát, legfőbb jellegzetességeit, legfontosabb funkcióit
- a szituációteremtés legfőbb formáit
- a színpadi feszültség fogalmát, a színpadi feszültségteremtés legalapvetőbb formáit
- a rendezői koncepció fogalmát
- a színész és rendező közös munkájának alapvető formáit
- a színházi stílus fogalmát

Fejlessze a tanulók

- képességét, hogy egy előadás hatásmechanizmusában felismerjék a nonverbális és metakommunikációs jeleket
- képességét, hogy érzékeljék a színészi alkat és a megjelenített karakter kapcsolatát
- képességét, hogy a színész által megjelenített karakter legfőbb jellemzőit felismerjék, ugyanakkor érzékelje azokat az alapvető – színészi eszközöket is, amellyel a figurák jellemzése történik
- képességét, hogy felismerjék a színészi játék intenzitását, a színészi jelenlét erejét
- képességét, hogy a színészi játéktípus műfajokkal összefüggő legalapvetőbb sajátosságait felismerjék
- képességét, hogy érzékelje egy előadás legerősebb feszültségpontjait, lássa a feszültségekeltés legalapvetőbb formáit
- képességét, hogy felismerjék egy–egy szituáció legfőbb jellegzetességeit, a benne megjelenő problémák összetevőit, a – problémáihoz való különféle emberi viszonyok sajátosságait
- képességét, hogy érzékelje egy–egy jelenetben, illetve az egész előadásban a meghatározó emberi viszonyokat, illetve azt, hogy – milyen viszonyrendszer működteti az egyes jelenteket, illetve az előadás egészét
- képességét, hogy érzékelje egy–egy előadás legfőbb válságpontjait, legfontosabb fordulatait
- képességét, hogy felismerjék egy–egy előadás legalapvetőbb stílusjegyeit

Ösztönözze a tanulókat

- értékes élő színházi előadások megtekintésére
- saját színházi előadás létrehozására
- színházi tárgyú szakirodalom olvasására

Tananyag

A színházi előadás alkotórészei II.

Ezen az évfolyamon folytatódik a színházi előadás alkotórészeinek áttekintése. Ez tovább építi a tanulók színház szemléletmódját és fogalomkészletét. Ezen az évfolyamon az élőben (vagy videóról) megtekintett előadások kapcsán főként a szereplő, a színész munkáját, annak összetevőit tesszük alaposabb vizsgálat tárgyává. Ugyanakkor természetesen a megtekintett előadás egészének megbeszéléséről sem szabad továbbra sem elfeledkezni. Nonverbális és metakommunikációs jelek a színész játékában

- A testtartás, a mimika, gesztusok mint a színészi kifejezés alapjai
- A jellegzetes mozdulatok, mozgások, mozgásformák kifejező ereje
- A térköz jelentésteremtő funkciója
- Hangszín, hanghordozás
- A metakommunikációs jelek hitelesítő vagy átértelmező szerepe

Színészi játék

- Alkat és színészi karakter
- Színpadi szerepkörök
- Egyes tradicionális színházi műfajokhoz tartozó színészi játéktípusok
- A színész munkája a stilizációtól, az illusztráción át az átélésig, illetve az eltartott, ironikus játékmódig
- A színészi jelenlét
- Színészi szerepformálási módok

Jelmezek

- A színpadi öltözet formái (az utcai ruhától a jelmezig)
- A jelmezek kor- és helyszínjelző szerepe
- Színek és formák a jelmezekben
- A jelmezek karakterábrázoló képessége
- A szereplők csoportosítása az öltözetük alapján
- Hierarchia, státusz, viszony megjelenése a jelmezben
- Átöltözések, jelmezváltások
- Álöltözetek, álarcok, maszkok

Szereplők a jelenetekben

- Kapcsolat- és szituációteremtés a színészi játék segítségével
- A jelenet folyamata, ritmusa, ritmusváltásai
- Válságpontok, fordulatok a jelenetben, ezek kifejezésmódjai
- A feszültségkeltés színészi és rendezői eszközei
- Emberi erőterek és ezek változása a jelenetben

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a színpadi előadásban megjelenő legfőbb metakommunikációs jeleket
- alkat és színészi karakter fogalmát
- a legalapvetőbb színpadi szerepköröket
- a színészi játéktípus fogalmát
- a színpadi műfaj fogalmát, és összefüggését a színészi játéktípussal
- a színészi kifejezés legalapvetőbb formáit
- a színészi jelenlét fogalmát
- a színészi karakterteremtés legfőbb jellegzetességeit
- a szituációteremtés legfőbb formái
- a színpadi feszültség fogalmát, a színpadi feszültségteremtés legalapvetőbb formáit
- a rendezői koncepció fogalmát
- a színész és rendező közös munkájának alapvető formáit
- a színházi stílus fogalmát

Legyenek képesek

- egy előadás hatásmechanizmusában felismerni a metakommunikációs jeleket
- érzékelni a színészi alkat és a megjelenített karakter kapcsolatát
- felismerni a színész által megjelenített karakter legfőbb jellemzőit
- érzékelni azokat az alapvető színészi eszközöket is, amellyel a figurák jellemzése történik
- felismerni a színészi játék intenzitását, a színészi jelenlét erejét
- felismerni a színészi játéktípus műfajokkal összefüggő legalapvetőbb sajátosságait
- érzékelni egy előadás legerősebb feszültségpontjait, elkülöníteni a feszültségkeltés legalapvetőbb formáit
- felismerni egy-egy szituáció legfőbb jellegzetességeit, a benne megjelenő problémák összetevőit, a problémáihoz való különféle – emberi viszonyok sajátosságait

- érzékelni egy–egy jelenetben, illetve az egész előadásban a meghatározó emberi viszonyokat, továbbá azt, hogy milyen – viszonyrendszer működteti az egyes jeleneteket és az előadás egészét
- érzékelni egy–egy előadás legfőbb válságpontjait, legfontosabb fordulatait
- felismerni egy–egy előadás legalapvetőbb stílusjegyeit

Számonkérés javasolt formája

- A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
- A tantárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés.
- A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

- Minimum követelmények teljesítése
- Minősítés alapján bizonyítvánnyal

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a színházi fogalomkészlet alkalmazásának lehetőségeit egy–egy konkrét előadás elemzésében

Fejlessze a tanulók

- színházi előadás elemző képességét
- képességét az előadás dramaturgiai működésének felismerésére
- képességét a színházi előadás alkotórészeinek felismerésére
- képességét a színházi előadás kifejezőmódjának és jelrendszerének felismerésére
- képességét a rendezői koncepció és jelentésének felismerésére

Ösztönözze a tanulókat

- értékes élő színházi előadások megtekintésére
- a megtekintett előadás során szerzett élmény elemző feldolgozására
- saját színházi előadás létrehozására
- színházi tárgyú szakirodalom olvasására

Tananyag

Színházi előadások komplex elemzése

Ezen az évfolyamon szintetizáljuk az eddig szerzett ismereteket. Ezért a középpontban egy–egy élőben vagy videóról megtekintett előadás komplex megbeszélése áll. Így a diákok tapasztalatokat szerezhetnek arról, hogy ismereteik alkalmasak színházi előadások elemzésére, értelmezésére, értékelésére.

A komplex elemző beszélgetésekben az alábbi szempontokat érdemes használni.

Természetesen a konkrét elemzett előadás alapján kell eldöntetni, hogy mik azok a szempontok, amelyek az adott előadásban fontosak, lényegesek, illetve melyek azok, amelyek annyira lényegtelenek az adott előadás működése szempontjából, hogy szóba sem kell őket hozni.

Elemző beszélgetések előadásokról

Az alapanyag

- Az alapanyag természete (dráma, adaptáció, nonverbális anyag)
- Az alapanyag stílári, műfaji, dramaturgiai sajátosságai, ezek hatása az előadás megformálására

Dramaturgia

- Színházi szövegek: változtatások az alapanyagon (húzások, betoldások, vendégszövegek – ezek alkalmazásának célja)
- Az előadás felépítése, szervező elvei, a jelenetek logikai kapcsolata

- Az előadás kezdete, ennek hatása a nézői befogadásra
- Az előadás legfontosabb fordulópontjai, ezek szerepe
- Az előadás zárása, ennek hatása a nézői befogadásra

A tér

- Az előadás színházi tere (a nagyszínpadtól a szobaszínházig)
- A színpadi forma (a dobozszínháztól a térszínházi formákig)
- Előadás és közönség kapcsolata, ennek hatása a nézői befogadásra
- Játéktér és díszletvilág
- Az előadás térhasználata (kitüntetett pontok, ezekhez kapcsolódó akciók, motívumok, figurák; meghatározó térirányok és mozgások, ezek jelentése)

Tárgyak, kellékek

- A tér berendezésének szerepe a játékban
- Az előadás legfontosabb tárgyai, kellékei (ezek kiemelésének lehetőségei, illetve a hozzájuk kapcsolódó jelentések)
- Az egyes figurák kapcsolata a tárgyakkal, kellékekkel, ennek jelentése és hatása
- Állandó vagy változó tárgyak, kellékek; ezek funkciói és funkcióváltásai
- A tárgyak, kellékek „útja”, az így keletkező motívumok
- A tárgyak, kellékek összefüggése az előadás más elemeivel, hatása a játékstílusra

Zajok, zenék

- Az előadás akusztikai rétege, a zajok, zenék jelentősége az előadásban
- Az ismétlődő zajok, zenék, illetve a belőlük születő motívumok, ezek hatása az előadás jelentésére
- Az előadásban megszólaló zajok, illetve zenei stílus(ok) – ezek illeszkedése a játékstílushoz
- A zene funkciói (átkötő szerep, hangulatteremtő szerep, dramaturgiai szerep, önálló alkotórész)
- A zene és az előadás műfajának összefüggései

Jelmezek

- A színpadon megjelenő öltözetek kort, illetve helyszínt meghatározó szerepe
- Színek és formák, a köztük lévő kapcsolat, hatásuk az előadás hangulatára, jelentésére
- Az egyes szereplők öltözete, ruhájuk színe, formája, szabása, ezek jellemző ereje
- Átöltözések, ruhaváltások, ezek funkciói
- A szereplők csoportjai öltözkük alapján, a jelmezek hierarchiát, státuszt, viszonyokat közvetítő szerepe
- A jelmezek kapcsolata az előadás más alkotórészeivel, viszonyuk a térrel, hatásuk a szereplők viselkedésére, az előadás játékstílusára

A szereplők jellemzése szavak nélkül

- Amit még az előtt tudunk az egyes figurákról, hogy megmozdulnának, megszólalnak
- Álarcok, maszkok használata, az arcfestés szerepe, ezek hatása a nézői elvárásokra, összefüggésük az előadás műfajával, stílusával
- A szereplők alkata, az egyes figurák testtartása, ezek szerepe a jellemzésben
- A szereplők arca, arckifejezése, mimikája, ennek hatása a jellemzésre
- A szereplők jellegzetes mozdulatai, gesztusai, ezek összefüggése az előadás játékstílusával
- A metakommunikációs jelzések „üzenetei” a szereplők viszonyáról, kapcsolatuk jellegéről, változásáról

A mozgások szerepe az előadásban

- Megkomponált mozgások, koreografikus részletek, ezek összefüggése az előadás más kifejező eszközeivel
- A mozgások hatása az előadás hangulatára, az egyes figurák jellemzésére, a produkció stílusára

Színészi játék

- Az előadás műfajának, stílusának hatása a színészi munkára
- Az adott előadás játékstílusának hatása a színész játékára
- A színész mimikája, gesztuskészlete

- A színész hanghordozása, beszédmódja
- A színész metakommunikációs jelzéseinek erősítő, gyengítő vagy átértelmező szerepe
- A színész figura átteremtő eszközei
- Színészi „létezmódok” (az átéléstől az alak pszicho–fizika jellemzésén át a szerep és a színész közti távolság érzékeltetéséig)

Az előadás stílusa

- A jelenetek szervező elvei
- Az előadás leghangsúlyosabb mozzanatai (jelenetei, előadásrészletei)
- A rendezői koncepció, ennek kifejtése az előadásban
- Az előadásban megjelenő színházi eszközök, kifejezésmódok
- Az egyes elemek, színházi alkotórészek rendszerbe szervezése

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a színházi fogalomkészlet alkalmazási lehetőségeit egy–egy konkrét előadás elemzésében
- Legyenek képesek

- színházi előadás elemzésére
- az előadás dramaturgiai működésének felismerésére
- a színházi előadás alkotórészeinek felismerésére
- a színházi előadás kifejezésmódjának és jelrendszerének felismerésére
- a rendezői koncepció és jelentésének felismerésére

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tantárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- a színházművészet legfontosabb kifejezőeszközeit (pl. szövegmondás, mozdulat, gesztus, mimika, akció, zenei– és látványelemek),
- a műfaji, stílári, illetve formai konvenciórendszereknek a legfontosabb sajátosságait, felhasználási lehetőségeit, – a konkrét előadások elemzésében, értelmezésében felhasznált fogalmakat (pl. drámai formák, színházi műfajok, színpadtípusok, játékstílus), azok meghatározásait, kapcsolódásukat,
- az előadás alkotóelemeinek hatásmechanizmusait, azok miként befolyásolják a nézői élményt, hogyan szolgálják az előadás jelentését.

Legyenek képesek

- egy–egy színházi előadás meghatározó alkotóelemeinek (pl. alapanyag, tér, jelmez, zene, világítás, színészi játék), ezek sajátosságainak, kapcsolódási módjának felismerésére
- a színházi előadás vizsgálatára, értékelésére a benne érvényesülő (műfaji, stílári, illetve formai) konvenciórendszer szerint
- saját színházi tevékenységében – a megismert fogalmi készlet alapján – tudjon érvelni az általa kidolgozott elképzelések, megoldások mellett
- egy–egy színházi előadás átfogó értékelésére, eljutni az előadás jellemzőinek leírásától, összetevőinek elemzésétől a színházi műalkotás értelmezéséig

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Színházismeret

írásbeli (a vizsgát megelőzően elkészítve)

szóbeli 15 perc

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

Előadáselemző dolgozat (5–8 oldal)

Szabadon választott – a vizsga évében – készült előadás elemző bemutatása. A dolgozatot a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tizenöt nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

A dolgozatnak ki kell térnie:

- az irodalmi alapanyag és a dramaturgiai munka jellegzetességeire
- a tér és a térhasználat sajátosságaira,
- a jelmezek jellegére és funkciójára
- a tárgyak, kellékek szerepére
- az esetleges akusztikai elemek (zene, zörejek) sajátosságaira, funkciójukra
- az előadás felépítésére, ritmusára
- az emberi viszonyok sajátosságaira, azok ábrázolásának módjára
- a megjelenő karakterek sajátosságaira, ezek ábrázolására

vagy

Tanulói portfólió (dosszié)

Egy – a vizsga évében készült – előadás létrejöttének különböző fázisait (pl. olvasópróba, díszlettervek, rendezőpéldány) vagy a bemutatást követő véleményeket (pl. kritikák, a közönség reakciói, média megjelenés) gyűjti össze és strukturáltan tartalmazza. A portfólióba bekerülhet minden írásos, képi és egyéb dokumentum, mely az előadással kapcsolatba hozható.

A portfóliónak kihagyhatatlan része a dokumentumokhoz kapcsolódó, tanulói reflexiók, melyek a készítő nézőpontját, tanulási útvonalát jelenítik meg.

A portfóliót a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tizenöt nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

Szóbeli vizsga

Az előadáselemző dolgozat vagy a portfólió megvédése a vizsgabizottság által megfogalmazott kérdések alapján.

Szemponjtjai:

- a szövegkönyv, a dramaturgiai munka jellegzetességei
- a tér és a térhasználat sajátosságai
- a jelmezek jellege és funkciója
- a tárgyak, kellékek szerepe
- az akusztikai elemek (zene, zörejek) sajátosságai, funkciói
- a világítás módja és hatása
- a színészi karakterábrázolás jellegzetességei
- az emberi kapcsolatok ábrázolásának módja
- az előadás felépítése, ritmusa
- a jelenetszervezés sajátosságai
- a rendezői koncepció megjelenésének módjai
- az előadás stílusa, műfaja
- a színházi előadások különböző közreműködőinek szerepe az előadás létrejöttének folyamatában

A vizsga értékelése

- Az elemzéshez, értelmezéshez kapcsolódó fogalmak ismerete, alkalmazásuk a választott színházi előadásra
- Szempontok és a fogalmak közötti összefüggések ismerete
- A téma szóbeli vagy írásbeli kifejtésének képessége

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Tévé, videó– vagy DVD–lejátszó
Színházi előadások videofelvételei”

Ajánlott irodalom

- Magyar Színházművészeti Lexikon, Akadémiai, 1994.
Színházi Kislexikon, Gondolat, 1969.
Több hasznos szócikk a Világirodalmi Lexikonban, Akadémiai, 1970–1997.
Almási Miklós: Színháték és társadalom, Színháztudományi Intézet, 1963.
Almási Miklós: Színházi dramaturgia, Színháztudományi Intézet, 1965.
Artaud, Antonin: A könyörtelen színház, Gondolat, 1985.
Benedek András: Színházi dramaturgia nézőknek, Gondolat, 1975.
Brook, Peter: Az üres tér, Modern könyvtár, 1972.
Duró Győző–Nánay István: Dramaturgiai olvasókönyv, Marczibányi téri M. K., 1993.
Esslin, Martin: Az abszurd dráma elmélete, 1967.
Földényi F. László: A drámától a színpadig, Kossuth, 1976.
Hevesi András: Az előadás, a színjátszás, a rendezés művészete, Gondolat, 1965.
Hevesi Sándor: A drámairás iskolája, Gondolat, 1961.
Honti Katalin: Színház és látvány I–II. Corvina, 1978.
Lengyel György: A színház ma, Gondolat, 1970.
Nánay István: A színésznevelés breviáriuma, Múzsák, 1983.
A pantomim (Korszerű színház)
Ruszt József: Színésznevelés és színészdramaturgia, NPI
Székely György: Színházi mi micsoda, NPI, 1976.
Székely György: Színházesztétika, Tankönyvkiadó, 1984.
Székely György: A színjáték világa, Gondolat, 1986.
Színházi kalauz I–II. Gondolat, 1986.
Sztanyiszlavszkij: Cselekvő elemzés, 1960.
Ungvári Tamás: A dráma művészete ma, Gondolat, 1974.
Várszegi Tibor: Felütés, 1992.
Várszegi Tibor: Félúton, 1994.
Várszegi Tibor: Fordulatok I–II., 1992.
Vekerdy Tamás: A színészi hatás eszközei Zeami mester művei szerint, Magvető, 1974.

9.6. ZENEMŰVÉSZETI ÁG

9.6.1. KLASSZIKUS ZENE

AZ ALAPFOKÚ ZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására, az önálló ismeretszerzés képességére, a hagyományos és az új típusú kultúrák közvetítő eszközök alkalmazásával.

A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel. Kiemelten fejleszti a közösséggel való együttműködés képességét, az érzelmi és társas intelligenciát.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Billentyűs tanszak tantárgyai: zongora, csembaló, orgona

Kamarazene tanszak tantárgyai: kamarazene, zenekar, kórus

Zeneismeret tanszak: szolfézs

„A” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres tantárgyak és magánének

Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező*

Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, zeneismeret, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene, zenekar, kórus

Választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet–zeneirodalom, egyházzene, improvizáció, zeneismeret, második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, valamint a népzene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai
Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

* Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül körül köteles egyet felvenni.

Óratervek

Az „A” tagozatos óratervek magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai

(2)+6+4 évfolyam: furulya, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott, trombita, kürt, harsona-tenorkürt–baritonkürt, tuba, cimbalom, harmonika, hárfa, gitár, ütő, zongora, hegedű, gordonka

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „A” tagozaton 2x30 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy: 5–10. évfolyamig

Csoportos foglalkozás: 2x45 perc

(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, 2–8 fő)

Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, improvizáció: 2–8 fő)

Korrepetíció ideje:

Hangszeres tanszakok: (minimum)

Ek.1–2. és 1. évfolyam 5 perc

2–3. évfolyam 10 perc

4. évfolyamtól 15 perc

Vokális tanszak: A teljes képzési időben 20 perc

„B” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok – alapfok 2. évfolyamától javasolt.

Kötelező tantárgy: szolfézs

Kötelezően választható tantárgy: zongora (kivéve a zongora, orgona, csembaló főtárgyak esetében) a 3. évfolyamtól

Választható tantárgyak: zeneelmélet, zenetörténet–zeneirodalom, egyházzene, improvizáció, zeneismeret, második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, valamint a népzene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai
Korrepetíció (zongorakiséret): a hangszeres (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy					0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1
Választható tantárgy	2	2	2	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Az „B” tagozatos évfolyamok óratervei magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat.

A zárójelbe tett évfolyamok az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

A képzés évfolyamainak száma

(2+1)+5+4 évfolyam: furulya, fuvola, oboa, klarinét, fagott szaxofon, trombita, kürt, harsona–tenorkürt–baritonkürt, tuba, ütő, hárfa, gitár, cimbalom, harmonika, zongora, hegedű, gordonka

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „B” tagozaton 2x45 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Választható tantárgy: 1 vagy 2 foglalkozás

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

Korrepetíció ideje:

Hangszeres tanszakok:

2. évfolyam 15 perc

3–4. évfolyam 20 perc

5. évfolyamtól 25 perc

Vokális tanszak:

A teljes képzési időben minimum 30 perc

Zeneismeret és kamarazene tanszakok – csoportos képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs, zene történet–zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene

Kötelező tantárgy: szolfézs és zeneelmélet főtárgynál zongora; zene történet–zeneirodalom és kamarazene főtárgynál zongora vagy az előzőleg tanult hangszeres tárgy

Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, szolfézs, zene történet–zeneirodalom, zeneelmélet, zeneismeret, improvizáció valamint népzene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2)+6+4 évfolyam: szolfézs

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2+4) 2+4 évfolyam: zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene

Az első (zárójelben levő) számjegy az előtanulmányok, a második számjegy az alapfokú évfolyam, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti.

A zenetörténet–zeneirodalom és zeneelmélet tantárgyak főtárgyként, kötelezően választható, vagy választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulhatók.

A kamarazene főtárgyként csak az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, kötelezően választható tantárgyként a 4. évfolyam után tanulható.

A főtárgyként nem választható tantárgyak képzési ideje:

- szolfézs kötelező: (2)+4 évfolyam (előképző 1–2) + alapfok 1–4. évfolyam

- zeneismeret: 2+4 évfolyam, kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

- zenekar: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

- kórus: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

- egyházzene: 2+4 évfolyam, választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

- improvizáció: 2+6+4 évfolyam, választható tantárgyként az előképző évfolyamoktól tanulható

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „A” tagozaton 2x45 perc

kamarazene csoportlétszáma: minimum 2 fő
 Kötelező tantárgy: „A” tagozaton egyéni 2x30 perc
 Választható tantárgy:
 Egyéni foglalkozás minimum 1x30 perc
 Csoportos foglalkozás minimum 1x 45 perc
 zenekar, kórus minimum 9 fő; improvizáció, kamarazene: 2–8 fő
 Korrepetíció (zongorakíséret): a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó
 Kötelező kiegészítő foglalkozás ideje az Ek.1–2. és 1. évfolyamban 5 perc, a továbbiakban minden évfolyamban 10 perc (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak)

„B” TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs
 Kötelező tantárgy: zongora
 Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, improvizáció zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, valamint a népzene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok							
	Alapfok				Továbbképző			
	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2						
Kötelezően választható tantárgy			2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

4+4 évfolyam: szolfézs

Az első számjegy az alapfok, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. „B” tagozatra a tanulót a zenei előtanulmányokat követően, az alapfok harmadik évfolyamától lehet irányítani.

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: csoportos 2x45 perc

Kötelező tantárgy: egyéni 2x30 perc

Választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x 45 perc

zenekar, kórus minimum 9 fő; improvizáció, kamarazene: 2–8 fő

Korrepetíció: a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás egységesen 10 perc (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak)

A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a zeneoktatás területén

Bemeneti kompetencia:

– Azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogy elsajátítsa a zenetanuláshoz szükséges kompetenciákat.

Szakmai kompetencia

– A zenei képességek és készségek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység).

– A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése.

– A hangszeres technikai készség, az improvizációs készség fejlesztése.

Személyes kompetencia

– Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.

Társas kompetencia

– Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.

– Esélyegyenlőség.

Módszertani kompetencia

– Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.

– Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.

– A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.

– A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének, az előadóművészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.

– A kortárs zene befogadására nevelés.

– A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.

– A társzművészetek iránti nyitottság kialakítása.

– Tehetség gondozás.

– Hátrányos helyzetűekkel való differenciált foglalkozás .

– A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

AZ ÉRTÉKELÉSI RENDSZER SZABÁLYAI

Szöveges értékelés az előképzős évfolyamoknál:

Kiválóan megfelelt:

ha kiválóan tájékozódik a billentyűzeten

kiváló kottaolvasási készséggel rendelkezik

képes egyszerűbb zeneművek, valamint különböző dallamok megszólaltatására egy kézzel, illetve egyszerűbb kísérettel (pl. dudabasszus)

Jól megfelelt:

- ha elsajátította az adott évfolyam követelményei támasztotta elemi hangszerkezelési technikát

- elsajátította az elemi szintű kottaolvasást

- felismeri az azonosságot és különbözőséget a kiválasztott zenei anyagban

- képes egyszerű gyermekdalok változatos, hangszeres megszólaltatására

Megfelelt:

a tanuló csak részben sajátította el az elemi hangszerkezelés alapjait

a tanuló képes önállóan tájékozódni a billentyűzeten

ismeri a hangok abszolút neveit

egyszerű gyermekdalokat egy ujjal képes megszólaltatni

Nem felelt meg:

a tanuló nem sajátította el az elemi hangszertechnika alapjait
egyszerű gyermekdalok, mondókák hangszeres megszólaltatására sem képes (pl. két hangból álló dallam egy ujjal, vagy 2 váltott ujjal történő játéka)
nem alakult ki a hangszerhez való bensőséges viszonya

Az alapfok és a továbbképző évfolyamok értékelése:

Kiváló (5D)

a zeneművek stílusos megszólaltatásánál nemcsak az elsajátított tudásra, de ösztönösségére és gyermeki alkotófantáziájára is támaszkodik
rendezvényeken való rendszeres részvétel
versenyeken való eredményes szereplés

Jeles (5)

hangszerkezelése, játéktechnikája életkori és egyéni sajátosságainak megfelelő (kiegyenlített zongoratechnika)
önálló és rendszeres gyakorlása eredményes és az előírt zenei anyag elsajátítását elősegíti
zeneművek stílusos előadására képes

Jó (4)

önálló gyakorlásra eredményes
az évfolyam követelményeinek megfelelő kottaolvasási készséggel rendelkezik
a zenei anyag memorizálása nem jelent problémát
a zenei anyag megkívánta differenciált billentés alkalmazására képes
zenei karakterek kreatív megvalósítására képes

Közepes (3)

rendszeretlen gyakorlás
a kiválasztott zeneművek zenei kifejezőmódja megfelelő, de mellőzi a kreativitást
a zenei karakter megvalósítása nehézkes
kottaolvasási nehézségek lépnek fel
zeneművek memorizálása részben problémát jelent

Elégséges (2)

a kiválasztott zeneművek előadása csak részben felel meg az évfolyam követelményeinek
a tanári utasításokat csak részben teljesíti
önálló gyakorlásra nem képes
alapvető ritmikai és melodikai struktúrák hangszeres megszólaltatása gondot okoz

Elégtelen (1)

a kiválasztott zeneműveket képtelen megtanulni és előadni
a tanári utasításokat képtelen felfogni és teljesíteni
önálló gyakorlásra nem képes
magatartása és a zongorázáshoz való viszonya nem kielégítő

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata. Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsga tantárgyak

Alapvizsga tantárgyai

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll.

Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között.

A „B” tagozatos tanulók, valamint zeneelmélet főtan szakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet–zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet–zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet–zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet–zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” és „B” tagozat, kamarazene főtárgy („A” tagozat): főtárgy

Szolfézs „A” és „B” tagozat, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): tanult hangszer

Záróvizsga tantárgyai

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. A záróvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos, valamint zeneelmélet főtan szakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet–zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet–zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet – zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet – zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok „A” és „B” tagozat, kamarazene főtárgy („A” tagozat): főtárgy

Szolfézs, zeneelmélet és zeneirodalom–zenetörténet főtárgy(„A” tagozat): a tanult hangszer

A vizsgák ideje:

Hangszeres főtárgyak

Gyakorlati vizsga

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 10 perc

Elméleti tantárgyak

„A” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

„B” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Szolfézs főtárgy

Gyakorlati vizsga:

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 10 perc

Elméleti vizsga:

„A” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

„B” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet főtárgy („A” tagozat)

Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Elméleti vizsga: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat)

Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Elméleti vizsga: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 10 perc

Kamarazene főtárgy („A” tagozat)

Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alóli felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyából kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

9.6.1.2. BILLENTYŰS TANSZAK

ZONGORA

A zongoratanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
- a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
- a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.

Alakítson ki

- a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
- megfelelő kéztartást,
- független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
- rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
- az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá– és fölétevését),
- differenciált billentést, ujjvégérzetet.

Tegye képessé a tanulókat arra, hogy

- tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
- tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- tudja a zongorapedálokat megfelelően használni,
- a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínen, hangerőben, gazdagon megszólaltatni a hangszert, a zenei karaktereket megvalósítani,

Fejlessze a tanuló

- muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
- metrum– és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
- kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
- hangszerkezelését, technikáját az ügyesítőket, az ujjgyakorlatokat, etűdök, skálák alkalmazásával.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Az életkori és egyéni sajátosságok miatt a haladás üteme személyre szabott. Az oktatási programot és az alkalmazott tanári módszert az éneklésre, az ösztönösségre és a gyermeki alkotófantáziára alapozva kell kialakítani.

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- a hangszer vázlatos megismerése,

- tájékozódás a billentyűzeten (fehér–fekete billentyűk, regiszterek stb.),
- gyermekdalok tanulása,
- elemi ritmusképletek ismerete (belső lüktetés érzete),
- azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
- az elemi szintű kottaolvasás előkészítése.

Hangszerkezelés és technika:

- készségfejlesztő játékok,
- a non legato, legato játék alapjai,
- a kézfüggetlenítés előkészítése,
- különböző kifejezőmódok, érzelmek, hangszeres megvalósítása játékos formában,
- kortárs zene játékelemeinek előkészítése,
- egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

Ajánlott tananyag

Aszalós T.: A zongorázó gyermek I., III. kötet

Kurtág Gy.: Játékok I., VI.

Papp L.: Zongora ABC

Követelmény:

Helyes ülés mód.

Néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három darab (az egyéni fejlődéstől függően adjon értékelhető keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeiről)

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- tájékozódás a billentyűzeten (fehér–fekete billentyűk, regiszterek stb.),
- gyermekdalok tanulása,
- elemi ritmusképletek ismerete (belső lüktetés érzete),
- azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
- elemi szintű kottaolvasás.

Hangszerkezelés és technika:

- készségfejlesztő játékok,
- a non legato, legato, staccato játék alapjai,
- a kézfüggetlenítés előkészítése,
- különböző kifejezőmódok, érzelmek hangszeres megvalósítása játékos formában,
- kortárs zene játékelemeinek előkészítése,

– egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

Ajánlott tananyag

Aszalós T.: A zongorázó gyermek I., III. kötet

Kurtág Gy.: Játékok I., VI.

Papp L.: Zongora ABC

Lakos Á.: Zongoraiskola

Követelmény:

Helyes ülés mód.

Néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Kottaolvasás kezdő szinten.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három darab (az egyéni fejlődéstől függően adjon értékelhető keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeiről)

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Az 1. évfolyam tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült.

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- ismerkedés a zongorával (a hangszer felépítése, működése stb.),
- dallamsorok, motívumok azonosságának, hasonló részek különbözőségeinek felismerése (kérdés–felelet),
- kulcsok, előjegyzések, módosítójelek,
- ütemmutatók: 2/4, 3/4, 4/4,
- pentachord, pentaton,
- dúr és moll hangsor, vezetőhang,
- hangközök: oktáv, kvint, kvart, szekundok, tercek,
- hangjegyértékek (egész, fél, negyed, nyolcad), szünetjelek,
- nyújtópont (fél és negyed érték mellett), nyújtott, élesritmus, triola,
- kottaolvasás hangnévvel, ritmusban,
- a kottában előforduló zenei műszavak, jelzések értelmezése,
- tájékozottság a magyar gyermek– és népdalokban (sorszerkezet),
- a klasszikus zenei stílus alapjai,
- a kortárs zene néhány alapeleme, notációja,
- formálás: indítás–lezárás.

Hangszerkezelés, technika:

- helyes ülés mód,
- a kar és az ujjak együttműködése, a kezek függetlenítése ritmikában, billentésben,
- a staccato és a legato játékmód különböző formái,
- a pozícióérzet, a pozíciós ujjrend kialakítása,
- az ujjalátévés előkészítése,
- pentachordok, skálajáték külön kézzel, kettősfogások, a kisakkord,
- unisono, tükörjáték, dudabasszus.

Ajánlott tananyag

Aszalós T.: A zongorázó gyermek I–II. (Choral Kft. 1991.)

Bartók: Mikrokozmosz I.

Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)

Haydn: Hat kis menüett zongorára (Csurka M., EMB)

Kabalevszkij: 12 könnyű zongoradarab (Moszkva)

Könnnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)

Kurtág Gy.: Játékok I–II., VI. (EMB)

Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)

Papp L.: Zongora ABC

Papp L.: 27 kis zongoradarab

Régi táncok gyermekeknek (Hernádi Lajosné, Hajdú Anna, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné)

Teőke M.: Találkozások a zongoránál

Teőke M.: Válogatott etűdök I.

Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)

Zongoraiskola I. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Máthé Miklósné, Zeneműkiadó 1964.)

Aszalós T.: A zongorázó gyermek III. (1995)

Majkapar: Első lépések

Teőke M.: Egy–mással (Akkord)

Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)

Weiner: 3 kis négykezes darab

Követelmény

Egyszerű népdalfeldolgozások, négykezesek.

A megismert stílusokat képviselő művek kottahű megszólaltatása.

Kottaolvasás violín– és basszuskulcsban.

A tudásszintnek megfelelő zenei anyag egy részének memorizálása, az otthoni gyakorlás kialakítása.

A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három mű kotta nélkül.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- az előzőekben tanultak ismétlése,
- a dúr és moll hangsor szerkezete, hangközei, hármashangzat,
- tonika, domináns, szext, szeptim hangközök
- nyújtópont nyolcad után, szinkópa, triola, új ütemmutatók,
- a zenei építkezés alapkövei (periódus, visszatérés, két- és háromtagú forma),
- barokk és klasszikus táncok, azok főbb jellemvonásai,
- lapról játék egy szólamban,
- jelek, idegen kifejezések ismerete.

Hangszerkezelés, technika:

- a kezek függetlenítése (dallam és kíséret),
- dúr és moll skála, külön kézzel,
- kisakkord és fordításai (kézalkattól függően a későbbiekben nagy akkord), kettősfogás, hármashangzat–felbontás,
- etűdjáték (a zenei anyaghoz kapcsolódóan).

Ajánlott tananyag

Aszalós T.: A zongorázó gyermek I–II. (Choral Kft. 1991.)

Bartók: Mikrokozmosz I.

Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)

Haydn: Hat kis menüett zongorára (Csurka M., EMB)

Kabalevszkij: 12 könnyű zongoradarab (Moszkva)

Könnnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)

Kurtág Gy.: Játékok I–II., VI. (EMB)

Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)

Papp L.: Zongora ABC

Papp L.: 27 kis zongoradarab

Régi táncok gyermekeknek (Hernádi Lajosné, Hajdú Anna, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné)

Teőke M.: Találkozások a zongoránál

Teőke M.: Válogatott etűdök I.

Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)

Zongoraiskola II. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Máthé Miklósné, Zeneműkiadó 1964.)

Aszalós T.: A zongorázó gyermek III. (1995)

Majkapar: Első lépések

Sári J.: Lépésről lépésre

Sugár R.: Magyar gyermekdalok (EMB)

Teőke M.: Egy–mással (Akkord)

Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)

Weiner: 3 kis négykezes darab

Követelmény:

Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző karakterű barokk, klasszikus, XX. századi művek.

A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.

A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Néhány mondóka, gyermekdal kifejező hangszeres megszólaltatása külön illetve kétkezes változatban.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három különböző stílusú műkotta nélkül.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

– az előző évek anyagának ismétlése, továbbfejlesztése,

– a szubdomináns funkció, kvintkör/kvintoszlop,

– hangnemi változások megfigyelése,

– új metrumok (3/8, 6/8),

– a szonatinaforma vázlatos ismerete,

– az előforduló jelek, idegen kifejezések ismerete,

– a romantika előkészítése karakterdarabokkal,

– a zenei memória fejlesztése.

Hangszerkezelés, technika:

– kézfüggetlenítés, a polifon játék továbbfejlesztése,

– éneklő (cantabile) billentés, a pergő (leggiero) játék megalapozása a repetíció előkészítése

– skálajáték: a korábbi elemek bővítése,

– az Alberti- és a keringőbasszus előkészítése,

– pedálhasználat (utánnyomásos, előrenyomott),

– etűdjáték a zenei anyaghoz kapcsolódva,

– négykezes játék, zongorakiséret,

– lapról játék,

– a hangerő megfelelő alkalmazása,

– kortárs zene előadásának eszköztára (könyökös, tenyeres stb)

Ajánlott tananyag

A szonatina mesterei I. (Csurka M.)

J. S. Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)

J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)

J. S. Bach: Az első Bach-tanulmányok (Teöke M., EMB 1980)

Bartók: Gyermekeknek I., III.

Bartók: Mikrokozmosz II.

Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.

Grecsanyinov: Gyermekalbum

Kadosa P.: 55 kis zongoradarab

Kodály: Gyermektáncok (Zeneműkiadó)

Könnyű szonatinák zongorára

Majkapar: Kis zongoradarabok

W. A. Mozart: Klavierstücke (Nannerls Notenbuch, Londoner Skizzenbuch) (Könemann Music, Budapest)

W. A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi, Zeneműkiadó)

Schumann: Jugend Album
Teőke M.: Válogatott etűdők III.
Weiner: 20 könnyű zongoradarab
Haydn: Deutsche Tänze
Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai (Váczai)
Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)
Thern K.: Magyar induló hat kézre (Aszalós T.)
Teőke M.: Találkozások a zongoránál

Követelmény

Pontos kottaolvasás, ritmikusság, tempótartás.

Felszabadult játszóapparátus.

Az évfolyam zenei követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus (triós forma vagy szonatina), karakterdarab, XX. századi mű,

A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.

A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három különböző stílusú és karakterű mű, kotta nélkül.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- az előzőek ismétlése, bővítése,
- a kottakép tudatos és helyes megvalósítása, tájékozottság a fő stílusokban,
- a polifon hallás finomítása,
- új metrumok (5/8, 2/2, változó ütem), parlando játék,
- vázlatos formai, harmóniai elemzések.

Hangszerkezelés és technika:

- skálajáték több oktávon keresztül, különböző dinamikával, hármashangzat, futam, repetíció,
- a pergő technika fejlesztése, ékesítések,
- Alberti- és keringő-basszus,
- pedálhasználat (együttnyomott),
- etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
- négy- és hatkezes játék, zongorakíséret,
- lapról játék.

Ajánlott tananyag

A szonatina mesterei I–II. (Csurka M, EMB)

J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)

Bartók: Gyermekeknek I–III.
Bartók: Mikrokozmosz II–III.
Beethoven: Leichte Meisterwerke für Klavier (Csurka M.)
Csajkovszkij: Jugend Album
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok
Grecsanyinov: Gyermekalbum.
Haydn – Varró: 4 igen könnyű menüett
Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
Kodály: Gyermektáncok
Könnyű szonatinák zongorára (Munkaközösség)
Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Majkapar: Kis zongoradarabok
W.A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi) (Zeneműkiadó)
Schubert: Táncok
Schumann: Jugend Album
Zongoráskönyv (Bognár, Darvas, Hortobágyi)
Leichte Klaviermusik für vier Hände (Kováts G, EMB)
Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai I–II. (EMB)
Muzsikáljunk együtt I–II. (Szávai – Veszprémi)
Ránki Gy.: Két bors ökröcske – Mese zenével

Követelmény

Tudatos memorizálás.

Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus, romantikus, XX. századi, és kortárs művek.

Önállóan megtanult művek.

A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.

A tanuló tudja a műveket megfelelő tempóban, stílusosan előadni.

Legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három különböző stílusú és hangulatú mű kotta nélkül, benne egy barokk mű és klasszikus szonatina tétel előadása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- az előző évek anyagának ismétlése, rendszerezése, bővítése,
- a tanult művek alapvető formái, harmóniai elemzése a tanár irányításával,
- kromatikus hangsor, dominánsseptim, szűkített és bővített akkord,

– rondóforma.

Hangszerkezelés, és technika:

- az előző években tanult billentésmódok, játékformák tudatos alkalmazása,
- skálajáték 2–4 oktávon keresztül, kromatikus skála, hármashangzat, futam, akkord,
- etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
- négy- és hatkezes játék, zongorakíséret,
- lapról játék.

Ajánlott irodalom

A klasszika mesterei (Csurka M., EMB)

Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)

J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)

Bartók: Gyermekeknek III.

Bartók: Mikrokozmosz III–IV.

Czerny: 160 rövid gyakorlat op. 821

Csajkovszkij: Jugend Album

Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok

Könnnyű szonatina album

Mozart: 10 könnyű tánc (Hernádi)

Scarlatti: Klavierbüchlein

Schubert: Táncok (EMB)

Repertoire 3.

Muzsikáljunk együtt II. (Szávai – Veszprémi)

Bizet: Gyermejjátékok

Mozart: Részlet a Figaro házasságából (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)

Weiner: Lakodalmás

Követelmény:

Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusú és karakterű művek előadása az évfolyamnak megfelelő szintű hangszerkezeléssel.

Önállóan megtanult művek, a tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.

A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy barokk mű,
- Egy szonatina tétel,
- Egy előadási darab.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- variáció, invenció,
 - új stílus előkészítése: impresszionizmus,
 - a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés,
 - kottában előforduló jelek, zenei műszavak ismerete.
- Hangszerkezelés, és technika:
- az eddig tanultak tudatos, önálló alkalmazása,
 - skálajáték, hármás- és négyeshangzat-futam, kettősfogás oktávmenet (kézalkattól függően)
 - különböző billentésfajták ismerete,
 - zongorapedálok használata.

Ajánlott tananyag

- J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
 J. S. Bach: Kétszólamú Invenciók
 Bartók: Gyermekeknek II–IV.
 Bartók: Mikrokozmosz IV–V.
 Bécsi mesterek könnyű zongoradarabjai (Csurka M.)
 Czerny–Bertini: Etűdök zongorára (Hajdú Anna, Hernádi Zsuzsa, Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, EMB 1957)
 Grieg: Lyrische Stücke (T. Zászkaliczky)
 Könnyű variációk zongorára (Csurka M.)
 Majkapar: Variációk
 W. A. Mozart: 6 bécsi szonatina
 Mendelssohn: Lieder ohne Worte
 Mendelssohn: Gyermekdarabok
 Scarlatti: Klavierbüchlein
 Scarlatti: Szonáták
 Schumann: Jugend Album
 Brahms: Magyar táncok zongorára I–II. (EMB)
 Könnyű négykezesek Couperin–től Mozart–ig (Peters)
 Meister für die Jugend (Peters)
 Schubert: Originalkompositionen für Klavier 4 Händen I–II. (Peters)

Követelmény:

- Természetes hangszerkezelés.
 Zenei stílusismeret, a játszandó művek értelmes előadása.
 Zenei karakterek megoldása.
 Pedálok helyes használata.
 Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy barokk mű (J. S. Bach mű ajánlott),
 - Egy klasszikus szonatina tétel,
 - Egy előadási darab.

Számonkérés formája

- A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.
 A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze
 Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

- Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
 Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- 3 mű az ajánlott anyagból

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- a dúr és a moll hangsor összefüggései, vezetőhang, hármashangzat,
- tonika, szubdomináns, domináns, kvintkör/kvintoszlop,
- új ritmusok (pontozott ritmus, triola, szinkópa), 3/8-os, 6/8-os ütemek, felütés,
- a kortárs zenei notáció ismereteinek bővítése,
- az előforduló jelek, idegen szavak ismerete,
- a tanult művek formai elemzése (két- és háromtagú forma, periódus, visszatérés),
- a formálási készség fejlesztése,
- alapfokú polifon játékkészség és hallásfejlesztés,
- lapról játék egyszerű ellenszólammal,
- karakterdarabok, a romantika előkészítése,
- parlando játékmód, zenei deklamáció.

Hangszerkezelés, technika:

- a pódiumképesség megalapozása,
- a kezek függetlenítése magasabb igénnyel ritmikában, artikulációban és dinamikában,
- skálajáték (dúr, moll), kettősfogás, kis akkord, hangzatfelbontás és –megfordítás,
- éneklő billentés (cantabile), a pergő játék előkészítése,
- pedálozás (a testi felépítéstől függően): utánnomámos, előre nyomott, tompító pedál,
- etűdök (klasszikus és modern).

Ajánlott tananyag

Aszalós T.: A zongorázó gyermek II.

Bartók: Mikrokozmosz I–II.

Bartók: Gyermekeknek I.

Borsody L.: Címkék

Bozay A.: Medáliák

Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.

Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)

Haydn: 6 kis menüett zongorára (Csurka M.)

Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)

Kurtág Gy.: Játékok I–II.

Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)

Papp L.: Első játékok a zongorán

Papp L.: Meseképek

Papp L.: Zongora ABC II.

Régi táncok gyermekeknek

Szabó F.: Válogatott zongoradarabok (Inselt K.)

Tarka–barka gyűjtemény (Teőke M.)

Teőke M.: Találkozások a zongoránál

Teőke M.: Barátom a zongora

Teőke M.: Válogatott etűdök II.

Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai)

Weiner: Magyar népi muzsika

Zongoraiskola II. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy

Aladárné, Zeneműkiadó 1965.)

Sári J.: Lépésről lépésre

Szőnyi E.: Kis kamarazene

Türk, D. G.: Négykezes darabok gyerekeknek (Csurka M.)
Weiner: Három kis négykezes darab
Ez a kottaanyag felhasználható a kamarazene tantárgy tanításához is.

Követelmény:

Folyamatos kottaolvasás.

A tanult zeneművek, karakterdarabok, barokk/J. S. Bach, klasszikus, Bartók és egyéb XX. századi, kortárs (köztük virtuóz jellegű) művek stílushű megszólaltatása.

A tananyag körülbelül fele fejből játszandó.

A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy karakterdarab,
- Egy könnyű bécsi klasszikus mű,
- Egy népdal– vagy gyermekdal–feldolgozás.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- az előző évek anyagának ismétlése, továbbfejlesztése, bővítése,
- a polifon játék és hallás továbbfejlesztése,
- dúr és moll tonalitás, hangnemek és hangnemváltások, zárlatok felismerése,
- új ritmusok, metrumok (5/8, 2/2), változó ütem,
- a szonátaforma vázlatos ismerete,
- új stílus: romantika,
- a memória és az állóképesség fejlesztése,
- parlando játék.

Hangszerkezelés, technika:

- a kezek függetlenítése: azonos kézzel dallam és kíséret,
- éneklő legato fokozott igénnyel,
- a pergő játék fejlesztése,
- skálajáték (több oktávon): az eddigi formákon kívül futam,
- a repetíció előkészítése, ékesítések,
- Alberti– és keringő–basszus,
- pedálhasználat (utánnyomósos, együttnyomósos, előre nyomott),
- etűd (klasszikus, modern),
- négy– és hatkezes játék, zongorakíséret,
- lapról játék ellenszólammal.

Ajánlott tananyag

A szonatina mesterei I. (Csurka M.)

Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
 Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
 Bach: Az első Bach-tanulmányok (Teőke M., EMB 1980)
 Bartók: Gyermekeknek I–III.
 Bartók: Mikrokozmosz II–III.
 Csajkovszkij: Gyermekalbum
 Greccsanyinov: Gyermekalbum
 Greccsanyinov: Gyöngyszemek
 Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
 Kadosa P.: Népdalszvit
 Kodály: Gyermektáncok (Zeneműkiadó)
 Könnyű szonatinák zongorára
 Kis zongoradarabok
 Majkpar: Prelűdök (pedálgyakorlatok) (orosz kiadás)
 Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi)
 Preklasszikus zongoramuzsika (Csurka M., EMB)
 Schumann: Jugend Album
 Teőke M.: Válogatott etűdök
 Weiner: 20 könnyű zongoradarab
 Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.
 Beethoven: Deutsche Tänze
 Diabelli: 6 szonatina
 Diabelli: Könnyű négykezesek
 Haydn: Deutsche Tänze
 Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai (Váczi)
 Martin: École de Piano
 Mozart: Kontratáncok
 Mozart: 6 ländlerische Tänze
 Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)
 Thern K.: Magyar induló hat kézre (Aszalós T.)
 Türk, D. G.: Négykezes darabok gyerekeknek
 Türk D. G.: 30 Tonstücke

Követelmény:

Zongorázás könnyed folyamatossággal.
 A kotta helyes olvasása és megszólaltatása.
 Önállóan megtanult darabok.
 Megfelelő koncentráció, a tananyag körülbelül fele fejből játszandó.
 A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.
 A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze
 Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
 Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Év vég vizsga ajánlott anyaga

- Egy barokk mű, (ajánlott J. S. Bach mű)
- Egy bécsi klasszikus mű vagy szonatina-tétel,
- Egy karakterdarab vagy romantikus mű,
- Egy XX. századi mű.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

Az előzőek ismétlése, bővítése, az ismeretek rendszerezése.

A tanult művek formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával.

Dominánsszeptim, szűkített, bővített akkord, kromatikus hangsor.

Rondóforma, polifon művek.

Hangszerkezelés, technika:

– skálajáték 2–4 oktávon, kromatikus skála, hármas– és négyeshangzat–felbontás és fordításai, akkord, futam,

– biztonságos kézzel megcélzott hangok, ugrások,

– a pedál differenciált alkalmazása.

Ajánlott tananyag

A szonatina mesterei I–II. (Csurka M. EMB)

J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)

Bartók: Gyermekeknek I–II.

Bartók: Mikrokozmosz III–IV.

Bartók: 10 könnyű zongoradarab

Beethoven: Leichte Klavierstücke

Csajkovszkij: Jugend Album

Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.

Czerny: 160 rövid gyakorlat op. 821

Grecsanyinov: Gyermekalbum

Hacsaturján: Gyermekalbum I–II.

Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok

Kodály: Gyermektáncok (pl. 3, 7)

Könnyű szonatinák zongorára

Könnyű variációk zongorára (Csurka M.)

Majkapar: Kis zongoradarabok

Mozart: Salzburger Tanzbüchlein

Prokofjev: Kindermusik

Schubert: Táncok

Schumann: Jugend Album

Soproni J.: Jegyzetlapok I–IV. (EMB)

Tarka–barka gyűjtemény (Teőke M.)

Teőke M.: Válogatott etűdök

Balassa S.: Bagatellek op. 17/a, b, c

Durkó Zs.: Gyermekzene

Kocsár–művek (15 kis zongoradarab)

Zongoráskönyv (Bognár, Darvas, Hortobágyi)

Bizet: Négykezesek (Gyermekjátékok)

Diabelli: Négykezes szonatinák

Dvořák: Második szláv tánc

Muzsikáljunk együtt II. (Szávai – Veszprémi)

Ránki Gy.: Két bors ökröcske – Mese zenével

Romantikus zongorazene négy kézre.

Követelmény

Értelmes, muzikális formálás, tudatos és önálló munka.

Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező művek előadása.

Bach– vagy más barokk mű, teljes szonatina, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók), virtuóz jellegű művek.

A tananyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.

A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Év vég vizsga ajánlott anyaga:

– Egy barokk mű (ajánlott J. S. Bach–mű),

– Egy szonatina–tétel,

– Egy könnyű romantikus darab,

– Egy XX. századi mű.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

– az előző évek ismereteit kiegészítve: variáció, invenció, szvit, Scarlatti szonáta,

– a zenei stílusokhoz megfelelő billentés és hangszínek alkalmazása,

– a formai tagolódás és a belső tartalom értése és éreztetése,

– a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés,

– új stílus: az impresszionizmus előkészítése,

– a polifon hallás állandó jellegű művelése.

Hangszerkezelés, technika:

– az előző években tanultak önálló és tudatos alkalmazása,

– skálajáték (két kézzel, ellenmozgásban, négy oktávon keresztül),

– dominánsseptim, szűkített septimakkord, futam, oktáv, tört oktáv (kézalkattól függően), tremolo,

– pedál (a darab stílusához, karakteréhez igazodó, mind önállóbb használat),

Ajánlott tananyag

A szonatina mesterei I. (Csurka M. EMB)

A klasszika mesterei (Csurka M. EMB)

Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)

J. S. Bach: Kis fűgák

Bartók: Gyermekeknek III–IV.

Bartók: Mikrokozmosz IV–V

Chopin Mazurkák

Couperin: 12 zongoradarab

Czerny: Etűdök op. 821

Czerny – Bertini: Etűdök

Debussy: A kis néger

Haydn: Szonáta 1/a, 1/b (Urtex)

Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Mendelssohn: Gyermekdarabok
Mozart: 6 bécsi szonáta
Scarlatti: Szonáták
Schubert: Táncok (EMB)
Ránki Gy.: Két bors ökröcske (mese zenével)
Ravel: Lúdanyó meséi
Ravel: A Szép és a Szörny
Schubert: Originalkompositionen für Klavier 4 Händen I–II. (Peters)
Weiner: Lakodalmás

Követelmény

Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező művek stílusos előadása.
Bach– vagy más barokk mű, Scarlatti szonáta, klasszikus szonatina vagy szonáta, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók) mű.
A metrum, ritmus, valamint a tempótartás pontossága.
Az anyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.
A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze
Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy barokk mű (J. S. Bach–mű),
- Egy szonatina vagy könnyű szonáta tétel,
- Egy romantikus mű,
- Egy XX. századi mű.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az eddigi ismeretek összefoglalása,
- Új stílus: az impresszionizmus,
- A hangszeres elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés.

Hangszerkezelés, technika

- Skála, hármashangzat, futam felgyorsítása
- Az eddig tanultak továbbfejlesztése fokozott igényességgel,
- Az agogika önálló alkalmazása,
- Zenei stílusjegyek alkalmazása.

Legyen képes:

- Hajlékony dallamformálásra,
- Technikájának kiegyenlítetttségét ellenőrizni,
- Hangok közötti kapcsolat megteremtésére, összefoglalására,

- A zongoramű struktúrájának megértésére és kifejezésre juttatására,
- Önálló tanulására.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
 J. S. Bach: 15 kétszólamú invenció (Solymos, Urtext EMB)
 Bartók: Gyermekeknek IV.
 Bartók: Mikrokozmosz IV–VI.
 Chopin: Mazurkák
 Chopin: Keringők
 Czerny – Bertini: Etűdök zongorára
 Czerny: A kézügyesség iskolája I.
 Hacsaturján: Gyermek album
 Haydn: Sämtliche Klaviersonaten (Landon, WUE, EMB)
 Könnnyű variációk zongorára (Csurka M.)
 Mozart: 6 bécsi szonatina
 Majkpar: Variációk
 Scarlatti: Szonáták (Urtext, Editio Musica Budapest)
 Korai német zongoramuzsika (Könemann Music Budapest)
 Debussy: Children's Corner (6056)
 Introduction to Polyphonic Playing (Á. Lakos)
 First Concert Pieces I. G. Frescobaldi – C. Ph. E. Bach (Á. Lakos)
 Sonatinen I–II. (A. Kemenes)
 Grieg: Lyrische Stücke (T. Zászkaliczky)
 Chr. Bach: Duetti
 Brahms: Magyar táncok zongorára I–II. (EMB)
 Csajkovszkij–, Wagner-átiratok (Aszalós: A zongorázó gyermek III.)
 Frank Martin: Drei leichte Klavierstücke (Universal 1988)
 Mozart: Leichte Sonatinen für Klavier (Peters)

Követelmény

Kottahű zongorázásra való törekvés,
 Eddig tanult stílusok önálló, igényes megszólaltatása: önállóan megtanult darabok.
 A tananyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.
 A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.
 A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze
 Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
 Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy barokk mű,
- Egy szonatina vagy szonáta tétel,
- Egy romantikus darab,
- Egy XX. századi vagy impresszionista mű.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
 Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- hangszer alapvető sajátosságait, működési elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, húrozat, hangolás, rezonáns szekrény),
- a zongorairódalom legjelentősebb alkotóit és alkotásait,
- a kottában előforduló jeleket és zenei műszavakat, a hangszerre vonatkozó speciális utasításokra (pl. una corda, prol. ped.),
- a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseit,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- természetes hangszerkezelésre és az ehhez szükséges gyakorlatok elvégzésére,
- egyenletes és helyes tempóban, pontos ritmusban zongorázni,
- tudatos, önálló gyakorlásra,
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtaikat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) használni,
- a játszandó zongoraművek értelmes tagolására,
- a zenei karakterek megvalósítására,
- a zongorapedálok használatára (elő-, után- és együttnyomás),
- életkorának és képességeinek megfelelően a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- az együttzenélésre (négykezes, hatkezes, kétzongorás darab, zongorakíséret).

Rendelkezzék

- biztonságos kotta- és lapról olvasási készséggel,
- adottságainak megfelelő zenei memóriával,
- képességei alapján kiművelt zenei hallással.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a tanulandó zenemű formáját és vázlatos harmóniai szerkezetét,

Legyen képes

- a kottában előforduló jelek, zenei műszavak és a hangszerre vonatkozó speciális utasítások (pl. una corda, prol. ped.), értelmezésére és használatára
- a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseinek használatára
- tudatos, önálló gyakorlásra
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtaikat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,

Rendelkezzék

- biztos zenei memóriával és technikai tudással

Művészeti alapvizsga követelmények

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Zongora főtárgy

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

A 4 stílusból választható 3 különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

- Barokk mű, lehet tánc, vagy többszólamú szerkesztést bemutató darab; Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 13, 15, 18, Händel: Válogatott darabok (EMB 4250, EMB 6990,

EMB 6991, EMB 4321, EMB 13165), Telemann: Kezdők zongoramuzsikája (EMB 13452) nehézségi szintjén.

– Klasszikus szonatina vagy szonáta–tétel, könnyebb variáció; Könnyű szonatinák (EMB 2719), 15 könnyű szonáta, Szonatina album (EMB 1280), Clementi: C Op. 36 (Ricordi) Nr. 3., Haydn: D Hob. XVI/4, (Universal) Beethoven: 6 könnyű variáció egy svájci népdalra, Csurka: Szonatina–gyűjtemény (EMB 14412) nehézségi szintjén.

– Romantikus mű; Schumann: Emlékezés (EMB 13543 kötetben), Színházi utóhangok, Csajkovszkij: Édes álmodozás (EMB 6715 kötetben), Pacsirtadal (EMB 6715 kötetben), Schubert: Táncok (EMB 13212), Keringők (EMB 7355) nehézségi szintjén.

– XX. századi mű; Bartók Béla: Mikrokozmosz III. 84 Mulatság, 90 Oroszos 91–92, Kromatikus invenció IV/97 Notturmo, Kodály: Gyermektáncok (Boosey & Hawkes) 5–10 nehézségi szintjén.

A három mű közül lehetőség szerint egy éneklő, egy pedig virtuóz jellegű legyen.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Négy különböző stílusú darab:

– Barokk mű, többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit–tétel; J. S. Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 9, 16, 17, Kétszólamú invenciók (EMB 6912) C, a, F nehézségi szintjén.

– Klasszikus szonatina vagy szonáta–tétel, variáció; 15 könnyű szonáta, Haydn: Szonáták A Hob. XVI/12, (Universal) E Hob. XVI/13, (EMB 3658 kötetben) D Hob. XVI/14, (Universal) Mozart: 6 bécsi szonatina (EMB 2395), Beethoven: Szonatinák (EMB 8648), Grazioli: G–dúr Szonáta nehézségi szintjén.

– Romantikus mű; Schumann: Fantáziatánc (Peters), Chopin: Keringők (EMB 6787) a, h, nehézségi szintjén.

– XX. századi mű; Bartók: Mikrokozmosz IV. 100 népdalféle, 109 Bali szigetén, Mikrokozmosz: V. 128, Dobbantós tánc, Kurtág: Játékok (EMB 8377, EMB 8378, EMB 8379) nehézségi szintjén.

A vizsgaműsorban legyen egy éneklő és egy virtuóz jellegű darab.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test– és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése

- A kifejezőmódok sokszínűségére való törekvés,
- A barokk (német és francia) díszítések játéka,
- A csembaló hangzás megjelenítése és billentésbeli sajátosságai,
- A teraszos dinamika megoldása.

Ajánlott tananyag

Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Kis prelúdiumok és fűgák
Haydn: Szonáták (Urtex, Peters)
Cimarosa: Szonáták
Mozart: Rondo D–dúr K. 485
Beethoven: Hat bagatell op. 126
Beethoven: Écossaises
Schubert: Ländler
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Schumann: Kinderszenen
Chopin: Mazurkák
Smetana: Zongoradarabok. 1
Csajkovszkij: Évszakok
Grieg: Norwegische Tänze
Debussy: Children's Corner
Dohnányi: Induló
Bartók: Gyermekeknek I–IV.
Bartók: Mikrokozmosz V–VI
Bartók: Szonatina
Bartók: Három rondó népi dallamokkal
Kodály: Hét zongoradarab
Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12
Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
Huszár: Csillagszóró (Teőke M.: Tarka–barka gyűjtemény)
Bizet: Gyermekjátékok
Csajkovszkij: Diótörő: Babák tánca (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
Debussy: Kis szvit
Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig

Követelmény

Ismerje a főbb harmóniai elemeket.

A zongoraművek különböző karakterjegyeit, a hozzákapcsolódó hangszeres megoldásokkal.

A tananyag körülbelül egyharmadát kotta nélkül játszandó.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Elemi hangszerkezesi ügyesség kialakulása

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

– Három különböző stílusú mű (barokk, klasszikus szonáta tétel, előadási darab)

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A barokk szvit ismerete,
- A díszítések stílushû alkalmazása,
- A klasszika zenei stílusjegyeinek ismerete
- A polifon hallás fejlesztése,

Hangszerkezelés, technika fejlesztése

- Különbözõ legato billentésmódok alkalmazása,
- A gyorsaság fejlesztése,
- Egyenletes aprótechnika megvalósítása,
- A szabad trilla játék kialakítása.

Ajánlott tananyag

Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)

J. S. Bach: Kétszólamú invenciók

J. S. Bach: Francia szvit

Händel: Suiten (Peters)

Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)

Cimarosa: Szonáták

Mozart: Rondo D–dúr K. 485

Beethoven: Hat bagatell op. 126

Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármay)

Schubert: Ländler–ek, écosseise–ek, keringők, menüettek

Mendelssohn: Lieder ohne Worte

Schumann: Kinderszenen

Chopin: Keringők

Chopin: Mazurkák

Smetana: Zongoradarabok. 1

Csajkovszkij: Évszakok

Grieg: Norwegische Tänze

Debussy: 2 Arabesque (E–dúr, G–dúr)

Dohnányi: Induló

Bartók: Gyermekeknek I–IV.

Bartók: Mikrokozmosz V–VI

Kodály: Hét zongoradarab

Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc

Huszár: Csillagszóró (Teõke M.: Tarka–barka gyûjtemény)

Csajkovszkij: Diótörõ: Babák tánca (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)

Debussy: Kis szvit

Grieg: Peer Gynt szvit

Követelmény

A skála különbözõ billentésmódokban történõ eljátszása.

Alkalmazása a zenei stílusokban.

Zenei karakterek megvalósítása.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

– Három különböző stílusú mű (lehetőleg az egyik romantikus mű)

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– A romantika zenei stílusjegyeinek ismerete,

– A XX. századi notáció ismerete.

Hangszerkezelés, technika

– Stílusnak megfelelő zongorabillentés kialakítása, igényes pedál használata,

– Dallam és kíséret érzékeny megvalósítása,

– Legyen képes virtuózabb technikai megoldásokra.

Ajánlott tananyag

Scarlatti: Szonáták

J. S. Bach: Kétszólamú invenciók

J. S. Bach: Háromszólamú invenciók

J. S. Bach: Francia szvitek

Haydn: D–dúr és G–dúr zongoraverseny

Haydn: Szonáták

Beethoven: Szonáták

Schubert: Moments musicaux

Schumann: Kinderszenen op. 15

Chopin: Keringők

Liszt: Etűdök (Zempléni)

Brahms: Keringők op. 39

Grieg–művek: Lírikus darabok

Debussy: Preludes I–II.

Rachmaninov: Két fantasztikus tánc

Mikrokozmosz V–VI.

Bartók: Négy sirató ének

Kodály: 7 zongoradarab

Lutos³awski: Bukoliki

Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig

Liszt: Részlet Mozart: a Varázsfuvola című operából (Mező, EMB)

Liszt: Karácsonyfa (Kováts G., EMB)

Lutos³awsky: Album for the Young (Chester Music)

Követelmény

Helyes pedálozás.

A művek értelmes előadása.

A zeneműveknek megfelelő billentésmód kialakítása.

A helyes tempók alkalmazása.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy barokk mű
- Egy szonáta tétel
- Egy előadási darab

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek és hangszerkezelés fejlesztése

- A trilla játék barokk zenében beosztott, a romantikus művekben ú. n. szabad trilla,
- A romantikus szólamvezetés,
- Parlando, rubato deklamációja,
- Modális hangsorok ismerete.
- A barokk szvit tételeket,
- Modális hangsorokat.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: Háromszólamú invenciók

J. S. Bach: Francia szvit

Mozart: Szonáták

Beethoven: Szonáták

Schubert: Moments musicaux

Schumann: Novelletten op. 21

Chopin: Mazurkák

Chopin: Prelűdök

Liszt: Consolations

Liszt: Etűdök (Zempléni)

Brahms: Keringők op. 39

Debussy: Preludes I–II.

Bartók: Mikrokozmosz V–VI.

Bartók: Kolindák I.

Kodály: 7 zongoradarab

Lutos³awski: Bukoliki

Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig

Liszt: Részlet Mozart: a Varázsfuvola című operából (Mező, EMB)

Liszt: Karácsonyfa (Kováts G., EMB)

Követelmény

Zenei karakterek hangszín és tempóbeli megvalósítása.

Érzékeny zenei kíséret kialakítása.

A különböző billentésmódok megfelelő alkalmazása.

Stílushű előadása a műnek.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezezési ügyesség kialakulása

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy barokk mű
- Egy szonáta tétel
- Egy előadási darab

Továbbképző évfolyam „B” tagozat

Ezek a tanulók nem zenei jellegű tanulmányaik mellett meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét.

Ebből következik, hogy az „A” tagozatnál bővebb, átfogóbb tananyagot kell elvégezniük.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A barokk zene főbb stílusjegyeinek ismerete,
- Tudja a művet tanári segédlettel, elemezni,
- Ismerje fel a harmóniai összefüggéseket,
- Zenei memória fejlesztése.

Hangszerkezelés, technika

- Árnyalt frazeálásra és artikulációra való törekvés,
- Skálajáték különféle módozatai,
- A virtuóz technika alapozása.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: Kétszólamú invenciók

J. S. Bach: Francia szvitek

Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)

Beethoven: Hat bagatell op. 126

Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármay)

Schubert: Ländler-ek, écossoise-ek, keringők, menüettek

Mendelssohn: Lieder ohne Worte

Schumann: Kinderszenen

Liszt: Etűdök (Zempléni)

Chopin: Keringők

Smetana Zongoradarabok. 1

Csajkovszkij: Évszakok

Debussy: Children's Corner

Dohnányi: Induló

Bartók: Mikrokozmosz V–VI

Bartók: Három rondó népi dallamokkal

Kodály: Hét zongoradarab

Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12

Debussy: Kis szvit

Grieg: Peer Gynt szvit

Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig

Követelmény

Fokozott önállóság a darabok tanulása során.
Stílushű előadás a tempónak megfelelően.
Differenciált pedál használat.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.
A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze
Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd
- Egy barokk mű
- Egy szonáta tétel
- Egy szabadon választott mű

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A különböző tanult zenei stílusok alapvető jegyeinek ismerete,
- A XX. századi zene jellegzetes notációjának ismerete,
- Zenei memória fejlesztése.

Hangszerkezelés fejlesztése

- A „szép” halk játék technikai megoldása,
- A dallam és kíséret érzékeny megoldása,
- Technika fejlesztése skálák és etűdök alapján.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: Kétszólamú invenciók

J. S. Bach: Francia szvit

Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)

Beethoven: Hat bagatell op. 126

Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármay)

Schubert: Ländler-ek, écosseise-ek, keringők, menüettek

Mendelssohn: Lieder ohne Worte

Schumann: Kinderszenen

Liszt: Etűdök (Zempléni)

Chopin: Keringők

Smetana Zongoradarabok. I

Csajkovszkij: Évszakok

Debussy: Children's Corner

Dohnányi: Induló

Bartók: Mikrokozmosz V–VI

Bartók: Három rondó népi dallamokkal

Kodály: Hét zongoradarab

Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12

Debussy: Kis szvit
Grieg: Peer Gynt szvit
Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig

Követelmény

Különböző díszítések stílushû alkalmazása.
Az Alberti basszus könnyed és biztonságos játéka.
A polifon hallás érzékenysége.
A zongora hang igényes megszólalására való törekvés.
A kontrollált gyakorlás igénye.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.
A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze
Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezezési ügyesség kialakulása

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etûd,
- Egy barokk mû,
- Egy szonáta tétel,
- Egy szabadon választott mû.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek és hangszerkezelés, technika
– Skálajáték, futamok, akkordtechnika fejlesztése,
– Játszott mûvek elemzése,
– Koncentrált gyakorlás megvalósítása,
– Alkatnak megfelelően önálló ujjrendek kialakítása.

Ajánlott tananyag

Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Háronszólamú Invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Mozart: Szonáták
Beethoven: Szonáta
Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármay)
Schubert: Impromptus
Schumann: Kinderszenen
Liszt: Etûdök (Zempléni)
Chopin: Keringők
Chopin: Mazurkák I
Dohnányi: Induló
Bartók: Mikrokozmosz –V–VI
Bartók: Tizenégy bagatell
Bartók: Három csíkmegyei népdal

Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
Grieg: Peer Gynt szvit
Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig

Követelmény

Árnyaltabb hangszínek megoldása, differenciált kíséret alkalmazása.
Tudatos, és érzékeny pedál használata.
Biztonságos technikai tudás.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.
A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze
Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Egy barokk mű,
- Egy szonáta tétel,
- Egy szabadon választott mű.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek, hangszerkezelés, technika

- A modális hangsorok, zenei műformák ismerete,
- A különböző zenei stílushoz illő hangzásbeli, billentésbeli megoldások,
- Virtuóz technikai fejlesztés.

Ajánlott tananyag

Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)

J. S. Bach: Háronszólamú Invenciók

J. S. Bach: Francia szvitek

Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)

Mozart: Szonáták

Beethoven: Szonáta

Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármay)

Schubert: Impromptus

Schumann: Kinderszenen

Liszt: Etűdök (Zempléni)

Chopin: Keringők

Chopin: Mazurkák I

Dohnányi: Induló

Bartók: Mikrokozmosz –V–VI

Bartók: Tizennégy bagatell

Bartók: Három csíkmegyei népdal

Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc

Grieg: Peer Gynt szvit

Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig

Követelmény

Képes legyen a tanuló tehetségéhez mérten a mű tudatos interpretációjára.
Legyen állóképessége és biztonságos technikai tudása a tanulónak a nagyobb zenei művek előadásához.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.
A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze
Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Egy barokk mű,
- Egy szonáta tétel,
- Egy szabadon választott mű.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal
A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- hangszerre múltját, irodalmát és a jelentősebb külföldi és hazai előadóművészeket (pl. Sz. Richter, Rubinstein, Fischer Annie, Cziffra György...),
- a kottában előforduló jelek és zenei műszavak pontos jelentését, különös tekintettel a zongorára vonatkozó speciális utasításokra.

Legyen képes

- technikai és zenei szempontból tudatos, önálló munkára,
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékmódokat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtaikat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- saját kézzel készítésére, ujjrendek készítésére,
- a zongorapedálok tudatos használatára,
- a zongoraművek formálására és kifejező előadására.

Rendelkezzék

- olyan zenei műveltséggel, amely képessé teszi az értékes zene befogadására,
- az együttzenélés igényével.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- a zongorázandó anyag kottahû, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- skálákat, gyakorlatokat minden hangnemben játszani,
- a különböző játékmódokat, játékmódokat a zenei anyagnak megfelelően alkalmazni,
- a zenei karakterek és a hozzájuk kapcsolódó billentésmódok megjelenítésére,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
- a zongorapedálok tudatos és változatos használatára.

Rendelkezzék

- megfelelő hangszeres ügyességgel, virtuozitással,
- biztos memóriával, koncentrálóképeséggel,

– megfelelő lapról olvasási készséggel.

A „B” tagozatos tanuló rendelkezzeék olyan szintű zongoratudással, hogy zenei képességei alapján – adott esetben – legyen alkalmas szakirányú tanulmányok elkezdésére.

A művészeti záróvizsga követelményei

Művészeti záróvizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Zongora főtárgy

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

A négy stílusból választható három különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

– Barokk mű, többszólamú szerkesztésű darab vagy szvit-tétel, vagy könnyebb barokk variáció; Händel: Könnyű zongoradarabok Chaconne (EMB 6991 kötetben), Scarlatti: Szonáta C K.513 h K. 377 (EMB 7817 kötetben) Bach: Francia szvit (EMB 7190) tánctételek nehézségi szintjén.

– Klasszikus szonáta-tétel; Beethoven: Szonáta G Op. 49 (EMB 8152) no 2 I tétel,

Beethoven: Szonáta G. Op. 79. (Schott); rondók, variációk, bagatellek Beethoven:

Bagatelle C Op. 33 (Peters) nehézségi szintjén.

– Romantikus mű; Schumann: Kinderszenen (EMB 7146), Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül (EMB 7354) 14., 19, Chopin: Mazurka g Op. 67 no. 2 (EMB 6877 kötetben, PWM kötetben) nehézségi szintjén.

– XX. századi mű; Bartók: Mikrokozmosz IV. 102 Felhangok, V.130 Falusi tréfa nehézségi szintjén.

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Négy különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

– Egy barokk mű; többszólamú szerkesztésben írt darab vagy szvit-tétel; J. S. Bach: h–moll háromszólamú invenció (EMB 6913), Francia szvit (EMB 7190) Esz Allemande, Courande, Sarabande. Scarlatti: A–dúr szonáta K.453. nehézségi szintjén.

– Egy klasszikus szonáta-tétel; Haydn: Szonáta D Hob. XVI/19 (Peters), Mozart: C–dúr szonáta KV. 309 (EMB 3996 kötetben, EMB 3997 kötetben, Peters kötetben) nehézségi szintjén.

– Romantikus mű; Liszt–Zempléni: Etűd (EMB 766) 2 a, Liszt: Consolation (EMB 12697) Desz nehézségi szintjén.

– XX. századi mű; Bartók: Szonatina (EMB 117), Mikrokozmosz VI (EMB 130) Hat tánc bolgár ritmusban, Debussy: Arabesque (EMB 6029) E nehézségi szintjén.

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,

– technikai felkészültség,

– helyes test- és kéztartás,

– hangminőség, billentés,

– pedálhasználat,

– hangszerkezelés,

– artikulációk és díszítések alkalmazása,

– helyes ritmus és tempó,

– előadásmód,

– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

– memória,

– alkalmazkodóképesség,

– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű zongora vagy pianínó.

2 darab változtatható magasságú zongoraszék, 2 darab különböző magasságú zsámoly.

Metronóm.

KAMARAZENE

Az alapfokú művészetoktatási intézményben folyó kamarazene – tanítás – különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében – az oktató–nevelő munka egyik legfontosabb tevékenysége.

A kamarazenei attitűd elsajátításához szükséges, hogy a tanuló rendelkezzen olyan személyes (fizikai és érzelmi), hangszeres és vokális kompetenciákkal, melyek nélkül a közösségi zenélés hatékony elsajátítása nem képzelhető el.

A kamarazene tantárgy alá tartozik a 2 fő feletti, tetszőleges összeállítású hangszeres és/vagy vokális szólamokból álló együttes.

A kamarazene főtárgyként az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, de kötelezően választható, vagy választható tantárgyként is tanulható.

A kamarazene tanítás célja, feladatai:

Adjon lehetőséget a zene aktív művelésére és a kamarazene–irodalom megismerésére.

Képezzen a közösségi együttműködésre érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzsikuskokat.

A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanulók személyiségének, egyéniségének formálásához.

Használja ki az együttműködés közösségformáló erejét, növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.

Fejlessze a zenei hallást, az intonációs készséget, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás fontosságát.

Gyakoroltassa rendszeresen a lapról olvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.

Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában.

A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni az eltérő létszámú és hangszer összeállítású együttesekről. Törekedjen a művek által a kamarairodalomban fellelhető zenei stílusok, műfajok lehető legszélesebb spektrumából választani.

Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

A társas muzsikálás gyakorlati ismeretei

– Beintés–leintés.

– Az „avizó” fogalma, sebességének tempó–meghatározó szerepe.

– Intés felütéssel való kezdésre.

– Lassítás, gyorsítás jelzése az intések sűrítésével, ritkításával, az alapegység megváltoztatásával.

A kottaképre vonatkozó ismeretek

– Tájékoztató pontok: zifferek, ütemszámozás, betűjelzések.

– Generál szünet, tacet, több ütemes szünetek jelzése.

– Vi–de jel.

– A másik szólam apró kottával történő megjelenése.

– Játék partitúrából.

A hangolással, intonációval összefüggő ismeretek

- A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének hangolása. (C–hangolású illetve transzponáló jellege.)
- Transzponálás, a transzpozíció fogalma.
- A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének intonációs és egyéb jellemzői.
- Az akusztikus intonáció alapvető tudnivalói.

Ritmikai tudnivalók

- Izo - és hetero ritmikus játék szólamon belül és a szólamok között. A hemiola értelmezése, játékmódja.
- Ütemmutató nélküli kotta, bonyolult átkötött ritmusok, komplementer ritmusok.

A zenei stílusokra, műfajokra vonatkozó ismeretek

- A játszott művek formája, harmóniai világa,
- A játszott művek elhelyezése a zenetörténetben.
- A disszonancia–konszonancia fogalma, felismerése, megvalósítása.
- Homofon zene.
- Polifon zene.
- Izoritmikus zene.
- Kánon, imitáció, fuga.
- Cantus firmus.
- A leggyakoribb reneszánsz, barokk és klasszikus táncművek, táncpárok (pavane–gaillarde, gavotte, saltarello, intrada, rigaudon, sarabande, musette, bourrée, menüett stb.).
- Ellenszólam.
- Basso continuo.
- A kamarazene–irodalom leggyakoribb műfajai: triószonáta, fúvósötös, vonósnégyes stb.
- A kortárs zene által használt kottagrafikus jelek zenei jelentése

A kamarazenei játékkal összefüggő képességek, készségek fejlesztése

- Lapról olvasás.
- A belső hallás fejlesztése.
- Intonációs készség.
- Az improvizációs készség fejlesztése (reneszánsz és barokk művekben, jazz–zenében).
- A figyelem megosztása a saját és a többi szólam, illetve az összhangzás közt.
- Alkalmazkodás a hangképzés, dinamika, karakter, stílus stb. terén.

A kamarazene-oktatás célrendszere és funkciói

Az alapfokú művészetoktatás keretein belül folyó kamarazenei oktatás követelménye alkalmas az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

A kamarazenélés kiemelten fejleszti a közösséggel való együttműködés képességét, az érzelmi és társas intelligenciát.

A kamarazene általános fejlesztési követelményei

Fejlesztési feladatok

A kamarazene-oktatásban az évfolyamok fejlesztési követelményei a résztvevők egyéni tudásszintjétől, a hangszeres / vokális szólamok adott tanévre vonatkozó összeállításától függenek, ezért minden kamaracsoportra érvényes, éves szintekre lebontott fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.

Az alábbiakban a fejlesztési feladatokat a kamarazenélésre jellemző ismeretek és készségek szerint csoportosítva soroljuk fel, azzal, hogy a képzés során ezek kialakítása és szintjének fejlesztése a képzés célja.

Kiemelt kompetenciák:

Szakmai kompetencia

- A zenei képességek és készségek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység).
- Zenei olvasás fejlesztése, blattolási gyakorlatok.
- Hangszeres technikai készség, az improvizációs készség fejlesztése.
- Metrum-és ritmusérzék fejlesztése, egyenletes tempótartás.

Személyes kompetencia

Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.

Társas kompetencia

Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség), azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.

Esélyegyenlőség

Módszertani kompetencia

Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelés.

Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.

A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, az előadó művészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.

A kortárs zene befogadására nevelés.

A tanulók zenei ízlésének formálása, rendszeres zenehallgatásra nevelés.

A társzművészetek iránti nyitottság kialakítása.

Tehetséggondozás.

Követelmény

Tudatos memorizálás. Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus, romantikus, XX. századi, és kortárs művek. Önállóan megtanult művek. A tanuló tudja a műveket megfelelő tempóban, stílusosan előadni.

Legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Legyen képes együttműködni társaival, és rájuk odafigyelve váljon képessé a művek átélt előadására.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze.

Az év végi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott 2 darab előadása kottából.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga – két különböző stílusú és hangulatú mű.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése. Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

év

Ajánlott tananyag

Homofon, Izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

– megadott hangra önállóan hangolni,

- hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
- be-, illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
- be- és leinteni,
- az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
- biztosan tempót tartani,
- intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
- a tanár jelzései alapján hangerőben alkalmazkodni,
- homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.

A tanuló legyen tisztában

- saját hangszere intonációs jellemzőivel,
- a különböző ütemfajták ütemszámaival,
- a disszonancia–konzonancia súlyviszonyaival,
- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Legalább két, rövid, különböző tempójú, karakterű műből (tételből) álló 6–8 percnyi zenei anyag

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. év

Ajánlott tananyag

Homofon, Izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
- lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján,
- tempóváltozásokat ő maga is jelezni,
- szükség esetén lebegésmentesen hangot képezni,
- legalább a hosszan álló harmóniakban, záróakkordokban önállóan intonálni a basszushoz vagy a stabil hangolású hangszerhez,
- disszonanciákat kiemelni a tanár kérésére,
- a tanár jelzése alapján szólamát – szerepének megfelelően – kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- eltolt ritmusokat, hemiolákat stb. helyesen hangsúlyozni.

A tanuló legyen tisztában

- az együttesben szereplő hangszerek hangolásával (C–hangolású vagy transzponáló jellegével),
- a saját hangszerére jellemző intonációs hibák javítási lehetőségeivel,
- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Koncertszerű, 6–8 perces, különböző tempójú és karakterű művekből (tégelekből) álló műsor.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló legyen képes

– be-, illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,

– be- és leinteni,

– az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,

– biztosan tempót tartani,

– játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,

– lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján,

– tempóváltozásokat ő maga is jelezni,

– intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,

– homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.

A tanuló legyen tisztában

– saját hangszere intonációs jellemzőivel,

– a különböző ütemfajták ütemszámaival,

– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Ismerje

– a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Kamarazene

„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

Két különböző stílusú és karakterű kamaramű vagy tétel koncertszerű bemutatása;

Máriássy–Varasdy–Zilcz: Bevezetés a társas zenélés gyakorlatába I–II. (EMB),

Kratochvil, J. K. Triók (Supraphon), Máriássy I.: Reneszánsz művek (EMB 6974)

Németalföldi mesterek művei három vagy négy hangszerre (Czidra L.) (EMB 8367 EMB

8368), Táncok és kontratáncok (Bali János szerk.) EMB14160, Kamaraének–mesterei

(EMB 14058/A) nehézségi szintjén.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,

– helyes légzés, testtartás,

– hangszerkezelés,

– technikai felkészültség,

– állóképesség,

– hangképzés,

– intonáció,

– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- speciális technikai elemek alkalmazása,
- árnyalt dinamikák alkalmazása,
- változó tempók önállóan és együttesben,
- előadásmód,
- alkalmazkodóképesség,

Továbbképző évfolyamok

3. év

Ajánlott tananyag

Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,
- partitúrából játszani,
- a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,
- segéd– illetve tisztítófogásokat önállóan alkalmazni,
- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
- saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- figyelemmel kísérni az összhangzást is,
- a tanár útmutatásainak megfelelően hangképzésben, dinamikában, artikulációban stb. alkalmazkodni,
- a disszonanciákat önállóan felismerni, kiemelni és feloldani.

A tanuló legyen tisztában

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
- az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
- az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az év végi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Koncertszerű, legalább 10 perces, változatos, lehetőleg ciklikus művet is tartalmazó műsor.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. év

Ajánlott tananyag

Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- együttesével önállóan elhelyezkedni a próba illetve a koncert színhelyén, az akusztikai és egyéb körülményeket is szem előtt tartva,
- folyamatosan, kottahűen lapról olvasni,
- ütemmutató nélküli szólamban ritmikailag tájékozódni,
- minimális mértékben díszítéseket improvizálni (reneszánsz, barokk művekben, jazzben),
- polifon műben „elúszás” esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,
- saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
- önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
- kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.

A tanuló legyen tisztában

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze.

Az év végi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab, darabok előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 10 perces műsor.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. év

Ajánlott tananyag

Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- készség szinten használni az elmúlt négy évben tanult ismereteket
- irányítani a kamaracsoport játékát ill. alkalmazkodni az irányításhoz
- önállóan kijavítani, ill. kijavíttatni a felmerülő intonációs problémákat
- meghallani, felismerni a tempóvétel következtében kialakuló pozitív és negatív zenei folyamatokat
- a lapról olvasott anyagban is elhelyezni a helyes artikulációt
- az adott zenemű stílusához igazodó artikuláció, hangképzés megvalósítására
- önállóan olvasni a XX.sz.–i kottaképet
- önállóan kialakítani a barokk díszítéseket
- önállóan improvizálni megadott zenei anyagra a társai szólamához alkalmazkodva

A tanuló legyen tisztában

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával

Számonkérés formája

A tanulók félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze.

Az év végi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 10 perces műsor

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. év

Ajánlott tananyag

Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

– teljesen önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,

– teljesen önállóan kialakítani az adott zenemű stílusú előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.,

– az előző évek ismeretanyagának teljesen önálló alkalmazására, „koncertszerű” lapról játéokra.

– kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.

A tanuló legyen tisztában

– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze.

Az év végi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból minimum 10 perces műsor.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló legyen képes

– bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,

– partitúrából játszani,

– a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,

– figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,

– saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,

– figyelemmel kísérni az összhangzást is,

– polifon műben „elúszás” esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,

- saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
- önállóan kialakítani az adott zenemű stílushű előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.

A tanuló legyen tisztában

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
- az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
- az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Ismerje

- az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Kamarazene

„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

Két különböző stílusú és karakterű kamaramű koncertszerű bemutatása. A játszott művek tükrözzék a 6. évfolyamon elvárható nehézségi szintet;

A vizsganyagot lehet kottából játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszerkezelés,
- technikai felkészültség,
- állóképesség,
- intonáció,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- speciális technikai elemek alkalmazása,
- árnyalt dinamikák alkalmazása,
- változó tempók önállóan és együttesben,
- előadásmód,
- alkalmazkodóképesség,

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

A tanulandó művek stílusának, műfajának megfelelő, jól hangolt billentyűs hangszer (zongora, csembaló, spinét, esetleg elektromos hangszer).

Metronóm.

Ajánlott tananyag:

Papp L.: Zongora ABC I

Papp L. : Nyugodt hullámok, Valcer; Moderato; Uszár a cirkuszban; Boszorkánycsúfoló

Papp L. : Zongora ABC II

Vidám ujjgyakorlat a cirkuszban; Virágdal, A légyecsapó,

Lakos Ágnes : A barátságos zongoraiskola I.

Zongoraiskola I.

Lully : Tánc

Szőnyi E. : Hej, halászok; Zöld erdő harmatját; Moderato

Szervánszky E. : Két szál pünkösdrózsa

Gárdonyi Z. : Mit mos, mit mos

Weiner L. : Bölcsődal

Majkapar : Moderato; Andante
 Zongoraiskola II
 Golubovszkoj : Orosz népdal
 W. A. Mozart : Részlet a Varázsfuvolából
 J. Schuster : La Savoyarde
 J. Haydn : Három német tánc
 Szabó F. : Táncok a Ludas Matyi c. balettből
 Ránki Gy : Ludasjáték; Kapuvári vergunk
 Kadosa P. : Májusköszöntő
 Szőnyi E : Nincsen szebb a magyar lánynál
 Türk: Négykezes darabok gyerekeknek
 Weiner: Három kis négykezes darab
 Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai I-II. (Váczi)
 Szávai-Veszprémi: Muzsikáljunk együtt I-II.
 Thern K.: Magyar induló hat kézre (Aszalós T.)
 Könnyű négykezesek Couperintól Mozartig (Peters)
 Diabelli: 28 dallamos gyakorlat zongorára - 4 kézre
 Offenbach : Barcarolle – 4 kézre
 Rimsky-Korsakov : Song of India – 4 kézre
 Schubert : Serenade – 4 kézre
 Schubert : Marche Militaire – 4 kézre
 Schumann : Träumerei – 4 kézre
 Grieg : Anitra tánca – 4 kézre
 Dvořák : Humoresque – 4 kézre
 Lakos Ágnes : A barátságos zongoraiskola II
 Gruber : Csendes éj
 Orbán György : Concertino
 Reinecke : Ballada ; Táncoska
 Türk : Vidám tánc
 Gurlitt : Török induló
 Hannikainen : Panasz
 Reinecke : Szomorú pillantás ; Dalocska
 Türk : Táncoljunk vidáman 1-2
 Mendelssohn – Gurlitt : Az apáca
 W. A. Mozart – Orbán Gy : Rondo
 Vanhal : Andantino
 Beethoven – Orbán Gy : Ländler
 Hannikainen : Mélabús keringő
 W. A. Mozart : Don Giovanni – Oly csodavár nincsen
 L. Köhler : Négykezes etűd
 Kócziás György : Négykezes darabok zongorára – kezdőknek (is)
 Allegretto; Vidám induló; Dobbantós
 Brahms : Magyar táncok zongorára I-II
 Aszalós : A zongorázó gyermek III.
 Divertimentók, Mozart Négykezes szonáták.

SZOLFÉZS

A szolfézstanítás – a hangszertanítással szerves egységben – a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség- és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.

A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkozás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézsztanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és látja, amit hall!”

A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömeivel.

A szolfézsztanítás célja, feladata:

A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:

- belső hallás
- ritmus–metrum
- tiszta intonáció
- tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök)
- dallamhallás
- többszólamúság
- harmónia azonosítás
- zenei olvasás – írás
- zenei szerkezet (forma)
- zenei memória
- zenehallgatás (zeneértés)
- a kreativitás fejlesztése, – rögtönzés
- a megszerzett tudás alkalmazása
- a hangszertanulás segítése
- a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése
- a zenei műveltség igényének kialakítása
- a társművészetek iránti nyitottság megalapozása.
- A zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra.
- A tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelmviláguk kibontakoztatása.

Rendelkezzék a tanuló

- olyan késztetéssel, mely a választott – eddig tanult – muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
- a tanulmányai során elsajátított készség–, jártasság–, ismeret–repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,
- olyan zenei áttekinthetőséggel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel, – a zene iránti elkötelezettséggel.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel és játékkal.
- A zene megszerettetése, örömteli művelése.
- A figyelmes zenehallgatás kezdeti lépéseinek kimunkálása.

Az éneklési készség fejlesztése

- Helyes testtartás, levegővétel.
- Kezdőhang átvétele.
- Megfelelő tempóválasztás és tempótartás.
- Éneklés játékkal.
- Éneklés szöveggel emlékezetből.
- Ismert dallami fordulatok éneklése kézjelekkel.
- Önálló dalkezdés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Egyenletes járással ritmusmotívumok megszólaltatása.
- A ritmusértékek neveinek, jeleinek és gyakorlóneveinek elsajátítása: negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel.
- 2/4-es ütem.
- Ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
- A „belső mérés” kialakítása.
- Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása, ütemekbe helyezése.
- Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
- A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.
- Dallami ismeretek, készségfejlesztés
- Daltanulás játékkal együtt.
- A belső hallás kialakításának kezdeti lépései.
- Hangmagasság–megfigyelés, magas és mély képzet kialakítása.
- A relatív szolmizáció bevezetése (pentaton, pentachord hangkészletben).
- A dallami jelrendszerek: kéz-, betűjel, hangjegy.
- Hanglépcső, vonalrendszer.
- Az elsajátított hangkészleteken belüli rövid dallamfordulatok kiemelése, gyakorlása.
- Dalfelismerés, dallambújtatás.
- A kétszólamúság előkészítése
- Felelgetős játékok, dal és mérő (ritmusosztinátók, ritmuskíséretetek, egyszerű dallamosztinátók).
- Rögtönzés
- Ritmussorok kiegészítése.
- Kérdés, felelet.
- Mondókák, versek, ritmusok megszólaltatása énekléssel.
- Mozgás és játék rögtönzése.
- Zenehallgatás
- A zeneértő és –érző képesség fejlesztése.
- Aktív (előkészített) zenehallgatás.
- Alapvető tempó különbségek megfigyelése (gyors–lassú).
- Zajok– zörejek, zenei hang.
- Hangszínek (hangerő) megfigyelése és megkülönböztetése, hangszerek hangjainak felismerése.
- Zenei hangulatok – karakterek hallás utáni megfigyelése.
- A többször hallgatott zeneművek felismerése.

Ajánlott tananyag

Magyar népi mondókák, gyermekversek, gyermekjátékok, gyermekdalok

Zeneszerzők kicsinyeknek írt dalai

Rokon népek dalai

Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő 1. (tankönyv, munkafüzet és útmutató)

Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)

József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)

P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)

P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek

Kodály Zoltán: Kis emberek dalai

Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat

Forrai Katalin: Ének az óvodában

Forrai Katalin: Jár a baba

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában

Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)

Dobszay László: A magyar dal könyve

Weöres Sándor: Magyar etűdök

Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
Borsai I. – Haider E.: Magyar népi gyermekjátékok
Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
Dimény Judit: Hang–játék

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Magyar gyermekdalok és népdalok, népdalfeldolgozások, más népek gyermekdalai szóló–, kíséretes– vagy kórusfeldolgozásban.
Hangszeres szemelvények (karakter–, mesedarabok) lehetőleg élő előadásban.

Követelmények

A „belső” lüktetés fejlesztése.
Az egyenletes lüktetés és a dalritmus különbségeinek megéreztetése.
A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.
A törzshangok szolmizációs nevének, kézjeleinek ismerete.
A zenére figyelés valamint együttműködési képesség a játékban, éneklésben.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.
A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze
Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyag számonkérése vizsgaóra alkalmával csoportosan.

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel, játékkal.
- A magyar gyermekjátékok, dalok és népdalok – mint zenei anyanyelvünk és néphagyományunk – megismerése.
- A zenei készségek megalapozása a 7–9 éves korú gyermekek hangszer tanulásához.
- Felkészítés a hangszerválasztásra, a zenére figyelés, a zenehallgatási élmény megteremtése.

Az éneklési készség fejlesztése

- A tiszta intonáció, a helyes zenei hangsúlyok kialakítása.
- A kifejező éneklés igényének felkeltése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Az egyenletes lüktetés és az ütempárok megéreztetése mozgással (ütemezéssel).
- A negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed és fél és egész értékek, szünetjeleik, a szinkópa, éles és nyújtott ritmus elsajátítása gyakorló és zenei nevekkel, jelekkel.
- 2/4-es ütem.
- a 3/4-es lüktetés megéreztetése.
- Szövegek ritmusának megfejtése.
- Ritmusmotívumok olvasása, felismerése.
- Az ütemhangsúlyok érzékeltetése.

- Metrum és ritmus egyidejű megfigyelése.
- Osztinató, majd ritmuskíséret ismert dalokhoz.
- Ritmusgyakorlatok.
- Dallami ismeretek, készségfejlesztés
- Daltanulás játékkal együtt, illetve hallás után.
- A magas és mély képzet kialakítása.
- A szolmizációs relációk elsajátítása (hétfokúság).
- A dallami jelrendszerek ismerete.
- A szolmizációs hangok kézjele, betűjele és helye a vonalrendszeren.
- Dallamfordulatok gyakorlása a pentaton és hétfokú hangkészletekben.
- Éneklés kézjel után, olvasás betűkottáról és ötvonalas rendszerben kulcs nélkül.
- Dallamfordulatok visszaéneklése.
- Memorizálás hallás után.
- A belső hallás fejlesztése.
- A kétszólamúság előkészítése
- Dal és mérő.
- Felelgetős játékok.
- Ritmosztinátók, ritmuskíséret.
- Egyszerű dallamosztinátók (dudakíséret).
- Kétszólamú (igen könnyű) gyakorlatok kézjelekről.
- Igen könnyű kánonok – a csoport képességei szerint.
- Kétszólamú ritmusok, ének–kopogós „játékok”.
- Ének, járás, taps, ütőhangszerek kíséretével, változatos csoportosításban.
- Zenei ismeretek:
- Hangközök fogalmának bevezetése, kis- és nagy szekund, tiszta oktáv, tiszta kvint.
- Formai ismeretek:
- Motívum
- Azonosság, hasonlóság, különbözőség.
- Zenei olvasás, írás
- Az íráskészség kialakítása (írás technika, zenei helyesírás).
- Rövid ritmusmotívumok, könnyű dalok ritmusának lejegyzése ritmusjelekkel (2–4–8 ütem).
- A dó helyének változtatása.
- Tájékozódás a vonalrendszeren.
- Kulcsok, ábécés nevek bevezetése.
- Dallamok, olvasógyakorlatok éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal betűkottáról és hangjegyekről.
- Memorizálás.
- Könnyű dalok, dalrészletek, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással vagy emlékezetből, betűkottával, majd hangjegyekkel (2–4–8 ütem).
- Rögtönzés
- Zárások megkeresése ritmusokban, dallamokban.
- Hiányos dallamok kiegészítése egy–két hanggal.
- Ritmusfelelgetős, dallamfelelgetős.
- Ütempárhoz ütempár rögtönzése.
- Mondókák, versek megszólaltatása énekléssel.
- Mozgás és játék rögtönzése.
- Zenehallgatás
- Hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése.
- Emberi hangfajták (gyermek-, női-, férfi).
- Zenei együttesek: énekkar, zenekar.
- Dinamika, előadási módok.
- Különböző karakterek megfigyelése.
- Hangszerek hangja: zongora, hegedű, cselló, furulya (réz- és fafúvósok).
- A dallami azonosság, különbözőség felismerése a zenehallgatási anyagban is.

Zenei kifejezések:

- Ritmus, dallam.
- Ütem, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
- A megismert ritmusértékek nevei.
- Tempó, mérőütés.
- Osztinató.
- Hangmagasság, hangköz, hangkészlet, hangsor.
- Pentaton, pentachord.
- A G–kulcs, F–kulcs.
- A törzshangsor.
- A megismert hangközök nevei, jelentésük.
- Motívum, dallamsor.
- Kánon.
- Piano–forte.

Ajánlott tananyag

Magyar népi mondókák, gyermekjátékok, népszokások

Magyar gyermekdalok, népdalok

Gyermekversek.

Rokon népek dalai

Magyar zeneszerzők gyermekeknek komponált dalai

Más népek dallamai

Horváth Istvánné Smid Anna: Csicsergő 2. (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)

Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, Útmutató)

József Andrásné – Szmracsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)

P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)

P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek

Kodály Zoltán: Kis emberek dalai

Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat

Forrai Katalin: Ének az óvodában

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I. kötet

Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)

Dobszay László: A magyar dal könyve

Bárdos Lajos: 70 kánon

Weöres Sándor: Magyar etűdök

Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne

Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)

Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni

Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)

Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)

Borsai Ilona – Haider Edit: Magyar népi gyermekjátékok

Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény

Dimény Judit: Hang–játék

Ajánlott zenehallgatási anyag

Válogatás a néphagyomány zenei anyagából. Gyermekdal feldolgozások.

A hangszeres műzene karakterdarabjai. Mesedarabok.

Rövid darabok a hangszeres iskolákból (különböző hangszeren).

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyag számonkérése vizsgaóra alkalmával csoportosan.

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Követelmények az előképző évfolyamok elvégzése után

Rendelkezzék a tanuló a zenetanuláshoz szükséges alapvető magatartásformákkal: tudjon zenére figyelni, tudjon együttműködni társaival, tanárával a csoportos éneklésben, játékban.

Tudjon az egyenletes lüktetéshez járni, énekelni. Tudjon önállóan dalt kezdeni.

Ismerje fel kottáról a negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed értékű hangokat, a megfelelő szüneteket, valamint

a szinkópa, éles és nyújtott ritmust.

Legyen képes 4–8 ütemes ritmust folyamatosan olvasni és hangoztatni.

Tudja alkalmazni a ritmuselemeket 2/4-es ütemekben.

Tudjon lejegyezni rövid ritmusmotívumokat.

Ismerje a szolmizációs neveket, kézjeleket és a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren.

Tudja a dalokat szöveggel és szolmizálva – a zenei tartalomnak megfelelő tempóban, pontos ritmusban, helyes

frazeálással – emlékezetből énekelni.

Tudjon rövid zenei egységet (a tanult dallami fordulatok köréből) visszaénekelni.

Ismerje a G–kulcs hangjait, legyen tájékozott a vonalrendszeren.

Ismerje a kis és nagy szekund, tiszta kvint, tiszta oktáv hangközöket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Alapfokú évfolyamok

Az első évfolyam tanítási anyagának összeállítása az előképző évfolyamok követelményeinek ismeretét feltételezi.

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- A magyar népzene régi stílusú dallamainak megismerése.
- Betekintés a műzene kis formáiba. A zenei értelmezés kezdeti lépéseinek kimunkálása.
- Az előképzőben tanult zenei ismeretanyag ismétlése.
- A készségek megalapozása, fejlesztése a tananyaghoz kapcsolódóan.
- Az abszolút rendszer további gyakorlása.
- A szolfézs és a hangszerjáték kapcsolatának kialakítása.
- A zenehallgatási élmény elmélyítése.

Az éneklési készség fejlesztése

- Helyes testtartás, levegővétel, tiszta intonáció, tempótartás.
- Artikuláció, szövegmondás.
- A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
- Az igényes, szép éneklés kialakítása.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Az előképzőben tanult ritmikai elemek alapos ismétlése.
- A korona, az átkötés, az értéknyújtó pont ismerete.

- A legegyszerűbb ütemek: 2/4, 4/4, 3/4.
- Ütem súlyok. (ütemezés).
- A szinkópa, az éles és a nyújtott ritmus ismétlése, elmélyítése.
- A tizenhatodok páros formációi.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás hallás után, kézjelről, betűkottáról.
- Az új szolmizációs hangok (relációk) elsajátítása.
- A régi stílusú magyar népdalok jellemzői.
- A tonalitásérzék fejlesztése. a dallamzáró alaphang: lá, és dó.
- A hétfokúság dallamfordulatainak gyakorlása.
- Periodizáló műzenei szemelvények éneklése, memorizálása.
- A belső hallás további kimunkálása: memorizálás belső hallás alapján kézjelről, kottaképről.

A kétszólamúság előkészítő gyakorlatai

- Dallamhoz ritmososztinató vagy önálló ritmusszólam megszólaltatása.
- Könnyű kétszólamú művek éneklése (a csoport képességeinek megfelelően válogatott könnyű kánonok, biciniumok).

Hangközök:

- Tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, tiszta oktáv.
- Éneklés szolmizálva, építés megadott hangokra.
- Felismerés kottakép és hallás után (hallás után: szekundok, tercek, kvint, oktáv).

Hangzatok:

- Az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok szerkezete.
- Éneklés szolmizálva mindkét irányban.
- Felismerés hallás után együtthangzásban vagy felbontásban.
- Építés megadott ábécés hangokra a tanult hangnemek alapján.

Hangkészlet, hangsorok, hangnemek

- Alaphang fogalma.
- Tiszta- és pien hangos pentatónia.
- Pienhangok (fá, ti, fi), díszítőhangok.
- Módosító jelek, előjegyzések.
- A módosított hangok nevei
- A tanult hangnemek előjegyzéseinek sorrendje írásban is.
- Hétfokúság: dúrok és mollok (eol) 2#, 1b előjegyzésig.
- A párhuzamos hangsorok fogalma.
- A zeneművek hangnemének megállapítása kottakép alapján az eddigi ismeretek felhasználásával.

A formaérzék fejlesztése:

- Részletek, egységek megfigyeltetése: hasonlóság, azonosság, különbözőség, variáns, sorszerkezet.
- A kvintváltás megfigyeltetése.
- A5A5vAAv, illetve A5B5A B sorszerkezetek.
- A helyes frazeálás.

Zenei olvasás – írás

- A helyes kottairás.
- Ritmusgyakorlatok olvasása.
- Ritmusfordulatok lejegyzése hallás és memorizálás alapján.
- Éneklés betűkottáról, majd ötvonalas rendszerben hangjegyekről, G–kulcsban, abszolút magasságban ábécés nevekkkel 2#, 1b előjegyzéssel.
- Dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre, illetve G–kulcsból F–kulcsba (és fordítva).
- Igen könnyű diktálási feladatok.
- Könnyű dalok, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással, betűkottával G– és F–kulcsban (2–4–8 ütem).
- Transzponálás írásban.

Rögtönzés

- Ritmussorok rögtönzése.
- Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása (szaporítás – ritkítás stb.).
- Megadott több ritmussorból, dallamsorból teljes zenei forma kialakítása.
- Ritmus kiegészítések megadott ütemmutatók alapján.
- Párbeszéd, kérdés–felelet.
- Adott dallamhoz ritmuskíséret.
- Hiányos dallam kiegészítése.

Zenehallgatás

- Különféle kórushangzások.
- Dallam és kíséret, szólások megfigyelése.
- A hangszerek hangszínének felismerése.
- Dinamikai különbségek megismerése.
- A népzene és műzene.
- A különféle hangulatok, előadásmódok (pl. parlando) megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete

- A szolfézs előképzőben tanultakhoz.
- Ütemmutató, ütem súly, ütempár.
- Alkalmazkodó ritmus.
- Kulcsok. előjegyzések, módosító jelek.
- Pentatónia. díszítőhang, vendéghang (pienhang).
- Hangkészlet, hangsor, hangnem.
- Pentachord, Dur és moll (eol).
- A párhuzamos hangsor fogalma.
- Dallamsorok, alaphang, kvintváltás, szolmizációváltás.
- Ereszkedő dallamvonal.
- Azonosság, variáns, sorszerkezet.
- Szekvencia.
- Periódus.
- Transzponálás.
- Prima volta, seconda volta.
- Solo, tutti.
- Parlando, rubato, tempo giusto.
- Staccato, legato.

Ajánlott tananyag

Régi stílusú magyar népdalok, énekelhető műzenei szemelvények a hangszeres iskolák anyagából is (könnyű barokk és klasszikus táncok).

Könnyű kánonok, biciniumok.

Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő II (tankönyv, munkafüzet és Útmutató)

Dobszay László: A hangok világa I. és Útmutató

Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I.II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I.

Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat

Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok

Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán

Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I.

Bárdos Lajos: 70 kánon

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Péter József: 165 kánon

Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában

Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában

Brukner Adrienn: Énekelni jó!

Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Lázárné Nagy Andrea: Margaréta (Gyakorló feladatok)
Dalkíséreték I. Szőlő érik (Tankönyvkiadó)

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Eredeti népzenei felvételek gyermekdalok, népdalok.

Gyermekeknek komponált művek Bartók Béla, Kodály Zoltán, Bárdos Lajos kórusműveiből.

Szemelvények a tanulók hangszeres anyagából: barokk, klasszikus táncok (különböző hangszereseken).

Mese- és karakterdarabok.

Követelmény

Tudja a tanuló a dalokat zeneileg igényesen énekelni.

Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G- és F-kulcsban ábécés névvel olvasni.

Ismerje a módosítójeleket, az előjegyzések sorrendjét írásban is mindkét kulcsban 2#, 1b előjegyzésig.

Ismerje a dúr és moll hangsorokat 2#, 1b előjegyzésig.

Ismerje fel és tudja ritmusolvasásban folyamatosan hangoztatni a szinkópát, az éles és nyújtott ritmust, valamint a tizenhatodok páros formációit.

Legyen képes egyszerû, rövid (a tanult zenei anyagnál könnyebb) dallamfordulatokat hallás után szolmizálva visszaénekelni, memorizálni, lejegyezni.

Ismerje a tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközök fogalmát, tudja ezeket kottakép alapján azonosítani.

Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, a kis és nagy terc, a tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.

Ismerje az alaphelyzetû dúr és moll hármashangzatok felépítését.

Ismerje a régi stílusú népdalok jellemző vonásait.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

– A zenei ismeret- és élményanyag bővítése.

– A zenei képességek, készségek fejlesztése a szolfézs, illetve hangszeres anyaghoz kapcsolódóan.

– Az új stílusú magyar népdalok jellemzőinek elsajátítása.

– A műzene kis formáinak megismerése: elsősorban barokk táncjátékok megszólaltatásával.

– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben.

– Az aktív, a figyelmes zenehallgatás további kimunkálása, fejlesztése.

– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.

Az éneklési és intonációs készség fejlesztése

– A népdalok kifejező megszólaltatása.

- A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
- A kétszólamú éneklés kimunkálása.
- Intonációs gyakorlatok.
- Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
- Az előző évfolyamokban elsajátított ritmusok ismétlése, további gyakorlása, alkalmazása.
- A „kis nyújtott” és „kis éles” ritmus, a negyed értékű triola.
- Negyed felütés.
- 3/8-os ütem.
- Váltakozó ütem.
- A 4/4 – 2/4 és a 3/4 – 2/4 váltás megéreztetése.
- Alla breve.
- Az új stílusú magyar népdalok néhány ritmikai jellegzetessége: alkalmazkodó ritmus, erős és gyenge zárás.
- Dallami ismeretek, készségfejlesztés
- Daltanulás hallás után, valamint kottaképről.
- A fi, szi és ta hang, valamint dallamfordulataik.
- A népdalanyagon belül: dó, lá, ré (mi) és szó alaphangú dalok éneklése.
- A tanult zenei anyag jellegzetes dallamfordulatainak gyakorlása, olvasása és hallás utáni felismerése.
- Az alap és kvint szerepe, kvintváltás felfelé.
- Régi és új stílusú népdalok stílusjegyeinek rendszerezése, összefoglalása az eddigi ismeretek alapján.
- A dúr és moll tonalitás megfigyelése műzenei anyagon.
- A műzene dallamfordulatainak megfigyelése, éneklése, gyakorlása (hármashangzat felbontások, skálamenetek, terclépések, szekvenciák).
- A többszólamúság fejlesztése
- Hangközök megszólaltatása két szólamban.
- Intonációs gyakorlatok.
- Kánonok, biciniumok éneklése.
- A többszólamú művek szólammozgásainak énekes megszólaltatása (párhuzamos mozgás, ellenmozgás).
- Hangközök:
- Az előző években tanult hangközök további gyakorlása.
- Éneklés szolmizálva, ábécés–s nevekkkel mindkét irányban.
- Felismerés hallás után és kottaképről.
- A szext hangköz és a szűkített – bővített kvint elsajátítása.
- A bővített szekund megfigyelése.
- Hangközláncok építése, éneklése.
- Hangzatok:
- Az előző évben tanult hármashangzatok további gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.
- A tanult hangnemek alap–hármashangzatai.
- Hangsorok:
- A háromféle moll hangsor elsajátítása, a vezetőhang.
- Dúrok és mollok 3#, 3b előjegyzésig.
- A formaérvék fejlesztése
- AA5A5vA, AA5BA, ABBvA, AABA formaszerkezetek.
- A periódus felépítése (előtag, utótag, nyitás, zárás).
- Formai elemzések az elsajátított ismeretek alapján.
- Zenei olvasás, írás
- Ritmusgyakorlatok olvasása.
- Ritmusírás énekelt népdalok alapján.
- Hangszeren megszólaltatott egyszerű ritmusú barokk táncjátékok ritmusának lejegyzése.
- Könnyű dallamok olvasása (mérővel), memorizálás, lejegyzés.
- Egyszerű periodizáló dallamok memorizálása, lejegyzése.

- Hangközök, hangközláncok lejegyzése betűvel és számmal.
- Hármashangzatok lejegyzése együtthangzás vagy felbontás alapján.
- Új stílusú népdalok lapról éneklése szolmizálva, szöveggel.
- Műzenei szemelvények éneklése szolmizálva és ábécés nevekkal, alkalmi hangzókkal, szöveggel.

Rögtönzés

- Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása.
- Hiányos dallam kiegészítése.
- Megadott dallamsorokból a tanult népdalformák kialakítása.
- Adott dallamhoz ritmuskíséret.
- A tanult népdalokhoz hasonló dallamok rögtönzése.
- AA5A5vA, A5BA, ABBvA formákban, megadott egy vagy több sor alapján.
- Rögtönzés szövegre is.
- Megadott periodizáló dallamrészletek kiegészítése.
- Előtagra utótag rögtönzése (a–av).

Zenehallgatás

- A tanult népdalok felismerése népdalfeldolgozásokban.
- Mozgás, gesztus a zenében.
- Népdalok, népi táncdallamok feldolgozásai, régi magyar táncok.
- Műzenei táncok (elsősorban menüett) megismerése.
- A barokk táncételek jellemzőinek megfigyelése hallás alapján is.
- A zenekari hangzás megfigyelése, hangszerek hangszínének felismerése.
- A többszólamú művek szólammozgásainak követése: párhuzamos mozgás, ellenmozgás, „pont”, „vonal” stb.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Triola. „kis” nyújtott, „kis” éles ritmus.
- Felütés.
- Váltakozó ütem.
- Eol, összhangzatos, dallamos moll, vezetõhang fogalma.
- Az eddigi hangközökön kívül a kis és nagy szext, bővített szekund.
- Parlando, rubato, tempo giusto.
- A régi és új stílusú népdalok.
- Motívum, periódus, szekvencia.
- Kvintoszlop.
- Párhuzamos és ellenmozgás.
- A metronómjelzés.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések valamint a megismert zeneszerzők nevének helyes kiejtése, leírása.

Ajánlott tananyag

A magyar népdalok újabb rétege: pentaton, dúr, háromféle moll, valamint dór (fríg) és mixolid hangkészletű dallamok.

Néhány táncétel a barokk korból – elsősorban a tanulók hangszeres anyagából (menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte).

Válogatás Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből énekes megszólaltatáshoz (a népdalanyagban megismert zenei jelenségek valamint a többszólamú komponálási technikák megfigyelésére).

Könnyű kétszólamúság: kánonok, biciniumok.

Dobszay László: A hangok világa II. és III. kötet és Útmutatók

Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I.II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)

Lázárné Nagy Andrea: Margaréta

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok II.

Kodály Zoltán: Ötfokú zene I–II.

Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok

Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán

Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I–II.
Bárdos Lajos: 70 kánon
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Péter József: 165 kánon
Sulyok Gizella: Pillétánc I. és II. kötet.
Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
Bukner Adrienn: Énekelni jó!
Kezdők zongoramuzsikája sorozat (Purcell, J. S. Bach, Händel stb.)
Kezdők hangszeres kottagyűjteményei, előadási darabjai
Komjáthyiné: Zongoraiskola II.
Fantóné – Komjáthyiné – Hernádiné: Régi táncok gyermekeknek
Balázs Oszkár – Zemléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Ajánlott zenehallgatási anyag
Népdalfeldolgozások (elsősorban a tanult dalokhoz kapcsolódóan).
Szemlények Bartók Béla Gyermekeknek és Mikrokozmosz című műveiből.
Válogatás Bartók Béla és Kodály Zoltán kórusműveiből.
Barokk táncok. (hangszeres táncok, zenekari tételek).
Mesealakok a zenében.

Követelmény

Tudja a tanuló a dalokat – ezen belül műzenei szemlényeket – szöveggel, zeneileg igényesen előadni.
Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F– kulcsban folyamatosan ábécés névvel olvasni.
Ismerje fel kottaképről a tanult ritmusképleteket, tudja folyamatosan olvasni, hangoztatni mérőütéssel vagy belső méréssel.
Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb, rövid dallamokat szolmizálva visszaénekelni, hallás után lejegyezni, memorizálni.
Ismerje fel a népdalok jellegzetességeit, stílusát (sorszerkezet, hangnem).
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 3#, 3b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja ezeket felépíteni, illetve kottaképről azonosítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
Ismerje a dúr, moll alaphelyzetű hármashangzatok felépítését. Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatokat felbontásban vagy együtthangzásban.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- Bevezetés a bécsi klasszikus zene forma- és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok és műzenei szemelvények alapján.
- Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – elsősorban a dúr és moll tonalitáson belül.
- A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
- A magyar népdalok élményszerű előadása.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Kis éles, kis nyújtott ritmusok, a nyolcad triola további gyakorlása, alkalmazása.
- A nyújtott és szinkópa ritmusok variánsai.
- Nyolcad és páros tizenhatod felütés.
- 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8-ban.
- A siciliano és a mazurka ritmus jellegzetessége.
- Ritmusgyakorlatok egy és két szöveggel.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás elsősorban kottaképről.
- Módosított hangok: fi, szi, di, ri és ta gyakorlása népzenei és műzenei olvasási anyagon (szolmizálva és ábécés névvel).

A többszólamú éneklés készségfejlesztése

- Más népek zenéjének többszólamú megszólaltatása.
- Hangszerkíséretes dalok.
- Kánonok.
- Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
- T–D–T kapcsolatok megfigyelése.
- Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkal.
- A belső hallás és memória fejlesztése.

Hangközök:

- Az előző évben tanult hangközök gyakorlása: felismerés hallás után és kottaképről.
- A szűkített, bővített kvint (oldással) ismertetése.
- Új hangközök: a kis és nagy szeptim, (oldással).

Hangzatok:

- Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban, építésük, felismerésük kottaképről.
- A hármashangzatok megfordításainak elve.
- Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.

Hangsorok:

- Dúrok és mollok 4#, 4b előjegyzésig.
- Azonos alapú dúr és moll.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése

- A periódus felépítése. Nyitás–zárás.
- Kis kéttagú-, háromtagú forma. Rondo forma.

Zenei olvasás, írás

- Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal.
- Igen könnyű magyar népdalok lejegyzése.

- Hangközők, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
- Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése memorizálás, hallás után.
- Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről.
- Lejegyzés memorizálás vagy hallás után egy szólamban.
- Igen könnyű funkciós kísérőszólamok megfigyelése, éneklése, lejegyzése betűkottával a dallamhangok alá.

Rögtönzés

- Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
- Periódusok kiegészítése: adott előtaghoz utótag (A–Av).
- Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérőhang éneklése.

Zenehallgatás

- Magyar és más népek táncai a műzenében.
- Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
- A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
- Dinamika a barokk korban.
- A barokk és bécsi klasszikus zenekar hangszerei.
- A tanult formák, dallami elemek megfigyelése hallás után.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Siciliano és mazurka ritmus.
- Azonos alapú dúr és moll hangsor.
- Kvintoszlop.
- Kürtmenet.
- Funkciók.
- Hangnemi kitérés, moduláció.
- Periódus.
- Kéttagú–, háromtagú forma. Triós forma. Da Capo forma.
- Duett, duó, tercett, trió.
- Partitúra.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag

Más népek funkciós népzeneje: egyszerű tercelő, kürtmenetes dalok kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel

(lengyel, francia, német, olasz népdalok).

Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.

Két–három–négyzólamú könnyű kánonok.

Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, Útmutatók

Szigetiné Horváth Zsuzsa – Simonné Sármási Ágnes: Készségfejlesztő gyakorlatok

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok

Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán

Szőnyi Erzsébet: Biciniumok

Péter József: 165 kánon

Bárdos Lajos: 70 kánon

Bárdos Lajos: Európa peremén

Bárdos Lajos: Írások népzeneinkről

Kerényi M. György: Százszínű csokor

Sulyok Gizella: Pillelanc II.–III.

Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)

Győrffi István: Dallamírási feladatok

Kezdek zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)
Szemelvények a tanulók hangszeres darabjaiból
Dalkíséreték II. Érik a szőlő (Tankönyvkiadó)

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Magyar és más népek táncai a műzenében (pl. bécsi klasszikus táncok, valamint F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).
Balett részletek (nemzeti karakter–táncok: mazurka, csárdás stb.).
Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera– és szimfónia részletek.

Követelmény

Tudja a tanuló a dalokat, illetve a bécsi klasszikus korból a műveket, részleteket stílusosan előadni.

Tudjon folyamatosan 6/8–os ütemben ritmust olvasni.

Egyszerű 4–8 ütemnyi dallamot lejegyezni, memorizálni.

A tanult anyagnál könnyebb dallamfordulatokat kottából szolmizálva, alkalmi hangzókkal, szöveggel megszólaltatni.

Tudja a dúr és moll hangsorokat, vezetőhangokat 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.

Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja kottaképről azonosítani és felépíteni.

Ismerje fel hallás után a kis és nagy szext hangközt.

Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat.

Tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni (a tanult hangnemek körében).

Ismerje a dúr és moll hármashangzatok fordításainak nevét, felépítését, a funkciókat.

Ismerje a periódus és a kisformák felépítését.

Ismerje az alapvető tempo és előadási jeleket.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

– Zenei élményanyag gyűjtése a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből.

– A periodizáló és funkciós zenei ismeretek elmélyítése.

– Betekintés a romantika és a XX. század zenéjébe.

– A tanult magyar népzenei anyag bővítése aszimmetrikus dalokkal.

– Az eddig tanultak rendszerező ismétlése.

– A zenei elemzési képesség fejlesztése.

Hallásfejlesztés és zenei ismeretek

– Átkötés, pontozás gyakorlása.

– Harminckettedek.

– Alla breve további gyakorlása.

– A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.

- 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
 - A módosított szolmizációs hangok további gyakorlása.
 - A bővített kvart oldással.
 - Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnembváltás eszközei.
 - A kromatika megfigyelése, kromatikus fordulatok éneklése.
 - Késleltetés.
 - A hangközök rendszerezése.
 - A hangközfördítés elve.
 - A tiszta, kis- és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkel is.
 - Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés nevekkel; a hangközök megnevezésével, zenei szerepük megfigyelésével.
 - A dúr és moll hármashangzatok fordításai illetve az alaphelyzetű szűkített, bővített hármashangzat gyakorlása oldással.
 - Felismerésük hallás és kottakép alapján, építés.
 - A dominánsseptim dúrban és mollban.
 - Éneklése oldással szolmizálva.
 - A nyolcütemes bécsi klasszikus periódusforma ritmus- és dallamfordulatainak megfigyelése, kiemelése, gyakorlása.
 - Dallami variánsok, figuráció.
 - A bécsi klasszikus zene funkciós rendjének gyakorlása.
 - T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok, funkciós jelző basszus hangok.
 - Funkciós kísérőszólam éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
 - Műdalok olvasása zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
 - Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése a tanult zenei ismeretek megfigyeltetésével.
 - Két- és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesek előadásában.
 - Kánonok éneklése.
 - Hangsorok 6#, 6b előjegyzésig, vezetőhanggal.
- A formaérzék fejlesztése
- Zárlatok: fél- és egész-zárlat, álzárlat.
 - A klasszikus (és romantikus) dal.
 - Két- és háromtagú kisformák, visszatérési típusok megfigyelése.
 - Egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma formai megismerése.
- Zenei olvasás, írás
- Könnyű periódusok lapról éneklése.
 - Periódus terjedelmű bécsi klasszikus anyag lejegyzése a tanult hangnemekben.
 - Könnyű hangközmenetek éneklése, írása.
 - A kétszólamú írás bevezetése: a kísérő szólamban funkciós főhangok.
 - Könnyű népdalok lejegyzése (szöveggel is).
- Zenehallgatás
- A zenei kifejezés eszközei a bécsi klasszikus korban (stílusjegyek összegyűjtése).
 - Hangszín – hangszerelés.
 - A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepének hallás utáni megfigyelése: (alteráció, kromatika, késleltetés, hangzathelbontások, funkciók, zárlatok, feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
 - Két- és háromtagú kisformák, visszatérési típusok, egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma megismerése zenehallgatás alapján is.
 - A bécsi klasszikus zene stílusjegyeinek, jellegzetes műfajainak, előadói apparátusainak megfigyelése a meghallgatott művekben.
 - A romantika kifejezési eszközeinek és a XX. század új hangzásvilágának megfigyelése.
 - A homofon és polifon szerkesztési mód felismerése hallás után is.
- Rögtönzés
- Ritmuskíséretök rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz. Osztinátók.

- Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése.
 - Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
 - Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.
- Zenei elemzési képesség
- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
 - A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
- Zenei szakkifejezések ismerete
- Bécsi klasszikusok, Köchel-jegyzék, opusz.
 - Kvintkör.
 - Hangnemi rokonságok, maggiore–minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
 - A hangközfordítás elve.
 - Tritonusz.
 - Alteráció, kromatika.
 - Funkciók, funkciós vonzás.
 - Késleltetés.
 - Kadencia, álzárlat, fél- és egész-zárlat.
 - Előjáték, utójáték, visszatérés, Coda.
 - Imitáció.
 - Orgonapont.
 - Hangszeres és vokális zene.
 - Dal, ária, opera.
 - Szimfónia.
 - Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
 - Kisformák.
 - Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
 - A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.
 - Az eddig megismert zenei korok rövid áttekintő ismételése, kronológiai rendezése, a legfontosabb stílusjegyek kiemelése.

Ajánlott tananyag

Elsősorban bécsi klasszikus (romantikus) hangszerkíséretes dalok, duettek
 Szimfónia tételek, hangszeres szonáta, variáció, rondó
 Néhány könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy énekelhető hangszeres darab
 Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók
 Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
 Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatás a kötetekből)
 Kodály Zoltán: Biciniumok
 Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
 Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
 Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
 Virágos sorozat népdalfüzetei
 Péter József: 165 kánon
 W. A. Mozart: 30 kánon
 Bárdos Lajos: 70 kánon
 Molnár Antal: Klasszikus kánonok
 Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
 Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.
 Györfly István: Dallamírási feladatok

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Szemelvények a bécsi klasszikusok műveiből a szonátaforma, a szimfónia (Menüett tétel), az opera megismeréséhez.
 Romantikus dalok, karakterdarabok.
 A XX. század zenéjéből néhány vokális és hangszeres mű.

Néhány darab Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából (aszimmetria).

Követelmény

Tudjon a tanuló emlékezetből bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.

Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.

Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig.

Ismerje az oktávon belüli hangközöket.

Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsseptim akkordot.

Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b.).

Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.

Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,
- Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

Követelmény

Tudja a tanuló emlékezetből a bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.

Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.

Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig.

Ismerje az oktávon belüli hangközöket.

Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsseptim akkordot.

Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b.).

Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.

Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,
- Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

– A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű zenei formákban.

– A romantikus zeneirodalom alaposabb megismerése.

– Ismerkedés a XX. századi zene néhány alkotásával.

– A tanult magyar népdalkincs bővítése.

– A többszólamú éneklés hangsúlyosabb megjelenése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés

– Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.

– Nyolcad szinkópa és tizenhatod triola és változataik.

– Augmentálás– diminuálás.

– Klasszikus és romantikus dalok, duettek megszólaltatása kottakép alapján.

– Az alterált fordulatok megfigyelése.

– Az alterációk díszítő vagy hangnemi szerepe.

– Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek megszólaltatása.

– A dó váltás alkalmazásának elmélyítése.

– A tonalitás felbomlásának megfigyelése.

Hangközök:

– Az előző évfolyamokban tanult hangközök ismétlése, gyakorlása, hallási elmélyítése.

– A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció lassú, fokozatos elhagyására.

– A szűkített szeptim hangköz, a nóna és decima hangköz fogalma.

– Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.

– A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).

Hangzatok:

– Az alaphelyzetű hármashangzatok, a dúr és moll fordítások valamint az alaphelyzetű dominánsseptim hangzat (oldással dúrban, mollban) további gyakorlása, hallási elmélyítése.

– A szűkített hármashangzat megfordításainak felépítése, éneklése oldással dúrban.

– A szűkített szeptimhangzat felépítése, éneklése oldással.

– A dúr és moll hangsor fokaira épített hármashangzatok.

– A funkciós alaphangokra építhető hármashangzatok.

Hangsorok:

– Dúrok, mollok, vezetohangok 6#, 6b előjegyzésig.

– A modális hangsorok elnevezésének, alaphangjainak ismerete.

A formaérzék fejlesztése:

– Rendhagyó periódusok.

– Álzárlat.

– Egyszerű, két- és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.

– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése (domináns vagy párhuzamos hangnemek).

– A szonáta-, a variációs és a rondóforma ismétlése, további megfigyelése nagyobb lélegzetű zeneművek tételeként.

– A formai ismeretek mélyítése.

Zenei olvasás, írás

– Klasszikus periódusok, egyszerű modulációs zenei részletek éneklése szolmizálva, dó váltással, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkkel.

– Alterált fordulatok gyakorlása: lapról olvasással, lejegyzéssel.

– Könnyű romantikus és XX. századi dallamok éneklése, memorizálása, (pl. témák a zenehallgatással feldolgozott művekből).

– Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).

– Két- vagy többszólamú vokális művek különféle hangszeres együttesekkel is.

– Könnyű periódusok lejegyzése funkciós alsó szólammal, a felső szólamban egy-egy alterált hanggal.

– Egyszerű, rövid XX. századi tonális dallamok, dallamrészletek írása emlékeztetőből.

- Hangzatok lejegyzése hallás után, felépítés, felismerés kottaképről.
- Kánonok éneklése a klasszikus és romantikus korból.

Rögtönzés

- Dallamokhoz funkciójelző alsó szólam éneklése.
- Egyszerű periódusok zenei anyagának variálása a klasszikus művekben előforduló zenei elemekkel (késleltetés, figuráció, kromatika stb.).
- Periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.

Zenehallgatás

- A zenei kifejezőeszközök megfigyelése a romantikus zenében.
- Új hangnemi rokonságok, harmóniakapcsolatok, formai bővítések.
- A programzene eszközeinek felismerése: a hangulati elemek előtérbe kerülése, a zenekari hangzás bővülése.
- Új hangszerek, hangszínek megjelenése.
- A programzene és a társművészetek kapcsolata.
- A tonalitás felbomlása.
- A XX. századi zene hangzásvilágának megfigyelése (pl. impresszionizmus).
- A zenei formák változásainak megfigyelése.
- Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

A zenei elemzési képesség fejlesztése

- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése a bécsi klasszikus zenében.
- Az alapvető zenei összefüggések felismertetése (ritmika, dallam, harmónia, funkció, forma).
- A kisformák és a triós forma önálló elemzése kottakép (és hallás) alapján.
- Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, moll és dúr bitonalitása stb.).

Zenei szakkifejezések ismerete

- Komplementer, osztinató ritmus.
- Modális hangsorok.
- A hangnemek rokonsága, tercrokonság, enharmónia.
- Tonalitás, atonalitás, bitonalitás.
- Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
- A bővült periódusok: külső és belső bővülés.
- Zárlatok (gyenge, erős, stb), álzárlat.
- A szonáta- és a variációs forma.
- A klasszikus szimfónia tételrendje.
- Az opera dramaturgiai felépítése, zenei részei.
- A szimfonikus költemény.
- Tempó- és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató

Agócsy László: Zenei olvasókönyv

Molnár Antal: Klasszikus kánonok

Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Péter József: 165 kánon

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorló füzetei

Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia

Forrai Miklós: Duettek I–II.

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)

Szabolcsi Bence: Zenetörténet

L. Bernstein: Hangverseny fiataloknak

A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai

Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet

Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet

Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Schubert dalok

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Klasszikus szonáták, szimfóniák, versenyművek tételeinek elemző feldolgozása zenehallgatással.

A zenei kifejező eszközök megfigyelése a programzene alkotásaiban: válogatás a romantikus dalokból, kis formákból (F. Schubert: dalok, táncok, Moments musicaux darabjai, részletek R. Schumann: Jugendalbum című művéből)

Egy dalciklus (pl. Schubert: Die schöne Müllerin) vagy egy szimfonikus költemény meghallgatása, feldolgozása (pl. Muszorgszkij: Egy kiállítás képei)

Romantikus opera részletek.

A XX. századi művek hangzásvilágának bemutatása (pl. Bartók Béla kórusművei, válogatott szemelvények a Mikrokozmosz-ból, Kodály Zoltán: Epigrammák c. művéből, B. Britten népdalfeldolgozásai) alapján.

Követelmény

Tudja a tanuló a bécsi klasszikus és romantikus dallamokat kotta nélkül stílusosan énekelni, szöveggel előadni (a tanár, a csoporttárs vagy saját zongorakiséréttel).

Tudja a hangnemeket 6#, 6b előjegyzésig.

Ismerje az oktávon belüli hangközöket.

Tudja a hármashangzatokat és fordításait (a bővített hármashangzatot alaphelyzetben), valamint a dominánsszeptim–akkordokat 3#, 3b hangnemekben elhelyezni.

Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatok megfordításait, valamint a dominánsszeptim–akkordot.

Ismerje a szűkített szeptim–hangzat felépítését.

Tudjon – a tanultaknál jóval könnyebb dallamot – lapról olvasni.

Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb periódus terjedelmű dallamot szólam kiegészítésekkel lejegyezni funkciót jelző basszussal együtt.

Tudjon megadott könnyű, periódusterjedelmű dallamot befejezni.

Ismerje a klasszikus, romantikus kor fontosabb zenei stílusjegyeit.

Tudjon felsorolni a megismert zenei korokból zeneszerzőket, műveket.

Ismerje a megtanult zenei formák jellemzőit.

Tudja ismereteit a hangszeres repertoárja elemzésére is alkalmazni.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

– A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

– Egy klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

– Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- Betekintés a reneszánsz zene művészetébe.
- A barokk zene stílusjegyeinek, főbb műfajainak, zeneszerzőinek alaposabb megismerése.
- További ismerkedés a XX. századi zene hangzás- és formavilágával, elsősorban a folklórizmus és a neoklasszicizmus törekvéseivel (valamint a dodekafónia és más irányzatokkal a csoport képességeitől függően).
- A hat évfolyam műzenei és népzenei ismeretanyagának ismételése, rendszerezése.
- Az önálló elemzői munka készségének fejlesztése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés

- Reneszánsz vokális és hangszeres művek, barokk áriák, táncformák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető

hangszeres művek, szemelvények, énekes megszólaltatása kottakép alapján.

- A jellegzetes barokk fordulatok (komplementer ritmika, hemiola – imitáció, szekvencia, ellenmozgás)

megfigyeltetése, felismerése.

- A művek harmóniai vázának megszólaltatása hangközmenetek, hangzatmenetek éneklésével.

- Homofon és könnyű polifon többszólamúság éneklése és kamarazene–szerű megszólaltatása (a tanulók hangszeres előadásában).

- Kánonok éneklése, megszólaltatása hangszerekkel is.

- A XX. századi művek éneklése, hangszeres megszólaltatása, feldolgozása során a pentatónia, a modális hangsorok, egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, bitonalitás, tizenkétfokúság, cluster megfigyelése, felfedezése.

Hangközök:

- A hangközök további gyakorlása, hallási elmélyítése. a hangközök rendszerezése.
- A szűkített kvart fogalma.
- Az enharmónia.

Hangzatok:

- Az eddigiek gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.

Zenei olvasás, írás

- Reneszánsz zenei szemelvények, moduláló barokk és bécsi klasszikus dallamok olvasása.
- Könnyű XX. századi szemelvények éneklése.
- A zenei íráskészség segítése hallás utáni elemzésekkel.
- Könnyű barokk és klasszikus kétszólamúság lejegyzése hallás után.
- Memorizálás kottakép valamint hallás után.

Rögtönzés

- Dallam- és ritmus kiegészítés.
- Adott dallamhoz funkciós basszus éneklése.
- Dodekafon dallamok szerkesztése, komponálása hangszeren.
- XX. századi effektusok kipróbálása hangszeren.

Zenehallgatás

- A reneszánsz zene harmóniáinak, szerkesztésmódjának megfigyelése, hangszereinek bemutatása, felismerése a hallgatott művekben.
- A régi barokk hangszerek jellegzetes hangzásának megismerése.
- A barokk zenekar hangszerei. Continuo.
- A zenekar concertáló szólamcsoportjainak megfigyelése hallás után.
- A zenei dramaturgia az oratórikus művekben.
- A barokk táncok a szvitekben.
- A barokk variáció megfigyelése zenehallgatással.
- A XX. század néhány kiemelkedő magyar alkotásának elemző megismerése, a magyar népzenei elemek megfigyelése e művekben.

- A zeneművészet korszakainak összefoglaló rendszerezése.
- Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.
- Zenei szakkifejezések ismerete
- Hemiola, komplementer ritmus.
- Számozott basszus, continuo.
- Imitáció, tonális és reális válasz. Fuga.
- Motetta, madrigál, mise.
- Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
- Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság, cluster.
- Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
- A barokk versenymű. concerto grosso, concertálás.
- A szvit és a barokk táncok (allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, gavotte).
- Barokk variáció (passacaglia, chaconne, folia).
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.
- Zenei elemzési képesség
- Az alapvető zenei összefüggések felismerése, (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), a zenei gondolkodás és elemzési képesség alakítása hallás és kottaképi megfigyelés alapján.
- Önálló elemzés (pl. klasszikus kis formák elemzése lehetőleg hallás után, nagyobb lélegzetű formák elemzése kottakép alapján, tanári irányítással).

Ajánlott tananyag

Magyar népdalok.

Reneszánsz kórusművek, hangszeres táncok énekelhető szemelvényei.

Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató

Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia

Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene

Dobszay László: A magyar dal könyve

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II.

Forrai Miklós: Duettek I–II.

Bartók Béla: Mikrokozmosz

Bartók Béla: Gyermekeknek

Bartók Béla: 27 egyneműkar

Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok

Máriássy István: Bevezetés a barokk zene világába

Agócsy László: Bach olvasókönyv

Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében

Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia– és formavilága

Frank Oszkár: A klasszikus moduláció

Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába

Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából

Párkai István: Modern kórusművek (Népművelési Intézet)

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I–II.

Nógrádi László – P. Vesztróczi Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)

Györfly István: Dallamírási feladatok

Barokk hangszeres és oratórikus művek, áriák, színpadi betétdalok, opera részletek.

(Válogatva J. S. Bach, H. Purcell,

G. F. Händel, A. Vivaldi műveiből)

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Barokk zene régi hangszereken.

XX. századi nagyobb lélegzetű mű illetve műrészlet feldolgozása.

(Pl. C. Debussy: A tenger, Bartók Béla: Concerto, Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus, I. Sztravinszkij: Petruska)

Követelmény

Tudjon a tanuló kotta nélkül öt magyar népdalt, öt reneszánsz, barokk vagy klasszikus dallamot és egy művet a XX. század könnyen énekelhető szemelvényeiből, a megismert művek témáiból (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).

A megszólaltatás legyen zeneileg pontos, stílusos, muzikális.

Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig.

Tudjon olvasni, írni, tájékozódni 5#, 5b előjegyzésig.

Tudjon egyszerű barokk vagy klasszikus periódust lapról énekelni, kottakép, vagy hallás után memorizálni és lejegyezni.

Ismerje a hangközöket, hármashangzatokat és fordításait.

Legyen alapvető stílusismerete a zenetörténeti korokról.

Legyen képes önállóan gyakorolni és tanulni.

Megszerzett tudását tudja alkalmazni a hangszer tanulásban.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

– A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

– Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

– Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

– A zenei élményanyag bővítése.

– Bevezetés a klasszikus zene forma- és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok, majd műzenei szemelvények megismerése.

– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – főképpen a dúr és moll tonalitáson belül.

– A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.

– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.

– A zenei pályára készülő tanulók intenzív felkészítése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

– Kis éles, kis nyújtott ritmusok és a nyolcad triola további gyakorlása.

– Nyolcad és tizenhatod felütés.

– 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8-ban is.

– Ritmusmotívumok írása emlékezetből, hallás után 6/8-ban is.

– A mazurka és siciliano ritmus jellemzőinek megfigyelése.

– Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- A módosított hangok: fi, szi, di, ri és ta gyakorlása népzenei és műzenei olvasási (vagy memoriter) anyagon.
- Az alterált hangokkal dallamfordulatok visszaéneklése hallás után.
- Más népek népzenejének többszólamú megszólaltatása.
- Hangszerkíséretes dalok (tanári kíséréssel).
- Kánonok éneklése.
- Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
- T–D–T, T–S–D–T kapcsolatok.
- Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkal.

Hangközök:

- Az előző évben tanult hangközök gyakorlása, felismerés hallás után és kottaképről.

Építés.

- Új ismeretek: a kis és nagy szeptim, oldással.
- Bővített kvart, szűkített, bővített kvint, oldással.
- A hangközök megfordításai.
- Könnyű hangközmenetek feldolgozása énekléssel.

Hangzatok:

- Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban.
- Építésük, felismerésük kottaképről.
- A hármashangzatok megfordításának elve, a dúr és moll hangzat fordításai.
- Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.
- A dominánsszeptim hangzat megfigyelése.

Hangsorok:

- Dúrok, mollok, vezetõhangok 4#, 4b előjegyzésig.
- Azonos alapú dúr és moll.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése:

- A periódus részeinek, zenei anyagának értelmezése, nyitás – zárás.
- Kis kéttagú-, háromtagú forma, triós forma.
- A kisformák hallás utáni felismerése.

Zenei olvasás, írás

- Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal.
- Könnyű régi stílusú és új stílusú magyar népdalok lejegyzése.
- Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
- Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése hallás után.
- Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről, – írás emlékezetből vagy hallás után.
- A helyes kétszólamú kottairás.

Rögtönzés

- Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
- Periódusok kiegészítése: zárások, adott előtaghoz utótag (A–Av, A–B).
- Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérõhang éneklése.

Zenehallgatás

- Magyar és más népek táncai a műzenében.
- Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
- A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
- A kamarazenekar, a szimfonikus zenekar a bécsi klasszikus korban.

Zenei szakkifejezések

- Augmentálás, diminuálás.
- Mazurka és siciliano ritmus.
- Azonos alapú dúr és moll hangsor.
- Kvintoszlop.

- Kürtmenet.
- Funkciók.
- Hangnemi kitérés, moduláció, orgonapont.
- Periódus, kéttagú–, háromtagú forma, triós forma, Da Capo.
- Duett, duó, tercett, trió.
- Partitúra.
- A régi stílusú és új stílusú népdalok.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag

Más népek funkciós népzeneje: egyszerű tercelő, kürtmenetes stb. kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel.

Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.

Két–három–négyzólamú könnyű kánonok.

Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, ÚtmutatóK

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. II.

Bárdos Lajos: Írások népzeneinkről

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok

Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán

Szőnyi Erzsébet: Biciniumok

Szőnyi Erzsébet: A zenei– olvasás írás gyakorlófüzetei

Péter József: 165 kánon

Bárdos Lajos: 70 kánon

Bárdos Lajos: Európa peremén

Németh– Nógrádi– Puster: Szolfézs antológia

Kerényi M. György: Százszínű csokor

Sulyok Gizella: Píllétánc II.–III.

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia

Sabina Alapítvány, Budapest)

Györfly István: Dallamdiktálás

Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Magyar és más népek táncai a műzenében (elsősorban a bécsi klasszikusok hangszeres táncai, valamint F. Chopin,

A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).

Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera és szimfónia részletek.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz dallamot, kánont, dalokat más népek zenéjéből, illetve a bécsi klasszikus korból előadni.

A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.

Tudjon folyamatosan 6/8–os ütemben ritmust olvasni, egyszerű 4–8 ütem terjedelmű

dallamot lejegyezni, könnyű 4–8 ütem terjedelmű dallamot memorizálni.

Dalokat, dallamfordulatokat kottából énekelni szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkkel a tanult hangnemekben.

Tudjon magyar népdalokat szöveggel lejegyezni.

Tudja a dúr, moll hangsorokat (vezetőhangokat) 4#, 4b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.

Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, kis és nagy szext, kis és nagy szeptim és tiszta oktáv hangközöket.

Tudja kottaképről azonosítani és felépíteni a kis és nagy szeptim, a bővített kvart, a szűkített és bővített kvint hangközöket.

Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat; tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni.

Ismerje a funkciókat, a periódus és a kisformák felépítését.

Ismerje a bécsi klasszikus zeneszerzőket.

Tudja ismereteit alkalmazni hangszer tanulása során is.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

– A tanult zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

– Zenei élményanyag bővítése.

– A periodizáló és funkciós zenei gondolkodás megismertetése a bécsi klasszikusok művei alapján.

– A többszólamú éneklési készség fejlesztése.

– A tanult magyar népzenei anyag bővítése modális és a dunántúli pentaton hangkészletű dalokkal.

– A zenei elemző képesség fejlesztése.

– A zenei pályára készülők emeltszintű felkészítése.

Zenei ismeretek és hallásfejlesztés

– Az előző évek készségfejlesztési eredményeinek átfogó (globális) alkalmazása.

– A belső hallás és a zenei memória további intenzív fejlesztése.

– Átkötés, pontozás, harminckettedek elsajátítása, gyakorlása.

– Az alla breve további gyakorlása.

– A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.

– 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.

– Mûdalok éneklése zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).

– Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése, megfigyeltetése, elemzése.

– A módosított szolmizációs hangok gyakorlása (di, ri, fi, szi, ta, ma) hangok énekléssel, különböző fordulatokban.

– Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnenváltás eszközei.

– A kromatika megfigyelése.

– Kromatikus fordulatok gyakorlása énekléssel: lapról olvasási anyagban és hallás után.

– A késleltetés megismertetése.

– A nyolcütemes klasszikus periódusforma dallam- és ritmusfordulatai.

– Dallami variánsok, figuráció.

– Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva és ábécés névvel.

- Hangközmenetek megszólaltatása egyéni éneklés és zongora együtthangzásával is. Transzponálás a tanult hangnemekbe.
- A klasszikus dúr és moll zene funkciós rendjének gyakorlása.
- T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok.
- T–D funkcióváltás felismerése hallás után.
- Funkciós kísérőszólam éneklése a dallamhoz, szolmizálva és ábécés nevekkal.
- A funkciójelző basszus árnyaltabb használata.
- Maggiore– minore kapcsolatok, dallamok transzformálása.
- Kitérés, moduláció a domináns hangnembe.
- Két– és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
- A hangközök rendszerezése.
- A tiszta, kis és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkal az eddigi hangnemekben.
- A bővített kvart és szűkített kvint éneklése oldással a tanult hangnemekben.
- Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva, megnevezése ábécés nevekkal, lapról olvasása, írása hallás után.
- A dúr és moll hármashangzatok alaphelyzetben és fordításokban.
- A szűkített és bővített hármashangzatok alaphelyzetben, oldással.
- A dominánsszeptim oldással dúrban és mollban; éneklés szolmizálva és ábécés nevekkal, felismerés felbontásban vagy együtthangzásban, felismerés kottakép alapján is, építés.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- Dúr és moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig.
- Modális hangsorok elsajátítása, felismerése kottakép alapján.
- A formaérvék fejlesztése:
- Zárlatok: fél– és egész–zárlat, álzárlat.
- A klasszikus (és romantikus) dal, a két– és háromtagú kis formák, visszatéréses típusok megfigyelése.
- Triós forma, rondó–, szonátaforma megismerése (könnyű szonatinákon keresztül).
- Zenei olvasás, írás
- Könnyű periódusok lapról éneklése.
- Könnyű hangközmenetek lejegyzése hallás után.
- A kétszólamú írás bevezetése (a kísérő szólamban funkciós főhangokkal).
- Könnyű periódusok lejegyzése (funkciót jelző basszussal).
- Népdalok lejegyzése szöveggel, énekes diktálás után.
- A kétszólamú művek megszólaltatása ének–hangszer előadásban is.
- Zenehallgatás
- A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepe a zenei kifejezésben (alteráció, késleltetés, hangzatfelbontások, kromatika, funkciók, zárlatok: feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
- A bécsi klasszikus zene előadói gyakorlatának megfigyelése.
- A szonátaforma megismerése, elemzése zenehallgatással is.
- A kis formák felismerése hallás után.
- Rögtönzés
- Ritmuskíséret rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz.
- Osztinátók.
- Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése (A–Av, A–B).
- Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
- Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.
- A zenei elemző képesség fejlesztése:
- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete

- Hangnemi rokonságok, maggiore– minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
- Hangközfordítások, hangzatfordítások.
- Tritonusz.
- Figuráció.
- Alteráció, kromatika.
- Funkciók, funkciós vonzás, funkciós főhangok.
- Késleltetés.
- Kadencia, fél– és egész–zárlat, álzárlat.
- Előjáték, utójáték, visszatérés, coda.
- Homofon, polifon szerkesztési mód.
- Imitáció.
- Orgonapont.
- Hangszeres és vokális zene.
- Dal, opera, ária, szimfónia.
- Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
- Kisformák.
- Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
- Bécsi klasszikusok, Köchel–jegyzék, opus.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag

Bécsi klasszikus hangszerkíséretes dalok, duettek.

Jól énekelhető szemelvények (témák) a szonátaforma, a szimfónia menüett tételének (triós forma) és az opera és a kamarazene megismeréséhez.

Könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy éneklésre alkalmas hangszeres darab.

Kodály Zoltán: Biciniumok

Darabok Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából.

Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók

J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)

Kodály Zoltán: Biciniumok

Szönyi Erzsébet: Biciniumok

Szönyi Erzsébet: A zenei olvasás írás gyakorlófüzetei

Német–Nógrádi–Puster: Szolfézs antológia

Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján

Molnár Antal: Klasszikus kánonok

Péter József: 165 kánon

W. A. Mozart: 30 kánon

Bárdos Lajos: 70 kánon

Molnár Antal: Klasszikus kánonok

Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében

Györfly István: Dallamírási feladatok

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.

Ajánlott zenehallgatási anyag:

J. Haydn, W. A. Mozart, L. Beethoven dalok, hangszeres táncok. Kamaraművek. Opera részletek.

Hangszeres szonáta és rondó megfigyelése hallás után is.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus dallamot, öt magyar népdalt és két Kodály biciniumot énekelni.

A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
 Ismerje a kvintoszlopot 5#, 5b előjegyzésig.
 Ismerje fel hallás után a tanult hangközöket, tudja azokat felépíteni a tanult hangnemekben.
 Tudjon lejegyezni egyszerű hangközmenetet.
 Ismerje fel hallás után a négyféle hármashangzatot, a dúr és moll hármashangzatok fordításait valamint a dominánsszeptim hangzatot.
 Tudja megadott hangnemben énekelni ábécés nevekkkel és felismerni kottaképről is.
 Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
 Tudja az ezekre építhető hármashangzatokat.
 Ismerje fel a T–D funkcióváltozást hallás után.
 Tudjon könnyű, funkciós főhangokkal kísért kétszólamú dallamot lejegyezni,
 Tudjon könnyű dallamot lapról olvasni szolmizálva és ábécés nevekkkel,
 Tudjon könnyű periódusnyi dallamot memorizálni kottakép vagy hallás alapján.
 Tudja használni a zenei szakkifejezéseket.
 Ismereteit tudja alkalmazni hangszeres tanulmányai során is.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A memoriter anyag egyéni bemutatással.
- A műzenei szemelvények, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű formákkal.
- Betekintés a romantikus zeneirodalomba.
- Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával.
- Az eddig elsajátított magyar népdalkincs bővítése.
- Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés

- Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
- Nyolcad szinkópa, tizenhatod triola és változataik, szinkópaláncok, ritmusgyakorlatok.
- Augmentálás, diminuálás.
- Aszimmetrikus ritmusok megfigyelése, gyakorlása, elsajátítása.
- Klasszikus és romantikus dalok, duettek, megszólaltatása.
- Klasszikus kánonok éneklése.
- Alterált fordulatok gyakorlása lapról olvasással, memorizálással.
- Az alterációk szerepének megfigyelése, enharmónia.
- Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek elsajátítása olvasással, énekléssel, memorizálással.
- Két- vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.

Hangközök:

- A szűkített szeptim, a nóna és decima hangköz fogalma, gyakorlása.
- A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció, fokozatos elhagyására.
- Hangközmenetek (hangnemi kitéréses is) éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
- A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).
- A dallam és funkciós kíséret megfigyeltetése, éneklése.

Hangzatok:

- Az eddig tanultak hallási elmélyítése.
- A szűkített hármashangzat megfordításai. Oldás dúrban és mollban.
- A szűkített szeptimhangzat felépítése, oldása.
- A dúr és moll hangsor minden fokára (kiemelten a funkciós főhangokra épített hármashangzatok).
- A fá mint domináns basszushang (az V2 – I6 kapcsolat megfigyeltetése a fokszám tudatosítása nélkül).
- Egyszerű hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
- A hangközök és hangzatok funkciós jelentőségének megfigyelése.

Hangsorok:

- Dúrok, mollok, vezetohangok 7#, 7b előjegyzésig, a kvintkör.
- A modális hangsorok jellemzőinek elsajátítása, éneklés, felismerés, gyakorlása 5#, 5b előjegyzésig.
- Hangnemi rokonságok.

A formaérvék fejlesztése

- Rendhagyó periódusok egyszerű két- és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
- Az álzárlat, mint a bővítés eszköze.
- A szonátaforma alaposabb ismerete.

Zenei olvasás, írás

- Könnyű, klasszikus, alterációs fordulatokat tartalmazó, moduláló periódusok lapról éneklése szolmizálva, alkalmi hangzóval (szöveggel) és ábécés névvel.
- Hangköz-, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
- Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Részletek éneklése, elemzése Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből.
- Könnyű alterációs fordulatokat tartalmazó nyolcütemes klasszikus periódusok lejegyzése (funkciós basszussal).
- Memorizálás kottakép, valamint hallás után.
- Hangközmenetek, hangzatmenetek, könnyű kétszólamú szemelvények ének-zongorás megszólaltatása egyénileg is.

- Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása.

Rögtönzés

- Teljes periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.
- Változatosabb funkciójelző basszus-szólam éneklése dallamhoz.
- Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megismert klasszikus zenei elemekkel.

A zenei elemző képesség fejlesztése:

- Hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése a domináns és párhuzamos hangnembe.
- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
- Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, dúr, moll bitonalitása).

Zenehallgatás

- A klasszikus szonáták, szimfóniák versenyművek tételeinek formai megfigyelése hallás után is.
- Variációk, variációs tételek – későbbi korokból is.
- Kamarazenei együttesek megismerése: duó, trió, kvartett, kvintett.
- Romantikus dalok és kis formák zenei (hangszeres karakterdarabok) kifejezőeszközeinek megfigyelése.
- Válogatás XX. századi művekből (pl. Bartók Béla: Concerto).
- Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.
- Zenei szakkifejezések
- A hangnemi rokonság.
- Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
- Bővült periódusok, külső és belső bővülés, nagy- és kisütemes írásmód.
- Zárlatok (gyenge, erős, stb. álzárlat).
- Klasszikus táncok.
- A szonáta- és a variációs forma.
- A klasszikus szimfónia, versenymű.
- Az opera, nyitány, ária, recitativo.
- Prozódia.
- Tempó- és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyag szerint.

Ajánlott tananyag

Klasszikus dalok, duettek, tercettek, kórusrészletek válogatása énekes megszólaltatáshoz.

A klasszikus stílushoz közelálló romantikus műdalok és szemelvények.

Könnyű, első sorban vokális XX. századi művek.

Aszimmetrikus metrumú magyar népdalok.

Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató

Agócsy László: Zenei olvasókönyv

J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat

Molnár Antal: Klasszikus kánonok

Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Péter József: 165 kánon

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorló füzetek

Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár-képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján

Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia

Forrai Miklós: Duettek I–II.

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)

A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai

Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet

Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet

Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében.

Frank Oszkár: A klasszikus moduláció

Frank Oszkár: Schubert dalok

Györfly István: Dallamírási feladatok

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. II. kötet.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus és romantikus dallamot énekelni és szöveggel előadni, a megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.

Ismerje a kvintkört.

Ismerje fel a hangközöket a tiszta prímtől a nagy decimáig, hallás után, együtthangzásban és kottaképről.

Tudja a hármashangzatokat, fordításaikat és a tanult négyeshangzatokat 5#, 5b előjegyzésig a dúr és moll hangsorokban.

Ismerje fel hallás után a dúr, moll és szűkített hármashangzatokat és megfordításaikat; az alaphelyzetű bővített hármashangzatot, valamint a dominánsseptim– és a szűkített septimhangzatot együtthangzásban vagy felbontásban.

Tudjon hallás után lejegyezni:

- alterációt tartalmazó hangközmenetet,
- egyszerű hangzatmenetet,
- bécsi klasszikus periódus funkciót jelző, változatos alsó szólammal.

Tudjon

- lapról énekelni (stílusosan, muzikálisan) a tanult anyagnál könnyebb dallamot (4#, 4b előjegyzésig) szolmizálva, vagy alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkal,
- a tanult anyagnál könnyebb periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után memorizálni,
- adott periódus előtagjához utótagot rögtönözni,
- ismerje fel hallás után a funkcióváltozásokat,
- ismerjen fel hallás után egyszerű műzenei formákat (kis két– és háromtagúság, da capo stb.),
- legyen képes önálló elemzésre hallás után a tanult formákban.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
- A memoriter anyagból egyéni bemutatás,
- A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- A barokk zene alapvető stílusjegyeinek megismerése.
- A zenei pályára készülő tanulók zenei készségeinek fejlesztése.
- A továbbtanuláshoz szükséges ismeretek rendszerezése.
- Az önálló gyakorlás – tanulás, elemzés képességének kialakítása.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

- A hallás utáni megfigyelőképesség fejlesztése.
- Klasszikus és barokk áriák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények megszólaltatása kottakép alapján.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése.
- A klasszikus zárlatok megfigyelése, éneklése.
- Rendhagyó klasszikus periódusok elemzése.
- Kisütemes és nagyütemes periódusok, „fordított” periódusok.
- Imitáció, tonális és reális válasz.
- Jellegzetes barokk fordulatok (szekvencia, ellenmozgás, komplementer ritmus) megfigyelése, hangoztatása, éneklése.

- Betekintés a XX. századi zene formavilágába: dalok, művek témáinak, memorizálása.
- A XX. századi művek feldolgozása: egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, tizenkétfokúság, cluster fogalmainak megismerése.
- Az eddig tanult hangközök rendszerezése, gyakorlása.
- Hangköz- és hangzatmenetek további gyakorlása.
- Könnyű Reihe megszólaltatása hangszeren.
- Intenzív hangközhallás fejlesztés a szolmizáció fokozatos elhagyása érdekében.
- A hármashangzatok és fordításai gyakorlása, abszolút rendszerbe helyezése.
- A bővített hármashangzat fordításai (oldással).
- A dominánsseptim- és szűkített szeptimhangzat gyakorlása oldással.
- A fentiek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkal tonalításban, tonalításon kívül, azonos alsó hangokra is.

Zenei olvasás, írás

- Alterációt, hangnemi kitérést, modulációt tartalmazó klasszikus periódusok, barokk dallamok lapról olvasása, éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal (szöveggel) és ábécés nevekkal.
- Könnyű XX. századi szemelvények éneklése, lehetőleg ábécés nevekkal.
- Hangköz- és hangzatmenetek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkal, lejegyzése hallás után.
- Kétszólamú, bővülést, hangnemi kitérést, esetleg modulációt tartalmazó klasszikus periódusok lejegyzése.
- Népdalok lejegyzése énekes diktálás után szöveggel.
- Memorizálási feladatok kottakép, valamint hallás után.
- Funkciójelzéses dallamok, egyenletes ritmusú – hangnemi kitérést tartalmazó – kétszólamú menetek ének-zongorás megszólaltatása egyénileg is.
- Homofon és könnyű polifon többszólamúság énekelve és hangszeren előadva is.
- Hangszerkíséretes műdalok, áriák két- vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
- Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása, memorizálása.

Rögtönzés

- Periódus előtagjához moduláló utótag rögtönzése.
- Dallamhoz basszus rögtönzés.
- Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megfigyelt, elsajátított klasszikus fordulatokkal.
- Improvizáció Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert zenei elemekkel.

A zenei elemző képesség fejlesztése:

- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
- Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, dūr, moll bitonalitása).

Zenei szakkifejezések

- Aautentikus, összetett zárlat.
- Poliritmika, hemiola.
- Számozott basszus.
- Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
- Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság.
- Cluster.
- Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
- A szvit jellegzetes táncjátékei.
- A barokk versenymű, concertálás.
- Fuga, reális és tonális válasz.
- Opera, recitativo, ária, betétdal.

- Szonátaforma, rondóforma, variációs forma.
- A klasszikus versenymű, kadencia.
- Tempó– és előadási jelek a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Klasszikus zenei szemelvények. Dalok, áriák, duettek, kánonok.
 Barokk dalok, könnyű áriák, két– és háromszólamú vokális művek.
 Reneszánsz kórusművek, táncok. Kodály Zoltán könnyebb kórusművei.
 Néhány XX. századi énekes és hangszeres mű.
 Magyar népdalok.
 Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
 Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
 Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
 Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
 Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
 Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
 Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
 Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetek
 Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I.
 Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret II.
 Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene
 Dobszay László: A magyar dal könyve
 Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II.
 Forrai Miklós: Duettek I–II.
 Bartók Béla: Mikrokozmosz
 Bartók Béla: Gyermekeknek
 Bartók Béla: 27 egyeneműkar
 Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok
 Máriássy István: Bevezetés a barokk zene világába
 Agócsy László: Bach olvasókönyv
 Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
 Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia– és formavilága
 Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
 Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába
 Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából
 Párkai István: Modern kórusművek (Népművelési Intézet)
 Györfly István: Dallamírási feladatok
 Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok II– III. kötet.
 Nógrádi László – P. Vesztróczi Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)

Ajánlott zenehallgatási anyag

- Reneszánsz kórusművek
- Szvit, korál, kantáta–, passió–, oratórium–, versenymű–, operarészletek, hangszeres darabok (H. Purcell, G. F. Händel és J. S. Bach művei)
- Válogatás Bartók Béla, Kodály Zoltán kórusműveiből, hangszeres darabjaiból, I. Sztravinszkij, C. Orff műveiből, valamint magyar kortárs zeneszerzők (pl. Kurtág György) darabjaiból.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz periódus terjedelmű barokk és klasszikus dallamot, tíz népdalt szöveggel emlékeztetőből, öt művet a XX. századi könnyen énekelhető szemelvényekből (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).
 A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.

Ismerje

– a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig,
– a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkkel 4#, 4b előjegyzésig.
Tudja énekelni ábécés nevekkkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításait, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban. Ismerje fel együtthangzásban hallás után.

Tudjon lejegyezni

– alterációt, hangnemi kitérést tartalmazó hangközmenetet,
– kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot.

Tudjon lapról énekelni hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkkel.

Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.

Tudjon rögtönözni

– periódus előtaghoz utótagot,
– funkciós dallamhoz funkciójelző második szólamot.

Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.

Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.

Ismerje a szonáta-, rondó- és variációs formák felépítését.

Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A memoriter anyagból egyéni bemutatás.
- A műzenei szemelvények, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

Ismerje fel hallás után is kottaképről a tanult ritmusképleteket, metrumokat.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b előjegyzésig.

Ismerje a

- pentaton hangsorokat.
- a dúr és moll hangsorokat 5#, 5b előjegyzésig,
- a háromféle moll hangsort,
- a kvintkört.

Ismerje fel a művek hangnemeit hangszeres anyagához kapcsolódóan is.

Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:

Tudja azonosítani a hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan a tanult hangközöket, hármashangzatokat és a

domináns szeptim hangzatot, ismerje fel ezeket kottakép és hallás alapján.

Ismerje a funkciós főakkordokat 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja ezeket kottaképről azonosítani hangszeres anyagához kapcsolódóan is. Ismerje a funkciós vonzást, a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.

Tudjon lejegyezni:

- rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel,
- igen könnyű műzenei periódust funkciót jelző basszussal.

Legyen képes a fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.

Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiában is alkalmazni):

- a magyar népzene stílusjegyeit,
- a periódus fogalmát,
- a kis formákat,
- a triós formát,
- a klasszikus szonátaformát,
- a rondót.

Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (elsősorban a barokk és a bécsi klasszikus zenében).

Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig;
- a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkkel 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja énekelni

- ábécés nevekkkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításait, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban.

Ismerje fel a fentieket együtthangzásban hallás után.

Tudjon lejegyezni

- hangközmenetet, kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot

Tudjon lapról énekelni könnyebb dallamot

Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.

Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.

Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.

Ismerje a szonáta–, rondó– és variációs formák felépítését.

Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga

A vizsga feladatait az iskola választja ki az A) és B) feladatsor közül vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Írásbeli vizsga

A) Feladatsor

1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4–5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan
2. Könnyű klasszikus periódus mindkét szólamának lejegyzése „keretes” diktálás alapján. Az idézet 3/4 vagy 4/4-es löktetésű, nem moduláló, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmaz, a felső szólamban könnyebb alteráció előfordulhat.
A tanulók számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum, a kezdőhangok értékkel és néhány „támpont”-hang.

Az idézet zongorán tízszer hangozhat el.

3. Klasszikus zenei szemelvény elemzése hallás- és kottakép alapján. A tanuló számára adott a mű kottaképe.

A szemelvény (vagy mű) kis kéttagú, vagy háromtagú forma legyen. Az elemzés szempontjai: hangnem, forma megállapítása, dallami, ritmikai, funkciós zenei történések jelölése illetve felsorolása. A művet a tanár zongorán bemutathatja.

B) feladatsor

1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4–5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan

2. Egy magyar népdal dallamának lejegyzése. A népdal új stílusú, négy soros, legfeljebb 8–10-es szótagszámú, tempo giusto, izometrikus.

A tanulók számára adott a violinkulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.

A népdal tízszer hangozhat el a megadott abszolút magasságban, énekes előadásban.

3. Könnyű klasszikus zenei szemelvény elemzése hallás- és kottakép alapján. A tanuló számára adott a mű kottaképe.

A szemelvény vagy teljes mű: kis kéttagú, vagy háromtagú forma. Az elemzés szempontjai: hangnem, forma megállapítása, dallami, ritmikai, funkciós zenei történések jelölése illetve felsorolása. A művet a tanár zongorán bemutathatja.

Mindkét feladatsorhoz ajánlott feladatlap készítése.

Szöbeli vizsga

1. Memoriter anyag:

A vizsgázó

– tudjon előadni öt népdalt,

– ismerje a dalok legfontosabb stílusjegyeit;

– tudjon megszólaltatni öt műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),

– ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgán a tanuló elemezzon egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam követelményei alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga tartalma

„B”-tagozat („B”-tagozaton a vizsga mindkét része kötelező.)

Írásbeli vizsga

1. Hangközmenet: 11 hangközből álló tonális hangközmenet lejegyzése, a hangközök megnevezésével. A tanuló számára adott a violinkulcs, előjegyzés és a kezdő hangköz, elnevezéssel együtt. A hangközmenet zongorán hatszor hangozhat el.

2. Hangzatlejegyzés

10 akkord felismerése és lejegyzése adott hang(ok)ra, oldással együtt

A tanuló számára adott a violinkulcs és a hangzatok alsó hangja. A feladat zongorán hatszor hangozhat el.

3. Kétszólamú klasszikus periódus lejegyzése funkciós basszussal

Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.

A tanuló számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.

Az idézet zongorán tízszer hangozhat el.

A feladatsorhoz ajánlott feladatlapot készíteni.

Szöbeli vizsga

1. Egyszólamú klasszikus dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva és hangnévvel.

Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.

2. Memoriter anyag:

A vizsgázó

– tudjon élményszerűen előadni tíz népdalt,

– ismerje azok legfontosabb jellemzőit,

– tudjon megszólaltatni öt műzei szemelvényt szóló énekléssel vagy éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),

– ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

3. A tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

– A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése.

– Dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak.

– Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helyállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése

– a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása.

– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),

– zenetörténeti tájékozottság,

– stílusismeret,

– formai ismeretek,

– tájékozódás a zenei műfajok között.

Továbbképző évfolyamok „A”- tagozat

7. évfolyam „A”- tagozat

Fejlesztési feladatok

– A zenei élményanyag bővítése, a zenei készségek további fejlesztése.

– A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetén keresztül a kora barokkig.

– A középkor világi zenéje.

– A reneszánsz zene fénykora.

– Az opera keletkezése.

– A két- (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.

– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés.

– A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők).

– Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal.

– Trubadur, Minnesänger dalok, chansonok.

– Könnyű két- és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása.

– A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.

– Az imitáció, a reális és tonális válasz.

– Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása.

– A reneszánsz stílusjegyek megfigyelése.

– Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése.

– Modális dallamok transzformálása.

– A hangközök ismétlése, hallási elmélyítése.

– Új hangközök elsajátítása: duo- és tredecima.

– A modális hangsorok megismerése, a jellegzetes hangközök kiemelése.

– Modális fordulatok megfigyelése, éneklése.

– Plagális zárlatok megszólaltatása.

– Memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése, memorizálása, írása emlékezetből.

– Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.

– Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése.

– Stílusjegyek összegyűjtése.

Zenei szakkifejezések

- Melizma.
- Motetta, mise, carol, anthem.
- Madrigál, korál, zsoltár.
- A gregorián mise állandó részei.
- Recitatívó, ária, continuo.
- Plagális zárlat.
- Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Zenei szemelvények énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zeneműveiből.

Gregorián ének, trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.

Válogatás az európai többszólamúság XV–XVI. századi műveiből.

Reneszánsz kórusművek, hangszeres művek.

(Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P. Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzők művei).

Néhány mű Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.

Szönyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve

Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: Magyar gregoriánium

Lassus: 24 kétszólamú motetta

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret

Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat

Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa

Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Fodor Ákos: Schola cantorum I–XIII.

Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?

Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk

Szabolcsi Bence: Zenetörténet

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Várnai Péter: Oratóriumok könyve

A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)

A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag

A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással.

A középkor világi zenéje.

A mise állandó részeinek megfigyelése.

A korabarrokk opera, C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, és más szerzők művei.

Reneszánsz hangszerek hangzásának megismerése.

Követelmény

Tudjon a tanuló három gregorián dallamot önállóan, két reneszánsz kórusművet és két művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni. Ismerje a kvintkört.

Tudjon könnyű egy- vagy kétszólamú modális részletet hallás után leírni.

Tudjon harmóniai fordulatokat elemezni.

Ismerje a feldolgozott zenei korszak legfontosabb stílusjegyeit, műfajait és zeneszerzőit.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyaggyűjtés a barokk kor zenéjéből.
- A stílus alapos megismerése, elsősorban J. S. Bach és G. F. Händel alkotásai alapján.
- A zenei készségek elmélyítése.
- A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
- Nevelés az értékes zene szeretetére.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés

- A barokk hangszeres műfajok áttekintése.
- A barokk variáció (folia, chaconne, passacaglia).
- Az oratórium.
- Barokk áriák, dalok hangszerkísérettel, duettek, kórusrészletek, korálok megszólaltatása énekléssel, memorizálással.
- A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról.
- A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).
- Az invenció és a fuga felépítésének megfigyelése, elemzése.
- Téma, szömbelépések, ellentéma. Hangnemváltások.
- Imitáció, reális, tonális válasz.
- Zenei részletek éneklése, memorizálása, megszólaltatása hangszerekkel is.
- Kánonok.
- Többszólamú énekgyakorlatok.
- Könnyű barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal.
- Zenei írás (hallás vagy kottakép memorizálása alapján) igen könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészletek lejegyzése.

Rögtönzés

- Imitáció, reális, tonális válasz szerkesztése, rögtönzése.

Zenehallgatás

- Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok– műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.
- A barokk billentyűs hangszerek hangszínének megismerése.
- Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.
- A fuga témák belépésének megfigyelése.
- Oratórikus művekben a szereplők dramaturgiai megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Barokk táncok, a szvit tételei.
- Variációk: chaconne, folia, passacaglia.
- Concertálás, concerto grosso, continuo.
- Korál.
- Mise, oratórium, kantáta, opera.
- Fuga.

- Ellentéma.
- Dux, comes.
- Modulációs irányok.
- Rokon hangnemek.
- Számozott basszus.
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
 Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
 Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
 Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
 Máriási István: Bevezetés a barokk zene világába
 Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
 Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
 Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
 Várnai Péter: Oratóriumok könyve
 C. V. Palisca: Barokk zene.
 A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
 Szabolcsi Bence: Zenetörténet
 Forrai Miklós: Ezer év kórusa
 Bartha Dénes: A zenetörténet antológiája
 Nagy Olivér: Partitúraolvasás
 Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
 Bertalotti: 56 solfeggio
 Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár II.
 J. S. Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások
 Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
 Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret I–II.
 Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán művei alapján
 Györfly István: Korál elemzések
 Nógrádi László–Papp Károlyné–Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
 A zenehallgatási anyag partitúrái

Ajánlott zenehallgatási anyag

Válogatás C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, F. Couperin, J. Ph. Rameau (hangszeres művek), A. Corelli (pl. La folia), A. Vivaldi (Négy évszak), A. Scarlatti, (dalok), D. Scarlatti (hangszeres) műveiből énekes megszólaltatáshoz.
 G. F. Händel: áriák, recitativók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás), zenekari művek témái : Vízizene)
 J. S. Bach: motetta–, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei, versenyművek invenciók, fuga, szvittételek témái. (Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll zongoraverseny, a–moll hegedűverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d–moll preludium és fuga, h–moll szvit).
 Néhány mű Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.

Követelmény

Tudjon a tanuló öt barokk dallamot (témát) énekelni zeneileg igényes megszólaltatással.
 Tudjon két kétszólamú barokk művet, vagy barokk jellegű énekgyakorlatot éneklőtársakkal előadni (pl. Kodály: 15 kétszólamú énekgyakorlataiból).
 Tudja a barokk concertálás, imitáció, fuga, tonális és reális válasz fogalmát.
 Tudjon egyszerű barokk dallamot lapról énekelni, memorizálni.
 Tudjon egyszerű harmóniamenetet kottaképről elemezni.

Tudja helyesen írni és kiejteni a zeneszerzők nevét, műveik címét.
Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.
Legyen képes ismereteit hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintő ismétlése, elmélyítése.
- Élményanyaggyűjtés a romantikus zene alkotásából a jellegzetes stílusjegyek és műfajok, kiemelkedő zeneszerzők munkásságának megismerésével.
- A zenei készségek elmélyítése.
- A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
- Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.
- Ismeretanyag és készségfejlesztés
- A klasszikus zene stílusjegyeiről, műfajairól, a zeneszerzők munkásságáról tanultak összefoglaló ismétlése.
- Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképről.
- A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva dó-váltással.
- A hármashangzatok és a dominánsszeptim fordításainak éneklése és a hallás utáni felismerés gyakorlása.
- A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkkel, hangnemekben.
- A zárlattípusok éneklése felbontva memorizálása, hallás utáni felismerése.
- Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.
- A váltóhangok, kromatika. Késleltetés, előlegezés.
- Jellegzetes alterált akkordok hangzási megfigyelése (a csoport képességei szerint).
- Jellegzetes hangközök a harmóniákban (pl. bővített szext).
- A dallam és harmónia szerves összefüggéseinek megfigyeltetése.
- Klasszikus (főként moduláló) periódusok lapról olvasása, ábécés nevekkkel is.
- Könnyű hangközmenetek, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
- Romantikus fordulatok, oldások hangközmenet-, illetve hangzatmenetszerű megszólaltatása – énekléssel, elsősorban ábécés nevekkkel, alkalmi hangzókkal és lehetőség szerint zongorával is.
- Romantikus műdalok, duettek, tercettek, könnyű kórusművek szimfóniarészletek megszólaltatása hangszeres és énekes előadásban. (tanári közreműködéssel).
- A tercokon fordulatok, az enharmonikus moduláció, a lebegő tonalitás hallási és kottaképi megfigyelése, éneklése, megszólaltatása kottakép alapján (hangszeren is).

- A belső hallás fejlesztése, törekvés a szolmizáció fokozatos elhagyására.
- Könnyű egy- és kétszólamú dallamok lejegyzése – mindkét stílusból – a dallamírás különböző lehetőségeivel (pl. keretes írás).
- Periódus (bővült, esetleg moduláló) lejegyzése könnyű funkciójelző basszussal (a csoport képességétől függően).
- A romantikus műfajok jellemzői.
- Zenei formák ismerete: a kiválasztott, hallgatott, feldolgozott zeneművek alapján (szimfonikus költemény, rapszódia, versenymű, nyitány, karakterdarabok jellegzetességei)
- Rögtönzés:
 - Periódus–előtagra utótag, esetleg moduláló utótag rögtönzése.
 - Moduláló periódusok alsószólamának szerkesztése, rögtönzése.
 - Hiányos dallamok kiegészítése.
 - Dallamhoz kíséret szerkesztése.
- Zenehallgatás
 - Egy bécsi klasszikus szimfónia és egy opera (vagy oratórikus mű) feldolgozása.
 - A funkciós forma– és harmóniavilág fokozatos fellazulásának megfigyelése hallás után is.
 - A nemzeti romantikus zene sajátos zenei kifejezőeszközeinek megfigyelése hallás után.
 - Hangszerelés, új hangszerek. A romantikus zenekar.
 - Hangulatok, érzelmek kifejezése a hangszeres művekben.
 - Az új zenei formák megfigyelése hallás után.
- Zenei szakkifejezések ismerete
 - Zárlettípusok.
 - Előlegezés, késleltetés.
 - Álzárlatok.
 - Lebegő tonalitás.
 - Dalciklus.
 - Szimfonikus költemény.
 - Rapszódia.
 - Programzene.
 - Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag:

- Bécsi klasszikus vokális, hangszeres, szimfonikus művek, drámai műfajok, dalok, változatos feldolgozása.
- Válogatás romantikus vokális, hangszeres és szimfonikus művekből (dalok, duettek, hangszerszólók, kamaraművek, versenyművek, szimfónia, szimfonikus költemény, opera és oratórikus művek).
- Szönyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
- Forrai Miklós: Duettek I–II.
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
- Frank Oszkár: Schubert–dalok elemzése
- Frank Oszkár: Chopin
- Frank Oszkár: Liszt
- Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
- Szönyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
- Nógrádi László– Papp Károlyné– Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
- Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyeneműkar

Póczonyi Mária: Romantikus harmóniák
Győrffy István: Dallamírási feladatok
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
A zenehallgatási anyag partitúrái.
Ajánlott zenehallgatási anyag
L. Beethoven (zongoraszonáták, versenyművek),
F. Schubert (dalok, szimfóniák),
F. Mendelssohn (dalok, duettek, Lieder ohne Worte), R. Schumann (dalok, duettek, zongoraverseny), J. Brahms (dalok, versenyművek), F. Chopin (zongoraművek), H. Berlioz (Fantasztikus szimfónia), Liszt Ferenc (zongoraversenyek, rapszódia, szimfonikus költemények),
R. Wagner, G. Verdi, Erkel Ferenc (operarészletek), M. Muszorgszkij (Egy kiállítás képei), P. I. Csajkovszkij (1812 nyitány), B. Smetana (Moldva), A. Dvořák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel).

Követelmény

Tudjon a tanuló öt bécsi klasszikus és romantikus dallamot stílusosan, zeneileg igényesen előadni.

Tudjon két romantikus duettet vagy kórusrészletet éneklőtársakkal megszólaltatni.

Ismerje a romantikus stílus főbb műfajait és azok jellemzőit

Ismerje fel kottakép alapján a modulációs irányokat.

Ismerje a szeptimakkordokat alaphelyzetben, valamint a dominánsszeptim fordításait.

Tudjon igen könnyű romantikus dallamot lapról olvasni, memorizálni és lejegyezni.

Ismerje és tudja helyesen írni és kiejteni a romantikus zeneszerzők nevét és főbb műveik címét.

Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

– Élményanyaggyűjtés a XX. század zenéjéből.

– Ismerkedés a XX. század zenéjének főbb irányzataival, stílusjegyeivel, néhány kiemelkedő zeneszerző alkotásával.

– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.

– Az „értő” zenehallgatás kialakítása.

Ismeretanyag és készségfejlesztés

– Énekelhető egy és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú

énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokozmosz füzetéből néhány darab (részlet) megszólaltatására).

- Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése.
- A tonalitás fogalmának változásai.
- A kitüntetett szerepű funkciók elhalványulása és megszűnése.
- Bitonalitás, politonalitás.
- Néhány XX. századi skála és akkordformáció megfigyelése, éneklése, ismerete a csoport képességei szerint).
- Az egészhangúság, az akusztikus skála, a dodekafónia, a skálamodellek fogalmának elsajátítása.
- Az aleatória, a hangfürt (cluster) fogalma.
- Clusterek megszólaltatása énekléssel, hangszerekkel.
- Az aranymetszés megfigyelése.
- Könnyű Bartók– és Kodály–dallamok lejegyzése keretes vagy folyóírással (vagy memorizálás alapján).
- A belső hallás folyamatos továbbfejlesztése: a hangköz és hangzathallás erősítése a XX. századi művek megszólaltatásához.

Rögtönzés

- A XX. századi komponálási technikák kipróbálása énekléssel és hangszerek bevonásával.
- Reihe, hangfürtök komponálása.
- Skála modellek szerkesztése.

Zenehallgatás

- A különböző irányzatok főbb zenei jegyeinek megfigyelése.
- A XX. századi zene partitúráinak megismerése.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás,
- Akusztikus és egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe.
- Skálamodellek.
- Téma. Fordítások: tükör, rák, ráktükör.
- Tengely, polaritás, értelmezés a kvintkörön.
- Aranymetszés.
- Komplementer technika.
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Énekes megszólaltatásra, elemzésre alkalmas szemelvények válogatása a XX. század különféle irányzatainak zenéjéből; az impresszionizmus : C. Debussy, M. Ravel, O. Respighi,

a folkloristák: Bartók Béla, Kodály Zoltán, M. de Falla, I. Sztravinszkij, az expresszionizmus és a dodekafónia: A. Schönberg és iskolája, I. Sztravinszkij, a neoklasszicizmus: A. Honegger, P. Hindemith, Sz. Prokofjev, I. Sztravinszkij, B. Britten, valamint más irányzatok (C. Orff, D. Sosztakovics stb.) képviselőinek műveiből.

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei

Bartók Béla: Mikrokozmosz I–VI.

Bartók Béla: Kórusművek

Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: Kórusművek

Frank Oszkár: Mikrokozmosz elemzések

Párkai István: Modern kórusművek

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Nógrádi László–Papp Károlyné–Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet

Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Frank Oszkár: Debussy harmóniák
 Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében
 Lendvai Ernő: Bartók stílusa
 Kroó György: Miért szép századunk zenéje?
 Kroó György: Miért szép századunk operája?
 Kókai Rezső – Fábíán Imre: Századunk zenéje
 A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
 Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét
 Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
 Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
 Várnai Péter: Oratóriumok könyve
 A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
 Szabolcsi Bence: Magyar zenetörténet
 A zenehallgatási anyag partitúrái.
 Ajánlott zenehallgatási anyag
 Debussy: Gyermekkuckó, Noktürnök,
 M. de Falla: Háromszögletű kalap,
 Kodály Zoltán: Galántai táncok, Páva variációk,
 Bartók Béla: Cantata profana, Zene húros–, ütős hangszerekre és cselesztára
 Kórusművek (pl. Tavasz), Mikrokozmosz,
 A. Honegger: Pacific 236, vagy Johanna a máglyán,
 C. Orff: Carmina Burana,
 Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia,
 I. Sztravinszkij: Le Sacre du Printemps, A tûzmadár, A katona története
 B. Britten: Ceremony of Carols, Népdalfeldolgozások,
 A. Schönberg: Egy varsói menekült.
 Gershwin, Bernstein, Kurtág, Ligeti stb. művei.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből (önálló énekléssel), kórusműveiből, énekgyakorlatiból (éneklő társsal, társakkal) zeneileg igényesen előadni. Tudjon három zenei részletet más XX. századi vagy kortárs zeneszerzők műveiből. Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát, képviselőit és jelentősebb alkotásaikat. Tudjon könnyű XX. századi dallamot lejegyezni. Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához. Ismerje a legfontosabb tempó és előadási jeleket.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.
 A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
 Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetéig.
- A reneszánsz zene fénykora.
- A zenei készségek további fejlesztése, automatizálása.
- A két– (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.
- Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.
- Felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

- Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal (zsoltárok, himnuszok, alleluja–dallamok).
- A gregorián mise állandó részeinek megismerése.
- Könnyű két– és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása belső hallás alapján.
- A modális hangsorok fogalmának, jellemzőinek ismétlése. Gyakorlás: énekléssel, hallás utáni megfigyeléssel, felismeréssel. Felépítés 4#, 4b előjegyzésig.
- A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők, brevis)
- A szopránkulcs bevezetése.
- Modális többszólamúság. Kvintpárhuzam. Alaphármas párhuzamok éneklése.
- A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.
- Az imitáció, a reális és tonális válasz fogalmainak elsajátítása.
- Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása, elsajátítása.
- A reneszánsz (modális) stílusjegyek megfigyelése Kodály műveiben is: modális hangsorok alkalmazása, harmóniai jellegzetességek, formaépítkezés, a reneszánsz és a népzenei elemek összekapcsolása.
- Dallamok transzformálása különböző módusokba.
- A hangközök hallási elmélyítése. A belső hallás további fejlesztése.
- A hangközök ismeretének bővítése az oktávon túli hangközökkel.
- Építés megadott hangokra.
- Új hangzatok: a szeptimhangzatok elsajátítása. Gyakorlása: éneklés különféle hangnemekben ábécés nevekkal, építés, felismerése kottakép alapján
- Plagális zárlatok megfigyelése, éneklése, megszólaltatása több hangnemben.

Zenei olvasás, írás

- Modális dallamok lapról olvasása, memorizálása.
- Olvasás szoprán kulcsban. Egyszerű dallamok átírása szoprán kulcsba.
- Kvintpárhuzamok, alaphármas hangzat sorozatok éneklése (lejegyzése hallás után).
- Barokk idézetek lejegyzése egy– és két szólamban.
- Két– és háromszólamú reneszánsz műrészletek leírása.
- Intenzív memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése emlékezetből.
- Jellemző hangközmenetek (oktávon túli hangközökkel is) és harmóniasorok éneklése ábécével, lejegyzés és transzponálás.
- Szeptimhangzatok és fordításaik éneklése és lejegyzése az alsó hang vagy az alaphang megadásával.

Zenehallgatás

- A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással.
- Partitúra használata.
- Gregorián mise meghallgatása, a mise állandó részeinek megfigyelése.
- Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.
- Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése.
- Stílusjegyek összegyűjtése.

Zenei szakkifejezések ismerete

- C–kulcsok.

- Módusz. Modális hangsorok.
- Modális harmóniai fordulatok.
- Melizma.
- Motetta, mise, carol, anthem.
- Madrigál. Korál. Zsoltár.
- A gregorián mise állandó részei: Kyrie eleison, Gloria, Credo, Sanctus és Agnus Dei.
- Plagális zárlat.
- Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Zenei szemelvények válogatása énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zeneműveiből.

Gregorián ének és trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.

Válogatás az európai többszólamúság XV–XVI. századi műveiből.

Reneszánsz kórusművek, hangszeres művek.

(Válogatás Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P. Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzők műveiből).

Néhány mű Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.

Szönyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorlófüzetei Orfeusz Hangzó zenetörténet-sorozat

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa

Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Fodor Ákos: Schola cantorum I–XIII.

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve

Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?

Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk

Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: Magyar gregoriánium

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Várnai Péter: Oratóriumok könyve

A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)

A zenehallgatási anyag partitúrái.

Követelmény

Tudjon a tanuló két gregorián dallamot, öt művet a XIV – XVI. századi vokális polifónia különböző műfajaiból, egy Bertalotti solfeggiót ének – zongora előadással, valamint két művet Kodály Zoltán zenepedagógiai műveiből előadni.

Az előadás legyen stílusos, muzikális, zeneileg pontos.

Ismerje a kvintkört. Ismerje a modális hangsorokat (éneklés, felépítés, hallás utáni felismerés).

Ismerje a septimhangzatok felépítését, tudja ábécés névvel énekelni azokat hangnemekben.

Tudjon könnyű egyszólamú modális dallamot, hangköz-, könnyű harmóniamenetet lejegyezni.

Tudjon szopránkulcsban olvasni.

Ismerje a feldolgozott zenei korszakok legfontosabb stílusjegyeit és műfajait.

Tudjon önállóan (kevés tanári irányítással) elemezni az eddig elsajátított zenei formákban.

Alkalmazza tudását hangszeres tanulmányaiban is.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
- A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A barokk zene mélyebb megismerése. A korszak legfontosabb stílusjegyei, műfajai a korszak kiemelkedő zeneszerzőinek alkotásaiban.
- A zenei áttekintőképesség fejlesztése. A készségek automatizálása.
- Felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés

- Barokk vokális és hangszeres szemelvények éneklése szolmizálva, ábécés névvel, chiavetta használatával. Mezzo– és tenorkulcs bevezetése, elsajátítása.
- Barokk dalok, áriák, megszólaltatása hangszerkísérettel is.
- A jellegzetes barokk ritmusok kiemelése, hangoztatása, feldolgozása.
- Dominánsseptim–fordítások, septimhangzatok megfordításinak elsajátítása.
- Nápolyi szext, mollból kölcsönzött akkordok megfigyelése, éneklése.
- A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról és hallás után.
- Egyszerűbb Bach–korálok harmóniai elemzése, megszólaltatása énekléssel és zongorával.
- Számozott basszus.
- A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).
- Duettek, kórusok, kánonok éneklése, memorizálása. Kétszólamú énekgyakorlatok.
- Jellegzetes barokk ritmikai és dallami fordulatok, harmóniak, formák felismerése hallás és kottakép alapján.
- A barokk szvit–tételek: allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, polonaise, gavotte, bourrée jellegzetességei.
- Barokk variációs formák: chaconne, passacaglia, folia elemzése, témák éneklése.
- Az invenció és a fuga felépítésének megfigyelése, megismerése (elemzése).
- Téma, szólambelépések, ellentéma. Hangnemváltások.
- Imitáció, reális, tonális válasz, dux, comes fogalmi, felismerés kottaképről.
- Barokk díszítés.

Zenei olvasás, írás

- Barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkkel is.
- Zenei írás hallás után vagy memorizálás alapján: könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészletek lejegyzése.
- Barokk hangköz– és harmóniasor éneklése, írása, transzponálása.

Zenehallgatás

- Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok– műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.
- A barokk billentyűs hangszerek hangsínének megismerése.
- Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.

- A fuga témák belépésének megfigyelése zenehallgatással is.
 - Oratorikus művekben a szereplők, a dramaturgia megfigyelése.
 - Egy Bach–szvit feldolgozása
 - Invenció elemzése hallás után.
 - Prelúdium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.
 - A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).
 - Egy barokk versenymű (J. S. Bach: a–moll hegedűverseny) feldolgozása.
- Zenei szakkifejezések
- Barokk variációk: Chaconne, Folia, Passacaglia.
 - Concertálás. Concerto grosso. Continuo.
 - Korál.
 - Mise. Oratórium. Kantáta. Opera.
 - Fuga.
 - Ellentéma.
 - Dux, comes.
 - Modulációs irányok.
 - Rokon hangnemek.
 - Számozott basszus.
 - Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Válogatás J. S. Bach, G. F. Händel és más barokk szerzők vokális és hangszeres műveiből énekes megszólaltatáshoz és zenehallgatáshoz.

G. F. Händel: áriák, recitativók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás), zenekari művek témái (Vízizene).

J. S. Bach: motetta-, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei, versenyművek invenciók, fúgák, szvittételek témái.

(Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll zongoraverseny, a–moll hegedűverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d–moll preludium és fuga, h–moll szvit).

Néhány mű Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.

Szönyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat

Györfly István: Korál elemzések

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Máriási István: Bevezetés a barokk zene világába

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Várnai Péter: Oratóriumok könyve

A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)

C. V. Palisca: Barokk zene.

Szabolcsi Bence: Zenetörténet

Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Bartha Dénes: A zenetörténet antológiája

Nagy Olivér: Partitúraolvasás

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)

Bertalotti: 56 solfeggio

Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I–II.

J. S. Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások

Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret I–II.

Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán művei alapján

Szönyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag

Prelúdium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.

A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).

Egy barokk versenymű (J. S. Bach: a–moll hegedűverseny) feldolgozása.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz barokk dallamot, két művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből – zeneileg stílusosan, pontosan, muzikálisan megszólaltatni.

Tudjon egy Bach–korált zongorázni, elemezni.

Ismerje fel a legfontosabb barokk műfajokat hallás és kottakép alapján is.

Tudjon lejegyezni barokk dallamot funkciós basszussal, illetve imitációs kétszólamú barokk idézetet.

Tudjon egyszerű harmóniamenetet lejegyezni, memorizálni, transzponálni, elemezni.

Legyen gyakorlata a szopránkulcs olvasásában.

Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.

– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.

– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

– A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintő ismétlése, elmélyítése.

– Élményanyaggyűjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és műfajok, kiemelkedő zeneszerzők munkásságának megismerésével.

– A zenei készségek elmélyítése, automatizmusa.

– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.

– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

– A klasszicizmus legfontosabb ritmikai, dallami, harmóniai és formai sajátosságai.

– Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképről.

– A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva dó–váltással, majd ábécés nevekkal.

– A hármashangzatok és a dominánsseptim fordításainak éneklése (hangnemekbe helyezve) és a hallás utáni felismerés gyakorlása.

– A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkal, hangnemekben.

– A szabályoktól eltérő felépítésű periódusok elemzése.

– A klasszikus zenére jellemző hangköz–, hangzatmenetek éneklése és lejegyzése.

- Két- és háromtagúság, da capo forma, rondóforma, variációs forma, szonátaforma ismétlése, az ismeretek elmélyítése.
 - Könnyebb Bartók- és Sztravinszkij-dallamok és egyéb XX. századi művészetek éneklése, írása.
 - Tájékozódás 7#, 7b előjegyzésig, hangnemek, hangnemi rokonságok.
 - Moduláció a domináns, szubdomináns és párhuzamos hangnembe, éneklése megfelelő dó-váltással és ábécés névvel.
 - Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.
 - Kadenciák éneklése ábécés névvel, zongorázása, transzponálása.
 - Funkciós kísérszólam improvizálása.
 - Hármashangzatok, szeptimhangzatok, dominánsszeptim, szűkített szeptim – ezek fordításai, éneklése, hangnembe helyezése.
 - Fentiek megfigyelése, használata a funkciós akkordok, harmóniai menetek árnyaltabbá tételében.
 - A klasszikus zene funkciós rendje.
 - Klasszikus periódusok (a szabályostól eltérő felépítésű, moduláló) éneklése, lejegyzése funkciós basszussal.
 - A klasszikus zene harmónia-, funkció- és formarendjének fellazulása.
 - Az alteráció, kromatika, enharmónia, távolabbi modulációk megfigyelése éneklése, értelmezése.
 - Lebegő tonalitás, atonalitás.
 - Tercron hangnemek.
 - Mellékdominánsok, nónakkordok.
 - Az alt és baritonkulcs bevezetése.
 - Az új, jellegzetes romantikus dallami, harmóniai fordulatok megfigyelése, éneklése, felismerése.
 - Szemelvények a romantikus zeneszerzők vokális és hangszeres darabjaiból, éneklés szolmizálva, ábécével, alkalmi hangzóval, megszólaltatás zongorán is.
 - Dalok éneklése saját zongorakísérettel.
 - Duettek, kórusművek.
 - Romantikus dallamok lejegyzése.
 - A romantikus zene műfajainak megismerése (szimfonikus költemény, ballada, fantázia, impromptu, scherzo, capriccio, romantikus szonáta, versenymű, dalciklus).
- Zenei szakkifejezések
Zárlattípusok.
Mellékdomináns. Nónakkord.
Előlegezés, késleltetés.
Álzárlatok.
Lebegő tonalitás.
Dalciklus.
Szimfonikus költemény.
Ballada, fantázia, impromptu, scherzo, capriccio, rapszódia.
Programzene.
Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

- Válogatás a romantika mestereinek vokális, hangszeres és szimfonikus műveiből.
- Válogatás Schubert dalaiból, kamaraműveiből.
- A nemzeti romantika képviselőinek zenéje, műfajainak gazdag változatossága (Liszt Ferenc, G. Verdi, R. Wagner, J. Brahms, R. Schumann, F. Chopin, A. Dvořák, M. Muszorgszkij és mások).
- Szönyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorlófüzetei
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
 Forrai Miklós: Duettek II.
 Forrai Miklós: Ezer év kórusa
 Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
 Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
 Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
 Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
 Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyeneműkar
 Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
 Frank Oszkár: Schubert–dalok elemzése
 Frank Oszkár: Chopin
 Frank Oszkár: Liszt
 Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
 Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
 Várnai Péter: Oratóriumok könyve
 A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
 Szabolcsi Bence: Zenetörténet
 Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
 Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
 Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
 Forrai Miklós: Duettek I–II.
 Forrai Miklós: Ezer év kórusa
 Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
 Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
 Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
 Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
 Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
 Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyeneműkar
 Póczonyi Mária: Romantikus harmóniák

Ajánlott zenehallgatási anyag

L. Beethoven (zongoraszonáták, versenyművek),
 F. Schubert (dalok, szimfóniák),
 F. Mendelssohn (dalok, duettek, Lieder ohne Worte), R. Schumann (dalok, duettek, zongoraverseny),
 J. Brahms (dalok, versenyművek),
 F. Chopin (zongoraművek), H. Berlioz (Fantasztikus szimfónia), Liszt Ferenc (zongoraversenyek, rapszódia, szimfonikus költemények),
 R. Wagner, G. Verdi, Erkel Ferenc (operarészletek),
 M. Muszorgszkij (Egy kiállítás képei), P. I. Csajkovszkij (1812 nyitány),
 B. Smetana (Moldva), A. Dvořák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel).

Követelmény

Tudjon a tanuló öt romantikus és XX. századi dallamot (téma, idézet), két–két romantikus és XX. századi többszólamú művet stílusosan, muzikálisan megszólaltatni.
 Tudjon két–három Bertalotti solfeggiot ének–zongorás előadással megszólaltatni.
 Két–három Bach–korált zongorázni, elemezni.
 Ismerje a romantikus zene legfontosabb stílusjegyeit, műfajait, irányzatait.
 Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.
 A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
- A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Élményanyaggyűjtés a XX. Század zenéjéből.
 - Ismerkedés a XX. Század zenéjének főbb irányzataival (impresszionizmus, expresszionizmus, – folklorizmus, neoklasszicizmus), stílusjegyeivel, néhány kiemelkedő zeneszerző alkotásaival.
 - A zenei áttekintési képesség fejlesztése
 - Emeltszintű felkészítés zenei pályára.
- Ismeretanyag, készségfejlesztés
- Énekelhető egy- és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokozmosz füzeteiből néhány darab (részlet) megszólaltatására).
 - Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése. Tükör, rák és ráktükör fordítások.
 - Énekelhető szemelvények a XX. Század többszólamú műveiből. (A könnyebb művek éneklése alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.)
 - Dalok éneklése saját zongorakísérettel.
 - Könnyű kórusművek megszólaltatása.
 - XX. Századi művekből ritmusok megszólaltatása memorizálása, leírása
 - A tenorkulcs bevezetése.
 - Alteráció, kromatika, enharmónia megfigyelése a művekben.
 - Moduláció távolabbi hangnemekbe.
 - Lebegő tonalitás, atonalitás.
 - Egészhangú skála. Akusztikus hangsor.
 - Modellskálák és egyéb skálaformációk.
 - Modális sorok, pentaton és egészhangú hangsorok, akusztikus skála,
 - 1:2, 1:3, 1:5 modellskála éneklése.
 - Polimodális alterációk.
 - Dodekafónia.
 - Szeptimakkordok fordításai, alterált akkordok: mellékdominánsok, szűkített szeptim- és bővített szextes akkordok, nónakkordok megfigyelése kottakép alapján művekben, hangzatfűzésekben. Gyakorlása különböző hangnemekben.
 - Alfa-akkordok.
 - Tengelyrendszer, polaritás, aranymetszés megfigyelése, fogalmai.
 - Jellegzetes dallami, harmóniai fordulatok felismerése a XIX. és a XX. századi zeneszerzők alkotásaiban.
 - Romantikus, valamint XX. századi dallamrészletek olvasása, memorizálása.
 - Reihe sorok megszólaltatása. Lejegyzése hallás után.
 - Romantikus és XX. századi dallamok lejegyzése.
- Zenei szakkifejezések ismerete
- Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás.

- Akusztikus hangsor, egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe.
- Skálamodellek.
- Témafordítások: tükör, rák, ráktükör.
- Tengely, polaritás.
- Arany metszés.
- Komplementer technika.
- Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Énekes megszólaltatásra, elemzésre alkalmas szemelvények válogatása a XX. század különféle irányzatainak zenéjéből az impresszionizmus : C. Debussy, M. Ravel, O. Respighi,
 a folkloristák: Bartók Béla, Kodály Zoltán, M. de Falla, I. Sztravinszkij,
 az expresszionizmus és a dodekafónia: A. Schönberg és iskolája, I. Sztravinszkij, a neoklasszicizmus: A. Honegger, P. Hindemith, Sz. Prokofjev, I. Sztravinszkij, B. Britten valamint más irányzatok (C. Orff, D. Sosztakovics stb.) képviselőinek műveiből.
 Kiegészítőanyag: J.S.Bach korálok, Bertalotti solfeggiok, Kodály Zoltán pedagógiai művei.
 Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetek
 Bartók Béla: Mikrokozmosz I–VI.
 Bartók Béla: Kórusművek
 Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
 Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
 Kodály Zoltán: Kórusművek
 Párkai István: Modern kórusetűdök
 Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
 Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
 Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
 Kroó György: Miért szép századunk zenéje?
 Kroó György: Miért szép századunk operája?
 Kókai Rezső – Fábíán Imre: Századunk zenéje
 Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
 Várnai Péter: Oratóriumok könyve
 A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
 Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében
 Lendvai Ernő: Bartók stílusa
 Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
 Frank Oszkár: Debussy harmóniák
 Frank Oszkár: Mikrokozmosz elemzések
 A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
 Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét
 Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
 Szabolcsi Bence: Magyar zenetörténet
 A zenehallgatási anyag partitúrái.
 Ajánlott zenehallgatási anyag
 C. Debussy: Gyermek kukó, Noktürnök,
 Kodály Zoltán: Galántai táncok,
 Bartók Béla: Cantata profana, Zene húros–, ütős hangszerekre és cselesztára, Kórusművek, Mikrokozmosz,
 A. Honegger: Pacific 236, Johanna a máglyán,
 C. Orff: Carmina Burana,
 Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia,
 I. Sztravinszkij: Le Sacre du Printemps,
 B. Britten: Ceremony of Carols, Népdalfeldolgozások.

Követelmény

Tudjon a tanuló öt művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből önállóan – kórusműveiből, énekgyakorlataiból éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni. Tudjon két zenei részletet a XX. század vagy kortárs zeneszerzők műveiből. Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát, képviselőit és jelentősebb alkotásaikat. Tudjon könnyű XX. századi dallamot lejegyezni. Legyen gyakorlata a C–kulcsok olvasásában. Ismerje a könnyebb XX. századi skála– és akkordformációkat. Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit. Legyen igényes, nyitott az értékes zene befogadására. Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben. Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához is.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
- A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat

Ismerje és tudja alkalmazni – az alapfokon tanultakon túl – a zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban és a tanult készségfejlesztési anyagban előforduló ritmuselemeket és –képleteket.

Ismerje a dallamhangok szerepét, tudja ezeket zeneileg értelmezni (melizma, főhang, váltóhang, átmenőhang– késleltetés stb.)

Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 7#, 7b–előjegyzésig.

Tudja a művek hangnemét megállapítani.

Ismerje

- a kvintkört,
- a hétfokú hangsorokat.

Ismerje

- az egészhangú skálát,
- az akusztikus hangsort,
- a modellskálákat.
- a hármashangzatok és fordításai valamint a négyeshangzatok felépítését
- a dominánsseptim hangzat fordításait (oldásokkal).

Ismerje fel a funkciókat hallás után,

- a hangnemi kitérést és modulációt – kottakép alapján.
- a romantika hangzásvilágának jellegzetességeit: alterációk, tercrokonság.

Ismerje

- a tonalitás felbomlásának elvét,
- a bi- és a politonalitást,
- a Reihe-t.

Tudja

- a dodekafónia,
- az arany metszés,
- a cluster fogalmát.

Legyen ismerete a legfontosabb zenei szerkesztésmódokról.

Rendelkezzék zenetörténeti áttekintő képességgel.

Ismerje a zenei korokhoz kapcsolódó legfontosabb zenei formákat és műfajokat.

Ismerje fel a főbb zenetörténeti korok stílusjegyeit, jellemző műfajait, formáit.

Tudja ezeket néhány társzenészi alkotással összekapcsolni.

Tudjon hallás után lejegyezni

- könnyű klasszikus periódust, funkciót jelző basszussal,
- könnyű romantikus dallamot, vagy szemelvényt.
- lapról olvasni a fentiek nehézségi fokának megfelelő dallamot.

Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.

Az általános követelményeken túl

Rendelkezzék a tanuló

- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- kialakult zenei ízléssel és ítélő képességgel.

Tudja a tanuló a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.

„B” – tagozat

Rendelkezzék a tanuló az általános követelményeken túl:

- a zenei tanulmányok folytatásához szükséges kiművelt hallással, zenei ismeretekkel és biztos zenei memóriával,
- olyan szintű tudással, mely zenei képességeivel együtt alkalmassá teszi szakirányú továbbtanulásra,
- a zenei tanulmányok folytatásához zenei elkötelezettséggel, megfelelő igényes, elmélyült, aktív tanulási, gyakorlási képességgel.

Legyen képes a tanuló

- a tanult különböző stílusok ritmikái, dallami, harmóniai és formai jelenségeiben tájékozódni,
- a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.

Zenei anyag:

Tudjon a tanuló harminc népdalt stílusosan énekelni és elemezni, öt műdalt – különböző zenetörténeti stíluskorszakokból – saját zongorakíséretével előadni. A zenei anyag megszólaltatása, előadása legyen muzikális, igényes és stílusos.

Ismerjen minden zenetörténeti korszakból két-két jelentős művet, tudja azokat formailag és harmóniailag elemezni; tudjon ezekből zenei idézetet előadni.

Tudjon éneklőtársakkal többszólamú énekgyakorlatokat, műveket előadni.

Tudjon zongora-ének előadásban C-kulcsos műveket megszólaltatni.

Tudjon biztosan tájékozódni az alap- és középfokon megismert ütemfajtákban.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben.

Ismerje az ötfokú, a hétfokú hangsorokat, tudja ezeket az abszolút rendszerben elhelyezni és énekelni.

Tudja a hármas- és négyeshangzatokat felépíteni és adott hangnemekben elhelyezni.

Ismerje fel ezek fordításait, tudja megnevezni ábécés neveikkel.

Tudjon lejegyezni

- barokk kétszólamú idézetet,

- bécsi klasszikus zenei szemelvényt,
- könnyű XX. századi dallamot.

Rendelkezzék zenetörténeti áttekintőképességgel.

Tudja a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.

Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb zenei kifejezéseit.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga

A vizsgán az iskola az alábbi feladatsort használja, vagy helyi pedagógiai programja alapján hasonló

követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

„A” tagozat

1. Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, egyszerűbb hangnemi kitérést tartalmazhat. A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang.

Az idézet nyolcszor hangozhat el.

2. Egy rövid terjedelmű barokk vagy romantikus mű elemzése.

A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése.

„B” tagozat

1. Imitációs szerkesztésű kétszólamú barokk vagy egyszólamú romantikus dallam lejegyzése.

A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum, és a kezdőhang értékkel. Az idézet nyolcszor hangozhat el.

2. Egy rövid terjedelmű barokk vagy romantikus mű elemzése.

A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése.

Szóbeli vizsga

„A” tagozat

1. Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt.

2. A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül tizenöt népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni öt műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkíséréssel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B” tagozat

1. Periódusnyi dallam lapról éneklése – rövid átnézés után – szolmizálva vagy hangnévvel; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne.

2. A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül tizenöt népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni hat műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkíséréssel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak.
- Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése

- a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása.
- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek.

Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD-lejátszó).

A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, kotta, zenei szakkönyv.

9.6.2. NÉPZENE

AZ ALAPFOKÚ NÉPZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE, FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás tantervi programja keretében folyó zenei nevelés lehetőséget ad népzenei tanszakok működtetése révén a nemzeti, népi hagyományok átadására, az egyetemes kultúra, az európai műveltség közvetítésére, az értékmegőrzés formáinak kialakítására, a klasszikus zene és népzene egymást gazdagító, organikus kapcsolatának kiteljesítésére. Tantervünkkel szeretnénk hozzájárulni nemzeti és etnikai kisebbségi közösségeink zenei önismeretének megalapozásához, e közösségek hagyományos zenei megnyilvánulásainak megőrzéséhez, szakmai fejlesztéséhez is.

Az alapfokú népzeneoktatás az életkori sajátosságok figyelembe vételével a hagyományos kultúra értékeinek egységes szemléletű feldolgozására nevel, fejleszti az alkotó magatartást, a variációképző–rögtönzőképesség kialakítását, az önkifejezést, megalapozza az általános zenei műveltséget.

Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátításával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteltetésére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel, lehetőséget nyújt a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek tudatosítására, a kreativitás az esztétikai érzékenység alakítására.

Az oktatási folyamat – kihasználva a még élő tradíció nyújtotta pedagógiai lehetőségeket – megismerteti a tanulókkal a népzene sajátos gondolkodásmódját, a dallam- és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseit, a ritmus és intonáció értelmezésének a nyelvi sajátosságokkal is összefüggő hangsúlyviszonyait, a különböző zenei műfajok sajátosságait. Célja az is, hogy felkészítsen a zene emocionális és intellektuális befogadására, a társas zenei aktivitásra.

A népzene – és hagyományos közegében tanulásának folyamata is – alapvetően közösségi megnyilvánulás, ezért tanításában a kamarazene, a hangszeres–énekes együttműködésnek kiemelt jelentősége van. A társas zenélés, valamint az ehhez gyakran társuló néptánc elmélyíti, megerősíti a tanulók megszerzett egyéni tudását, közösségformáló ereje által hat az emberi interakciók fejlődésére, megteremti a kapcsolatot a hagyomány és ennek a mindennapi életben történő alkalmazása között.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Vonós és tekerő tanszak tantárgyai: népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, tekerő

Fúvós tanszak tantárgyai: népi furulyák, duda, népi klarinét/tárogató

Pengetős tanszak tantárgyai: citera, tamburák, koboz

Akkordikus tanszak tantárgyai: népi cimbalom, népi harmonika

Ütős tanszak tantárgyai: népi ritmushangszerek

Vokális tanszak: népi ének

Zeneismeret tanszak tantárgyai: népzenei ismeretek, néprajz, szolfézs kötelező, szolfézs

Kamarazene tanszak tantárgyai: népi kamarazene, (a tantárgy magába foglalja a hangszeres és vokális társaszenét) népi zenekar

Hangszeres és vokális tanszakok – egyéni képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok

Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy népzenei ismeretek

Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, népzenei ismeretek, néprajz*, második hangszer, kamarazene, zenekar.

Választható tantárgy: szolfézs, népzenei ismeretek, néprajz, második hangszer, kamarazene, zenekar, vagy zeneművészeti ághoz tartozó tantárgyak.

Korrepetíció (népi hangszeres, vagy zongora kíséret): a hangszeres és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Megjegyzés:

* Néprajz: kötelezően választható tárgyként csak az alapfok 5. évfolyamtól tanulható.

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma:

(2)+6+4 évfolyam: népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, tekerő, népi furulyák, duda, népi klarinét/tárogató, citera, tamburák, népi cimbalom, koboz, népi harmonika, népi ének,

(2)+6 évfolyam: népi ritmushangszerek,

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámait figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak, illetve művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama:

Főtárgy: „A” tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy: 5.–10. évfolyamig

Csoportos tantárgy: minimum 2x 45 perc

zenekar: minimum 9 fő kamarazene: 2–8 fő

Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.

A korrepetíció ideje: A teljes képzési időben minimum 10 perc

„B” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok – az alapfok 2. évfolyamától javasolt

Kötelező tantárgy: szolfézs

Kötelezően választható tantárgyak: kötelező zongora

Választható tantárgy: népzenei ismeretek, néprajz

Korrepetíció (népi hangszeres vagy zongora kíséret): a hangszeres és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óraterv	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Tantárgy	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1	1	1	1	1	1
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	(0-2)	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	(4-6)	5-6	5-6	5-6	5-6	5-6	5-6	5-6	5-6	5-6

A képzés évfolyamainak száma:

(2+1)+5+4 évfolyam: népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, tekerő, népi furulyák, duda, népi klarinét/tárogató, citera, tamburák, koboz, népi cimbalom, népi harmonika, népi ének, kötelező zongora

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképzettség, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti.

A tanítási órák időtartama:

Főtárgy: minimum 2x45 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: minimum 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy:

Egyéni tantárgy: minimum 1x45 perc

Választható tantárgy: a képzés teljes idejében 1 tantárgy

Egyéni tantárgy minimum 1x30 perc

Csoportos tantárgy: minimum 1x 45 perc

A korrekció ideje: A teljes képzési időben minimum 10 perc

A NÉPZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a népzeneoktatás területén

Bemeneti kompetencia:

– Alapfokú művészetoktatás keretében folytatott népzenei tanulmányokhoz előképzettség nem szükséges. A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Szakmai kompetencia:

– A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység – különös tekintettel a népzene sajátos hangközeire és ritmusfajtaira

– fogékonyság a hangszín és a dinamika különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység, stílusérzék, esztétikai érzékenység.

– A megfigyelőkészség a hallás utáni memorizálás fejlesztése.

– A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és kifejlesztése, segítséggel eljutva az önálló lejegyzéshez és dallamértelmezéshez, az eredeti előadásmód alapvető jellegzetességeinek felismeréséhez és alkalmazásához, dallamfüzérek, zenei folyamatok, táncciklusok szerkesztéséhez.

– A hangszer- és énektechnikai készségek megszerzése, fejlesztése.

– A variációképző rögtönzőkészség kialakítása, az improvizációs készség fejlesztése. 663

Személyes kompetencia:

– Az érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom, nyitottság.

Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátításának megalapozásával a hagyományos kultúra értékeinek tisztelésére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel.

Társas kompetencia

– Az együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, felelősségvállalás, irányítókészség, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amelyek alapján a tanuló konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélés különböző formáiban (szólistaszerep, kísérőfunkció, ének-, tánc kíséret, tánc ház).

Módszertani kompetencia

– Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra, értő zenehallgatásra nevelése.

– Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása, az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

– A zene logikájának, különös tekintettel a népzene sajátos gondolkodásmódjának, a dallam- és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseinek, a ritmus és intonáció

hajlékonyabb értelmezésének, a nyelv sajátosságaival is összefüggő hangsúlyviszonyainak megismertetése.

– A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, a zene történetének, népünk zenéjének, az előadóművészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.

– a különböző népzenei műfajok, dialektusok, stílusok sajátosságainak, a velünk együtt élő népek hagyományának, a népzene kutatás történetének, a népzene jelentős előadó–egyénségeinek megismertetése.

– Nyitottság kialakítása a klasszikus zene, a kortárs zene, a régizene, jazz, az értékes szórakoztató zene iránt.

– A tanulók zenei ízlésének formálása.

– Fogékonyság a művészeti értékek befogadására, alkalmazására, a korábban gyűjtött vagy még élő népzenei anyag segítségével a hagyományos kultúra értékeinek önálló, egységes szemléletű feldolgozására.

– Az önkifejezés eszköztárának gazdagítása, a népzene sajátos értékrendszerének felismerése, alkalmazása, aktív közművelődési tevékenységre, koncerteken, fesztiválokon, táncházakon, táborokban, valamint gyűjtőutakon való részvételre ösztönzés, az egyházzenei élet segítése a népzene eszközeivel.

– A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.

– Tehetség gondozás.

– A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

AZ ÉRTÉKELÉSI RENDSZER SZABÁLYAI

Az értékelés célja:

- Visszajelzés a tanár, tanuló (és a szülő) részére
- A teljesítmény alapján korrekció kijelölése
- A tanuló teljesítményének viszonyítása korábbi eredményéhez

Helye a tanítás folyamatában:

- Rendszeres szóbeli visszajelzés a tanítási órán
- Rendszeres írásbeli tájékoztatás minden hónap végén a zeneiskolai ellenőrző könyven
- Egy-egy téma lezárása, ismeretanyag elsajátítása után (célszerű hangversenyen történő szerepléssel)
- Féléves, éves anyag összegzése (félévi meghallgatás, év végi elméleti és hangszeres beszámoló).

Az értékelés rendszere:

Az előképző osztályban szöveges, egyénre szabott, az alapfok első évfolyamtól osztályzatokkal, érdemjegyekkel történik az értékelés.

Tanulóink munkájának értékelése:

Minden évfolyamon a havi osztályzatok összessége adja a félévi és év végi értékelés eredményét. Az osztályzatokat a tanár adja.

Hangszeres előképzőben félévkor és év végén:

- **Kiválóan megfelelt:** Általosanál jobb képesség, nagy anyagvégzés, kiváló színvonalú produkció, példamutató szorgalom
- **Jól megfelelt:** Jó képesség, elegendő anyagvégzés, jó színvonalú produkció, jó szorgalom
- **Megfelelt:** Általános képesség, elfogadható produkció, változó szorgalom
- **Nem felelt meg** Kevés anyagvégzés, elfogadhatatlan vizsgaprodukció, nem javasoljuk a következő évfolyamra

Első évfolyamtól:

5 jeles: Ha a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz. Ismeri, érti, tudja a tananyagot, mindezt alkalmazni is képes. A technikai és mechanizmusbeli követelményeket biztosan oldja meg és azokat zeneileg is kiválóan alkalmazza. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái is teljes önállóságra vallanak.

4 jó: A tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget. Hasonló az ötöshöz, de apró bizonytalanságai vannak. A tananyag alapvető részeit tökéletesen tudja, ismereteit a feladatok megoldásában is különösebb nehézség nélkül alkalmazza.

3 közepes: Ha tantervi követelményeknek pontatlanul, néhány hibával tesz eleget. A tanterv alapvető anyagát jól elsajátította, az alapvető mechanizmusbeli nehézségeket leküzdötte, a lényegesebb kérdések megoldásában némi nehézségek mellett elfogadható eredménnyel azokat alkalmazza. Munkáiban kisebb bizonytalanságot mutat, amelyet a tanár segítségével le tud küzdeni.

2 elégséges: Ha a tantervi követelményeknek súlyos hiányossággal tesz csak eleget, de a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik.

Mechanizmusbeli hibái is hátráltatják a tantervi anyag biztos alkalmazását (hangban, intonációban, stb.) még a tanár segítségével is. Elképzelései a művek zenei tartalmát illetően nagyon minimálisak, ritmushibákkal küzd és folyamatosan ellenőrzésre szorul.

1 elégtelen: Ha a tantervi követelményeknek nevelői útmutatással sem tud eleget tenni. A minimumot sem tudja.

A MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE

Az előírt tanulmányi követelmények sikeres teljesítése, erről bizonyítvány kiállítása.

Felsőbb évfolyamra csak az a növendék léphet, aki a főtárgyból és a kötelező tárgyakból eredményes vizsgát tett.

Az igazgató engedélyével a tanuló egy tanévben, vagy annál rövidebb idő alatt a zeneoktatás két vagy több évfolyamára megállított tanulmányi követelményét teljesítheti.

Ha a tanuló önhibáján kívüli okok miatt nem tud eleget tenni a tantervi követelményeknek (huzamosabb betegség, tanév közben történő felvétel) az igazgató engedélyével osztályát folytathatja.

A „B” tagozat feltételei

Intézményünk gondoskodik a növendék szakszerű neveléséről, oktatásáról és az arra alkalmas tanítvány zenei pályára juttatásáról.

Az alapfok első évfolyamának év végi vizsgáján a zenetanárok döntenek a növendék „B” kategóriába kerüléséről. Ezeket a növendékeket több feladattal, nagyobb anyagmennyiséggel és technikai feladatokkal látjuk el. A vizsgákon elhangzó produkciók minőségének, az átlagot meghaladónak kell lennie. Ez az alkalom arra is lehetőséget ad, hogy színvonal hiányában a növendéket visszairányítsuk az „A” kategóriába.

Úgy neveljük „B” kategóriás növendékeinket is, hogy szintjüknek megfelelően biztos elméleti tudással rendelkezzenek, a gyors tanulás érdekében tudjanak blattolni, a megszerzett tudás birtokában otthon a tananyagot tudják helyesen elsajátítani.

Nevelésünkhöz, tehetséggondozásunkhoz az is hozzá tartozik, hogy állandó szorgalmas munkára bírjuk növendékeinket és teherbírásukat megnöveljük.

A zenei pálya felé útjukat egyengetjük, a zenei közép- és felsőfokú intézményekkel és azok tanáraival a kapcsolatot ápoljuk, növendékeinket bemutatjuk, óráikat rendszeresen látogatjuk.

Továbbképzőbe lépés feltétele

A tanuló az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően művészeti alapvizsgát tehet, az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően pedig művészeti záróvizsgát tehet.

A művészeti alapvizsga a továbbképző évfolyamokon való továbbtanulásra jogosít. Tehát ha a tanuló nem teljesítette, nem mehet továbbképző évfolyamokba.

A művészeti alapvizsgát és a művészeti záróvizsgát jogszabályban meghatározottak szerint kell szervezni.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett,

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata. Vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsgatantárgyak

Alapvizsga tantárgyai

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.

1. Az elméleti írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének, kamarazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, szolfézs, vagy népzenei ismeretek

Népzenei ismeretek, néprajz főtárgy: népzenei ismeretek, illetve néprajz

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 45 perc.

2. Az elméleti szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének, kamarazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, szolfézs, vagy népzenei ismeretek, vagy néprajz

Népzenei ismeretek, néprajz főtárgy: néprajz, illetve népzenei ismeretek

A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 10 perc.

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

A szóbeli vizsga időtartama minimum 15 perc.

3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének főtárgy „A” tagozat: főtárgy

Kamarazene, Néprajz, Népzenei ismeretek főtárgy: kötelező hangszer

A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc.

Népi hangszer, népi ének főtárgy: „B” tagozat: főtárgy,

A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc.

Záróvizsga tantárgyai

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.

1. Az elméleti írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének, kamarazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs,

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs
Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 45 perc.

2. Az elméleti szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének, kamarazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs,

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 10 perc.

3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének főtárgy „A” tagozat: főtárgy

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: főtárgy,

Kamarazene főtárgy: főtárgy

A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc.

Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető. Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga–tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

9.6.2.1. PENGETŐS TANSZAK

CITERA

A citeratanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

– a citera lehetőségeit, a rajta játszható dallamok minél szélesebb körét (a tanterv a magyar népzenei gyakorlatra épül, elzárkózik a hangszerből idegen zenei anyagoktól, nem számítva az archív forrásokból is ismert adaptációkat),

– a citerával rokon pengetős hangszereket, illetve a hasonló repertoárt használó más („bourdon”) hangszereket,

– a hangszer irodalmát, a hangzó vagy kottás formában közölt anyagok minél nagyobb részét,

– a citerajáték jellegzetes hangsorait, pengetésformáit,

– a játékot megelőző zenei elképzelést, a citera kezelésének jellegzetes mozgásformáit, és tudatosítsa a tanulóban ezek kapcsolatát.

Alakítsa ki

- a rendszeres napi munka szükségességét, megismertetve a tanulókkal a céltudatos gyakorlás módszereit,
- a könnyed hangszerkezelést, a helyes testtartást, kéztartást, ujjmozgást, összehangolt bal- és jobbkez-játékot.

Fordítson figyelmet

- a hangzóanyagok önálló feldolgozására, a lapról olvasási készség, a zenei memória fejlesztésére.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyermekjátékdalok éneklése ritmuskísérettel (tapssal, dobbal, dobbantással, stb.).
- Egyszerűbb magyar népi hangszerek megismertetése és a tanári bemutatót követő megszólaltatása (cserépdob, tíkfa, köcsögduda, doromb, nádmirliton, madársíp, körtemuzsika).
- A hangszer hangzásának és a rajta való játék megfigyeltetése tanári bemutatóval.
- A hangszerjáték közben a testtartás, a hangszer tartás, a két kéz tartásának megfigyeltetése.
- Kényelmes testtartással elhelyezkedés a hangszer előtt.

Jobb kéz

- A pengető fogásának kialakítása
- A pengetés helyének behatárolása
- Az íves pengetés gyakorlása; a pengetés erejének, a pengetőmozdulat hosszának meghatározása
- Ritmusgyakorlatok végzése a hangszer üres húrain a basszuhúroktól kiindulva, negyed értékek pengetésével kezdve, nyolcadpárokkal folytatva, lassú tempóban
- Az egyenletes negyed értékek és nyolcadpárok pengetését ezek variálása követi

Bal kéz

- A dallamjátékos bal kéz tartásának beállítása
- Az ujjak elnevezése, számozása
- A dallamhangok helye a fogólapon
- A húrlenyomás gyakorlásának fázisai: 1) húrlenyomás hüvelykujjal G'–F'–E' hangokon (külön–külön); 2) húrlenyomás mutatóujjal F'–E'–D' hangokon (összekapcsolva az 1. fázissal); 3) húrlenyomás középső ujjal F'–E'–D'–C' hangokon (összekapcsolva az 1. és 2. fázissal)

- Ujjcsúsztatás gyakorlása hüvelyk- és középső ujjakkal

Gyermekdalok éneklése majd hangszeren való megszólaltatása (szó–mi / szó–lá–szó / mi–ré–dó / szó–lá–szó–mi / mi–ré–dó / szó–mi–dó / szó–fá–mi–ré–dó / lá–szó–fá–mi–ré–dó) hangkészlettel.

Az első érintősor fogalma, fogástáblázat alkalmazása.

A citera első hat törzshangjának ismerete C'–től A'–ig, azok szolmizációs és abc–s nevekkkel való éneklése.

A növendék a tanult dalokat legyen képes szolmizálni.

Ismerje a negyed érték, a fél érték, a nyolcadpár, a negyed szünet fogalmát.

Sajátítsa el a kottából való daltanulást.

A tanuló ismerje a citera főbb részeinek elnevezést.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési

Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951)

Akadémiai Kiadó

Követelmény

A helyes pengetési irányok elsajátítása.

Egyenletes negyed értékek és nyolcadpárok pengetésével kis hangterjedelmű gyermekdalok lejátszása íves pengetésmóddal.

A tanuló legyen képes helyes ujjrend kialakítására, a dallamjátszó ujjak könnyed változtatására, a hüvelyk- és a középső ujj csúsztatására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

Gyermekdalok éneklése a citera üres húrjainak hozzápengetésével:

- egyszerű ritmus osztinató kíséret,
- a dal ritmusának hozzápengetése az énekelt dalhoz,
- egyszerű ritmuskíséret hozzápengetése az énekelt dalhoz).

Gyermekdalok játéka citerán lassú egyenletes tempóban.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Az első előképző osztályban elsajátított technika továbbfejlesztése.

Jobb kéz

- A pengető szabályos fogásának kialakítása.
- Egyenletes negyed, nyolcad pengetés – kezdetben csak üres húrokon a le–föl (befelé–kifelé) pengetés szabályai szerint.
- Az íves pengetésmód gyakorlása
- Halk játék – a kísérőhúrok dallamhúrokhoz legközelebb eső részének megpengetésével (2–3 húr)
- Finom pengetés gyakorlása
- Középerős játék – a kísérőhúrokon a basszuhúrokat is érintő pengetéssel (4–5 kísérőhúr)

Bal kéz

- A természetes bal kéztartás kialakítása (játék közben a csukló és a kézfej helyzete maradjon változatlan, ne törje be és ne forgassa a kézfejét a tanuló)
- A bal kéz négy ujjának alkalmazása dallamjáték során, előre megtervezett ujjrend szerint
- A negyedik ujj használatát előzzék meg olyan gyakorlatok, amelyekben az F' hangról lefelé lépegetve negyedik ujjal érzük el a C' hangot. Hasonló gyakorlatokat végezzen a növendék G'-ről és A'-ről is.
- A második érintősor Esz' hangjának lenyomása 2. ujjal, skálaszerű gyakorlással (G'-F'-Esz'-D'-C')
- A dó–pentachord és dó–hexachord hangsorú gyermekdalok játéka kibővül kisterces, lá–pentachord hangsorú gyermekdalok játékaival.

A citera hat törzshangjának ismerete C'-től A'-ig, valamint az második érintősor Esz' hangjának ismerete, szolmizációs és abc-s nevekkkel való éneklése.

A növendék sajátítsa el a kottából való daltanulást, a fogástáblázat igénybevételét.

Ismerje az alsó hangtartomány kifejezést.

Ismerje és tudja megnevezni a hangszer fő részeit: nagyfej, kisfej, tőke, fedőlap, oldallap, fogólap, dallam-, kísérő-, kisfejhúr.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951)

Akadémiai Kiadó

Követelmény

Egyenletes pengetéssel gyermekdalok játéka

Négy ujj használata a húrnyomás során

A tanuló legyen képes a helyes ujjrend kialakítására, a dallamjátszó ujjak könnyed változtatására.

A második érintősoron található Esz' módosított hang második ujjal történő lenyomására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Gyermekdalok (dó–pentachord, dó–hexachord és lá–pentachord hangsor) éneklése és citerán való megszólaltatása.

– Saját, vagy másik tanuló énekének kísérete citerán.

– Gyermekdalok játéka citerán lassú és középgyors tempóban.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Az előképzöben elsajátított játéktechnika továbbfejlesztése.

Jobb kéz:

– Egyenletes negyed, nyolcad pengetés – kezdetben csak üres húrokon a le–föl (befelé–kifelé) pengetés szabályai szerint.

– Az íves pengetésmód mellett az egyenes vonalú pengetés gyakorlása

– A tanuló tudja bependíteni a dallamba az utolsó kislejtés C” hangját

– Halk és középéperős pengetés gyakorlása

– A hangszer hangszínének változtatása a pengetés helyének megváltoztatásával

Bal kéz:

– A természetes bal kéz tartás kialakítása technikai gyakorlatokkal

– A négy ujjas játék gyakorlása

– A helyes ujjrend kialakítása.

– A hüvelykujj csúsztatása.

– A dó–pentachord, dó–hexachord és lá–pentachord hangsorú gyermekdalok kibővülnek a C” hanggal a kislejtés bependítésével.

Gyermekdalok énekelve és citerán az alsó hangtartományban.

A csoportos citerázás alapjai, egyszerre történő pengetés, dallamindítás, dallamzárás.

Gyermekdalok összefűzése (2–3 gyermekdal folyamatos játszása).

A növendék tudja szolmizálni, kottából olvasni és abc–s nevekkal megnevezni a tanult C–lá és C–dó pentachord hangsorú gyermekdalok hangjait.

Az alsó hangtartomány, 2/4-es ütem, negyed érték, nyolcadpár, negyed szünet fogalmának ismerete.

Ismerje a hangszer múltját, a hangszer szerkezetét, főbb típusait.

Ajánlott tananyag

Kodály: 333 olvasógyakorlat Zeneműkiadó

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési

Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951)

Akadémiai Kiadó

Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Követelmény

Mérsékelt tempóban egyenletes negyed– és nyolcadmozgás.

A pengetés irányainak biztos tudása.

Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.

Technikai gyakorlatok az alsó hangtartományban (C’–A’–ig) 4 ujjal.

A kapkodós játék alapjainak elsajátítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Gyermekdal–fűzés, csoportos citerázás (2–3 növendék egyszerre játssza ugyanazt a dalt).

– Gyermekdalok megszólaltatása citerán énekléssel is (saját vagy más tanuló énekével).

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz

- Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetések változtatása a tanult dallamokon.
- A kapkodós játék alapjainak gyakorlása: 1) a tanult dallamok negyed értékű szüneteinek kitöltése C” kisfejhúr bependítésével; 2) negyed értékű dallamhangok színesítése C” kisfejhúr bependítésével (a negyed értékek nyolcadokra bontásával).

Bal kéz

- Az alsó hangtartomány bővülése a C’ hang alatti hangokkal
 - Alsó hangtartomány bővítése felfelé a G’ A’ B’ C” D” hangokkal
 - A felső– és az alsó hangtartomány összekapcsolása
- Gyermekdalok és régi stílusú népdalok játéka csak citerán, illetve éneket kísérve.

Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.

Alsó– és felső hangtartomány fogalmának ismerete.

Dó–pentachord, dó–hexachord, lá–pentachord, lá–pentaton, dór–hangsor ismerete.

Ajánlott tananyag

Kodály: 333 olvasógyakorlat Zeneműkiadó

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési

Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951)

Akadémiai Kiadó

Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Követelmény

Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés tudatos alkalmazása.

A sorvégi szünet kitöltése a C”–re hangolt kisfejhúr bependítésével.

Biztos hangtartomány váltás.

4 ujjal történő játék, a megfelelő ujjrend kialakítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– 3–4 dalból álló dalcsozor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.

– Legalább egy dalcsozor megszólaltatása saját éneket kísérve (a növendék hangfekvésének megfelelően hangolt citerán).

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz

- Esztam kíséret
- Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás
- Ritmusgyakorlatok a négy tizenhatodos egyenletes pengetés kialakítására
- Az eddig alkalmazott „normál” negyed– és nyolcadpár pengetés változtatása a sűrű pengetéssel

Bal kéz

– Biztos hangtartományváltás (felülről lefelé)

– Új módosított hang, az Asz’ fogásának gyakorlása, megfelelő ujjrend kialakításával: 1) a 2. ujj csúsztatása B’–ről Asz’–ra; 2) Ugyanez a lépés a 2. és a 3. ujj váltásával

Régi és új stílusú népdalok; lá–pentaton, kétrendszerű lá–pentaton, dór, természetes moll hangsorú dallamok játéka.

Dallamdíszítés négy tizenhatodos ritmusaprózással

Esztam kíséret.

Ritmusaprózás (tizenhatodokra bontás) sűrű pengetéssel a hangszer dallamhúrjain.

A kottából való és hallás utáni daltanulás kialakítása.

A kétrendszerű lá–pentaton értelmezése.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési

Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI. kötete (1973, Budapest) Akadémiai Kiadó

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (1977) Zeneműkiadó

Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Követelmény

Esztam kíséret – a felfelé irányuló pengetések hangsúlyozása.

Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás.

Biztos hangtartomány váltás.

Helyes, önálló ujjrend kialakítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– 3–4 különböző karakterű dalból álló dalsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.

– Dunántúli ugrós dallamok esztam kísérettel.

– Dalsokor tizenhatodos ritmusaprózással.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz

– A tizenhatodos ritmusaprózás, ti–tiri és tiri–ti ritmusok pengetésmódjának gyakorlása

– A tremoló játék alapjai; csak dallamhúrokon, kitarított hangok sűrű pergetése

– Az esztam kíséret továbbfejlesztése

– Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés váltogatása

Bal kéz

– Dunántúli terc

– Fríges zárású dallamok

– A biztos balkézjáték technikájának fejlesztése, az újabb hangsorok skálaszerű gyakorlásával

Dél–dunántúli ugrós és kanásztánc dallamok

Dunántúli terces dallamok

Fríges zárású dallamok

Fríg hangsor, fríges zárlat.

Esztam kíséret, ugrós tánc, dunántúli terc.

Tizenhatodos ritmusaprózás

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési

Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)

Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I–II. (CD) (Budapest, 2004–2005) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988)
Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Követelmény

A tizenhatodos ritmusaprózás megvalósítása.

A pergetés (tremolo) önálló alkalmazása. Egyszerű esztam kíséret megvalósítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– 3 egyénileg összeállított dalsokor megszólaltatása énekléssel és csak hangszeren játszva.

– Csoportos citerázás (3–4 fő).

– 1 összeállítás esztam kíséret alkalmazásával a Dél–Dunántúl dallamaiból.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– A tremoló játék fejlesztése; 1) felütésből indított pergetés; 2) hangsúlyos pengetésből indított pergetés; 3) felfelé irányuló pendítésből indított pergetés.

– Dallamdíszítés 1) nyolcadoló, kapkodós játékkal; 2) ritmusaprózással – a tizenhatodos aprózás sűrű pengetéseinek váltakozása a normál pengetésekkel egy dallamon belül.

– Sűrű esztam kíséret elsajátítása.

– Lépegetős játék gyakorlása.

– Szinkópa ritmus le–föl–föl irányú pengetése.

– Negyed értékű dallamhangok nyolcadra csökkentése, diminuálása

– Dél–dunántúli ugrósok és kanásztáncok

– Szlavóniai dallamok

– Felvidéki dudánóták

– Kanásztánc fogalma.

– Bővített szekund.

– Szinkópa ritmus.

– Diminuálás.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetek (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)

Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988)
Hungaroton

Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Követelmény

Pergetéssel való dallamdíszítés.

Nyolcadolós kapkodós díszítés.

Tizenhatodos aprózással történő díszítés.

Sűrű esztam kíséret elsajátítása.

Szinkópa ritmus pontos játéka.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

3 egyénileg összeállított dalszöveg énekkel és citerával, eredeti felvételek alapján:

– Dél–Dunántúl

– Szlavónia

– csoportosan (3–4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.

A bal kéz virtuóz játékának fejlesztése.

A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó–, felső váltóhangos, körülírással díszítés).

Sűrű esztam kíséret technikájának fejlesztése.

A tremoló játék tökéletesítése.

A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása.

Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján.

A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon.

Dél–dunántúli ugrások és kanásztáncok

Észak–magyarországi és dunántúli dudánóták

Alföldi régi– és új stílusú, csárdás tempójú dallamok

Alsó–, felső váltóhangos, körülírással díszítés

Nyújtott– és éles ritmus

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetek (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó

Bencze Lászlóné: Szívárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)

Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvből.

Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton

Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Fellelég az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Követelmény

Sűrű esztam kíséret alkalmazása.

Tremoló játéktechnika alkalmazása.

Dallamdíszítés tizenhatod értékű dallamhangokkal.

A szinkópa ritmus többféle pengetés módjának ismerete, alkalmazása.

Az autentikus citerajáték szerint a pontozott és fél értékek bontott játéka.
A tanuló legyen képes igényesen megformálni az előadandó dallamokat; legyen tisztában a különböző zenei tájegységek dallamdíszítéseivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

3 népzenei összeállítás előadása citerán, saját vagy mások énekét kísérvé:

- Dunántúl,
- Alföld,
- csoportosan (3–4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt (sűrű esztam alkalmazásával)

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz

- Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetések változtatása a tanult dallamokon.
- A kapkodós játék alapjainak gyakorlása: 1) a tanult dallamok negyed értékű szüneteinek kitöltése C” kisfejhúr bependítésével; 2) negyed értékű dallamhangok színesítése C” kisfejhúr bependítésével (a negyed értékek nyolcadokra bontásával).

Bal kéz

- Az alsó hangtartomány bővülése a C’ hang alatti hangokkal
 - Alsó hangtartomány bővítése felfelé a G’ A’ B’ C” D” hangokkal
 - A felső- és az alsó hangtartomány összekapcsolása
- Gyermekdalok és régi stílusú népdalok játéka csak citerán, illetve énekét kísérvé.
Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.
Alsó- és felső hangtartomány fogalmának ismerete.
Dó–pentachord, dó–hexachord, lá–pentachord, lá–pentaton, dór–hangsor ismerete.

Ajánlott tananyag

Kodály: 333 olvasógyakorlat Zeneműkiadó

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951)

Akadémiai Kiadó

Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Követelmény

Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés tudatos alkalmazása.

A sorvégi szünet kitöltése a C”–re hangolt kisfejhúr bependítésével.

Biztos hangtartomány váltás.

4 ujjal történő játék, a megfelelő ujjrend kialakítása.

A kisfejhúrok dallamszínesítő funkciójának kialakítása, a kapkodós játék gyakorlása.

Legyen képes a tanuló dinamikai változtatásra egy–egy tanult dallam játéka során.

Ismerje meg a lá–pentaton hangsort és tudjon dallampéldákat játszani.

Ismerje a hangtartomány–váltás szabályait, alakítson ki önálló, szabályos ujjrendet.

Legyen képes saját – vagy másik tanuló – énekével együtt játszani, tudjon más hangszerrel (furulya, tekerő, tambura) együtt muzsikálni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- 3–4 dalból álló dalsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.
- Legalább egy dalsokor megszólaltatása saját éneket kísérve (a növendék hangfekvésének megfelelően hangolt citerán).

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz

- Esztam kíséret
- Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás
- Ritmusgyakorlatok a négy tizenhatodos egyenletes pengetés kialakítására
- Az eddig alkalmazott „normál” negyed- és nyolcadpár pengetés változtatása a sűrű pengetéssel

Bal kéz

- Biztos hangtartományváltás (felülről lefelé)
 - Új módosított hang, az Asz’ fogásának gyakorlása, megfelelő ujjrend kialakításával: 1) a 2. ujj csúsztatása B’-ről Asz’-ra; 2) Ugyanez a lépés a 2. és a 3. ujj váltásával
- Régi és új stílusú népdalok; lá–pentaton, kétrendszerű lá–pentaton, dór, természetes moll hangsorú dallamok játéka.

Dallamdíszítés négy tizenhatodos ritmusaprózással

Esztam kíséret.

Ritmusaprózás (tizenhatodokra bontás) sűrű pengetéssel a hangszer dallamhúrjain.

A kottából való és hallás utáni daltanulás kialakítása.

A kétrendszerű lá–pentaton értelmezése.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI. kötete (1973, Budapest) Akadémiai Kiadó

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (1977) Zeneműkiadó

Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Követelmény

Esztam kíséret – a felfelé irányuló pengetések hangsúlyozása.

Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás.

Biztos hangtartomány váltás.

Helyes, önálló ujjrend kialakítása.

Az esztam kíséret alkalmazása

A normál és a sűrű pengetés változtatása egy dallamon belül (negyed-, nyolcad- és tizenhatod értékeken)

Ti–tiri és tiri–ti ritmusaprózás alkalmazása már tanult dallamokon

Tudjon a tanuló az esztam kíséretből a dallamsorok végén visszaváltani a lefelé történő hangsúlyos pengetésre

Ismerje a dunántúli terc fogalmát és tudjon játszani dallamokat ilyen hangokkal

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- 3–4 különböző karakterű dalból álló dalsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.
- Dunántúli ugrós dallamok esztam kísérettel.
- Dalsokor tizenhatodos ritmusaprózással.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz

- A tizenhatodos ritmusaprózás, ti–tiri és tiri–ti ritmusok pengetésmódjának gyakorlása
- A tremoló játék alapjai; csak dallamhúrokon, kitartott hangok sűrű pergetése
- Az esztam kíséret továbbfejlesztése
- Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés váltogatása

Bal kéz

- Dunántúli terc
- Fríges zárású dallamok
- A biztos balkézjáték technikájának fejlesztése, az újabb hangsorok skálaszerű gyakorlásával
- Dél–dunántúli ugrós és kanásztánc dallamok
- Dunántúli terces dallamok
- Fríges zárású dallamok
- Fríg hangsor, fríges zárlat.
- Esztam kíséret, ugrós tánc, dunántúli terc.
- Tizenhatodos ritmusaprózás

Ajánlott tananyag

- Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetek (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvből.

Hangzóanyag

- Magyar Citerás Antológia I–II. (CD) (Budapest, 2004–2005) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Követelmény

- A tizenhatodos ritmusaprózás megvalósítása.
A pergetés (tremolo) önálló alkalmazása.
Egyszerű esztam kíséret megvalósítása.
A növendék alkalmazzon sűrű pengetéssel esztam kíséretet
Fejlessze a tremoló játék technikáját korábban tanult dallamok hosszabb értékű dallamhangjain
Alkalmazza a felfelé irányuló pendítésből indított pergetést
Fejlessze a díszítő játéktechnikát nyolcadoló, kapkodós pengetéssel

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- 3 egyénileg összeállított dalszöveg megszólaltatása énekléssel és csak hangszeren játszva.
- Csoportos citerázás (3–4 fő).
- 1 összeállítás esztam kíséret alkalmazásával a Dél–Dunántúl dallamaiból.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A tremoló játék fejlesztése; 1) felütésből indított pergetés; 2) hangsúlyos pengetésből indított pergetés; 3) felfelé irányuló pendítésből indított pergetés.

- Dallamdíszítés 1) nyolcadoló, kapkodós játékkal; 2) ritmusaprózással – a tizenhatodos aprózás sűrű pengetéseinek váltakozása a normál pengetésekkel egy dallamon belül.
- Sűrű esztam kíséret elsajátítása.
- Lépegetős játék gyakorlása.
- Szinkópa ritmus le–föl–föl irányú pengetése.
- Negyed értékű dallamhangok nyolcadra csökkentése, diminuálása
- Dél–dunántúli ugrósok és kanásztáncok
- Szlavóniai dallamok
- Felvidéki dudanóták
- Kanásztánc fogalma.
- Bővített szekund.
- Szinkópa ritmus.
- Diminuálás.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
 Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
 Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetek (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó
 Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
 Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
 Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
 Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
 Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
 Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
 Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton
 Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
 Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Követelmény

- Pergetéssel való dallamdíszítés.
- Nyolcadolós kapkodós díszítés.
- Tizenhatodos aprózással történő díszítés.
- Sűrű esztam kíséret elsajátítása.
- Szinkópa ritmus pontos játéka.
- A tremoló játék tökéletesítése
- A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó–, felső váltóhangos, körülírt díszítés)
- A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása
- Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján
- A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon
- Az év végi vizsga javasolt anyaga*
- 3 egyénileg összeállított dalszöveg énekkel és citerával. eredeti felvételek alapján:
 - Dél–Dunántúl,
 - Szlavónia,
 - csoportosan (3–4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
- A bal kéz virtuóz játékának fejlesztése.

- A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó–, felső váltóhangos, körülírasos díszítés).
- Sűrű esztam kíséret technikájának fejlesztése.
- A tremoló játék tökéletesítése.
- A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása.
- Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján.
- A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon.
- Dél–dunántúli ugrósok és kanásztáncok
- Észak–magyarországi és dunántúli dudánóták
- Alföldi régi– és új stílusú, csárdás tempójú dallamok
- Alsó–, felső váltóhangos, körülírasos díszítés
- Nyújtott– és éles ritmus

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
 Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
 Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó
 Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
 Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
 Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
 Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
 Bencze Lászlóné: Szívárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
 Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.
 Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
 Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
 Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
 Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton
 Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
 Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
 Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Követelmény

Sűrű esztam kíséret alkalmazása.
 Tremoló játéktechnika alkalmazása.
 Dallamdíszítés tizenhatod értékű dallamhangokkal.
 A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása.
 Az autentikus citerajáték szerint a pontozott és fél értékek bontott játéka.
 A tanuló legyen képes igényesen megformálni az előadandó dallamokat; legyen tisztában a különböző zenei tájegységek dallamdíszítéseivel.
 Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval
 Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód
 Húrlefogás – húrtompítás a kíséző húrokon (csárdás táncdallamok játékánál)
 Kis nyújtott–, kis éles–, triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése
 A parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása
Az év végi vizsga javasolt anyaga
 3 népzenei összeállítás előadása citerán, saját vagy mások énekét kísérve:
 – Dunántúl,
 – Alföld,

– csoportosan (3–4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt (sűrű eszta alkalmazásával)

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer kialakulásának történetét és a népzenei dialektusokat,
- a citerazene hangzóanyagát és kottában rögzített irodalmát, valamint az általános népzenei gyűjteményeket, szakkönyveket,
- hangszere felépítését, karbantartását (húrcsere) és hangolását.

Legyen képes

- a hangszernek megfelelő népzene stílushű és improvizatív előadására,
- a pontozott ritmusok autentikus, bontott megszólaltatására,
- a helyes tempó– és ritmustartásra,
- transzponálni a hangszerének megfelelően,
- szólóban és zenekarban saját vagy más énekét kísélni,

Ismerje

- a citerazene különböző tájegységeinek általános stílusjegyeit, a citerán leggyakrabban játszott dallamokat,
- ismerje a kiemelkedő adatközlők játékát,
- ismerje a bourdon–kíséretes zene jellemzőit,
- a „kapkodós” játéktípus, a pergetés, a váltogatott lassú és sűrű pengetés, a húrlefogás, a nyomóval történő játék, a parlando rubato játékmód alapjait.
- a hangszeren való hagyományos hangsúlyozást,

Rendelkezzék

- tiszta hangképzéssel hangszerén,
- biztos zenei memóriával,
- megfelelő technikával, stílusismerettel, előadói készséggel,
- szereplési (színpadi) gyakorlattal.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje és alkalmazza

- a tánczene általános kísérettípusait
- a diatonikus hangszer és az azon való játékmódot
- az oktávnyi vagy annál szélesebb glisszandós díszítést
- a kapkodós játékmódot
- a húrtoptításos játék sajátosságait

Tudjon különbséget tenni

- az énekelt népdal és a tánczenei kíséret között

Legyen képes

- a parlando–rubato dalok előadására
- kamarazenére más népi hangszerekkel

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Citera főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Három összeállítás bemutatása, amely tartalmazzon csárdás, ugrós, friss, nyomóval, egyszerű díszítéssel játszott dallamokat.

„B” tagozat

A vizsgázó öt összeállítást készít a tanult anyag alapján, melyből a vizsgabizottság választ hármat.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
- A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
- Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések játszása.
- Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
- Biztonságos 4 ujjal történő játék.
- Húrlefogás alkalmazása csárdás dallamok tánckíséréte során.
- Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval.
- Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód.
- Húrlefogás – húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékanál).
- Kis nyújtott-, kis éles-, triolás nyújtott- és triolás éles ritmus pengetése.
- A parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása.
- Válogatás régi és új stílusú dallampéldákból: 1. Dél–Alföld; 2. Közép–Alföld; 3. kötetlen ritmusú dallamok az alföldi területekről

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szívárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)

Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)
 Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
 Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
Hangzóanyag
 Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
 Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
 Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
 Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton
 Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
 Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
 Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
 Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtaikat.
 Alkalmazza a húrlefogást lassú düvő kíséretű dallamokon.
 Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
 Ismerje az eredeti játékmódokat.
 Alakuljon ki a magas technikai színvonalú játékkultúra.
 Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
 A hüvelykujjas nyomótechnika alkalmazása
 Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval
 Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód
 Húrlefogás – húrtoompítás a kísérelő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál)
 Kis nyújtott-, kis éles-, triolás nyújtott- és triolás éles ritmus pengetése
 A parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása
Az év végi vizsga javasolt anyaga
 3 népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve,
 – Alföld (új stílusú dalok nyomóval, glisszandó díszítéssel),
 – Alföld (kötetlen ritmusú dallamok),
 – Észak–Magyarország (Borsod / Heves / Nógrád / Pest m.).

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
- A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
- Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések és dallamok játéka.
- Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
- Biztonságos 4 ujjal történő játék.
- Gyorsdűvő kíséret eredetileg vonószenekar által előadott dallamok játszása alapján.
- Húrlefogás megfelelő alkalmazása tánckíséret játéka során.
- Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása.
- Dél–alföldi, közép–alföldi tájegység dallamai; az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
 Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó
 Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
 Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
 Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)
 Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
 Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
 Virágvölgyi Márta – Vavrincez András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Hangzóanyag
 Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
 Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
 Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
 Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton
 Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
 Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
 Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
 Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
 Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrincez András (Budapest 1995) Hungaroton

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.

Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.

Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam kíséretű dallamokon.

Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.

Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.

Ismerje az eredet játékmódokat.

Alakuljon ki magas színvonalú játékkultúra.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

3 népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérvé:

- Közép–Alföld (új stílusú dallamok sorzáró, körülírással díszítéssel),
- Erdély (énekes dallamok díszített előadása citerán),
- Dél–Alföld (lassú–, gyors– és friss csárdás folyamat).

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak–Magyarország).
- A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon.
- Dél–, közép–, kelet–, észak–alföldi tájegységek dallamai.
- Erdélyi táncdallamok (Szilágyság, Maros–mente, Küküllő–mente, Kalotaszeg, Gyimes).

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997)

Akadémiai– és Balassi Kiadó

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó

Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)

Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)

Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
Virágvölgyi Márta – Vavrincez András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (Püspökladány, 2008)
Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrincez András (Budapest, 1995) Hungaroton

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtaikat. Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon.
Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
Ismerje az eredeti játékmódokat.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

3 népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérvé:

- Hortobágy
- Szatmár
- Erdély

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- A triolás pengetésmód alkalmazása
- Aszimmetrikus ritmizálás
- Páratlan nyolcadú énekes dallamok játéka
- A leggyakoribb tánckíséret típusok ismerete és alkalmazása
- Dél–dunántúli, kelet–alföldi, felvidéki, székelyföldi, gyimesi és moldvai tájegységek dallamai.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó
Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szívárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004)
 Hagyományok Háza Virágvölgyi Márta – Vavrincz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
 Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány
 Domokos Pál Péter – Rajeczky Benjamin: Csángó népzene I–II–III. (Budapest, 1956/61/91) Zeneműkiadó
 Balogh Sándor: Moldvai hangszeres dallamok (Budapest, 2001) Etnofon
 Seres András – Szabó Csaba: Csángómagyar daloskönyv (Budapest, 1991) Héttorony Könyvkiadó
Hangzóanyag
 Magyar Citerás Antológia I–II–III–IV. (CD) (Budapest, 2004–2009) Flaccus Kiadó
 Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
 Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
 Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton
 Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
 Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
 Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
 Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
 Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrincz András (Budapest, 1995) Hungaroton
 Sárreți Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (CD) (Püspökladány, 2008)
 Szeretöm a tánca – moldvai csángómagyar népzene (CD) (Budapest, 1997) Etnofon
 Moldvai hangszeres dallamok – sültün, kobzon, hegedűn (CD) (Budapest, 2001) Etnofon
 Serény magyaros (CD) (Budapest, 2002) Etnofon

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat. Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
 Alkalmazza a húrlefogást lassú dúvó és esztam, valamint gyorsdúvó kíséretű dallamokon. Ismerje és tudja játszani valamennyi citerán használatos hangsort.
 Legyen képes megformálni az előadott dallamokat.
 Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
 Ismerje az eredeti játékmódokat.
 Alakuljon ki a magas színvonalú játékkultúra.
Az év végi vizsga ajánlott anyaga
 3 népzenei összeállítás előadása citerán az alábbi tájegységek dallamaiból válogatva:
 – Dél–Dunántúl vagy Kelet–Alföld vagy Felvidék,
 – Mezőség vagy Székelyföld /vagy Gyimes,
 – Moldva.
 A 3 összeállításból 1 csoportos előadásban, lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
- A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
- Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések játszása.
- Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
- Biztonságos 4 ujjal történő játék.
- Húrlefogás alkalmazása csárdás dallamok tánckísérete során.
- Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval.
- Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód.

- Húrlefogás – húrtoimpítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál).
- Kis nyújtott–, kis éles–, triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése.
- A parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása.
- Válogatás régi és új stílusú dallampéldákból: 1. Dél–Alföld; 2. Közép–Alföld; 3. kötetlen ritmusú dallamok az alföldi területekről

Ajánlott tananyag

- Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
 Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
 Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó
 Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
 Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
 Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
 Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
 Bencze Lászlóné: Szívárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
 Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)
 Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
 Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
Hangzóanyag
 Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
 Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
 Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
 Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton
 Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
 Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
 Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
 Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Követelmény

- A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
 Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő kíséretű dallamokon.
 Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
 Ismerje az eredeti játékmódokat.
 Alakuljon ki a magas technikai színvonalú játékkultúra.
 Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
 A hüvelykujjas nyomótechnika alkalmazása
 Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval
 Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód
 Húrlefogás – húrtoimpítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál)
 Kis nyújtott–, kis éles–, triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése
 A parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása
 Dallamdíszítés; előkék, utókák
 Az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása
 Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása
Az év végi vizsga ajánlott anyaga
 3 népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve,
 – Alföld (új stílusú dalok nyomóval, glisszandó díszítéssel),
 – Alföld (kötetlen ritmusú dallamok),
 – Észak–Magyarország (Borsod / Heves / Nógrád / Pest m.).

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
- A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
- Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések és dallamok játéka.
- Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
- Biztonságos 4 ujjal történő játék.
- Gyorsdúvó kíséret eredetileg vonószzenekar által előadott dallamok játszása alapján.
- Húrlefogás megfelelő alkalmazása tánckíséret játéka során.
- Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása.
- Dél–alföldi, közép–alföldi tájegység dallamai; az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó

Bencze Lászlóné: Szívárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)

Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)

Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza

Virágvölgyi Márta – Vavrincez András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton

Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)

Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrincez András (Budapest 1995) Hungaroton

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.

Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.

Alkalmazza a húrlefogást lassú dúvó és esztam kíséretű dallamokon.

Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.

Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.

Ismerje az eredet játékmódokat.

Alakuljon ki magas színvonalú játékkultúra.

Hagyományos citerás díszítések; előkék, utókák, alsó–, felső váltóhangok, nagyobb távolságokat kitöltő futamok játéka

Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak–Magyarország)

A gyorsdúvó kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

3 népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérvé:

- Közép–Alföld (új stílusú dallamok sorzáró, körülírással díszítéssel),
- Erdély (énekes dallamok díszített előadása citerán),
- Dél–Alföld (lassú–, gyors– és friss csárdás folyamat).

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak–Magyarország).
- A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon.
- Dél–, közép–, kelet–, észak–alföldi tájegységek dallamai.
- Erdélyi táncdallamok (Szilágyság, Maros–mente, Küküllő–mente, Kalotaszeg, Gyimes).

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó

Bencze Lászlóné: Szívárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)

Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)

Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza

Virágvölgyi Márta – Vavrincez András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton

Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)

Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (Püspökladány, 2008)

Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrincez András (Budapest, 1995) Hungaroton

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.

Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.

Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon.

Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.

Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.

Ismerje az eredeti játékmódokat.

A triolás pengetésmód alkalmazása

A leggyakoribb tánckíséret típusok ismerete és alkalmazása

Aszimmetrikus ritmizálás

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

3 népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:

- Hortobágy,
- Szatmár,
- Erdély.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- A triolás pengetésmód alkalmazása
- Aszimmetrikus ritmizálás
- Páratlan nyolcadú énekes dallamok játéka
- A leggyakoribb tánc kíséret típusok ismerete és alkalmazása
- Dél–dunántúli, kelet–alföldi, felvidéki, székelyföldi, gyimesi és moldvai tájegységek dallamai.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési

Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997)

Akadémiai– és Balassi Kiadó

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó

Bencze Lászlóné: Szívárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)

Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)

Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004)

Hagyományok Háza

Virágvölgyi Márta – Vavrincez András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar

Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki

László Alapítvány

Domokos Pál Péter – Rajeczky Benjamin: Csángó népzene I–II–III. (Budapest, 1956/61/91)

Zeneműkiadó

Balogh Sándor: Moldvai hangszeres dallamok (Budapest, 2001) Etnofon

Seres András – Szabó Csaba: Csángómagyar daloskönyv (Budapest, 1991) Héttorony

Könyvkiadó

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I–II–III–IV. (CD) (Budapest, 2004–2009) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton

Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)

Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrincez András (Budapest, 1995) Hungaroton

Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (CD) (Püspökladány, 2008)

Szeretöm a táncba – moldvai csángómagyar népzene (CD) (Budapest, 1997) Etnofon

Moldvai hangszeres dallamok – sültűn, kobzon, hegedűn (CD) (Budapest, 2001) Etnofon

Serény magyaros (CD) (Budapest, 2002) Etnofon

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
 Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
 Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon.
 Ismerje és tudja játszani valamennyi citerán használatos hangsort.
 Legyen képes megformálni az előadott dallamokat.
 Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
 Ismerje az eredeti játékmódokat.
 Alakuljon ki a magas színvonalú játékkultúra.
 Az eredetihez hű, stílusos előadás
 A gyimesi lassú magyaros aszimmetrikus ritmizálása
 Váltakozó ütemű dallamok játéka
 Többféle hangolású citera használata
 Triolás lüktetésű és 7/8-os moldvai táncdallamok játéka
Az év végi vizsga javasolt anyaga
 3 népzenei összeállítás előadása citerán az alábbi tájegységek dallamaiból válogatva:
 – Dél–Dunántúl vagy Kelet–Alföld vagy Felvidék,
 – Mezőség vagy Székelyföld /vagy Gyimes,
 – Moldva.
 A 3 összeállításból 1 csoportos előadásban, lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a citerán használatos valamennyi hangsort,
- a tánc típusok jellegzetes karaktereit és dallamtípusait,
- a citerával történő tánc kíséret technikai jellegzetességeit.

Legyen képes

- igényesen megformálni az általa előadott dallamokat a dialektusok díszítésmódjainak, játékmódjainak felhasználásával,
- más hangszerekkel együtt játszani (kamarazene),
- önállóan összeállításokat készíteni a dialektusterületek dallamaiból.

Tudjon

- hangsúlytalan előkéket, tizenhatod ritmusú díszítéseket és dallamokat játszani, tremolózni a dallam megfelelő hangjain
 - hangszerén a dallamokat stílusosan, ritmusbontással és variációkkal díszíteni,
- A tanuló mutasson példát az alsóbb évfolyamok tanulóinak precíz, pontos, stílusos játékával, biztos hangszerkezelésével.
 Tudja behangolni hangszerét tanára segítségével.
 Vegyen részt szólistaként vagy zenekari tagként a citerazene fórumain (találkozók, versenyek, előadások, fesztiválok, lemezpályázatok, táborok, stb.).

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A növendék tudja önállóan behangolni hangszerét

Rendelkezzék szereplési (színpadi) gyakorlattal

Tudjon játszani valamennyi dialektusterületről egy–egy jellemző énekes– valamint tánczenei összeállítást

Legyen képes több különböző karakterű összeállítás folyamatos játékára, virtuóz előadására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Citera főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

– Három különböző dialektusterületről származó összeállítás bemutatása, amely tartalmazza legalább egy adatközlő anyagát.

– Egy énekkíséretes összeállítás.

– Egy hangszerkíséret bemutatása.

Az összeállítások tartalmazzanak parlando, csárdás (dúvő), ugrós, friss, nyomóval, 16–odos mozgású dallamokat.

„B” tagozat

A vizsgázó nyolc összeállítást készít a tanult anyag alapján, melyből a vizsgabizottság kettőt, a vizsgázó egyet választ.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,

– helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,

– hangminőség,

– hangszerkezelés,

– helyes ritmus és tempó,

– technikai felkészültség,

– jobb- és balkéz-technika,

– előadásmód,

– zenei stílusok és előadások megvalósítása,

– díszítések megvalósítása,

– memória,

– alkalmazkodóképesség,

– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű C, D, és A hangolású prim és normál citerák. Minden hangszerhez póthúr-készlet, megfelelő hangolókulcs és két-három darab pengető.

Megfelelő mennyiségű és minőségű kotta, hangzóanyag, videofelvétel.

Hangfelvételre, lejátszásra illetve másolásra alkalmas magnetofon, CD lejátszó, lemezjátszó, fejhallgató, videó és TV készülék.

A hangszer elhelyezéséhez szükséges két-három asztal, hat-nyolc darab szék.

10.ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A Pedagógiai Program 2017. szeptember 1-jétől lép hatályba.

A program érvényességi ideje 6 tanévre szól. A bevezetése, valamennyi évfolyamon felmenő rendszerben történik. Módosítása a nevelőtestület és a fenntartó egyetértésével lehetséges.

Jelen Pedagógiai Program életbelépéséhez a tantestület elfogadó határozata szükséges. A Pedagógiai Program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra, a működtetőre többletkötelezettség hárul, a fenntartó, a működtető egyetértése és a fenntartó jóváhagyása szükséges.

A Free Dance Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programját a nevelő testület 2017. május 24.-ei ülésén elfogadta.

Az ülésről jegyzőkönyv készült, amely az intézmény irattárában megtalálható.

A Free Dance Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programját jóváhagyom.

Nyíregyháza, 2017. május 24.

Andóné Kujbus Nóra s.k.
igazgató

Az alapítványra a Pedagógiai Program rendelkezéseinek érvénybelépéséhez a fenntartóra többletkötelezettség nem hárul.

A Free Dance Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programját jóváhagyom.

Nyíregyháza, 2017. május 29.

Andó Károly s.k.
fenntartó

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	2
1. Pedagógiai hitvallásunk megfogalmazása.....	4
2. Az iskola helyzetmeghatározása.....	5
3. Az intézmény nevelési programja.....	7
4. A képzés rendje.....	17
5. Tanulói jogviszony.....	18
6. Az iskola élet- és munkarendje.....	21
7. Az iskola ellenőrzési- és értékelési rendszere.....	28
8. Gyermek-, és ifjúságvédelmi szociális esélyegyenlőség.....	32
9. Helyi tanterv.....	35
9.1. Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja.....	35
9.2. Az alapfokú művészetoktatás célja, feladata.....	39
9.3. Táncművészeti ág.....	40
9.3.1. Néptánc tanszak.....	41
9.3.2. Moderntánc tanszak.....	99
9.3.3. Társastánc tanszak.....	171
9.4. Képző- és iparművészeti ág	218
9.4.1. Képzőművészeti tanszak	223
9.4.2. Grafika és festészet tanszak	252
9.4.3. Foto és film tanszak	268
9.5. Színművészeti és bábművészeti ág	284
9.5.1. Színjáték tanszak	287
9.6. Zeneművészeti ág	379
9.6.1. Klasszikus zene	379
9.6.1.1. Billentyűs tanszak	388
9.6.2. Népzene	486
9.6.2.1. Pengetős tanszak	493
10. Záró rendelkezések	517